MARTFŰ VÁROS
INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

MARTFŰ

MUNKAANYAG

Tartalomjegyzék

1. VÁROS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN ... 8
1.1. A makro környezet településstruktúrája ... 8
1.1.1 Észak-alföldi régió településstruktúrája és városhálózata ... 8
1.1.2 Jász-Nagykun-Szolnok megye település struktúrája és városhálózata ... 12
1.2. Mikrokörnyezet településstruktúrája ... 16
1.2.1. Településhálózati kapcsolatok bemutatása ... 16
1.2.2. Természetföldrajzi kapcsolatok ... 20
1.3. Martfű szerepe a településhálózatban ... 20
1.3.1. Martfű vonzáskörzete ... 21
1.3.2. Martfű városi funkciói és szerepe a térségi munkamegosztásban ... 24
1.3.3. Martű szerepe a települési munkamegosztásban – összefoglalás ... 29
2. HELYZETELEMZÉS ... 30
2.1. Martfű városfejlődésének hajtótényezői ... 30
2.1.1. A városfejlődés hajtótényezői Magyarországon 1945-1989 között ... 30
2.1.2. A szocialista iparváros ... 31
2.2. Településtörténet ... 33
2.3. Városszerkezet ... 38
2.3.1. A város szerkezetét meghatározó morfológiai tényezők ... 38
2.3.2. A város szerkezetétét meghatározó történeti tényezők ... 38
2.3.3. A város szerkezetét meghatározó főbb közlekedési tényezők ... 39
2.3.4. Főbb városszerkezeti problémák ... 40
2.4. Martfű gazdasági helyzetelemzése ... 41
2.4.1. A város gazdasági szerkezete ... 41
2.4.2. Martfű vállalkozói szerkezete ... 43
2.4.3. Gazdasági aktivitás ... 48
2.4.4. Kutatásfejlesztés helyzete ... 50
2.4.5. Turizmus ... 51
2.4.6. Helyi gazdaságfejlesztés eszközei ... 56
2.4.7. Információs társadalom ... 59
2.4.8. A kultúra szerepe ... 62
2.5. Martfű társadalmi helyzetelemzése ... 64
2.5.1. Demográfiai folyamatok ... 64

MUNKAANYAG

2.5.2. Gazdasági aktivitás, munkanélküliség, ingázás ... 70
2.5.3. Jövedelmi helyzet ... 73
2.5.4. Iskolázottság ... 76
2.5.5. A lakosság egészségügyi állapota ... 77
2.5.6. Szociális helyzet ... 78
2.5.7. Társadalmi önszerveződések, civil szféra ... 81
2.6. Martfű város környezetelemzése ... 84
2.6.1. A természeti környezet és állapota ... 84
2.6.2. Épített környezet ... 86
2.6.3. Lakásállomány ... 93
2.7. Települési környezetei infrastruktúra ... 95
2.7.1. Vízi közművek ... 95
2.7.2. Gázhálózat ... 96
2.7.3. Elektromos és vonalas hálózatok ... 97
2.7.4. Közlekedés ... 97
2.8. Közszolgáltatások ... 99
2.8.1. Oktatási intézményrendszer ... 100
2.8.2. Egészségügyi és szociális szolgáltatások ... 103
2.8.3. Sport, szabadidő, közművelődés ... 107
2.8.4. Igazságszolgáltatási, államigazgatási és közigazgatási funkciók ellátása ... 113
2.8.5. Martfű funkcióellátottsága ... 115
2.9. Korábbi időszak fejlesztései ... 117
2.10. Összefoglalás ... 121
3. Városrészek elemzése ... 123
3.1. Városközpont városrész ... 126
3.1.1. A városrész lehatárolása ... 127
3.1.2. Társadalmi szerkezete ... 127
3.1.3. Gazdasági helyzetelemzés ... 129
3.1.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány ... 135
3.1.5. Zöldterületek, zöldfelületek ... 136
3.1.6. A városközpont funkcióellátottsága ... 137
3.1.7. A városrész SWOT elemzése ... 138
3.2. Óváros városrész ... 140
3.2.1. Az óvárosi városrész lehatárolása ... 140

MUNKAANYAG

3.2.2. Az óvárosi városrész társadalmi szerkezete ... 141
3.2.3. Az Óváros gazdasági helyzetelemzése ... 144
3.2.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány ... 147
3.2.5. Zöldterületek, zöldfelületek ... 148
3.2.6. Az Óváros funkcióellátottsága ... 148
3.2.7. A városrész SWOT elemzése ... 150
3.3. Kertváros városrész ... 151
3.3.1. A kertvárosi városrész lehatárolása ... 152
3.3.2. A kertváros társadalmi szerkezete ... 152
3.3.3. A kertváros gazdasági szerkezete ... 154
3.3.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány ... 159
3.3.5. Zöldterületek, zöldfelületek ... 159
3.3.6. A kertváros funkcióellátottsága ... 160
3.3.7. A kertvárosi városrész SWOT elemzése ... 162
3.4. Északi iparterület ... 163
3.4.1. A városrész lehatárolása ... 164
3.4.2. A városrész társadalmi szerkezete ... 164
3.4.3. A városrész gazdasági szerkezete ... 165
3.4.4. A városrész szerkezete, infrastruktúra bemutatása ... 165
3.4.5. Zöldfelületek ... 165
3.4.6. Az Északi iparterület funkcióellátottsága ... 165
3.4.7. Az Északi Iparterület SWOT elemzése ... 165
4. Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek helyzetértékelése ... 167
4.1. A szegregációval veszélyeztetett területek kijelölése és helyzetelemzése ... 169
4.1.1. Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út ... 171
4.1.2. Munkácsy u. – Zöldfa u. – Hársfa u. ... 173
4.1.3. Rákóczi u. – József A. u. – Bem u. – József A. u. – Kossuth u. ... 175
4.1.4. A 2001-es KSH adatok alapján megjelölt szegregációval veszélyeztetett terület aktuális viszonyainak vizsgálata ... 177
4.1.5. 2001. óta kialakult új szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek 179
4.1.6. 1. szegregátum (Május 1 út 8-12-16-20) ... 180
4.1.8. 2. szegregátum (Május 1. út 22-24) ... 185
4.1.9. Szegregációval veszélyeztetett terület (Ságvári út 8) ... 189
4.2. A szegregátumok területen élők egészségügyi állapota ... 192

MUNKAANYAG

4.3. Szociális ellátás ... 193
4.4. Alapfokú- és középfokú oktatás ... 195
4.4.1. Játékvár Óvoda és Bölcsőde ... 195
4.4.2. József Attila Általános Iskola ... 199
4.4.3. Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium ... 201
4.5. Ágazati politikák ... 204
4.5.1. Szociálpolitika ... 204
4.5.2. Lakáspolitika ... 205
4.6. 3.3. Oktatáspolitika ... 206
4.6.1. Foglalkoztatáspolitika ... 209
4.6.2. Együttműködési kezdeményezések ... 209
5. Martfű városfejlesztési stratégiája ... 211
6. Beavatkozások, az akcióterületek kijelölése ... 224
6.1. Akcióterületek kijelölése ... 224
6.1.1. Városközponti akcióterület kijelölése ... 226
6.1.2. Bata lakótelep akcióterület ... 231
6.1.3. Turisztikai, rekreációs akcióterület ... 236
6.1.4. Tisza Iparterület akcióterület ... 240
6.1.5. Óvárosi akcióterület ... 242
6.1.6. Zsófia-dűlő akcióterület ... 246
6.1.7. Ipari Park akcióterület ... 248
6.1.8. Északi iparterület akcióterület ... 250
6.1.9. Beavatkozások – Akcióterületek fejlesztései ... 254
6.1.10. Az akcióterületek fejlesztésének forrásigénye ... 254
7. Martfű város anti-szegregációs programja ... 265
7.1. Az antiszegregációs terv célrendszere ... 266
7.2. Antiszegregációs beavatkozások ... 267
7.3. Illeszkedés a meglévő fejlesztési dokumentumokkal ... 269
7.4. Összefoglaló táblázat ... 272
8. Martfű Város környezeti fenntarthatósági terve ... 276
8.1. Bevezető ... 276
8.2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép ... 278
8.2.1. A környezeti elemek állapota ... 278
8.2.2. Település és épített környezet ... 282

MUNKAANYAG

8.2.3. Gazdasági-társadalmi, szociális helyzet bemutatása ... 284
8.3. Fenntarthatósági tervek és célok ... 285
8.4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program ... 290
9. Martfű Integrált Városfejlesztési Stratégiájának külső és belső összefüggései ... 293
9.1. Külső összefüggések vizsgálata – Konzisztencia vizsgálat ... 293
9.1.1. Regionális szint/NUTS II. ... 294
9.1.2. Megyei szint/NUTS III. ... 295
9.1.3. Kistérségi szint/NUTS IV. ... 296
9.1.4. Települési szint/NUTS V. ... 297
9.2. A stratégia belső összefüggései ... 313
10. A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai ... 314
11. A célok elérését szolgáló nem beruházás jellegű önkormányzati tevékenységek ... 315
12. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósításának szervezeti elvárásai ... 320
13. Településközi koordináció mechanizmusai ... 321
14. Ingatlangazdálkodási koncepció ... 322
14.1. Ingatlanvagyon elhelyezkedése a város szerkezetében ... 322
14.2. Ingatlanfejlesztési projektek megvalósítására szolgáló vagyon ... 329
15. Partnerség ... 331
16. Monitoring ... 339
17. Mellékletek ... 344
3. tábla Általános iskolai közoktatás integráltsága ... 352
4. tábla A település infrastruktúrája A település teljes belterületén a közművek rendelkezésre állnak, az utcák pormentesek ... 355
5. tábla Folyamatban lévő telepfelszámolási és teleprehabilitációs program(ok) bemutatása ... 356

MUNKAANYAG

1. VÁROS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

1.1. A makro környezet településstruktúrája

Martfű városának településrendszerben elfoglalt pozíciójának vizsgálata során, elsőként azt a makro környezetet szükséges elemezni érintőlegesen, amelyben helyet foglal, vagyis az Észak-alföldi régiót és az azt alkotó három megyét. Ennek során megállapítást nyernek a régió településstruktúrájának legfőbb jellemvonásai. Martfű Magyarország középső részén, a Duna-Tisza köze területén, az Észak-alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megye észak-nyugati részén, a Szolnoki kistérségben helyezkedik el. A város az Észak Alföldi régióhoz tartozik, ami 3 megyét foglal magába: Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyéket. A három megye közül Jász-Nagykun-Szolnok megye a legkisebb területű és népességű megye, a régió lakosságának 26,2%-a él a megye területén. Jász-Nagykun-Szolnok megye a régió területének 31,2%-át foglalja magába.

1.1.1 Észak-alföldi régió településstruktúrája és városhálózata

Az elmúlt két évtizedben jelentősen átalakult Magyarország településeinek gazdasági és társadalmi szerkezete. Az önkormányzati rendszer bevezetésével egy új alapokra épülő városfejlődés vette kezdetét, amely maga után vonzotta a városi funkciók átalakulását. Az átalakulás legnagyobb vesztesei az Alföld falvai, illetve a rurális térségek voltak. Az alföldi városhálózat lemaradása szintén jobban nőtt, mint korábban, a területi egyenlőtlenségek erősebbek lettek. A régióban az országos településhalmaz 12,4%-a található, a települések átlagos területe és népességszáma meghaladja az országos átlagot. A régió városhálózata még hordozza magán a nagy kiterjedésű mezővárosi jellegzetességeket, főleg Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megye városhálózatát jellemzik a nagy népességszámú és nagy kiterjedésű városok. A történelem másik jellegzetes alföldi hagyatéka, a nagy kiterjedésű tanyarendszer Nyíregyháza kivételével, már csak foltszerűen maradt fent a régióban. Az Észak-alföldi régió településstruktúrája tekintetében elmondható, hogy Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megye településrendszere hasonló, azonban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kiugróan magas település állománnyal rendelkezik (ez az aprófalvas településrendszer a megye egyik sajátossága). A városhálózat tekintetében elmondható, hogy a régió az ország egyik legvárosiasabb régiója, a 9,2%-os országos átlaggal szemben a régió városi jogállású településeinek aránya meghaladja a 16%-ot. Hajdú-Bihar megyében a legmagasabb a városok aránya, a települések 25,6% városi jogállású, még Jász-Nagykun-Szolnok megye esetében ez a szám 23%. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye esetében a városok aránya jóval alacsonyabb a másik két megyénél, itt mindössze 10,9%, bár a legtöbb városi jogállású település ebben a megyében található a régiót tekintve.

1. táblázat: Az Észak-alföldi régió településstruktúrája

	Községek száma (db)	Városok száma (db)	Megyei jogú városok száma (db)	Terület (ha)	Állandó népesség (fő)
Hajdú-Bihar	61	20	1	621 050	553 761
Jász-Nagykun-Szolnok	60	17	1	558 161	404 405
Szabolcs-Szatmár-Bereg	204	24	1	593 654	582 121
Észak-alföldi régió összesen	325	61	3	1 772 865	1 540 287

Forrás: TEIR

MUNKAANYAG

A régióban a lakosság koncentrációja rendkívül egyenlőtlen, a két szélsőértéket Hajdú-Bihar megye két kistérsége produkálja (Polgári 39 fő/km2 és a Debreceni kistérség 421/fő km2). A legmagasabb népsűrűségű megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (96,6 fő/km2), a legalacsonyabb pedig Jász-Nagykun-Szolnok megye, ez utóbbi esetben 72,4 fő/km2 a megyei népsűrűség. Hajdú-Bihar megye népsűrűsége 89,1 fő/km2. Az OECD besorolás alapján a 120 fő/km2 alatti népsűrűségű kistérségek rurális, vidékfejlesztési kistérségnek tekintendőek. Ez alapján az Észak-alföldi régió területén mindössze 4 kistérség nem tartozik ebbe a kategóriába, a három megyeszékhely kistérsége és a kisvárdai kistérség Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Jász-Nagykun-Szolnok megye esetében a legalacsonyabb népsűrűség a mezőtúri, a Tiszafüredi és a Karcagi kistérség esetében mutatható ki, vagyis az urbanizációs szint itt a legalacsonyabb. A szolnoki kistérség a régió harmadik legmagasabb népsűrűségű kistérsége.

A városok tekintetében regionális szinten elmondható, hogy a városi funkciókat és a városok térszervező erejét tekintve jelentős különbségek vannak. Az elsődleges probléma, hogy a településhálózat nélkülözi a középvárosokat, amelyek biztosítanák a városi funkciók decentralizáltságát a megyeszékhelyekkel szemben. Másrészt az elmúlt években érvényesülő várossá nyilvánítási hullám, jelentősen felülreprezentálttá tette a gyenge teljesítő képességű kis városokat. A 80-as évektől dinamizálódó várossá nyilvánítási hullám egyes térségekben túl is lépte azoknak a településeknek a körét, amelyet térszerkezeti szempontból indokolttá tett a városi cím adományozása, mindez a városi cím nivellálódásához vezetett. Az Észak-alföldi régióban település földrajzi szempontból a városhálózat mára kiépültnek tekintendő, városhiányos térségek már csak a határmenti, periférikus térségekben találhatóak (Bereg, Szatmár, Bihar).

A várossá nyilvánítás éve alapján elmondhatjuk, hogy a legtöbb tradicionális, történelmi város Jász-Nagykun-Szolnok megyében van a régióban, amely megfelelő városi múlttal és térszervező erővel bír. Jász-Nagykun-Szolnok megyében 17-ből 7 város már városi ranggal bírt a század fordulón is. A megyében a legfiatalabb városok: Újszász, Kenderes, Abádszalók, Jászkisér és Rákóczifalva. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében szaporodott meg leginkább a városok száma a XX. és XXI. század folyamán, 26 város keletkezett az elmúlt 110 év során.

2. táblázat: Az észak-alföldi régió városai

Várossá nyilvánítás éve	Város neve
1900-ban már város	Debrecen, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Jászberény, Karcag, Kisújszállás, Mezőtúr, Nyíregyháza, Szolnok, Túrkeve, Törökszentmiklós
1952	Mátészalka
1969	Kisvárda
1970	Nyírbátor
1973	Berettyóújfalu, Fehérgyarmat, Vásárosnamény
1978	Tiszafüred
1986	Kunszentmárton, Püspökladány, Tiszavasvári, Balmazújváros, Biharkeresztes, Csenger, Hajdúdorog
1989	Hajdúhadháztéglás, Jászapáti, Kunhegyes, Martfű, Nádudvar, Nagykálló, Záhony
1991	Derecske, Hajdúhadház, Jászárokszállás, Téglás
1992	Nyíradony, Tiszalök, Újfehértó
1993	Baktalórántháza, Ibrány, Jászfényszaru, Máriapócs, Nagyhalász, Polgár, Tiszaföldvár
1996	Létavértes
1997	Nagyecsed, Újszász
2000	Dombrád, Rakamaz, Tiszacsege
2001	Demecser, Komádi, Vámospércs
2003	Kaba
2004	Balkány, Hajdúsámson, Kenderes
2005	Abádszalók, Kemecse, Nyírlugos, Nyírtelek
2009	Nyírmada, Vaja, Jászkisér, Rákóczifalva

Forrás: Baranyi, 2008

Összességében elmondható, hogy a régió városhálózata polarizált, amely az 1990-es években tovább erősödött. A funkciók és az erőforrások a városhierarchia csúcsai a megyeszékhelyeken összpontosulnak. A potenciális középvárosi szint hiányos, a kisváros hálózat, amely korábban sem volt erős, a városok számának növekedése ellenére szerepkörét tekintve gyengült (Baranyi, 2008.).

MUNKAANYAG

1. Térkép: Martfű elhelyezkedése az Észak-alföldi régión belül

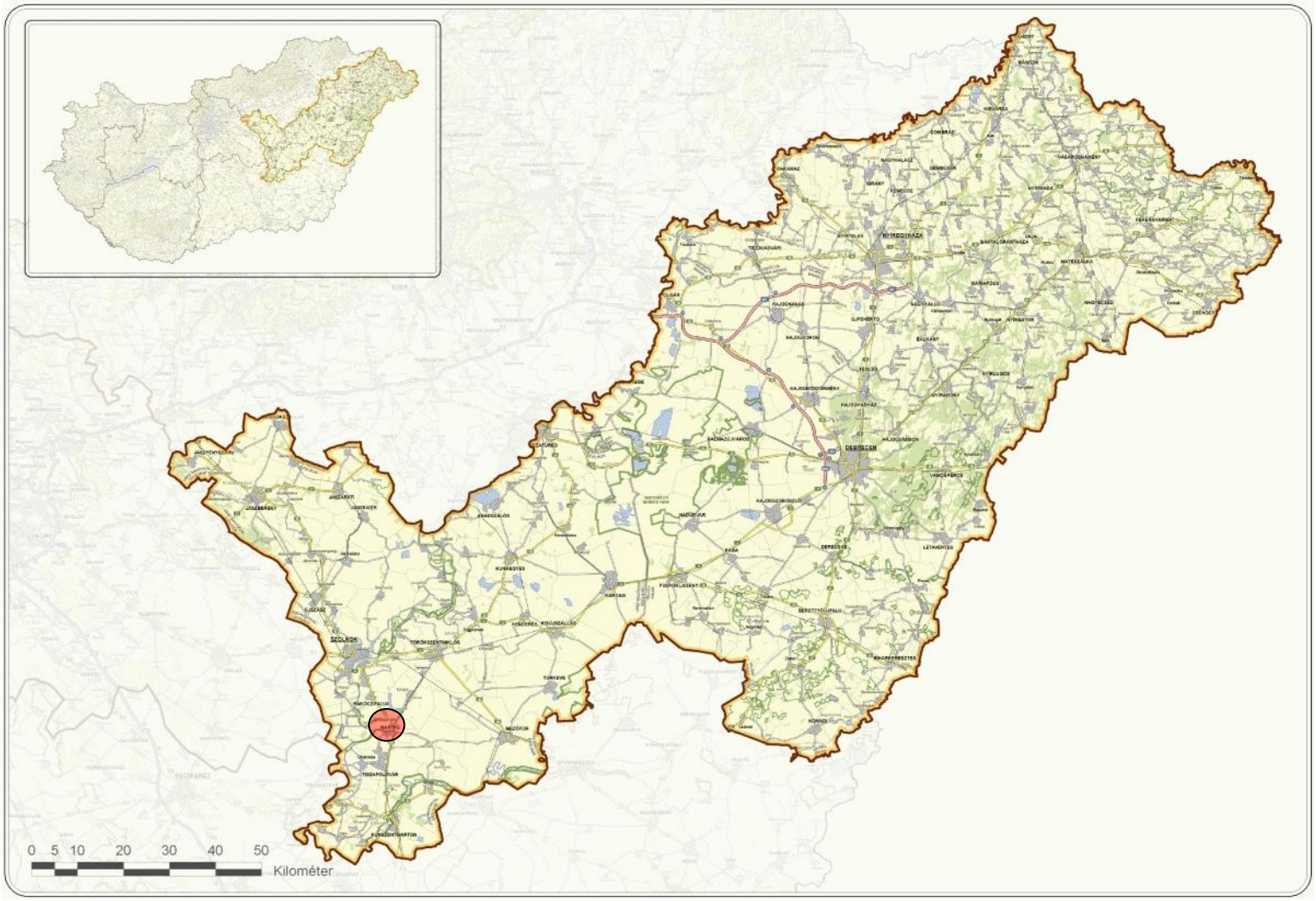

Forrás: TEIR, Megyei helyzetkép, 2012

1.1.2 Jász-Nagykun-Szolnok megye település struktúrája és városhálózata

Jász-Nagykun-Szolnok megye településrendszerét múltjából következően az erőteljes háromosztatúság (Jászság, Nagykunság, a ma Tisza-térségnek nevezhető korábbi Külső-Szolnok megye) és ennek megfelelő hárompólusosság jellemzi (Szolnok, Jászberény, Karcag). A történeti Jászság területén ma öt városi jogállással rendelkező település található. Még egy község, Jászladány népessége haladja meg az 5 ezer főt és rendelkezik is kisebb térségi szerepekkel. A Jászság városhálózata elsősorban a Hatvan (M3)-Jászberény-Szolnok-Szentes-Hódmezővásárhely-Szeged Zagyva és Tisza menti nyomvonalon fűződik be az Alföld városhálózatába, míg a Tápióságon keresztül erős szálak kötik a Budapesti agglomerációhoz. A Jászság „fővárosa" Jászberény, a térségben ugyanakkor több – mezotérségi viszonylatban jelentős – gazdasági szerepkörrel rendelkező város alkot – a Heves megyei Hatvannal együtt – egyfajta gazdasági agglomerációt.

A történelmi Nagykunság, mint egykori önálló igazgatási egység, hat mezővárosból – Karcag, Kisújszállás, Kunhegyes, Kunmadaras, Kunszentmárton, Túrkeve – állt. Táji adottságok, közlekedésföldrajzi viszonyok alapján ma Kenderest és Mezőtúrt is a Nagykunság részének tekintjük. Az egykori mezővárosok közül Kunmadaras az egyetlen, amelyik nem városi jogállású település, noha a jelentős népességcsökkenés ellenére még mindig közel öt és fél ezren lakják. Mezőtúrt – Kunszentmártonnal együtt – erős szálak kötik a Körös menti városhálózathoz (Békés megyei Dévaványa, Szeghalom, Szarvas és Gyomaendrőd, lazábban kapcsolódva a Csongrád megyei Szentes és Csongrád sorolható ide). Kunszentmárton és Kunhegyes hálózati kapcsolatai alapján inkább a Tisza-menti városhálózat része, mint a Nagykunságé. A Nagykunság vizsgált városai közül Karcag és Mezőtúr 2013-tól járási hivatal székhelye, a többi város közigazgatási szerepkör nélküli.

A Tisza mente három meghatározó része a Tisza-tó térsége, a Szolnoki Tisza-szakasz és a Tiszazug. Az egyes szakaszok között jelentősek az eltérések, de a Tisza – tudatos és következetes, sokrétű fejlesztőtevékenység eredményeképpen – kohéziós erőt jelenthet. A Tisza-tó térségének városai Tiszafüred és Abádszalók. Az előbbi, egyéb központi szerepkörök mellett üdülőváros, míg az utóbbi szinte kizárólagosan üdülővárosi funkciót tölt be. Mindkét város regionális forgalmi szerepű „hídfőváros", Tiszafüred a Heves megyei Poroszló nagyközséggel, Abádszalók pedig Kiskörével párban. A Tisza mente déli része, a Tiszazug városai Martfű, Tiszaföldvár, Kunszentmárton, Tiszafürednél egytől-egyig kisebb gazdasági súllyal, központi szereppel. Martfű erős szállal kötődik a Szolnoki FTV-hez is. Községei közül kiemelkedik Cserkeszőlő, mely a megye második legjelentősebb turisztikai vonzerővel bíró települése a kereskedelmi vendégéjszakák alapján. A Szolnoki Tisza-szakasz városai Szolnok mellett 21 ezer lakosú Törökszentmiklós és a megye egyetlen agglomerációs városának tekinthető Rákóczifalva. A Tisza-menti településhálózatból némileg kilóg a Zagyva és a Tápió találkozásánál fekvő vasúti csomópont, Újszász, mely funkcionálisan, de hagyományosan is Szolnok térségéhez vonzódik (Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területfejlesztési Koncepciója, 2012).

Jász-Nagykun-Szolnok megye településhálózatának legfontosabb jellemzői a szélsőségektől mentes település méretek, a sűrű kisvárosi hálózat (alapvetően a Nagykunság területén), ennek ellenére az erőteljesen vidékies jelleg, valamint a Tisza meghatározó szerepe. A településhálózat karakteres elemei a tanyás települések (Jászság, Nagykunság, Tiszazug). A kisvárosok között országos összehasonlításban nagy arányban 10 ezer főnél népesebb, vagy azt megközelítő népességű városok vannak (20 városból 11). A 20 városból 7 város komoly történeti múlttal rendelkezik. 100 ezer fő fölötti nagyváros nem található a megyében, ennek előnye, hogy a településszerkezetben nem figyelhetőek meg nagy aránytalanságok. Szolnok népességszáma és excentrikus fekvésének köszönhetően nem rendelkezik akkora centrális erővel mint a régió másik két megyeszékhelye. Szolnok vonzáskörzete túlnyúlik a megyehatáron, amely a perifériákat más centrumok felé gravitálják. A nagyvárosok hiányát három megyei pólus kompenzálja: Szolnok, Jászberény, Karcag (Baranyi, 2008.).

Szolnok nem csupán méretével és a középkorra visszanyúló logisztikai központ szerepével emelkedik ki, de a környezetében lévő városokkal és a köztük lévő agglomerációs községekkel együtt már versenyképes társa a tágabb térségben fekvő 100 ezer főnél népesebb megyeszékhelyeknek. Szolnok azonos évben vált megyeszékhellyé a másik regionális megyeszékhellyel Nyíregyházával. Mivel Szolnokot tradicionálisan erős mezővárosok veszik körül, nem tudott nagy kiterjedésű városhatárra szert tenni. Budapest közelsége tovább korlátozza a város lehetőségeit.

Jászberényt a Budapesti agglomeráció, illetve az M3-as autópálya közelsége, a múlt század húszas éveire visszanyúló, mind a mai napig megújulásra képes ipari hagyománya emeli ki a környezetéből. Jászberény és a környező jászsági városok ipari vállalkozásai között intenzív beszállítói kapcsolati háló működik, ami a várost és térségét is erősíti. Az M3-as autópálya menti urbanizálódás a Hatvan Gyöngyös és Jászberény közötti közeledés erősödését irányozza elő.

Karcagot nem sokkal kisebb városok egész sora veszi körül. Ez a tény a város komparatív előnyeit mindenképpen rontja, mivel nem képes ténylegesen a Nagykunság központjává válni. Ugyanakkor a környékbeli városok és Karcag között nem alakultak ki olyan kapcsolatok, amelyek egy ilyen kiegyenlített városhálózati adottságból előnyt kovácsolhattak volna.

Jász-Nagykun-Szolnok megye település struktúrája tekintetében elmondható, hogy a legnagyobb arányban az 1000 és 5000 fő közötti települések reprezentáltak, a településállomány 52,5%-a tartozik ebbe a kategóriába. Az aprófalvas települések nem terjedtek el, amely még összesen 16 település lakosságszáma nem éri el az 1000 főt. Az 5000 fő fölötti többségében városi jogállású települések aránya kifejezetten magas, a települések 27%-a tartozik ebbe a kategóriába. A városok száma a Jászberényi és Szolnoki kistérségben a legmagasabb, azonban ez nincs egyenes összefüggésben az urbanizáció szintjének alakulásával.

3. táblázat: Jász-Nagykun-Szolnok megye településhálózata

Kistérség	Település	Ebből: város	A települések száma népességnagyság-kategóriák szerint					
			–499	500–999	1000–4999	5000–9999	10 000–49 999	50 000–
Jászberényi	18	5	1	1	10	5	1	–
Karcagi	5	3	–	1	1	1	2	–
Kunszentmártoni	11	2	1	1	7	1	1	–
Mezőtúri	5	2	1	2	–	1	1	–
Szolnoki	18	4	2	2	10	3	–	1
Tiszafüredi	13	3	–	3	8	1	1	–
Törökszentmiklósi	8	1	–	1	5	1	1	–
Összesen	78	20	5	11	41	13	7	1

Forrás: KSH, Észak-alföldi statisztikai évkönyv

Jász-Nagykun-Szolnok megyén belül, mindegyik kistérségben 50%-nál magasabb a városi lakosság aránya. A megye népességének ugyan 72 %-a él városi jogállású településen, de csak 51 %-a 10 ezer főnél népesebb városban. Közigazgatási hierarchia szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyét jelenleg a megyeszékhely (Szolnok) mellett 19 további városi jogállású település alkotja, ami alföldi viszonylatban is rendkívül nagy várossűrűségnek számít. A 2013. január 1-én hatályba lépő új közigazgatási rendszerben kilenc város járási székhellyé fog válni. Ennek megfelelően a többi 11 városi jogállású település térségi közigazgatási szerepkör nélkül marad (Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területfejlesztési Koncepciója, 2012).

4. táblázat: Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeinek városiasodottsága

	Községek állandó népessége (fő)	Városok állandó népessége (fő)	Kistérség állandó népesség (fő)	Urbanizációs szint (%)
Jászberényi kistérség	30 435	56 446	86 881	64,97
Karcagi kistérség	7 082	38 450	45 532	84,45
Kunszentmártoni kistérség	17 113	20 839	37 952	54,91
Mezőtúri kistérség	1 874	27 867	29 741	93,70
Szolnoki kistérség	28 673	93 896	122 569	76,61
Tiszafüredi kistérség	15 344	25 208	40 552	62,16
Törökszentmiklósi kistérség	18 851	22 327	41 178	54,22
Jász-Nagykun-Szolnok megye	119 372	285 033	404 405	70,48

Forrás: KSH t-star adatai alapján saját szerkesztés

Beluszky Pál kutatásain alapuló Magyarország városhálózatának komplex várostípusai alapján Jász-Nagykun-Szolnok esetében az alábbi városkategóriákat találjuk meg:

- Megyeszékhely: Szolnok
- Középváros Jászberény
- Kisváros (tradicionális kisváros): Tiszafüred
- Kisváros (egykori mezőváros): Karcag, Mezőtúr, Kisújszállás, Kunmszentmárton, Törökszentmiklós.
- Hiányos városi funkciójú kisvárosok (mezőgazdasági dominanciájú kisvárosok): Tiszaföldvár
- Kevés városi funkcióval rendelkező egykori mezővárosok: Jászapáti, Kunhegyes, Jászárokszállás, Túrkeve
- Iparváros: Martfű
- Funkcionális értelemben nem városnak minősülő városok: Újszász, Jászfényszaru, Kenderes
- Idegenforgalmi szerepkörrel rendelkező, funkcionálisan nem városnak minősülő városok: Abádszalók

MUNKAANYAG

2. Térkép: Martfű elhelyezkedése Jász-Nagykun-Szolnok megyében

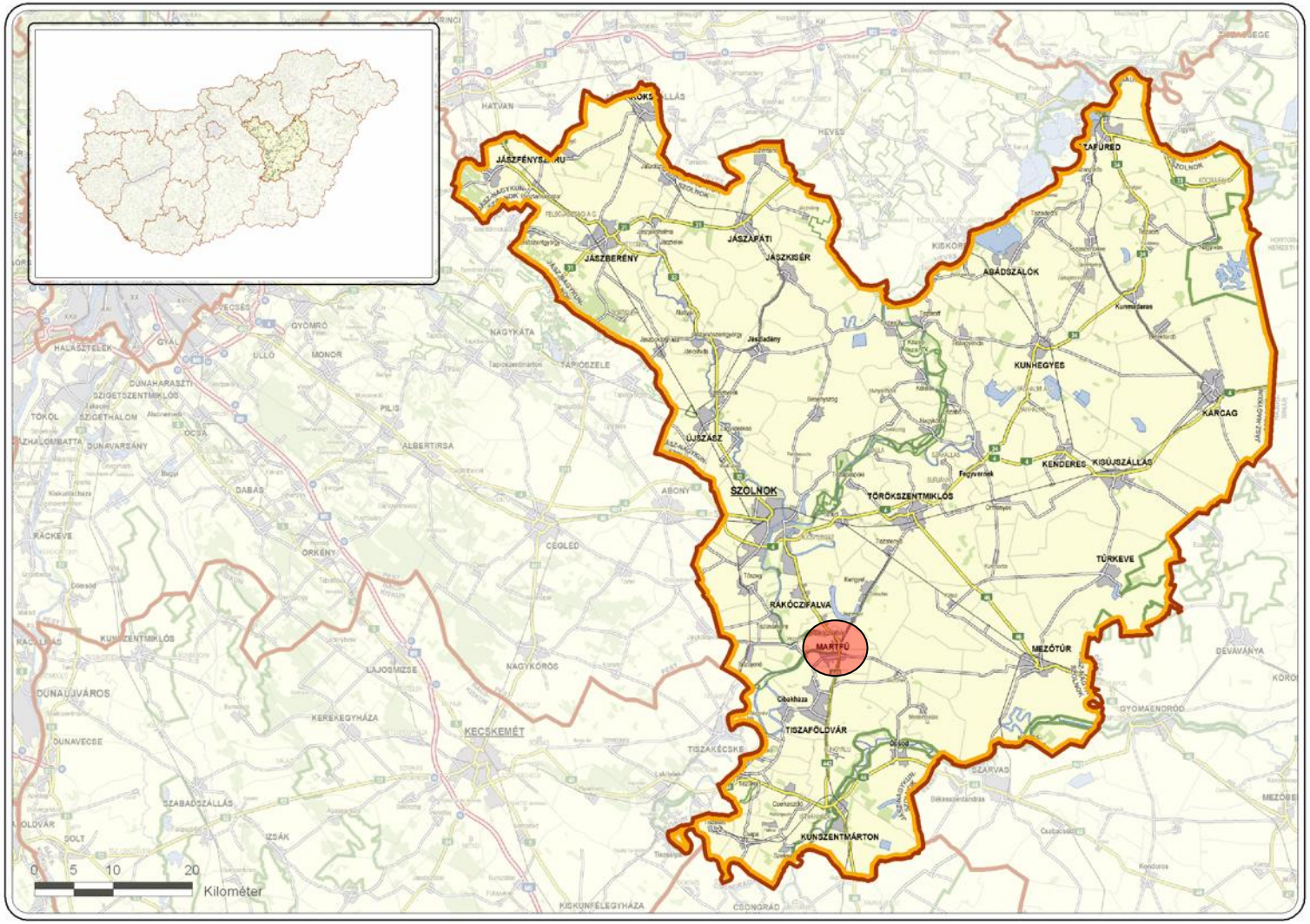

Forrás: TEIR, Megyei helyzetkép, 2012

1.2. Mikrokörnyezet településstruktúrája

1.2.1. Településhálózati kapcsolatok bemutatása

A Szolnoki kistérség Jász-Nagykun-Szolnok megye közép-nyugati részén, Szolnok város 25-30 km sugarú környezetében, az Észak-Alföldi Régió nyugati részén, a Tisza és a Zagyva folyó által kialakított ártéri területen, a két folyó összefolyásának tágabb környezetében helyezkedik el. A Szolnoki kistérség egy sokszínű, ellentmondásos kistérség. Fekvése ellenére több települése földrajzilag perifériikus helyzetben van. Területe 878 km2, a megye területének 16%-a. A kistérség településeinek száma 17, ebből 4 város: Szolnok, Martfű, Újszász Rákóczifalva 4 település nagy- és középfalu, 10 pedig kis- és aprófalunak tekinthető.

A kistérségben négy városi jogállású település található Szolnok, Martfű, Rákóczifalva és Újszász. A városok lakosságszáma 93 896 fő, vagyis a kistérség urbanizációs indexe 72%.

5. táblázat: A szolnoki kistérség települései, 2011

Név	Jogállás	Terület (100ha)	Népesség (fő)
Besenyszög	Község	138	3 441
Csataszög	Község	11	340
Hunyadfalva	Község	5	230
Kőtelek	Község	45	1 655
Martfű	Város	23	6 832
Nagykörű	Község	43	1 704
Rákóczifalva	Város	36	5 542
Rákócziújfalu	Község	20	2 087
Szajol	Község	37	3 956
Szászberek	Község	39	994
Szolnok	Megyei jogú város	187	73 760
Tiszajenő	Község	28	1 625
Tiszasüly	Község	92	1 608
Tiszavárkony	Község	36	1 569
Tószeg	Község	59	4 588
Újszász	**Város**	**58**	**6 506**
Vezseny	Község	25	711
Zagyvarékas	Község	32	3 709
Összesen		**914**	120 857

Forrás: KSH

3. Térkép: Martfű elhelyezkedése a szolnoki kistérségben

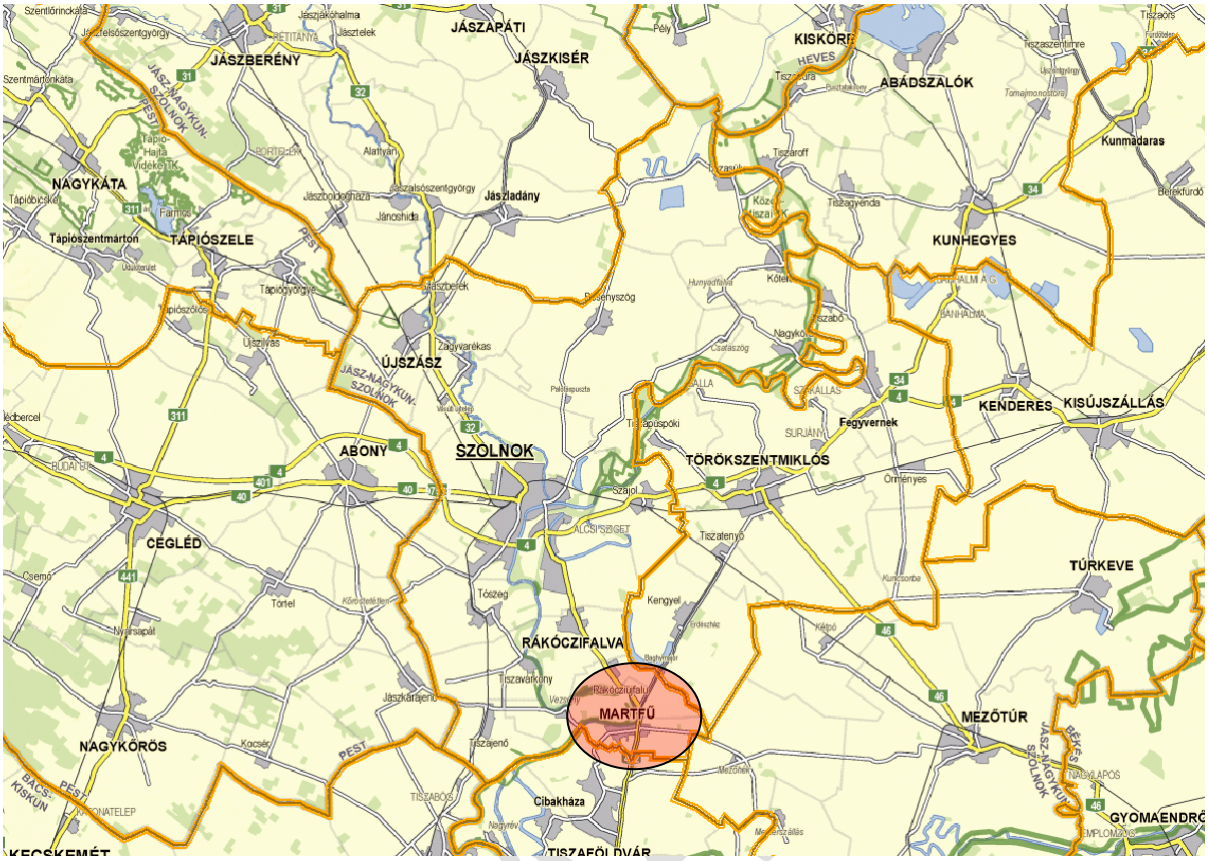

Forrás: TEIR, Megyei helyzetkép, 2012

2013. január 1.-én megalakultak a járások, amely a magyarországi közigazgatási átszervezések legjelentősebb mikrotérségi szintű változása volt a rendszerváltás óta, ugyanis eddig a települési önkormányzatok és a megyei önkormányzatok közötti közigazgatási szint nem működött. A kistérségek nem közigazgatási, hanem területfejlesztési céllal jöttek létre és területfejlesztési feladatokat láttak el. Vidéken 175, a fővárosban pedig 25 járás alakult. A járási hivatalok a megyei kormányhivatalok részeként, a megyei szintnél alacsonyabb államigazgatási feladatokat hivatottak ellátni. Martfű a szolnoki járás része, melynek kiterjedése megegyezik a szolnoki kistérség területével. A járási hivatalok elsősorban okmányirodai, gyámügyi, gyermekvédelmi, szociális, állategészségügyi, környezet és természetvédelmi, igazgatási ügyeket vesznek át településektől. A járásrendszer pozitív hatása az államigazgatási feladatok decentralizációja és alacsonyabb területi szinten történő megjelenése. Negatív hatása, hogy kedvezőtlenül érinti a nem járási központi szerepkörű városok funkcióellátottságát, hiszen számos eddig általuk nyújtott közszolgáltatást elveszítenek.

MUNKA

4. Térkép: Szolnoki járás

Forrás: TEIR

A Szolnoki kistérség településhálózatának elemzése kapcsán mindenképpen szükséges kitérni a Szolnoki agglomerációra, amely az elmúlt húsz év településhálózat fejlődésének egyik meghatározó lenyomata Jász-Nagykun-Szolnok megyében és jelenleg a Szolnoki kistérség településhálózatában meghatározó szerepet tölt. be. A modern urbanizációs elméletek négy szakaszra osztják a városfejlődés. Az 1970-es évek előtt az volt az elfogadott trend a városkutatók körében, hogy a városfejlődés a gazdasági fejlődéssel párhuzamos. Az 1970-es gazdasági recessziója rávilágított ennek az elméletnek a megrendülésére. A négy szakasz a következő:

- *Klasszikus urbanizációs:* az ipari forradalom hatására létrejövő dinamikus urbanizációs hullám, intenzív centralizáció a városok irányába, egyoldali települési kapcsolatok kialakulása.

- *Szuburbanizáció:* Az ipari szerkezetátalakulás következtében, a szekunder szektor fejlődése megtorpan és a szolgáltató szektor intenzív fejlődésnek indul. Az infrastruktúra lényegi átalakuláson megy át, amely lehetővé teszi, hogy ne csak a központi város kapcsolódjon be a fejlődésbe, hanem a környező települések is. A szuburbanizáció hatására jönnek létre az agglomerációk. A klasszikus szuburbanizáció szakaszában javul a várost körülölelő falvak ellátási színvonala. A népességmozgás iránya megváltozik, a népességnövekedés áthelyeződik az elővárosokba és a városhálózaton belül a kis és középvárosok népessége növekedik. Emellett a városi koncentráció megmarad, vagyis a koncentráció és a dekoncentráció egyszerre érvényesül.

- *Dezurbanizáció:* A dezurbanizáció egyelőre a legfejlettebb országokban bontakozott ki a 70-as években, mozgatója, hogy a termelő ágazatokban dolgozó foglalkoztatottak aránya intenzív csökkenésnek indul, ezzel párhuzamosan a tercier és kvaterner ágazatok szerepe nő. A központi város népessége dinamikus csökkenésnek indul.

- *Reurbanizáció:* Ez a szakasz a városközpontok újra éledése és a központhoz tartozó lakóterületek modernizációja, amelyet a központi városok lakosságának növekedése jellemez. (Ehleiter, 2007).

A városfejlődés tekintetében Közép-kelet Európa és ezzel Magyarország esetében is megkésettség mutatható ki, csakúgy, mint társadalomtörténeti és gazdaságtörténeti szempontból. Az ipari forradalom ebben a régióban a 19. század utolsó harmadában vette kezdetét, amely már az urbanizáció klasszikus szakaszának kibontakozását is késleltette. Az ipari nekilendülés az 1970-es évekig tartott, amellyel lezárult az urbanizáció első szakasza is. A 80-as és főként a 90-es években vette kezdetét egyre nagyobb intenzitással az urbanizáció második fázisa Közép-kelet Európában és Magyarországon egyaránt, amely jelenleg is intenzíven zajlik. A szuburbanizációs szakasznak egyértelmű megnyilvánulása az agglomerálódási folyamat. Magyarország egyes térségeiben elsőként az 1950-es évektől vette kezdetét az az agglomerálódási folyamat, amely jelenleg a településhálózat átalakulásának egyik meghatározó tényezője és a szuburbanizációs városfejlődési periódus legjellegzetesebb eleme. Az agglomerációs folyamat szakaszolható, intenzitása függ az adott térség gazdasági-társadalmi folyamataitól. Országos szinten az elmúlt másfél évtizedben a leglátványosabb település földrajzi átalakulások a főváros és a megyeszékhelyek körül bontakoztak ki az agglomerálódás jegyében. Ennek folyamán a térségek agglomerálódása és szuburbanizálódása zajlott le a főváros és a megyeszékhelyek körül, jelenleg Magyarországon 20 agglomerációs település együttes van, ebből három található az Észak-alföldi régióban, a három megyeszékhely körül.

Az Észak-alföldi régióban a szuburbanizáció az 1980-as években vette kezdetét, amikor a gazdaság növekedési üteme visszaesett és a városi ipari beruházások már nem voltak az urbanizáció motorja. Az 1990-es években vált dinamikussá a szuburbanizáció, amely egyre nagyobb területekre terjedt ki. Nyíregyháza és Debrecen között egy urbanizációs tengely kialakulása vette kezdetét. A szuburbanizáció során központi városokból főként jómódú, fiatal középosztály tagja vásároltak ingatlant a környező kis települések zöldövezeteiben, tehát a népességnövekedést a vándorlási nyereség és a fiatalok kitelepülésének köszönhetően a természetes szaporulat nyújtja. A szolnoki agglomeráció a legkisebb kiterjedésű és lakosságszámú a régióban, amely Szolnok alacsonyabb népességszámából és excentrikus fekvéséből származik. A Szolnok környéki település együttest komplex agglomerálódó városkörnyéknek definiálja a szakirodalom. A szolnoki agglomerációt 6 település alkotja, melyek a következők: Szolnok, Rákóczifalva, Rákócziújfalu, Szajol, Tószeg, Zagyvarékas.

5. Térkép: Szolnoki agglomeráció

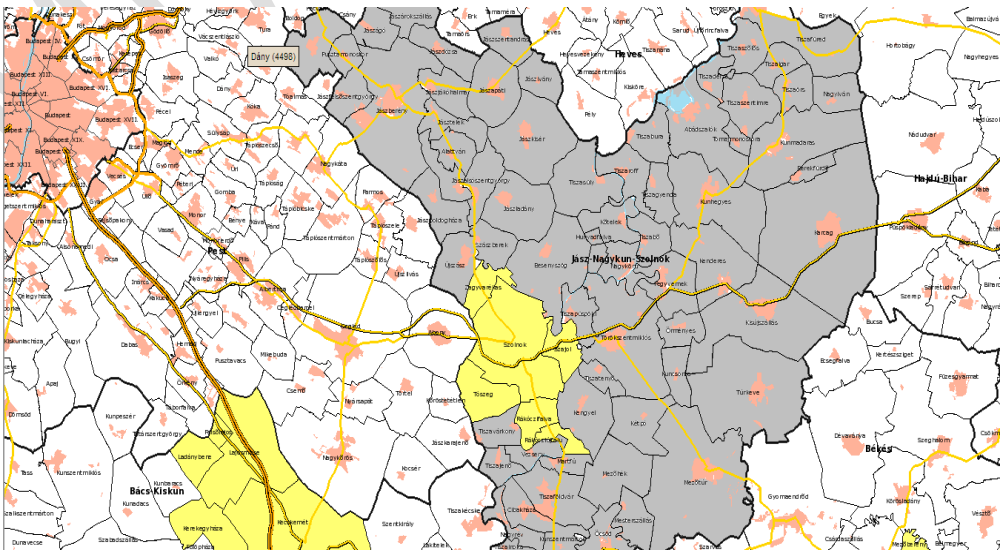

Forrás: TEIR

Összességében elmondható, hogy a Szolnoki kistérség települési kapcsolataiban egyszerre van jelen egy szoros és egy laza együttműködés. Szolnok, bár megyeszékhely és kistérségi központ, a megyei településhálózatban nem tudja maradéktalanul betölteni az gravitációs erőt, amely a nagyobb városokat/megyeszékhelyeket jellemzi az országban. Fekvése megyei tekintetben periférikus, amely szükségszerűen egy többpólusú pólusközpont kialakulását eredményezte (pl. Jászberény). Szolnok kistérségi szinten jóval meghatározóbb térszervező erővel bír.

A mikrotérség településhálózati elemzésének egyik legfontosabb következtetése, hogy a kistérség városainak vonzáskörzete kicsi, mivel a megyeszékhely gátolja erős mikrotérségek kibontakozását, ráadásul egyedül Martfű helyezkedik el olyan távolságban Szolnoktól, amely lehetővé teszi a térszervező képességének kibontakozásának előremozdulását. Rákóczifalva tipikus példája a szuburbanizáció hatására városi rangra emelkedő településnek, egyelőre a városi funkciók hiánya mutatható ki, továbbá a vonzáskörzet azonosítása is problematikus.

1.2.2. Természetföldrajzi kapcsolatok

A Szolnoki kistérség települései több kistáji egység részeit képezik, ezek északról dél felé haladva a Jászság, Szolnok-ártér, és a Szolnok-Túri sík. Szolnok környéke természetföldrajzi szempontból igen érdekes terület, hisz a Tisza és a Zagyva találkozásánál lévő, folyami átkelőhely mellé szerveződött kistérség nem kevesebb, mint 6 természetföldrajzi kistáj találkozási pontjánál alakult ki. Rákóczifalva, Rákócziújfalu és Martfű a Szolnok-Túri sík magasabb fekvésű, löszszerű üledékkel fedett hordalékkúp-síkságának peremén fekszik. Ez a terület délnyugaton az alacsony, ártéri szintű Dél-Tisza-völggyel, nyugaton pedig a szintén ártéri szintű Szolnoki-ártérrel határos. Maga a Szolnoki-ártér nevű, asztallap simaságú ártéri síkság alkotja a szolnoki kistérség legnagyobb területét, a folyó jobb oldalán Tiszasülytől Besenyszögön, Tószegen át Tiszajenőig és Vezsenyig, melyet Tószeg illetve Tiszajenő környékén délnyugaton alacsony, ármentes, lösszel fedett hordalékkúp-síkság (Gerje-Perje-sík) és a szélhordta futóhomokkal borított Pilis-Alpári-homokhát határol. Újszász, Szászberek és Zagyvarékas határa viszont az Alsó-Zagyva-síknak is nevezett Jászság folyóvizek által feltöltött területére nyúlik. A kistérség gazdasági-társadalmi fejlődését a meg nem újuló természeti erőforrások (földgáz, ásványi nyersanyagok) szórványos jelenléte mellett a megújuló természeti erőforrások (termál- ásvány- és gyógyvizek, rétegvizek, felszíni vizek) bősége, a talajadottságok változatossága befolyásolja.

1.3. Martfű szerepe a településhálózatban

Jelenleg társadalmasítás alatt az Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési koncepció, amely Nemzeti Fejlesztés 2020 nevet viseli. A dokumentumban konkrétan Martfűre vonatkozóan utalás nincs, ezért csak a tágan vett térség vonatkozásában tesz megállapításokat.

MUNKAANYAG

1.3.1. Martfű vonzáskörzete

Martfű közvetlen vonzáskörzete Rákócziújfalu, Kengyel, Mezőhék, Tiszatenyő településekre terjed ki. A mikrotérség teljes területe 26 100 ha, teljes népessége 15 459 fő.

6. táblázat: Martfűi mikrotérség területe és népessége

Név	Jogállás	Terület (100ha)	Népesség (fő)
Martfű	Város	23	6 832
Rákócziújfalu	Község	20	2 087
Vezseny	Község	25	711
Kengyel	Község	79	3 680
Tiszatenyő	Község	24	1 791
Mezőhék	Község	90	358
Martfűi mikrotérség		261	15 459

Forrás: TEIR

6. Térkép: Martfű vonzáskörzete

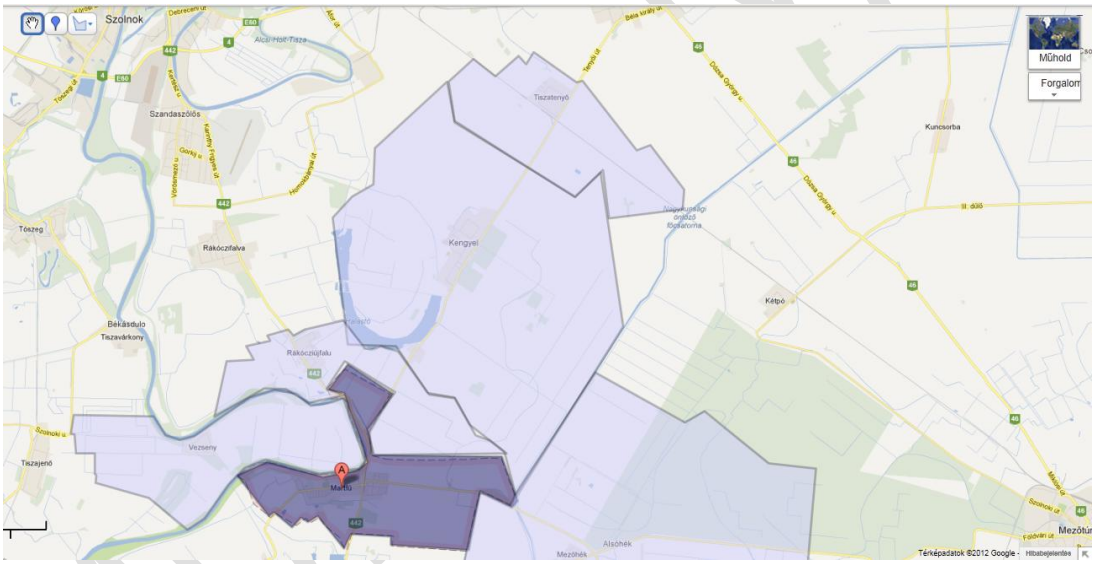

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Martfű egy magas városi népességű régió egyik meghatározó jelentőségű várostérségében található, a szolnoki agglomeráció közvetlen szomszédságában. Kistérségen belüli fekvése perifférikus, közvetlenül a megyehatár szélén fekszik. Martfű jelentős város múlttal nem rendelkezik, mindössze 1989 óta városi jogállású. Ebből eredően tradicionális, történeti vonzáskörzete nincs a városnak. Azonban már szükséges kiemelni, hogy ipari, foglalkoztatási funkcióiból eredően már a az 1940-es évektől rendelkezik térszervező erővel és egyfajta foglalkoztatási centruma a térségnek – erről a későbbiekben lesz részletesen szó. A város településhálózatban betöltött szerepének vizsgálatához elsőként szükséges a település legalább 30 km-es körzetében a településhálózatot értékelni, melynek célja a főbb térszervező települések (gravitációs pontok) számba vétele. Az alábbi térképen került szemléltetésre a térség gravitációs pontjai.

7. Térkép: Gravitációs központok Jász-Nagykun-Szolnok megyében

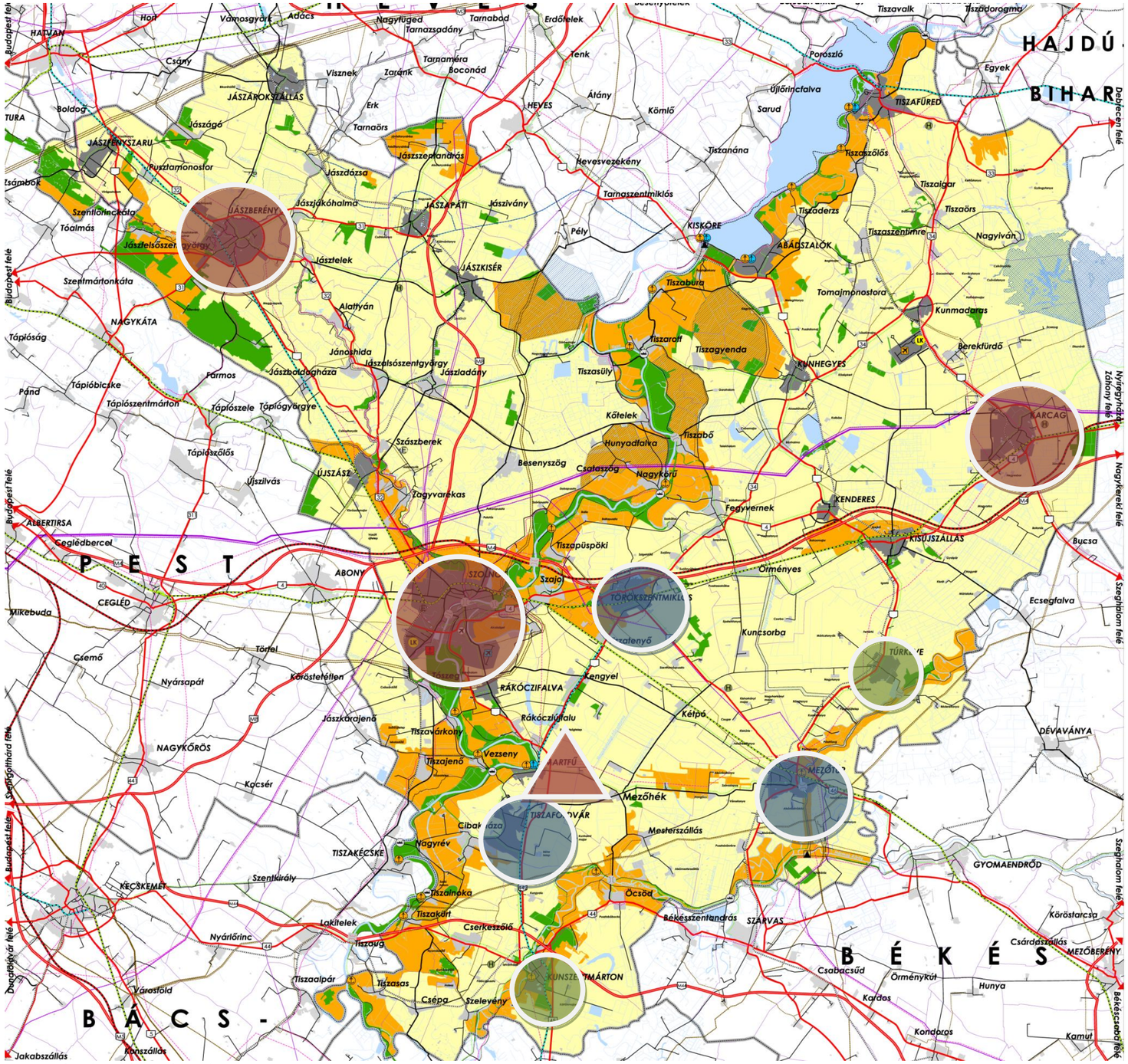

Megyei szintű gravitációs központok

JNSZ megye déli részének meghatározó gravitációs pontja

Martfűre ható kisebb gravitációs központok

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok megye szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Elsőként mindenképpen Szolnokot (népességszám: 73 760 fő), mint megyeszékhelyet érdemes kiemelni, mint legfőbb gravitásicós központot. A megyén belüli perifériális fekvéséből eredően elsősorban Jász-Nagykun-Szolnok megye területének nyugati felében fejt ki erősebb térszervező erőt. Szolnok a megyén belül egyértelműen a közlekedési hálózat központja. Budapesttől mért távolsága miatt a főváros körül sugarasan összefutó közlekedési hálózat dominanciája oldódik, és a nyílt háló elemei is megjelennek. A város az egyik ilyen hálózati gócpontban helyezkedik el (csapágyváros), melyet a Tisza keresztezése is kihangsúlyoz. Szolnok funkcionálisan együttműködik Szajollal és Törökszentmiklóssal, a három település a Tiszán átfutó közúti és vasúti nyalábok gyűjtő- és elosztópontja. A megyén belül fontos térszervező erővel bír még Jászberény (27 202), mint a térség egyetlen tradicionális középvárosa és Karcag (21 909 fő). Mindkét város elsősorban megyén belüli excentrikus elhelyezkedésének köszönheti térszervező jelentőségét. Jász-Nagykun-Szolnok megye településrendszerét múltjából következően az erőteljes háromosztatúság (Jászság, Nagykunság, a ma Tisza-térségnek nevezhető korábbi Külső-Szolnok megye) és ennek megfelelő hárompólusosság jellemzi (Szolnok, Jászberény, Karcag). A többpólusosság elvileg kedvező feltételt biztosít a megyék többségénél kiegyenlítettebb fejlődésre, ám mindhárom központ a megye peremén helyezkedik el, aminek eredményeként a megye középső, természeti-táji adottságai tekintetében is az átlagnál hátrányosabb térsége egyúttal az ország legrosszabb társadalmi-gazdasági pozíciójú térségeinek egyike. Ráadásul ezek az önmagukban nem túl erős pólusok maguk is kifelé „vonzódnak”: Szolnok és Jászberény Budapest, Karcag Debrecen irányába. A kohéziót a megye súlypontjában fekvő, 20 ezer főnél (még mindig) népesebb kisváros, Törökszentmiklós sem képes elősegíteni. Szolnoktól északra a Tisza-mente, különösen a folyótól keletre fekvő települések drámai mértékben szenvedik meg ezt az excentrikus hálózatot, de a külső szívóhatás a városhálózat szintén jelentős mértékű népességfogyásán is jól tükröződik (Jász-Nagykun-Szolnok megye területfejlesztési koncepciója, 2012).

A gravitációs központok egy másik, Martfű tekintetében lényegesebb csoportja Törökszentmiklós (21 958 fő), Mezőtúr (17 948 fő), Tiszaföldvár (11 545 fő). Mindhárom város tradicionálisan is fontos térszervező erővel rendelkezik a térségben. Martű történeti vonzáscentruma Tiszaföldvár volt, évszázadokon keresztül, még Martfűpusztaként Tiszföldvár része volt. Tiszaföldvár a Tiszazug legnagyobb centruma. Mezőtúr inkább a szomszédos Békés megye irányába fejt ki erősebb kapcsolatokat, de vonzáskörzetének egy rész kiterjed néhány Jász-Nagykun-Szolnok megyei településre is. Mezőtúr esetében fontos kiemelni, hogy elsősorban ő gátolja, hogy Martfű tőle keletre egy erősebb vonzáskörzettel rendelkezzen. Törökszentmiklós Szolnok közelségéből eredően kevésbé tudja térszervező erejét kamatoztatni, azonban Szolnok mellett a térség második legnagyobb városa, egyfajta decentrum.

Két kisebb településre érdemes még kitérni ebben az aspektusban. Túrkeve (9 377 fő), Mezőtúr és Kisújszállás közé szorulva szinte vonzáskörzet nélküli város. Kunszentmárton (8 816 fő), amely Tiszaföldvár társközpontja, a megye déli részében egy jelentősebb vonzáskörzettel bír.

Mint látható Jász-Nagykunk-Szolnok megye 4. számú főközlekedési úttól délre eső része sűrű városhálózattal rendelkezik. Tipikus alföldi jellegzetesség a városok túlkoncentráltsága és a vonzáskörzetek hiánya, amely azzal magyarázható, hogy a török időkben elsősorban ezek a területek pusztásodtak el, a népességtömörülések pedig koncentráltabbakká váltak. A csekély vonzáskörzetekre is jellemző, hogy több város osztozik rajta. Martfű vonzáskörzetére komoly hatással van Mezőtúr és Törökszentmiklós egyaránt, de Rákóczifalva is, amely egy nemrég városi rangot szervezett, a szolnoki mellett lezajló szuburbanizáció eredményeként létrejövő város. Martfű térszervező erejét a tőle keletre fekvő Tiszajenő, Vezseny, Tiszavárkony irányába tudná jobban kifejteni földrajzi helyzetéből eredően, azonban a Tisza elválasztó szerepe ezt gátolja. A fentiekből eredően a vonzáskörzetek azonosítása nehézkes, ráadásul Martfű esetében külön probléma 1950-es évektől robbanásszerűen, mesterségesen duzzadt fel, mindenféle történelmi előzmények nélkül, lényegében néhány évtized alatt beékelődött a városhálózatba. Ennek ellenére, sok várossal ellentétben nagyon markáns városi funkciókkal rendelkezik. Speciális jellegéből adódóan az urbanizáció itt jóval előre haladottabb, mint más kisvárosok esetében és a települési munkamegosztásban betöltött szerepe is jóval erősebb.

1.3.2. Martfű városi funkciói és szerepe a térségi munkamegosztásban

Önkormányzati feladatok

Martfő város önkormányzati feladatai kizárólag mikrotérségi szinten értelmezhetőek, a megyei, kistérségi feladatokat ugyanis a szomszédos Szolnok látja el. Martfű a következő vállalt és önkéntes önkormányzati feladatokat látja mikrotérségi szinten:

Térségi együttműködés, társulások, körzetközponti feladatok:

- AZ önkormányzat együttműködési megállapodást kötött Rákócziújfalu, Kengyel és Mezőhék településekkel bölcsődei ellátás biztosítása tárgyában
- Mezőhék községgel közös oktatási, nevelési intézményt működtet
- Mezőhék községgel közös körjegyzőségben van a város
- Martfű székhellyel orvosi ügyeletet működik, amely Rákócziújfalu, Kengyel valamint Tiszatenyő településekre terjed ki
- Körzetközponti feladatokból adódóan az okmányirodai, a gyámhivatali és az építésügyi igazgatási feladatokat városunkon kívül Rákócziújfalu illetékességi területén is ellátja a Polgármesteri Hivatal, ezzel közel 10.000 állampolgár ügyeit intézi.
- 2004-ig Martfű város a Szolnok és Térsége Együttműködési Társulás székhely településeként működött, a Társulás elnöke a város polgármestere volt.

Gazdasági, foglalkoztatási funkció

Martfű legjelentősebb térségi szerepkörét gazdasági és foglalkoztatási funkciói adják. A város ebben a tekintetben azonban jóval túlmutat mikrotérségi határain. A település gazdasági jelentősége az élelmiszeripar és a könnyűipar területén országos jelentőségű. Foglalkoztatási szerepköre megyei tekintetben is kimagasló.

Martfű gazdasági és térségi foglalkoztatási szerepkörének kialakulása egészen az 1940-es évekig nyúlnak vissza. Az 1940-es évek elején a keresett új telephelyet a csehországi Bata konszern, amely az egész világra kiterjedő **cipőgyártás**sal foglalkozó nagyvállalat volt. A vállalat több alkalommal akarta már korábban is kiterjeszteni az érdekeltségeit Magyarországra, azonban ezek a magyarországi kisiparosok tiltakozása miatt meghiúsult. Az 1938. évi első bécsi döntést követően sikerült a konszernnek megvetnie a lábát Magyarországon. Először Érsekújváron hozta létre telephelyét CIKTA Rt. néven. Az Érsekújvári üzemmel kapcsolatban azonban több probléma is felmerült (pl. a terület nem felelt meg a vállalt hosszú távú fejlesztési elképzeléseinek), ebből adódóan a gyártulajdonos Jan Antonin Bata a telephelyváltás mellett döntött. A magyar kormány mindenképpen ahhoz kötötte a támogatást, hogy a beruházás az ország egyik agrárproletár részén valósuljon meg. Vagyis már a cipőgyár létesítése mögött is az a kormányzati megfontolás állt, hogy az üzem egy erőteljes térségi foglalkoztatási szerepkört töltsön be. A telephelyválasztás mögött egyébként szintén fontos szempont volt, hogy ebben a térségben szinte korlátlan mennyiségben állt rendelkezésre olcsó munkaerő. 1942-re Érsekújvárról teljesen áthelyezte ide a székhelyét, de nem csak a termelési kapacitások fejlesztése állt a beruházási programban, hanem egy lakótelep létrehozása is, amely a gyár munkaerő szükségletét elégítette ki. Ezzel párhuzamosan kezdődött meg az iparfejlődés és a lakó környezetfejlődés Martfűn. Gyakorlatilag a településfejlődést (infrastruktúra, lakáskörülmények, közszolgáltatások fejlődése) az elkövetkező évtizedekben az üzem munkaerő szükségleteinek kielégítése, vagyis a foglalkoztatási funkciók biztosítása határozta meg.

A CIKTA Rt.-t 1948-ban államosították. Azonban mivel Csehszlovák leányvállaltnak minősült elhúzódott a Magyar Állam tulajdonává válása egészen 1950-ig, ekkor kapta meg Tisza Cipőgyár Nemzeti Vállalt nevet. Az ötvenes években a Tisza Cipőgyár termelési volumene visszaesett, mivel a

MUNKAANYAG

könnyűipar nem tartozott az állam által preferált területek közé. Az átmeneti visszaesést követően a termelés és a gyár foglalkoztatási igénye folyamatosan növekedett és töretlen volt egészen a 1980-es évek közepéig. A szocialista nagyüzem időszakában évtizedeken keresztül a cipőgyár volt a környéken az egyetlen ipari központ, így sok embert vonzott ide. A Tisza Cipőgyár kétségkívül a legnagyobb magyar cipőipari vállalat volt, itt állították elő a magyar lábbelik közel egy harmadát. A gyár fejlődésével és bővítésével folyamatosan nőtt a lakosság száma is a településen, de nőtt az ingázók száma is, a gyár fénykorában több ezer embert foglalkoztatott. Az ötvenes években új házak, lakótelepek sora jelent meg a település különböző részein, több munkásszálló épült. A gyárban dolgozók fizetése szinte mindvégig az országos átlag alatt maradta, azonban a béren kívüli juttatások igen széleskörűek voltak (Vas, 2010).

A rendszerváltás után a termelés szerkezete, összetétele (privatizáció, kis cégek veszik bizonyos gyártási folyamatokat, külföldi tulajdonosok megjelenése) megváltozott, az iparterületen ma 18 gazdasági társaság osztozik, amelyek még mindig jelentős foglalkoztatóknak minősülnek. Jelenleg kb. 1 200 embert foglalkoztatnak az iparterületen.

Martfűn nem a Tisza ipartelep az egyetlen térségi foglalkoztatási szerepkört betöltő vállalt. 1964-ben jött létre a Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalt több hazai növényolajgyár egyesülésével. A 70-es és 80-as években a magyar élelmiszeripar legdinamikusabban fejlődő ágazata a növényolaj gyártás volt. Az 1970-es évek közepére szükségessé vált a magyar növényi olajgyártás kapacitásának bővítésére, ekkor született kormányzati döntés, hogy az ország legnagyobb kapacitású üzemét Martfűn fogják megnyitni egy zöldmezős beruházás keretében. A döntés mögött ismételten a kedvező közlekedési kapcsolatok és a kedvező földrajzi fekvés álltak, az itteni földterületek minősége (Magyarországon ebben a térségben az egyik legmagasabb a föld aranykorona értéke), illetve itt már megjelentek azok a szocialista iparvárosokra jellemző állami preferenciák. A szocialista városokra ugyanis jellemző, hogy a politika és a gazdaságpolitika által kiemelt települések, s így a redisztribúciós rendszer kedvezményezettjei. A kedvezményezett-kiemelt helyzet két területen érhető leginkább tetten. Az egyik a városi jogállás kérdése. A második tényezőként – a gazdaságfejlesztési-beruházási, valamint a területi- és településpolitikában, a különböző központi elosztási rendszerekben elfoglalt pozíciót is jelentett. A Növényolajipari Vállalt telephelyválasztása mögött tehát ezek a szempontok álltak, a gyár átadására 1980-ban került sor. Az üzem elsősorban az Alföldön termesztett napraforgó, repce és szója feldolgozását végezte, de a dunántúli megyékből is érkeztetek ide szállítmányok. Itt készül a magyar háztartások legkedveltebb étolaja, a Vénusz étolaj. 1991-ben került privatizálásra a Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalt, amelyet a Nyugat-Európában meghatározó pozíciót betöltő Cereol Holding vásárolt fel. A privatizációt követően egy igen jelentős kapacitásbővítést célzó beruházást hajtottak végre a gyáron, amely a napi 150 tonna étolaj gyártást napi 560 tonnára növelte. Ekkor kezdte el a gyár forgalmazni a Floriol prémium kategórius terméket. Ezzel a martfűi gyár a termelési kapacitások és az előállított minőség tekintetében is Európa egyik legmodernebb termelő üzemévé vált. A Cereol Holding egész Európai üzletágát felvásárolta 2002-ben a BUNGE cégcsoport, amely a világ egyik legnagyobb olajos mag feldolgozó vállalta. A BUNGE azt a döntést hozta, hogy a Martfűi gyárát Európa legnagyobb komplex gyárává fejleszti. Ennek okán 2006-ban kezdetét vette a gyár fejlesztésének harmadik egyben legnagyobb üteme. Ekkor készült el egy új siló rendszer, bővítették a finomító üzemet és épült egy új extrakciós üzem (Vas, 2010).

Hasonló tényezők befolyásolták Martfű harmadik jelentős gazdasági nagyüzemének a telepítését. 1985-ban adták át a sörgyárat, amelynek a létesítését még az 1981-ben alakult Első Magyar Szövetkezeti Sörgyár Gazdasági Társaság kezdeményezett, amelyet 26 termelő szövetkezetet, 12 ÁFÉSZ és két állami gazdaság alapított. A sör mellett üdítőitalok palackozásával is foglalkoztak. Ebben az időszakban több mint kétszáz embert foglalkoztatott a cég. A rendszerváltást követően a részvények közel fele külföldi tulajdonba került. A 90-es évek elején az osztrák Brau AG szerzett 60%-os részesedést, amely nagy fordulatot jelentett a társaság életében, ugyanis ez tette lehetővé, hogy az üzem megszerezze a jogát a Kasiser és a Steffl márkák magyarországi forgalmazásához. Újabb szervezeti átalakításra került sor a 90-es évek második felében, a piaci helyzete megszilárdítása érdekében fúzióra lépett a Soproni Sörgyár Rt-vel. 2008-ban újabb jelentős változás áll elő, amikor a

MUNKAANYAG

martfűi sörgyár a Heineken Csoport tagjává vált, azóta Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. néven működik. Jelenleg száz embert foglalkoztat a vállalat.
Mint látható Marfű jelentősége a cipő és textiliparban országos jelentőségű a mai napig is. Az élelmiszeripar tekintetében azonban Martfű nemzetközi jelentőségű.
A 2001. évi népszámlálási adatokra támaszkodva lehetőségünk van rekonstruálni a települések térségi foglalkoztatásban betöltött szerepét. A népszámlálás során mérték ugyanis a településekről kiinduló és a településekre irányuló munkaerő ingázását. A térségi foglalkoztatási szerepkör értékeléséhez a más településekről bejáró foglalkoztatottak számát vizsgáltuk és ez alapján rangsoroltuk Jász-Nagykun-Szolnok megye településeit. Az adatelemzés alapján elmondható, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megyében a legjelentősebb térségi foglalkoztatási szerepkörrel Szolnok rendelkezik, de kiugró értéket produkál Jászberény is. Meglepő azonban, hogy a kevesebb, mint hét ezer fős kisváros, Martfű a harmadik helyen szerepel ezen a listán, olyan középvárosokat maga mögött hagyva, mint Törökszentmiklós, Karcag. Martfű kapcsán elmondható továbbá az is, hogy nem a kistérségen belül kiemelkedő foglalkoztatásban betöltött szerepe, hanem a szomszédos kistérségekből jelentősebb a munkaerő áramlása. A kutatás eredményeit az alábbi táblázat összesíti.

7. táblázat: Jász-Nagykun-Szolnok megye legnagyobb térségi foglalkoztatási szerepkörrel bíró települései, 2001

Terület	Más településről bejáró					
	összesen	kistérségen belülről	szomszédos kistérségből	távoli kistérségből	megyén belülről	más megyéből
Szolnok	10 263	5 086	4 467	710	8 428	1 835
Jászberény	5 477	4 091	1 206	180	4 416	1 061
Martfű	1 499	227	1 250	22	1 480	19
Törökszentmiklós	1 484	993	449	42	1 444	40
Karcag	646	254	341	51	343	303
Jászfényszaru	610	321	267	22	326	284
Kisújszállás	539	264	243	32	363	176
Jászárokszállás	352	130	194	28	133	219
Kunszentmárton	347	278	60	9	301	46
Tiszaföldvár	342	112	226	4	332	10
Jászapáti	338	290	35	13	298	40
Mezőtúr	318	128	135	55	222	96
Kenderes	296	80	208	8	285	11
Szajol	294	141	138	15	279	15
Tiszafüred	286	150	111	25	179	107
Kunhegyes	250	159	82	9	237	13
Jászkisér	226	200	15	11	214	12

Forrás: KSH, Népszámlálás

Közlekedési funkció

Szolnok Kelet-Magyarország egyik legjelentősebb közlekedési csomópontja, ezt a funkcióját már évszázadok óta őrzi. Szolnok közlekedési funkciónak köszönhetően az egész szolnoki agglomerációt és járást egy centrális közlekedési szerepkör jellemez.

Szolnok Magyarország közlekedésföldrajzában kiemelt szerepet tölt be a dualizmus kora óta, ugyanis a vasúti közlekedésben már ekkor megjelent a település, mint közlekedési csomópont. Ez a funkciója az évtizedek alatt folyamatosan erősödött, jelenleg is kelet és dél Magyarország valamint a főváros közötti vasúti kapcsolatban kiemelkedő szerepet tölt be. A közúti közlekedés tekintetében a 4. számú főközlekedési útnak – amely az ukrán határ és Budapest között biztosít közvetlen közlekedési kapcsolatot – köszönhetően a térség rendkívül frekventált és jól megközelíthető. A 4. számú főközlekedési út Kelet-Magyarország egyik legfontosabb közlekedési folyosója, bár az M3 autópálya kiépülése csökkentette szerepét. Az M3 autópálya legközelebb Hatvannál érhető el, amely némileg gyengíti a térség elérhetőségét.

A Tiszának köszönhetően a vízi úton történő megközelítése is rendkívül jó a térségnek. Az egész megyében egyedül Szolnokon nemzetközi és országos jelentőségű közforgalmi kikötő található, Martfűn térségi jelentőségű közforgalmú kikötő, Vezseny, Tiszavárkony, Tiszapüspöki és Nagykörű településeken pedig személyi kikötő. A légi forgalom tekintetébe elmondható, hogy Szolnok rendelkezik polgári repülőtérrel, amely biztosítja a térség repülőn történő megközelítését.

Martfű bár a kistérség déli perifériáján található közlekedés földrajzi pozíciói mégis erősek. Kedvező közlekedés földrajzi pozícióinak köszönheti a város gazdasági fellendülését. Az 1940-es évek elején a CIKTA Rt. telephelyválasztását és az üzem törtfőre történő telepítését éppen a település kedvező földrajzi pozíciói határozták meg. Martfű kijelölése az üzem létrehozására kedvező közlekedési lehetőségivel volt összefüggésben: egyrészt a Martfű nagyon közel volt az ország egyik legjelentősebb logisztikai csomópontjához Szolnokhoz, amely Kelet-Magyarország legnagyobb vasúti és vízi közlekedési centruma. Másrészt Martfűt konkrétan érintette a Szolnok-Szentes-Hódmezővásárhely vasútvonal és a Szolnok-Martfű-Tiszaföldvár-Kunszentmárton kövesút, amely a Budapest-Békéscsaba főútvonalhoz kapcsolódott. A harmadik szempont, hogy a Tisza jóvoltából a településnek közvetlen vízi összeköttetése volt a Kárpát-medence második legnagyobb folyójával.
Martfű közlekedési szerepkörének fejlődésében fontos szerepet játszott a Bata cipőgyár. A tulajdonos hosszú távú fejlesztési elképzelései között szerepelt egy repülő leszállópálya, a gyár melletti partszakaszon kikötő építése. Sajnos ezeket a terveknek a megvalósulását a második világháború nem tette lehetővé, azonban kétségkívül fontos szerepe volt a gyárnak a vasúti infrastruktúra fejlődésében. A későbbiekben szintén a gyáripar fejlődésének köszönhetően, annak kiszolgálására létesült közforgalmi kikötő a Tiszán.
Kimutathatóak a kedvező közlekedés-földrajzi adottságok figyelembevétele a Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalt telephelyválasztásában és a növényolaj gyár telepítése mögött.
Martfűt mindössze 20 km-re kerüli el el Kelet-Magyarország egyik legjelentősebb közlekedési útvonala, a 4. számú főközlekedési út. A településen közvetlenül a 442. számú közlekedési útvonal halad át, amely Szolnok és Kunszentmárton között biztosít közvetlen közúti összeköttetést. Szolnok után Martfű a távolsági autóbusz forgalomba leginkább bekapcsolt település Jász-Nagykun-Szolnok megyében, amely elsősorban foglalkoztatási funkcióinak köszönhető. A közúti tömegközlekedést a Jászkun Volán Zrt. autóbuszai végzik. Martfűn közvetlenül a 130-as vasútvonal halad keresztül, amely a Szolnok-Hódmezővásárhely-Makó városok között húzódik. Habár közvetlenül a településen nem halad át országosan meghatározó jelentőségű vasútvonal, Szolnok közelségéből eredően rendkívül jók a térség vasúti kapcsolatai. A vonal személyforgalma jelentősnek mondható, bár meg sem közelíti azt, amikor a cipőgyár még javában termelt és 5-6000 embernek adott munkát. Végül mindenképpen szükséges kiemelni, hogy Martfűn közforgalmi kikötő található, vagyis közvetlen vízi közlekedési kapcsolata van. A kikötőt 1932-ben építették, de 1941-ben megszüntették. Ekkor új kikötőt építettek, amelynek feladata a cipőgyár építéséhez szükséges építőanyagok szállítása volt.

MUNKAANYAG

Oktatási, kulturális funkció

Martfű kulturális funkciói mikrotérségi hatókörűek, alapvetően kulturális funkciók tekintetében nem fejlett a város térszervező ereje. Oktatási funkcióit illetően azonban van térszervező ereje a településnek, ugyanis rendelkezik középszintű oktatási funkcióval, amely a lényeges városi funkciók közé tartozik.
Ennek előzményei még az 1940-es évekre nyúlnak vissza. Már a cipőipari termelés beindulása után két évvel egy tanulóotthonos szakiskola létrehozásáról döntött a gyár vezetősége, amely 1944-ben kezdte meg működését. A szakoktatás célja a gyár szükségleteinek kielégítése volt, a szakiskola a cipőgyártás oktatására specializálódott. AZ iskola államosítását követően megmaradt Martfű ez a szakoktatás, 1957-től közvetlenül a Könnyűipari Minisztériumhoz kerül az iskola, mint tanintézmény. 1964-ban Magyarországon elsőként Martfűn indul cipőipari szakközépiskolai oktatás, ez még a 90-es években kiegészül azzal, hogy elindul az iskolában a bőrdíszműves oktatás. 1992-től indul el a településen a gimnáziumi oktatás, amely nagy előrelépés volt az oktatási funkciók bővülésében. A felnőtt oktatásban is fontos szerepet tölt be az intézmény ugyanis ECDL –vizsga központ.
A rendszerváltás után fokozatosan lett a cipőipar válságiparág, amely érintette az iskolát is. Jelentősen visszazuhant a tanulói létszám. Az iskola ekkor hajtott végre profilváltást és bevezette a kereskedelem, marketing, adminisztrációs szakközéoktatást. 2009-ben ez kiegészül informatikai szakképzéssel is. Mindenezek alapján elmondható, hogy Martfűnek kiemelt szerepe van a térség szakképzésében, illetve közép szintű funkciói igen széleskörűek.

Idegenforgalmi, rekreációs funkciók

Martfűn található Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik legjelentősebb termálkomplexuma, amely egy dinamikusan fejlődő turisztikai ágazatnak nyújt alapot a városban. A Martfű Egészség és Rekreációs Központ és a Martfűi Gyógykemping jelentős vonzerőt képvisel a térségben. Regionális szinten is elmondható, hogy Martfű dinamikusan fejlődő desztinációja az Észak-alföldi turisztikai régiónak, amely a vendégéjszakák számának növekedési ütemével igazolható (regionális szinten a vendégéjszakák növekedési intenzitása itt az egyik legnagyobb)

A megye településeinek vendégéjszakaszámát megvizsgálva láthatjuk, hogy Martfű az előkelő 9. helyen szerepel. A települések közül két település Berekfürdő (113 208) és Cserkeszőlő (107 423) éri el és haladja meg a 100 ezres értéket. Őket követi Tiszafüred (73 357) és a megyeszékhely Szolnok (61 945). Tekintve, hogy Martfűn először 2003-ban regisztráltak vendégéjszakát és hogy a megyében 79 település található a 2009-ben elért 9. helyezése rendkívül jónak mondható.

MUNKAANYAG

1. ábra: Piacvezető desztinációk Jász-Nagykun-Szolnok megyében vendégéjszaka száma alapján; 2010

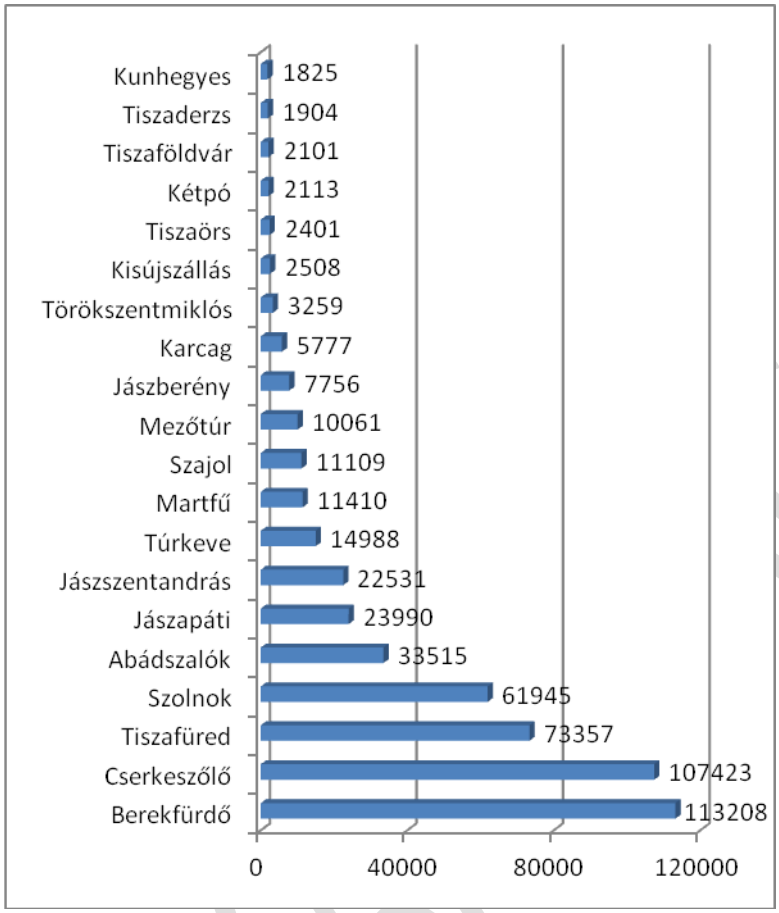

Forrás: TEIR, KSH

A vendégéjszakák növekménye és a vendégéjszaka szám tükrében kijelenthetjük, hogy Martfű egyre meghatározóbb piaci részesedést vállal a megyei idegenforgalomban, vagyis erősödnek idegenforgalmi funkciói.

1.3.3. Martű szerepe a települési munkamegosztásban – összefoglalás

Az alábbi táblázatban összesítjük a fentiekben ismertetet tények alapján, hogy Martfű mely funkciókban rendelkezik térségi szintű térszervező erővel. A táblázatba a hatókör nagyságát is feltüntetjük.

	Helyi	Mikrotérségi	Járási	Megyei	Regionális	Országos
Közszolgáltató és adminisztratív funkció		x				
Gazdasági funkciók						x
Foglalkoztatási funkció				x		
Közlekedési funkció			x			
Oktatási funkció				x		
Kulturális funkció		x				
Idegenforgalmi, rekreációs funkció					x	

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. Martfű városfejlődésének hajtótényezői

2.1.1. A városfejlődés hajtótényezői Magyarországon 1945-1989 között

A magyarországi településfejlődésben, városfejlődésben az 1950-es években, az államszocializmus kiépülésével olyan változások indultak el, amelyek meghatározó jelentőségűek és maradandóak napjaink urbanizációs folyamatit illetően. Ezeknek a tényezőknek a számbavétele Martfű városfejlődésének elemzéséhez kapcsolódóan igen lényegesek. Martfű településfejlődési folyamatait éppen ennek a korszaknak a városfejlesztési irányelvei és tendenciák alakították. Martfű lényegében ebben a környezetben növekedett és vált várossá a korszak végére. Ebben a fejezetben a 20. század második felének városfejlődésének legmeghatározóbb mérföldköveit, jellegzetességeit vesszük számba.

Az 1950-es évektől a terület és településfejlődés külső tényezők függvénye lett, a települési pozíciókat, a gazdaságtelepítést, az infrastruktúrafejlesztést központi döntések határozták meg, szabták. A településszabályozásnak legfőbb eszköze az 50-es években a települések osztályba sorolása volt. Az 1950-es években a magyarországi településhálózatban éles területi különbségek alakultak ki. Az új hatalmi politika által preferált térség az észak-kelet, észak-nyugat irányú ipari-energetikai tengely volt, amely a Borsodi iparvidéktől (Ózd, Kazincbarcika, Rudabánya, Sajóbábony, Diósgyőr, Miskolc) a Dunántúli Középhegységen keresztül Ajka, Pápa vonaláig húzódott végig. Kiemelt terület volt továbbá a Mecseki iparvidék (Pécs, Komló, Szászvár). Elsősorban ennek az ipari tengelynek a felemelkedése váltotta ki a településhálózatban bekövetkező változásokat, ugyanis az ipartelepítés megsokszorozta a tengely munkaerőigényét, amely jelentős migrációs hullámokat indított el. Budapest országon belüli koncentrálódása ebben az időszakban folyamatosan erősödött, illetve fontos változás volt a főváros körüli agglomerálódás. Ezzel szemben alakult ki a falusi térségek leértékelődése az ipari térségekkel szemben.
A maradék elvű infrastruktúrafejlesztés érvényesült a rákosi-korszakban. Az infrastruktúra diszkriminatív kezelése elsősorban az agrártérségeket és a kisvárosokat sújtotta. Az erőltetett növekedés szelektív volt egyes ágazatokra (főként nehézipar, bányászat, alapanyagipar) és egy egyes településekre, településtípusokra koncentrált. A preferált területek elsősorban a szocialista iparvárosok, a megyeszékhelyek és a főváros volt, amelyek egyben hatalmi központok is voltak.
Az 50-es években a városépítés legfeltűnőbb jelensége az úgynevezett szocialista városok építése volt. Ezek a városok egy-egy ipari nagyberuházás munkaerő szükségletét voltak hivatottak kielégíteni. A szocialista városépítés első hullámában építették fel Dunaújvárost, Kazincbarcikát, Komlót, Ajkát, Oroszlányt, a második hullámban épült Tiszaújváros, Várpalota, Ózd, Tatabánya, Kisterenye, Nagybátony és Százhalombatta.
A településhálózat alakulására leginkább a gyors iparosítás volt hatással, amely az 1950-ben meghirdetett első ötéves terv fő célkitűzése volt. A beruházási javak szűkössége arra kényszerítették a kormányzatot, hogy a meglévő ipari körzetekre koncentrálják a gazdaságfejlesztését. A nehézipari tengely mentén történt a nagyberuházások zöme, itt bővült a termelői infrastruktúra és itt épültek a hatvanas években az úgynevezett szocialista városok. Ezen a tengelyen folytak állami lakásépítési programok, itt bővültek folyamatosan a munkalehetőségek.
1956-os események hatására az életszínvonal politika egyre fajsúlyosabb szerepet kapott a Magyarországon, amelyek a 60-as évek egyik meghatározó városfejlesztési irányvonalává vált. Ennek jegyében fokozatosan felértékelődött a lakosságot kiszolgáló könnyűipar, erőre kaptak az állami lakásépítések, növekedtek az infrastruktúra fejlesztési ráfordítások (az infrastruktúra fejlesztések elsősorban az állami lakásépítésekhez kapcsolódtak). A 60-as években az iparban is megindultak

MUNKAANYAG

bizonyos dekoncentrációs folyamatok, amely részben a favorizált ipari körzetek kimerülésével volt összefüggésben. Már az 50-es évek végén megfogalmazódott Budapest ipari súlyának csökkentése és a vidék iparosítása. A vidék iparosítását a mezőgazdaságból felszabaduló tömeges munkaerő foglalkoztatási kényszere valamint a vállalatok munkaerő éhsége indukálta. Ennek a paradigmaváltásnak a hátterében továbbá az a politikai felismerés állt, miszerint mérsékelni kell az országban a területi különbségeket. Az ipari üzemek megjelenése a központi döntés függvénye volt, amely hirtelen változtatta meg a települések funkcióját. Az ipari beruházások a fogadó városok számára létfontosságúak voltak, mivel ehhez kapcsolódott a lakásépítés, infrastruktúrafejlesztés (Beluszky, 2006.). A vidék iparosítása tulajdonképpen egyet jelentett a vidék városok iparosításával. A vidéki városokba telepített ipar erőteljes migrációs folyamatokat váltott ki, a városok körül nagy kiterjedésű ingázási zónák alakultak ki. A 60-as, 70-es években a vidéki ipartelepítés elsősorban a megyeszékhelyeket és a szocialista iparvárosokat érintette. A 70-es évekre a magyar városhálózat esetében az ipar mindenképpen jelleg meghatározóvá vált. Szintén fontos változás ebben az időszakban, hogy enyhült a mezőgazdaság diszkriminatív kezelése, a falvak hátrányos helyzetű megkülönböztetése.

Már a 70-es évektől kezdve kibontakozott az úgynevezett második gazdaság, amely a magánvállalkozásokat, háztáji gazdálkodókat, gebineseket foglalta magába. A második gazdaság jövedelemkoncentrációja igen jelentőssé vált a 80-as években.

Az 1970-es években a világgazdasági válság, a magyarországi válságjegyek szaporodása (az extenzív termelésnövekedés forrásainak kimerülése, technikai modernizáció elmaradása, eladósodás stb.) nyomán, a recesszió kivédésre a kormányzat visszafogta a beruházásokat. A gazdasági válság hatásai a 80-as évekre közvetlenül éreztették hatásukat a városokon. Leálltak az állami lakásépítések és az infrastruktúrafejlesztések, szűkültek a munkalehetőségek, melynek eredményeként lezárult az intenzív városfejlődés szakasza. A 80-as évek közepétől több reformintézkedés történt, amely a recessziót volt hivatott mérsékelni, azonban a politikai rendszerváltás véget vetett az államszocializmusnak.

A rendszerváltást követően a gazdasági-társadalmi változások recesszió közepette zajlanak. A termelés visszaeséséből eredően a munkanélküliség tömegessé válása nagy összefüggő válságzónákat hozott létre az ország több területén (ebből az egyik legnagyobb Észak-kelet Magyarország). Az egykor fénykorát élő ipari-energetikai tengely bizonyos szakaszai hanyatlásnak indultak, melynek során városok egész sora vált válságzónává.

A rendszerváltás után az ország fordista szerkezetét felváltja egy posztfordista iparszerkezet, amelyben a vezető szerep a külföldi befektetőké. Az iparfejlesztés kizárólagossága megszűnik a városfejlesztésben.

2.1.2. A szocialista iparváros

Beluszky Pál komplex várostípus szerinti tipizálása alapján Martfűt a szocialista iparvárosok közé sorolja, ezért a város fejlődésének főbb tendenciáinak ismeretéhez szükséges megismernünk ennek a várostípusnak a jellemvonásait. Az ipari város fogalom esetében semmilyen nehézséggel nem szembesülünk: egyszerűen olyan település, amelynek fő funkciói az iparhoz kapcsolódnak, lakosságának többsége az iparban talál megélhetést.

Magyarországon a szocialista városokról szóló diskurzus alaphangját a kommunista pártvezetés által ihletett és vezérelt propaganda adta meg, amely évtizedekig szocialista városként emlegette az újonnan alapított városokat és a leginkább fejlesztett iparvárosok egy részét. A kifejezés – ideológiai töltetének gyengülésével párhuzamosan – az 1980-as évekre kopott csak ki a közhasználatból.

A kormányzati döntésekre, állami forrásokkal, illetve támogatással, a piacgazdaságokban kormányzati vállalkozásként alakított, központilag tervezett települések (település- együttesek), amelyek a modern városépítészeti ideológiák hatására, meghatározott területfejlesztési, tervezési valamint gazdasági, társadalmi és ideológiai törekvések megvalósítására jöttek létre. Az újvárosok a korábbi

MUNKAANYAG

történeti korszakok építészeti hagyományaival szakítva, a modern városépítészet rendező elvei szerint, több funkciós településként, a munka- és lakóhely biztosításának a céljával, többnyire újonnan vagy részben újonnan épültek."

A szocialista iparvárosok jellemvonásait Germuska Pál foglalta össze Szelényi István, Szirmai Viktória, Beluszky Pál kutatásai alapján:

- A szocialista városok a politika és a gazdaságpolitika által kiemelt települések, s így a redisztribúciós rendszer kedvezményezettjei. A kedvezményezett-kiemelt helyzet két területen érhető leginkább tetten. Az egyik a városi jogállás kérdése. A szocialista városok – egy-két kivételtől eltekintve– még annak előtte elnyerték a városi jogállást, hogy funkcionálisan képesek lettek volna betölteni központi szerepköreiket. A városi cím elnyerésével aztán számos olyan előnyhöz jutottak, amelyek a merev, hierarchikus településrendszerben csak ezen szint számára voltak biztosítva. A cím tehát nemcsak jogi státust, hanem – második tényezőként – a gazdaságfejlesztési-beruházási, valamint a területi- és településpolitikában, a különböző központi elosztási rendszerekben elfoglalt pozíciót is jelentett. A kormányzat a szocialista városokat centralizációs céllal hozta létre.
- A szocialista városok létesítésének elsődleges célja az urbanizálatlan térségek ipari fejlesztése volt, s általában egyetlen óriási termelőüzem vagy egy nehézipari ágazat dolgozói számára épültek, azaz speciális ipari funkciók hozták létre. Így természetszerűleg a telepített ipar vagy a már meglévő ipar felfuttatása határozta meg a település jellegét és későbbi prosperitását; ugyanakkor hanyatlását is ez okozta.
- A harmadik fő jellegzetesség, hogy a szocialista városokban az iparban foglalkoztatottak mindvégig túlsúlyban voltak, átlagosan 60% körüli arányban. E településeken csökevényes maradt a szolgáltató ágazatokban dolgozók aránya. A helyi társadalom túlzott homogenitást mutatott, ami részben következménye, részben oka is a gazdasági diverzifikáció szinte teljes hiányának. A szocialista városok (előd) településeinek többsége már 1949-ben is döntően ipari jelleget mutatott, azonban egy részüknél ennek semmiféle előzménye nem volt meg. 1980-ra stabilizálódott a foglalkoztatási szerkezet, átlagosan viszont még mindig 64% volt a szocialista városokban az ipari foglalkoztatottak aránya, miközben a vidéki városok átlaga már 47%, Magyarországé pedig 41% volt. Ez nem kevesebbet jelentett, minthogy az egyoldalúan domináns ipari foglalkoztatás visszafejlesztésére és modern szolgáltató ágazatokkal való felváltására irányuló törekvések a szocialista városok esetében kevéssé voltak sikeresek. E városok annyira túl voltak iparosítva, olyan későn vettek új irányt, hogy az 1980–90-es évek fordulójára sem lehetett megváltoztatni „monokultúrás" gazdasági szerkezetüket. A kialakult és megcsontosodott diverzifikálatlan gazdasági és foglalkoztatási szerkezet rugalmatlanná tette a szocialista városokat, amelyek emiatt igen nehezen reagáltak az 1980–90-es évek új kihívásaira.
- A negyedik fő jellegzetesség, hogy a szocialista városokban teljesen hiányoznak vagy jelentéktelenek a városi tradíciók, területileg és társadalmilag integrálatlanok, hiányzik a városközpontjuk. A szocialista városok esetében a hagyománynélküliség kettős gyökerű: egyfelől ipari jellegükre, másfelől többségük újonnan alapított voltára vezethető vissza. Az ipari városokban ugyanis hiányzott a hagyományos polgárság és a megfelelő társadalmi tagoltság, valamint lassan alakult ki az infrastruktúra és a szükséges intézményrendszer. Az ipari településeken általában jellemző, hogy az identitás és a hagyomány legfőbb forrása nem igazán az épített tér, hanem a domináns iparághoz való kötődés. E tételt az 1990 utáni változások is visszaigazolják: a városok alapját képező iparág, nagyüzem felszámolása, megszűnése, sőt fizikai eltűnése mélyen megrendítette a lakosokat, sokaknak korábbi identitásuk szinte teljes elvesztését jelentette. A városi tradíció hiányának-csökevényességének másik fő oka, hogy a szocialista városok többsége újonnan létesített város. Így az organikusan alakuló és a helyi hagyományok kialakulásának egyik kötődési

MUNKAANYAG

pontját képező épített környezet jórészt hiányzott, a város szerkezetét is mesterségesen kellett létrehozni. A legtöbb szocialista városnak nem is alakult ki igazi centruma. A városközpont hiánya és a sok különálló városrész általában nem tudott egységes egésszé válni, hanem csak „föderációba" kényszerített területek halmaza maradt, amelyeket lényegében csak a mesterségesen meghúzott városhatár és a föléjük rendelt igazgatás tartott össze.

- Az ötödik fő jellegzetesség, hogy a szocialista városok többségét a régi városok átlagát többszörösen felülmúló népességnövekedés jellemezte; mindvégig magas volt a fiatalkorú népesség aránya. A magyarországi szocialista városok népessége a legnagyobb növekedési rátákat produkálta.

Martfűt a szocialista érában viszonylag folyamatosan fejlesztették: a háború előtt alapított cipőgyár mellett növényolajgyárat, majd sörgyárat létesítettek a községben. Gazdasági szerkezete viszonylag sokoldalúnak mondható. Népességét ugyan 1949–1990 között megötszözözte (1500 főről 7400-ra), de a könnyűipar szerényebb alkupozíciói és Szolnok, illetve Tiszaföldvár közelsége miatt kiemelt települési fejlesztése elmaradt. Várossá csak 1989-ben nyilvánították, így elesett a redisztributív rendszerek által biztosított előnyök többségétől. A fentiek tükrében Germuska Pál megállapítás tükrében csak részben felel meg a szocialista iparváros kategóriának.

2.2. Településtörténet

Martfű határában, Hékpusztán és Zsófiamajorban szarmatakori, a cipőgyár területén avar kori, a vasútállomás környékén honfoglalás kori régészeti leletek kerültek elő. A Martfű elnevezés eredete nem egészen tisztázott. A "Mart-" nyelvjárásilag kiemelkedő helyek jelölésére szolgált. A "fű" a fej, fő ősi finnugor eredetű szavunk nyelvjárási alakja. Valaminek a kiemelkedő része. A Martfű szóösszetétel valószínűleg arra utal, hogy itt fontosabb tiszai átkelőhely lehetett.
A XV. századig oklevelek nem említik, de 1467-ben már Marthfew névalakban faluként tűnik fel. A település középkori történelme szorosan összefüggött a szomszédos Tiszaföldvár történetével. A XV. század elején pusztaként említik. 1556-ig a település a csanádi káptalan tulajdona. Ekkor azonban ideiglenesen Ocharovith Demeter és Földváry István kapta meg királyi adományként. Az 1560-as években Martfű Tiszaföldvárral és Szolnokkal együtt török kézre kerül, a szolnoki szandzsák része lesz. 1571-ben a szolnoki török defterben, mint Szolnok várának tartozéka, került összeírásra. A falunak ekkor 14 háza volt. 1573-ban, amikor a csanádi káptalan megszűnt, Martfű és Földvár végleg a Földváry család kezére került. 1578-ban még több portás falu, később azonban teljesen elnéptelenedett. A török időkben az itt élők sorsa nagyon nehéz volt. A török katonák a szolgálat fejében földeket kaptak, amit megpróbáltak minél jobban kizsákmányolni, mivel nem örökíthették a tulajdont. A török hódoltság peremterületein kettős adóztatás volt érvényben, az itt élőknek adózniuk kellett a törököknek és a Magyar Királyságnak egyaránt. Martfű is ehhez a peremterülethez tartozott.

MUNKAANYAG

8. Térkép: I. katonai felmérés (1780-1784)

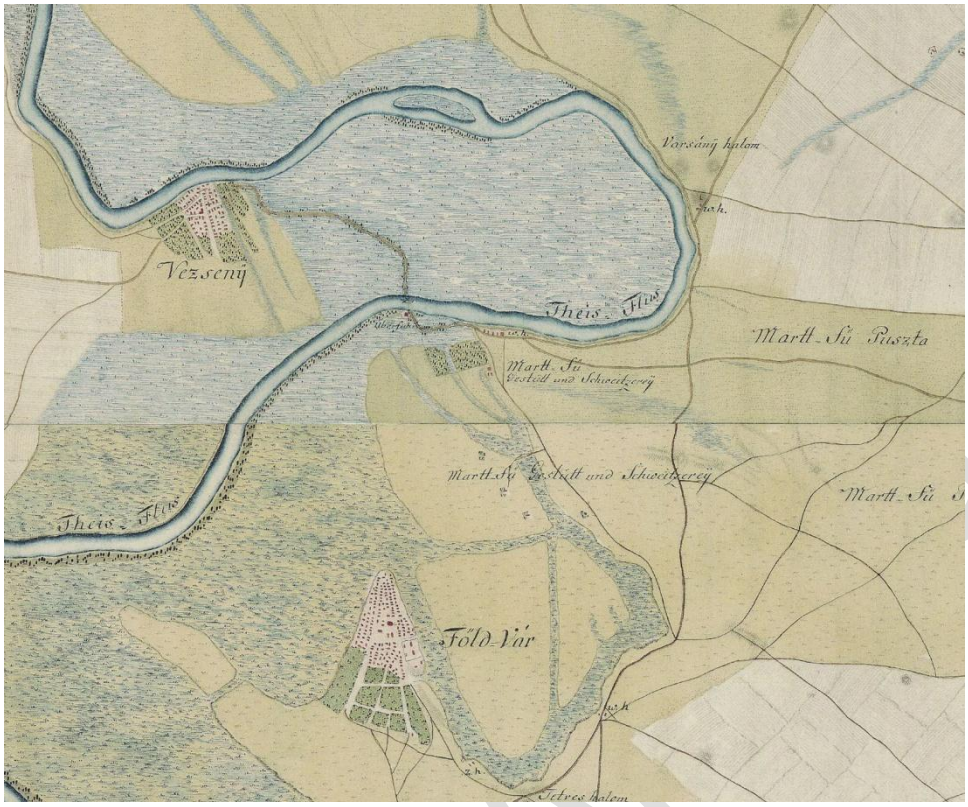

Forrás: Arcanum

1658-ban Martfű a földdel lett egyenlő, a településre zúduló tatár csapatok teljesen elpusztították. Lakói feltehetően az akkor még népes Tiszavarsányba húzódtak.
Martfű a XVIII. század elején Varsánnyal együtt a Rákócziak kezére jutott, majd a szabadságharc után, amikor II. Rákóczi Ferenc elvesztette birtokait, a Podmaniczky család tulajdona lett. Ugyancsak a XVIII. század elején csatolták át Martfűt véglegesen Csongrád vármegyétől Heves-Külső-Szolnok vármegyéhez.

MUNKAANYAG

9. Térkép: II. katonai felmérés (1806-1809)

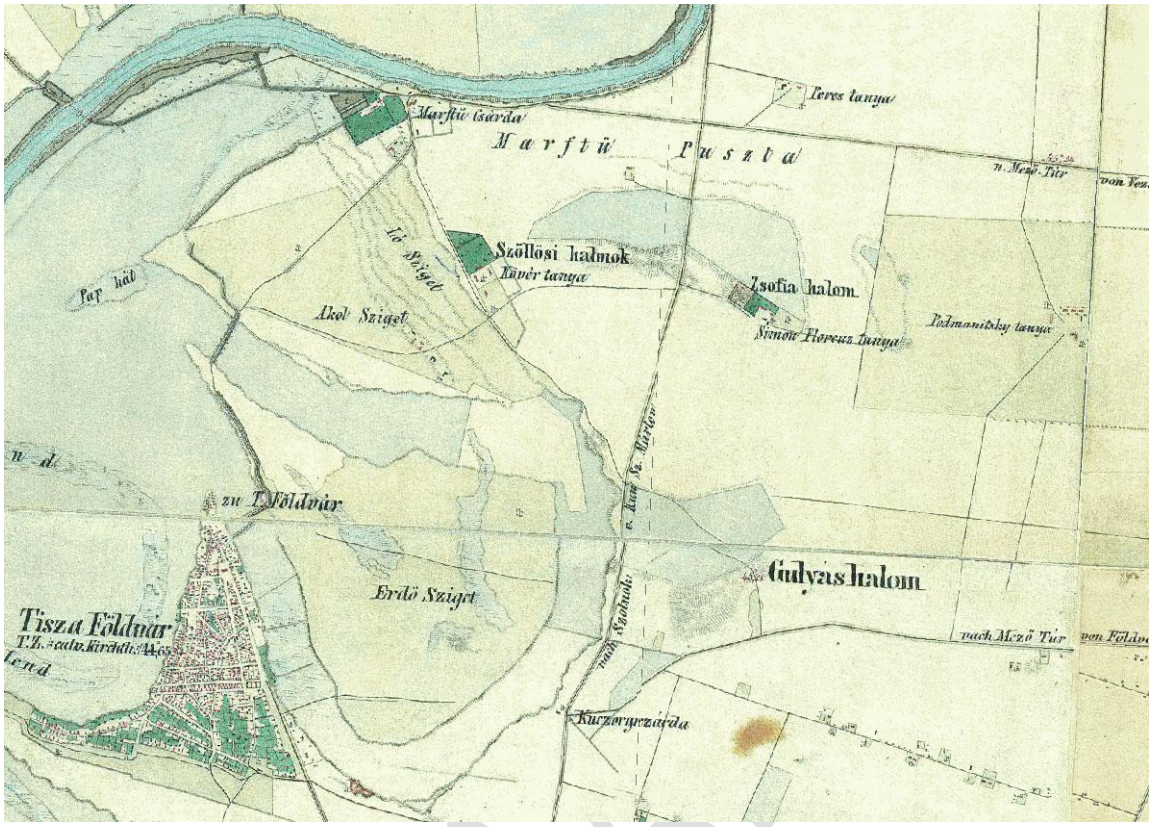

Forrás: Arcanum

A XIX. század közepéig a Podmaniczkyak birtokolták, majd leányágon a Kövér és a Wodiáner család kezére került. Ugyancsak leányágon lett itt részbirtokos a Vigyázó család is. Adásvételek történtek, illetve a Vigyázó család birtokának egy részét a Montág családnak adta bérbe.
Az 1828-as összeírások szerint a Martfűn négy ház állt, amelyben 36 lakos lakott. Az első népszámlálás alkalmával (1876) Martfű 762 fő lakott, vagyis a település fejlődésében fontos volt a 19. század, a puszta ekkor kezdett benépesülni.

10. Térkép: III. katonai felmérés (1872-1884)

Forrás: Arcanum

11. Térkép: Kataszteri térkép (1856-1890)

Forrás: MOL

1930 táján a Kövér Szobotka, Somich, Keszlerffy és Gottesch családoknak volt itt majorüzeme részben bérlet, részben saját tulajdon formájában. A Szobotka Pál tulajdonát képező 593 kh-as ingatlant 1940-ben a csehországi Bata cég megvásárolta, hogy létrehozza itt a Martfűi Cikta Cipőgyárat. Az építkezés 1941-ben kezdődött meg és 1942-ben már meg is indult a termelés. Martfűpuszta ekkor közigazgatásilag Tiszaföldvár községhez és a Tiszai alsójáráshoz tartozott. Bata eredeti tervei alapján, a gyárteleptől kiindulva a Tisza mentén, Vezseny magasságáig tervezte a település várossá fejlesztését. Ennek a keretében tiszai kikötőt, villamos közlekedést, de még repülőteret is tervezett. Maga a megvalósítandó program nem csak az üzem fejlesztését, hanem a kor technikai színvonalának megfelelő lakóházakat (fürdőszobás, angol wc-s, vezetékes vízzel ellátott lakóingatlanok) és az azokat kiszolgáló egészségügyi, szociális, kulturális intézményi infrastruktúrát is. A gyár felépítése nyomán indul el a település irányába az első nagy betelepülési hullám.
1942-ben a még csak részlegesen elkészült cipőgyárat hadiüzemmé nyilvánították. A Cseh protektorátusból érkezett cseh munkások azonban a háború vége felé szabotázsokat szerveztek, a nyersanyaghiányra hivatkozva akadályozni igyekeztek a folyamatos termelést. A hadiszállítmányokkal megrakott vagonokat pedig többször az ellenkező irányba indították. Ennek ellenére a gyár termelése csak 1944. október 6-án állt le, amikor a szovjet csapatok már Martfűt megközelítették. Ekkor hajtották végre az üzem kiürítését és elrendelték a gyár felrobbantását. Haering Károly mérnök vezetésével azonban egy öttős csoport megakadályozta, hogy a visszavonuló magyar és német csapatok az üzemet felrobbantsák. A cipőgyár mégis súlyos károkat szenvedett, mivel október 7-én a Tisza-parti raktárt bombatalálat érte és leégett az I. számú duplacsarnok a cipőraktárral együtt. Ezen kívül sok gép és egyéb berendezés is súlyosan megrongálódott. A szovjet hadsereg 1944.október 8-án, délután foglalta el Martfűt.

Az 1945-ös földreform végrehajtásakor a lakosság követelését elutasítva a cipőgyárhoz tartozó 500 holdas területet nem osztották fel. A gyárat gyorsan helyreállították, melyet 1949-ben Cipőipari Nemzeti Vállalat néven államosítottak. A szocializmus évei mély nyomokat hagytak a település életében. Megváltozott a lakosság összetétele, ugyanis az újonnan betelepített vállaltok vonzották a munkaerőt, akik le is telepedtek. Ez volt a település életében a második nagy betelepülési hullám.

Ezzel egyidejűleg megkezdődött Martfű községgé szervezése is. 1949. november 2-án a tiszaföldvári képviselőtestület rendkívüli közgyűlése tudomásul vette a belügyminiszter és az alispán rendeletét,

melynek értelmében Martfű 3349 kh területtel és 1447 lakossal önállóközséggé alakult. 1950. október 22-én megválasztották a községi tanács tagjait, melynek első elnöke B. Hegyes János lett. Az önállóvá válás nehézségeire jellemző, hogy kezdetben a községi tanács a vasútállomás melletti általános iskolában működött. A tanácsháza épülete csak 1951. július 8-ra készült el.

Az 1956-os forradalom idején a Martfűi Tisza Cipőgyár, mint a megye egyik legjelentősebb ipari üzeme, fontos események színhelye volt. A munkások a gyár udvarán lévő szovjet emlékművet már október 26-án lerombolták, majd megalakították a munkástanácsot. Gyárőrséget is szerveztek, hogy a készletek széthordását megakadályozzák. Marosfalvi Ernő és Debreceni Béla, a Martfűi munkástanács vezetői felvették a kapcsolatot a Szolnok Megyei Forradalmi Bizottsággal. A gyár, üzemi lapjában és a környező községekben tartott népgyűléseken ismertették a megyei forradalmi bizottság és a cipőgyári munkástanács követeléseit. A martfűi munkások 1956. november 24-25-én és december 11-12-én a Budapesti Központi Munkástanács felhívásához csatlakozva sztrájkkal tiltakoztak a forradalom vérbefojtása és a Kádár kormány intézkedései ellen. 1957 januárjában a karhatalmisták csak a vezetők letartóztatásával és tömeges megfélemlítések, fizikai bántalmazások eszközével tudták az újabb munkabeszüntetéseket megakadályozni.

Martfű korszerű infrastruktúrája az 1950-es, 60-as években kezdett kialakulni, melynek eredményeként 1970-ben a Szolnok Megyei Tanács nagyközségi rangra emelte a települést. 1989-ben pedig elsősorban térségi szervező funkciója és fejlett ipara miatt várossá nyilvánították Martfűt.

MUNKAANYAG

2.3. Városszerkezet

2.3.1. A város szerkezetét meghatározó morfológiai tényezők

A település szerkezetét befolyásoló legfőbb korlátozó tényező, maga a Tisza-folyó. Egyrészt a folyószakasz kelet-nyugati irányultsága jól tetten érhető a városszerkezetben is, másrészt pedig közlekedési kapcsolat hiányában a folyó másik partja irányába, behatárolja a terjeszkedési irányokat.

A város morfológiáját alapvetően két markáns elem határozza meg. Az első, a település központi részét uraló lakótelepi házak összessége. A második az ettől keletre és nyugatra található kertvárosias jellegű Óváros és Kertváros. A település központi részét meghatározó telepszerű, úszótelkes beépítés, a Szolnoki út északi és déli oldalán egyaránt sávos beépítéssel. Az épületek alapvetően nagy térközökkel, nagyobb zöldfelültbe ágyazva helyezkednek el. Ezzel szemben erős kontrasztot mutat az Óvárosi rész, amely bár szintén szabályos, egymásra merőleges elrendezésű utcahálózattal és azokra merőleges telekkialakítással rendelkezik, de teszi mindezt kertvárosias jelleggel ötvözve. Fő tengelyei a Rákóczi és a Kossuth Lajos utcák, ahol a korábbi igazgatási központ is található. Ehhez nagyon hasonló a Kertváros szerkezete, azzal a látható különbséggel, hogy a merőleges utcaszervezés, mint elv, már nem volt követendő példa.

2.3.2. A város szerkezetétét meghatározó történeti tényezők

Az 1800-as évek végén a településből a szétszórt tanyaegyüttesek, majorok léteztek, (Kövér Károly tanya, Zsófia-halom, Podmaniczky - tanya) és Tiszaföldvárhoz tartoztak. Az úthálózatból a Szolnok - Martfű - Kunszentmárton útvonal, valamint a Mezőtúr - Vezseny út létezett, majd az 1872-84 között készült térkép mutatja a már megépült vasutat. A vasútvonal pontosan követi a régi 1860-as térképen látható országutat. A vasútállomás a két út metszéspontja mellé került. Ide települt a cipőgyár építésével kezdődött Martfű fejlődése.

2. ábra: BATA városfejlesztési terének modellje (1940)

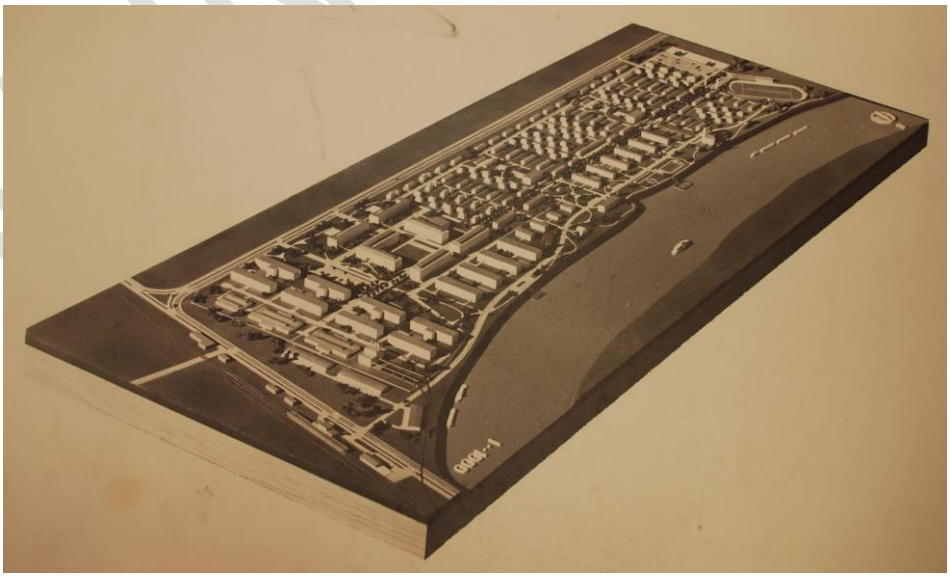

Forrás: Martfű város helytörténeti gyűjteménye

A gyártelep, mint első önálló elnyújtott téglalap alakú beépített terület, körülhatárolva, szabályos utcahálózattal megtervezve létesült. A gyár területigénye eredményezte a Mezőtúr - Vezseny főút és

csomópont délre tolódását. A gyár fejlődésével a településen később jelentkező egyéni lakásépítési igények a „szigethez”kapcsolódva, de az út másik oldalán valósulhattak meg, itt szabadonálló családi házak épültek. A terület és beépítése csak részben szabályos, a főútvonal vezetése alkalmazkodott a területi adottságokhoz, a majdnem ívesen vezetett feltáró úthoz kapcsolódnak kétoldalt a keresztutcák. Martfű önállóvá válása után (1950) telepítették a vasúton túli, közel négyzetes területű részt, szabályos derékszögű úthálózattal. Ezen a területen kapott helyet a községközpont. Excentrikus elhelyezkedése, a fejlesztési terület hiánya, valamint a település fejlődése miatt a megnövekedő igényeket nem tudta kielégíteni a régi településközpont, de mint alközpont megmaradt. Az új városközpont elhelyezésére, kialakítására pályázatot hirdettek, a nyertes pályamű tervei alapján valósult meg az új központ, amely a településrészeket összeköti.

2.3.3. A város szerkezetét meghatározó főbb közlekedési tényezők

A város szerkezetét alapvetően befolyásolja a 442. sz. főút és a Szolnok – Szentes vasútvonal kettőse. Ehhez kapcsolódik – város belterületén kialakított körforgalmi csomópontban – keleti irányból a 4627-es út , Öcsöd felé, valamint nyugati irányból a 4633-as út, Tiszaföldvár felé. (Az északi ipartelepnél a 4629-es Martfű – Törökszentmiklós közötti út érinti még a közigazgatási területet, de alapvetően nem befolyásolja a város szerkezetét)

12. Térkép: Martfű város főútjai

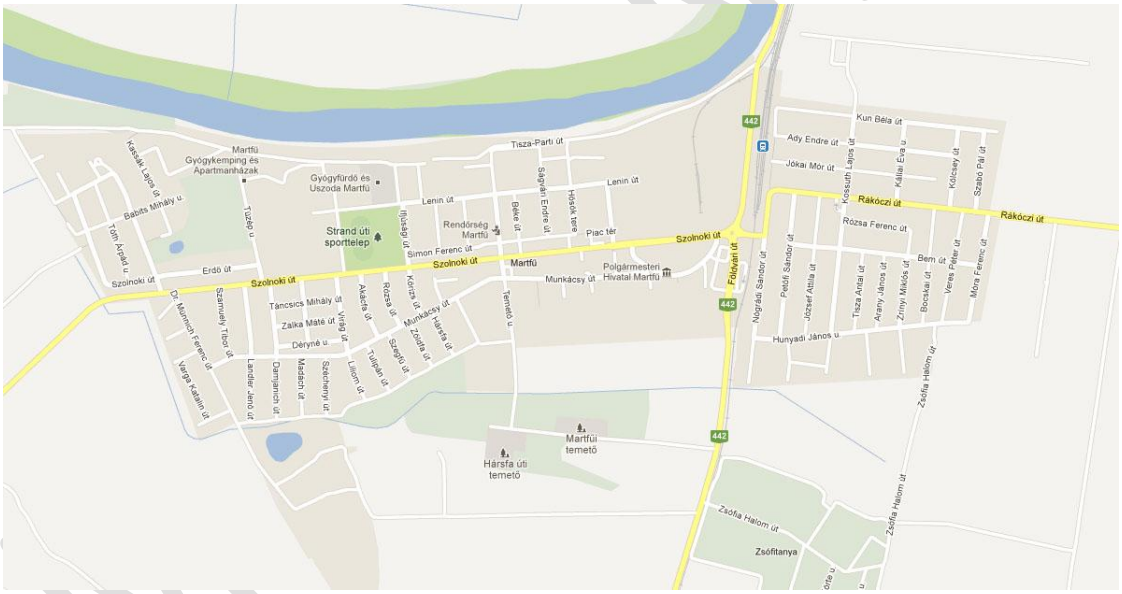

Forrás: Google Maps

A 442-es sz. főút észak-déli irányban halad keresztül a településen, ezzel - a vasút sávjával együtt – határozottan leválasztva a város egészéről az Óváros településrészt. A városba érkezve, az út bevezető szakaszának vonalvezetése igen kedvezőtlen, erre megoldás lehet az út, települést keletről elkerülő új szakaszának megépítése, amelyre javaslatot tesz a megyei területrendezési terv is. A 4633. számú út két oldalán nyúlik meg a település szerkezete nyugati irányban, ezzel egyszersmind meghatározva a terjeszkedés fő irányát. Habár alapvetően befolyásolják a város szerkezetét, de nem felejthetjük el azt a tényt, hogy a város 1938-as alapjainak letételekor az utak, a vasútvonal és a folyó megléte volt az, ami a telepítést generálta és megindította.

2.3.4. Főbb városszerkezeti problémák

Az elnyúló városszerkezet egy viszonylag keskeny észak-déli kiterjedésű sávra korlátozódik, amely így a klasszikus értelemben központtal – mind szolgáltatási, mind településképi szempontból – a település nem rendelkezett az 1990-es évekig. Ennek a funkciónak a betöltését a főutca mentén elhelyezkedő szolgáltatások, intézmények tettek eleget.

13. Térkép: Martfű város légi fotója

Forrás: Google Earth

Az erre adott újabb városfejlesztési válasz jól érzékelte, hogy a település városias jellegének erősítése érdekében szükség van egy bizonyos mértékig koncentrált központ kialakítására. Erre főút déli oldalán még üresen álló településrészt vették célba több-kevesebb sikerrel. Ez utóbbi fejlesztést is tekinthetjük befejezetlennek. A központ alapvetően széttagolt, kevéssé törekszik a funkciók tömörítésére, ezzel elveti a létrejöhető szinergiákat. Hagyományos értelemben a központ nem funkcionál, a polgármesteri hivatal zárását követően a környék teljesen kiürül, csak a peremen élnek tovább még korlátozott ideig a bevásárlóközpontok. A lakosság nem tudja birtokba venni azt, mivel az ott tartózkodást elősegítő szolgáltatások hiányoznak, illetve az ezekre mutató közlekedési kényszerekből eredő forgalom is teljességgel hiányzik.
További problémát jelent, hogy az Óvárosi részt a vasút teljesen leválasztja a település egészéről, nem csak térszerkezetileg, de fizikálisan is. Az egyetlen közúti kapcsolatot a Rákóczi úti vasúti átjáró biztosítja a városrésznek.

A település 60-as, 70-es években történt nagyarányú fejlesztésének köszönhetően néhány funkció - amelynek működéséből adódóan a periférián, vagy azon túl kellene elhelyezkednie – ma már a városi szövet szerves része, úgy hogy folyamatosan konfliktusban áll a szomszédos övezetekkel. (pl.: szennyvíztisztító telep)

2.4. Martfű gazdasági helyzetelemzése

2.4.1. A város gazdasági szerkezete

Egy település gazdasági szerkezetének vizsgálata a szekunder adatokon keresztül két forrásból végezhető el:

- Vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint: A mutató jelzi, hogy a településen regisztrált vállalkozások melyik nemzetgazdasági ágban tevékenykednek.
- Foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint: A mutató jelzi, hogy melyik gazdasági szektornak van a legnagyobb hatása a munkaerőpiacra. A foglalkoztatottsági adatokra vonatkozóan azonban csak népszámlálási adatok állnak rendelkezésre.

Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségei többségének esetében a primer szektor dominanciája a jellemző a regisztrált vállalkozások összevont nemzetgazdasági ágazatok szerinti bontásában, a megyei átlag 39,16%. A legmagasabb a kunszentmártoni (57,68%), a legalacsonyabb a szolnoki kistérségben (21,53%) a primer szektor részesedése. Az iparban regisztrált vállalkozások aránya 10,05% megyei szinten, a Jászberényi kistérségben a legmagasabb (11,78%) és Kunszentmártoni valamint a Tiszafüredi kistérségben a legalacsonyabb (9% alatti). A Szolnoki kistérség esetében ez az arány 9,88%. A szolgáltató szektor a Szolnoki kistérségben kiugróan magas (68,59%), 18%-al meghaladja a megyei átlagot (50,79%), a legalacsonyabb a Kunszentmártoni kistérségben (34,45%).

8. táblázat: Regisztrált vállalkozás megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak szerint Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeiben, 2011

Kistérség	Regisztrált vállalkozások száma						Működő vállalkozások száma		
	mezőgazdaság	ipar, építőipar	szolgáltatás	összesen	ebből: társas	ezer lakosra	összesen	ebből: társas	ezer lakosra
Jászberényi	4 837	1 269	4 671	10 777	2 233	129	3 869	1 569	46
Karcagi	2 530	614	2 478	5 622	1 154	133	2 021	760	47
Kunszentmártoni	2 734	373	1 633	4 740	721	135	1 279	463	36
Mezőtúri	1 918	409	1 701	4 028	774	145	1 390	514	49
Szolnoki	3 577	1 641	11 393	16 611	4 910	139	7 728	3 647	64
Tiszafüredi	2 235	377	2 021	4 633	800	127	1 411	520	38
Törökszentmiklósi	1 949	395	1 756	4 100	835	107	1 380	563	35
Összesen	19 780	5 078	25 653	50 511	11 427	132	19 078	8 036	49

Forrás: Észak-alföldi statisztikai évkönyv

Martfű esetében a vállalkozások összevont nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása a tercier szektor rendkívül nagy dominanciáját mutatja, a vállalkozások 65,97%-a működik a szolgáltatásokban. Az agrár, vad és halgazdálkodást magában foglaló primer szektor lényegesen kisebb hányadban van jelen a regisztrált vállalkozások körében, mint a szolgáltató szektor, csupán 20,65%. Ez az érték közel 19%-al kevesebb mint a megyei átlag, a kistérséggel pedig közel azonos. A szekunder szektor szerepe 3%-al meghaladja a kistérségi és a megyei átlagot, ez alapján elmondható, hogy az ipari szektor a mikro és makrogazdasági környezethez viszonyítva jelentősebb Martfűn.

9. táblázat: Martfű város regisztrált vállalkozásainak megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak alapján; 2011

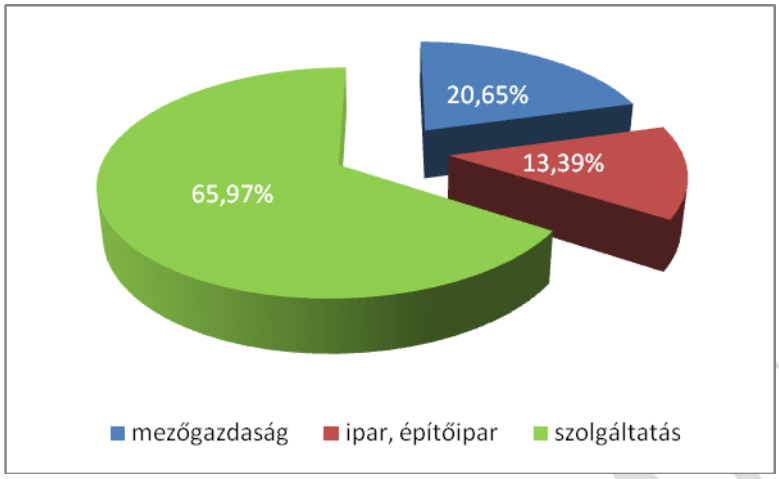

Forrás: Észak-alföldi statisztikai évkönyv

A primer ágazat a település vállalkozásainak 20,65%-át és a foglalkoztatottak csupán 3,12%-t tömöríti magában, ez is érzékelteti a mezőgazdaság alacsony hozzájárulását a foglalkoztatáshoz. A vállalkozások 13,39%-át tömörítő szekunder szektorhoz a foglalkoztatottak több mint fele 52,77% tartozik. Martfű esetében kiemelkedően magas az ipar foglalkoztatási szerepe, amely nem meglepő, hiszen országosan is meghatározó jelentőségű ipari vállalkozások működnek a városban. A szolgáltató szektorban a foglalkoztatottak 44,11%-a dolgozik.

A település foglalkoztatottsági szerkezetét kizárólag 2001. évi adatokra alapozva tudjuk rekonstruálni, ugyanis ezt csak népszámlálások során mérik. A 2001. évi felmérés tükrében a településen kiemelkedik az bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ág foglalkoztató szerepe, amely a lakosság közel felét foglalkoztatja. A második legnagyobb foglalkoztató szektor a kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ág (10,2%) a harmadik pedig az oktatás (271).

10. táblázat: Foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint

Nemzetgazdasági ágazat	vállalkozások száma	vállalkozások aránya
kereskedelem, javítás	296	10,26%
közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	196	6,80%
mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	90	3,12%
pénzügyi tevékenység	34	1,18%
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	61	,122%
szállítás, raktározás, posta, távközlés	170	5,89%
egészségügyi, szociális ellátás	74	2,57%
egyéb közösségi személyi szolgáltatás	83	2,88%
építőipar	104	3,61%
ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatás	87	3,02%
iparban (bányászat, feldolgozóipar, villamos energia-, gáz-, gőz-, vízellátás)	1418	49,17%
oktatás	271	9,4%
Összesen	2884	100%

Forrás: KSH; Népszámlálás, 2001

2.4.2. Martfű vállalkozói szerkezete

Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségei közül a Szolnoki kistérségben a legmagasabb az 1000 főre jutó működő vállalkozások száma, a legalacsonyabb pedig a Jászberényi, Tiszafüredi és Törökszentmiklósi kistérségekben.

11. táblázat: 1000 lakosra jutó vállalkozások száma Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeiben; 2010

	2009	2010
Jászberényi	123	126,2
Karcagi	125,3	130,3
Kunszentmártoni	126,1	129,8
Mezőtúri	134,8	139,6
Szolnoki	137,7	140,8
Tiszafüredi	118,9	123,1
Törökszentmiklósi	99	104,1

Forrás: TEIR, T-MER

Martfűn a megyében található regisztrált vállalkozások 1,21%-a található. Kistérségi viszonylatban ez az érték 3,89%. Martfű bár egy kifejezetten magas vállalkozó sűrűségű térségben helyezkedik el, a megye városaihoz képest jóval alacsonyabb a vállalkozói aktivitás. A kistérség településeivel összehasonlítva megállapítható, hogy Martfű a 13. a kistérség 18 településéből az ezer lakosra jutó vállalkozások tekintetében. Szolnokot leszámítva általánosan elmondhatjuk, hogy a kisebb falvakban magasabb a vállalkozói sűrűség, amely az alacsonya lakosságszámmal van összefüggésben. Tehát ez a mutató nem reprezentatív és nem fémjelzi Martfű valódi gazdasági súlyát.

12. táblázat: 1000 lakosra jutó vállalkozások száma a Szolnoki kistérség településein; 2010

település	2009	2010
Besenyszög	134,6	138,7
Csataszög	138,7	143,8
Hunyadfalva	71,4	79,5
Kőtelek	120,9	119,4
Martfű	89,8	93,7
Nagykörű	304,9	310
Rákóczifalva	114,9	117,8
Rákócziújfalu	60,9	65,5
Szajol	90,3	94,6
Szászberek	109,4	105,8
Szolnok	155,4	158,1
Tiszajenő	165,7	174
Tiszasüly	123,7	128,6
Tiszavárkony	101,7	104,2
Tószeg	118,3	120,1
Újszász	80,6	82,2
Vezseny	64,7	70,9
Zagyvarékas	83,7	86,2

Forrás: TEIR, T-MER

MUNKAANYAG

A működő vállalkozások száma a megyében 19 078, a kistérségben 7728 db, vagyis a kistérségben található a vállalkozások 40,5%-a. A működő vállalkozások száma 2000 és 2010 között csökkenő tendenciát mutat, amely megye a 2004-es évtől kezdve figyelhető ez meg. A megye esetében 2004 és 2010 között csaknem a negyedével csökkent a működő vállalkozások száma, a kistérség esetében több mint 25%-os csökkenés figyelhető meg.

13. táblázat: Működő vállalkozások számának alakulása 2000-2010

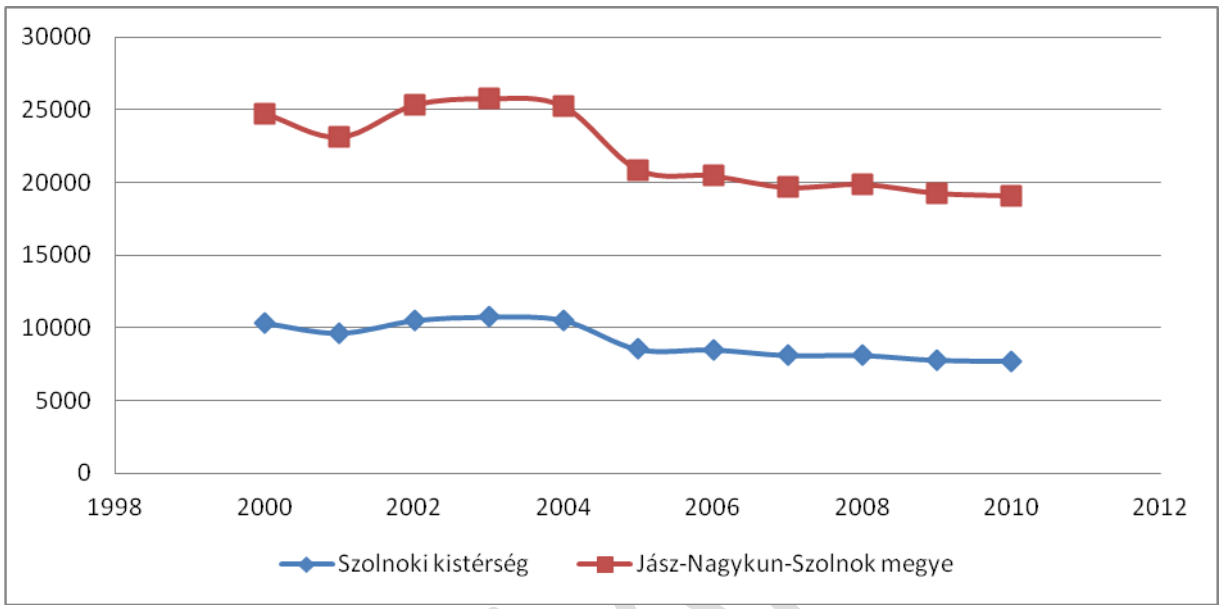

Forrás: TEIR, T-MER

A regisztrált vállalkozások száma 611 db, a működő vállalkozások száma 316 db, 2000 óta a regisztrált vállalkozások száma 18%-al nőtt a működő vállalkozások száma 24%-al csökkent.

14. táblázat: Vállalkozások számának alakulása Martfűn; 2000-2010

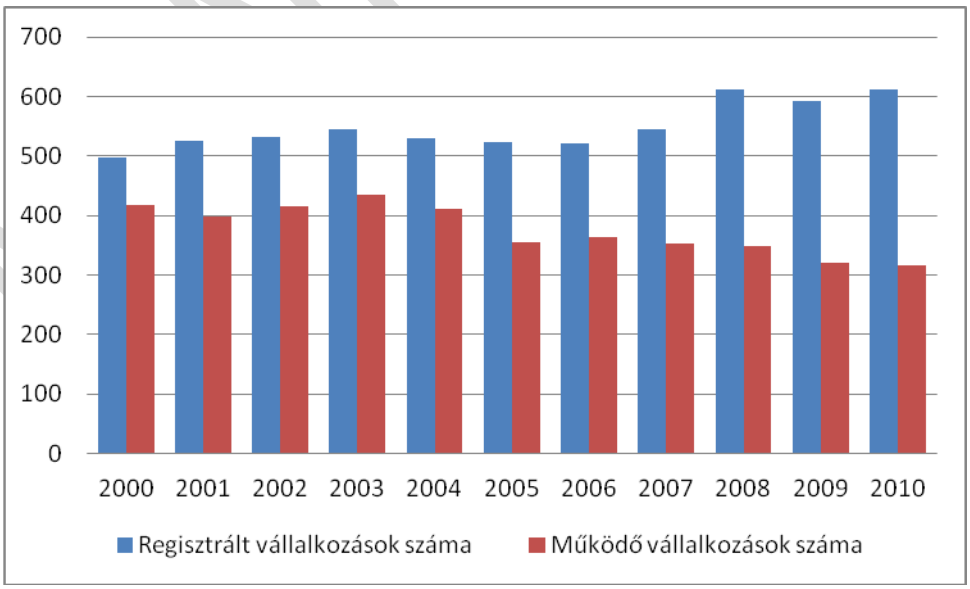

Forrás: TEIR, T-STAR

A regisztrált vállalkozások megoszlását méret alapján megvizsgálva megállapítható, hogy legnagyobb számban az 1-9 fős mikrovállalkozások vannak jelen a településen, ide tartozik a vállalkozások 70%-a. A kisvállalkozások száma összesen 17 db, ide tartoznak a 10-49 fő közötti foglalkoztató vállalkozások. A kisvállalkozások aránya a településen 27%. Ebbe a kategóriába tartoznak főleg a Tisza cipőgyár területén működő vállalkozások. A település büszkélkedhet két nagy foglalkoztató vállalattal, az egyik a BUNGE, a másik pedig a HEINEKEN HUNGARIA ZRT. A kistérség területén 500 főnél nagyobb foglalkoztató egyedül Szolnokon és Martfűn van.

15. táblázat: Regisztrált vállalkozások megoszlása méret alapján; 2010

Megnevezés	0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozá sok száma	1-9 fős regisztrált vállalkozás ok száma	10-19 fős regisztrált vállalkozás ok száma	20-49 fős regisztrált vállalkozás ok száma	50-249 fős regisztrált vállalkozás ok száma	250-499 fős regisztrált vállalkozás ok száma	500 fölötti fős regisztrált vállalkozás ok száma	Regisztrált vállalkozás ok száma
Besenyszög	94	384	8	1	2	0	0	489
Csataszög	8	34	0	0	0	0	0	42
Hunyadfalva	2	12	0	0	0	0	0	14
Kőtelek	36	145	2	1	0	0	0	184
Martfű	143	459	9	7	1	0	1	620
Nagykörű	78	425	2	0	0	0	0	505
Rákóczifalva	159	468	4	4	0	0	0	635
Rákócziújfalu	36	88	2	0	0	0	0	126
Szajol	98	266	6	1	0	0	0	371
Szászberek	13	91	1	0	0	0	0	105
Szolnok	3274	7904	148	87	33	5	3	11454
Tiszajenő	53	247	1	0	0	0	0	301
Tiszasüly	37	143	2	0	0	0	0	182
Tiszavárkony	36	120	1	0	0	0	0	157
Tószeg	105	414	8	3	2	0	0	532
Újszász	92	432	2	2	1	0	0	529
Vezseny	20	34	0	1	0	0	0	55
Zagyvarékas	62	245	1	1	1	0	0	310

Forrás: TEIR, KSH

Martfű legnagyobb ipari vállalkozásai

Tisza ipartelep vállalkozásai

A Tisza Cipőgyárat a rendszerváltás után egy piaci szempontból rugalmasabb dolgozói résztulajdonnal és külső tőkebevonással alakították át. Ekkor vette fel a Tisza Cipő Rt. nevet. A tőkebevonás célja a nehéz helyzetben lévő gyár megsegítése. Az átalakulással egy időben. az önkormányzati törvény értelmében Martfű Város Önkormányzata is tulajdonrészt szerzett a gyárban. A nehézségeket elsősorban az indukálta, hogy Magyarországon a 90-es években a könnyipar fokozatosan leépült és a cipőgyártás a válságágazatok közé került. A 90-es évek első felében több évben negatív eredménnyel zárta az évet a vállalt, ekkoriban már a csőd szélén állt. Ekkor kezdet el a vállalt értékesíteni eszközeit, ingatlanait. 1993-ban az osztrák Legero céggel lépett vegyesvállalati formában együttműködésre és megalakult Tisza-Legero Kft. A Legero áttelepítette Martfűre termelői kapacitásait. Ekkor bocsátottak el 1300 főt, amely meghatározó hatásokat eredményezett. A 90-es évek közepére újabb létszámleépítések következtek. A Tisza Cipő Rt. értékesítette üdülőit, boltjait. A Salamander AG-val is megkezdődtek a tárgyalások a gyár legnagyobb foglalkoztató divíziójának privatizálásáról, ennek eredményeként 1998-ban megalakult a Saltisz Kft. A Salamander jelentős modernizációkat hajtott végre. Ugyanekkor a Kereskedelmi és Hitel Bank is részvényese lett a Tisza Cipő Rt-nek, ezzel több száz millió hitelhez jutott a vállalat, amely megmentette a csődhelyzettől. Az elkövetkező években sorra váltak önállóvá a gyár szolgáltató egységei, divíziói, elsőként a Tisza Mobil Kft, amely a szállítási részleggel foglalkozott. A Tisza Park Kft szaktanácsadási és karbantartási feladatokat lát el. Az ipartelep energiaszolgáltatásával foglalkozó vállalkozása a Tisza Joule Kft.

A Tisza Cipő Rt. minden üzletrésze meghirdetésre került. 2005-re alakult ki az iparterület mai képe. Egyetlen lényeges változás történt még, a Saltisz Kft.-t a Salamander AG tovább értékesítette, amelyet, amely ma a Shoe Fashion Group Kft. nevet viseli. 2007-ben fejeződött be a Tisza Cipő Rt. privatizációja, két év múlva felszámolásra került a Tisza Cipőgyártó Kft., amely azt jelentette, hogy Martfűn véget ért a „tiszás”cipőgyártás.

MUNKA

Bunge Zrt.

A Bunge Zrt. (korábban Cereol Rt.) anyacége a Bunge Limited, a világ egyik legnagyobb olajosmag-feldolgozó vállalata, mely Európa mellett aktív az USA-ban, Kanadában, Dél-Amerikában és Ázsiában is. A Bunge Limited tevékenysége az ömlesztett mezőgazdasági termékekkel való kereskedelmen túl kiterjed a szója- és olajmagok feldolgozására, valamint a belőlük előállított késztermékek értékesítésére is. Ilyen termékek a különböző kiszerelésű étkezési olajok, a növényifehérje-tartalmú takarmányok, valamint a humán célú felhasználásra szánt fehérje- és lecitin termékek. Bunge Zrt. elődje, a Cereol Rt. 1992-ben, az állami tulajdonú Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalat magfeldolgozással, étolaj-finomítással és -palackozással foglalkozó üzletágát megvásárolva jött létre. Feldolgozó tevékenységének központja a Martfűi Növényolajgyár.

Itt folyik a hazai napraforgó- és repcemag-feldolgozásából származó nyers növényi olajok és takarmányozási célú olajmag-darák előállítása, valamint az itthon és külföldön egyaránt jól ismert Vénusz, Floriol, Familla és Vitol márkájú kiszerelt étolajtermékek gyártása. A Bunge Zrt. feldolgozó kapacitásai lehetővé teszik a magyarországi fogyasztói igények teljes kielégítését. A termékek folyamatosan kiváló minőségének biztosítása érdekében a társaság az ISO 9001:2000 szabvány szerint tanúsított minőségirányítási rendszert alkalmazza tevékenységében. A vállalat 2003-ban sikerrel tanúsíttatta az ISO 14001: 1996 Környezetirányítási Rendszerét.

Heineken Hungária Sörgyárak Zrt

A sörgyárat 1981-ben alapították, az üzem 1985-ben nyílt meg. 1983-ban Ottakringer sörfőzdével kötöttek licence szerződést, 1991-ben az osztrák Österrieiche Brau AG szerrzett többségi tulajdont, 2003-ban pedig a Heineken csoport részévé vált. A sörfőzdében évente 507 000 hl termelés bonyolítódik le. A sörgyár által forgalmazott sörmárkák Heineken, Soproni, Gösser, Kaiser, Steffl, Arany Hordó, Adambrau, Sárkány, Jagerbrau.

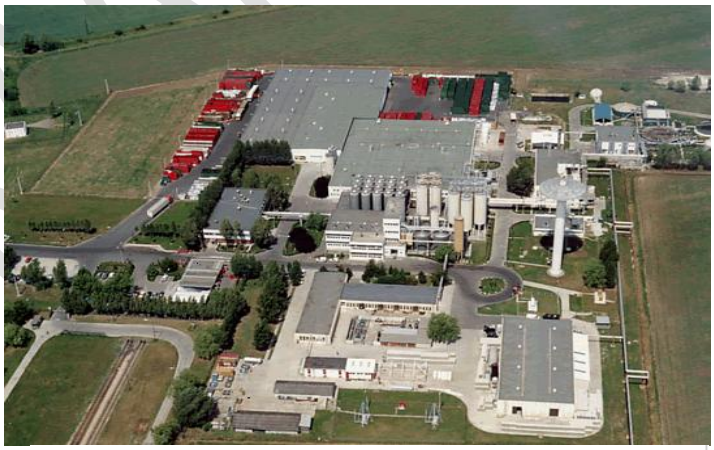

A gyár termelési adatai:

- Műszaki alkalmasság 900 000 hl / év
- Termelés 507 000 hl / év
- Termelékenység 8200 hl / FTE
- Kivonat veszteség 7,1%-os (2010)
- Szezonalitás index 1,46

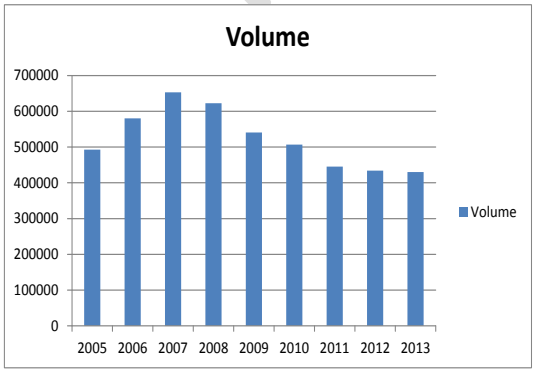

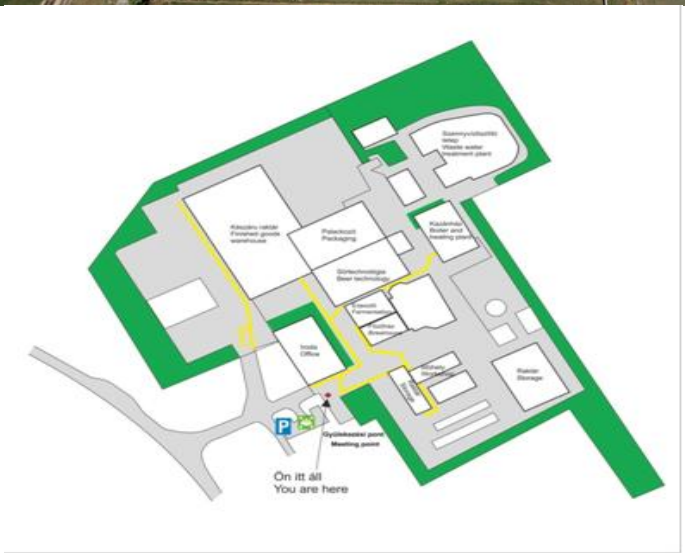

MUNKAANYAG

A település vállalkozási szerkezetének vizsgálatánál kiemelt szempont a kiskereskedelmi egységek vizsgálata, amely a szolgáltató, tercier szektor egyik legfontosabb szegmense. 2000-2011 között elemeztük a kiskereskedelmi egységek számának alakulását. 2000-2003 között enyhén emelkedő tendencia jellemzi a kereskedelmi szektort, ezekben az években gyarapodott számuk. 2003-2005 között már inkább a stagnálás és az enyhe csökkenés jellemző. 2005 és 2009 között egy rendkívül intenzív csökkenés zajlik, a kiskereskedelmi egységek több, mint felel megszűnik. 2010 után látható csak némi csökkenés.

3. ábra: Kiskereskedelmi üzletek számának alakulása Martfűn, 2000-2011 között

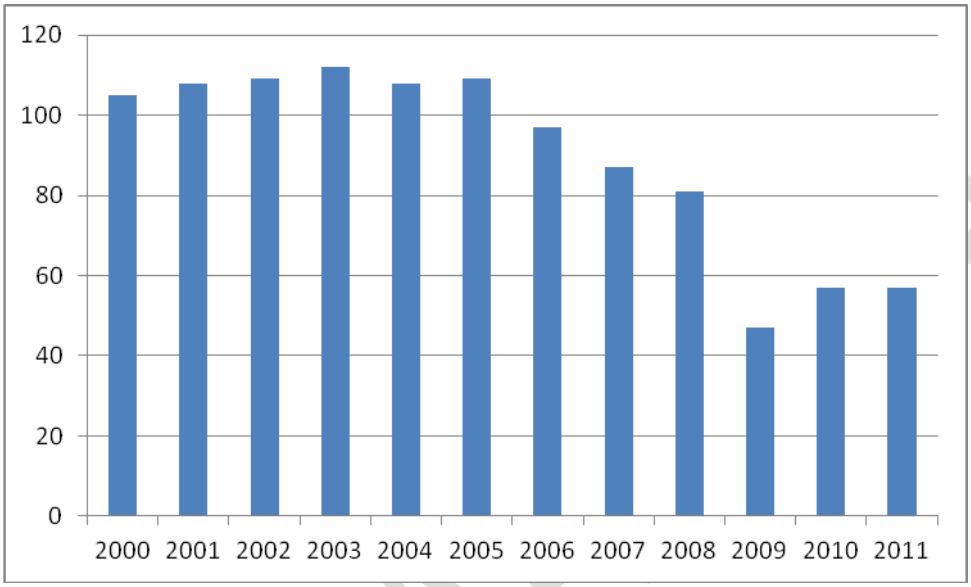

Forrás: TEIR

2.4.3. Gazdasági aktivitás

A város gazdasági aktivitásának vizsgálata két elemzési módszer adaptálásával történik: egyrészt a foglalkoztatási adatokat szükséges megvizsgálni, másrészt a munkanélküliségi mutatókat. A foglalkoztatási adatok az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságtól származnak, munkanélküliségi adatok pedig a Foglalkoztatási Hivataltól. A település gazdasági aktivitásának elemzéséhez az alábbi mutatókat alkalmazzuk:

- Gazdasági aktivitási arány: a foglalkoztatottak és a munkanélküliek együttes számának népességen belüli aránya.
- Foglalkoztatási arány/aktivitási ráta: a foglalkoztatottaknak a munkaképes népességen belüli aránya.
- Munkanélküliségi ráta: a munkanélkülieknek a gazdaságilag aktív népességen belüli aránya (15-64).
- Tartósan munkanélküliek aránya: a tartósan (12 hónapja vagy régebben) munka nélkül lévők összes munkanélkülieken belüli aránya.

Elsőként Martfű gazdasági aktivitását a környező településekkel összevetve javasolt megvizsgálni, amellyel pozícionálható a település gazdasági aktivitása. Alapmutatóként az állandó népesség, a gazdaságilag aktív népesség, a foglalkoztatott népesség és munkanélküliek számát alkalmazzuk, amelyből számíthatóak a gazdasági aktivitásra vonatkozó adatok. A gazdasági aktivitási arány, vagyis

a lakosság foglalkoztathatósága Martfűnek 49,01%, amely közel 5%-al magasabb mint a kistérségi átlag (44,93%), ez azt jelenti, hogy a település teljes lakosságának közel 49%-a vállalhat munkát. A Martfű rendelkezik a legmagasabb gazdasági aktivitási aránnyal, majd Tószeg (47,36%) és Zagyvarékas (47,25%) következik. Martfű aktivitási rátája 60,24%, vagyis a gazdaságilag aktív népesség több mint fele áll munkaviszonyban, ez az érték szintén meghaladja a kistérségi átlagot igaz, csupán 0,02%-al. Aktivitási ráta tekintetében szintén Martfű vezeti a kistérség településeinek rangsorát. A második helyen Szolnok áll 58,72%-as értékkel,a harmadik helyen pedig Szászberek 57,04%-al. A munkanélküliségi ráta 8,51%, magasabb mint a kistérségi átlag, ebben a tekintetben a kistérség települései közül a középmezőnybe tartozik Martfű.

16. táblázat: A Szolnoki kistérség és településeinek gazdasági aktivitási mutatói; 2009

	Állandó népesség száma (fő)	15-64 közötti népesség (fő)	Foglalkoztatottak száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Gazdasági aktivitási arány (%)	Aktivitási ráta (%)	Munkanélküliségi ráta (%)
Besenyszög	3487	2366	1299	203	43,07%	54,90%	8,58%
Csataszög	349	224	105	29	38,40%	46,88%	12,95%
Hunyadfalva	239	145	68	28	40,17%	46,90%	19,31%
Kőtelek	1685	1085	474	135	36,14%	43,69%	12,44%
Martfű	6940	4947	2980	421	49,01%	60,24%	8,51%
Nagykörű	1699	1121	570	123	40,79%	50,85%	10,97%
Rákóczifalva	5558	3921	2132	339	44,46%	54,37%	8,65%
Rákócziújfalu	2093	1500	769	200	46,30%	51,27%	13,33%
Szajol	4028	2765	1531	272	44,76%	55,37%	9,84%
Szászberek	1017	703	401	40	43,36%	57,04%	5,69%
Szolnok	74770	52432	30787	3403	45,73%	58,72%	6,49%
Tiszajenő	1655	1120	540	86	37,82%	48,21%	7,68%
Tiszasüly	1642	1099	554	102	39,95%	50,41%	9,28%
Tiszavárkony	1608,	1107	608,	81,	42,85%	54,92%	7,32%
Tószeg	4658	3310	1879	327	47,36%	56,77%	9,88%
Újszász	6628	4342	2211	302	37,91%	50,92%	6,96%
Vezseny	737	492	235	51	38,81%	47,76%	10,37%
Zagyvarékas	3776	2609	1404	380	47,25%	53,81%	14,56%
Szolnoki kistérség	122 569	80 610	48 547	6 522	44,93%	60,22%	8,09%

Forrás: TEIR, KSH

A foglalkoztattak száma az elmúlt évek során Martfűn csökkent, 2003-2009 közötti adatok alapján 6 év alatt 1,7%-al csökkent a településen a foglalkoztatottak száma. A kistérség településeinek többségében jellemző, hogy 2003-2007 között növekedett a foglalkoztatottság, azonban 2008 után csökkenésnek indult, amely a gazdasági válság hatásával van összefüggésben. Ezt megerősítik a munkanélküliség változásának elemzése is.

17. táblázat: Foglalkoztatottak számának változása a Szolnoki kistérség településein 2003-2009

	2003	2007	2008	2009
Besenyszög	1277	1359	1336	1299
Csataszög	101	98	107	105
Hunyadfalva	62	60	59	68
Kőtelek	460	511	523	474
Martfű	3033	3222	3152	2980
Nagykörű	532	532	541	570
Rákóczifalva	2079	2206	2231	2132
Rákócziújfalu	723	811	855	769
Szajol	1469	1597	1612	1531
Szászberek	402	434	430	401
Szolnok	30306	32554	32405	30787
Tiszajenő	544	577	591	540
Tiszasüly	613	580	588	554
Tiszavárkony	623	616	644	608
Tószeg	1817	2036	2055	1879
Újszász	**2261**	**2372**	**2361**	**2211**
Vezseny	262	257	253	235
Zagyvarékas	1349	1427	1428	1404
Szolnoki kistérség	47913	51249	51171	48547

Forrás: Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság

2.4.4. Kutatásfejlesztés helyzete

Martfű városban K+F tevékenységre jellemző intézmény, szervezet nincs, tehát hagyományos értelemben vett K+F potenciállal rendelkezik. Azonban mindenképpen ki kell emelni, hogy a Bunge Zrt. rendelkezik ilyen részleggel, amely a saját termelését segíti.

2.4.5. Turizmus

Turisztikai vonzerők

Martfű Termál SPA

A város nagy természeti kincse a 62 Celsius fokos termálvíz. A nátriumhidrogén-karbonátos és kloridos, jódos hévíz fluorid tartalma is jelentős. A város meleg vizes strandját ellátó termálvíz 2003 januárjában megkapta az elismerő gyógyvízminősítést. A gyógyvíz reumatológiai panaszok enyhítésére, kezelésére alkalmas, mellékhatásként nőgyógyászati problémák, műtéti sebek gyógyulását segíti elő.

A mostani Martfű Termál SPA turisztikai központ területe 2002-től a Toma Bau Zrt. tulajdona. A terület megvásárlása után egy éven belül megkezdődött a beruházás. A beruházás, mely minden szempontból igazodik a város életéhez, a korábban már működő városi strandfürdő teljes felújításával kezdődött. A városi, illetve a helyi szokások figyelembevételével nem „divatos" élményfürdő épült, hanem az úszó- és gyógyfürdő kultúrát élteti tovább. 2007-ben nyitotta meg kapuit a fürdő mellett a háromcsillagos termálhotel. A martfűi gyógyfürdő és uszoda nem csupán a szálloda wellness részlege. A hatalmas területű fedett fürdőben 5 medence található: egy úszómedence, két gyógymedence, egy aquafitness/tanmedence és egy gyermekmedence. A harminchárom méteres sportmedence, az összesen több mint ezer négyzetméter vízfelülettel rendelkező fürdőépület a régióban jelentős hiányt pótol. Az úszómedence 33x18 méteres méretével alkalmas vízilabda edzések és versenyek lebonyolítására, melyhez a bámulatos méretű és lenyűgözően kialakított galéria kitűnő helyszínként szolgálhat a nézőközönség számára.

A négy méter mély sportmedence a három méter magas trambulinjával a búvárokon felül remek gyakorlópálya a műugrók és a szinkron úszok számára is. A vízfelszíntől 3 méter magasan található ugródeszka különleges vonzerőt jelenthet a fürdő számára. A fürdő turisták vendéglátásán túlmenően a helyi és környékbeli ifjúság sportnevelése is fontos szerepet kap. A Martfű Termál SPA központ a sportot, a kultúrát és a természet szeretetét kívánja egyesíteni. A fejlesztési ciklus első 5 éve 2009 elejére az uszoda megnyitásával sikeresen lezárult.

Gyógykemping

A közel 13 hektáros területen megtalálható a Termal SPA mellett egy termálkemping is. A Martfű Gyógy-kemping 2005 júniusában nyitotta meg kapuit. Egész évben nyitva tartó kemping 25.000 m2-en, a Tisza mellett, napos zöldövezetben terül el. Összesen 400 vendéget tudunk elhelyezni.

Kastélypanzió

A Keszlerffy család majorját egy 1877-es térkép még nem tüntette fel, az 1883-as III. katonai felmérés térképe viszont már igen. A romantikus villaépítészet jegyeit is magán viselő kúria 1880 körül épülhetett fel. A XX. század első felében a Szobotka, a Kövér, a Montágh és a gróf Vigyázó família birtokolta a területet. 1940-ben egy csehországi cég megalapította – a közigazgatásilag Tiszaföldvárhoz tartozó – településen a Martfűi Cikta Cipőgyárat, amely az államosítás után Martfűi Tisza Cipőgyár néven működött tovább. Az államosítás után a kúriát a cipőgyár kapta meg, ekkor a helyi pártvezetők és a gyárigazgató számára alakították át az épületet reprezentációs fogadó- és szálláshellyé. Az 1980-as évek közepén a növényolajgyár tulajdonába került a kúria, amely 1987-től felújíttatta az épületet alkotóház és vendégház céljára. A rendszerváltozás idején az önkormányzat, majd 2001-ben cégünk tulajdonába került. Jelenleg a Martfű Termál SPA részeként mint kastélyszálló üzemel.

A Tisza

A jellegzetes településszerkezet és a turisztikai központ mellett másik nagy értéke a területnek a gazdag élővilág. Az árterek természetes növényzetét elsősorban fűz- és nyárligeterdők és szikesedő ártéri rétek, legelők alkotják. A folyó menti galériaerdőket gazdag cserje- és gyepszint jellemzi, nyárfáira és füzeire fölkapaszkodik a táj jellegzetes kúszócserjéje, a ligeti szőlő. A változatos gerinctelen állatvilágból él ezen a vidéken a védett fajok közül például: pompás

virágbogár, aranyos bábrabló, kis szarvasbogár, orrszarvú bogár, diófa-cincér, rezes futrinka és a tiszavirág, vagy ahogy sokan simerik a kérészek. A környék madárvilága is rendkívül gazdag. Közel ötven különböző madárfaj fészkel errefelé.
A Tisza egész hullámtere védett, a Közép-Tiszai tájvédelmi körzet része. Gazdag növény és állatvilág népesíti be a festői szépségű partszakaszt.

A Közép-Tiszai tájvédelmi körzet védett területének nagysága: 7 670 hektár.Ebből 833 hektár fokozottan védett terület, melynek részei a következők: Pélyi madárrezervátum, az Óballai és a Vezsenyi Természetvédelmi Terület, valamint a tiszakécskei partifecske-telep. A Vezsenyi Természetvédelmi Terület szabadon látogatható, ahol a folyó mocsárártereket és ligeterdőket ölel körül.

Turisztikai fesztiválok közül egyetlen emelkedik ki, az ÖrökZöld Tisza fesztivál, amely 2010 óta kerül miden évben megrendezésre. A szervező a Martfű Termál SPA. A rendezvény 5 napos.

A városi szövetbe ágyazódva, létrejött egy rekreációs profilú területi egység, amely egy helyen koncentrálja a turisztikai attrakciók mellett az azt kiszolgáló infra és szuprastruktúrákat.

14. Térkép: Martfű turisztikai, rekreációs övezete

Forrás: Martfű Termál Spa

Keresleti tendenciák bemutatása

Martfű településen 4 db kereskedelmi szálláshely található, melyek összesen 568 férőhellyel rendelkeznek. Ezek megoszlása a következőképpen alakul: 1 db kemping 422 férőhellyel, 1 db szálloda 88 férőhellyel, 1 db panzió 14 db férőhellyel és 1 db üdülő 44 férőhellyel. Ez a férőhelyszám a Szolnoki kistérség férőhelyeinek a 31%-a. Magánszállás adás nem található a településen. A kereskedelmi férőhelyek számát közelebbről megvizsgálva láthatjuk, hogy 2007-ben robbanásszerűen megnőtt a férőhelyek száma. Több mint a nyolcszorosára emelkedett a férőhelyek száma egy év alatt! Ez a 375 férőhelyes kemping és a 88 férőhelyes szálloda 2007-es megnyitásával magyarázható. Ezt követően jelentősebb változás nem figyelhető meg.

4. ábra: Szállásférőhelyek számának alakulása Martfű településen, 2003-2009

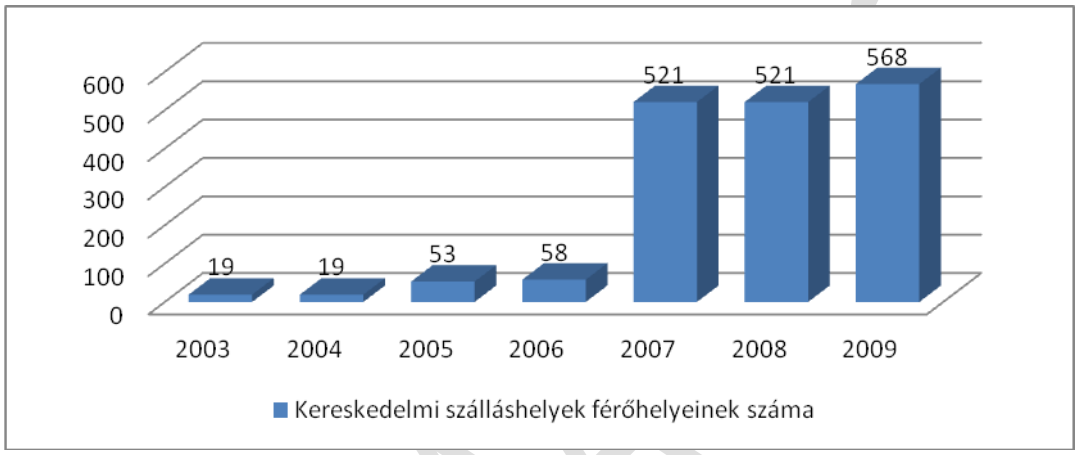

Forrás: TEIR, KSH

A vendégek számának alakulásában folyamatos emelkedés figyelhető meg 2003 és 2009 között. Ez igaz a belföldi és külföldi turistákra egyaránt. A belföldi turisták száma közel a 13 szorosára nőtt 6 év leforgása alatt. Ugyanebben az időszakban a külföldi vendégek száma a 229 szeresére nőtt, de az utolsó két évben stagnál. Ezt azt jelenti, hogy jelentősen megnőtt a külföldi turisták száma. Arányukat tekintve a vendégek 73%-át belföldi és 27%-át külföldi vendégek teszik ki.

5. ábra: Vendégek számának alakulása Martfű településen, 2003- 2009

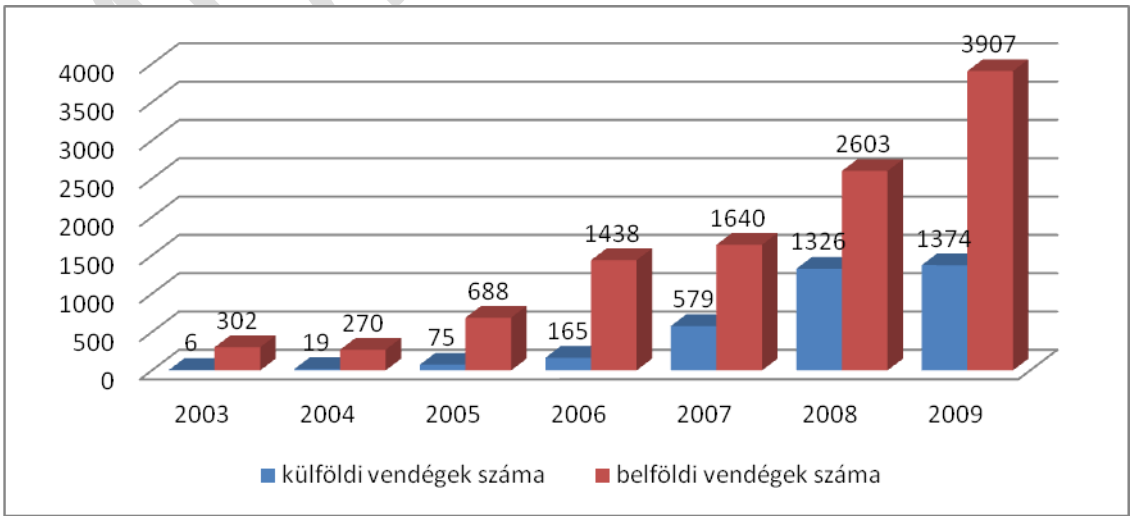

Forrás: TEIR, KSH

Vendégéjszakaszám tekintetében is hasonló tendencia figyelhető meg. Az értékek jelentősen emelkednek 2003 és 2009 között és itt is a belföldiek által eltöltött vendégéjszakák dominálnak. Arányait tekintve a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma nagyobb emelkedést produkál azonos idő alatt.

6. ábra: Vendégéjszakák számának alakulása Martfű településen, 2003-2009

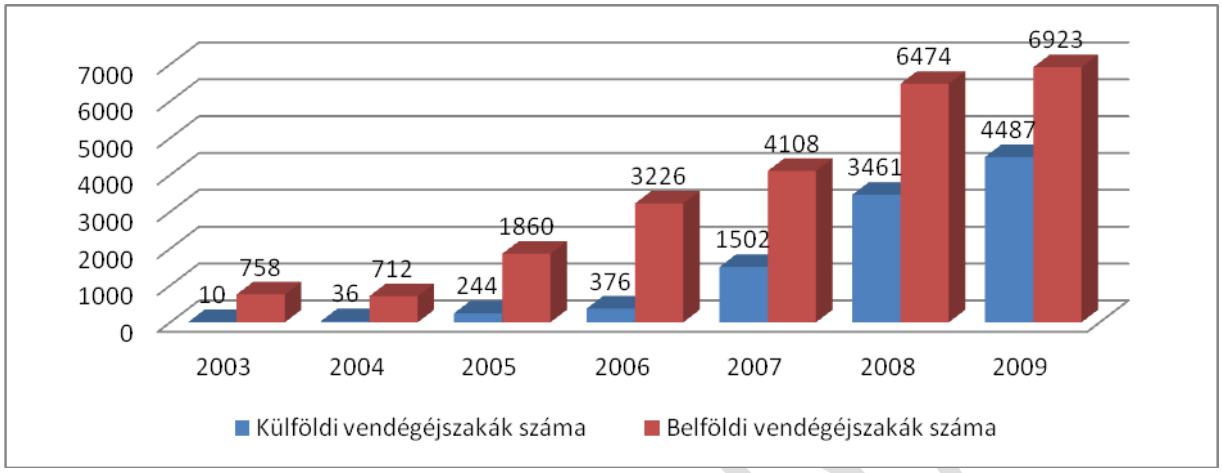

Forrás: TEIR, KSH

A Martfű településre érkező turisták tartózkodási idejében változás figyelhető meg a vizsgált időszakban. Ez leginkább a külföldi turistákra igaz. Itt megfigyelhető, hogy míg 2003-ban átlagosan 1,5 napot töltöttek el a településen, addig 2009-re ez az érték megduplázódik és eléri, sőt meg is haladja a 3 napos értéket. A belföldiek által eltöltött napok számára inkább a stagnálás mint a változás jellemző. Az érték folyamatosan 2,5 körül mozog és csak 2008 tapasztalható jelentősebb változás amikor is 2 alá csökken a belföldiek által eltöltött napok száma. Ezek az értékek mind kistérségi, mind megyei szinten átlagosnak mondhatók.

7. ábra: Tartózkodási idő alakulása Martfű településen, 2003-2009

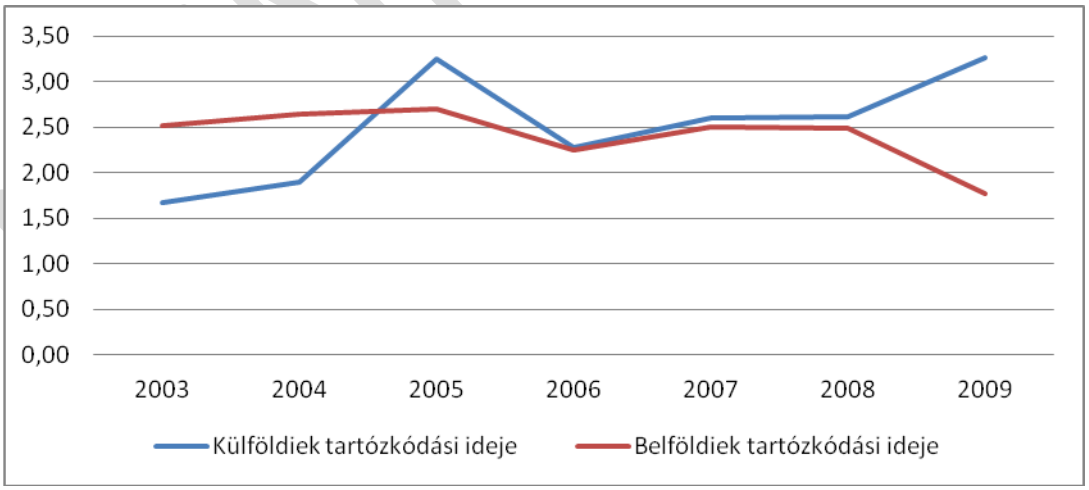

Forrás: TEIR, KSH

A megye településeinek vendégéjszakaszámát megvizsgálva láthatjuk, hogy Martfű az előkelő 9. helyen szerepel. A települések közül két település Berekfürdő (113208) és Cserkeszőlő (107423) éri el és haladja meg a 100 ezres értéket. Őket követi Tiszafüred (73357) és a megyeszékhely Szolnok (61945). Tekintve, hogy Martfűn először 2003-ban regisztráltak vendégéjszakát és hogy a megyében 79 település található a 2009-ben elért 9. helyezése rendkívül jónak mondható.

A város turisztikai szuprastruktúráinak értékelésénél lényeges szegmens még a vendéglátó egységek számának alakulása. Az ezredfordulót követő évtizedben a stabilitás jellemezte Martfűn a vendéglátó egységeket, minimális anomáliák mutatkoznak csak. A 2010 és 2011-es években azonban egy jelentős csökkenés zajlik le a vendéglátó egységek sorában.

8. ábra: Vendéglátó egységek számának változása Martfűn 2000-2011 között

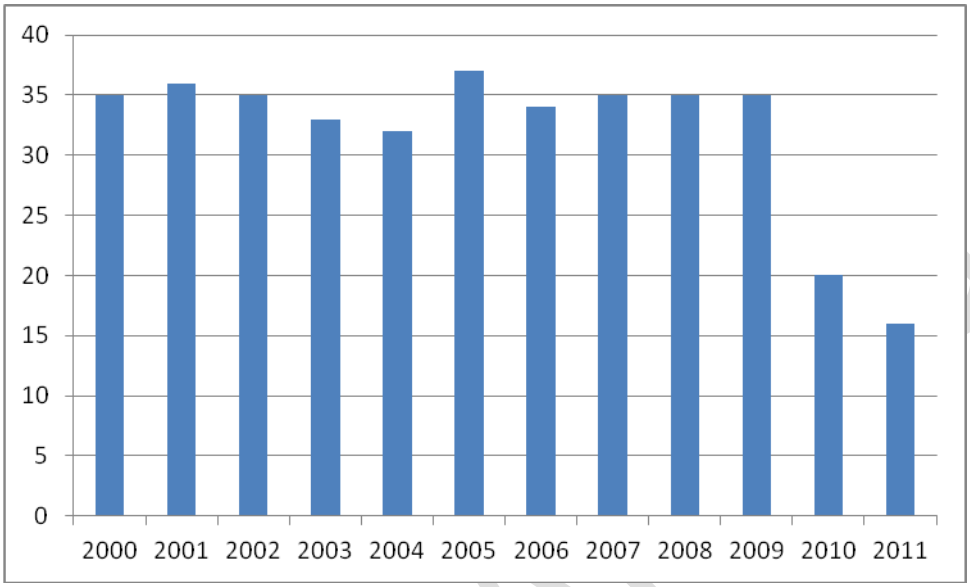

Forrás: TEIR, KSH

2.4.6. Helyi gazdaságfejlesztés eszközei

A város üzleti infrastruktúrája - Martfű iparterületei

Martfű jelentős gazdaságfejlesztő eszközrendszerrel rendelkezik, amely a helyi gazdaság fejlődését szolgálja. Ebben szerepe van, hogy az előző politikai rendszerben Martfű Kelet-Magyarország egyik kiemelt könnyűipari és élelmiszeripari központja lett, az állam komoly kedvezményekkel támogatta a települést. A szocialista iparvárosokra jellemző kedvező redisztribúciós politika következtében általánosságban elmondható, hogy kiemelt települései voltak az infra és gazdaságfejlesztésnek. Martfű esetébe is igazolható, amely egyrészt rendkívül fejlett üzleti infrastruktúrájában jelenik meg.
Martfű három iparterülettel rendelkezik, melyből kettő teljes kihasználtsággal működik. A Tisza Ipartelepen működött a Tisza Cipőgyár, ez a legkorábbi alapítású iparterülete a városnak. A település északi külterületén terül el az 1984-ben létrehozott iparterület, ahol három nagy vállalat működik. Továbbá 100%-os önkormányzati tulajdonban van egy ipari parkként kijelölt terület, amelyre eddig még nem sikerül vállalkozókat telepíteni.

	Tisza Ipartelep	Északi Iparterület	Martfű Ipari Park
Terület nagysága	12 ha	51 ha	13,4 ha
Kialakításának éve	1938	1984.	1998
Infrastruktúra bemutatása	Burkolt utak, víz, szennyvíz, villamos energia, termálvizes fűtés, gázfűtés	A sörfőzde területe: 9,13 ha. Elektromos ellátás: 2 × 20 kV-os. Thermal energiaellátás biztosított, vízellátás: 4 saját kút. Szennyvíztisztító telep, amely két lépéses biológiai szennyvíztisztító, kapacitás: 2200 m3/nap A Bunge Zrt és beszállítói által használt területen ipari terület nagyüzemi épületekkel tárolókkal energiaellátással.	nincs
Hasznosítottsága (funkcióvesztett épületek aránya, hasznosított épületek aránya)	1 db hasznosítatlan épület van, amely önkormányzati tulajdonú	Hasznosított épületek aránya: 100 %	nincs
Betelepült vállalkozások száma	14-15	15	nincs
Betelepült vállalkozások felsorolása, profiljuk	Cipőgyártás, környezetvédelem, raktározás, energia szolgáltatás, fémmmegmunkálás	Bunge Zrt.: Növényolaj gyártás Heineken Hungary Zrt.: sörgyártás Szilágyi és Társa Bt.: élelmiszer-kereskedelem A Bunge Zrt tevékenységéhez kapcsolódóan további 12 vállalkozás, melynek profilja a szállítmányozás, takarmányozás, lakatos, karbantartó munkák, ipari festés	nincs
Kihasználtsága	100%	100%	nincs
Fejlesztési elképzelések ismertetése a területet illetően	Bioerőmű építése, együttműködve a Tisza Joule Kft-vel	A környező területek bevonásával ipari park kialakítása a nagyüzemek szomszédságában, felhasználva a már meglévő infrastruktúrát.	Közműépítés, raktár épület építése Inkubátor ház építése Ipartelepítés, termelő üzemek telepítése

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

15. Térkép: Martfű iparterületeinek elhelyezkedése

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Helyi Vállalkozásfejlesztési Alap

Martfű Város Önkormányzata helyi gazdaságpolitika céljai megvalósítására, a helyi vállalkozások létrehozásának elősegítésére, a már működő vállalkozások fejlesztési célkitűzései, új munkahelyek létrehozását eredményező beruházásai előmozdítására „Helyi Vállalkozásfejlesztési Alapot" hozott létre. Az Alap felhasználásáról a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottság javaslatára a Képviselő-testület évente a költségvetési rendelet és a zárszámadás elfogadásával egyidejűleg rendelkezik.

Az Alapot a következő célokra lehet felhasználni:

- Vállalkozás indítására,
- befektetők letelepülését ösztönzésére, elősegítő feladatok végrehajtására (terület, helyiség, információk, hatósági engedélyeztetési eljárás);
- Vállalkozói tanácsadásra:
- Jogi, pénzügyi, foglalkoztatási, képzési, oktatási, pályázati, marketing és egyéb alapinformációkra;
- Vállalkozásfejlesztésre,
- Új munkahelyek teremtését támogató pályázati lehetőségek felkutatására, a pályázatok elkészítésének biztosítására;
- A vállalkozói tapasztalatok átadását célzó vállalkozói klub létrehozására, működtetésére,
- A vállalkozók tájékoztatását célzó fórumokra, előadások szervezésére;
- megjelenési, hirdetési lehetőség biztosítása az önkormányzat honlapján;

MUNKAA

- Vállalkozók közötti verseny hirdetésre, lebonyolítására, díjazására.

Az Alap felhasználásáról szóló Képviselő-testületi döntések végrehajtását a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottság ellenőrzi. Az Alap számviteli szabályoknak megfelelő elszámolásáért a polgármester felelős. A jegyző – a Pénzügyi és Adóügyi Iroda közreműködésével – félévenként köteles tájékoztatást adni a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottságnak, valamint a Képviselő-testületnek a befolyt, illetve a felhasználásra került összegekről. Az Alapba befolyó összegeket és az onnan történő kifizetéseket elkülönítetten kell kezelni.

Helyi adókedvezmények, építési illeték kedvezmények a településen

Nincs adókedvezmény a településen.

Egyéb gazdaságélénkítő önkormányzati eszközök

A vállalkozói szféra pályázatainak elkészítéséhez, tanácsadáshoz az önkormányzat 8 vállalkozás számig fedezi a pályázatírói költségeket.

Tervezi az Önkormányzat a településen az energetikai beruházások megvalósításának támogatását a vállalkozói szféra számára.

2.4.7. Információs társadalom

Az információhoz való hozzáférés ma már külön gazdasági tényező. Az infokommunikációs infrastruktúra a rendszerváltás után robbanásszerűen fejlődött és folyamatosan fejlődik ma is Magyarországon.

A lakosság internethez való hozzáférése folyamatosan javul, ma már a lakosság harmada rendelkezik otthon internet előfizetéssel, és még ennél is többen férnek hozzá a világhálóhoz egyéb helyeken (munkahelyről, könyvtárból, nyilvános helyekről stb.). Az internetelérés széles körben elterjedt a nagyvárosokban és a fejlettebb térségekben, míg a vidékies és az elmaradott kistérségekben az átlagosnál alacsonyabb az internethasználók aránya. A telefónia terén alig 10 év alatt túllépett a vezetékes hálózaton a mobiltelefonok használata, csökkentve ezzel az országos ellátás területi különbségeit. A technológiai fejlődéssel előtérbe kerülnek a mobil alkalmazások: a vezetékes internethasználat helyett a mobilinternet-hozzáférés és az asztali gépek helyett a laptopok használata. Az információs társadalom ugyanakkor nem csak az infokommunikációs rendszerekhez való hozzáférést, hanem azok használatát, a társadalmi-gazdasági életbe való integrálódásukat is jelenti. Az úgynevezett „e-gazdaság” szerepe folyamatosan nő. A vállalkozások számára ma már elengedhetetlen, hogy megjelenjenek a világhálón (e-kereskedelem és más szolgáltatások). A közigazgatásban hasonlóképpen minőségi változás az elektronikus ügyintézés különböző formáinak elterjedése, ami tipikusan az információs technológiák társadalmi életben való hasznosulásának példája. A tendenciákat jól jelzi, hogy a válság ellenére az internet-előfizetések száma tovább emelkedett, 2011 végén meghaladta a 4 milliót, a mobilinternet-előfizetések pedig elérték a 2 milliót. A mobilhálózatban bonyolított adatforgalom pedig harmadával bővült az előző évhez képest (Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2020).

MUNKAANYAG

Az információs társadalom kibontakozásának előrehaladását igen nehéz települési szinten vizsgálni, mivel korlátozottan állnak rendelkezésre adatbázisok. A KSH által vizsgált távbeszélővonalak mára nem mértékadó infrastruktúrái a infokommunikációnak. Két területtel érdemes foglalkozni, az internet előfizetésekkel és a mobil telefon használattal.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az információs társadalom kibontakozásának fokmérőjéül a kommunikációs eszközök elterjedtségének adatai állnak rendelkezésünkre, amellyel érzékelhető mennyire dinamikus az a növekedés, amely technikai eszközök alkalmazásában bekövetkezett az elmúlt tíz évben. A kábeltelevízióba bekapcsolt lakások aránya és az előfizetők száma 2000 óta megduplázódott. Az ezer lakosra jutó előfizetők száma 41%-al növekedett. A telefon vonal hálózat ezzel szemben dinamikus csökkenésnek indult, amely egyértelműen a mobil hálózatok térnyerésével magyarázható, ezer lakosra vetített aránya 15%-al csökkent. A kommunikációs eszközök tekintetében a legnagyobb változás az internet felhasználás vonatkozásában tapasztalható, az elmúlt tíz évben ötszörösére növekedett az internet előfizetők száma. A vonalas internet hálózatok gyors hanyatlásnak indultak, azonban dsl, kábeltelevíziós és vezeték nélküli hálózatok 10-15%-os növekményt produkáltak. A telefonhálózat korszerűsítése 1989-ben kezdődött, a lakossági rákötések a 90-es évek során egyre nagyobb arányúak voltak, a lakossági igényt teljes mértékig ki tudja elégíteni a hálózat. Martfűn ??? átjátszó torony biztosítja a mobiltelefon szolgáltatás megfelelő színvonalát. A kábeltelevízió-hálózat kiépítése az elmúlt évtizedben megtörtént. Az infokommunikációs technológia és a digitális műsorszórás rohamos fejlődése nyomán több szolgáltatón keresztül is elérhetők a televíziós csatornák műsorai és az internet szolgáltatás.

A technikai jellegű mutatók mellett a GKIeNET jóvoltából rendelkezésünkre állnak kistérségi és települési szintű adatok is, amelye az internet felhasználás mellett kitérnek, a mobil telefon előfizetésekre, PC ellátottságra és honlap üzemeltetésre is.

18. táblázat: Kommunikációs eszközök elterjedtsége Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeiben

	Internet felhasználók száma	Mobil előfizetések 1000 főre	PC ellátottság 1000 főre	Vállalati honlapok aránya
Jászberényi	24127	1053	234	52
Karcagi	11622	923	237	41
Kunszentmártoni	8439	889	186	41
Mezőtúri	7394	942	165	41
Szolnoki	**50162**	**1183**	**315**	**46**
Tiszafüredi	10244	975	335	41
Törökszentmiklósi	10011	947	165	41

Forrás: GKIeNET Internetkutató és Tanácsadó Kft

Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségei közül a legtöbb internet felhasználó a Szolnoki, a Jászberényi ettől jóval leszakadva a Tiszafüredi és a Törökszentmiklósi kistérségben van. A mobil előfizetések aránya szintén ebben a négy kistérségben a legnagyobb. A PC ellátottság esetén már valamennyivel kedvezőbb a helyzet a Tiszafüredi és a Karcagi kistérségnek. A fenti adatsor alapján elmondható, hogy megyei szinten a szolnoki, a jászberényi és a tiszafüredi kistérségekben prognosztizálható az információs társadalom kibontakozásának előrehaladottsága leginkább.

Települési szinten négy mutatóra vonatkozóan állnak rendelkezésre adatok:

- elektronikus ügyintézés
- internet előfizetés
- távbeszélő fővonal
- kábeltelevízió

A kistérség településeinek többségében látható, hogy relatíve magas az internettel rendelkező lakások aránya, Szolnok után Martfűn a legmagasabb, másrészről az internettel rendelkező háztartások arányát tekintve már több település megelőzi.
a kábel tv hálózat kiépítettsége is magas, amely jelzi a környezet fejlettségét, hiszen a szolgáltató megjelenése és befektetése dinamikusan emelkedik. A kábeltelevízióval rendelkező arányok a városban 48%, amely egyedül Szolnok esetében magasabb, vagyis egy kedvező kiépítettségi arányt jelez az érték. A telefonvonalak hossza szintén magas a településen, amely jelzi, hogy a telefonhálózatba sok háztartás van csatlakoztatva. Összességében az infokommunikációs rendszerek kiépítettsége igen kedvező Martfűn.

19. táblázat: Kommunikációs eszközök felhasználásának aránya a Szolnoki kistérség településein (2009)

	Internet előfizetések száma	Internet előfizetéssel rendelkező háztartások száma	Távbeszélő fővonal	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás	Kábeltelevízióval rendelkező lakások aránya	Lakásállomány
Besenyszög	779	54,44	721	546	38,16	1431
Csataszög	55	41,6	47	0	0,00	132
Hunyadfalva	0	0,00	29	0	0,00	106
Kőtelek	245	28,26	331	215	24,80	867
Martfű	1966	67,24	2250	1385	47,37	2924
Nagykörű	797	86,16			0,00	925
Rákóczifalva	1296	59,31	1343	393	17,99	2185
Rákócziújfalu	452	62,17	348	7	0,96	727
Szászberek	255	60,57	275	139	33,02	421
Szolnok	25138	73,95	28519	18863	55,49	33991
Tiszajenő	315	39,67	394	6	0,76	794
Tiszasüly	271	34,52	303	218	27,77	785
Tiszavárkony	343	49,35	434	21	3,02	695
Tószeg	1258	70,01	1098	451	25,10	1797
Újszász	1365	53,32	1328	977	38,16	2560
Vezseny	122	38,13	182	6,	1,88	320
Zagyvarékas	771	51,54	836	440	29,41	1496

Forrás: GKIeNET Internetkutató és Tanácsadó Kft, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Évkönyv

Martfűn az internet-előfizetések száma igen dinamikusan növekedett az elmúlt években. 2003-ban még az 500-at sem érte el, a 2010. évre már megközelített a 2500 előfizetést.

9. ábra: Internet előfizetések száma Martfűn 2003-2010 között

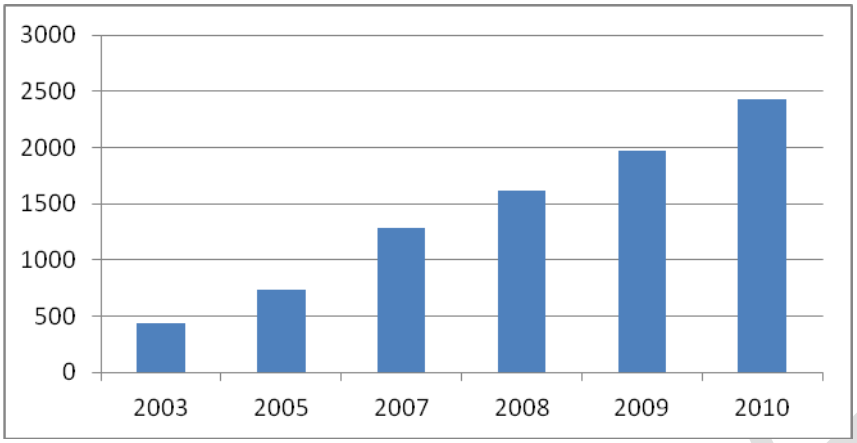

Forrás: GKIeNET Internetkutató és Tanácsadó Kft.

Összességében az információs társadalom kibontakozása Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a szolnoki kistérségben a leginkább előrehaladottabb, ezen belül Szolnok és Martfű rendelkezik a legkedvezőbb prognózissal.

2.4.8. A kultúra szerepe

A település kulturális életében meghatározó volt a Cikta Cipőgyár létrehozása. A tanyákról, falvakról bevándorló fiatal munkásoknak az Érsekújvárról betelepült cipőipari szakemberek és családjaik mutattak mintát fejlett felvidéki kulturális hagyományaikból. A cipőgyárban működő lelkes üzemi kulturális életnek kezdetben egy felvonulási épület adott otthont. Itt táncestek, filmvetítések mellett fúvószenekar, énekkar, néptánc csoport és egy színjátszó kör alakult. A cipőipar fejlődésével párhuzamosan zajlott az önálló községszervezés, így fontossá vált az egész településnek otthont adó kultúrház létrehozása. 1961-ben új művelődési központ épült. A kultúra házában kapott helyet a könyvtár, ami addig a gyári felvonulási épületből átalakított kultúrteremben működött. A háború után itt kezdte meg működését a cipőgyár dolgozói részére kialakított kölcsönkönyvtár ötszáz kötettel. Harminc év alatt 27 ezerre nőtt a könyvek száma, amely mára meghaladja a 65 ezer darabot. A szabadidő szervezése kedvező feltételekkel, komoly szervezéssel és szakmai munkával indult a Tisza Cipőgyár Művelődési Központjában.

Jelentős előrelépés volt a lakosság tájékoztatásában és szórakoztatásában a MÁSÚjság '89-es indulása, valamint a Városi TV és Kábeltelevízió létrejötte '94-ben, amelyeknek a művelődési központ adott helyet. A városban nagy hagyományokra tekint vissza a nyomtatott sajtó. Évekig a Cikta Újság és a Tisza Cipő Újság volt fontos és színvonalas lapja a gyári dolgozóknak és a település lakosainak. Az itt élő embereknek azóta is igénye, hogy a helyi sajtóból tájékozódjanak a város életéről, így a MÁS (Martfűi Állampolgárok Sajtója) Újság, majd 2005-től a Martfű Közéleti Magazin megjelenésével folytatódott a hagyomány. Az elmúlt években újraindított városi televíziózás új lehetőségeket biztosít a közélet bemutatására, az események rögzítésére és archiválásra.

A kultúra helyszínei jelenleg:

- Művelődési ház: A Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár épületét 1961-ben adták át, 2011-ben fennállásának 50. évfordulóját ünnepli. Az martfűi művelődési ház épületében 500 személyes színház- és mozi terem, 300 személyes táncterem és három darab 20-50 fő befogadására alkalmas terem található. Az intézményben működik már az alapítás óta a Városi Könyvtár. 66 ezer kötetes felnőtt és gyermekkönyvtár, informatikai terem és

MUNKAANYAG

zeneszoba várja a látogatókat. A Városi Művelődési Központban gyakran rendeznek kiállításokat, komoly és könnyűzenei koncerteket.

- Városi könyvtár: A könyvtár a művelődési ház épület emeleti jobb szárnyán található, alapterülete 358 m2. Közel 55 ezer könyv, valamint folyóirat, hanglemez, CD és egyéb dokumentum használatát biztosítja. Ellátja a város felnőtt és gyermek lakosságát, a város vonzáskörzetét könyvtári szolgáltatásokkal. Biztosítja az információkhoz való hozzáférést, segítséget nyújt a tanuláshoz, továbbképzéshez. Felnőtt kölcsönző és olvasóterem, gyermekkönyvtár valamint szak- és informatikai részleg várja a látogatókat. 2010-ben megújult a teljes informatikai részleg.

- Helytörténeti Gyűjtemény: 1974-ben alapították Martfű helytörténeti gyűjteményét. A mára több szakmai anyaggal bővített gyűjtemény a város fejlődését mutatja be a Cikta Cipőgyár építésétől kezdve napjainkig. A cipőgyár fennállásának 50. évfordulója alkalmából frissítésre került az állandó kiállítás anyaga. Az 1998-ban alakult Múzeumi Baráti Kör tagjainak tevékenysége során a lakosság közreműködésével tovább bővült a történeti kiállítás. Régészeti, néprajzi és településtörténeti tárgyakkal gyarapították a kiállítás anyagát.

Mint látható kulturálisan nem rendelkezik térszervező szereppel, a kultúra nem része az idegenforgalmi kínálatnak, azonban aktív és rendszeres kulturális élet zajlik a település határain belül.

MUNKAANYAG

2.5. Martfű társadalmi helyzetelemzése

2.5.1. Demográfiai folyamatok

Népsűrűségét tekintve Martfű igen kedvező pozíciót foglal el Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A város népsűrűsége 278,8. Ezzel az értékkel Martfű a megye második legsűrűbben lakott települése, csak a megyeszékhely, Szolnok rendelkezik magasabb népsűrűségi értékkel. Ha megfigyeljük a Jász-Nagykun-Szolnok megyei települések népsűrűségének Top 20-as listáját láthatjuk, hogy csupán ez a két település rendelkezik magas mutatókkal. Összesen csupán 13 település éri el és haladja meg a 100-as értéket. Tekintve, hogy a megyében összesen 78 település található, Martfű helyzete ebből a szempontból kimagaslónak tekinthető.

20. táblázat: Jász-Nagykun-Szolnok megye legmagasabb népsűrűségű települései, 2011

település	2011
Szolnok	397
Martfű	278,8
Rákóczifalva	149,1
Tiszaföldvár	138,4
Jászberény	121,6
Jászapáti	114,5
Törökszentmiklós	113,6
Cibakháza	113,2
Zagyvarékas	110,8
Újszász	109,3
Rákócziújfalu	102,1
Jászárokszállás	101,2
Szajol	101
Fegyvernek	89,7
Tószeg	74
Jászfényszaru	73,8
Jászalsószentgyörgy	72
Jánoshida	69,7
Tiszatenyő	69,1
Cserkeszőlő	68,1

Forrás: TEIR

1990 és 2011 között csökkenés tapasztalható Martfű népsűrűségében, amely igen jelentős. Az 1990-es évtől 2000-ig nem tapasztalható változás, szinte azonos értékekkel bír, majd 2000-től kezd el csökkeni, mely során eléri a jelenlegi 278,8-as értéket.

21. táblázat: Martfű népsűrűségének változása 1990-2011 között

Név	1990	1995	2000	2005	2011

Martfű város	321,5	322,6	320,9	307,7	278,8

Forrás: TEIR

A település népességszámának alakulását egészen 1870-ig visszamenően nyomon tudjuk követni, ugyanis ekkor zajlott le az első hivatalos népszámlálás Magyarországon. Martfűt a településtörténeti fejezetben is ismertetett okokból eléggé szélsőséges demográfiai folyamatok jellemzik. A lakosságszám 1870-ben még nem éri el az 500 főt, a század végére haladja meg a 600 főt, a két világháború között közelíti meg az 1000 főt. A népességrobbanás 1941 után veszi kezdetét. A 1940-es években 40%-al nőtt a lakosság száma, az 1950-es években több mint 100%-al nőtt a település lakosságszáma. A 60-as években a település lakossága már megközelíti az 5000 főt, az 1980-as népszámlálás alkalmával 6400 embert számoltak össze. A rendszerváltásnál már meghaladja a 7500 lakost a város. 1994-ben érte el a legmagasabb népességszámot a település, mely 7768 volt.

10. ábra: Martfű lakosságszámának változása 1870-2011 között

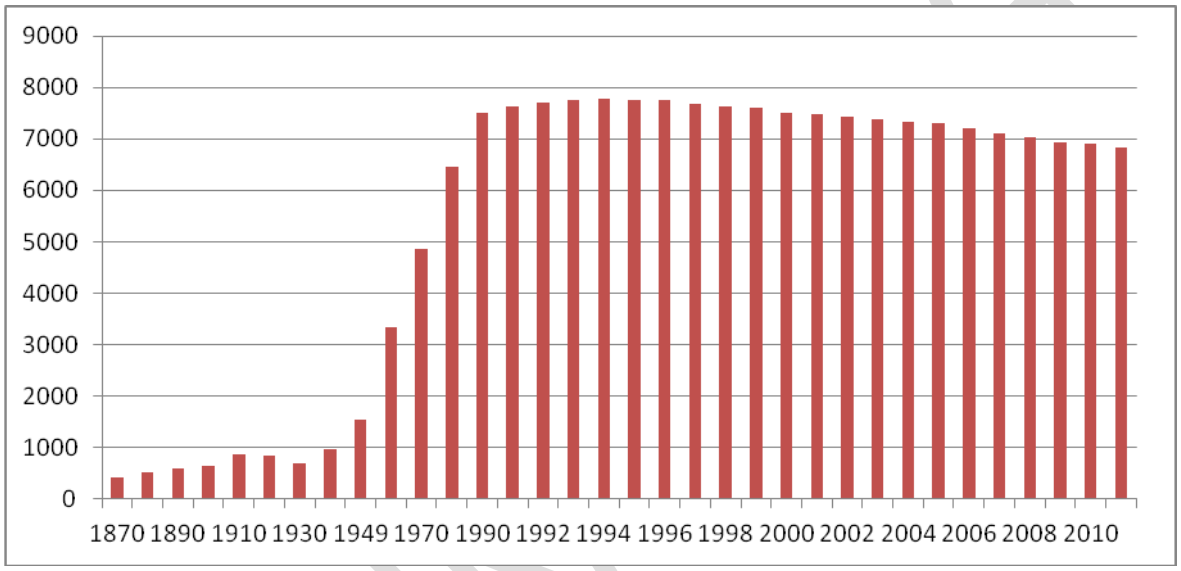

Forrás: KSH népszámlálás

Martfű állandó népessége a 2011-es adatok alapján 6832 fő. A nemek szerinti megoszlás a település tekintetében: 3260 férfi (47%); 3572 nő (53%). A település állandó népességének változásában folyamatos csökkenés figyelhető meg 1995 óta.

11. ábra: Martfű állandó és lakónépességének alakulása 2000 - 2011 között

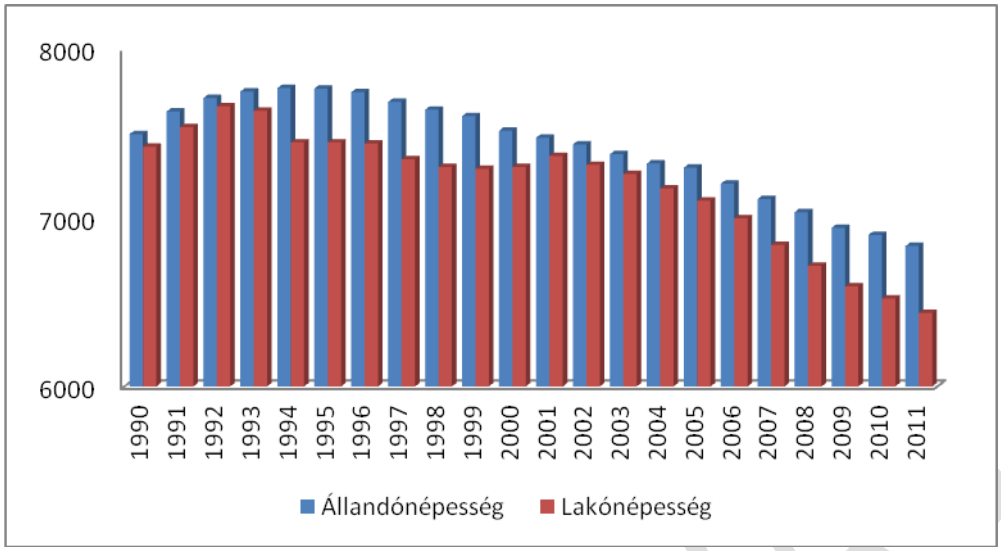

Forrás: TEIR

Az 1990-2011 közötti időszakban a lakosság számát vizsgálva megállapítható, hogy az 1990 és 1994 között időszakban kismértékű növekedés tapasztalható, ezt követően viszont egy folyamatos és egyre intenzívebb népességszám csökkenés figyelhető meg, amely napjainkban is tart. Ezt követően évente körülbelül 30-50 fővel csökken a település lakossága. A 1994-es csúcshoz képest 2011-re 936 fővel csökkent a város népessége mely jelentős, tekintve, hogy ez a csúcsérték 12%-a, vagyis több mint a lakosság egy tizedét jelenti. Ezek a megállapítások igazak mind az állandó mind a lakónépességre.

A kistérség és a megye lakónépességében is csökkenés jelentkezik, de ezek arányaikban eltérnek. 1990-2011 között a kistérség esetében 6%-al csökkent a népesség, a megye esetében pedig 10%-al. Martfű esetében 13%-os volt az elmúlt két évtizedben a népességszám csökkenése, vagyis a megyei átlag feletti volt az intenzitása.

A népesség csökkenés vizsgálata esetében, a település állandó népességszámának csökkenését indukáló tényezők vizsgálatánál az alábbi szempontokra szükséges kitérni: természetes népmozgalom, migrációs folyamatok.

1990 és 2010 között az élve és halvaszületések száma változatos képet mutat. 1990 és 1993 között az élveszületések száma magasabb. Az értékek 1994 és 2002 között szinte teljesen azonosak, vagy csak kis mértékben térnek el egymástól. Ez 2003-tól változik meg, amikortól is egyértelműen a halálozások száma növekedik meg. A természetes népmozgalom nem lehet egyedüliként válasz a népesség számában 1994-től bekövetkező folyamatos csökkenésre. Szükséges megvizsgálni a településen jelentkező migrációs folyamatokat.

MUNKAANYAG

12. ábra: Élve születések-halálozások számának alakulása 1990-2010

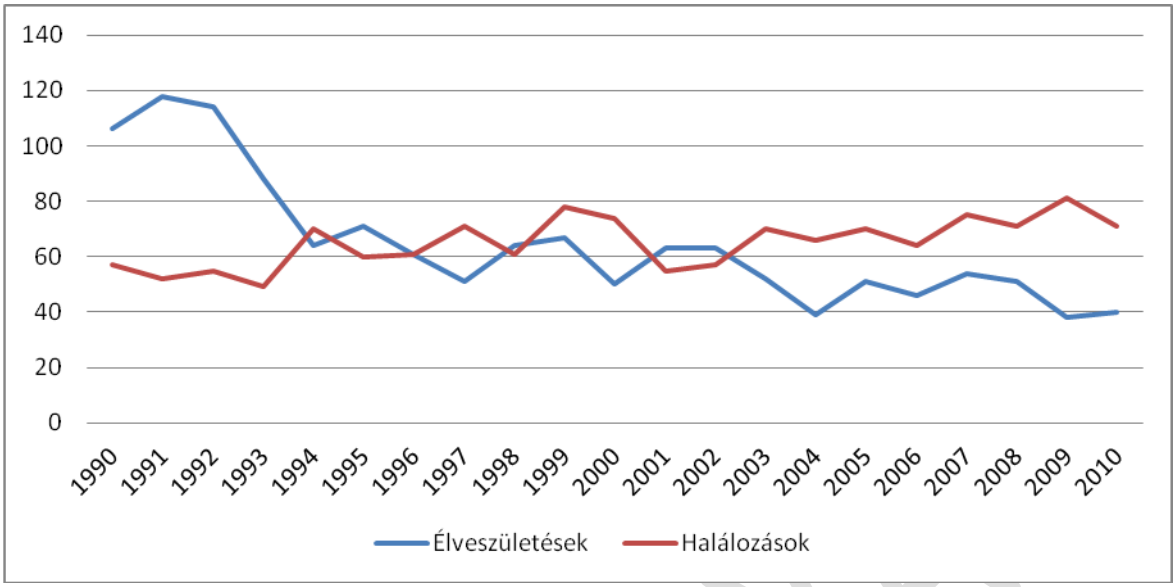

Forrás: TEIR, KSH

A migrációs folyamatok tekintetében 1990 és 1996 között megfigyelhető, hogy a két érték váltakozik, vagy együtt mozog, majd 1997-től kezdve folyamatosan az elvándorlók száma dominál egészen a vizsgált periódus végéig vagyis 2010-ig. Ebben az időszakban minden évben körülbelül 50-el több ember hagyja el a települést, mint amennyi odaköltözik. Igaz azonban, hogy az értékek folyamatosan csökkennek, de ez az arányokat nem befolyásolja. Míg 1996-1997-ben 431/424 ez az érték, addig 2010-ben már csak 221/185, vagyis csaknem a felére csökkent.

13. ábra: Migrációs folyamatok alakulása 1990 - 2010

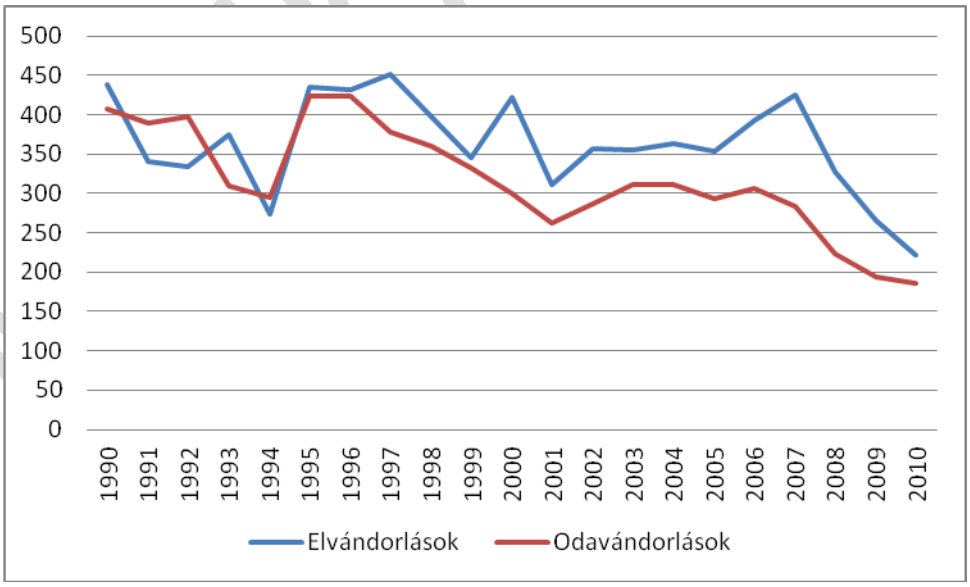

Forrás: TEIR, T-MER

A megye kistérségeiben is a vándorlási veszteség jellemző mindenhol, azonban a jászberényi és szolnoki kistérségekben a legalacsonyabb ennek az intenzitása. Szolnoki kistérség, mind Martfű település negatív adattal bír. A kistérségben öt olyan település van, növekménnyel rendelkezik.

22. táblázat: Vándorlási egyenleg a Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeiben és a Szolnoki kistérség településein

település	2010
Szászberek	5,1
Újszász	3,4
Vezseny	2,8
Nagykörű	2,5
Szolnok	1,7
Besenyszög	0,3
Martfű	-5,5
Tiszavárkony	-6,5
Rákóczifalva	-7,8
Tiszajenő	-8,6
Kőtelek	-8,8
Tószeg	-16,9
Szajol	-18,7
Zagyvarékas	-22
Rákócziújfalu	-23,2
Csataszög	-29,4
Tiszasüly	-37,8
Hunyadfalva	-125

kistérség	2010
Jászberényi	-2
Szolnoki	-2,6
Kunszentmártoni	-6,6
Tiszafüredi	-6,6
Karcagi	-7,5
Törökszentmiklósi	-9,6
Mezőtúri	-9,9

Forrás: TEIR

A lakosság korösszetételét tekintve elmondható, hogy legnagyobb számban a 14-59 évesek vannak, akik a lakosság 68%-át teszik ki, legkevesebben pedig a 0-14 évesek, akik csupán a lakosság 8%-át jelentik. Ezek az arányok szinte teljesen azonosak a Szolnoki kistérség és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei átlaggal. Itt az arányok 67/23/10%, így a város korszerkezete átlagosnak mondható a megye tekintetében.

14. ábra: Martfű város, a szolnoki kistérség és Jász-Nagykun-Szolnok megye korösszetétele, 2011

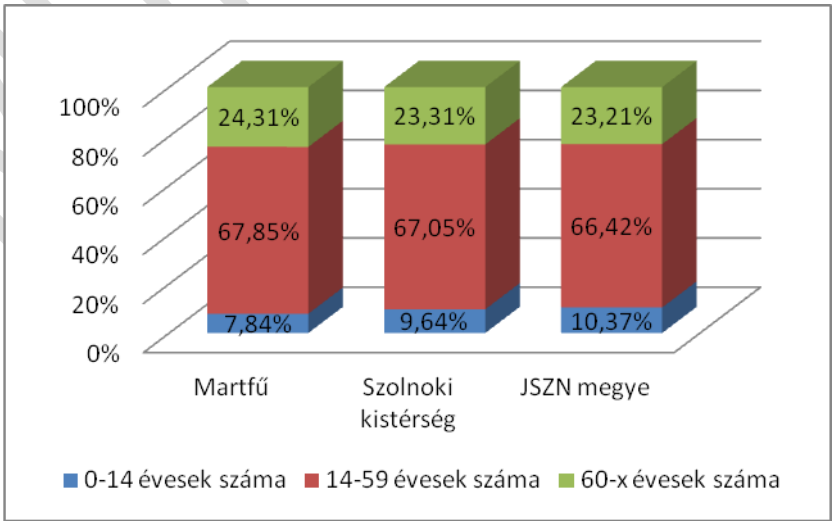

Forrás: TEIR, KSH

MUNKAANYAG

Az öregedési index reprezentálja a 0-14 éves korosztályra jutó 60 év fölötti korosztály arányát, a népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége. Az öregedési index nem mutat pozitív képet sem a megye, sem a kistérség, sem a település esetében, mindhárom területi egység elöregedő. A megye és a kistérség esetében folyamatos emelkedés figyelhető meg. Mindkét esetben a vizsgált periódus első évében 1990-ben az érték 100 alatt volt, mely jónak mondható, mivel több volt a fiatal, mint az időskorú. Az időskorú aránya a fiatalokhoz viszonyítva a vizsgált 21 év alatt mindkét esetben 60-70%-ban nőtt. A legdrasztikusabb változást Martfű produkálja, mely esetében a kezdeti nagyon kedvező 50 alatti érték 21 év alatt közel az ötszörösére emelkedett. Martfű még a 90-es évek elején egy fiatal korösszetételű város volt, jóval kedvezőbb korszerkezettel rendelkezett, mint a megyei átlag. Ez azzal magyarázható, hogy a szocializmus éveiben, elsősorban fiatal munkások költöztek be és alapítottak családot. Magas volt gyermekvállalások száma és magas volt a termékenység is. A rendszerváltás után ezek a folyamatos ellentétes irányt vettek. Összességében elmondható, hogy a település rendkívüli mértékben kezd elöregedni az elmúlt évtizedekben.

15. ábra: Öregedési index változása 1990-2011 között

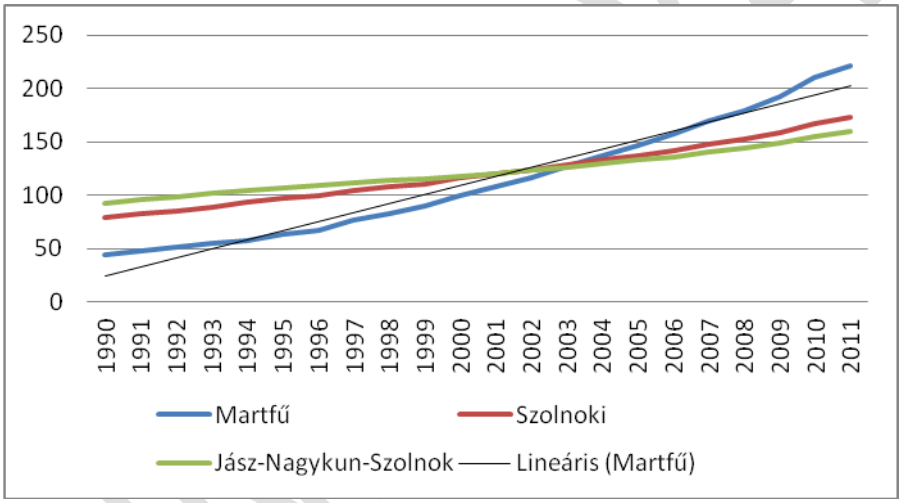

Forrás: TEIR, T-MER

Megyei szinten a leginkább elöregedett települések közé tartozik Martfű, de ez alapvetően tendencia a megye dél-nyugati részén. Az alábbi térképen egyértelműen látható, hogy jóval előrehaladottabb ebben a térségben a lakosság elöregedése.

16. térkép: Jász-Nagykun-Szolnok megye településeinek elöregedettsége, öregedési index (%), 2011

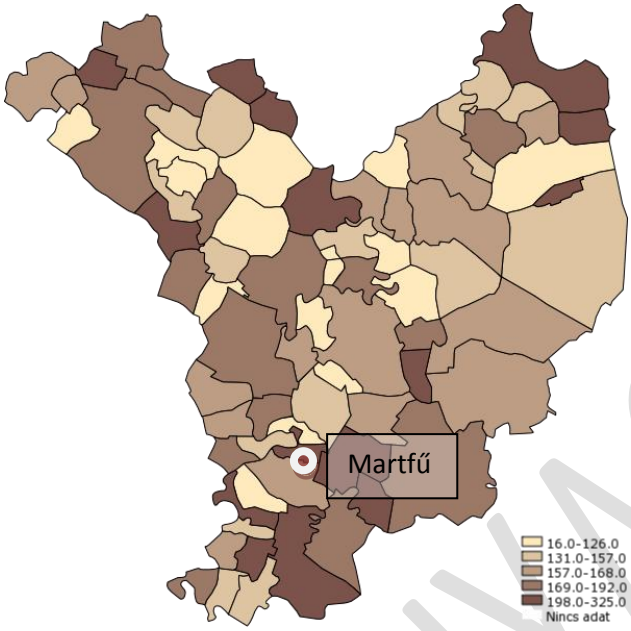

Forrás: TEIR, T-MER

Összességében elmondható, hogy a város demográfiai tendenciáinak alakulása az utóbbi években negatív irányba mozdultak, az állandó népesség csökkenése a vándorlási veszteségnek és a természetes fogyásnak köszönhető, de a település korstruktúrája is előre vetíti, hogy a város elöregedése is problémát jelent. Ez hosszútávon jelentős rontja a város versenyképességét.

2.5.2. Gazdasági aktivitás, munkanélküliség, ingázás

Megyei szinten a foglalkoztatási mutatóban (foglalkoztatási rátában) nem figyelhető meg jelentősebb változás, 2000 és 2011 között folyamatosan 50-54% között van a foglalkoztatottak aránya.

23. táblázat: Foglalkoztatottak aránya

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Jász-Nagykun-Szolnok	52,70%	51,90%	51,60%	54,90%	52,40%	52,30%	53,80%	55%	55,50%	52,50%	53,10%	53,90%

Forrás: TEIR, T-MER

A regisztrált munkanélküliek számát megvizsgálva Jász-Nagykun-Szolnok megyében érdekes dolog figyelhető meg. Az 1990-es évek után 2006-ig csökkenés vagy stagnálás figyelhető meg. Majd a 2006-tól kezdődő 5 éves szakaszban mind a megye mind a kistérség eléri, majd jóval túl is lépi a kezdeti értéket. Ez százalékosan a megye estében 52%-os, a kistérségnél pedig 72%-os növekedést eredményez a regisztrált munkanélküliek számában. A drasztikus változások egyértelműen a gazdasági válsággal vannak összefüggésben, igazolhatóan azóta nőtt a munkanélküliségi ráta, 2011-re azonban megállt a növekedés.

MUNKAANYAG

16. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Jász-Nagykun-Szolnok megyében és szolnoki kistérségben 1998-2011 között

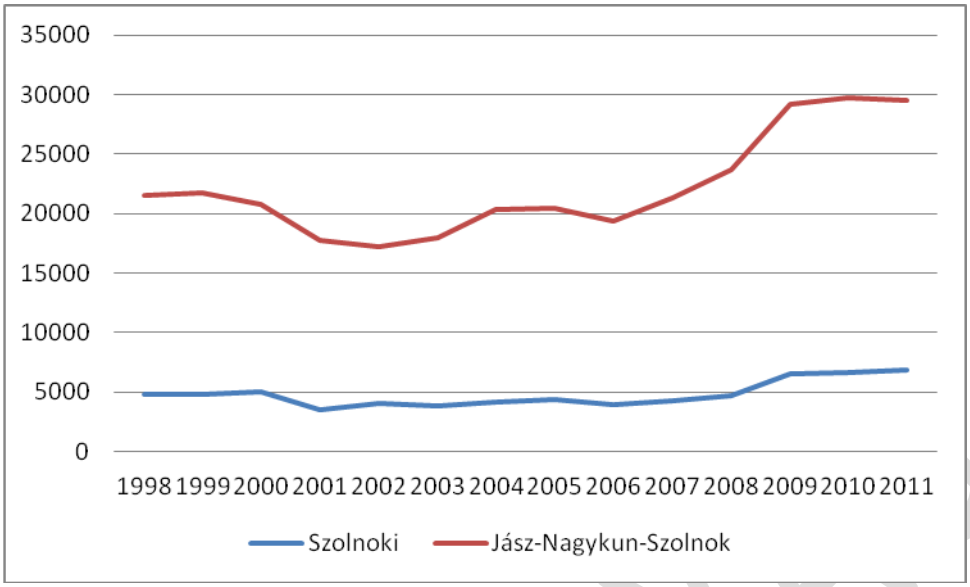

Forrás: TEIR, T-MER

A magas munkanélküliségi ráta Jász-Nagykun-Szolnok megyében elsősorban a megye északkeleti részén jelenik meg magas koncentrációban. A másik kritikus pont a megye dél-nyugati települései A legalacsonyabb Jászberény és a megyeszékhely térségében a munkanélküliségi ráta. Martfű Jász-Nagykun-Szolnok megyében a legalacsonyabb munkanélküliségi rátával rendelkező települések egyike.

17. térkép: Munkanélküliségi ráta Jász-Nagykun-Szolnok megye településein, 2011

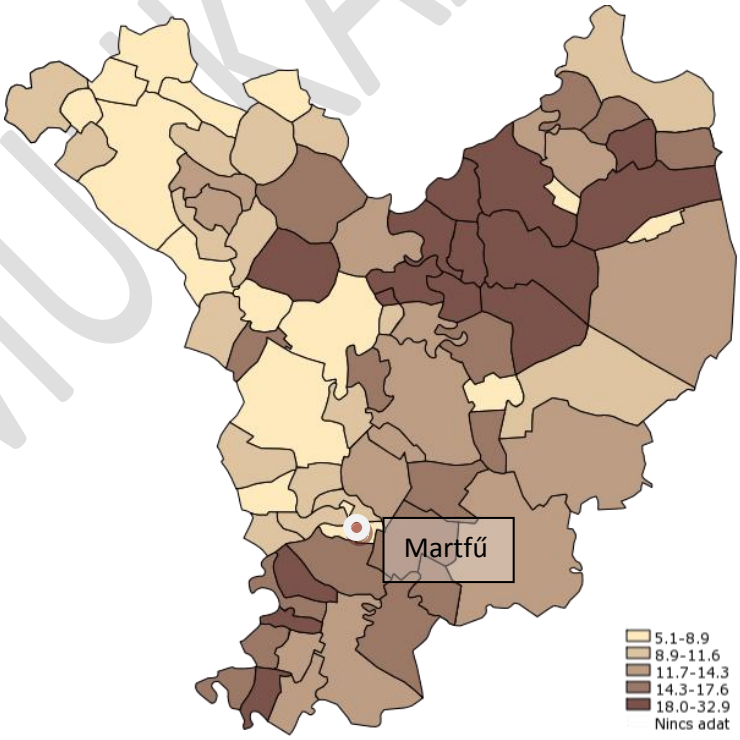

Forrás: TEIR, T-MER

MUNKAANYAG

A vizsgált periódus egészét nézve, vagyis 1998-2011 között 18%-al csökkent a munkanélküliek száma Martfűn. Kritikus időszak a 2004, 2005 év mellett a 2007-2009 közötti időszak, ezekben a periódusokban nőtt a munkanélküliek száma. Martfű esetében is jelentkezik 2007 és 2011 között a munkaerőpiacon a gazdasági válság hatása, ebben az időszakban csökkent a foglalkoztatottak száma és nő a munkanélküliek száma 24%-al. Ugyanebben az időszakban csökken a foglalkoztatottak száma 2007-ben 3 222 fő, 2008-ban 3 152 fő, 2009-ben pedig 2980 fő áll alkalmazásban az Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság adatai alapján.

17. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma 1998-2011

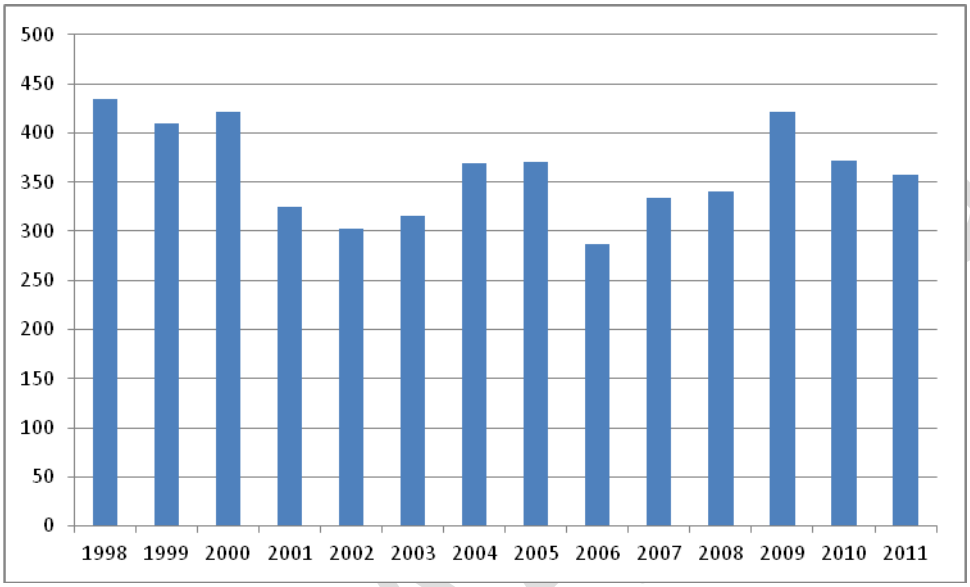

Forrás: TEIR, T-MER

A munkanélküliek számát tekintve elmondható, hogy 2000 és 2011 között csökkent. A regisztrált munkanélküliek száma 16%-al míg a tartós munkanélküliek száma 29%-al csökkent. A munkanélküliek fele tartós munkanélküli a településen. A tartós munkanélküliek száma csökkent az évezred elején, 2002-2007 között stagnál, azonban 2008-ban növekedésnek indult. 2011-re állt vissza a tartós munkanélküliek száma a 2008 előtti állapotra.

18. ábra: Regisztrált és tartós munkanélküliek számának alakulása Martfűn 2000-2011 között

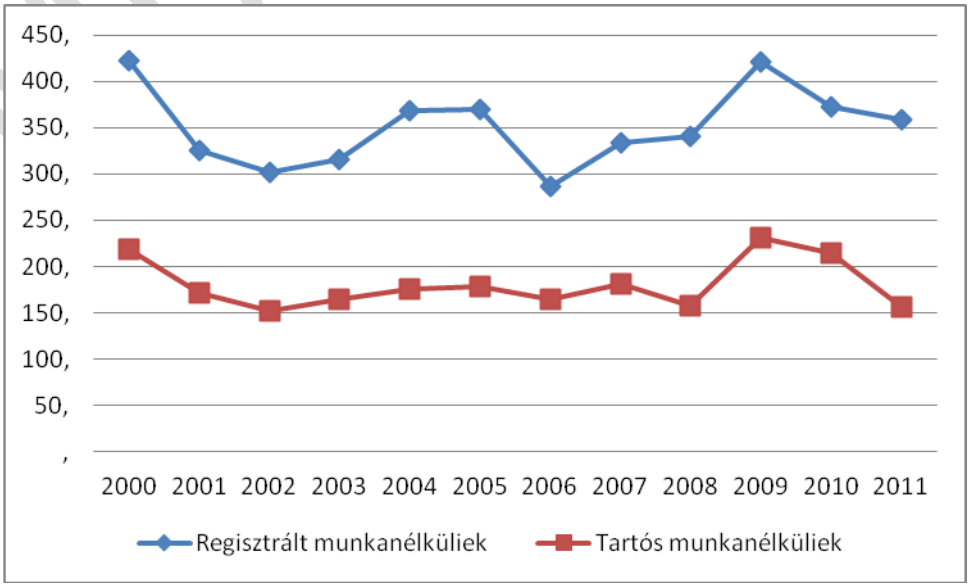

Forrás: KSH, TSTAR

A nyilvántartott munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlását Martfűn az alábbi grafikon tartalmazza. Legnagyobb számban a 21-25 év közötti korcsoport van jelen, mint nyilvántartott álláskereső, amely jelzi a pályakezdők veszélyeztetettségét a munkaerőpiacon. A pályakezdők aránya a munkanélküliek körében kimagasló a település esetében.

19. ábra: Nyilvántartott munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlása

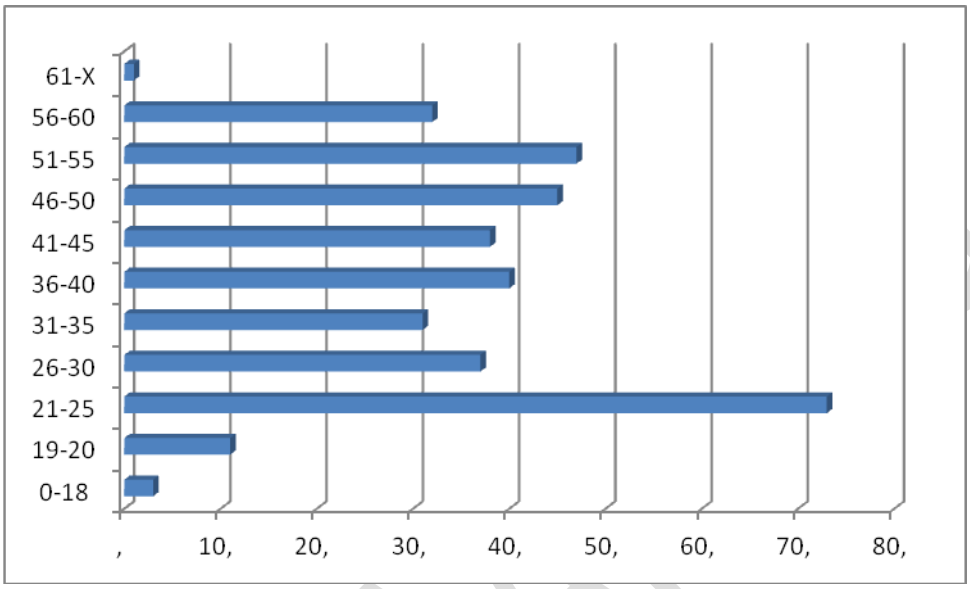

Forrás: TEIR, KSH

Az álláskeresők között a főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezők aránya együttesen is csak 6,71%, vagyis a felsőfokú végzettségűek között a legalacsonyabb a munkanélküliek aránya. Legnagyobb számban a szakközépiskolai, technikumi vagy gimnáziumi végzettséggel rendelkezők vannak, de közel azonos arányban vannak jelen az általános iskolai és szakmunkás végzettségű emberek. Ezek együttesen az álláskeresők több mint 90%-űt alkotják.

24. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség alapján, 2011

	8 általános iskolánál kisebb végzettségű	Általános iskolai végzettségű	Szakmunkás végzettségű	Szakiskolai végzettségű	Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségű	Főiskolai végzettségű	Egyetemi végzettségű
arány	0,84%	26,26%	29,89%	2,23%	34,08%	5,31%	1,40%

Forrás: TEIR, KSH

2.5.3. Jövedelmi helyzet

Az adófizetők arányát tekintve Martfű (50,2%) meghaladja mind a megyei (42,6%) mind a kistérségi átlagot (46,4%). Az adófizetők számát tekintve megfigyelhető, hogy 2002-2005 között csökkent az adózók száma, viszont 2005-2008 között ismét emelkedett. 2008 óta intenzív csökkenés figyelhető meg, amely a gazdasági válság munkaerő piaci hatásaival van összefüggésben.

20. ábra: Adófizetők számának alakulása Martfűn

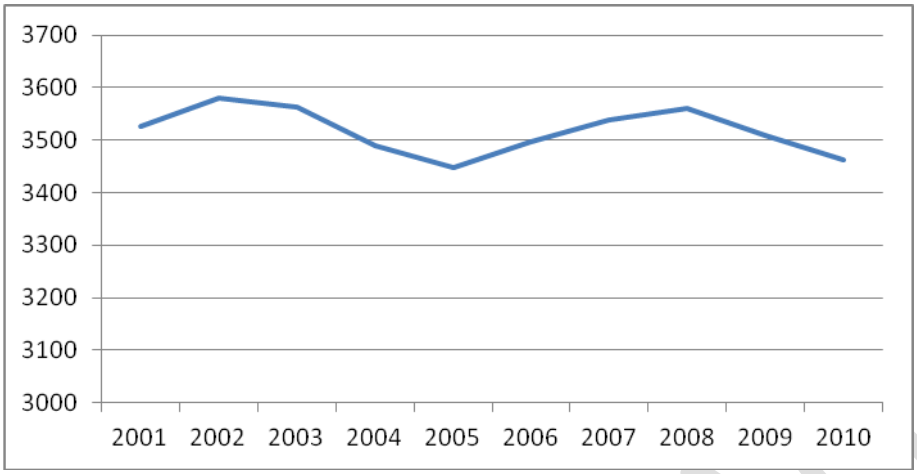

Forrás: TEIR, KSH

Ha megvizsgáljuk ugyanerre az időszakra a befizetett adók mennyiségét, akkor a 2001-2005 közötti években nem tapasztalunk visszaesést. Sőt elmondható, hogy 2001 és 2008 szinte folyamatosan emelkedett a befizetett adók összege, annak ellenére, hogy csökkent az adózók száma. A befizetett adók összege csak 2008 után indult intenzív csökkenésnek, amelyből érzékelhető, hogy a válság már drasztikusan hat a lakosság jövedelmi helyzetére.

21. ábra: Befizetett adók összegének alakulása Martfűn

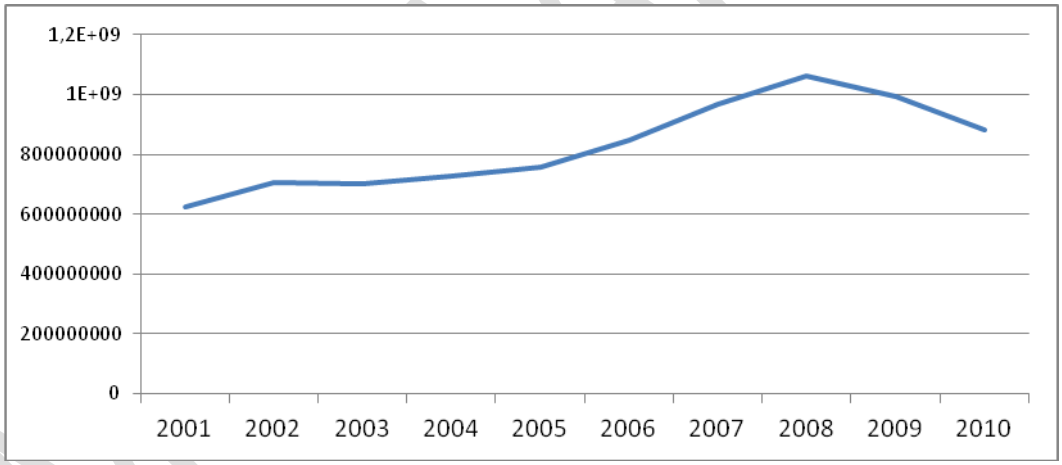

Forrás: TEIR, KSH

A 2011.évet alapul véve elmondhatjuk, hogy a településről származó összesen jövedelem 93%-a főállásból, 5% egyéni vállalkozásból, 2%-a társas vállalkozásból származik. A mezőgazdasági kistermelésből származó jövedelmek nem érik el az 1%-ot sem.

Az egy lakosra jutó nettó jövedelem alapján markáns területi különbségek rajzolódnak Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Megfigyelhető, hogy a megye nyugati és főleg a szolnoki és jászberényi kistérségek területei sokkal kedvezőbb jövedelmi viszonyokkal rendelkeznek.

18. Térkép: Egy lakosra jutó nettó jövedelem Jász-Nagykun-Szolnok megye településein. 2011

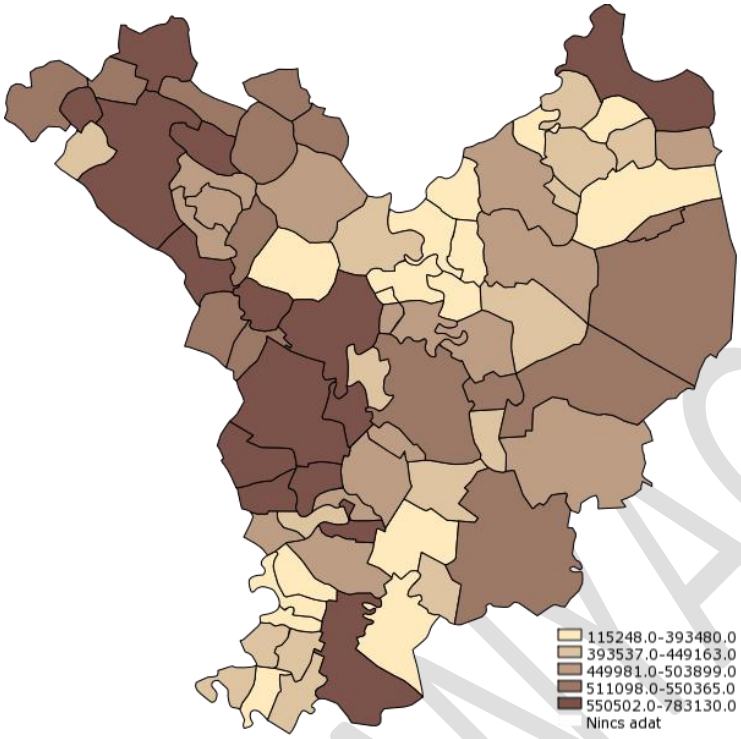

Forrás: TEIR, T-MER

Külön elemeztük települési bontásban az egy főre jutó jövedelmek alapján a megye jövedelmi helyzetét. Az első helyen a megyeszékhely Szolnok áll, azonban a második helyen Martfű szerepel, megelőzve Jászberényt is.

22. ábra: Az egy lakosra jutó nettó jövedelem alakulása Martfűn 1992-2010 között

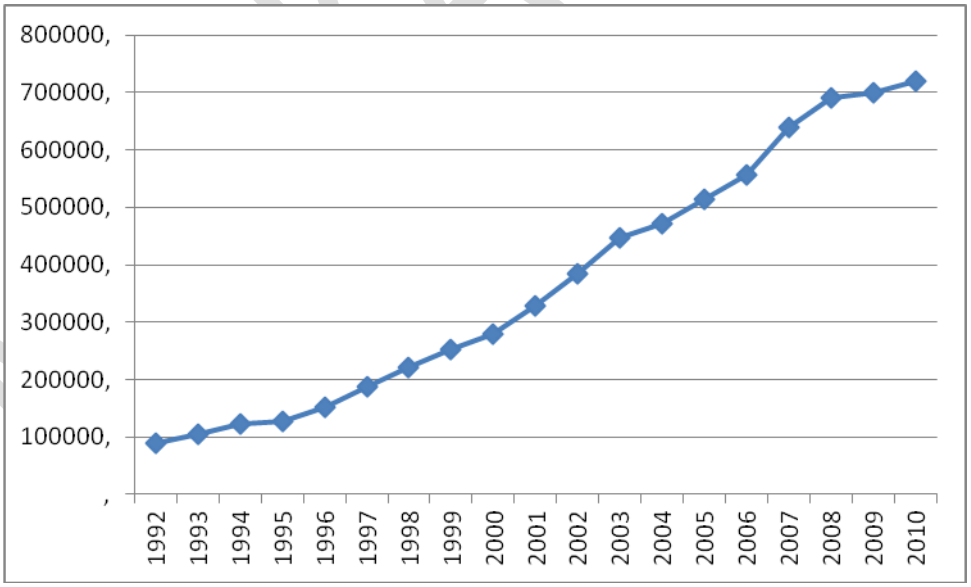

Forrás: TEIR, T-MER

Külön megvizsgáltuk a magas jövedelműek (ide tartoznak az öt millió forint fölötti adósávon lévő adófizetők) arányát az adózók között megyei szinten 2005-2010 közötti időintervallumban. Jász-Nagykun-Szolnok megyében Szolnokon van a legtöbb magas jövedelmű, tőle némileg leszakadva következik Jászberény. Érdekes, hogy az egész megyében Martfű a harmadik a rangsorban. Ezek az értékek ráadásul évről, évre emelkedtek, sőt Martfű 2008 után csökkentette hátrányát Jászberénnyel szemben.

23. ábra: Magas jövedelműek aránya Jász-Nagykun-Szolnok megye településein 2005-2010 között

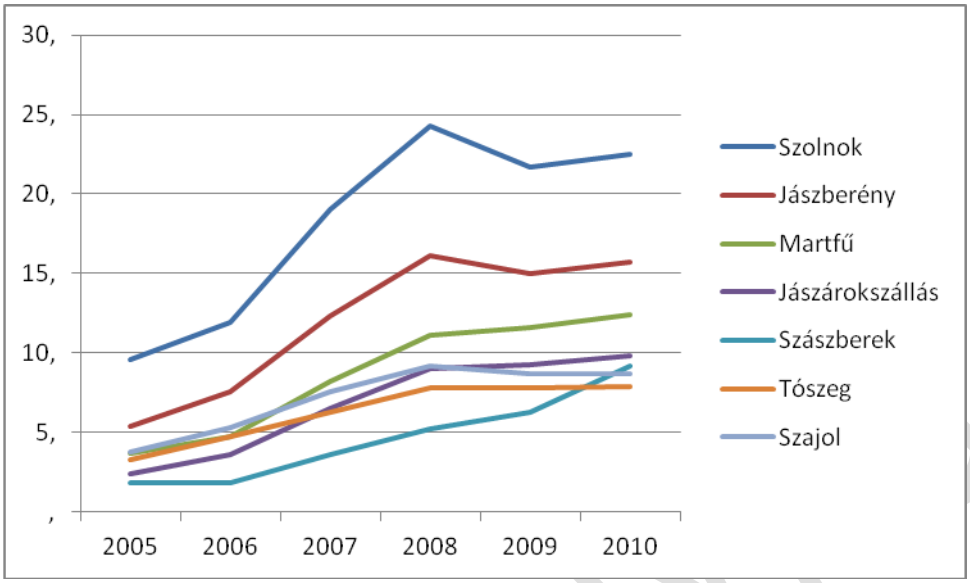

Forrás: TEIR, T-MER

Összességében elmondható, hogy Martfű jövedelmi helyzete kimagaslóan jó Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Ha ehhez hozzávesszük, hogy egy kevesebb, mint hét ezer fős település produkálja ezeket a mutatókat egészen lenyűgöző eredményekről beszélünk.

2.5.4. Iskolázottság

A lakosság iskolázottsági adatainak vizsgálatához kizárólag 2001-es KSH népszámlálási adatok állnak rendelkezésre, ez alapján Martfű a következő megoszlást mutatja.

25. táblázat: Martfű település lakosságának iskolázottsága, 2001

Végzettségi szint	Fő	arány (%)
0 osztályt végzettek száma	68	1,35
8 osztályát végzettek száma	1195	23,7
középiskolai végzettségű középiskolai érettségi és szakmai oklevél nélkül	398	7,90
középiskolai végzettségű középiskolai érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	1366	27,11
középiskolai végzettségű középiskolai érettségivel, általános oklevéllel	455	9,03
középiskolai végzettségű középiskolai érettségivel, szakmai oklevéllel	963	19,11
egyetemi, főiskolai végzettségű oklevél nélkül	67	1,33
egyetemi, főiskolai végzettségű oklevéllel	526	10,44

Forrás: KSH népszámlálás

A településen meglepően alacsony a 8. osztálynál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma. A településen a szakmai oklevéllel rendelkezők vannak a legmagasabb arányban (szakmunkások), amely nem meglepő, hiszen a Tisza Cipőgyár elsősorban szakmunkásokat alkalmazott, vagyis a gyár foglalkoztatási igénye rányomta a bélyegét a város humánerőforrás szerkezetére. Szintén kimagasló a szakközépiskolai végzettségűek aránya, amely a Martfűn működő középiskolai kínálat (számos szak van elérhető a középiskolában), illetve a foglalkoztatási szükségletek indukálják. Szintén kiemelkedően magas a városban a felsőfokú végzettségűek aránya (meghaladja a 11%-ot).

Összehasonlítva a kistérség településeinek iskolázottságát, megállapítható, hogy Martfű az egyik legkorszerűbb humánerőforrás szerkezettel rendelkezik a térségben.

24. ábra: A szolnoki kistérség településeinek iskolázottsági adatai, 2001

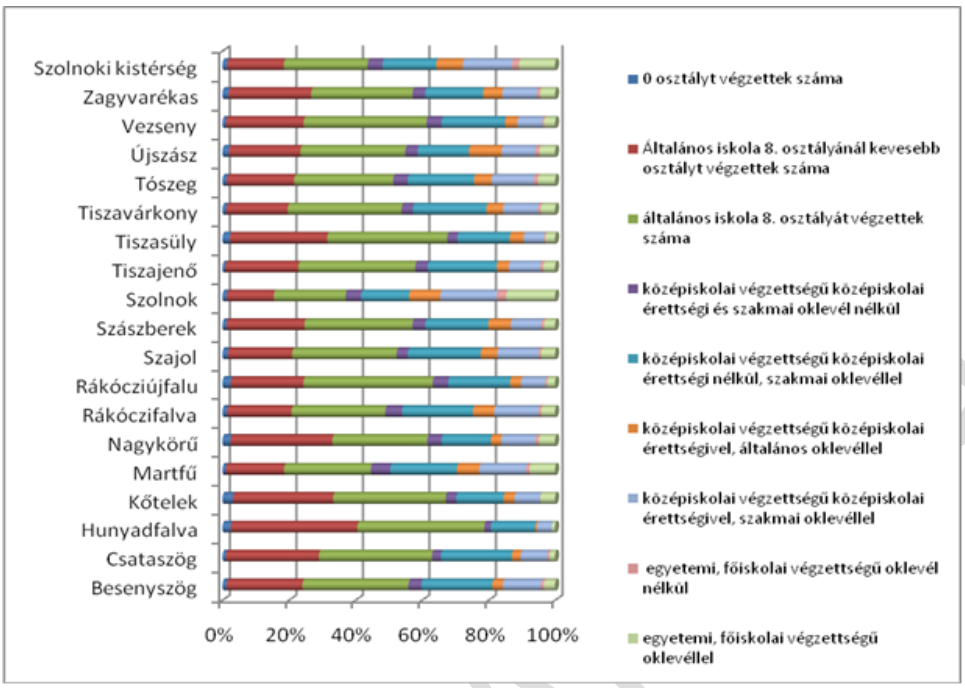

Forrás: TEIR, KSH

2.5.5. A lakosság egészségügyi állapota

Martfű lakosságának egészségügyi állapota az országos átlagnak általában megfelelő, az egyes betegségeket alapul véve. Kiemelkedően magas a mozgásszervi megbetegedésben szenvedők és az allergiás orrnyálka hártya gyulladás miatt megbetegedett emberek száma.

26. táblázat: Nyilvántartott gondozottak száma a felnőtt háziorvosi praxisban

Betegség típusa	gondozottak száma
Magas vérnyomás	1335
Koszorúér betegség, szívinfarktus	432
Asztma	63
Krónikus légúti megbetegedés	158
Cukorbetegség	482
Egyéb anyagcsere betegség	106
Emésztőszervi betegség	469
Daganatos betegség	145
Mozgásszervi betegség	643
Idegrendszeri betegség	115
Pszichiátriai betegség	283

Csontritkulás	280
Allergia	356

Forrás: Dr. Solt Magdolna: Beszámoló Marfű város egészségügyi helyzetéről 2007-2010.

A lakosság átlagéletkora folyamatosan nő, ennek oka a lecsökkent gyermekszülések száma, valamint a fiatalok elvándorlása, a lakosság számának folyamatos csökkenése. A betegségek számának növekedését okozza az a tény is, hogy a korszerűbb diagnosztikai eszközökkel hatékonyabbá vált a betegségek diagnosztizálása. Elősegíti még a betegségek feltárását, hogy szűrővizsgálatok is állnak a lakosság szolgálatára. A szűrővizsgálatok szervezésében és lebonyolításában társadalmi szervezetek, a Jóreménység Klub, valamint több gyógyszergyár is besegít. A cukorbetegség lassan népbetegségnek számít, számuk folyamatosan nő, ezen belül a fiatal korban kialakuló cukorbetegek száma is szaporodik. Oka a genetikai háttéren túl a mindennapi stressz, a helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód, elhízás. A mozgásszervi betegségek száma is folyamatosan nő, melyhez szintén hozzájárul a helytelen életmód, illetve sok esetben a munkakörülmények is hozzájárulnak a mozgásszervi betegségek kialakulásához. Martfűn szaporodott a daganatos betegségek száma, ez valamennyi daganatos elváltozásra igaz, kiemelkedő mértékben egy daganatos elváltozás nem következett be, mely utalna a környezetkárosító hatására. Oka inkább a lakosság öregedésében kereshető. A szív-érrendszeri betegségek ellátásában jelentős előrelépést jelent a Hetényi Géza Kórház felújított kardiológiai részlege, ahol korszerű diagnosztikai eljárásokra is sor kerülhet. Lényegesen lecsökkentette a kardiológiai halálozást az osztályon kialakított szív-katéteres beavatkozás. A korszerű diagnosztika, és a megfelelő gondozás következtében a friss szívinfarktusos esetek száma lényegesen lecsökkent. A mozgásszervi betegségek központja a MÁV kórház, ahol jelentős ágyszámot kapott a mozgásszervi rehabilitációs, reumatológiai és ortopédiai részleg.

2.5.6. Szociális helyzet

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény rendelkezik az egyes pénzben és természetben nyújtott ellátási formákról (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás, ápolási díj, átmeneti segély, temetési segély, köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság, adósságkezelési szolgáltatás).

- A **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** az a személy veheti igénybe, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították – amennyiben a rendszeres szociális segély megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik. A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a. Az önkormányzat 2011. évben 35 667 ezer forintot fordított erre a támogatási formára, a támogatásban részesítettek átlagos havi száma 105 fő volt.
- Az önkormányzattól **rendszeres szociális segélyt** az az aktív korúak ellátására jogosult személy kaphat, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján
  - egészségkárosodott személynek minősül, vagy
  - a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
  - 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy - a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel, rendszeres szociális segélyre jogosult.

MUNKAANYAG

Az önkormányzat 2011. évben 7 393 ezer Ft-ot fordított a segély kifizetésére, átlagosan 24 fő kapott (a rendelkezésre állási támogatásban részesülők adatai nélkül).

- A **lakásfenntartási támogatásban** 550 fő részesült, összesen 22 887 eFt támogatási összegben. Ez a szociális támogatási forma a lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.
- Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. 2011. évben 40 fő részesült ebben a támogatási formában, 13 558 eFt összegben.
- **Átmeneti segélyt** a településen 331 fő vette igénybe, 5 704 eFt összegben. Az önkormányzat által ez a segély, azoknak a személyeknek adható, akik alkalmi vagy havi rendszerességgel, létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli helyzetbe kerültek, illetve létfenntartási gonddal küzdenek.
- **Temetési segélyre** az a személy jogosult, aki saját költségen gondoskodott egy elhunyt személy eltemettetéséről annak ellenére, hogy nem volt köteles, vagy ha az is volt, a temetés költségei saját és/vagy a hozzátartozóinak létfenntartását veszélyezteti. A településen 2011. évben 12 fő kapott ilyen segélyt 245 eFt összegben.
- A **közgyógyellátás** a jogosult egészségi állapotának megőrzéséhez, illetve visszaállításához kapcsolódó kiadásainak a fedezetére irányul. A méltányossági körben közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a településen 217 fő.
- A **súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről** szóló 164/1995. (XII.27.) Kormányrendelet alapján a rászorulók az alábbi kedvezményeket kaphatják a közlekedésük segítéséhez:
    - személygépkocsi szerzési támogatás,
    - gépkocsi átalakítási támogatás,
    - közlekedési támogatás,
    - parkolási engedély.

  Az önkormányzat 2011. évben 595 eFt támogatást adott súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatására, összesen 40 fő részére.
- Az **adósságkezelési szolgáltatás** a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás, melyben 121 fő részesült összesen 9 677 eFt összegben.
- A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben** részesítettek évi átlagos létszáma 2011. évben 283 fő volt, 3 282 eFt felhasznált összeggel.
- Az önkormányzat **rendkívüli gyermekvédelmi támogatást** 2011. évben 262 fő részére nyújtott, 3 285 eFt összegben.

MUNKAANYAG

Az önkormányzat által 2011. évben kifizetett szociális támogatások (eFt-ban)

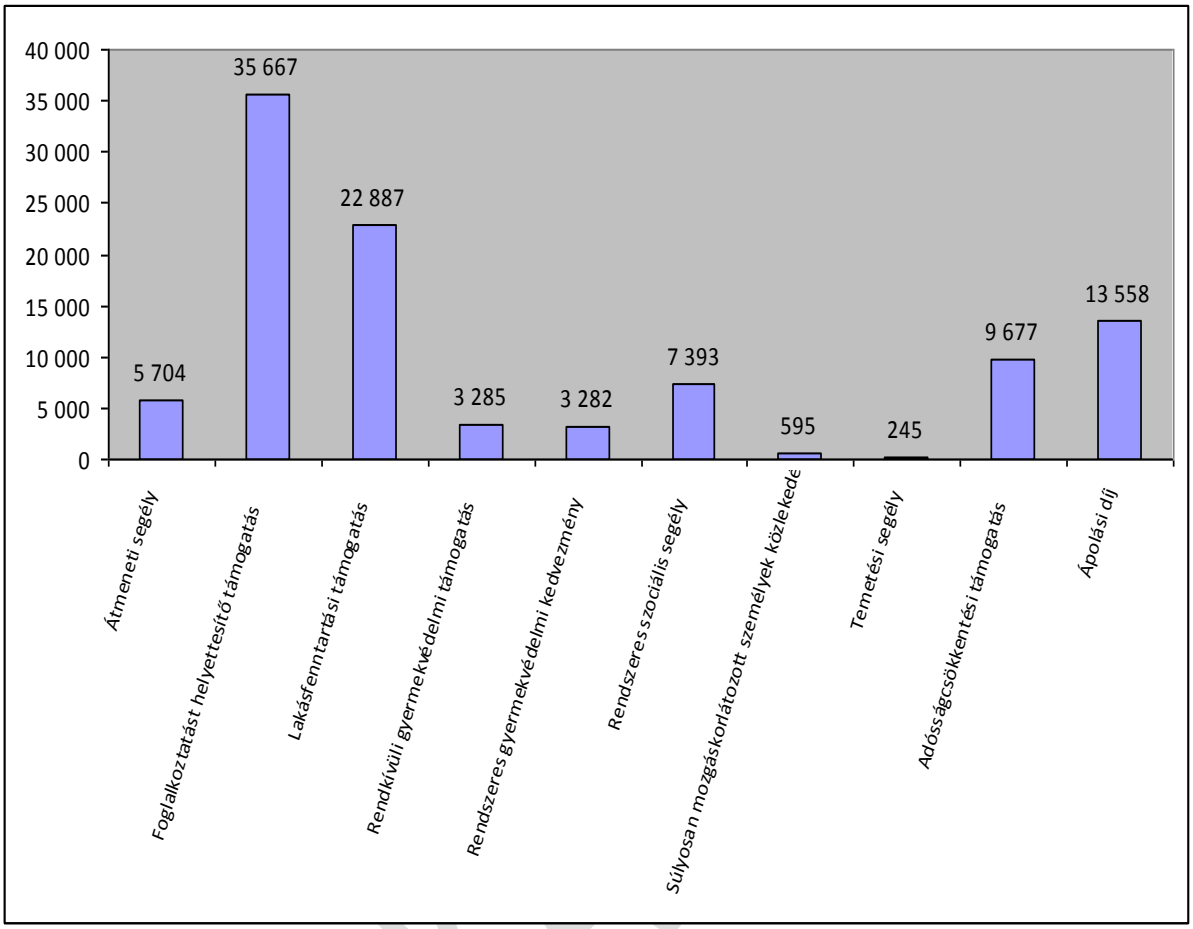

Forrás: TEIR

MUNKA

2.5.7. Társadalmi önszerveződések, civil szféra

A civil és egyéb társadalmi önszerveződések szabályozását a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény szabályozta több, mint ötven éven keresztül. Az Országgyűlés 2011. december 5-én fogadta el az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényt, a Civil törvényt. Jelenleg ez a törvény szabályozza a civil szervezeteket. Szintén ugyanez a törvény hívta életre a civil szervezetek - egyesületek, alapítványok - működésének és szakmai tevékenységének támogatására Nemzeti Együttműködési Alapot, amely a Nemzeti Civil Alapot váltja fel. Korábban több kategóriába tartoztak a civil szervezetek (egyesület, közalapítvány, alapítvány, köztestület, munkavállalói érdekképviselet, szakmai munkáltatói érdekképviselet, közhasznú társaság, nonprofit intézmény, egyesülés), azonban a 2011-ben elfogadott civil törvény csak három szervezeti típust különít el (egyesület, alapítvány és civil társaság).

Martfűn 40 társadalmi önszerveződés működik. Ezeknek egy része a bíróságnál bejegyzett, a civil törvényben szabályozott szervezeti forma szerint, de egy részük nincs bejegyezve. A legkorábbi szervezetek 1943-ban jöttek létre, ezek a szervezetek sport szakosztályokból fejlődtek ki, a sport egyesületek gyarapodtak leginkább a rendszerváltásig. Az 1950-es években a kultúra területén is elindultak a társadalmi önszerveződések, elsőként a néptáncban. A nyugdíjas közösség önszerveződése a 70-es években indult el. A rendszerváltás után felerősödtek az ifjúsági, iskolai és szociális jellegű önszerveződések. AZ ezredforduló után elsősorban az egészségmegőrzés, a hagyományőrzés területén szaporodtak a civil kezdeményezések.

Az alábbi táblázatban összesítettük Martfű város civil szervezeteit, a táblázat a társadalmi szervezetek listaszerű felsorolása mellett tartalmazza azok alapításának évét, szervezeti formáját és fő tevékenységi profilját.

MUNKAANYAG

27. táblázat: Martfű civil szerveetei

Civil szervezet megnevezése	Szervezeti forma	Fő tevékenysége	Alapításának éve
„A Boldog Gyermekekért" Alapítvány	alapítvány	Tanulók szellemi és testi fejlődésének segítése, anyagi támogatás nyújtása sportoláshoz, kiránduláshoz	1995.
Damjanich János DSE	sportszervezet	Rendszeres testedzési lehetőséd biztosítása a diákoknak	1987.
Damjanich János Szakképző Iskola Gimnázium és Kollégium Diákbizottsága	diákönkormányzat	Iskolai élet színvonalas szervezése	1990.
Damjanich János Szakképző Iskola Gimnázium és Kollégium Énekkara		Közös éneklés, városi rendezvényeken való fellépés	2011.
Diabétesz Klub	klub	Cukorbetegek számára közösség, szabadidős programok, egészségmegőrző program keretében vércukormérés	2002
Felnőtt Néptánccsoport	klub	A Kárpát-medence tánckultúrájának megőrzése, színpadi bemutatása, melyek méltón képviselik a magyar táncművészetet.	1950.
Jóreménység Klub Egyesület	egyesület	Daganatos betegségből gyógyultak és más krónikus betegek számára közösség kialakítása, egészségügyi szűrővizsgálatok, előadások szervezése, tanácsadás,	1994.
József Attila Általános Iskola DÖK		Diákok érdekképviselete	
József Attila Általános Iskola DSF		Célja biztosítani tagjai számára a rendszered sportolási lehetőséget	2001.
Kárpát-medencei Magyarság Művelődési Kör	egyesület	A magyarság történelmének megismerése, emlékeinek bemutatása, kirándulások szervezése határon innen és túl	1994.
Kézműves Játszóház		Óvodás gyermekek és szüleik közös kézműves foglalkozásának irányítása, szervezése, segítése,	2003.
Kossuth Nyugdíjas Klub	klub	Idős emberek számára szabadidős tevékenységek, közösségformálás	1995.
Kyokushin Karate Klub			1985.
Martfű Városi Női Kar		Hangversenyeikkel szeretnék felkelteni az utánpótlás érdeklődését,örömet szerezni a zeneértő közönségnek	1979.
Martfű Városi Sportegyesület			
Martfűi Extrém Sport Egyesület	egyesület	Gördeszkázás, BMX, break-tánc	2010.
Martfűi Kézilabda Kiemelkedően Közhasznú Egyesület	egyesület		1943.
Martfűi Középiskoláért Alapítvány	alapítvány	Az iskola kulturális, szakmai és sport-, programjának segítése	1995.
Martfűi Napraforgók Foltvarró Klub	klub	Szakmai fejlődés, közösségteremtés ízlésformálás	1997.
Martfűi Női Kézilabda	klub		1943.
Martfűi Polgárőr Egyesület	egyesület	A város közbiztonságának erősítése	
Martfűi Tisza Cipő			

Horgászegyesület			
Martfűi Úszó és Triatlon Klub	klub	Céljuk lehetőséget adni, hogy minél többen megismerhessék ezt a sportágat, versenyzési lehetőséget biztosít tagjainak	2005.
Martfűi Városszépítő Egyesület	egyesület	Martfű város szebbé tétele, kulturált, környezetbarát városkép kialakítása, növények, fák ültetése	2009.
Martfűi VSE Labdarugó Szakosztály			1943.
Mozgássérültek Egyesületének Martfűi csoportja	Helyi csoport	A mozgáskorlátozottak érdekvédelme, számukra közösség, szabadidős programok szervezése	
MVSE Tenisz Szakosztály			1943.
Nevesincs Tánccsoport	klub	Táncprodukcióikkal rendszeresen részt vesznek a városi rendezvényeken, a néptánc megszerettetése, továbbadása	2010.
Panda Nemzetközi Gyermek Alapítvány Martfű és térségének Csopoertja	Helyi csoport	Kapcsolatok szélesítése és a kínai- és magyar gyerekek barátságának szélesítése, egymás kultúrájának megismerése	
Portyázó Porontyok Alapítvány	alapítvány	Gyermekek szociális, mentális, testi és értelmi fejlődésének segítése, foglalkoztatásának, tapasztalat és élményszerzésének támogatása	
R-15 Martfű Postagalambsport Egyesület	klub	A postagalambsport megszerettetése fiatalokkal, részvétel a Szövetség által szervezett belföldi és külföldi versenyeken	1952.
Rejtvényfejtő Szabadidő Klub	klub	Rejtvényfejtő versenyek szervezése, részvétel országos rendezvényeken, közösség kialakítása, ismeretek bővítése	1955.
Sakkszakosztály			
Siketek és nagyothallók klubja	Helyi csoport	Nagyothallók érdekképviselete, közösségi, szabadidős programok	
Tehetséges Tanulókért Alapítvány	alapítvány	Tehetséges tanulók menedzselése, a tanulók részére kulturális és sport rendezvények szervezése, támogatása	1994.
Tiszamenti Népzenei Baráti Kör	klub	Együtténeklés, ünnepek, népszokások dalainak őrzőse, tanulása	2010.
Turul Market Klub	klub		
Városi Ifjúsági Szabadidő Kör	klub	A város lakóinak, fiataljainak szabadidős programok, vetélkedők, sportversenyek szervezése,	1990.
Városi Nyugdíjas klub	klub	Nyugdíjasok számára szabadidős tevékenységek szervezése, közösségformálás, érdekvédelem	1974.
VSE Természetjáró Szakosztály			1970.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkeszté

2.6. Martfű város környezetelemzése

2.6.1. A természeti környezet és állapota

Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet közeli állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani.

A város bővelkedik védett természeti értékekben, ez a Tisza természetes vizes élőhelyeiből adódik. A település a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság területén található. A Tisza teljes hullámtere a Közép– Tiszai Tájvédelmi Körzet része, mely országos jelentőségű védett terület. Az ehhez a területekhez tartozó helyrajzi számok az alábbiak:

0120/, 0121/, 0122/1, 0122/2, 0122/3, 0125/, 0126/, 0127/, 013/1, 013/2, 014/a, 014/b, 02/, 024/, 03/1a, 03/1b, 03/3, 03/4, 03/5.

Az 1996. évi LIII. tv. 23.§ (2) bekezdése alapján a láp, forrás, szikes tó, barlang, víznyelő, földvár, kunhalom a törvény erejénél fogva – védetté nyilvánítás eljárás nélkül – ex lege védett. A kunhalmok tájvédelmi szempontból különleges antropogén eredetű értéket képviselnek. Az egykoron vízjárta alföldi táj gyakori velejárója a környezetéből 5-10 m-rel kiemelkedő többnyire kerek alaprajzú magaslat, amely mind keletkezési korát, mind eredeti funkcióját tekintve rendkívül változatos lehet, viszont évszázadok (évezredek) óta szerves alkotórésze az adott tájnak. A Martfű város határában az alábbi kunhalmok ismeretesek:

Papp László halma, Vágott halom, Zsófia halom, Gyuris-halom, Kalapos-halom.

Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt állnak a nemzetközi egyezmények által védett területek, úgy mint a Natura2000 besorolású területek. A Natura2000 programon belüli különleges madárvédelmi- és kiemelt jelentőségű különleges természet megőrzési területeket is alkotnak. Martfűn az alábbi helyrajzi számú területek tartoznak Natura2000 besorolás alá:

02, 03/1, 03/3, 03/4, 013/1, 013/2, 014, 024, 0120, 0121, 0122/1, 0122/2, 0122/3, 0125, 0126, 0127.

Helyi védett természeti érték

A város közigazgatási területén a helyi védett természeti értéket a Gesztenye-sor két oldalán végigvonuló terebélyes vadgesztenyesor (Aesculus hippocastanum) képviseli, Martfű belterületén (793/1, 819/2 hrsz).

MUNKAANYAG

Természeti adottságok

Martfű város Jász – Nagykun Szolnok megye területén elhelyezkedő ún. Szolnok – Túri sík nevű kistájon helyezkedik el. A kistáj 80 és 105 m (Király halom) közötti tszf - i magasságú, löszszerű üledékekkel fedett hordalékkúp - síkság. A felszín több mint 50% - a alacsony ármentes síkság, negyede-negyede az enyhén hullámos síkság (a Ny-i részen), ill. az ártéri szintű síkság (peremeken) ortográfiai domborzattípusába sorolható. A kistáj képében szórványosan megjelenő, 1-5 m magas, löszös homokkal fedett homokbuckák, a kistáj D-i felében mindenfelé megjelenő, kusza hálózatot alkotó elhagyott folyómedrek, morotvák, valamint a kunhalmok jelentenek némi változatosságot. A felszínen a pleisztocén végétől 8 - 10 m vastag, egészen finomszerű folyóvízi üledék rakódott le, amely löszösödött. A felszín legnagyobb részét ez a löszös anyag, lösziszap borítja, hozzá igen jelentős téglaagyag készletek kapcsolódnak. Nagyobb területeket borít – főként a mélyebb, rossz lefolyású felszíneken – a holocén réti és lápi agyag. A legidősebb képződmény a löszös homokkal fedett futóhomok.

Az éghajlat mérsékelten meleg - száraz, de közel fekszik a meleg-száraz éghajlatú területhez. Az évi napfénytartam 1970 és 2010 óra közötti; DNy-i részek élvezik a több napsütést. Az évi középhőmérséklet É-on 9,9 - 10,0 C^0, a vegetációs időszak középhőmérséklete 17,3 - 17,4 C^0.
Az átlagos évi csapadék mennyisége 510-540 mm. A vegetációs időszak csapadéka 300 mm körül van. Az ország legszárazabb vidéke az a terület. A téli időszakban 32-34 hótakarós nap várható, az átlagos maximális hóvastagság 15-16 cm.

Az É-ÉK-i, illetve a D-i a leggyakoribb szélirány, az átlagos szélsebesség 2,5 m/s körül van. A terület fő folyója a Tisza, melynek egy szakasza Martfű belterülete mentén húzódik. A talajvíz mélysége 4-6 m közötti. Mennyisége sehol sem jelentős. Kémiai jellege Fegyvernektől K-re, Karcag és Kisújszállás között, de elszórtan máshol is, főleg a Hortobágy-Berettyó mellékén nátrium, máshol kalcium - magnézium - hidrokarbonátos. A rétegvíz mennyisége 1 $l/s.km^2$ körül van általában.

A növényzet, a Tiszántúli flórajárásba (Crisicum) tartozó kistáj potenciális erdőtársulásainak a fűz - nyár - éger ligeterdők, a tölgy - kőris - szil ligeterdők, a sziki tölgyesek és a tatárjuharos lösztölgyesek tekinthetők. Gyakoriak a szikes mocsarak, a sós sivatagi társulások, a vakszikfoltok, a hernyópázsitos rétek. A lágyszárú fajok között megtalálható a süntök, a farkasfog, a magyar sóballa, stb. A jelentéktelen kiterjedésű erdőgazdasági területeket fiatal- középkorú, zömében keménylombos erdők borítják. A mezőgazdasági növénytermesztés fontosabb kultúrái a búza (25-35 q/ha), az őszi árpa (20-35 q/ha), a kukorica (30-50 q/ha) és a cukorrépa (200-500 q/ha). A talajok zömmel löszös üledékeken 9 talajtípus alakult ki. A legnagyobb kiterjedésűek a kedvező mezőgazdasági adottságú alföldi mészlepedékes és a réti csernozjomok. A talajvízhatás alatti mélyebb fekvésű területek kiterjedt (15%) talajtípusát az agyag, vagy agyagos vályog mechanikai összetételű réti talajok és kisebb kiterjedésben (3%) a fiatalabb, kisebb humusztartalmú réti öntés talajok képviselik. A szikes talajok mennyisége is számottevő. A mezőgazdaságilag értéktelen réti - szolonyec talajok területi részaránya 9, az igen gyenge termékenységű sztyepesedő réti szolonyecé 8%, a valamivel kedvezőbb termékenységű, általában a VII. talajminőségi kategóriába sorolt szolonyeces réti talajoké pedig 13%.

MUNKAANYAG

2.6.2. Épített környezet

A város 36/2012. (XI. 30.) Önkormányzati rendeletében jóváhagyta „az épített és természeti értékek helyi védelméről” szóló rendelkezést, amely az alábbi védelmi kategóriákat tartalmazza.

Településkarakter védelem:
A Hősök tere u.-Simon Ferenc u.-Ságvári Endre u.- Gesztenye sor által határolt területen meglévő lakóépületek. A Simon Ferenc u.-Ságvári Endre u.- Gesztenye sor- Béke u. által határolt területen meglévő lakóépületek.

Településkép védelme:
A A Hősök tere u.-Simon Ferenc u.- Ságvári Endre u.- Gesztenye sor és Simon Ferenc u.-Ságvári Endre u.- Gesztenye sor- Béke u. által határolt területen meglévő lakóépületek tetőhéjazata, homlokzata, nyílászárói.

Település táji környezete:
A Gesztenye sor két oldalán található gesztenyefák.

Település egyedi védelem alá eső épületei:

Ssz.	Épület megnevezése	Utca, házszám, helyrajzi szám	A helyi védelem tárgya
1	lakóépület	Simon Ferenc út 2. hrsz:796/4	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
2	lakóépület	Simon Ferenc út 4. hrsz:796/3	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
3	lakóépület	Simon Ferenc út 5. hrsz:834/12	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
4	lakóépület	Simon Ferenc út 6. hrsz:796/2	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
5	lakóépület	Simon Ferenc út 13. hrsz:831/26	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
6	lakóépület	Sallai u. 1. hrsz.:834/20	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
7	lakóépület	Sallai u. 2. hrsz.:831/28	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
8	lakóépület	Sallai u. 3. hrsz.:834/19	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
9	lakóépület	Sallai u. 4. hrsz.:831/29	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
10	lakóépület	Sallai u. 5. hrsz.:834/18	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
11	lakóépület	Sallai u. 1. hrsz.:831/30	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói
12	lakóépület	Sallai u. 6. hrsz.:834/17	Az épület homlokzata, tetőhéjazata, nyílászárói

MUNKAANYAG

Helyi védett épített értékek

Kastélyszálló, volt alkotó ház (Martfű, Móricz Zsigmond út 39., 709/75 hrsz)

Az egykori vadászkastély majd alkotóház a település egyik legrégebbi épülete. Szabadonálló, villaszerű épületen a hármas tagolás megfigyelhető. Különösen szépek, és egyediek a homlokzaton lévő fából készített oromzati díszítések. Rendhagyó az épület középső tagolásán megjelenő apácarácsos kiképzés

Bata lakótelep típusépületei I. (Martfű, Sallai Imre út 2.,831/28 hrsz)

1940 -ben a Csehországi Bata - cipőgyár megvásárolta Martfű belterületén a cipőgyár területét, valamint annak szomszédságában lévő területet a gyár munkásainak lakótelep építésére. A villaszerű egyemeletes szabadonálló épületek a település történetéhez szorosan kapcsolódnak. A kétlakásos, egyemeletes háztípus szimmetrikus elrendezésű.

MUNKAANYAG

Bata lakótelep típusépületei II. (Martfű, Béke utca 1.,806/9 hrsz)

1940 -ben a Csehországi Bata - cipőgyár megvásárolta Martfű belterületén a cipőgyár területét, valamint annak szomszédságában lévő területet a gyár munkásainak lakótelep építésére. A villaszerű egyemeletes szabadonálló épületek a település történetéhez szorosan kapcsolódnak. A teljes alapterületen alápincézett négylakásos háztípus bejárata az épület mögött a közös udvar felől van.

Bata lakótelep típusépületei III. (Martfű, Ságvári Endre utca 3.,804/9 hrsz)

1940 -ben a Csehországi Bata - cipőgyár megvásárolta Martfű belterületén a cipőgyár területét, valamint annak szomszédságában lévő területet a gyár munkásainak lakótelep építésére. A villaszerű egyemeletes szabadonálló épületek a település történetéhez szorosan kapcsolódnak. A villaszerű többlakásos épület homlokzata tagolt, a középső rész kiugrik és a homlokzatot megtörik az erkélyek.

MUNKAANYAG

Bata lakótelep típusépületei IV. (Martfű, Hősök tere 4.,804/13 hrsz)

1940 -ben a Csehországi Bata - cipőgyár megvásárolta Martfű belterületén a cipőgyár területét, valamint annak szomszédságában lévő területet a gyár munkásainak lakótelep építésére. A villaszerű egyemeletes szabadonálló épületek a település történetéhez szorosan kapcsolódnak. A szabadonálló kétlakásos épület bejárata oldalról történik.

Művelődési ház (Martfű, Mártírok útja 1.,796/14 hrsz)

A településsel szinte egyidős, az 1950 -es években épült szocreál épület a megye legnagyobb művelődési háza. 1957 óta igazi kulturális és szellemi centrum. Külső megjelenésével, tömegformálásával a kor építészetét tükrözi.

Református templom (Martfű, Szent István tér 3.,349/44 hrsz)

A modern építészet jellemző építészeti jegyeit hordozó templom az új városközpont kialakításakor épült.

Római katolikus templom (Martfű, Szent István tér 2.,349/42 hrsz)

Az új településközpont egyik meghatározó épülete a Róm. Katolikus templom, melyet 2000. év környékén adták át. Stílusa a modern korra jellemző, az egyházi rendezvények mellett a zenei és művészeti élet eseményeinek is helyt ad.

Városháza (Martfű, Szent István tér 1.,349/56 hrsz)

1996 –ban adták át a város új, modern épületét, melyet Marton Csaba szolnoki építész tervei alapján készítettek, melyre tervpályázatot is kiírtak. Stílusjegyeit tekintve modern megjelenésével tökéletesen illeszkedik a környezetében található templom épületekkel és köztéri szobrokkal, műalkotásokkal.

MUNKAANYAG

Szent István szobra (Martfű, Szent István tér 1.,349/83 hrsz)

A főteret D –ről lezáró Szent István szobor a városban élő kortárs művész, Gyurcsek Ferenc alkotása, mely egyúttal a tér névadója is. Bronz anyagú szobor, a rajta lévő korona, jogar és országalma aranyozott kiképzésű. Talapzataként terméskőtömb lábazat szolgál, melyeket különféle bevésett motívumok díszítenek.

Időkapu (Martfű, Szent István tér 1., 349/59 hrsz)

A millennium évfordulójára valamint a települési autonómia elnyerésének 50. évfordulójának egybeesésére emlékeztet Gyurcsek Ferenc „időkapu” című alkotása a város főterén. Csiszolt márványhatású kő ajtótok és bronz ajtólap alkotja a kompozíciót, melynek felső „tokjába” vésték a kettős évfordulót.

1848-49-es emlékmű (Martfű, Szent István tér, 349/59 hrsz)

A Szent István főtér déli oldalán elhelyezkedő emlékmű szintén Gyurcsek Ferenc alkotása. Az igényesen kialakított közpark színfoltja a kőoszlopra ráhelyezett bronz domborű kivitelű szobor. A talapzat alsó harmadában elhelyezett írás rögzíti a műalkotás elhelyezésének apropóját, és állítójaként a Martfűi Önkormányzatot.

Bata lakótelep két tömbje (Martfű, Béke utca, Ságvári Endre utca, Hősök tere, 804/1, 806/1 hrsz)

Jan Antonín Bata az 1940-es évek elején nagyszabású tervet dolgozott ki Martfűn a Bata konszern megépítésére, mely magában foglalta a Cikta cipőgyárat és a munkáskolóniát. A munkáskolónia lakásai az első telepszerű építések megvalósítását mutatják. Az épületek és hozzá kapcsolódó közösségi létesítmények, parkok elrendezése még az eredeti elképzelések szerintiek, bár a telep a tervek szerinti végleges változatát nem érte el, de ezen formájában megőrízendő, mind az épületek egyedi védelmét tekintve, mind az egész lakótelep területét tekintve.

2.6.3. Lakásállomány

Martfű város lakásállománya az elmúlt 10 év során 4,3%-al növekedett, amely jelzi a település épített környezetének viszonylag csekély mértékű növekedését. Az épített lakások száma hullámzó képet mutatott, a legtöbb lakás a 2002-2004 közötti időszakban épült, ebből 2004 volt kimagasló a lakásberuházások volumene alapján.

25. ábra: Martfű város épített lakások számának változása (2001-2010)

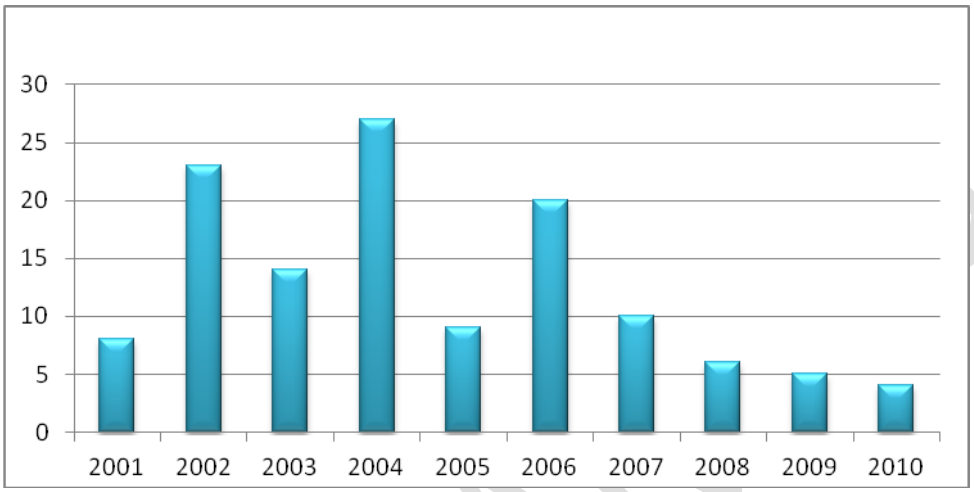

Forrás: KSH

A lakásállomány nagy része (38%) a II. világháborút követő két évtizedben épült, időarányosan azonban a 70-es években volt a legmagasabb a lakásépítési kedv, 770 lakás épült 10 év alatt. A 80-as években 4%-al csökken a lakásépítés intenzitása, de még így is 20% fölötti az érték. Mindez a 90-es évekre alapvetően megváltozik, a lakásállomány részaránya 8%-ra redukálódott. Összességében az adatsor világosan igazolja, hogy a 70-es évek óta mennyire romlik a lakásépítések volumene, amely igazodik az országos tendenciához is.

26. ábra: Martfű lakásállományának kor szerinti megoszlása

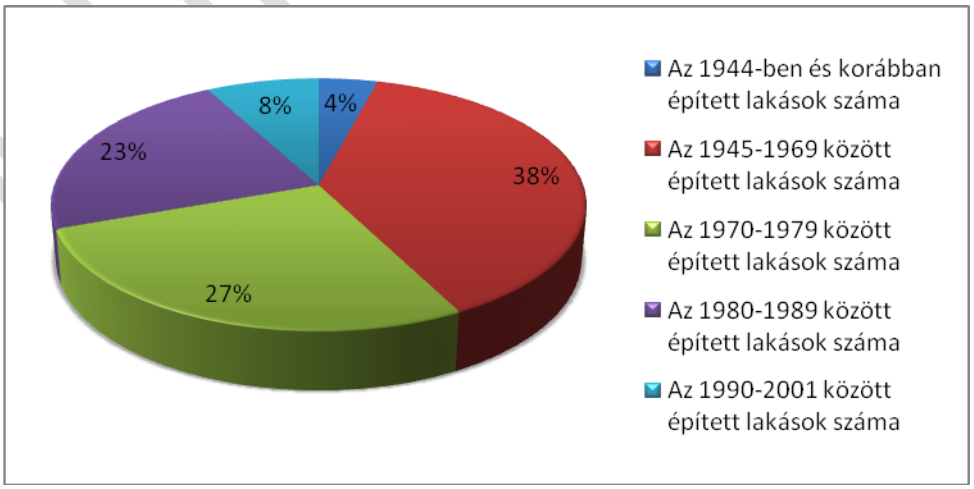

Forrás: KSH Népszámlálás (2001)

A településen a lakott lakások aránya 96%, a nem lakott lakásoké 4%. A lakások minőségi mutatóit illetően szintén csak elavult 2001-es népszámlálási adatok állnak rendelkezésre, amely komfort nélküli, komfortos, félkomfortos és összkomfortos kategória szerint tesz különbséget. A lakások 30%-

a számít komfortos lakásnak, 60% pedig összkomfortosnak. A félkomfortos lakások aránya mindössze 2% és a komfort nélküli lakásállomány sem haladja meg az országos átlag felett álló 2%-ot.

27. ábra: Martfű lakásállományának komfortfokozatuk szerinti megoszlása

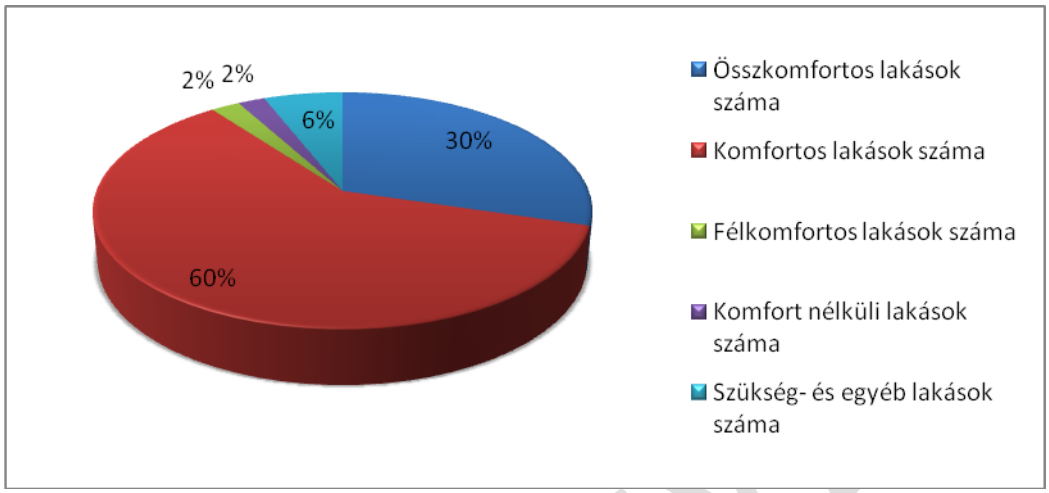

Forrás: KSH Népszámlálás (2001)

A lakásállomány megoszlása nagysága alapján a 80 m^2 és ennél nagyobb alapterületű lakások aránya 46% ami elsősorban családi házak dominanciáját mutatja, valamint igen magas a 60-80m^2-es lakások részaránya is. Ez utóbbi 37%-os érték inkább a társasházi lakásokat képviseli. Az egy szobás 30-40m^2-nél kisebb lakások száma elenyésző. A lakásméretek egyértelműen a kertvárosias jelleg mellett a kisvárosias jelleget erősítik.

28. ábra: Martfű lakásállományának alapterület szerinti megoszlása

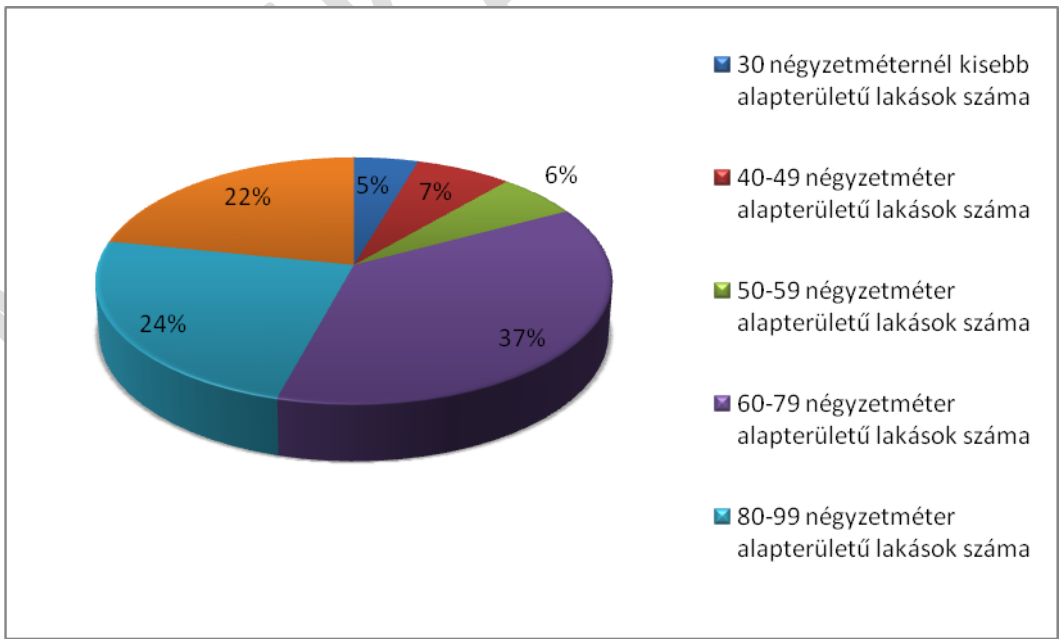

Forrás: KSH Népszámlálás (2001)

2.7. Települési környezetei infrastruktúra

2.7.1. Vízi közművek

Vízellátás

Martfű város vízellátást a Városi Víz- és Csatornamű biztosítja. A település központjában, a Munkácsy úton lévő vízmű 6 db mélyfúrású kúttal rendelkezik, melyből 4 db üzemel és 2 db tartalék. A vízmű mértékadó kapacitása 2700 m^3/d, amely a számított vízigénynek (1960 m^3/d) 138 %-a. A kutakból kitermelt víz vízminőség szempontjából megfelelő, csak a gáztartalma határérték feletti. A gáztalanítást 2 db VLV 600 és 1 db VLV 1200 típusú gáztalanító berendezéssel végzik. A kutakból kitermelt és gáztalanított vizet a 2 x 250 m^3-es térszinti tárolóba, majd a 200 m^3-es hidroglóbuszba, illetve a hálózatba nyomják.

A város vízellátó hálózatának hossza 44,8 km. A vízellátó hálózat 100%-ban körvezetékes kialakítású. Az új vezetékek KM PVC anyagúak, míg a régebbiek között többnyire azbesztcement, néhol öntöttvas is található. Martfű város vízellátása rövidtávon mind mennyiségi, mind minőségi oldalról tekintve megfelelő.

Martfű a 47/2005. (III.11.) Korm. Rendelet 6. sz. mellékletének B) részében – 2009. december 25-ig teljesítendő feladatok – szerepel a §,5 mg/l koncentrációnál nagyobb ammóniumtartalmú vízzel ellátott települések között. Vízszennyezők előfordulása: a víz ammónium (>0,5 mg/l) tartalma haladja meg az előírt határértékeket. Előzőekre tekintettel az Észak-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program jelenlegi II. üteme tartalmazza Martfű vízellátó rendszerének fejlesztési javaslatait a megfelelő minőségű ivóvíz előállítására. Az ivóvízminőség javítását szolgáló változatokra a megvalósíthatósági tanulmány elkészült.

Hosszú távon, figyelembe véve az új lakóterületek, településközpont, vegyes terület bekapcsolását és a meglévő kutak vízhozamának csökkenését, újabb vízbázisra lesz szükség. Ez megvalósulhat egy új kút fúrásával, vagy a meglévő 2. számú 310 m -es tartalékkút melléfúrásos felújításával is.

A jelenlegi tárolókapacitás (2 x 250 m^3 térszinti és 200 m^3 magas) hosszú távon kevés, szükség lesz minimum 300, de inkább 500 m^3-rel való növelésére. Nagy távlatban szükséges a meglévő régi, azbesztcement anyagú gerincvezeték folyamatos kicserélése KM PVC nyomóvezetékekre, a csőtörések számának csökkentése és a biztonságosabb vízellátás érdekében.

A település szükséges oltóvíz igényét a Városi Vízmű biztosítja. A meglévő tűzcsapok száma az érvényben lévő szabványoknak megfelel. Új tűzcsap létesítésekor föld feletti tűzcsapot kell elhelyezni.

Szennyvízelvezetés és tisztítás

Martfű város területén – a cipőgyári lakótelep kivételével – elválasztott rendszerű csatornahálózat található. A településen a csatornázottság teljes. A város eredeti szennyvíztisztító telepén, a régi műtárgyak mellett, de azoktól függetlenül 1993-ban adták át az új szennyvíztisztító műtárgyakat. Ezek napi 1000 m^3 szennyvíz V. területi vízminőségi kategóriát kielégítő hatásfokkal tisztítják az érkező szennyvizet. A települési szennyvíztisztító telep tisztított szennyvíz bevezetése: Tisza bp. 54+229 tkm (305+350 fkm).

A szennyvíztisztító telep jelenleg túlterhelt, mivel az 1000 m^3/d kapacitásával szemben közel 1200 m^3/d szennyvíz érkezik. A szennyvíztisztító telep túlterhelése miatt a külterületen, a belterülettől

MUNKAANYAG

nyugatra tervezett új szennyvíztisztító telep kapacitása 1700 m^3/d hosszú távon biztosítani tudja a város szennyvíz tisztítását. A tervezett szennyvíztisztító telep vízjogi engedéllyel rendelkezik.

Belvízelvezetés, csapadékvíz elvezetés

Martfű bel- és külterülete a Cibakházi 65.a. belvízöblözetbe tartozik. A terület viszonylag magasabb fekvésű, így belvízveszély nem fenyegeti. A terület belvizeinek befogadója a K-i részen a Harangzugi I-c belvízcsatorna, délen és nyugaton a cibakházi-martfűi belvíz főcsatorna, melyet leginkább Zsófia-halmai csatornaként ismernek. Ez a befogadója a belterületi csapadékvizeknek is. Az óvárosi részen elválasztott rendszerű csatornahálózat található. Az északi területeken helyenként csak szikkasztóárkok vannak. A legtöbb utcában nyíltárkos az elvezetés, de a Kossuth, a József Attila és a Petőfi utcákban zárt csatornában vezetik el a csapadékvizet.

Az Óváros csapadékvizeinek befogadója a Hunyadi utcai nyílt árok, mely a vasút mellett haladva a Zsófia-halmi csatornába köt be. Az újvárosi rész nyugati utcáiban többnyire szikkasztóárkok találhatók. A Szolnoki Úttól délre a többszintes lakóövezetben zárt csapadékcsatornák vezetik el a vizet a Zsófia-halmi belvízcsatornába. A Szolnoki úttól északra, a cipőgyári lakótelepen egyesített rendszerű csatornahálózat található, ami igen sok gondot okoz a szennyvíztisztító telep üzemeltetésében nagy esőzések idején. Ezeknek a csapadékvizeknek - a tisztított szennyvízzel együtt – a Tisza folyó a befogadója.

Martfű város egész területén a vízelvezetés nagyrészt megoldott, a meglévő, kiépített csatornarendszereket kell továbbépíteni. A belterületi csapadékvizek befogadója a cibakházi-martfűi (Zsófia-halmi) belvíz főcsatorna. A külterület keleti részén a Harangzugi I-c belvízcsatorna gyűjti és vezeti le a csapadékvizet. A belvízelvezető hálózatok bővíthetők, a befogadó belvízcsatornák a többlet vízhozam elvezetésére alkalmasak.

Hévízhasznosítás

Martfű város két hévízkúttal rendelkezik. Az 1100 m talpmélységű kútra telepített vízmű rendeltetése a strandfürdő ellátása és létesítmények fűtése. A strandfürdő hidegvíz-igényét egy 70 m talpmélységű kútból elégítik ki. Az 1200 m talpmélységű hévízkút a Cipőgyár tulajdonában van, a gyár területén. Az átfolyásos rendszerű geotermikus energia-hasznosítással a cipőgyári épületek 70 % -át fűtik október elejétől április végéig. Nyáron a kutat nem használják, ilyenkor lefojtják.

Árvízvédelem

Martfű várost északról a Tisza folyó határolja. Az itt húzódó magas part és töltés a Tisza I. rendű árvízvédelmi létesítménye. A sörgyári vízkivételtől a cipőgyár kerítéséig a fővédvonal a 442. számú közlekedési út. A vízkivételtől az 56 + 407 tkm -ig az út az LNV fölött van, az 56 + 407 – 55 + 811 fkm között az út szintje az LNV alatt van. A cipőgyár betonkerítése mögötti magas partot 1970-ben építették, és 1979-ben egy nyúlgáttal megerősítették az 54 + 850 fkm -ig. A magas part legkritikusabb része az 54 + 229 és az 53 + 935 tkm-ek közötti szakasz, melynek déli részén a régi téglagyár agyaggödre húzódik. Ezen a szakaszon külön gondot kell fordítani a töltés épségére a város árvízmentesítése érdekében.

2.7.2. Gázhálózat

MUNKAANYAG

A városban a TIGÁZ ZRt. végzi a gázszolgáltatást. A térség földgázellátását a növényolajgyár mellé telepített 25000 m^3/h teljesítményű gázátadó állomás biztosítja, melyet a közép-magyar nagynyomású gáztávvezetékről kiépített leágazó vezetékkel táplálnak. Innen indul ki a külterületen haladva – egy nagy középnyomású 6 bar – gázvezeték a település gázfogadó állomásáig, mely a nyomást 3 bar-ra csökkenti. A 6 bar-os vezetékről leágazva, a Mezőhéki út baloldalán halad a vezeték, az előbb jelzett település ellátására.

Martfű településen középnyomású gázelosztó van, míg a lakótelep ellátására kisnyomású rendszer épült ki, két db nyomáscsökkentővel biztosítva a szolgáltatást.

A közigazgatási és a belterületen a létesítményektől a következő védőtávolságokat kell figyelembe venni. Martfű város külterületét érinti a MOL Földgázszállító RT által üzemeltetett Szajol – Martfű DN 150 földgázleágazó szállítóvezeték és a Martfű gázátadó állomás. A leágazó szállítóvezetékre és biztonsági övezetére a Bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 32.§. –a, a 79 / 2005. (X.11.) GKM rendelet és a 6 / 1982. (V.6.) IpM rendelet előírásai vonatkoznak.

2.7.3. Elektromos és vonalas hálózatok

Villamos energia

Martfű város villamos energia ellátását az E.ON Tiszántúli Áramhálózati ZRt. biztosítja a martfűi 120/20 kV-os alállomásról. Ide indul, illetve ide csatlakozik a Szolnok – Tiszajenő – Nagyrév – Tiszaföldvár – Kunszentmárton – Öcsöd – Mezőtúr – Törökszentmiklós 20 kV-os távvezeték.

A martfűi alállomás 120 kV-os betáplálása az országos alaphálózati rendszerből történik és innen tovább halad a mezőtúri alállomás felé. A betáplálásra Szolnok felöl, a város északi részén kerül sor. A településen többségében oszloptranszformátorok, kisebb számban épített házas transzformátorok üzemelnek. Ezekről látják el a fogyasztókat a 0,4 kV-os hálózaton 28,7 km, melyből 15,7 km szabadvezeték szigeteletlen, 7,1 km szabadvezeték szigetelt és 5,9 km földkábel.

A közvilágítási kábel hossza 5,2 km. A település térségében az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. jelentős beruházásokat nem tervez. A beruházások elsősorban a meglévő hálózatok rekonstrukciójára, illetve átvivő képességének növelésére irányulnak. A hálózatbővítő beruházásokat elsősorban a fogyasztói igények határozzák meg.

Kábel Televízió

A településen kiépített kábeltelevíziós hálózat üzemel, üzemeltetője FiberNet kft. Kiépítését tekintve légvezetékes hálózat működik. A hírközlés fejlődéséhez kapcsolódóan folytatni kell a csillagpontosítást, a kábelhálózat optikai kábelre való cseréjét, interaktivitásának biztosítását, az internet szolgáltatás biztosításának előkészítésére.

Telefonellátás

A városban T–Com digitális telefonközpont üzemel, a hírközlési rendszer 100 %-osan kiépült. Vezeték nélküli távközlési rendszer, műsorszórás területén, az Országos tranzithálózat (Antenna Hungária Rt.) biztosít összeköttetést Püspökladány, Szentes, Cegléd, Szolnok felé. Mikrohullámú hálózat (T–Com Rt.) biztosít kapcsolatot Kunszentmárton, Szentes, Kiskunfélegyháza és Szolnok felé.

2.7.4. Közlekedés

MUNKAANYAG

Úthálózat

Martfű város Jász-Nagykun-Szolnok megye középső részén helyezkedik el. A környezettel lévő kapcsolatot a 442. számú Szolnok - Kunszentmárton másodrendű főút látja el. A város a „B" tervezési osztályú kategóriába sorolható, mivel a települést érinti az országos jelentőségű közlekedési hálózat. A közúti hálózat hierarchiájában úgy az országos közutak, mint a helyi Önkormányzati kezelésben lévő utak szerepelnek a város közigazgatási területén. Martfű városában a közlekedő utak 100 % -a szilárd burkolattal kiépített út.

Az országos közutak hálózata:

Martfű város Jász – Nagykun – Szolnok megye középső részén, Szolnok várostól Délre található. A környezettel lévő kapcsolatot a 442. számú Szolnok – Cserkeszőlő másodrendű főút biztosítja.

A 442. sz. főút – a település főútja – részben a belterületen halad Észak – Dél irányba. A főút vonalvezetése a település bevezető szakaszán kedvezőtlen, melynek végleges megoldását a tervezett (JNSZ Megye Területrendezési Tervében szereplő) 442. számú főút települést elkerülő szakaszának kiépítése biztosítja. Az út szabályozási szélessége 30 – 40 m között változó. Az útburkolat 2 x 1 forgalmi sáv, szélessége 7,0 és 9,0 m aszfaltbeton. Állapota az átkelési szakaszon jó. Az út mellett belterületen 2000 m hosszban kerékpárút van kiépítve.

A 4633. számú országos mellékút a város belterületét kelet-nyugati irányba szeli ketté, mely korábban a 442. számú főút települési szakasza volt. 4627. számú országos mellékút a település belterületének keleti részét szeli ketté, melynek külterületi szakaszának útpálya burkolata felújításra szorul. 4629. számú országos mellékút Martfű város közigazgatási területének határán a külterületi nagy iparterület mellett halad, mely forgalmának jelentős részét a gyártelepre irányuló közúti célforgalom (teherszállítás) jelenti. A mellékút a Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Terv szerint főúttá fejlesztendő.

Helyi önkormányzati utak

Martfű város helyi közútjainak hossza belterületen 24.818 km, melyből 15.199 km kiépített. A gyűjtő utak hossza 5.206 km, a lakó utak hossza 19.612 km. A külterületi önkormányzati utak hossza 3.179 km, ebből a kiépített út mindössze 0,36 km.

A települési gyűjtőút kategóriába sorolt utak:

- Munkácsy Mihály út, szabályozási szélessége 28 m, hossza 1445 m és 6 m széles aszfaltbeton burkolatú
- Dr. Münnich Ferenc út (Szolnoki út – Munkácsy M. út közötti szakasz), szabályozási szélessége 24 m, hossza 290 m és 6 m széles aszfaltbeton burkolatú
- Május 1 út (Szolnoki út – Munkácsy M. út közötti szakasz), szabályozási szélessége: 16 – 20 m, hossza 60 m és 6 m széles aszfaltbeton burkolatú
- Gesztenye sor (volt Lenin út)
- Május 1 út
- Strand út
- Dr. Münnich Ferenc út
- Temető út és külterületi folytatása

MUNKAANYAG

A város belterületén a többi utca a lakó utak kategóriájába sorolható a beépítési szélességeket figyelembe véve.

Tömegközlekedés

A településen belül és kívül egyaránt öbölben vannak a tömegközlekedési járatok megállóhelyei. A környező községekbe történő eljutást a helyközi autóbuszjáratok biztosítják, amely Szolnok, Kunszentmárton (Szeged), Mezőtúr, Öcsöd, Dunaújváros és Szarvas irányába biztosít kapcsolatot.

Kerékpáros közlekedés

A településen belül kiépített kerékpárút található a 4633. jelű Tiszaföldvár – Martfű országos mellékút település belterületét jelző táblától végighaladva a belterületen a körforgalom érintésével a 4627. jelű Martfű – Mezőhék országos mellékút település belterületét érintő szakaszán végighaladva a belterület határát jelző tábláig. Tervezett regionális jelentőségű kerékpárút hálózat halad keresztül a település közigazgatási területén, mely a jelenlegi 442. számú főút mellett halad végig a körforgalmi kereszteződés után továbbépítésre tervezett Tiszaföldvár irányába. A Rákócziújfalu irányába tervezett regionális kerékpárút terve már elkészült. Ugyancsak regionális jelentőségű tervezett kerékpárút Mezőhék irányába, mely a belterületi szakaszon kiépült.

Parkolás

A város belterületén több kiépített tömbparkoló található. A gépjármű elhelyezés a városon belül egyrészt saját telken, másrészt tömbtelkekhez tartozó sorgarázsokban megoldott. A település belterületén, az egyéb helyeken a keresztmetszeti elrendezés és a csekély forgalomnagyság lehetővé teszi az útpadkán történő megállásokat, várakozásokat.

Vasúti közlekedés

Martfű város közigazgatási területén halad keresztül a Szolnok – Szentes vasúti szárnyvonal.
A város vasúti megállóhellyel rendelkezik, a belterületen. A vasútvonal villamosítása tervezett a magasabb rendű tervek alapján.

Vízi közlekedés

Martfű városában a Tisza folyó 306,125 – 306,225 fm között lévő hajóállomás nem üzemel. Jachtkikötő csónakok részére az új vadászház melletti partszakaszon létesül. A Megyei Területrendezési terv a meglévő térségi csónakkikötő mellett a Tisza Martfű város közigazgatási területét érintő szakaszán tervezett térségi sporthajó kikötő létesítését irányozza elő.

2.8. Közszolgáltatások

MUNKAANYAG

2.8.1. Oktatási intézményrendszer

A városban a „Játékvár Óvoda és Bölcsőde” nevelési intézmény látja el a martfűi gyerekek gondozását, nevelését hat hónapos kortól hétévesig. A bölcsőde jelenleg külön épületben működik, de tervezett az összevonása a Május 1. úti tagóvodával. Férőhelye jelenleg 25 fő.

A Munkácsy, a Kossuth úti és a mezőhéki óvodák a „Játékvár – Vár a játék” című program szerint nevelik a gyermekeket, a Május 1. úti gyermekintézményben pedig az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” elnevezésű program az oktató-nevelő munka alapja.

28. táblázat: Martfű oktatás-nevelési intézményei

Intézmény megnevezése	Helye	Oktatási termek száma	Gyermekek/tanulók létszáma	Legutóbbi felújítás éve	Legutóbbi felújítás volumene (Ft)
		Férőhely kapacitás (fő)	Pedagógusok száma		
Játékvár óvoda	Martfű, Munkácsy út 79.	3+ 1 tornaszoba	72	2010.	12.810.000
		75	8	2011.	Napelem 1.653.819
bölcsőde	Martfű, Ságvári út 4/a.	3	31	1996.	átépítés
		34	6+ 1 vezető		
tagóvoda	Martfű, Kossuth út 22-24.	3+ 1 tornaszoba	60	2010.	13.509.000
		75	5	2011.	Napelem 1.653.819
tagóvoda	Martfű, Május 1 út 19.	3+ 1 tornaszoba	42	1997.	Belső felújítás
		40	4		
tagóvoda	Mezőhék, Mártírok út 9/b	1+ 1 tornaszoba	12	2006.	Teljes körű
		20	2		
József Attila Általános Iskola	Martfű, Május 1 út 2.	26	480	2011.	Napelem 11.474.576
		720	48		
tagintézmény	Mezőhék, Mártírok út 9/b	2	11	2006.	12.000.000
		40	2		
Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium	Martfű, Gesztenye sor 15.	24	351	2010.	Napelem 43.235.880
		500	33		

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

A **„Játékvár – vár a játék” program** a környezeti nevelés köré épül, mely magába foglalja a környezetvédelemre nevelést is. A program fontos eleme, hogy a környezet megismerése, szeretete, védése, óvása beépüljön a jövő emberének életszemléletébe. Hagyomány a kirándulások és túrák szervezése, melyek a környezeti nevelés céljait szolgálják. Maradandó élményt nyújtanak a Tisza-parti kirándulások, a szarvasi arborétum és a budapesti állatkertben tett látogatások. Jászberény, Mezőtúr természeti értékeinek megtekintése, az évszakonkénti nagy séták, lovas kocsikázás a város határában, mind - mind az intézmények szűkebb és bővebb környezetének megismerését célozzák. A környezetvédelmi napok megrendezése a nevelési program szerves része. Az óvodások az életkori szintjüknek megfelelő mértékben megemlékeznek az Állatok Világnapjáról, a Víz Világnapjáról, a Föld napjáról és a Madarak-fák napjáról. Nagy gondot fordítanak a gyermekek anyanyelvi nevelésére. A megyében először itt valósult meg fonémahallást (verbális figyelem és akusztikus emlékezet) fejlesztő program, mely elengedhetetlen a kudarcnélküli iskolakezdéshez. A testi nevelés sokoldalú fejlesztését vízhez szoktatással, úszásoktatással, gerinc- és lábtartást javító tornával segítik.

Az **„Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" program** a néphagyományokra és a művészetek eszközeivel ható vers - mese - dramatikus játékokra épít. A vidám éneklés, a zenehallgatás éppúgy alappillére, mint a rajz, mintázás, kézimunka tevékenység. A játékot a személyiségfejlesztés legfontosabb eszközének tekintik. A programba beépítik a néphagyományt, népszokásokat, és ünnepkörökhöz, évszakokhoz csoportosítva tervezik meg az óvodai nevelés minden részét. A néphagyományőrzés mellett a művészeti korok irányzatait és stílusait is igyekeznek a gyermekekhez közel vinni. A program elősegíti, hogy az óvodások a művészetek sokszínű hatásával éljék át mindennapjaikat. A mindennapi szabad, illetve szervezett mozgással a gyermekek testi fejlődését segítik.

Az Általános iskolai és a Középfokú intézmények nevelés és programjaik

A József Attila Általános Iskolának, az oktatási feladatokon túl alapvető célkitűzése, hogy nyugodt, derűs, családias légkört biztosítson a diákoknak, előtérbe helyezve az elfogadást, a toleranciát. A cselekvésre ösztönző környezet nem csupán az iskola felszerelését, technikai eszközeit jelenti, hanem mindazokat a módszereket, amivel széles spektrumú tantárgybeli és életvezetési tudást közvetít az intézmény.

A martfűi általános iskola mindig is híres volt megújulni tudó szemléletéről, és ezzel egy időben időtálló értékeinek, hagyományainak megőrzéséről. Martfű speciális gazdasági-társadalmi helyzete biztosította az intézmény folyamatos fejlődését. A helyi alapoktatást, a korszerű számítógépparkon és technikai eszközökön kívül, a diákokat jól ismerő és életpályájukért felelősséget vállaló pedagógusok teszik teljessé, bízva abban, hogy a martfűi almamáterből kikerülő fiatalságnak lesz módja és ereje okosan és tartalmasan élni.

29. ábra: Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma a nappali oktatásban

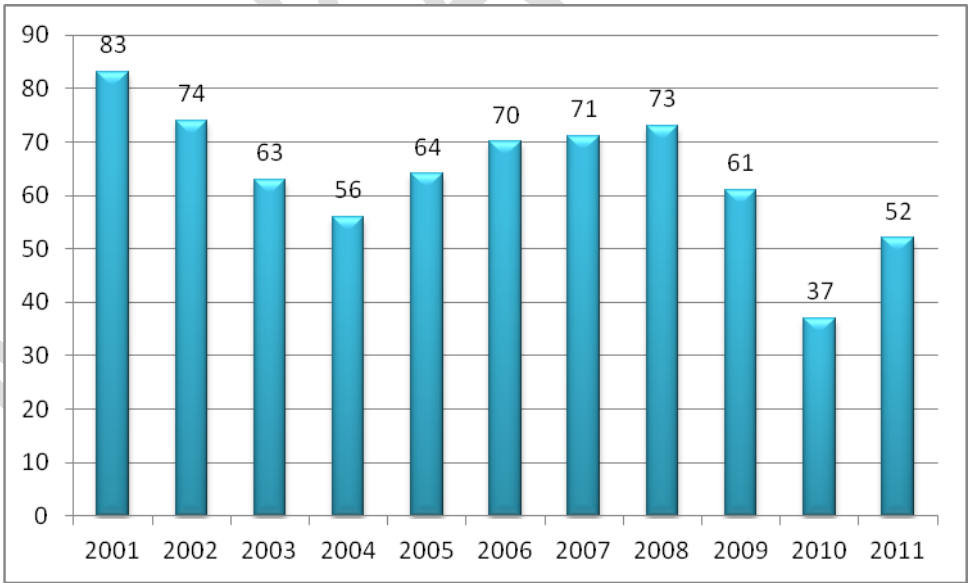

Forrás: TEIR

A Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégiumnak, az oktatási feladatokon túl alapvető célkitűzése, hogy nyugodt, derűs, családias légkört biztosítson a diákoknak, előtérbe helyezve az elfogadást, a toleranciát. A cselekvésre ösztönző környezet nem csupán az iskola felszerelését, technikai eszközeit jelenti, hanem mindazokat a módszereket, amivel széles spektrumú tantárgybeli és életvezetési tudást közvetít az intézmény.

Martfű speciális gazdasági-társadalmi helyzete nagy hatással volt a helyi oktatási intézmények fejlődésére. Hosszú út vezetett a munkásképzéstől Magyarország első cipőipari középiskolájának

megszületéséhez, és ahhoz is, hogy a ’80-as években a martfűi középiskolát az ország legjobbjai között tartsák számon.

A rendszerváltás gazdasági következményei kihatottak a martfűi szakképzésre is. A bőrös szakma fokozatos leértékelődésével oktatásuk iránt minimálisra csökkent a kereslet, ezért szakmai profilváltásra volt szükség. A fenntartó önkormányzat jóváhagyásával, a gimnáziumi oktatás megtartása mellett, a kereskedelem, marketing, üzleti adminisztrációs szakmacsoport keretében oktatható szakképzésekre esett a választás.
A helyi alap- és középfokú oktatást, a korszerű számítógépparkon és technikai eszközökön kívül, a diákokat jól ismerő és életpályájukért felelősséget vállaló pedagógusok teszik teljessé, bízva abban, hogy a martfűi almamáterből kikerülő fiatalságnak lesz módja és ereje okosan és tartalmasan élni.

30. ábra: Alapfokú oktatás-nevelési intézményekbe beírt gyermekek száma 2001-2010 között

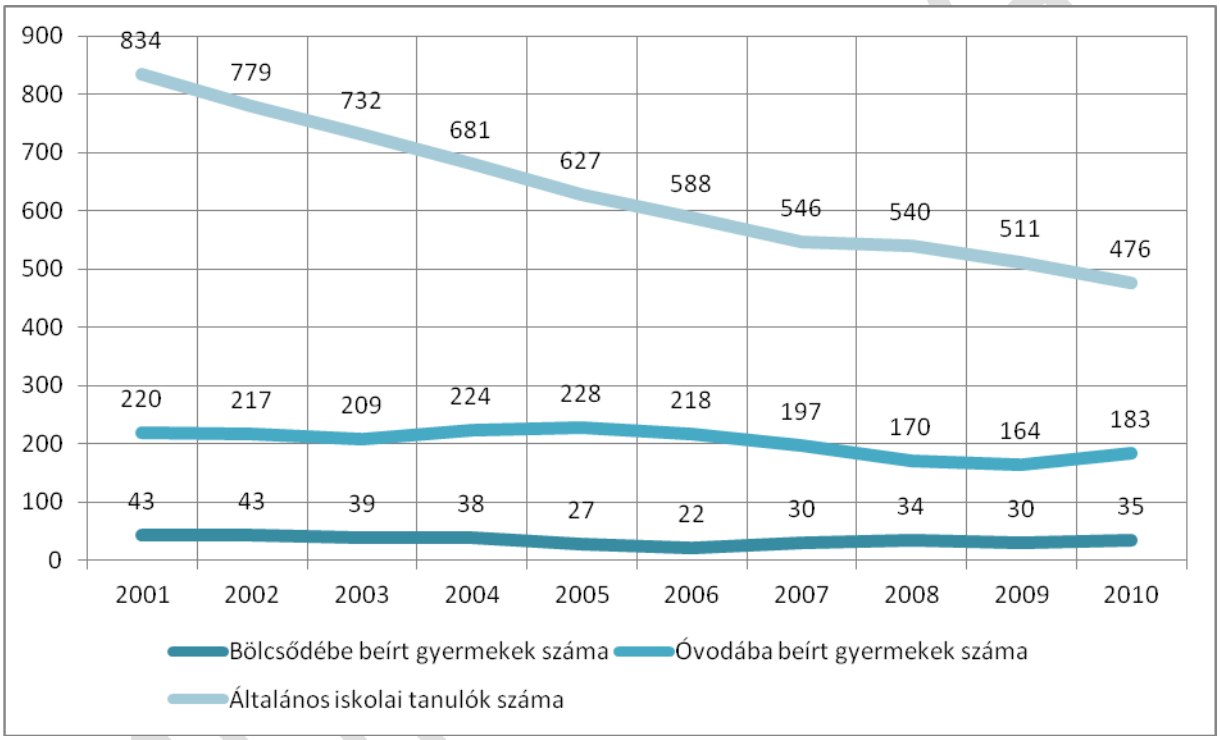

Forrás: TEIR

2.8.2. Egészségügyi és szociális szolgáltatások

Az egészségügyi alapellátási feladatokat a városban az **Egészségügyi Központ** látja el. A korábban bölcsődeként működő épületet alakította át és újította fel 1997-ben az önkormányzat saját forrásból. A kétszintes intézményben 652 m^2-en 13 rendelőhelyiség segíti a házi- és szakorvosi szolgáltatásokat. A betegek és mozgáskorlátozottak részére külön mosdóhelyiség áll rendelkezésre. A központban 3 felnőtt háziorvosi és 2 fogorvosi körzet mellett, vérvételi laboratórium, szemészeti, nőgyógyászati, sebészi, reumatológiai és bőrgyógyászati magán-szakrendelések működnek. A településnek önálló foglalkozás-egészségügyi szolgálata van, mely elsősorban az önkormányzatnál dolgozók ellátását végzi, de segít a környező településeken működő vállalkozásoknak, gazdasági szervezeteknek is.

31. ábra: Háziorvosi ellátásban megjelentek és a meglátogatottak száma összesen

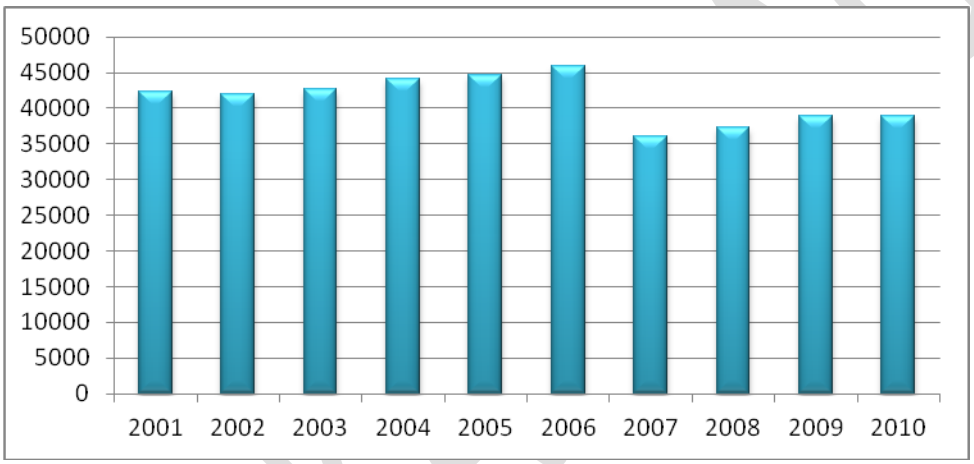

Forrás: TEIR

A gyermekkorúak egészségügyi ellátása külön, szintén felújított, korszerű eszközökkel ellátott épületben két gyermekorvosi körzetben, valamint három védőnői körzetben történik. A gyermekek ellátása mellett terhes-, csecsemő tanácsadás, és védőnői fogadóóra is rendelkezésre áll a várandós illetve a GYES-en lévő kismamák részére.

32. ábra: Házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen

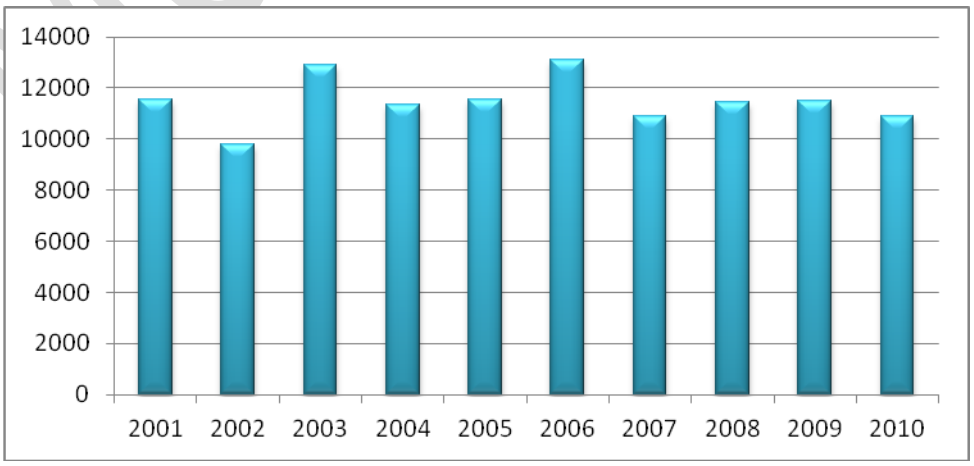

Forrás: TEIR

Az egészségügyi ellátás része a martfűi mentőszolgálat is, melynek körzetébe *Tiszakürt,* Tiszainoka, Nagyrév, Cibakháza, Tiszaföldvár, Martfű, Rákócziújfalu, Kengyel, Bagimajor települések tartoznak. A 30 ezer fős lakosságot 12 fő, 6 gépkocsivezető, 5 szakápoló és 1 mentőtiszt látja el. A riasztás telefonon, vagy diszpécserszolgálaton keresztül történik, az átlagos kiszállási idő 15-20 perc. Két gépjármű áll rendelkezésre.

Két fogorvosi körzet a lakossági fogászati ellátáson túl, a tanulók iskolafogászati szűrését, ellátását is végzi. A fogorvosok 2006. évi betegforgalma megközelíti az 5000 főt. A háziorvosok tájékoztatása szerint ez a betegforgalom 10-12 évvel ezelőtt kb. harmada volt a jelenleginek. A betegforgalom növekedésének okát az elöregedésben, és a megnövekedett szűrővizsgálatok eredményeként feltárt gondozottak számának növekedésében látják.

A védőnők alap feladatikon túl szintén bekacsolódnak az iskolai egészségügyi feladatok ellátásába, de ezen túlmenően egészségügyi felvilágosítást és egyéb szűrővizsgálatokat is szerveznek.

Egészségügyi infrastruktúra ellátottság	
Körzeti orvosi rendelő	x
Gyógyszertár	x
Központi körzeti ügyelet	x
Gyermekorvos	x
Védőnői szolgálat	x
Fogászati rendelő	x
Kórház	-
Mentőszolgálat	x
Járóbeteg szakellátás	-

Martfű lakosságának egészségügyi állapota az országos átlagnak általában megfelelő, az egyes betegségeket alapul véve. Kiemelkedően magas a mozgásszervi megbetegedésben szenvedők és az allergiás orrnyálka hártya gyulladás miatt megbetegedett emberek száma.

33. ábra: A felnőtt háziorvosi körzetekben nyílvántartott gondozottak száma 2006-ban

Betegség típus	Gondozott száma
Magas vérnyomás	1268
Koszorúér szűkület, szívinfarktus	433
Asztma	98
Krónikus légúti megbetegedés	101
Cukorbetegség	344
Egyéb anyagcsere betegség	137
Emésztőszervei betegség	299
Daganatos betegség	112
Mozgásszervi betegség	590
Idegrendszeri betegség	161
Pszichiátriai	239
Csontritkulás	194
Allergiás orrnyálkahártya gyulladás	198

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A betegforgalom 2006-ban az alábbiak szerint alakult háziorvosi körzetenként:

Dr. Solt Magdolna	12.300 fő
Dr. Despotov Svetozár	18.404 fő
Dr. Magyarósi László	14.928 fő

MUNKAANYAG

Dr. Kozma Katalin	4.259 fő
Dr. Bezsilla Erzsébet	6.577 fő

A szociális ellátás pénzbeli és természetbeni formáit kizárólag az önkormányzat biztosítja. A képviselő-testület helyi rendeletében szabályozta mindazokat a rászorultság és alanyi jogon adható ellátási formákat, mellyel a gyermeket nevelő és az időkorú lakosság szociális helyzetén segíteni tud. Az önkormányzat hivatalában a hét minden munkanapján teljes munkaidőben van ügyfélfogadás, így az ügyfelek munkából való távolmaradás nélkül intézhetik ügyeiket.

A személyes gondoskodást biztosító alapellátási feladataink közül a házi gondozásra, étkeztetésre, nappali ellátásra a Gondoskodás Háza Szociális Szolgáltatási Kht-val kötött ellátási szerződést az önkormányzat. Az intézmény szakosított ellátásként bentlakásos idősgondozást, ápolást is ellát. Az ellátási szerződésben foglaltakat az intézmény maradéktalanul teljesíti, átlag 80 fő részére biztosít szociális étkeztetést, házi gondozást. A feladat ellátáshoz szakképzett dolgozókat alkalmaz, akiknek személyes közreműködésével az ellátottak elégedettek. A nappali igénybevevők száma igen alacsony (átlag 2 fő), mely nem a reális igényt tükrözi. Az alapellátások igénybevételét az alábbi táblázat mutatja:

29. táblázat: Szociális alapellátások igénybevétele Martfűn

Ellátási formák	2004. év	2005. év	2006. év
Étkeztetés kiszállítással	45 fő	30 fő	47 fő
Étkeztetés saját elvitellel	27 fő	21 fő	34 fő
Házi segítségnyújtás	3 fő	4 fő	2 fő
Étkeztetés és házi segítségnyújtás	8 fő	13 fő	15 fő
Nappali ellátás: idősek klubja	3 fő	2 fő	2 fő

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A családsegítő és gyermekjóléti alapellátást önkormányzatunk a Szolnoki Kistérségi Többcélú Társulással kötött megállapodással biztosítja 2006. évtől. A Gyermekjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Központ székhelye Rákóczifalva, melynek 1. sz. tagintézményeként működik a Martfűi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat. A társulással kötött megállapodással olyan szociális szolgáltatással bővült a lakosság által igénybe vehető szociális ellátás, mely a szociális törvény szerint nem kötelező feladata az önkormányzatnak. Ilyen szolgáltatás a támogatószolgálat, melynek célja a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, a lakáson kívüli közszolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése, a lakáson belüli segítségnyújtás. A másik szolgáltatási forma a közösségi ellátás, melynek célja, hogy a pszichiátriai és szenvedélybetegeknek nyújtson segítséget, egészségi és pszichés állapotuk javítására, mindennapi életükben adódó problémáik megoldásában.

A gyermekjóléti szolgálat fő célja, a gyermekek védelme, családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése. A célok megvalósításának érdekében a szolgálat igen sokrétű feladatot lát el, kapcsolatot tart a nevelési – oktatási intézményekkel, védőnőkkel, nevelési tanácsadóval. Közreműködik a rászorulók szociális válsághelyzetének megoldásában, hivatalos ügyeik intézésében. A családsegítő szolgálat szociális problémák és egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, és családok számára nyújt segítséget. Martfűn a gyermekjóléti alapellátási központban működő szociális információs szolgáltatással minden kérelmező ügyfélnek megfelelő tájékoztatást adnak arról, hogy különböző ügyeiket hol, és hogyan intézhetik, illetve közreműködnek az egyedi ügyek megoldásában.

MUNKAANYAG

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységnek száma 2006-ban	
Információ nyújtás	55
Tanácsadás	16
Ügyintézésben segítségnyújtás	56
Szolgáltatás közvetítése	27

154 kliensnek 1277 alkalommal nyújtottak segítséget. 2006-ban védelembe vett gyermekek száma 5 fő. A családsegítő szolgálatnál 243 fő ügyfelet fogadtak 2891 esetben, ebből gondozásba vettek 17 főt. A szociális munkánk során jó kapcsolat alakult ki a helyi egyházközségekkel. A katolikus plébános és a református tiszteletes és segítői rendszeres látogatják a beteg, rászorult családokat és jelzik, ha közreműködésünk szükséges. Rendszeresen szerveznek jótékonysági vásárokat, kulturális rendezvényeket, melynek bevételét egy-egy rászoruló csoport megsegítésére fordítják. Szükségszerinti kapcsolatban állunk a helyi rendőrőrs körzeti megbízottaival, kölcsönös segítséget nyújtva feladataink ellátásához (védelembevétel, környezettanulmány, jelzőrendszeri közreműködés, stb.)

30. táblázat: Szociális ellátások hálózata Martfűn

Település	Cím	Fenntartó jellege	Intézménynév
Martfű	KOSSUTH U. 18.	közhasznú társaság	GONDOSKODÁS HÁZA
Martfű	MÁJUS 1. U. 21.	többcélú kistérségi társulás	SZOLNOKI KISTÉRSÉG TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSA SZOC. ÉS GYERM.JÓL. ALAPSZOLG. KÖZP.
Martfű	SÁGVÁRI U 4/A	települési önkormányzat	VÁROSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
Szolnok	CZAKÓ ELEMÉR U. 8/A.	alapítvány	BICE-BÓCA ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÓ SZOLGÁLAT
Martfű	KOSSUTH U.18.	közhasznú társaság	GONDOSKODÁS HÁZA
Szolnok	CZAKÓ E. U. 8/A.	alapítvány	NAPSUGÁR TÁMOGATÓ SZOLGÁLAT
Szolnok	VÁROSMAJOR ÚT 67/A.	többcélú kistérségi társulás	SZOLNOKI KISTÉRSÉG TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSA HUMÁN SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT
Martfű	Kossuth u. 18.	megyei (fővárosi) önkormányzat	Gondoskodás Háza Idősek Otthona Szociális Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Forrás: Szociális Ágazati Információs Rendszer

2.8.3. Sport, szabadidő, közművelődés

Sport és aktív szabadidős tevékenységek

A városi sportélet igen szerteágazó és sokrétű. Kezdve a versenysportoktól, egészen az oktatási intézményekben folyó testnevelés órákig. A város az elmúlt évben alkotta meg a Testnevelési és Sportkoncepcióját, amely feladatának tekinti a:

- a lakosság széles tömegeinek bevonását a település sportjába,
- az egészséges életmód fontosságának elismerésére irányuló szemléletformálást,
- a szabadidősport helyi feltételeinek javítását,
- a fejlett sportélet alapját képező óvodai, iskolai testnevelés személyi és tárgyi feltételeinek fejlesztését,
- az utánpótlás-nevelés támogatását,
- a versenysport támogatását,
- a fogyatékosok sportolási lehetőségeinek megteremtését,
- a sportlétesítmények működtetését, fenntartását,
- a sportvállalkozások ösztönzését, támogatását,
- egyéb sportot segítő lehetőségek, elsősorban pályázatokon való részvétel biztosítását és támogatását,
- testvérvárosi sportszervezetek sportéletében való részvétel lehetőségének folyamatos vizsgálatát, esetleg lehetőség szerinti közös pályázati források igénybevételének felkutatását.

A sport és a testnevelés területeinek lehetséges fejlesztési módjai

Az óvodai és iskolai testnevelés

- Az óvodai és iskolai testnevelés szervezeti kereteinek biztosítása a nevelési-oktatási intézmények feladata.
- A közoktatás területén belül biztosítani kell, hogy az egészséges életmódra nevelés, a testnevelés és diáksport szempontjai, célkitűzései, feladatai kellő súllyal és konkrétsággal érvényesüljenek az óvodai és iskolai nevelés egész rendszerében.
- A tanórai testnevelést kiegészítő, önkéntességre épülő iskolai sportot a nevelési-oktatási intézmények alapfeladatai közé kell sorolni, melynek feltételeit biztosítani kell.
- Törekedni kell arra, hogy valamennyi alsó tagozatos tanuló biztos úszástudással rendelkezzék.
- A diáksport létesítményi feltételeit döntően a nevelési és oktatási intézményekben kell biztosítani, de be kell vonni a sportcélokra alkalmas egyéb létesítményeket is.
- Az óvodai és iskolai testnevelés szoros összefüggésben áll az utánpótlás nevelésének hatékonyságával. Ezért a diáksport szervezése kapcsán egyértelmű felelősség-, feladat- és munkamegosztást szükséges kialakítani az önkormányzat, az oktatási intézmények és egyéb sportszervek között. Az így kialakított munkamegosztásra, együttműködésre, szerződések kötésére kerüljön sor a megfelelő utánpótlás nevelés érdekében.

MUNKAANYAG

Utánpótlás-nevelés

- A versenysport utánpótlásának helyzete az elmúlt időszakban – elsősorban gazdasági okok miatt – igen nehéz helyzetbe került. A sportegyesület szakosztályainak anyagi lehetőségei beszűkültek, így az utánpótlás korú sportolók létszáma drasztikusan lecsökkent.
- Az oktatási intézmények és az utánpótlással foglalkozó szakedzők között egy olyan jól működő jelzőrendszert kell kiépíteni, amely elősegíti a tehetségek felszínre hozását és megteremti ezen fiatalok versenyszerű sportolásának feltételeit.
- Továbbra is fontos a versenysportban kimagasló eredményt elért sportolók és edzők munkájának ünnepélyes keretek között történő elismerése, amely hagyományteremtő céllal 2010. óta bevált szokássá vált a város sportéletében.
- A városban működő sportegyesületek együttműködési megállapodást kezdeményezhetnek a város és a környező települések iskoláival a tanulók foglalkoztatásáról. Ez lehetőséget adna a helyi, valamint a környező településeken élő fiatal tehetségek megtartására, illetve az iskolákkal való együttműködés alapján a sportágak iskolai keretek között való oktatására. A sportegyesületek kezdeményezzék, támogassák és erősítsék az iskolai diáksport színvonalának emelését, biztosítsanak további lehetőséget a tehetséges tanulók további, szervezett keretek közötti sportolásához.
- Az iskolai testnevelés és a diáksport színvonalának emelkedése elősegítheti a versenysportnál számításba vehető fiatalok kiválasztásához szükséges alapot. E bázisra kell építeni a kiemelkedő képességű fiatalok kiválasztási rendszerét.
- A tehetségek gondozásában az önkormányzat szerepet vállal. Ez leginkább úgy érhető el, ha az utánpótlással foglalkozó szakembereket az érintettek körültekintően választják ki (játékos múlt, edzői szakképesítés, pedagógiai érzék) és biztosítják részükre a megfelelő erkölcsi és a lehetőség szerinti anyagi megbecsülést.
- A sport támogatási rendszerében az eddiginél nagyobb mértékben kell figyelembe venni az utánpótlás-nevelést, mivel ez lehet a jövő versenysportjának záloga.

Szabadidősport

- Azoknak az önszerveződő formáknak, amelyek felvállalják a szabadidősport szervezését, továbbra is támogatást kell nyújtani.
- Az oktatási intézmények, a szabadidős szervezetek, a Városi Sportegyesületek, valamint az Oktatási, Művelődési, Sport, Civil és Egyházi Kapcsolatok Bizottság közös szervezésében az önkormányzat évente egy-egy alkalommal különböző sportágakra (igény szerint) az egész településre kiterjedő rendezvényt szervez, a hagyományteremtés szándékával.
- A turizmuson belül továbbra is a természetjárás, a túravezetés kaphat kiemelt támogatást.

Fogyatékosok sportja

- A település sportéletét úgy kell működtetni, hogy megfelelő igény esetén a fogyatékos emberek számára is biztosítva legyenek a feltételek a rendszeres testmozgáshoz.
- A település sportlétesítményeit a fogyatékosok szervezett formában igénybe vehetik.

MUNKAANYAG

Élsport, versenysport

- Versenysporton a sportági szakszövetségek versenyrendszerébe foglalt, versenynanaptár és szakmai program alapján végzett rendszeres tevékenységet értjük.
- Az eddigi eredményesség megőrzése mellett fontos feladat az, hogy a versenysport színvonala megfeleljen az egész város hírnevének, az itt élők elvárásainak.
- Az élsportban a teljesítmény elv érvényesítésével kizárólag a minőségre irányuló törekvéseket és az azoknak megfelelő eredményeket érdemes támogatni.

Közművelődés

Martfű tartalmas kulturális élettel büszkélkedhet. A kultúrában megteremtett értékek jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy vonzó város legyen az itt élők és az ide látogatók számára.

A városban a kultúra ápolása mindig kiemelt feladat volt. Földrajzi fekvéséből adódóan számos, a térséghez tartozó településsel áll ma is szoros kulturális kapcsolatban. Éveken keresztül magas szintű kulturális ellátás valamint kiemelkedő alap- és középfokú oktatás finanszírozására volt lehetőség, ami igényes befogadó közeget eredményezett. Ez a kulturális és oktatási befektetés többszörösen megtérült, hiszen kiemelkedő műveltségű és tudású fiatalok nőttek fel az elmúlt évek során, akik igényes és színvonalas várost és közösségi életet alakítottak ki maguknak. Ennek a sokrétű kulturális életnek a legfőbb színtere a Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár. Épületét 1961-ben adták át, 2011-ben fennállásának 50. évfordulóját ünnepelte.

A kor igényeinek megfelelően folyamatosan változik az intézmény kínálata. Napjainkban mintegy harminc művészeti csoport, klub és civil közösség működik aktívan (pl. modern- és néptánc, kerámiakör, rajzstúdió, énekkar, népdalkör, életmód- és egészségőrző civilszervezetek, olvasó, rejtvényfejtő és gyermek könyvklub).

Művészeti csoportok, klubbok, civil közösségek a művelődési házban	
Városi Női Kar	**Tiszamenti Népzenei Baráti Kör**
Felnőtt néptánc csoport	**Gyermek kezdő néptánc csoport**
Gyermek haladó néptánc csoport	**Nevesincs ifjúsági néptánc csoport**
SZILVER Alapfokú Művészeti Iskola Modern tánc tagozat	**Street Feelings Break-csoport**
Etka jóga klub	**Hatha jóga klub**
Pilates	**Lélektánc**
Yadea és lányai hastáncklub **Dalma Dance klub**	**Három Anikó hastáncklubja** **Kötélugró csoport**
Díszítőművészeti és gobelin kör	**"Martfűi Napraforgók" Folt-mozaik varróklub**
Rajz-stúdió	Jóreménység klub
Hallássérültek klubja	**Mozgáskorlátozottak klubja**
Városi Nyugdíjasklub	**Cukorbetegek klubja**
Baloldali baráti találkozó	**Martfűi Polgári Körök és a Fidesz képviselő-jelöltjeinek fogadóórája, találkozója**
Evangéliumi Keresztény Közösség	**Martfűi Sakk Szakosztály**
Biliárd klub	**„Béke szigete" Spirituális önismereti és önfejlesztő klub**
Rejtvényfejtők klubja	**Lapozó olvasókör**
Disney klub	**Ifjú Könyvmolyok Társasága**

MUNKAANYAG

Az épület kiállítóterme és galériája rendszeresen helyet ad amatőr és hivatásos képző- és iparművészek munkáinak bemutatására. A színházi előadások, szórakoztató programok szervezésében és a városi rendezvények, ünnepek lebonyolításában jelentős részt vállalnak az intézmény szakemberei

A Városi Könyvtár az évek során továbbfejlődött, a kor követelményeinek megfelelően. Igazi szellemi műhely, mely magas színvonalú szolgáltatást nyújt. Gyermekkönyvtár 1979-től, tíz éve pedig önálló informatikai részleg is várja a látogatókat. A tájékoztatást és a szakmai munkát korszerű számítógépes adatbázis és kölcsönzés segíti. Számos civil közösségnek „otthona" a könyvtár, úgy mint a Rejtvényfejtők Klubja, a Lapozó Olvasókör és a gyerekek Disney Klubja. A helyi versírók szakmai műhelye is a könyvtár.

A Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár alapterülete 4600 m2. Ötszáz személyes színház- és mozi terem, háromszáz személyes pódium-, illetve táncterem, valamint hat, húsztól ötven fő befogadására alkalmas klubterem, táncpróba- és képzőművészeti terem, emeleti galéria, és kiállító terem várja a látogatókat.

Könyvtár

A könyvtár az épület emeleti jobb szárnyán található, alapterülete 358 m2. Közel 55 ezer könyv, valamint folyóirat, hanglemez, CD és egyéb dokumentum használatát biztosítjuk tagjainknak. Ellátjuk a város felnőtt és gyermek lakosságát, a város vonzáskörzetét könyvtári szolgáltatásokkal. Biztosítjuk az információkhoz való hozzáférést, segítséget nyújtunk a tanuláshoz, továbbképzéshez. Célunk a gyermekek és fiatalok olvasóvá nevelése. Felnőtt kölcsönző és olvasóterem, gyermekkönyvtár valamint szak- és informatikai részleg várja a látogatókat.
Szolgáltatások:

- Könyvek, egyéb dokumentumok kölcsönzése
- Könyvtárközi kölcsönzés hazai könyvtárakból
- Kulturált környezetben olvasóterem használata,
- Tájékoztatás a könyvtár és a könyvári rendszer dokumentumairól, szolgáltatásairól
- Könyvek előjegyzése
- Író-olvasó találkozók, irodalmi vetélkedők, pályázatok szervezése
- Kiscsoportok működtetése
- Óvodai, iskolai csoportok fogadása (könyvtárbemutatás, tanóra)

Helytörténeti gyűjtemény

A kulturális hagyományok és tárgyi emlékek megőrzése ma is fontos a martfűi emberek számára, annál is inkább, mert a fiatal település életében oly rövid idő alatt és intenzíven jöttek létre. Hűen tükrözi ezt városunk 1974-ben alapított helytörténeti gyűjteménye.

A mára több szakmai anyaggal bővített gyűjtemény a város fejlődését mutatja be a Cikta Cipőgyár építésétől kezdve napjainkig. A cipőgyár fennállásának 50. évfordulója alkalmából frissítésre került az állandó kiállítás anyaga. Az 1998-ban alakult Múzeumi Baráti Kör tagjainak tevékenysége során a lakosság közreműködésével tovább bővült a történeti kiállítás. Régészeti, néprajzi és településtörténeti tárgyakkal gyarapították a kiállítás anyagát.

MUNKAANYAG

Erősségek	Gyengeségek
Kulturális terület - Magas szintű kulturális hagyományok, jelentős kulturális igény - Fejlett oktatási rendszer, speciális képzések kialakítása - Jelentős a tájékozódás iránti igény, melynek komoly hagyományai vannak /média, könyvtár / - Civil szervezetek bővülése, szakmai munkájuk fejlődése - Testvérvárosi kapcsolatok bővülése, új hagyományok kialakulása - Művészeti iskolák színvonalas működése / kiváló minősítésűek/ - Közös ünnepi alkalmak, ingyenes szórakoztató programok látogatottságának emelkedése	**Kulturális terület** - A megélhetés nehézségei miatt csökkent a kultúrát segítő civilek száma - A fiatalok szabadidős tevékenységének koordinálása /ifjúság segítő hiánya/ - A szabadtéri rendezvények alap technikai ellátottsága / színpad, székek, padok, asztalok sátrak../ - Hiányzó kulturális mecenatúra - Nincs fizetőképes kereslet az igényes, belépődíjas rendezvényekre - A kultúrát segítő intézmények közötti koordináció gyengült,a feladat terhek növekedése miatt - Az ifjúsági és civil szervezetek vezetőinek és közösségeinek szakmai képzése nem megoldott
Városi Művelődési Központ és Könyvtár - Jó épületi adottságok, központi elhelyezkedés - elkötelezett, nagy tapasztalattal rendelkező szakember gárdával rendelkezik - jelentős kulturális tradíció és igény a lakosság részéről - nagyszámú civil közösség működése az intézményben - színvonalas művészeti közösségek és szakemberek jelenléte - központi információs bázis / a város dolgozó szobája / - Intézményi és városi hagyományok, tárgyi emlékek megőrzése - Tehetségek felkarolása, lehetőségeiknek fejlesztése - Megyei és térségi programok rendezése - Jelentős kistérségi szerep a gyermek és nyugdíjas rendezvényeken - Széles körű szakmai együttműködés / civilek, oktatási intézmények…/ - Jelentős a vizuális kultúra és az egyéni kreativitás fejlesztése / rendszeres - kiállítások, klubok, szakmai előadások…/ - az intézmény munkatársainak figyelmessége, emberszeretete, rugalmassága és nyitottsága az új dolgok iránt - Az épület belső tereinek tisztasága - Jelentős könyvtári állomány - Közvetlen, hiteles tájékoztatás /Városi Újság / - Az intézmény komplexitása - Hatékony pályázati munka	**Városi Művelődési Központ és Könyvtár** - Az épület külső megjelenése, erősen lepusztult, elhanyagolt/ főleg a hátsó rész, terasz és környéke/, ez rossz benyomást kelt és leértékeli az épületben folyó szakmai munkát. Értékes közösségi tér a terasz,mely ilyen állapotban nem használható. - Az épület körüli pihenő parkok is felújításra szorulnak/ fák, cserjék ültetése, padok elhelyezése/ - Az épület homlokzata és nyílás zárói is felújításra szorulnak/ 47 éve nem volt korszerűsítve/ - Az intézmény belső tereinek festése , mennyezeti és oldalfal burkolók /színházterem/ mosdók korszerűsítése és felújítása szükséges. - A könyvtár, irodák és a szükséges közösségi terek klímájának megoldatlansága - A magas rezsiköltség nehezíti a gazdálkodást. - A feladatellátáshoz kevés a létszám, a közcélú és közhasznú foglalkoztatás pedig esetleges,és pályázatfüggő. - Az ifjúsági szakmai munka színvonalának csökkenése /képzések és szakember hiány miatt/. - Az igazgatónak nincs kinevezett helyettese, a kis létszámú szervezetben a helyettesítések is megoldatlanok. - A szabadságok kiadása és túlóra hiányában a szabadnapok kiadása is gondot jelent. - Anyagi forrás hiányában nincs kialakítva a szervezetben minőségbiztosítási rendszer, teljesítménymérés nincs, korrekt ösztönző és érdekeltségi rendszer nem működik. - Az intézmény marketing munkája további fejlesztésre szorul , sokszor lassú és nem mindig hatékony az információ áramlás. - Anyagi forrás hiánya miatt nincs önálló rendszergazdája az intézménynek így az internet adta lehetőségeket nem tudjuk kellően kihasználni /önálló honlap hiánya/. - A könyvtárban nincs kellő mennyiségű korszerű számítógép a színvonalas tájékoztatáshoz, a könyvtári szakmai munka ellátásához. - A közművelődési munka eszközparkja és berendezései is folyamatos felújításra szorulnak /CD lejátszók, beépítet projektor, fény- és hangtechnikai eszközök, asztalok, székek../ sajnos egyre kevesebb a

MUNKAANYAG

	pályázati lehetőség, vagy nagy önrészt igényel, mivel komplex pályázatok kerülnek kiírásra. - Vállalkozói szempontból hosszútávra nem vonzó az épület, saját tőkét nem szívesen fektetnek be. Csak egy-egy rendezvény erejéig lép be a vállalkozó, ott is fontos a gyors megtérülés.

MUNKAANYAG

2.8.4. Igazságszolgáltatási, államigazgatási és közigazgatási funkciók ellátása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik a helyi és a járási szinten ellátandó államigazgatási feladatokról, melynek célja, hogy az ügyintézési lehetőség minél koncentráltabban jelenjen meg az állampolgárok számára.

> *„Az Országgyűlés elismeri és védi a helyi választópolgárok közösségének önkormányzáshoz való jogát.*
> *A helyi önkormányzatok az egységes állami szervezetrendszer részeként hozzájárulnak az Alaptörvényben foglalt államcélok megvalósításához, elősegítik a jogszabályi kötelezettségek teljesítését.*
> *Az Országgyűlés tisztelettel adózva hazánk haladó önkormányzati hagyományai előtt, az Alaptörvényben meghatározott önkormányzati jogok kiteljesítése, a helyi önkormányzáshoz szükséges feltételek megteremtése, a nemzeti együttműködés erősítése, a települések önfenntartási képességének elősegítése, valamint a helyi közösség öngondoskodásra való képességének erősítése érdekében - figyelembe véve a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában foglalt alapelveket - az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény 31. cikk (3) bekezdése, az 51. § (2) és (3) bekezdése tekintetében az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdése alapján a következő törvényt alkotja:”*

Az egyik legmeghatározóbb intézménye az okmányiroda, amellyel így Martfűn biztosított a város, illetve az illetékességi területébe tartozó települések lakossága számára az általa nyújtott szolgáltatások helyben történő elérése. Szintén működik a városban a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat ellátó Gyámhivatal. Az építéssel, építkezéssel kapcsolatos ügyek szintén elintézhetőek helyben, mivel a városban működik továbbra is az Építésügyi körzetközpont.

A hiányzó közigazgatási intézményeket az alábbi táblázat foglalja össze, feltüntetésre került a legközelebbi elérhetőség is.

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő Óra:Perc	Távolság km
Építésügyi Hivatal	Szolnok	0:28	22,699
Építésügyi körzetközpont	Martfű	0:0	0
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Szolnok	0:28	22,699
Gyámhivatal	Martfű	0:0	0
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Szolnok	0:28	22,699
Kistérségi ÁNTSZ	Szolnok	0:28	22,699
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Szolnok	0:28	22,699
Körzeti Földhivatal	Szolnok	0:28	22,699
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Bányakapitányság	Szolnok	0:28	22,699
Megyei földhivatal	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Kormányhivatal	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Szolnok	0:28	22,699

Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatalának Állami Főépítésze	Debrecen	2:7	129,203
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen	2:7	129,203
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen	2:7	129,203
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Szolnok	0:28	22,699
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Szolnok	0:28	22,699
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Szolnok	0:28	22,699
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Szolnok	0:28	22,699
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkaügyi Felügy.	Szolnok	0:28	22,699
Munkaügyi központ kirendeltsége	Szolnok	0:28	22,699
NeKI Kirendeltség	Szolnok	0:28	22,699
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Adóigazgatóság	Szolnok	0:28	22,699
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Szolnok	0:28	22,699
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen	2:7	129,203
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság	Debrecen	2:7	129,203
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Szolnok	0:28	22,699
Okmányiroda	Martfű	0:0	0
Országos Egyéni Választó Kerületek	Kunszentmárton	0:20	22,226
Polgármesteri hivatalok	Martfű	0:0	0
Rendőrkapitányság	Szolnok	0:28	22,699
Szociális és gyámhivatal	Szolnok	0:28	22,699
Tűzoltóság	Tiszaföldvár	0:7	6,216
Városi Bíróság	Szolnok	0:28	22,699
Városi Ügyészség	Szolnok	0:28	22,699
Vízügyi Igazgatóság	Szolnok	0:28	22,699

Forrás: TEIR

2.8.5. Martfű funkcióellátottsága

Martfű város funkcióellátottságát az alábbi táblázatban rögzítjük. A funkcióellátottság vizsgálata során öt funkció meglétét értékeltük: gazdasági, közlekedési/távközlési, közösségi, igazgatási/hatósági és humán szolgáltatási funkciók. Az öt funkció alapvetően lefedi, integrálhatóvá teszi az adott város összes funkcióit.

Gazdasági		Közlekedési, távközlési		Közösségi		Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási		Humán szolgáltatási	
Ipartelep	1	Tüzép	1	Könyvtár	1	Polgármesteri Hivatal	1	Óvoda	1
Ipari park	1	Vasútállomás	1	Művelődési Ház	1	Okmányiroda	1	Mentőállomás	1
Ipari üzem	1	Benzinkút	1	Színház	1	Területi hatósági intézmények	1	Körzeti rendelő	1
Ipari terület	5	Helyi autóbusz megálló	2	Helytörténeti gyűjtemény	1	Rendőrség	1	Gyógyszertár	2
Kávézó	1	Távolsági autóbusz megálló	2	Sport, infrastruktúra	2	Polgárőrség	1	Központi körzeti ügyelet	1
Étterem	10	Buszállomás	1	Uszoda	1			Gyermekorvos	1
Kiskereskedelmi üzletek	47	Posta	1	Rendezvény-csarnok	1			Védőnői szolgálat	1
Pénzügyi szolgáltató	3			Strand	1			Fogászati rendelő	1
Kereskedelmi központ, hipermarket	2			Játszótér	1			Bölcsőde	1
Piac	1							Óvoda	2
Kereskedelmi szálláshely	3							Általános Iskola	1
Cukrászda	1							Középiskola	1
Büfé	1							Templom	2
Autómosó	1								

A legtöbb funkcióval Martfű a gazdasági és a humán szolgáltatási funkciók közül rendelkezik. A közszféra funkciócsoporthoz kapcsolódik a legkevesebb közszolgáltatás. Az alábbi térképen lokalizáltuk az egy funkciókat.

MUNKAANYAG

19. Térkép: Martfű Város funkcióellátottsága

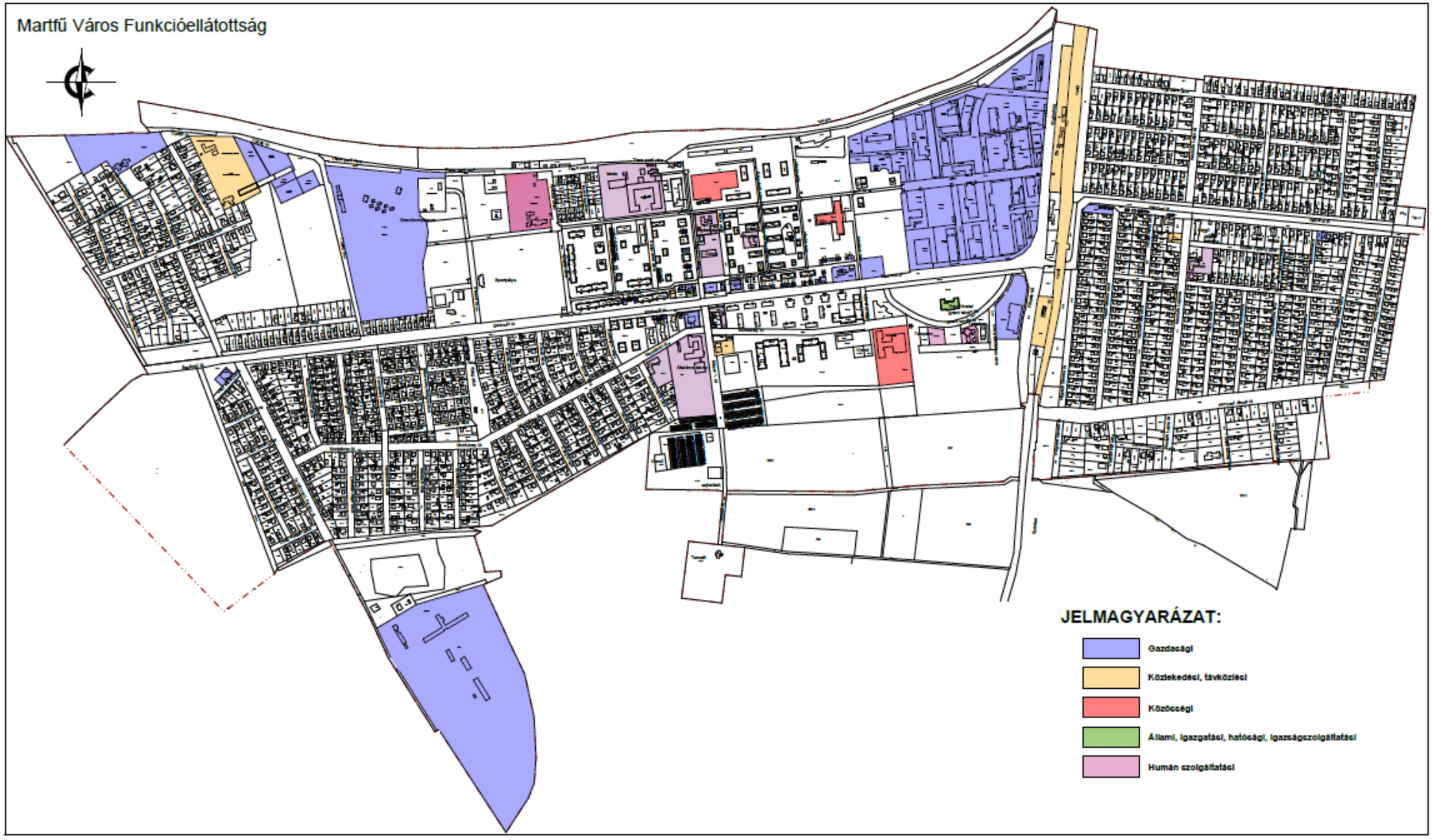

Forrás: saját szerkesztés

2.9. Korábbi időszak fejlesztései

A Szolnoki kistérségben összesen 196 db pályázat került benyújtásra, melyből támogatott pályázat 94 db, leszerződött pályázat pedig 76 db található.

31. táblázat: Pályázói aktivitás a Szolnoki kistérségben

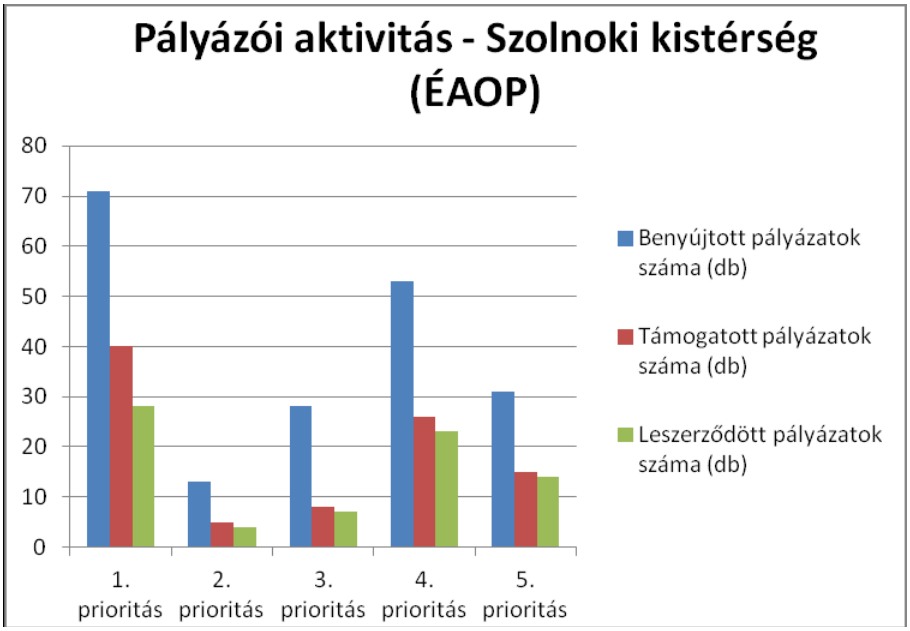

Forrás: ÉARFÜ Nonprofit Kft.

A Szolnoki kistérségben a legtöbb pályázatot a gazdaságfejlesztés kapcsán nyújtották be, mely összesen 71 db-ot jelent. 53 pályázat került benyújtásra a humán fejlesztések területén. A város- és térségfejlesztés, valamint a közlekedésfejlesztés témájában közel azonos mértékben kerültek benyújtásra pályázatok, szám szerint 31 és 28 db. Turizmus fejlesztésre összesen 13 pályázatot nyújtottak be a pályázók a vizsgált időszakban.
A gazdaságfejlesztésben 40 pályázat esetében került sor támogatásra, a humán fejlesztések területén pedig 26 pályázatot támogattak. Az 5. prioritás 15 db támogatott pályázattal rendelkezik. A közlekedésfejlesztésben a jelentkezők igény mellett mindössze 8 pályázat támogatása valósult meg, a turizmus fejlesztés területén pedig 5 támogatott pályázat található.
A kistérségben a legtöbb leszerződött pályázat a gazdaságfejlesztés területén található 28 db-bal, mely számot megközelít a humán prioritás is. Összesen 14 db szerződés található az 5. prioritásban, míg a turizmus és gazdaságfejlesztés témakörte együttesen 11 szerződést jelent.
A Szolnoki kistérségben összesen 24,1 milliárd Ft támogatási igény jelentkezett a pályázók részéről, melyből 12,82 milliárd Ft került megítélésre. A leszerződött támogatások 11,35 milliárd Ft-jából 7,84 Milliárd Ft került kifizetésre a vizsgált időszakban.

32. táblázat: Forrás abszorpció a Szolnoki kistérségben

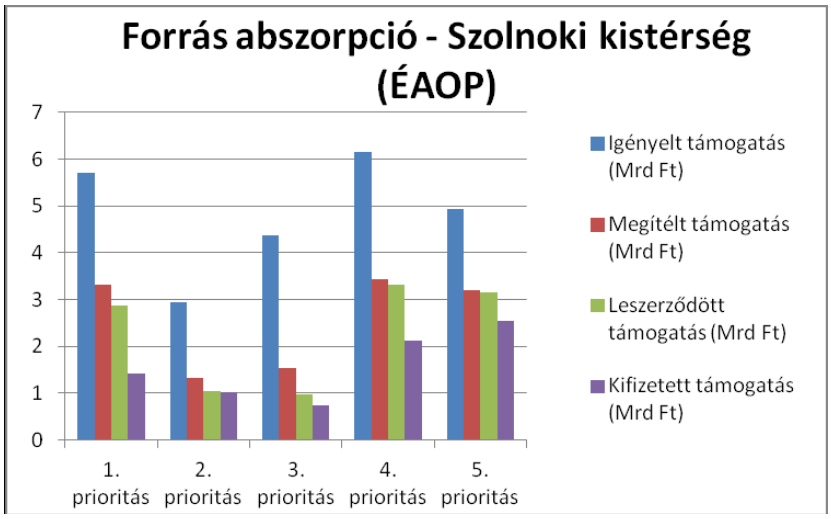

Forrás: ÉARFÜ Nonprofit Kft.

A Szolnoki kistérségben a legnagyobb támogatási igény a humán fejlesztések területén jelentkezett több mint 6 milliárd Ft-tal, mely igény szintet megközelíteni csak a gazdaságfejlesztés prioritása tudott 5,71 milliárd Ft-tal. A város- és térségfejlesztés témakörében 4,93 milliárd Ft-nyi igény merült fel, a legalacsonyabb igényelt támogatás a turizmusfejlesztés témakörében jelentkezett közel 3 milliárd Ft-tal.
A megítélt támogatások összege is a fenti trendnek megfelelően alakult. A humán infrastruktúra fejlesztés témájában 3,43 milliárd Ft került megítélésre, mely összeget szintén 3 milliárd felett alakult a város- és térségfejlesztés, valamint a gazdaságfejlesztés területén. A közlekedés prioritásában 1,54 milliárd Ft került megítélésre, és a 2. prioritás értéke is meghaladta az 1 milliárd Ft-ot.
Szintén a humán prioritásban található a legmagasabb leszerződött támogatási összeg, összesen 3,31 milliárd Ft értékben. Az 5. és az 1. prioritás adata ia 3 milliárd Ft körül alakult a vizsgált időszakban. A 2. és 3. prioritásban 1 milliárd Ft körüli összeg került szerződéskötésre.
A humán prioritásban eddig kifizetett összeg 2,13 milliárd Ft, melyet a város- és térségfejlesztés adata meghalad, ahol összesen 2,54 milliárd Ft került kifizetésre. gazdaságfejlesztés témakörében 1,42 milliárd Ft a kifizetett összeg, míg turizmusban ez az érték 1 milliárd Ft. A közlekedés fejlesztés prioritásában összesen 0,74 milliárd Ft került kifizetésre.

Martfű város esetében 2007 és 2011 között összesen 18 db pályázat került megvalósításra, 1,56 milliárd Ft értékben. A vizsgálat alapján nyújtó 2007-2011-es időintervallum a a 2007-2013-as programozási időszakot hivatott lefedni. Ezek közül 7-et a Martfűi Önkormányzat nyújtott be vagyis az állami szféra. Ezek a közlekedési hálózat, az oktatás, város és térség fejlesztését, valamint az akadálymentesítést célozták meg. Az önkormányzat által megvalósított pályázatok összértéke 435 millió Ft.

33. táblázat: A Közszféra fejlesztései Martfűn 2007-2011 között

Pályázó neve	Egységes cél	Projekt célja	Költségigény eFt	Támogatás eFt	Kezdete	Vége	Tám. rsz.	Tám. csop.
Martfű Város Önkormányzata	A kompetencia alapú oktatás elterjedésének támogatása	"Együtt a piacképes tudásért" a martfűi oktatási-nevelési intézményekben	63999,992	63999,992	2009.03.01	2010.08.31	TÁMOP-3	TÁMOP
Martfű Város Önkormányzata	Megújuló energia alapú villamosenergia-, kapcsolt hő és villamosenergia-, valamint biometán termelés	Napelemes megújuló energia hasznosító rendszer telepítése Martfű Város közintézményeiben	68995,25	41397,15	2010.07.01	2010.10.31	KEOP-4	KEOP
Martfű Város Önkormányzata	Fenntarthatóbb életmódot és fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket elősegítő mintaprojektek	Komposztálj Martfű!	4370,	4151,5	2010.08.01	2011.12.31	KEOP-6	KEOP
Martfű Város Önkormányzata	Kerékpárút-hálózat fejlesztése	SZOLNOK-MARTFŰ KERÉKPÁRÚT RÁKÓCZIFALVA-RÁKÓCZIÚJFALU-MARTFŰ KÖZÖTTI SZAKASZAINAK MEGVALÓSÍTÁSA	206366,779	175386,261	2008.10.06	2009.10.30	KÖZOP-3	KÖZOP
MARTFŰ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Város- és térségfejlesztés	MARTFŰ VÁROSBAN SZABADIDŐPARK KIALAKÍTÁSA	53281,032	47952,929	2009.05.12	2009.06.30	ÉAOP-5	xROP
Martfű Város Önkormányzata	Akadálymentesítés	Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése	52634,644	36844,25	2010.06.01	2010.11.30	ÉAOP-4	xROP
Martfű Város Önkormányzata	Önkormányzati utak fejlesztése	A Munkácsy Mihály utca útburkolat felújítása Martfűn	77175,93	65599,541	2010.08.16	2010.12.22	ÉAOP-3	xROP

Forrás: TEIR, Támogatási alrendszer

A projektek többségét, szám szerint 11 db-ot a magánszféra valósított meg összesen 1 126 millió Ft értékben. Ezek többsége a vállalkozások technológiai fejlesztését célozta meg. A következő táblázat foglalja össze Martfű településen a magánszféra által megvalósított projekteket 2007 és 2011 között.

Pályázó neve	Egységes cél	Projekt célja	Költségigény eFt	Támogatás eFt	Kezdete	Vége	Tám. rsz.	Tám. csop.

34. táblázat: Magánszféra beruházásai Martfűn 2007-2011 között

DESZÁN Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	Gépbeszerzés a DESZÁN KFT-nél	69026,802	20000,	2010.06.01	2010.11.30	GOP-2	GOP
GEO-LAND Földmérő Kft.	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	Technológiai fejlesztés és eszközbeszerzés a GEO-LAND Földmérő Kft.-nél versenyképességének fokozása érdekében	4500,	2025,	2011.07.01	2011.09.30	GOP-2	GOP
NEW CONNECTION Tanácsadó Kft.	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	Profilbővítő technológiai fejlesztés a New Connections Kft.-nél	23850,	7155,	2010.12.01	2011.03.31	GOP-2	GOP
NEW CONNECTION Tanácsadó Kft.	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	Informatikai fejlesztés a New-Connections Kft-nél.	99000,	49500,	2009.05.28	2009.08.13	GOP-2	GOP
RIGÓ Szerszám- és Formakészítő Kft.	A vállakozások önálló innovációs és K+F tevékenységének ösztönzése	Automata 3 késes papírvágógép kifejlesztése	325695,	195417,	2009.10.01	2011.09.30	GOP-1	GOP
RIGO Szerszám- és Formakészítő Korlátolt Felelősségű Társaság	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	Szerszámgyártás és öntöde komplex beruházás és fejlesztés a Rigó Kft-nél	258779,	77634,	2007.07.15	2008.12.31	GOP-2	GOP
RIGÓ Szerszám- és Formakészítő Korlátolt Felelősségű Társaság	A vállakozások önálló innovációs és K+F tevékenységének ösztönzése	Új generációs könyvkötőgép továbbfejlesztése PURMELT technológia alkalmazásával	231507,1	104178,195	2008.10.01	2011.03.30	GOP-1	GOP
Tisza Park Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Vállalati szervezet-fejlesztés, korszerű folyamat-menedzsment ösztönzése	Az ISO 9001, az ISO 14001 és az MSZ 28001(OHSAS 18001) követelmények szerinti integrált vállalatirányítási rendszer kialakítása, bevezetése és tanúsíttatása a Tisza Park Kft-nél	2869,72	1434,	2007.09.24	2008.04.30	GOP-2	GOP
RIGO Szerszám- és Formakészítő Korlátolt Felelősségű Társaság	A régió vállalkozásai üzleti hátterének fejlesztése	Környezettudatos telephely korszerűsítés és alapinfrastruktúra modernizációja	140013,999	70007,	2009.09.01	2010.09.30	ÉAOP-1	xROP
TOMA-BAU Építőipari Tervező, Kivitelező és Egyéb Szolgáltató Zrt. (Martfű Egészség és Rekreációs Központ - Martfű Termal Spa)	Versenyképes turisztikai termék- és attrakciófejlesztés	Martfű Egészség és Rekreációs Központ (Martfű Termál SPA) szolgáltatásainak fejlesztése	447923,661	199191,652	2010.06.01	2012.04.30	ÉAOP-2	xROP
Jász-Nagykun-Szolnok Szakképzés Szervezési Társulás	A szervezetek alkalmazkodóképességé nek fejlesztése	TISZK létrehozása Jász-Nagykun-Szolnok megyében	400000,	400000,	2008.09.01	2010.08.30	TÁMOP-2	TÁM OP

Forrás: TEIR, Támogatási alrendszer

2.10. Összefoglalás

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Erős és tradicionális gazdasági és foglalkoztatási funkciója van a városnak, erre épül a város térszervező ereje (1.3.2)	Kicsi vonzáskörzet, erős gravitációs központok jelenléte (1.2.1, 1.3.1)

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Kedvező és kiterjedt közlekedési kapcsolatok – vasúti, vízi, közúti, Szolnok közelségéből eredően kedvező közlekedés-földrajzi kapcsolatok (1.3.2) Jelentős ipari tradíciókkal és kapacitásokkal rendelkezik a város (2.4.1) Multinacionális, nagy foglalkoztató vállalatok jelenléte (2.4.2) Martfű a magyar cipőipar egyik centruma (2.4.2) Martfű az európai növényolaj gyártás egyik centruma (2.4.2) Martfű a magyarországi sörgyártás egyik centruma (2.4.2) Magas aktivitási és stabil foglalkoztatási ráta jellemzi a települést (2.4.3) Martfű egy dinamikusan fejlődő turisztikai desztináció, növekvő vendégforgalommal, versenyképes turisztikai attrakciókkal és szolgáltatásokkal (2.4.5) Fejlett üzleti infrastruktúrával rendelkezik a város, ipari parkok, iparterületek megléte (2.4.6) Vállalkozóbarát önkormányzati politika (2.4.6) Az önkormányzat jelentős iparűzési adóbevételekhez jut Információs társadalom kibontakozása a településen előrehaladott megyei szinthez viszonyítva (2.4.7) Kedvező jövedelmi viszonyok a megyei szinthez viszonyítva (2.5.3) Kedvező iskolázottsági mutatók jellemzik a települést a megyei szinthez viszonyítva (2.5.4) A lakosság egészségügyi állapota kedvezőbb a megyei szinthez viszonyítva (2.5.5) Széleskörű társadalmi önszerveződések, aktív civil szektor (2.5.7) Természetvédelmi, ökológiai értékek széles köre a településen (2.6.1) Korszerű lakásállomány, emberléptékű lakótelepek (2.6.3) Közművek kiépítettsége teljes körű (2.7) Az egész országban itt a legmagasabb a föld aranykorona értéke	Autópálya elkerüli a térséget (1.3.2) Városszerkezeti problémák, széttagolt városközpont, fizikálisan izolált városrészek, városszerkezeti konfliktusok (2.3.4) Csökkenő fogalalkoztattság és növekvő munkanélküliségi ráta (2.4.3, 2.5.2) Kutatásfejlesztési kapacitások hiánya (2.4.4) Az ipari park iránt nem mutatkozott érdeklődés az elmúlt években (2.4.6) Az iparterület szeres beágyazódottsága a településszövetbe, rontja a település képét (2.4.6) A kulturális turizmus feltételei hiányoznak, diverzifikálatlan turisztikai kínálat (2.4.5) Intenzíven csökkenő lakosságszám, csökkenő születésszám, vándorlási veszteség, elöregedés jellemzi a települést (2.5.1) Magas a tartós munkanélküliek aránya (2.5.2) Magas a pályakezdő munkanélküliek aránya, veszélyeztet korcsoport (2.5.2) Növekvő szegregálódás a város bizonyos részein, szegregátumok megjelenése, bizonyos társadalmi rétegek leszakadásának erősödése (2.5.6) A városban nincs műemlékállomány (2.6.2) A lakótelepek jelentős része hő technikai rekonstrukcióra szorul, a lakótelepek energetikailag pazarlóak (2.6.3) Hiányoznak a minőségi önkormányzati bérlakások (2.6.3)

Agglomerációs és szuburbanizációs folyamatok a megyeszékhely körül, a gazdaság agglomerálódása Szolnok körül (1.2.1) Szolnok kimagasló logisztikai szerepkört tölt be a Tiszántúlon A kedvező állami redisztribúciós politika kedvezményezettje volt Martfű évtizedeken keresztül, amely kedvező alapokat teremtett a gazdasági és társadalmi fejlődésnek (2.1.1) A termál, egészség és ökoturizmus nagyon dinamikusan fejlődő ágazat a világon, Magyarország az egészségturizmus egyik világközpontjának pozícionálja magát (2.4.5) Külföldi tőkebefektetések megélénkülése, a posztfordita gazdasági szerkezetben ennek kulcsszerepe van Infokommunikációs infrastruktúra dinamikus fejlődése, információs társadalmi modell felértékelődése (2.4.7) A természetvédelmi értékek felértékelődnek (2.6.1)	Járásrendszer kialakítása, közszolgáltatások koncentrálódása a járási központokban, bizonyos települési közszolgáltatásokat elveszít a város (1.2.1, 1.3.2) Mély történeti tradíciók nélküli fiatal település, gyenge a társadalmi identitás, a településszerkezet túlzottan mesterséges (2.3.3) Csökken a működő vállalkozások száma a településen (2.4.2) A cipőipar Magyarországon az 1980-as élvek óta folyamatosan a válságiparágak közé tartozik (2.4.2) A gazdasági válság jelentős hatással van a város gazdaságára Erős turisztikai desztinációs versenytársak találhatóak a város környezetében (Cserkeszőlő, Berekfürdő), amely szintén a termálturizmusra épít Országosan jellemző romló demográfiai folyamatok, alacsony gyermekvállalási hajlandóság, elöregedő társadalom (2.5.1) Intenzív külföldi migrációs tendenciák, a fiatalok tartós külföldi munkavállalása és külföldön történő letelepedése erősödik (2.5.1) Energia árak dinamikus növekedése hatással van a lakótelepek életére (2.6.3)

3. Városrészek elemzése

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia célja, hogy a város problémáit városrész szinten kezelve tegyen javaslatot a város egészének fejlesztési irányára. AZ IVS városrészekre bontja a települést, vagyis nem kizárólag a város egészére, hanem egyes városrészeire is feltáró vizsgálatokat végez el, amely alapján városrészenként fogalmaz meg fejlesztési prioritásokat és végzi el a helyzetelemzés révén a probléma feltárásokat. A városrészek hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város belterületét. A városrészi elemzés lényege:

- A város szintű helyzetértékelés megállapításaihoz kapcsolódó, az adott városrész szempontjából lényeges elemeket emeli ki
- Bemutatja az adott városrész főbb erősségeit, és hátrányait (s így alapját képezi a területi szintű stratégiának)

Az IVS teljesen lefedi a várost, mindegyik városrésszel kapcsolatban megállapításokat tesz, és kiemel olyan, középtávon különösen fontos városrészeket, amelyek koncentrált városfejlesztési tevékenységek kulcsfontosságú területei lesznek. Az elemzés elsődleges célja ezen koncentráció megalapozása. Lehetnek egy városrészben jelentős fejlesztési szükségletek, de nem biztos, hogy a problémák enyhítésére középtávon sor kerülhet. A városrész helyzetértékelésének az egyes városrészek alapvető funkcióit, a többi városrészhez viszonyított helyzetét, státuszát és az alapvető problémákat, hiányokat kell felmérnie, aminek alapján a stratégiai fejezetben megállapíthatók a kívánatos fő fejlesztési irányok.

Martfűn négy városrész határolható le:

- Városközpont
- Óváros
- Kertváros
- Északi-iparterület

20. Térkép: Martfű városrészei

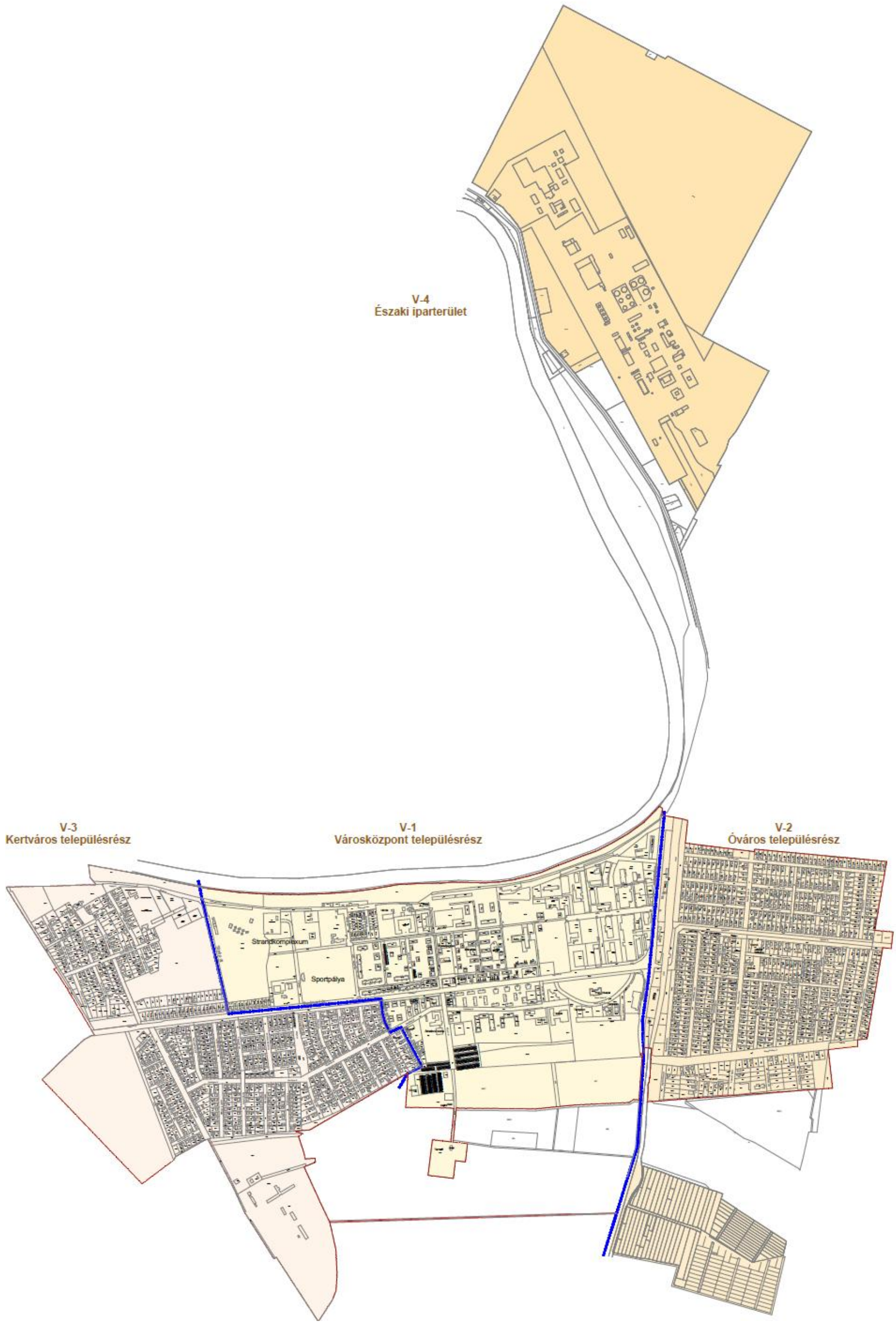

3.1. Városközpont városrész

3.1.1. A városrész lehatárolása

Tüzép utca – Szolnoki utca – Nefelejcs utca – Martos Flóra utca – belterület határ – Földvári út – Szolnoki út - Tisza folyó – Tisza parti utca

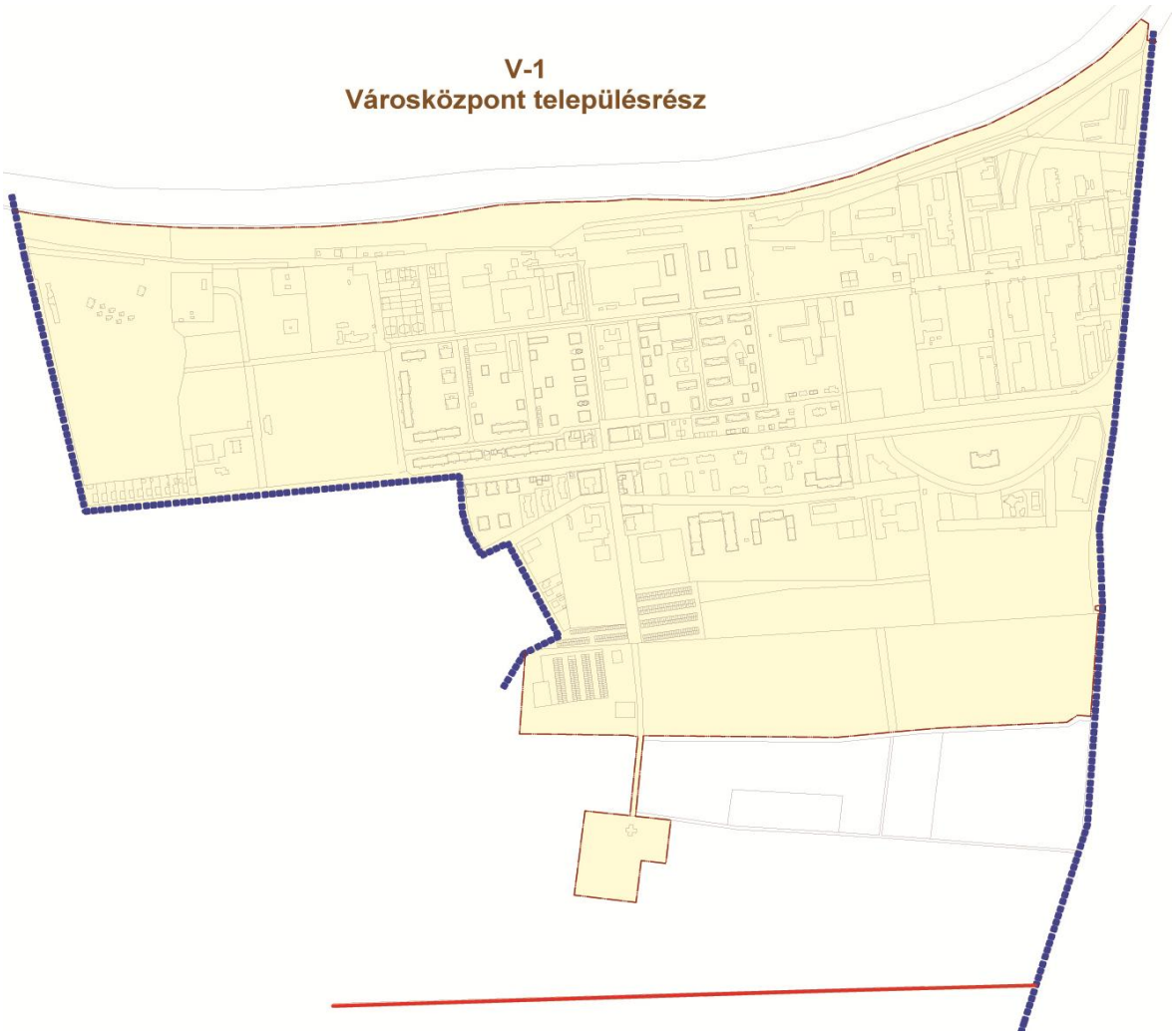

3.1.2. Társadalmi szerkezete

Demográfia

A városrész állandó népessége 3 463 fő, lakónépessége 3 411 fő. Martfű állandó és lakónépességének a 46%-a vagyis közel a fele él ebben a városrészben, ez alapján elmondható, hogy a városközpont a város társadalmilag súlyponti területe. Az idősek aránya 1,8%-al kevesebb a városi átlagnál, sőt itt a legalacsonyabb az időskorú népesség aránya (16%), amely pozitívum a városrész korösszetételét tekintve. Azonban a fiatal lakosság aránya is itt a legkisebb (16,2%).

35. táblázat: Városközponti városrész demográfiai szerkezete, 2001

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Városközpont
Lakónépesség száma (fő)	7 261	3 411

Állandó népesség száma (fő)	7 411	3 463
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	17,1	16,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	65,1	67,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	17,8	16,0

Forrás: KSH

Iskolázottság

A városközpont társadalma esetében kiemelkedően magas a felsőfogú végzettségűek aránya (12,3%), 2,5%-al magasabb, mint a városi átlag (9,9%). Az általános iskolát végzettek aránya 23,6%, amely igaz csak kevéssel de kedvezőbb a városi átlagnál (24,9%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya szintén itt a legalacsonyabb a városrészek közül.

36. táblázat: A városközpont lakosságának iskolázottsága, 2001

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Városközpont
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	24,9	23,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	9,9	12,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	14,5	13,2

Aktivitás, foglalkoztatottság, munkanélküliség

A gazdaságilag aktív népesség aránya 67,9%, a foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül 58%, amely kedvezőbb a városi átlagnál (55,4%). Martű három városrésze közül itt a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya. A városrész munkanélküliségi rátája 9,2%. A munkanélküliek aránya ebben a városrészben a legkevesebb, ebből a tartós munkanélküli 3,7%. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 48%, amely a városi átlag alatt van. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya szintén itt a legalacsonyabb a városrészek közül. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya alacsonyabb a városi átlagnál, jelenleg 35%, bár a kertvárosi területeken ez az arány alacsonyabb. Azon aktív korúak aránya, akinek kizárólag állami vagy helyi támogatás volt az egyetlen jövedelem forrásuk 9,1%. Ez az érték 0,9%-al kevesebb a városi átlagnál. Összességében a városközpont a városi átlagtól kedvezőbb munkaerő piaci mutatókkal rendelkezik.

37. táblázat: A városközpont szerepe a foglalkoztatásban, 2001

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Városközpont
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	55,5	52,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	10,8	9,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya (%).	4,5	3,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	55,4	58,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	36,2	35,0

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	39,6	37,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	48,0	46,8
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	10,0	9,1

Forrás: KSH

Közrend

2013 elején tette közzé a magyar rendőrség új térinformatikia alkalmazását, amely szabad elérhető. Az alkalmazással lehetővé válik Magyarország települései esetében egy évre visszamenőleg vizsgálni a bűnesetek számát, típusát utca szinten. Erre az adatbázisra támaszkodva, a városközponti városrészben az elmúlt 365 napban a következő bűncselekmények történtek.

- Tulajdon elleni szabálysértések száma: 15 db
- Garázdaságok, rendbontások: 1 db
- Gépkocsi lopások: 2 db
- Lakásbetörések: 1 db
- Egyéb betöréses lopások: 1 db
- Egyéb lopások: 6 db

A Tulajdon elleni szabálysértések 65%-a ebben a városrészben történik. Lakásbetörés csak ebben a városban volt az elmúlt 1 évben, de csupán 1 db. A Martfűn történő bűncselekmények 54%-a ebben a városrészben történik.

38. táblázat: A Városközponti városrész bűnügyi térképe az elmúlt 365 napra vonatkozóan, 2012

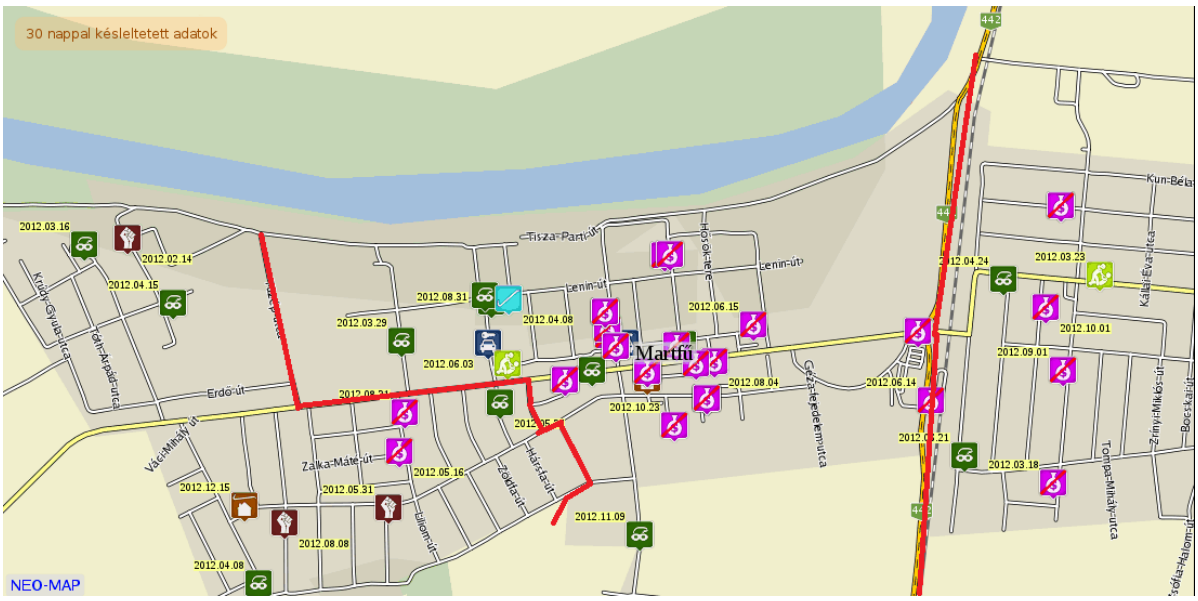

Forrás: police.hu – Bűnügyi térkép

3.1.3. Gazdasági helyzetelemzés

A városközpont egyértelműen Martfű gazdasági pólusainak egyike. A hasonló méretű településeiken általában a városközpont rendelkezik a legnagyobb gazdasági potenciállal, Martfű esetében az ipar területek száma és széttagoltsága miatt ez nem így van. Itt egy több pólusú gazdaság alakult ki. A városközpont két tekintetben gazdasági súlyponti területe a városnak. Egyrészt itt található a kereskedelmi és szolgáltató egységek túlnyomó hányada, tehát a tercier szektornak mindenképpen ez a központja. Másrészt ebben a városrészben található a Tisza Ipartelep, amely a város könnyűipari centruma. Martfű esetében nem szabad megfeledkezni, hogy a cipőipar volt a településfejlődés meghatározója, ebből adódóan beágyazódottsága a városi szövetbe nagyon mély. A Tisza Ipartelepen ma is meghatározóak a cipőgyártással foglalkozó cégek, aki korszerűsödve, az új kihívásokra reagálva próbálnak talpon maradni. Több olyan vállalkozás is működik, amely valamilyen szinten kötődik a jelenlegi martfűi cipőkészítéshez pl. szabászkések, egyéb alkatrészek gyártásával, vagy éppen az ipartelep energiaellátását, a dolgozók szállítását célul tűzve. Lehetőségeik szerint külső megrendeléseket is vállalnak, és megpróbálkoznak az uniós források kiaknázásával is.

Az önkormányzati kimutatások alapján Martfű város társas vállalkozásainak 42,68%-a található ebben a városrészben. A 67 társas vállalkozást a cég neve, címe és fő tevékenysége alapján foglaltuk össze.

39. táblázat: A városközpont társas vállalkozósai, 2012

	Név	Cím	Tevékenység
1.	ABOKER '2098 Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság "végelszámolás alatt"	Géza fejedelem u 1.	Egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység
2.	A.D. Mérnöki Iroda Korlátolt Felelősségü Társaság	Gesztenye sor 1/a.	Mérnöki tevékenység, tanácsadás
3.	ALFÖLDI SMARAGD Dísznövénytermesztő és Értékesítő Közkereseti Társaság	Szolnoki út 59. 2	Növényi szaporítóanyag termesztése
4.	Barla és Társa Munka- és Környezetvédelmi Szolgáltató Betéti Társaság	Munkácsy u. 94.	Műszaki vizsgálat, elemzés, munkavédelem
5.	BARTUS ÉS TÁRSA Vendéglátó, Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	Szolnoki út 92.	Italszolgáltatás, vendéglátás
6.	BB PETROLKÚT Korlátolt Felelősségű Társaság	Munkácsy út 111.	üzemanyag
7.	BRICK ART Építőipari és Szolgáltató Betéti társaság	Árpád fejedelem u 1	Épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése
8.	Compnet Kft.	Gesztenye sor 3.	Számítástechnika
9.	COST CONTROL Bt	Tiszaparti u 16.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység
10.	Crazy Jolly Kft.	Mártírok út 2.	Szerencsejáték
11.	DESZÁN Kft.	Gesztenye sor 1/a.	Fémmegmunkálás
12.	DK Network Magyarország Kft.	Munkácsy út 94	Egyéb szoftver-szaktanácsadás, -ellátás
13.	Dr. Magyarósi és Társa Bt.	Munkácsy u. 87.	Háziorvosi
14.	ENTERTAIN BT	Munkácsy út 87.	Szakmai középfokú oktatás

15.	ERDEI Bt	Simon F u 2.	Lábbeli-, bőráru-kiskereskedelem
16.	EUR-DENT Bt.	Szolnoki út 110.	Fogorvosi
17.	FAZEKAS Kft	Kőris u. 6.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység
18.	FESTAMESTER Kft.	Szolnoki út 132	n.a.
19.	Greencopy-Print bt.	Béke u. 5. 1/3.	Fénymásolás, egyéb irodai szolgáltatás
20.	Gyöngyvilág bt.	Sallai út 3.	Máshova nem sorolt egyéb szolgáltatás
21.	HARMÓNIA '95 Bt	Munkácsy út 87. 1/4.	könyvelés
22.	GEO-KAR Mérnöki Iroda Bt.	Szolnoki út 58.	Mérnöki tevékenység, tanácsadás
23.	GEO-Land Földmérő Kft.	Szolnoki út 58.	Mérnöki tevékenység, tanácsadás
24.	HEGEDŰS-TRANS-KER Kft.	Szolnoki út 60.	fuvarozás
25.	HENZO-TRANSPORT Kft.	Széchenyi út 10.	fuvarozás
26.	HERKY SPORT Kft.	Szolnoki út 92. 2/5.	Sportszergyártás
27.	HÖGL shou fashion Kft.	Gesztenye sor 1.	n.a.
28.	Kereskedőház 2002 Kft.	Gesztenye sor 1/a.	Vasáru-, festék-, üveg-kiskereskedelem
29.	KRUPA Bt.	Munkácsy út 96	Egyéb termék ügynöki nagykereskedelme
30.	LAJSZESZ Kft.	Munkácsy út 126. 2/6.	Desztillált szeszes ital gyártása
31.	Leather Trade Kft.	Simon F u 2.	bőrkereskedelmi
32.	LEGERO HUNGARIA Kft.	Gesztenye sor 1.	cipőgyártás
33.	LIKVIDATÚRA Kkt.	Szolnoki út 72.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység, (kizárólag számviteli tevékenység)
34.	LORENZ Shoe Group Kft.	Gesztenye sor 1.	cipőgyártás
35.	M&M Pharma Kft.	Béke u. 2.	gyógyszertár
36.	Mediacore Kft.	Munkácsy u. 94.	Audio-, videoberendezés kölcsönzés
37.	MEN-AUDI-TOR Kft.	Szolnoki út 136.	könyvelő
38.	MEZŐFARM-R Kft.	Gesztenye sor 18. fsz. 1.	mezőgazdasági
39.	Mobil Fizikoterápia Kft.	Széchenyi út 6.	Egyéb humán-egészségügyi ellátás
40.	MOXA Diákmunka-Menedzsment Kft.	Gesztenye sor 1.	Egyéb emberierőforrás-ellátás, gazdálkodás
41.	Nádi és Társai Kft.	Szolnoki út 76.	Saját tulajdonú ingatlan adásvétele
42.	NAKICER Kft.	Szolnoki út 201.	fuvarozó
43.	P&H Bt.	Szolnoki út 84. 1/3.	n.a.

44.	PENTA PRINT Kft.	Gesztenye sor 1.	Nyomás (kivéve: napilap)
45.	Profi Kamera Kft.	Május 1. út. 4.	Fényképészet
46.	Proper-Three Kft.	Munkácsy u. 107.	Bőr, szőrme kikészítése
47.	QADRETTO-BAU Bt.	Simon F u 9. 2/6.	Padló-, falburkolás
48.	RONIN CONTRACTING Kft.	Sallai út 2. fsz. 4.	Információ-technológiai szaktanácsadás
49.	Sági és Társa Kft.	Váci M. út 1.	fuvarozás
50.	Second Time Kft	Ifjuság út 15.	Óra-, ékszer-kiskereskedelem
51.	SOLT Medic Kft.	Szolnoki út 116.	Háziorvosi
52.	SZAKISS GYÜMÖLCS Kft.	Szolnoki út 84. 3/10.	Zöldség, gyümölcs kiskereskedelme
53.	Szerencsekuckó Kft.	Piac tér 2.	szerencsejáték
54.	Szolnok Immo Kft.	Mártírok útja 2	ingatlan bérbeadás
55.	Szveti-Medic Kft.	Gesztenye sor 2.	Háziorvosi
56.	T&T Compware Bt.	Ságvári Endre út 7	Információ-technológiai szaktanácsadás
57.	Takács és Társa Bt.	Kassák Lajos út 12	Ruházat, lábbeli nagykereskedelme
58.	Talonil Kft.	Gesztenye sor 1.	n.a.
59.	Tisza Cipő Zrt.	Gesztenye sor 1.	Üzletvezetés
60.	Tisza Joule Kft.	Gesztenye sor 1.	ipari energia szolg.
61.	Tisza Mobil Kft.	Gesztenye sor 1.	közlekedési szolg., szerviz
62.	Tisza Park Kft.	Gesztenye sor 1.	műszaki tervezés
63.	Tisza-Autó Kft.	Tisza-Parti út 18	Gépjármű-kereskedelem
64.	Tiszazug Bau Bt.	Gesztenye sor 1/a.	Épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése
65.	Tyereskova Lakásszövetkezet	Munkácsy u. 94.	n.a.
66.	Winexport Kft.	Mártírok útja 5. fsz. 3.	Szőlőtermesztés
67.	ZTB Plusz Kft.	Gesztenye sor 11. fsz. 3.	Csomagolás

Forrás: Önkormányzati adóiroda

Mint látható ebben a városrészben fölülreprezentáltak a szolgáltató vállalkozások, a kereskedelemmel foglalkozó vállalkozások. A vállalkozások egy speciális részét cipőipari vállalkozások alkotják, őket lehetséges még önálló egységként kezelni a városrész gazgdasági szerkezetének meghatározása során.

Ebben a városrészben található a legtöbb vendéglátóhely: szálloda, kemping, 5 db étterem, kávézók, cukrászda és büfék. A vendéglátó egységek területi koncentrációja alapján egyértelműen meghatározhatóak az idegenforgalmilag potens területek. Kiskereskedelmi üzletből 39 db, kiskereskedelmi központból további 2 db található itt. Az üzletek, vendéglátóhelyek túlnyomó többsége a Szolnoki út és a Simon Ferenc út közötti vékony szakasz mentén vagy annak környezetében helyezkednek el. A kiskereskedelmi egységekre egy erőteljes területi koncentráció jellemző.

Martfű
Kiskereskedelmi és vendéglátó funkciók

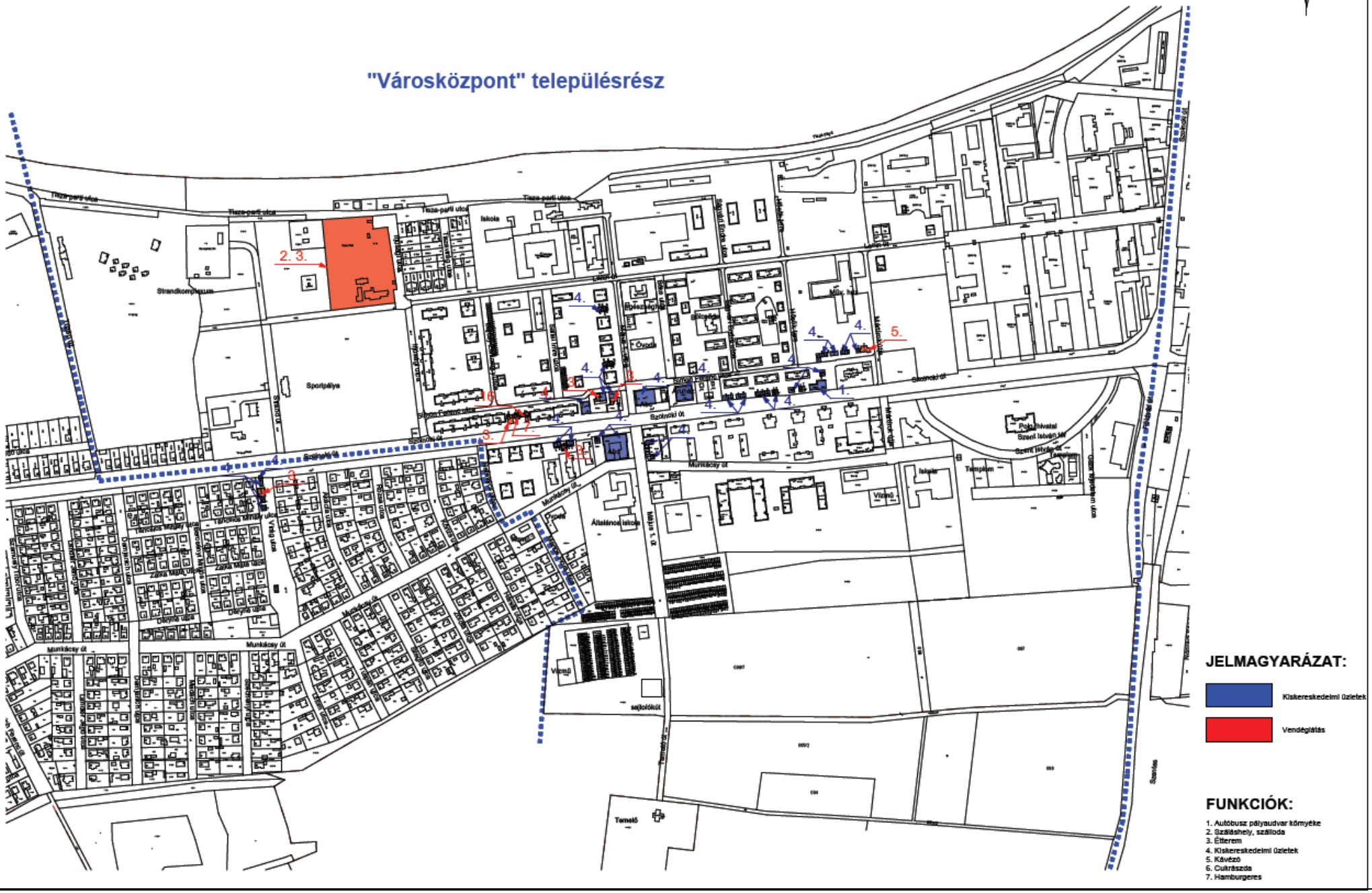

3.1.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány

Martfű ipari fejlődése az egykori Cikta-cipőgyár építésével kezdődött, mely a meglévő két út és a vasútállomás, valamint a Tisza folyó által közrezárt terület vasútállomáshoz közeli részére épült. A mára már több vállalkozásnak helyet adó egykori Tisza-cipőgyár egységes ipari területet képez belső utakkal, iparvágánnyal és közműhálózattal. A gyárterület egésze zárt kerítéssel körbevéve alkot egységes területet. A gyártelep, mint első önálló elnyújtott téglalap alakú beépített terület, körülhatárolva, szabályos utcahálózattal megtervezve létesült. A gyártelepen belül az épületek elhelyezése és beépítése szabadon állóan, a technológia és a belső logisztika szerint történt. Településkép szempontból meghatározó a Cipőgyár tömbje, ezen belül is térfalként a kerítés a városkapu szerepét tölti be.
A gyárhoz kapcsolódóan alakult ki a Bata-lakótelep, mely a gyár "főútjának" folytatásaként a Gesztenye sor két oldalán és az arra merőleges utakon létesült. A lakóterületet a gyárterülettel együtt részletes rendezési tervek alapján építették 1940-től - mely rendezési terv elképzelései nem teljes mértékben valósultak meg. A tervek alapján elhelyezett szabadonálló villaszerű 4-6-8- lakásos épületek mellett többlakásos tömbházszerű épületek is épültek. A terület - mint a hazai telepszerű beépítés egyik eredeti formában fennmaradt emléke - területi védelemben részesül, valamint a közelmúltban önkormányzati rendelettel a háztípusok is védelem alá kerültek. A jellemző beépítési forma a szabadonálló, alápincézett földszint+ emeletes magastetős épület volt. A lakóterületre jellemző a zöldfelületek jelentős nagysága és a jól kiépült intézményhálózat. A lakótelep területén található a művelődési ház, az egészségügyi centrum, de itt van a szakközépiskola, és az óvoda is. A városrész hangulatát és a településképet meghatározza a Tisza - part és a központi játszótér környezete, valamint a néhány éve létesült Termál szálloda és gyógyfürdő a mellette lévő kempinggel, valamint a városi sportteleppel. A lakótelep területén a termálszálloda szomszédságában sorházas új beépítésű lakóterület alakult ki, jellemzően kis telekmérettel földszint+tetőtérbeépítéses modern épületekkel, mely tömb egyik része ikerházas kialakítású. Ugyancsak ezen terület részei az 1970-es évek körül épült középblokkos lakóépülete földszint + 4 emeletes, lapostetős kialakítással szabadonállóan, úszótelken történt épületelhelyezéssel. A városközpont része a Martfű - Tiszaföldvár út (Szolnoki út) másik oldalán lévő terület, ahol összekapcsolva a településrészeket az új településközpont alakult ki. A városháza és az előtte lévő tér, valamint a református és római katolikus templom belső úttal kapcsolódik a főúthoz. Az új városközpont intézményi, vallási épületei modern stílusúak jelentős mértékű dísztérnek és szoborparknak kialakított zöldfelülettel.
Az új városközponttól nyugatra lévő tömbházas lakótelepet több típusú, jellemzően 3-4 szintes épület alkotja, kiegészítve közintézményekkel (iskola, posta, szolgáltatóház, áruház), valamint jelentős nagyságú garázssorokkal és a temetővel. Az új városközponttól délre tartalék lakóterületek találhatók, tervezett úthálózattal. A város központi részéhez tartozik a buszpályaudvar és környezete, valamint a nagyobb áruházak (Spar, Lidl) jelentős nagyságú területe. A központi részt jellemzi a lakó, intézményi és ipari területek egymásmellettisége, a jelentős mértékű nagy zöldterület, a szabályos útvonalvezetések.

40. táblázat: A városközpont lakásállománya, 2001

	Martfű összesen	„Városközpont” városrész
Lakásállomány (db)	2836	1490
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	9,1	7,6
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	13,6	22,9

Forrás: KSH

A város teljes lakásállományának több mint 50%-a a városrészben található. Az összkomfort alatti lakásállományt tekintve a városrész pozíciója a legkedvezőbb. Ezzel ellentétes viszont az egyszobás lakások aránya. Mivel az un. „Bata” házakban jellemző ez a típusú lakás, így nem véletlen azok kiugróan magas aránya a település összképéhez viszonyítva.
A városrész közművekkel 100%-osan ellátott. A közlekedési területek állapota változó. A 4633. jelű, Tiszaföldvár és Martfű közötti országos mellékút belterületi szakasza – Szolnoki út – keresztmetszeti szempontból megfelelő, burkolatának állaga közepes. Az úttal párhuzamosan kerékpárút halad, de tervezett a Tisza töltésén végighaladó kerékpárút is. A városrész útjai mindenhol szilárd burkolattal ellátottak, részben aszfalt, részben beton anyagú. Ez utóbbiak közzé tartozik a Gesztenye sor (volt Lenin út) is, aminek az átépítése, új burkolattal való ellátása régóta szerepel a helyhatóság tervei között. A parkolás, a csekély forgalom miatt a tömbbelsőkben elsősorban az útpadkákon történik.

3.1.5. Zöldterületek, zöldfelületek

Martfű város zöldfelületi rendszerének legfontosabb elemei, a közhasználatú parkok, a korlátozott közhasználatú, nagy kiterjedésű zöldfelületekkel rendelkező intézményi területek, rekreációs, sportolási céllal létesített, illetve turisztikai szempontból kiemelt jelentőségű területek nagyobb része a településsel észak felől határos Tisza-folyó vonalára felfűzve helyezkednek el. Ezeknek a zöldfelületi rendszer szempontjából kiemelt jelentőséggel bíró területeknek a többsége a "Városközpont" településrészen foglal helyet.
A város központi zöldfelülete, parkosított területe a főutcának tekinthető Szolnoki út és az átmenő forgalom nagy részét lebonyolító 442 sz. főút találkozásánál, a Szent István téren található. A park a Polgármesteri Hivatal épületét, egy kisebb rendezvényteret ölel körül, amit dél felől a Szent Tamás-templom és a Martfűi Református Egyházközség temploma, valamint a Szent Istvánnak emléket állító szobor határol.
A parkban többek között egy kisebb tó is helyet kapott, de több szobor, képzőművészeti alkotás, emlékmű is áll itt. A sétautakkal behálózott zöldfelületet dél felől egységes, kettős platánsor, északi oldalán pedig kettős gömb kőris fasor szegélyezi.
A Szent István tér közvetlen szomszédságában, a Szolnoki utca északi oldalán, a Hősök tere út és az egykori Tisza Cipőgyár közötti területen terül el a város legnagyobb, legidősebb növényállománnyal rendelkező, többé-kevésbé összefüggő parkosított zöldfelülete. A parkot a Tisza cipőgyár fő megközelítési útvonalaként létrehozott, a közelmúltban Lenin útról Gesztenye sorrá átnevezett utca, valamint az arra merőlegesen futó Mártírok útja három külön részre osztja. A nyugati harmad területén áll a város művelődési központja, a keleti és az északi harmad egybefüggő, ligetes zöldfelületként funkcionál.
Mindhárom park elsősorban településökológiai szempontból képvisel értéket, hiszen a megfelelő sétautak, pihenést szolgáló elemek hiányában használati, rekreációs értékük csekély. Az északi park, a Tiszával szomszédos elhelyezkedéséből kifolyólag kiemelt jelentőségű a település zöldfelületi rendszerének elemei között, hiszen közvetlen kapcsolattal bír a folyóval és annak partjával és a beépítettsége is minimális.
A Tiszát övező, legfrekventáltabb és a települési zöldfelületek között a legértékesebb, part menti sáv, a település folyó felőli fogadóövezetének esztétikai és használati értékét jelentősen csökkenti és tájhasználati konfliktusok alapját képezi (a Tisza teljes hullámtere a Közép– Tiszai Tájvédelmi Körzet része), hogy részben funkciójukat veszített, leromlott állapotú, megjelenésüket és funkciójukat tekintve sem oda illő, garázsokként számon tartott építmények uralják a terület megjelenését. Az említett egybefüggő, beépítetlen, hagyományos értelemben vett zöldfelületek mellett, meg kell említeni, a Szolnoki út északi oldalán és a Gesztenye sor két oldalán, az 1940-es években, a cipőgyár építésével párhuzamosan, annak kiszolgálására, megtervezett és megépített "Jan Antonin Bata" után elnevezett lakótelep szintén idős növényállománnyal rendelkező úszótelkeit is.

Az 1940-es években, komplex kertépítészeti, növénykiültetési tervek alapján kivitelezett lakótelepi közterületek növényzete mára kissé rendezetlenség, túlzsúfoltság benyomását kelti, melyet tovább fokoznak az egyes társasházak közvetlen környezetének eltérő használatából adódó megjelenésbeli különbségek, a magán és öncélú térhatárolások, lekerítések és az egységes kertépítészeti, szabadtér-építészeti koncepció hiánya is.
A lakótelep és a város lakosságának kiszolgálására két játszótér is kialakításra került. A Simon Ferenc utca és a Május 1 utca találkozásánál egy természetes, fa anyaghasználatú, a Május 1 utca és Gesztenye sor találkozásánál pedig egy a közelmúltban megvalósított, modern játszóeszközöknek, sportpályának, szánkódombnak, központi pavilonnak és egy kiszolgáló épületnek is helyet adó játszókert található. A "Bata" lakótelephez észak és nyugat felől további összefüggő zöldfelületek, nagyméretű zöldfelülettel rendelkező intézményi területek kapcsolódnak. Északon a Damjanich János Szakképző Iskola és Gimnázium területe helyezkedik el, nyugaton pedig a város sportterülete található, mely egy nagy és egy kisebb füves labdarúgópályának és három, salakos teniszpályának ad helyet. Tőle északra áll a település termálvízi adottságainak kihasználására létesített fürdő és szálloda, tőle nyugatra pedig a szintén elsősorban turisztikai célokat kiszolgáló kemping területe egy nagyméretű tóval.
A Szolnoki út déli oldalán, a már említett Szent István téri parktól délre, nagyméretű, beépítésre váró, jelenleg azonban még kihasználatlan, jellemzően zöldfelületként funkcionáló területek és a város temetője szegélyezik a "városközpont" településrészt.

3.1.6. A városközpont funkcióellátottsága

A városrész funkciókkal igen jól ellátott. A településen jelenlévő funkciók közel 100%-át itt találjuk, ez különösen nagy koncentrációt eredményez. Ettől válik a két másik városrész majdnem, hogy homogén lakóterületekké. Az egyes ágazatok ellátottsága a település léptékéhez viszonyítottan megfelelő, egyes területek a különleges történelmi adottságok miatt különösen kiemelkedő.

Gazdasági		Közlekedési, távközlési		Közösségi		Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási		Humán szolgáltatási	
Tisza Ipartelep	1	Posta	1	Könyvtár	1	Polgármesteri Hivatal	1	Körzeti rendelő	1
OTP Bank	1	Buszállomás	1	Művelődési Ház	1	Okmányiroda	1	Gyógyszertár	2
Egyéb pénzügyi Szolgáltatók	1			Színház	1	Területi hatósági intézmények	1	Központi körzeti ügyelet	1
Tisza Tak. Sz. Kisújszállás és vidéke Tak. Szöv.	1			Helytörténeti gyűjtemény	1	Rendőrség	1	Gyermekorvos	1
Kereskedelmi központ LIDL, Spar	2			Sport, infrastruktúra	2	Polgárőrség	1	Védőnői szolgálat	1
Piac	1			Uszoda	1			Fogászati rendelő	1
Szálloda	1			Rendezvény-csarnok	1			Bölcsőde	1
Kamping	1			Strand	1			Óvoda	2
Étterem	5			Játszótér	1			Általános Iskola	1
Kiskereskedelmi üzletek	39							Középiskola	1
Kávézó	1							Templom	2
Cukrászda	1								
Hamburgeres	1								
Autómosó	1								

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

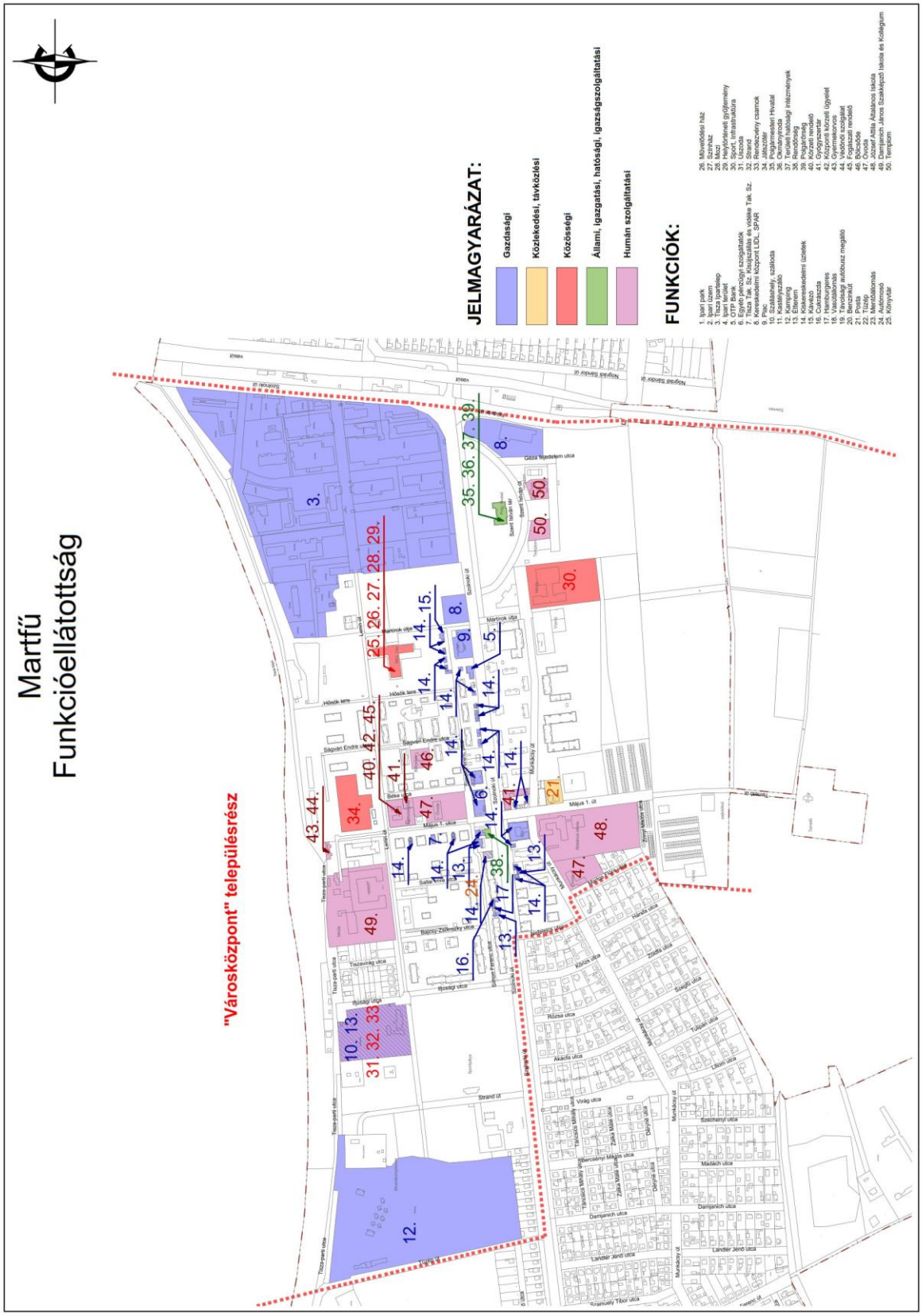

3.1.7. A városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
A város súlyponti társadalmi és gazdasági területe A városban itt a legmagasabb a felsőfokú végzettségűek aránya A többi városrészhez képest kedvezőbb munkaerőpiaci viszonyok (magasabb foglalkoztatottság, alacsonyabb munkanélküliség) Tisza Ipartelep megléte, erős gazdasági funkciójú városrész Erős szolgáltató, vendéglátó és kereskedelmi funkciókat koncentráló városrész Turisztikai, rekreációs övezet ebben a városrészben található Erős közszolgáltató profilja van a városrésznek Jelentős mértékű esztétikus zöldfelületek hálózzák be a városrészt, modern, esztétikus városmag Tartalék lakóterületek megléte, helyi védelem alatt álló esztétikus lakótelep A városrész jól megközelíthető, jók a közlekedési kapcsolatai	A városrészek közül itt a legalacsonyabb a fiatal lakónépesség aránya A közrend ebben a városrészben a legrosszabb, elsősorban a tulajdon elleni szabálysértések száma emelkedik ki Városszerkezeti problémák, nincs történetileg kialakult városmagja a településnek, az ipartelep határozza meg a városrész szerkezeti fejlődését A Tisza Ipartelep rontja a városképet, túlzott hatást gyakorol a városképre A lakótelep épületállománya korszerűtlen, energiafogyasztása magas Szegregációval veszélyeztet terület jelenléte Nincsenek kiadható lakások, kevés az önkormányzati bérlakás
Lehetőségek	**Veszélyek**
Gyógy turizmus iránti kereslet világszerte növekszik A termáladottságok kedveznek az energetikai fejlesztéseknek, amely olcsóbb közszolgáltatásoknak lehet az alapja Komplex városrehabilitációs programok generálásának lehetősége A gazdasági ágazatok hálózatosodás, klaszteresedés. A cipőipari vállalkozások közötti klaszteresedés.	A szegregációval veszélyeztet területek szegregátumokká alakulnak Szociális és társadalmi feszültségek felerősödése A cipőipar a válság ázatok közé tartozik Magyarországon a távol-keleti erős konkurencia miatt. Martfűn a cipőipar hanyatlása egyet jelentene a városrész egy részének barnamezős, funkció vesztet területté válásával.

3.2. Óváros városrész

3.2.1. Az óvárosi városrész lehatárolása

Szolnoki út – „Zsófia”- dűlő – belterület határ

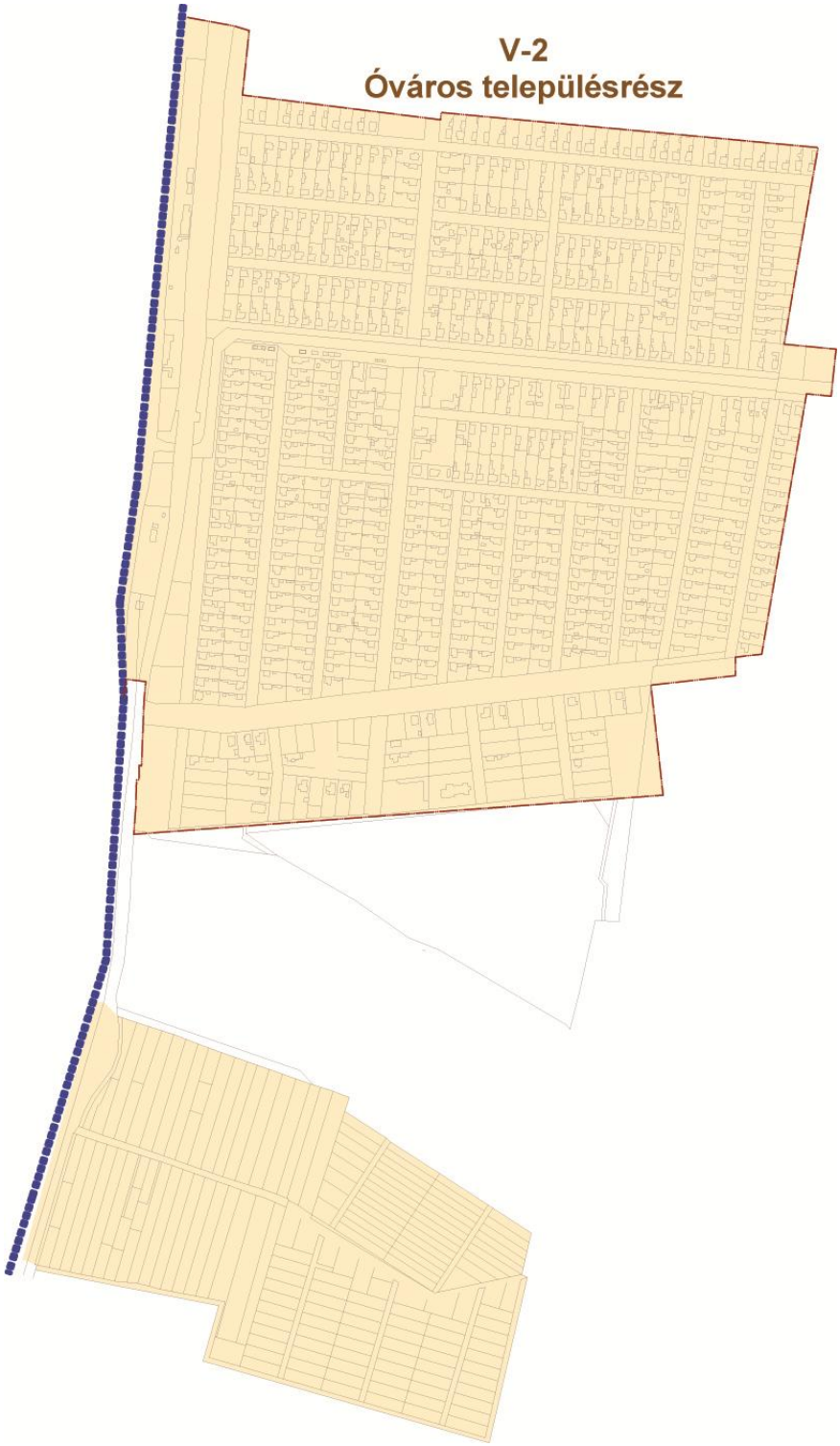

3.2.2. Az óvárosi városrész társadalmi szerkezete

Demográfia

A városrész állandó népessége 2 030 fő, lakónépessége 1 996 fő. Martfű állandó és lakónépességének kicsivel több mint a 27%-a él ebben a városrészben. A városrész lakossága közel azonos a másik lakóterületi városrésszel (kertváros). Kor összetételét tekintve a 15-59 évesek aránya 2%-al kevesebb, a 60 éven felüliek aránya 1,6%-al több a városi átlagnál. A 60 éven felüliek aránya itt a legmagasabb a három városrész közül, tehát itt a legelőrehaladottabb az elöregedés.

Az óváros főbb demográfiai mutatói az alábbi táblázatban kerültek összegzésre.

41. táblázat: Óvárosi városrész demográfiai mutatói, 2001

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Óváros
Lakónépesség száma	7 261	1 996
Állandó népesség száma	7 411	2 030
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	17,1	17,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	65,1	63,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	17,8	19,4

Forrás: KSH

Iskolázottság

Iskolai végzettséget tekintve vannak jelentősebb eltérések. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők (28,5%) száma 4,3%-al magasabb, mint a városi átlag (24,9%). A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (4,6%) 5%-al alacsonyabb, mint a városi átlag (9,9%). Ez azt jelenti, hogy az óváros lakosságának iskolázottsága a legrosszabb. A különbségek, anomáliák figyelemreméltóak a lakosság képzettségét tekintve. A társadalmi versenyképesség hátrányait igazolja, hogy az óvárosban a legmagasabb az általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (16,7%).

42. táblázat: Az óvárosi városrész társadalmának iskolázottsági mutatói, 2001

Mutató	Martfű város	Óváros
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	24,9	28,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	9,9	4,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	14,5	16,7

Forrás: KSH

Aktivitás, foglalkoztatottság, munkanélküliség

A gazdaságilag aktív népesség aránya 63,2%, ebből mindössze 58,2%-a foglalkoztatottak aránya. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a városi lakónépességen belül is ebben a városrészben a

legmagasabb 58,6%, amely 3,1%-al nagyobb mint a városi átlag. A mutató alapján elmondható, hogy az Óvárosban a legalacsonyabb az aktivitási ráta. Összességében elmondható, hogy ebben a városrészben a legalacsonyabb a foglalkoztatottság. A munkanélküliek aránya 11,2%, amely magasabb a városi átlagnál (10,6%), de nem ez a városrész sújtott a legmagasabb munkanélküliséggel. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 52,1% amely 4,1%-al magasabb a városi átlagnál és ezzel az értékkel első a három városrész közül az Óváros. Ez egyenes következménye a lakosság gyengébb képzettségének. A tartós munkanélküliek aránya 5%, a munkanélküliek jelentősebb része tartós munkanélküli. A tartós munkanélküliek aránya az óvárosban magasabb a városi átlagnál. Sajnálatosan ebben a városrészben kiemelkedően a magas azoknak az aránya, akiknek kizárólagos jövedelemforrásuk állami vagy önkormányzati támogatás volt. Jóval magasabb, mint a másik kertvárosi részben, több, mint 3%-al megelőzi a városi átlagot a mutató értéke.

43. táblázat: Az Óváros munkaerő piaci és szociális mutatói

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Óváros
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves a 15-64 éves népességen belül (%)	55,4	58,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	36,2	38,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	39,6	42,2
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	48,0	52,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül (%)	55,5	58,6
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta) (%)	10,8	11,4
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	4,5	5,0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt (%)	10,0	13,5

Forrás: KSH

Bűnözés

A Óvárosi városrészben az alábbi bűncselekmények történtek a 2012. évben:

- Tulajdon elleni szabálysértések száma: 6 db
- Garázdaságok, rendbontások: 1 db
- Gépkocsi lopások: 1 db
- Egyéb lopások: 4 db

A bűncselekmények 25%-a történik ebben a városrészben, ez a városrész a legkevésbé fertőzött. Az alábbi térképen látható, hogy a bűnesetek, melyik utcákat érintik a városrészen belül legjobban.

21. Térkép: Elkövetett bűncselekmények területi lokalizációja az Óvárosban

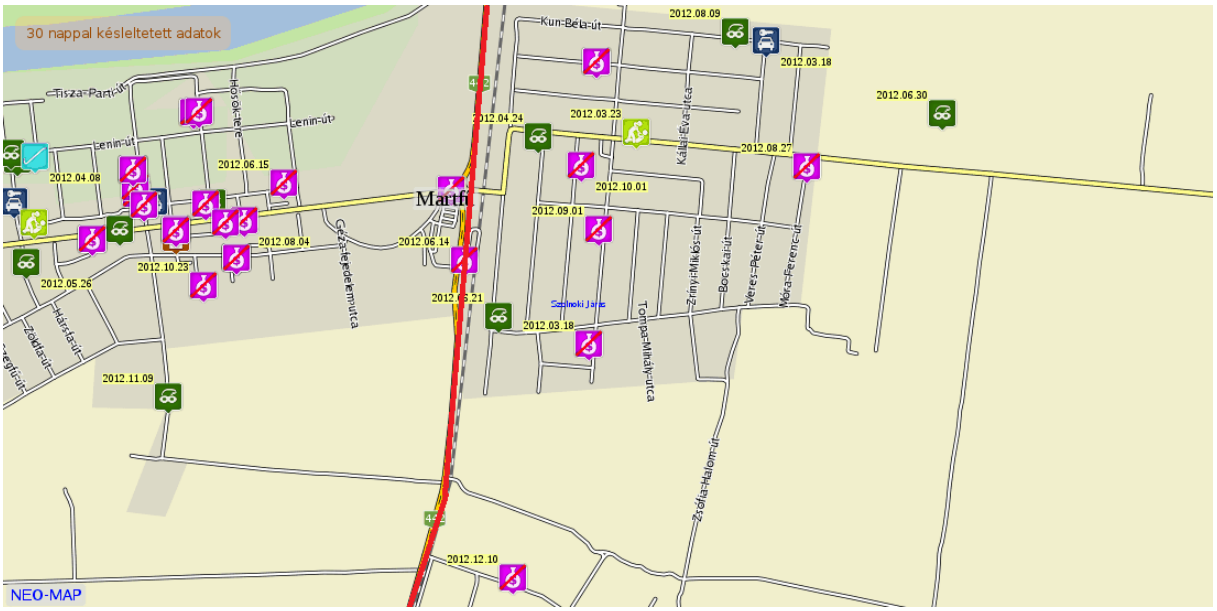

Forrás: police.hu – Bűnügyi térkép

3.2.3. Az Óváros gazdasági helyzetelemzése

Az Óvárosi városrészben található a legkevesebb társas vállalkozás, a településrész csupán a vállalkozások 19,74%-át koncentrálja. A vállalkozások ágazati megoszlását nézve, megjeleni egy kisebb, termelő, ipari vállalkozás, amelyek elsősorban a cipő és ruhagyártás, az építőipar, fémmegmunkálás területéről kerülnek ki. Őket leszámítva a szolgáltatások fölülreprezentáltsága jellemző, azonban itt háttérbe szorulnak a kereskedelmi egységek a városközponti városrészhez képest. A kereskedelmi egységek itt inkább a városrész lakosságának kiszolgálásához igazodnak. Meglepően magasa az informatikával foglalkozó cégek száma.

44. táblázat: Az Óváros társas vállalkozásai, 2012

	Név	Cím	Tevékenység
1.	3 T Consulting Bt.	Szabó P. út 7.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység
2.	Alpin-Festek Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	Móra Ferenc u. 2.	Festés, üvegezés
3.	ARCHI-MEDIC Építész és Egészségügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Tompa Mihály utca 10.	Általános járóbeteg-ellátás + építész
4.	CALIGA Cipőüzem Termelő Korlátolt Felelősségű Társaság	Rákóczi út 51.	Cipőgyártás
5.	Csüllög és társa Kft.	Arany J. út 15.	Építőipari
6.	FADO 2003 Kft.	Zrínyi út 5.	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
7.	IHKSZ Szolgáltató Kft.	Kölcsey F. út 3.	n.a.

8.	Kecső Kft.	Veres P. út 15.	Építőipari
9.	KENTÁN Bt.	Veres P. út 15.	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
10.	KISSKOVÁCS Kkt.	Tompa Mihály utca 6.	Egyéb, máshová nem sorolt iparcikk-kiskereskedelem
11.	MARAVAL Kft.	Móra Ferenc u. 17.	Információ-technológiai szaktanácsadás
12.	MARBO 2000 Bt.	Kossuth L. út 48.	Ruházat kiskereskedelem
13.	MARVELLUSZ-TEXT Bt.	Kossuth L. út 61.	Textil, ruházat, lábbeli piaci kiskereskedelme
14.	MONA 2006 Kft.	Rákóczi út 42.	fuvarozó
15.	N+HMV Kft.	Móra Ferenc u. 6.	Fémmegmunkálás
16.	O-SZ Földgép Kft.	Petőfi S. út. 1.	Építési terület előkészítése
17.	PETHELPET 2011 Kft.	Ady E. út 2.	Fémmegmunkálás
18.	Pro-Ben 2001 Kkt	Hunyadi J. út 21.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység, /csak számviteli tevékenység/
19.	PRO-GARDEN Bt.	Kölcsey F. út 12.	Növénytermelési szolgáltatás
20.	R&K Bt.	Kun B. út. 16.	Közúti teherszállítás
21.	REMARK-75 Bt.	Móra Ferenc u. 17.	oktatás
22.	Salesman Bt.	Rákóczi út 78.	Bőrruházat gyártása
23.	SOFT-COM 2000 Bt.	Hunyadi J. út 49.	Számítógépes programozás
24.	Sólyom és Fia Kft.	Nógrádi S. út 4.	Egyéb gumitermék gyártása
25.	SONG CAO & CAO Kft.	Petőfi S. út. 35.	Ruházat kiskereskedelem
26.	SZIL-TRADE 2005 Kft.	Tompa Mihály utca 7.	Hús-, húsáru kiskereskedelme
27.	Tgasoft Kft	Hunyadi J. út 49.	Számítógépes programozás
28.	TOPA-97 Bt.	Tisza Antal út 16.	Víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló-szerelés
29.	UE Group Magyarország Kft.	Ady E. út 22/c.	Csomagküldő, internetes kiskereskedelem
30.	VIANZO-TEAM Kft.	Petőfi S. út. 25.	Számítógép, periféria, szoftver kiskereskedelme
31.	Yating & Yating Kft.	Petőfi S. út. 35.	n.a.

Forrás: Martfű város Önkormányzat, adóiroda

Vendéglátóhelyek közül 4 db étterem, kiskereskedelmi üzletekből szintén 4 db található a városrészben. Ezek közül szinte mindegyik a Rákóczi út mentén helyezkedik el.

Martfű
Kiskereskedelmi és vendéglátó funkciók

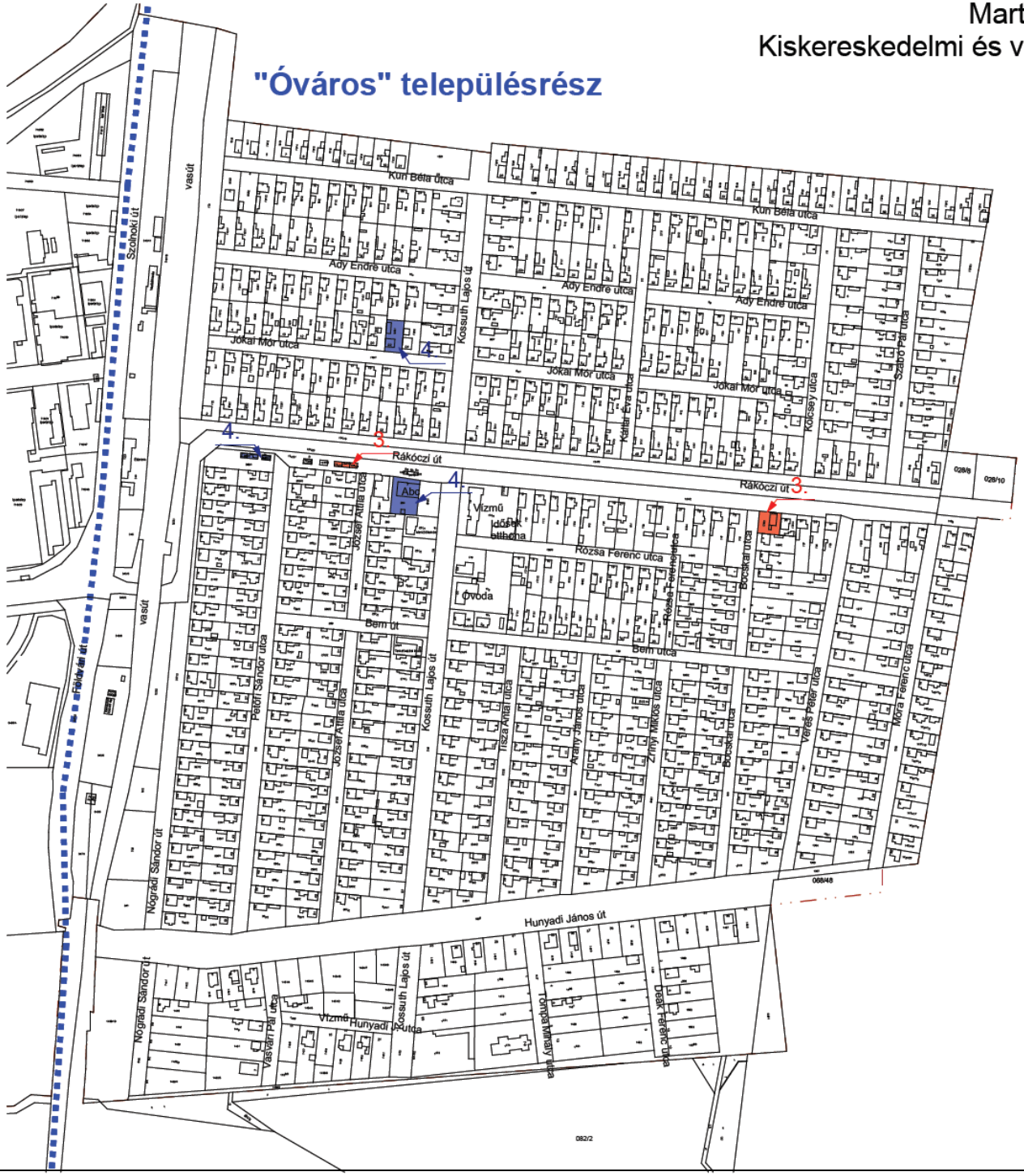

JELMAGYARÁZAT:

- Kiskereskedelmi üzletek
- Vendéglátás

FUNKCIÓK:

1. Autóbusz pályaudvar környéke
2. Szálláshely, szálloda
3. Étterem
4. Kiskereskedelmi üzletek
5. Kávéző
6. Cukrászda
7. Hamburgeres

3.2.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány

Martfű lakóterületének legrégebbi része, melyet Martfű önállóvá válása után (1950) telepítették a vasúton túli, közel négyzetes területű részre, szabályos derékszögű úthálózattal. Ezen a területen kapott helyet a községközpont. Excentrikus elhelyezkedése, a fejlesztési terület hiánya, valamint a település fejlődése miatt a megnövekedő igényeket nem tudta kielégíteni a régi településközpont, de mint alközpont megmaradt.
A vasúton túli területet jellemzi a tervezett kialakítás, szabályos vonalvezetésű utakkal. A keresztmetszeti méretében szélesebb főútra (Mezőhék felé vezető út) csatlakozó merőleges utcák keskenyebb lakó utak. A területen jellemzően az 1950-70 között épült sátortetős kockaházak vannak oldalhatáros beépítéssel, előkerttel. A településrész központja, az egykori községközpont körüli intézményi területen található idősek otthonával, óvodával, áruházzal egyéb szolgáltató létesítményekkel. A területen található közintézmények városrészi funkciókat töltenek be, méretükben kisebbek az egész települést ellátó intézményektől. A terület nagy részén a főépületek mellett melléképítmények is találhatók oldalhatáros elrendezéssel a főépület mögött. Az óváros településrész egységes lakóterület nagyobb méretű közhasználatú zöldterület nélkül. A településrész képét döntően a 4,5-6,00 méter építménymagasságú lakóépületek határozzák meg. A területet a város többi részétől elválasztja a vasút, így a vasúti átjáró szerepe felerősödik, mintegy összekötő a két településrész között.
A településrészhez tartozó vasúti pályaszakasz - mint szerkezeti elem - mellett kisebb raktározási, gazdasági területek és benzinkút található, melyek a vasút elválasztó szerepe miatt nem kapcsolódnak szervesen a településrészhez.
A településrész déli része Martfű legújabb családi házas negyede, ahol a tetőtér beépítéses családi házak mellett már úgynevezett mediterrán típusú épületek is helyet kaptak. A város tartalék családi házas területe a déli lakóterület folytatásában található jóváhagyott településrendezési terv szerint, továbbá a területre telekalakítási terv készült. Az Óváros településrész összefoglalva kertes, családi házas övezet elsősorban lakó funkcióval.

45. táblázat Az Óváros lakásállománya

	Martfű összesen	„Óváros” városrész
Lakásállomány	2836	698
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	9,1	11,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	13,6	3,7

Forrás: KSH

A város teljes lakásállományának közel ¼-e a városrészben található. Az összkomfort alatti lakásállományt tekintve a városrész pozíciója átlagosnak tekinthető. Ezzel szemben viszont igen kedvező az egyszobás lakások aránya. Mivel a kertes, családi házas beépítés jellemző elsősorban, így ez összességében nem tekinthető kirívónak.
A városrész közművekkel 100%-osan ellátott. A közlekedési területek állapota változó. A 4627. jelű, Mezőhék és Martfű közötti országos mellékút belterületi szakasza – Rákóczi út – keresztmetszeti szempontból megfelelő, burkolatának állaga közepes. Az úttal párhuzamosan kerékpárút halad. A városrész útjai mindenhol szilárd burkolattal ellátottak, aszfalt anyagúak. A parkolás, a csekély forgalom miatt a lakó utak mentén elsősorban a magántelkeken, illetve az útpadkákon történik.

3.2.5. Zöldterületek, zöldfelületek

A „városközpont” településrésztől nyugatra található „kertváros” településrész zöldfelületeit a városközponttól eltérően a használat elől elzárt, családi házas lakóterületek kertjei, illetve az út menti zöldsávok alkotják.

Közhasználatú zöldfelület, a már említett Tisza-parti övezeten kívül a „városközpont” településrésszel szomszédos, a Móricz Zsigmond út-Erdő utca-Tüzép út által határolt tömbben elhelyezkedő, egykori téglagyári gödör helyén található, gyepes terület. A rézsűk által körülhatárolt, mélyfekvésű terület legmélyebb részén tó található. A kedvező adottságokkal (Tisza közelsége, lakóterületi, közúti kapcsolatok, változatos terepviszonyok, nagyobb vízfelület kialakításának lehetősége) rendelkező terület rekreációs célú hasznosítását célzó, elősegítő beavatkozások részeként a Babits Mihály utca végénél kisebb játszótér került kialakításra és megkezdődött a terület parkosítása is.

Szintén egy egykori téglagyári gödröt övező, hasonló adottságokkal rendelkező és hasonló lehetőségeket magában rejtő, értékes zöldfelület még a Dr. Münnich Ferenc utca lakóterületen túli részén elhelyezkedő tó és annak közvetlen pillanatnyilag kihasználatlan, funkció nélküli, rendezetlen, extenzív fenntartású környezete.

3.2.6. Az Óváros funkcióellátottsága

A városrész funkciókkal igen szegényesen ellátott. A korábbi évtizedekben itt működő igazgatási székhely áthelyezésével jelentősége nagyságrendekkel csökkent, ezzel a városrész homogenitása mind szembeötlőbb. A Kossuth és Rákóczi utak csomópontjánál található korábbi központ, majd később alközpont napjainkra teljesen elsorvadt, egyértelműen funkcióhiánnyal küzd.

Gazdasági		Közlekedési, távközlési		Közösségi		Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási		Humán szolgáltatási	
Étterem	4	Vasútállomás	1					Óvoda	1
Kereskedelmi üzletek	4	Benzinkút	1					Mentőállomás	1
		Helyi autóbusz megálló	2						
		Távolsági autóbusz megálló	2						

Martfű
Funkcióellátottság

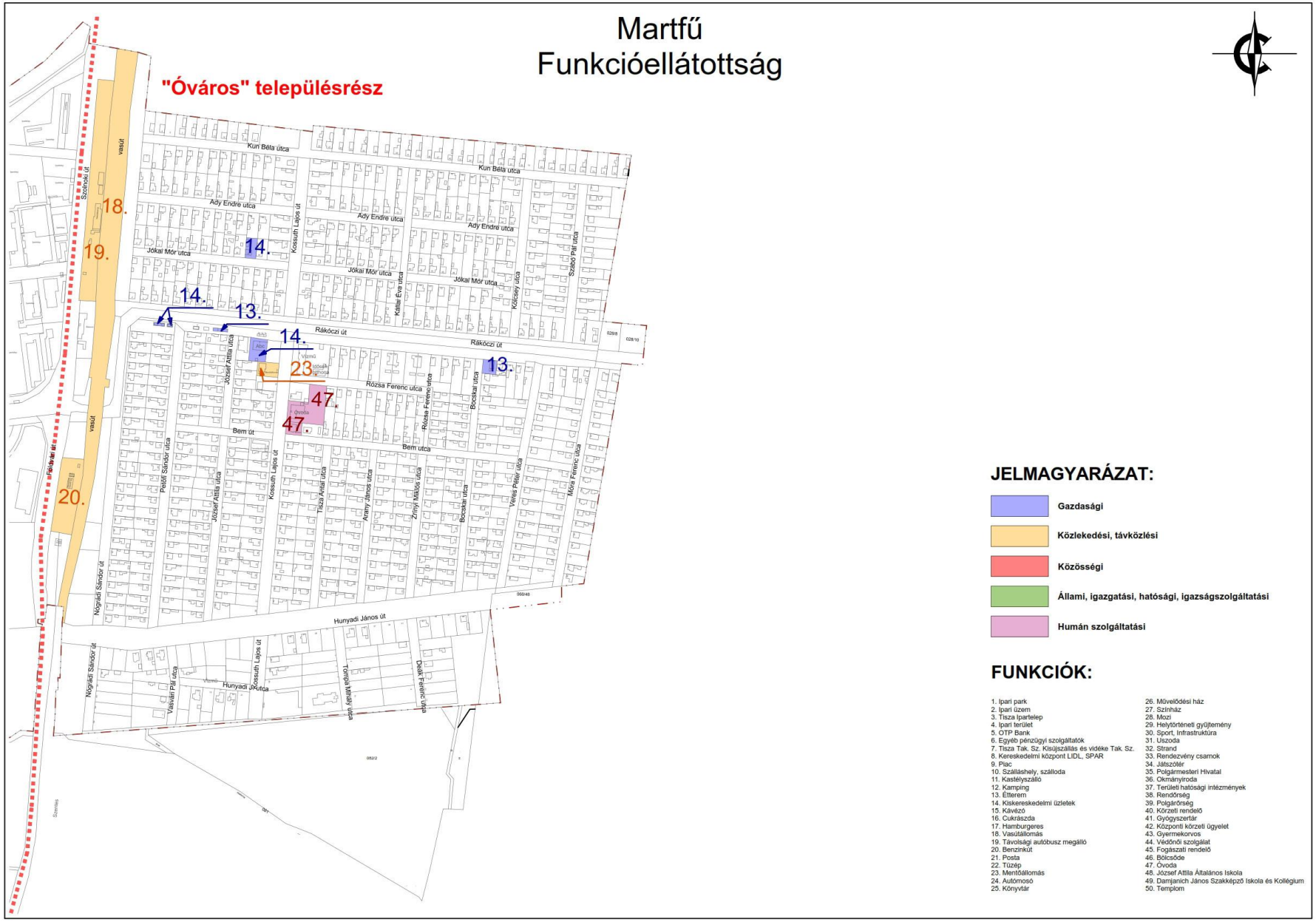

3.2.7. A városrész SWOT elemzése

Erősség	Gyengeség
Ez volt a város központja korábban, bizonyos alközponti funkciók megmaradtak Közlekedési funkciói városon belül jelentősek, közvetlen vasúti kapcsolattal rendelkezik. A város legújabb és egyben legmódosabb lakóterülete itt kezdett kialakulni az elmúlt években.	Elöregedett városrész (itt legmagasabb az öregedési index) Alacsony iskolázottság a többi városrészhez viszonyítva (látványosan) Alacsony foglalkoztatottság a többi városrészhez viszonyítva Alacsony aktivitás a többi városrészhez viszonyítva Magas a segélyezettek száma Szegregációval veszélyeztet terület megléte Excentrikus elhelyezkedés, a városközponttal gyenge közlekedési kapcsolatok (a vasútvonal elválasztja) Alacsony vállalkozási sűrűség, ez a településrész koncentrálja legkevesebb vállalkozást. Több zöldfelülete rendezetlen Funkcióvesztettség
Lehetőség	**Veszély**
Növekszik az igény a munkalehetőségek megléte miatt a Martfűre történő beköltözésre. A lakófunkciók bővítésének célterületévé válhat a városrész, melynek eredménye a külterületi városrészek benépesülése és fejlődése Magasabb státusú lakosság betelepülésének célterülete lehet Alközponti szerepkör megerősödése	Gentrifikáció felerősödése a magas státuszú lakosság beköltözése esetén A szegregációval veszélyeztet területén a szegregáció tovább erősödik A társadalmi polarizáció felerősödik, szociális feszültségek kialakulása Elöregedik a városrész

3.3. Kertváros városrész

3.3.1. A kertvárosi városrész lehatárolása

Belterületi határ – Martos Flóra utca – Nefelejcs utca – Szolnoki út – Tüzép utca – Tisza folyó

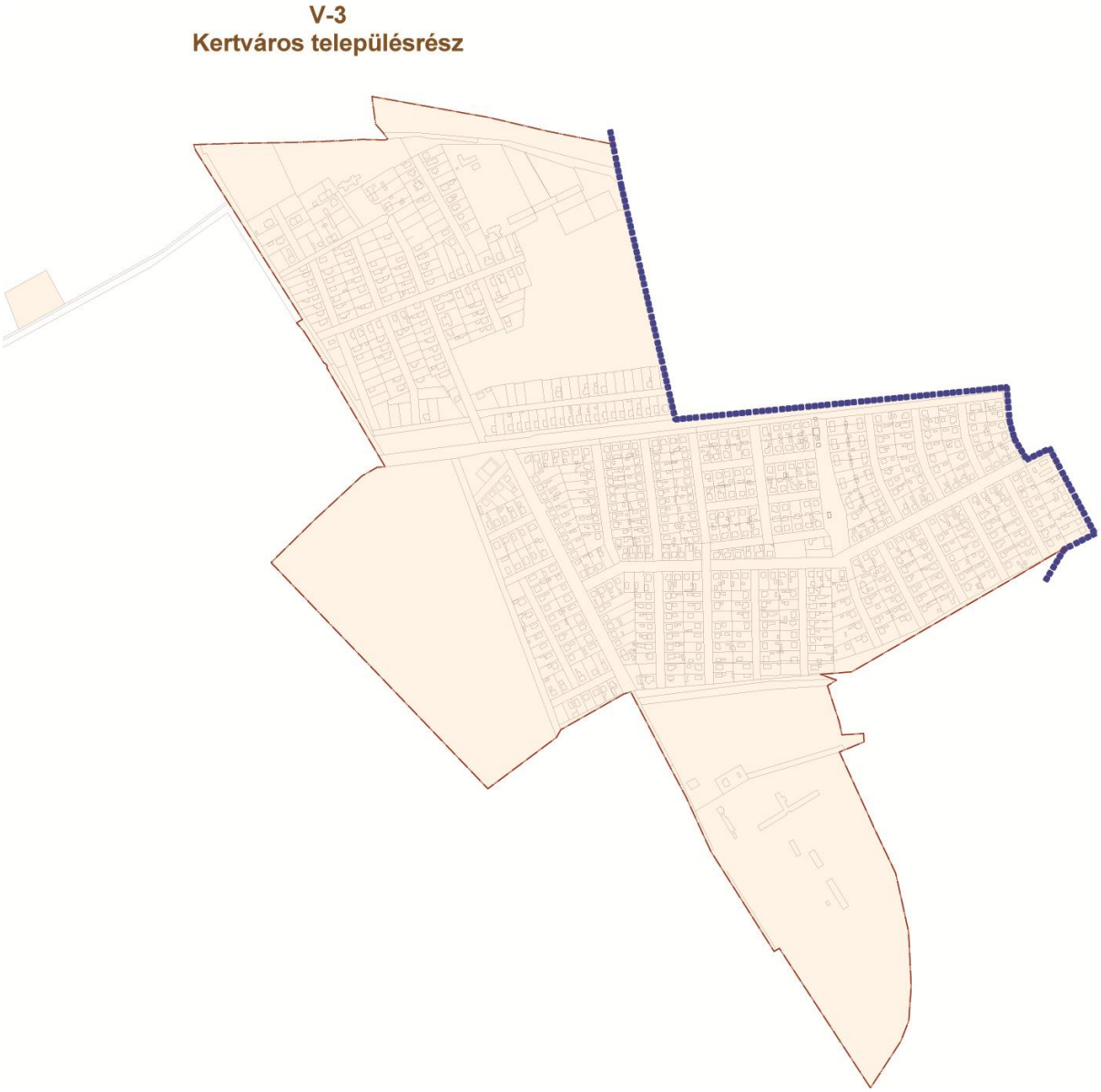

3.3.2. A kertváros társadalmi szerkezete

Demográfia

Martfű állandó és lakónépességének kicsivel több mint a 25%-a él ebben a városrészben, a lakónépesség száma 1 822 fő, az állandó népesség 1 893 fő. Ezzel a harmadik legnagyobb városrésze a településnek, kevéssel lemaradva az Óváros lakosságszámától. Kor összetételét tekintve elmondható, hogy a 0-14 éves korosztály arányaiban ebben a városrészben van a legnagyobb számban jelen (18,6%) a városban. A60 éven fölüliek aránya valamivel magasabb a Martfűi átlagnál, a 15-59 évesek aránya pedig 3%-al kevesebb. A városrészek közül itt a legalacsonyabb az aktív korúak aránya. Összességében elmondható, hogy a Kertvárosi városrész kedvezőtlenebb mutatókkal rendelkezik ezen a téren mint Martfű, mivel kevesebb aktív korú és több idős ember található itt.

A főbb társadalmi mutatók az alábbi táblázatban kerültek összegzésre.

46. táblázat: Kertvárosi városrész társadalmi szerkezete

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Kertváros
Lakónépesség száma	7 261	1 822
Állandó népesség száma	7 411	1 893
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	17,1	18,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	65,1	62,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	17,8	19,2

Forrás: KSH

Iskolázottság

Iskolai végzettséget tekintve nincsenek jelentősebb eltérések a városközponti városrészhez képest. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 2,4%-al kevesebb, a felsőfokú végzettségűeké viszont 1,5%-al több, mint a városi átlag. Összességében a lakosság kvalifikáltsága a városi átlagon fölüli.

47. táblázat: A kertváros iskolázottsági mutatói

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Kertváros
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	24,9	22,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	9,9	11,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	14,5	14,0

Forrás: KSH

Aktivitás, foglalkoztatottság, munkanélküliség

A városrészben az aktívkorú lakosságból 53,7% foglalkoztatott, amely 1,7%-al kevesebb mint a városi átlag. A három lakott városrész közül ez alapvetően középértéket képvisel. A gazdaságilag aktív népesség aránya 62,2%, melynek a 13,6%-a munkanélküli. A munkanélküliek aránya ebben a városrészben a legnagyobb és közel 3%-al a tartós munkanélküliek aránya pedig 1,5%-al magasabb a városi átlagnál. A városrész munkanélküliségi rátája 13,6%. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 40,7%. A munkanélküliek aránya az akcióterületen itt a legmagasabb a városrészek közül (13,6%). Azon lakosok aránya akiknek az egyetlen jövedelemforrásuk valamilyen állami vagy helyi támogatás volt csupán 8,1%, amely alacsonyabb mint a Martfűi átlag (10%), sőt a városrészek közül itt a legalacsonyabb. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén itt a legalacsonyabb. Az alacsony presztízsű foglalkoztatottsági csoportba tartozó csoportok aránya 46%.

48. táblázat: A kertváros munkaerő piaci és foglalkoztatottsági mutatói

Mutató megnevezése	Martfű összesen	Kertváros
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	55,4	53,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	36,2	34,9

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	39,6	40,7
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	48,0	46,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül (%)	55,5	56,8
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta) (%)	10,8	13,6
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	4,5	5,7
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	10,0	8,1

Forrás: KSH

Bűnözés

A városban ebben a városrészben követik el a legkevesebb bűncselekményt, mely csupán 20%-a az összesnek, viszont csak itt követtek el a legtöbb személy elleni erőszakos bűncselekményt az elmúlt 1 évben. A Óvárosi városrészben az alábbi bűncselekmények történtek az elmúlt 365 napban.

- Tulajdon elleni szabálysértések száma: 2 db
- Lakásbetörések: 1 db
- Egyéb lopások: 4 db
- Személy elleni erőszakos bűncselekmények: 3 db

49. táblázat: A Kertvárosi városrész bűnügyi térképe az elmúlt 365 napra vonatkozóan

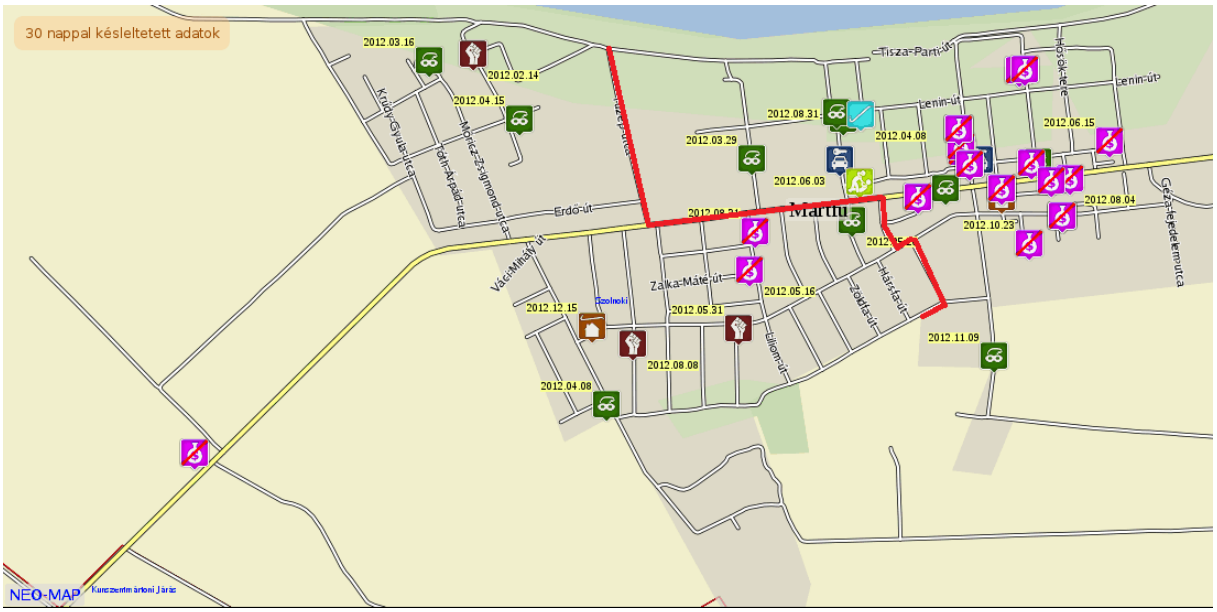

Forrás: police.hu – Bűnügyi térkép

3.3.3. A kertváros gazdasági szerkezete

A kertvárosi városrészben összesen 59 db társas vállalkozás található, amely az összes 37,58%-a. A várorész, bár nem gazdasági súlypontja Martfűnek mégis jelentős gazdasági kapacitásokkal rendelkezik. Megfigyelhető, hogy a vállalkozások igen jelentős hányada a termelő szektorban

dolgozik. Nagyobb számban jelen vannak logisztikai, nagy kereskedelmi, cipőipari, fémmegmunkálással foglalkozó vállalkozások, valamint jelentősebb agrárvállalkozások is ebben a városrészben vannak bejegyezve. Az agrárvállalkozásokat szinte kizárólag itt azonosítottunk, vagyis a városrésznek ez egy sajátos gazdasági profilja. Lakossági igényeket kielégítő szolgáltatások igen alacsony mértékben reprezentáltak, illetve a kiskereskedelem részaránya is alacsony. A városrész északi részén turisztikai funkció is jelen vannak. Itt található a kastélyszálló, amely körű jelentős turisztikai infrastruktúra épült ki. Összességében elmondható, hogy a vállalkozási szerkezet alapján a városrész igen jelentős gazdasági erővel bír. Inkább a nagyobb foglalkoztatók jellemzik, amelyeknek egy része termelő tevékenységet végez. A városrész gazdasági szerkezete igen diverzifikált.

50. táblázat: A kertvárosi városrész vállalkozásai, 2012

	Név	Cím	Tevékenység
1.	AGROMÉTER Mezőgazdasági, Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Tóth Árpád u. 15.	Növénytermesztési szolgáltatás
2.	BENCSIK és TÁRSA Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	Munkácsy u 7.	Közúti áruszállítás
3.	Bentlakás Szolgáltató és Ipari Korlátolt Felelősségű Társaság	Münnich Ferenc u 16.	Víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló-szerelés
4.	Bodor ' S Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	Kassák Lajos u 17.	Fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelem
5.	Boxi-Vill Kft.	Rózsa F. út 3.	Villanyszerelés
6.	CASH FLOW 21. Bt	Szolnoki út 4.	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység
7.	CIRRUS '96. Kft	Dr.Münnich F u 10.	Iparcikk jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
8.	COLOMBUS 97 Kft.	Landler J. út 22.	Szerencsejáték
9.	Copy-Work Kft.	Mikszáth Kálmán utca 1.	Irodagép-, számítógép-javítás
10.	Dr Bezsilla és társa Bt.	Széchenyi út 20.	Gyermekorvosi
11.	Exkluzív Wine Glass Bt.	Juhász Gy út 1.	Csomagolás
12.	EXPERT CONSTRUCT Kft.	Landler Jenő utca 35.	n.a.
13.	FÉM 2005 Kft.	kassák lajos út 22	fémmegmunkálás
14.	FERTI-KOMPOSZT Kft.	Mikszáth Kálmán utca 16	Műszaki kutatás, fejlesztés
15.	Forcam System Kft.	Móricz Zsigmond utca 36	n.a.
16.	G.A.M.E. XXI. Kft	Babits Mihály utca 11.	növénytermesztés
17.	GABA-FRÉZER Kft.	Munkácsy út 44	fémipari
18.	GAST-FOOD Bt.	Móricz Zsigmond utca 1	élelmiszer
19.	Gergati Bt.	Tóth Árpád u. 9.	n.a.
20.	Gevipharma Kft.	Akácfa út 12.	Egyéb humán-egészségügyi ellátás
21.	INDIKÁTOR Kkt.	Dobó K. út 7.	Fémmegmunkálás
22.	IRTT Bt.	Landler J. út 18.	n.a.
23.	Jövőtipp Kft.	Munkácsy út 82. fsz. 1.	mezőgazdasági
24.	KAPTA Bt.	Münnich Ferenc u 1.	Lábbeligyártás

25.	KISZABÓKÉS	Martos F. út 13.	fémipari
26.	KLASSZIS 1960 Kft.	Kassák L. út 20.	tüzelő és építőanyag ker.
27.	Kocsi 2005 Kft.	Zalka M. út 11.	Biztosítási ügynöki, brókeri tevékenység
28.	KOVILL 2006 Bt.	Landler J. út 29.	Villanyszerelés
29.	L+R Szolgáltató Bt.	Krúdy Gyula u. 11.	Festés, üvegezés
30.	LEZIDIN Kft.	Münnich Ferenc u 10.	n.a.
31.	LIPP és Társai Bt.	Münnich Ferenc u 3.	Piac- és közvélemény-kutatás
32.	LÚD Szövetség 2003 Kft.	Móricz Zsigmond út 40.	Élőállat nagykereskedelme
33.	LUKÁCS Kft.	Szolnoki út 1.	cipőgyártás
34.	LUXOR 2004 Kft.	Szolnoki út 1.	ingatlan bérbeadás
35.	MASTERCAD Bt.	Munkácsy u 4.	n.a.
36.	MÓNILEA Kft.	Zalka M. út 11.	építőipari
37.	NICU IMPEX Kft.	Landler J. út 35.	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme
38.	NIESSEN Bt.	Landler J. út 17.	n.a.
39.	NIRADETT Kft.	Vajda J. út 1.	Lábbeligyártás
40.	NOVA PET HUNGARY Kft.	Csók I. út 5.	állateledel kereskedés
41.	ORIGO-AGRO Kft.	Babits Mihály utca 7.	mezőgazdasági
42.	PALETTA-SMINK Bt.	Liliom út 3.	Fodrászat, szépségápolás
43.	Papp és Társa Bt.	Szamuely T. út. 4.	Közúti teherszállítás
44.	PARALEL-TRADE Kft.	Martos F. út 6.	Gépjárműjavítás, -karbantartás
45.	PILKÓ Bt.	Babits Mihály utca 17.	fuvarozás
46.	Pingvin Bt	Móricz Zsigmond út 19.	Gépjárműjavítás, -karbantartás
47.	PLK-Transz Kft.	Babits Mihály utca 17.	Közúti áruszállítás
48.	POLIKER Kft	Munkácsy u 67.	festék, vegyi áru
49.	PRO-GASZTRO Bt.	Vajda J. út 7.	Éttermi, mozgó vendéglátás
50.	QUALITAS-DUO Kft.	Mikszáth Kálmán utca 16.	Festés, üvegezés
51.	ROMÓ TRANS Bt.	Münnich Ferenc u 22.	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás
52.	Sör Kft.	Babits Mihály utca 9.	Személygépjármű-, könnyűgépjármű-kereskedelem
53.	SPEKTRUM 2001 Kft.	Juhász Gy út 5.	Üzem-, tüzelőanyag nagykereskedelme

54.	SZÉLL-DIK Kft.	Móricz Zsigmond út 46.	Baromfitenyésztés
55.	Szikszay és Varga Kft.	Juhász Gy út 5.	Üzem-, tüzelőanyag nagykereskedelme
56.	Szilágyi és Társa Bt.	Déryné utca 10	Húsfeldolgozás, -tartósítás
57.	Teraszrendszer Kft	Krúdy Gyula u. 13.	Egyéb speciális szaképítés
58.	Tipian Bt.	Münnich Ferenc u 11/a.	Növénytermelési szolgáltatás
59.	Wine Glass Trade Kft.	Münnich Ferenc u 34.	n.a.

Forrás: Martfű Város Önkormányzata, adóiroda

A városrész déli részén mintegy 13,4 ha van kijelölve ipari parknak, amelyet 1998-ban jelöltek ki. Egyelőre a terület nem rendelkezik közművekkel, utakkal, nincs betelepülés vállalkozója, de az önkormányzati fejlesztési tervek ipartelepítést és logisztikai ágazat erősítését irányozzák elő ezen a területen. Elsősorban kis és középvállalkozások betelepülése várható.

Martfű
Kiskereskedelmi és vendéglátó funkciók

"Kertváros" településrész

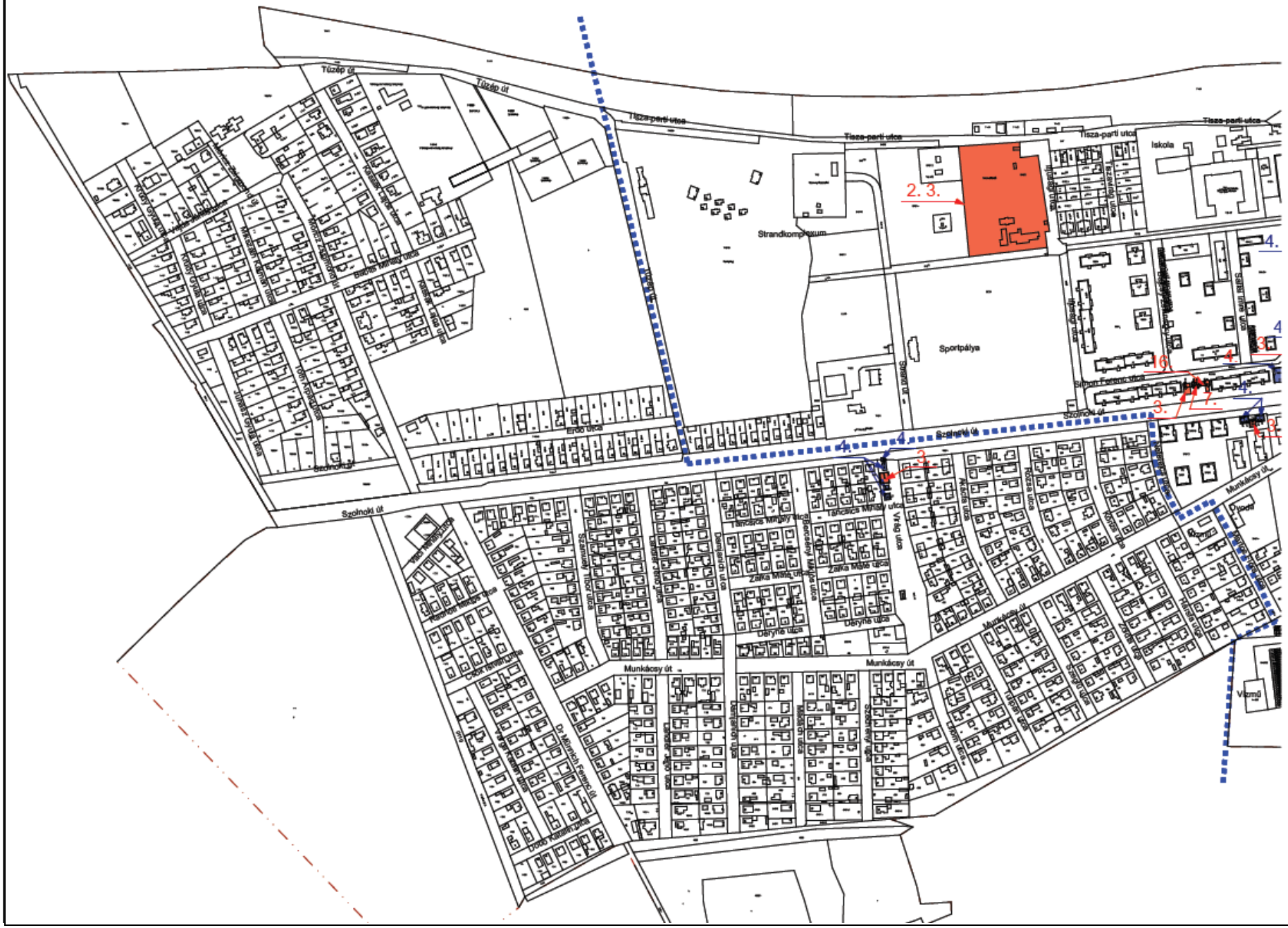

JELMAGYARÁZAT:

- Kiskereskedelmi üzletek
- Vendéglátás

FUNKCIÓK:

1. Autóbusz pályaudvar környéke
2. Szálláshely, szálloda
3. Étterem
4. Kiskereskedelmi üzletek
5. Kávézó
6. Cukrászda
7. Hamburgeres

3.3.4. Településszerkezet, infrastruktúra, lakásállomány

Martfű kertváros településrészét a Szolnoki út szeli ketté. Az úttól északra lévő területen jellemzően az 1980-90-es években építkeztek, zömében földszint+tetőtér beépítéses épületformával. Az épület elhelyezés tekintetében oldalhatáron álló elrendezés alakult ki. A területrészt feltáró lakó utak szabályos vonalvezetésűek. A területet északról lezárja a Tisza és árvízvédelmi töltése. A lakóépület között található a rekultivált, be nem épített zöldterület, közpark funkcióval. Fenti területet a Szolnoki útról családi ház - sor határolja utcaképi elemet alkotva.
A Szolnoki úttól délre található családi házas terület jellegében különbözik az északi résztől, 1960-1980 körül épült be jellemzően földszintes sátortetős házakkal, továbbá az 1980-as évek körül tetőtér beépítéses házakkal. Az épület elhelyezés jellemzően oldalhatáron álló, kivéve egy tömböt, ahol ikerházak épületek. A Szolnoki úttól délre lévő gyűjtőút funkciójú tört vonalvezetésű útra fűződnek fel a szabályos terv szerint kialakított lakóutcák. A terület déli részén lett kijelölve a Tisza Ipari park területe, mely a közeljövőben vállalkozásoknak ad helyet.
A déli lakóterületi részen a Tiszaföldvár felé vezető út mellett található egy kisebb ipari üzem, mely a jelenlegi belterületi határnál található. A lakóterületet nyugatról a város tartalék lakóterülete zárja, mely szabályos útvonal vezetésű feltáró utakkal lakótömböket alakít ki családi házas lakóterület beépítése céljából. Hosszútávon a lakótömb feltárások idefókuszálódnak, megerősödik a városrész lakófunkciója. A kertváros jellemzően egybefüggő lakóterület, a területrész alapellátását kiszolgáló néhány kereskedelmi egységgel és a még be nem épült ipari parkkal.

51. táblázat: A Kertváros lakásállománya

	Martfű összesen	„Kertváros” városrész
Lakásállomány	2836	633
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	9,1	8,9
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	13,6	3,1

Forrás: KSH

A város teljes lakásállományának közel ¼-e a városrészben található. Az összkomfort alatti lakásállományt tekintve a városrész pozíciója átlagosnak tekinthető. Ezzel szemben viszont igen kedvező az egyszobás lakások aránya, mivel a kertes, családi házas beépítés jellemző elsősorban, így ez összességében nem tekinthető kirívónak.

A városrész közművekkel 100%-osan ellátott. A közlekedési területek állapota változó. A 4633. jelű, Tiszaföldvár és Martfű közötti országos mellékút belterületi szakasza – Szolnoki út – keresztmetszeti szempontból megfelelő, burkolatának állaga közepes. Az úttal párhuzamosan kerékpárút halad. A városrész útjai mindenhol szilárd burkolattal ellátottak, aszfalt anyagúak. A parkolás, a csekély forgalom miatt a lakó utak mentén elsősorban a magántelkeken, illetve az útpadkákon történik.

3.3.5. Zöldterületek, zöldfelületek

A városrész jelentős zöldfelületi kapacitásokkal rendelkezik, amely az elkövetkező évek legnagyobb zöldfelület fejlesztésének lehet az alapja. Egyenlőre ezek a területek rendezetlenek, biológiai aktivitásuk alacsony. Összességében elmondható, hogy Martfű, zöldfelületi rendszere vonatkozásában átlagon felüli, jelenleg azonban csak részben kihasznált adottságokkal rendelkezik, a további fejlesztések összehangolásához, egységes városképi arculat megvalósításához azonban a meglévő elemek részletes vizsgálatára, egységes zöldfelületi koncepció elkészítésére lenne szükség.

3.3.6. A kertváros funkcióellátottsága

A városrész funkciókkal kevésbé ellátott. Mivel közlekedési kapcsolata a városközponttal jó, a távolságok, akár gyalogosan is leküzdhetőek, így nem alakult ki alközpontú terület, a funkciók sűrűsödése is elmaradt. A városrész ellátását legfőképp a Szolnoki út mellett sorakozó szolgáltatások, funkciók látják el, a „Városközpont” városrészben.

Gazdasági		Közlekedési, távközlési		Közösségi		Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási		Humán szolgáltatási	
Ipari park	1	Tüzép	1						
Ipari üzem	1								
Ipari terület	5								
Kastélyszálló	1								
Étterem	1								
Kiskereskedelmi üzletek	4								

"Kertváros" településrész

Martfű
Funkcióellátottság

JELMAGYARÁZAT:

- Gazdasági
- Közlekedési, távközlési
- Közösségi
- Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási
- Humán szolgáltatási

FUNKCIÓK:

1. Ipari park
2. Ipari üzem
3. Tisza Ipartelep
4. Ipari terület
5. OTP Bank
6. Egyéb pénzügyi szolgáltatók
7. Tisza Tak. Sz. Kisújszállás és vidéke Tak. Sz.
8. Kereskedelmi központ LIDL, SPAR
9. Piac
10. Szálláshely, szálloda
11. Kastélyszálló
12. Kamping
13. Étterem
14. Kiskereskedelmi üzletek
15. Kávézó
16. Cukrászda
17. Hamburgeres
18. Vasútállomás
19. Távolsági autóbusz megálló
20. Benzinkút
21. Posta
22. Tüzép
23. Mentőállomás
24. Autómosó
25. Könyvtár
26. Művelődési ház
27. Színház
28. Mozi
29. Helytörténeti gyűjtemény
30. Sport, Infrastruktúra
31. Uszoda
32. Strand
33. Rendezvény csarnok
34. Játszótér
35. Polgármesteri Hivatal
36. Okmányiroda
37. Területi hatósági intézmények
38. Rendőrség
39. Polgárőrség
40. Körzeti rendelő
41. Gyógyszertár
42. Központi körzeti ügyelet
43. Gyermekorvos
44. Védőnői szolgálat
45. Fogászati rendelő
46. Bölcsőde
47. Óvoda
48. József Attila Általános Iskola
49. Damjanich János Szakképző Iskola és Kollégium
50. Templom

3.3.7. A kertvárosi városrész SWOT elemzése

Erősség	Gyengeség
Fiatalok aránya magas A segélyezettek aránya itt a legalacsonyabb Bűnesetek száma itt a legalacsonyabb, ez a város legkevésbé fertőzött része A városrész északi területe a város egyik legmagasabb státuszú része Turisztikai funkciók megléte, amely emeli a településrész státuszát Ipari park megléte, jelentős gazdasági potenciálok Több jelentősebb gazdasági vállalkozás működik a városrészben. A logisztikai és agrárvállalkozások erőteljes koncentrációt mutatnak Fiatal lakásállomány, minőségi kertes házak Közlekedésbiztonság, kiépült kerékpárút hálózat	Magas az eltartottak száma A legmagasabb a munkanélküliségi ráta ebben a városrészben, továbbá itt a legmagasabb a tartós munkanélküliek aránya is. Az ipari park üres, az eddigi befektetés-ösztönzési tevékenység eredménytelen volt A lakásállomány polarizált Gyenge funkcióellátottság, közfunkciók teljes hiánya
Lehetőségek	**Veszély**
A városrész erős gazdasági potenciálokkal rendelkezik. Az ipari park az elkövetkező évek zöldmezős termelő beruházásainak a célterülete lesz, megerősödik a városrész gazdasági potenciálja Jelentős zöldfelületi kapacitásokkal rendelkezik, amely az elkövetkező évek legnagyobb zöldfelület fejlesztésének lehet az alapja Hosszútávon a lakótömb feltárások idefókuszálódnak, megerősödik a városrész lakófunkciója A városrész északi részének bekapcsolódása a rekreációs zónába, felerősödnek a turisztikai és rekreációs funkciók. A város rekreációs célú fejlesztési tartalékai ebben a városrészben vannak.	Az ipari park benépesülése esetén a lakó és gazdasági funkciók között konfliktus alakul ki. A városrész elveszti jelenlegi nyugalmi státuszát. Túlzott heterogenitás alakul ki a városrész életében (kertváros/ipari park), a fejlesztési elképzelésekben egyszerre van jelen a lakó és gazdasági funkciók párhuzamos erősítése, amely ellentétes hatásokat vált ki.

3.4. Északi iparterület

3.4.1. A városrész lehatárolása

442. főközlekedési út - Külterületi határ

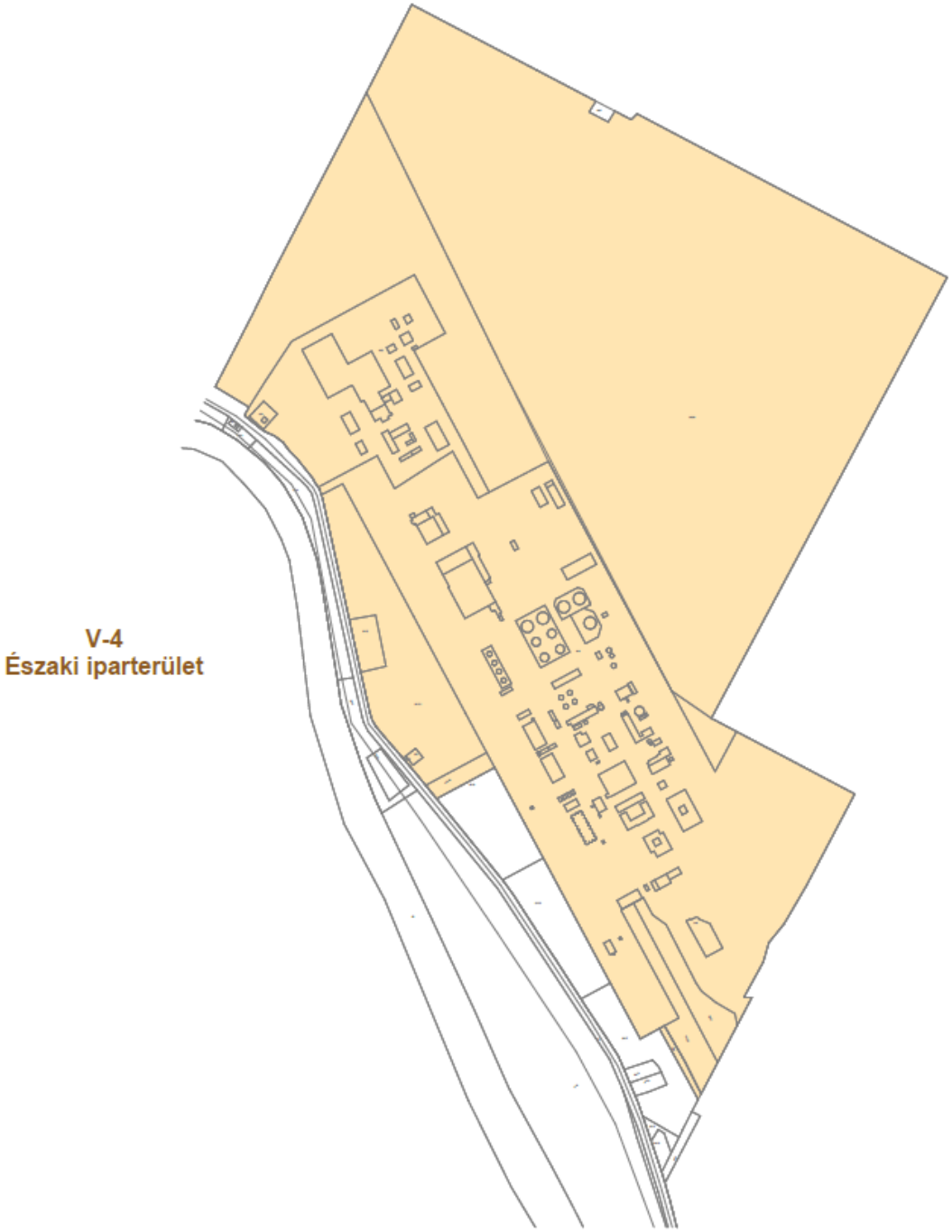

3.4.2. A városrész társadalmi szerkezete

A városrész nem rendelkezik lakossággal, kizárólag gazdasági funkciói vannak.

3.4.3. A városrész gazdasági szerkezete

A városrész területén kizárólag gazdasági tevékenység zajlik. A városrész egyetlen ipaterületet alkot, amely a település legnagyobb iparterülete, 54 ha terjed ki. Maga az ipaterület 1984-ben jött létre, amikor a magyar állam Martfűre telepítette a Magyar Növényolajipari és Mosószergyártó Vállaltot. Az iparterület jelentős fejlődésen ment át az elmúlt negyven évben. Jelenleg olyan világhírű ipari vállalatoknak ad otthont, mint a Bunge Zrt. és a Heineken Hungaria Zrt. Az iparterületen mintegy 15 vállalkozás működik, ebből a Bunge Zrt. beszállítójaként 12 vállalkozás. A Heineken nem működtet besszállítói hálózatot a helyszínen. Az iparterület 100%-ban kihasznált, funkcióvesztett épületek nincsenek. Az elkövetkező években kapacitást bővítő beruházások nem várhatóak egyik cég részéről sem, azonban egy átfogó technológiai korszerűsítést tervez a Bunge Zrt. Az Önkormányzat a terület ipari parkká alakítása és bővítését tervezi, amely jelentős kapacitásbővítésre és új vállalkozások letelepítésére adna lehetőséget.

3.4.4. A városrész szerkezete, infrastruktúra bemutatása

3.4.5. Zöldfelületek

A városrészen nincsenek egybefüggő zöldfelületek, mivel ipari termelés alá van vonva.

3.4.6. Az Északi iparterület funkcióellátottsága

3.4.7. Az Északi Iparterület SWOT elemzése

Erősség	Gyengeség
Kedvező megközelíthetőség A világ egyik legnagyobb növényolaj gyártó vállalat, a Bunge Zrt. végzi a gyártó tevékenységet a városrész területén A Bunge Zrt. jelentős fejlesztéseket valósítottak az elmúlt évek folyamán az ipari kapacitások bővítésére, minőségi és a világ egyik legkorszerűbb gyártási technológiájával rendelkezik a terület. Az iparterületen a sörpalackozást a világ egyik vezető sör vállalata végzi, a Heineken. Jelentős gazdasági potenciálok rejlenek a városrészben.	Erőteljes kibocsátás, erős környezetterhelés
Lehetőség	**Veszély**
Élelmiszeripar státuszának növekedése az országos fejlesztéspolitikában. AZ élelmiszeripari termékek iránti világkereskedelmi növekedése Az iparterületek bővítése és ipari parkká alakulása esetén a termelés klaszteresedése	A nagy vállaltok kivonulása esetén a terület amortizációja megindul és rozsdaövezetté alakulhat. A környezetszennyeződés felerősödése

4. Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek helyzetértékelése

Magyarországon a területi- és társadalmi egyenlőtlenségek növekedése a rendszerváltozást követően felgyorsult. A települések között nemcsak a népességszám tekintetében, hanem a lakosság társadalmi összetételére, munkaerő-piaci helyzetére vonatkozóan is jelentős eltérések tapasztalhatóak. A társadalmi csoportok közötti távolság nő: megemelkedett a lemaradó és „szegregálódó" települések aránya.

A településeken belüli szegregáció bizonyos tekintetben spontán társadalmi jelenség, melynek kialakulásáért és fennmaradásáért számos társadalmi, gazdasági és kulturális tényező felelős. A szegregáció irányába mutató globális tendenciákat hazánkban tovább erősíti:

- az alsó középrétegek jelentős részének lecsúszása, ezzel párhuzamosan pedig az egyharmados társadalom kialakulása és a mélyszegénység, mint tartós életforma elterjedése és fennmaradása;
- az országon belüli regionális különbségek növekedése, az ország jelentős részének társadalmi-gazdasági leszakadása, valamint az ezzel járó növekvő munkanélküliség, az iskolázatlan népesség foglalkoztatottságának megoldatlansága. E folyamat a leszakadó területeken belül, hatékony antiszegregációs intézkedések hiányában új szegregátumok kialakulásához, és a régiek fennmaradásához vezethet;

Az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve a területfejlesztésben – az európai uniós alapelveknek megfelelően – horizontálisan érvényesítendő szempont. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Kiemelten fontos a település különböző pontjain lakók részére a fizikai vagy a szociális infrastruktúrához való hozzáférés biztosítása, illetve annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség.

Az Anti-szegregációs terv helyzetelemzése elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét. Az Anti-szegregációs terv célja, hogy felmérje azon területeket, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van, és a fentiek szellemében kidolgozza a szegregáció oldására irányuló programokat.

A 2003. évi CXXV. törvény egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról a következőket határozza meg:

1. § Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

A törvény célja, hogy ösztönözze a lakhatás, a szociális szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához való hozzáférés terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítását.

Az Anti-szegregációs terv az Integrált Városfejlesztési Stratégia szerves részét képezi, amely a szegregált lakókörnyezeti népesség társadalmi, gazdasági szempontú vizsgálatával, a feltárt problémák alapján összeállított stratégiai programok kidolgozását tartalmazza. Ezek megvalósításával hosszútávon csökkenthető, megszüntethető a szegregáció, javulhat az ott élő lakosság életszínvonala, a lakáskörülmények, illetve a jövedelemi helyzet javulásával, elérhetőbbé válhatnak a közszolgáltatások, illetve csökkenhet az oktatási szegregáció mértéke.

Az antiszegregrációs terv két részből áll; az első a helyzetelemzés, a második a stratégiai program. A helyzetelemzés keretében sor kerül a szegregált területek lehatárolására, társadalmi-gazdasági szempontú elemzésére. A fejezet követi a Városrehabilitáció 2007-2013-ban Kézikönyv a városok számára által meghatározott szempontrendszert. Az elemzés során felhasznált adatok egyrészt a KSH által rendelkezésre bocsátott 2001. évi népszámlálási adatok, másrészt az önkormányzat saját adatai, információi. Ezen kívül interjú készült az önkormányzat, a szociális, valamint oktatási intézmény vezetőivel, munkatársával és érintett háziorvossal.

4.1. A szegregációval veszélyeztetett területek kijelölése és helyzetelemzése

A Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározására kerültek azok a mutatók, feltételek, amelyek alapján egy terület szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek tekinthető. Szegregációs mutatók a 2001-es népszámlálási adatok felhasználásával, valamint az önkormányzati segélyezési adatbázisából előállítható segélyezési mutatók. A két mutatón kívül figyelembe kell venni továbbá a leromlott területtel, illetve az ott élő lakossággal közvetlen kapcsolatban álló intézmények, szakemberek adatait, információt is.

Szegregációs mutatók meghatározása

1. A 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató

- **Szegregátumnak** tekinthető a terület, hogy az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége nem haladja meg a 8 osztályt.
- **Szegregációval veszélyeztetett terület:** ahol a fenti mutató 40-50% közötti értéket mutat.

A 2001. évi népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató alapján az alábbi területek minősülnek szegregációval veszélyeztetett területnek:

1. Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út
2. Munkácsy út - Zöldfa út - Hársfa út
3. Rákóczi út - József Attila út - Bem józsef út - Kossuth Lajos út

2. Segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató

- **Szegregátumnak** nevezzük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag kétszeresét
- **Szegregációval veszélyeztetett területnek** tekintjük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag 1,7-szeresét.

Rendszeres szociális támogatásokba beszámítható támogatások:

- rendszeres szociális segély (egészségkárosodottaknak és munkanélkülieknek)
- lakásfenntartási támogatás: normatív, helyi és adósságkezelési támogatás
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A szegregátumok és veszélyeztetett területek meghatározásakor területnek nevezhető a minimum egy háztömbből álló területi egységeket.

Az önkormányzati adatokból előállított mutató, illetve az érintett szakemberek véleményei alapján a következő területek elemzésére kerül sor:

1. Május 1 út 8-12-16-20.
2. Május 1. út 22-24.

3. Ságvári út 8.

A KSH 2001. évi népszámlálási adatai szerint a település 3 darab városszövetbe ágyazódott szegregációval veszélyeztetett terület található, a városon belül elkülönülve. (A térképen fekete színnel jelölve.)

22. Térkép: Martfű Város szegregációval veszélyeztetett területei

Forrás: KSH, 2001-es adatok alapján

4.1.1. Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út

A szegregációval veszélyeztetett terület az alábbi utcákkal határolható körül: Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út

23. Térkép: A szegregációval veszélyeztetett terület elhelyezkedése a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Demográfiai jellemzők

A területen 2001. évi népszámlálási adatok alapján mindösszesen 23 fő lakott. Korcsoportos megoszlást tekintve 2001. évben a lakosság több mint fele (52,2%) aktív korú 15-59 volt, közel 40%-a időskorú (60 éves vagy ettől több), csupán 8,7% volt a fiatalok aránya, a 0-14 éveseké.

34. ábra: A terület lakosságának korcsoportos megoszlása, 2001

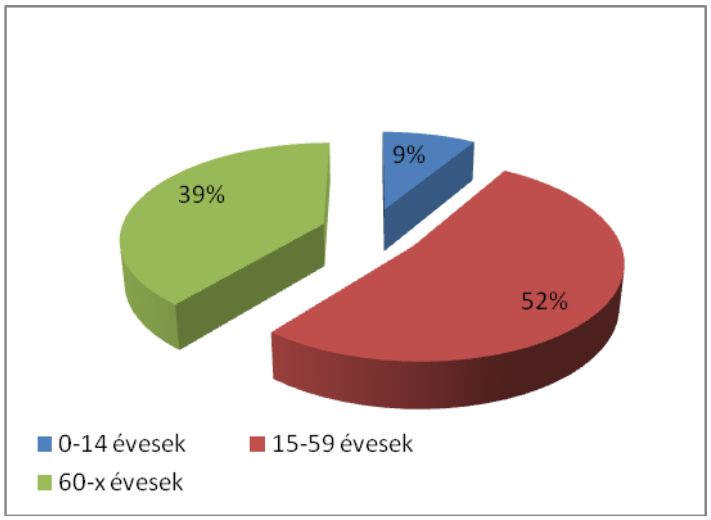

Forrás: KSH

Az aktív korúak legmagasabb iskolai végzettségét tekintve legmagasabb arányú a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, 41,7%, míg felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában 5,3%.

Munkaerő-piaci jellemzők

A 2001. évi adatok alapján a szegregációval veszélyeztetett területen élő aktív korúakon belül (15-59 évesek) a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 58,3%, a foglalkoztatottaké 33,3%. A háztartások 70%-a nem rendelkezett állandó jövedelmi forrással, mivel nem volt foglalkoztatott a családban. A munkanélküliségi ráta 16,7%-os volt, ugyanilyen arányú volt a tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napig). A kizárólag állami vagy helyi támogatásból élők aránya 8,3% volt.

Magas, 41,7% a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Ebből következik, hogy jellemzően az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban helyezkedett el a foglalkoztatottak 40%-a.

52. táblázat: A szegregációval veszélyeztetett terület foglalkoztatási és munkanélküliségi adatai, 2001

Mutató megnevezése	Arányszám (%)
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	58,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	33,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	70,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	40,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	73,9
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	16,7
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	16,7
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	8,3

Forrás: KSH

Lakáskörülmények

A területen 2001. évben mindösszesen 10 db lakás található, ami átlagosan 2-3 fős családok együttélését feltételezi. Egyszobás lakás nem található a területen. Az alacsony komfortfokozatú lakásosok aránya 20%. A területen önkormányzati lakás/bérlakás nem található.

4.1.2. Munkácsy u. – Zöldfa u. – Hársfa u.

A 2. szegregációval veszélyeztetett terület a következő területet érinti: Munkácsy út - Zöldfa út - Hársfa út.

24. Térkép: A szegregációval veszélyeztetett terület elhelyezkedési a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Demográfiai jellemzők

2001. évi népszámlálási adatok alapján 46 fő lakott ezen a területen. Az itt élők korcsoportos megoszlása alapján magas a gyermekkorúak aránya (20%), az aktív korúak (15-59 évesek), valamint a 60 év felettiek aránya közel azonos, 41, illetve 39%.

25. Térkép: A terület lakosságának korcsoportos megoszlása, 2001

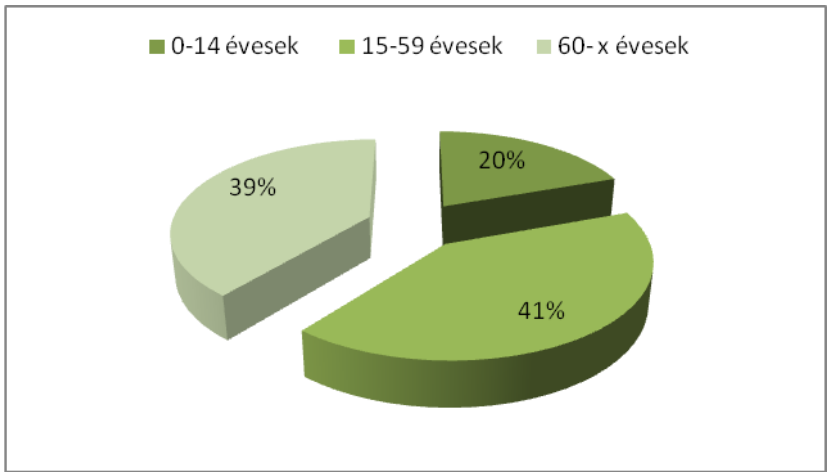

Forrás: KSH

A legmagasabb iskolai végzettséget vizsgálva az aktív korúak körében megállapítható, hogy magas a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya (47,4%). Tovább súlyosbítja az itt élők iskolai végzettségi mutatóját, hogy a területen nincs felsőfokú végzettségű, diplomával rendelkező lakos.

Munkaerő-piaci jellemzők

A 2001. évi adatok alapján a szegregációval veszélyeztetett területen élő aktív korúakon belül (15-59 évesek) a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 57,9%, a foglalkoztatottaké 34,8%. A háztartások 58,8%-a nem rendelkezett állandó jövedelmi forrással, mivel nem volt foglalkoztatott a családban. A munkanélküliségi ráta 20%-os volt, viszont tartós munkanélküli lakos nem volt a területen. Rendkívül magas a kizárólag állami vagy helyi támogatásból élők aránya, 21,1% volt. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 42,1%. Rendkívül magas az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya, 87,5%.

53. táblázat: A terület foglalkoztatási és munkanélküliségi adatai, 2001

Mutató megnevezése	Arányszám (%)
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	57,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	42,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	34,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	58,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	87,5
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	78,3
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	20,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	21,1

Forrás: KSH

Lakáskörülmények

A területen 2001. évben összesen 16 db lakás található, ami átlagosan 3 fős családok együttélését feltételezi. Az egyszobás lakások aránya 6,3% nem található a területen. Az alacsony komfortfokozatú lakásosok aránya 12,5%. A területen önkormányzati lakás/bérlakás nem található.

4.1.3. Rákóczi u. – József A. u. – Bem u. – József A. u. – Kossuth u.

A szegregációval veszélyeztetett terület a következő utcákat érinti: Rákóczi út - József Attila út - Bem József út - Kossuth Lajos út.

26. Térkép: A szegregációval veszélyeztetett terület elhelyezkedési a városi szövetben

orrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Demográfiai jellemzők

A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a terület lakónépessége 24 fő lakott. Korcsoportos megoszlást tekintve 2001. évben a lakosság 63%-a 15-59 év közötti volt, több mint egyharmada 60 év feletti, csupán 4% volt a fiatalok, 0-14 évesek aránya.

35. ábra: A terület lakosságának korcsoportos megoszlása, 2001

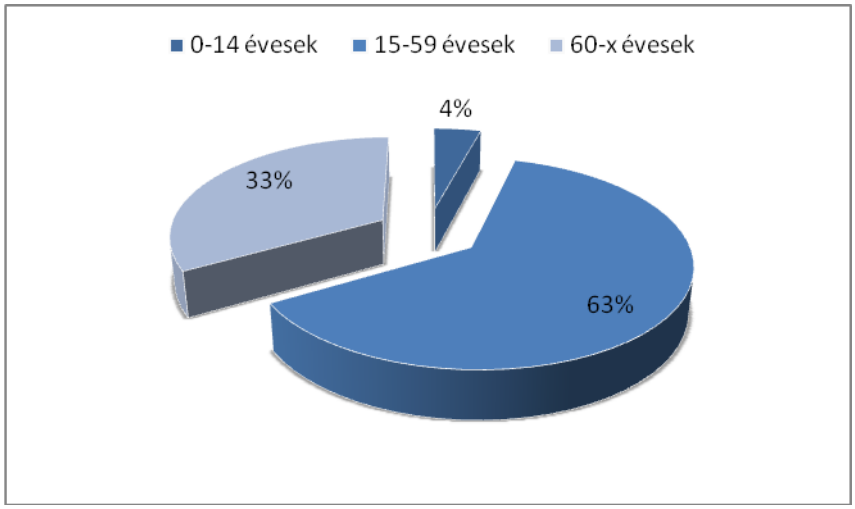

Forrás: KSH

Az aktív korúak legmagasabb iskolai végzettségét tekintve legmagasabb arányú a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, 46,7%, míg felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában 4,8%.

Munkaerő-piaci jellemzők

A 2001. évi adatok alapján a szegregációval veszélyeztetett területen élő aktív korúakon belül (15-59 évesek) a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 53,3%, a foglalkoztatottaké 41,2%. A háztartások 63,6%-a nem rendelkezett állandó jövedelmi forrással, mivel nem volt foglalkoztatott a családban. A területen 2001. évben nem volt munkanélküli, illetve tartós munkanélküli (legalább 360 napig) sem. A kizárólag állami vagy helyi támogatásból élők aránya viszont magasnak tekinthető, 20%-os volt. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 40-%-os. Ebből következik, hogy jellemzően az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban helyezkedett el a foglalkoztatottak 57%-a.

54. táblázat: A szegregációval veszélyeztetett terület foglalkoztatási és munkanélküliségi adatai, 2001

Mutató megnevezése	Arányszám (%)
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	53,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	40,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	41,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	63,6
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	57,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	70,8
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	0,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	0,0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	20,0

Forrás: KSH

Lakáskörülmények

A területen 2001. évben mindösszesen 11 db lakás található, ami átlagosan 2-3 fős családok együttélését feltételezi. Egyszobás lakás nem található a területen. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya viszonylag magas, 27,3%. A területen önkormányzati lakás/bérlakás nem található.

4.1.4. A 2001-es KSH adatok alapján megjelölt szegregációval veszélyeztetett terület aktuális viszonyainak vizsgálata

A 2001. évi népszámlálás óta eltelt 11 év alatt a 3 kijelölt szegregációval veszélyeztetett területen drasztikus változás a lakosságszámban, illetve a lakásszámban nem következett be. Egyik területen sem változott a lakások száma az eltelt időszakban.

A terület lakosságánál két területen növekedés figyelhető meg. A Táncsics – Damjanich – Bercsényi – Táncsics utal által körül határolt területen 10 fővel nőtt a lakosság száma, miközben a lakások számában nem következett be változás. Szintén emelkedett a lakosságszám a Rákóczi – József Attila – Bem József - Kossuth Lajos utak határolta területen 2 fővel.

A Munkácsy út – Zöldfa út – Hársfa út által lehatárolt területen kisebb mértékű lakosságszám csökkenés mutatható ki.

36. ábra: A város szegregációval veszélyeztetett területeinek népesség és lakásszám változása 2001-2012 között

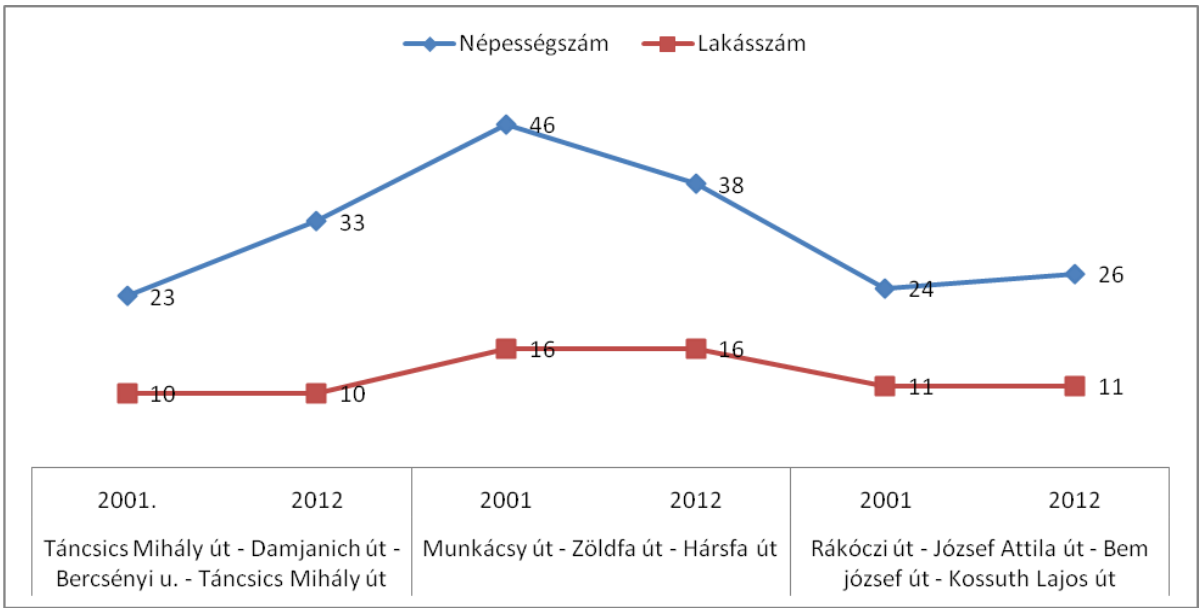

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A szociális segélyezési adatokat vizsgálva megállapítható, hogy mindhárom terület esetében kedvezőbb a helyzet a városi értékekhez viszonyítva.

A Táncsics u – Damjanich u. – Bercsényi u. területén élők közül 2012. évben mindösszesen 4 fő részesült szociális támogatásban, ebből hárman lakásfenntartási támogatásban, míg egy fő átmeneti segélyezésben.

55. táblázat: A Táncsics u. – Damjanich u. – Bercsényi u. – Táncsics u. által körülhatárolt szegregációval veszélyeztetett terület szociális segélyezési adatai, 2012

Rendszeres szociális támogatások	Város egészére vonatkozóan	Szegregációval veszélyeztetett területre vonatkozóan
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	-
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	-
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	3

- Normatív	470	2
- Helyi és adósságkezelési	63	1
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	-
Átmeneti segélyezés (db)	658	1
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	-

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A következő területen kissé magasabb a szociális támogatást igénybevevők szám a lakosságszámhoz viszonyítva. A területén élő 38 főhöz képest a szociális támogatásban részesülők esete 8 db, melynek megoszlása: 2 szociális segély, szintén 2 lakásfenntartási támogatás, 1 rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, 1 átmeneti segélyezés, 2 rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

56. táblázat: A Munkácsy u. – Zöldfa u. – Hársfa u. által lehatárolt szegregációval veszélyeztetett terület szociális segélyezési adatai

Rendszeres szociális támogatások	Város egészére vonatkozóan	Szegregációval veszélyeztetett területre vonatkozóan
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	1
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	1
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	2
- Normatív	470	2
- Helyi és adósságkezelési	63	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	1
Átmeneti segélyezés (db)	658	1
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	2

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A Rákóczi u. – József A. u. – Bem u. – József A. u. – Kossuth u. által lehatárolt területen 4 esetben vettek igénybe szociális támogatást. Ebből 1 db szociális segélyt, 2 db lakásfenntartási támogatást, valamint 1 db rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény került kifizetésre.

57. táblázat: A Rákóczi u. – József A. u. – Bem u. – József A. u. – Kossuth u. által lehatárolt szegregációval veszélyeztetett terület szociális segélyezési adatai

Rendszeres szociális támogatások	Város egészére vonatkozóan	Szegregációval veszélyeztetett területre vonatkozóan
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	-
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	1
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	2
- Normatív	470	2
- Helyi és adósságkezelési	63	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	1
Átmeneti segélyezés (db)	658	-
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	-

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

Összességében megállapítható, hogy mindhárom terület esetében segélyezési mértéke városi átlag, vagy az alatti értéket mutat, vagyis a területen csökkent a területen a hátrányos helyzetűek koncentrációja. Ezt támasztja alá az önkormányzat nyilatkozata, amely szerint a területek

helyzetében a 2001. évi népszámlálás óta drasztikus változás nem következett be, így nem indokolt a beavatkozás ezeken a területeken.

4.1.5. 2001. óta kialakult új szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek

Az önkormányzat adatbázisa, valamint az érintett szakemberekkel készült interjúk alapján a városban 3 újonnan szegregálódásnak indult terület létrejöttét lehet meghatározni. Ezek a területek:

1. Május 1 út 8-12-16-20.
2. Május 1. út 22-24.
3. Ságvári út 8.

A segélyezési mutató mindhárom esetben meghaladja a városi érték kétszeresét, de a 3. esetben a lakosságszám nem éri el az 50 főt, így két szegregátum (Május 1 út 8-12, 16-20 és Május 1. út 22-24.), illetve egy szegregációval veszélyeztetett terület meghatározására és helyzetelemzésére kerül sor.

27. Térkép: Új szegregációval veszélyeztetett területek a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A 2001. évi népszámlálás még egyik területet sem azonosította szegregációval veszélyeztetett területnek sem, már azonban szegregátumokká alakultak. Az elmúlt évtizedben ugyanis olyan negatív folyamatok indultak el a város életében, amelynek szociális hatásai ezeken a területeken gyűrűződtek be. Mind a statisztikai irányszámok, mind a város különböző intézményeivel készített interjúk megerősítették, hogy egyértelműen ez a három terület van a legnehezebb helyzetben mára. A szegregálódás a város ezen részén három lakótömbben kezdődött el, amelyek mára szegregátummá váltak. A terület leszakadása évről-évre egyre intenzívebben halad előre, súlyos veszélyt jelent, hogy ezek folyamatok további lakótömbökre is kiterjedhetnek, amennyiben a város ezen területei tartósan leértékelődnek.

4.1.6. 1. szegregátum (Május 1 út 8-12-16-20)

Elhelyezkedése

Az érintett lakóépület a városszövetbe ágyazódva helyezkedik el a városközponti városrész északi peremén. A szegregátum a Bata lakótelep közvetlen szomszédságában található. A szegregátum közvetlen környezetében található az Egészségház, a középiskola, a játszótér, délről eóétterem, rendőrség és ABC határolja. Továbbá közvetlenül a szegregátum mellett található az óvoda.

28. Térkép: A szegregátum elhelyezkedése

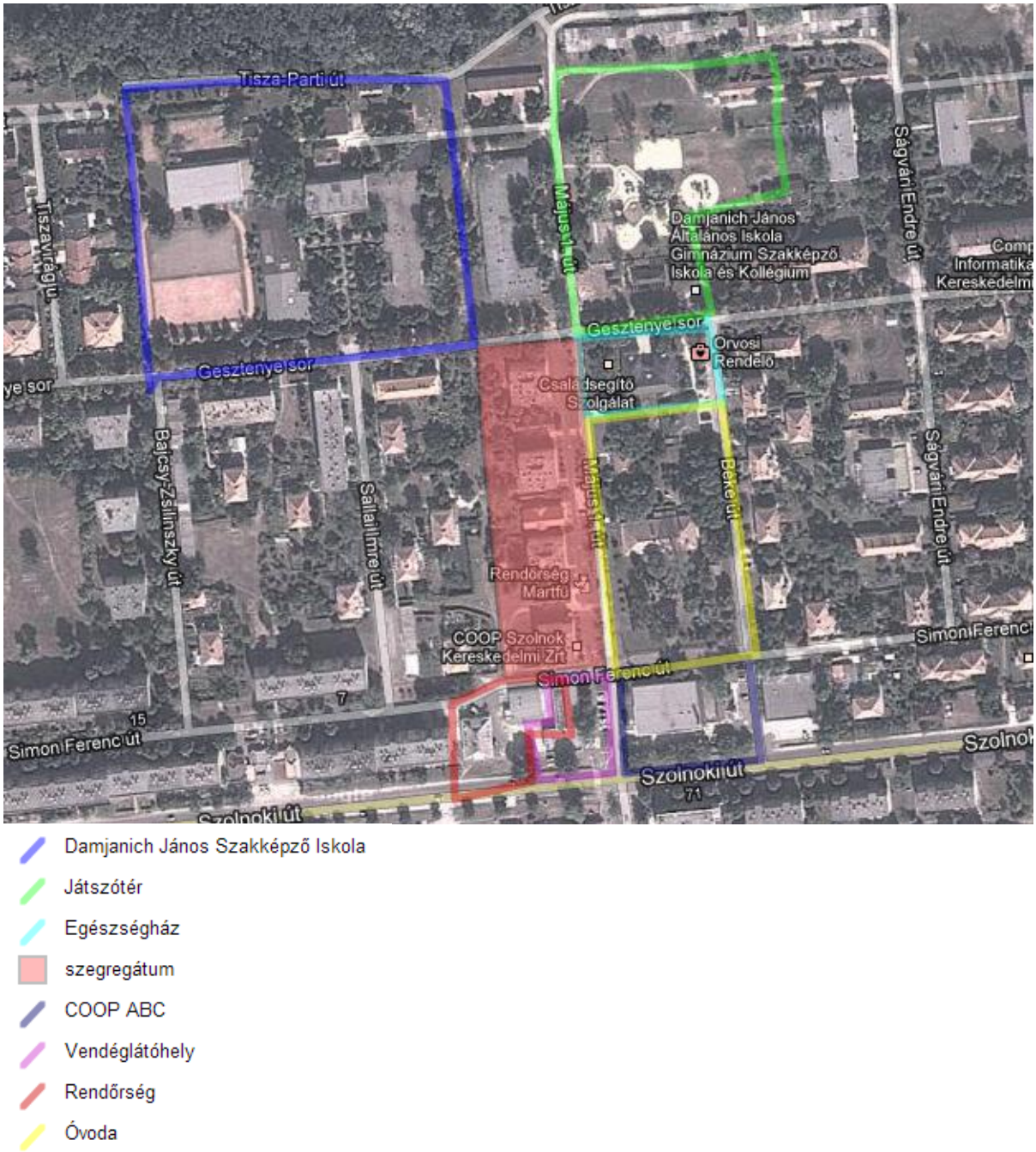

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A szegregátum kialakulásához vezető okok

A rendszerváltás előtt (1990) ezek a lakótömbök vállalati (Tisza Cipőgyár) lakások voltak. A Cipőgyár munkásai számára biztosítottak itt lakásokat, de ez nem munkásszálló volt. A rendszerváltást követően a helyi önkormányzat tulajdonába kerültek ingyenes tulajdonátadással.
Az önkormányzat a '90-es években ezeket a bérlakásokat értékesítésre jelölte ki. A bérlők nagy része ugyan megvásárolta a kedvező vásárlási lehetőségek miatt, de a karbantartási felújítási, fenntartási költségek komoly anyagi problémát okoznak az itt élők számára. Tekintve, hogy itt alapvetően alacsony jövedelmű lakosok élnek a lakáskörülmények romlása napjainkban is tart. Az épülettömbökben 1 szobás lakások találhatók, melyek közül több lakásban gyermekes családok élnek.
Ez a terület főleg az elmúlt tíz évben kezdett szegregálódni, amely a városi cipőipar leépülésével kezdődött. Az alacsony ingatlan árak miatt olyan személyek költöztek be, akik amúgy is nehéz anyagi körülmények között élnek, főként a cipőgyárban dolgozókból kerültek ki. A cipőipar válsága (a valaha 7000 embert foglalkoztató cipőgyár jelenleg 1 200 főt foglalkoztat), egyet jelentett az itt élő emberek munkanélkülivé válásával, életkörülményeik romlásával. Mára az egész lakótömbre jellemzőek ezek a folyamatok. A tartós munkanélküliek száma fokozatosan megemelkedett, akiknek egyre távolabbinak tűnik a kitörés lehetősége. A munkaerő piaci válság eredménye ezen a területen egy szociális válás lett, ez a folyamat az ezredforduló után erősödött fel.

Közlekedés, intézményi elérhetőség

A lakótömb Martfű városközponti városrészének peremén találhatóak, a tényleges városközpont vonzáskörzetében helyezkednek el. A terület nem rendelkezik helyi tömegközlekedési kapcsolattal. A területén élők számára tömegközlekedési eszköz igénybevétele nélkül elérhetők az oktatási intézmények (óvoda, általános iskola), az egészségügyi szolgáltatás, valamint a polgármesteri hivatal.

Demográfia és szociális helyzet

A szegregátum területén összesen 109 fő él. A területre főként a városból költöznek, de érkeznek más településről is, például munkavállalás kapcsán. Az itt élők közel negyede részesült szociális segélyben. Szintén magas a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma, közel 20 %-os. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 4 fő részesült, míg rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 9 esetben ítélt meg az önkormányzat. Átmeneti segély 31 esetben került kifizetésre 2012. évben.

58. táblázat: Az érintett szegregátum szociális helyzetet

	Város egésze	Érintett terület
Népességszám (fő):	7107	109
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	1
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	23
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	22
- Normatív	470	19
- Helyi és adósságkezelési	63	3
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	4
Átmeneti segélyezés (db)	658	31
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	9

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A három szegregátum közül itt a legkedvezőbb a helyzet, ugyanis az ingatlan itt a lakók sajáttulajdonában van, jobbak az anyagi körülményeik az itt élőknek. Továbbá itt nem akkora eladósodottság mint a másik két területen, de fontos látni, hogy az eladósodottság már itt is elindult. Ezt onnan lehet tudni, hogy a lakók nagy részét már itt bevonták adósságkezelésbe. Különösen

súlyos probléma, hogy ezeknek a lakásoknak a fenntartása igen drága, mivel sok energiát fogyasztanak, ez jelentős terhet ró az amúgy is alacsony jövedelmű lakosságra.

Lakáskörülmények

A területre a környezeti kultúra leromlottsága jellemző, az egész városrész környezetet le van pusztulva. A szegregátum négy több lakásos épületek, társasházak találhatóak. A társasházak úszótelkes kialakításúak, környezetükben avult állagú, részben fásított zöldfelületek találhatók. Az épületek valószínűsíthetően az ötvenes-hatvanas években épültek, négy azonos kialakítású épületből álló épületcsoport részeként, a jelenleg helyi védelmet élvező, történelmi értéket képviselő Bata-lakótelep vonzáskörzetében.

A Május 1 úton található 4 db 17 lakásos laképület hozzávetőleg 90% magántulajdon (68 magán/6 önkormányzati). A területen nincs rendezetlen tulajdonviszonyú épület. Az épületek hőtechnikailag korszerűtlenek, a kisebb egyedi beavatkozások ellenére műszakilag általánosan avult állagúak és az előbbiek miatt megjelenésükben is kedvezőtlen képet mutatnak. A korábbi évtizedekben elmaradt felújítások miatt korszerűtlenné vált épületek mielőbbi rekonstrukciója indokolt.

Önkormányzati lakások megoszlása és komfortfokozata

- A Május 1 út 8. szám alatti lakóépületben 3 db 33 m2-es komfortos lakás van az önkormányzat tulajdonában.
- A Május 1 út 12. szám alatti lakóépületben 1 db 33 m2-es komfortos lakás van az önkormányzat tulajdonában.
- A Május 1 út 16. szám alatti lakóépületben 1 db 33 m2-es komfortos lakás van az önkormányzat tulajdonában.
- A Május 1 út 20. szám alatti lakóépületben 1 db 33 m2-es komfortos lakás van az önkormányzat tulajdonában.

Az érintett területen a szociálisan hátrányos helyzetű lakosok aránya nagy. Mind a magántulajdonban lévő lakások tulajdonosai, mind pedig az önkormányzati tulajdonú lakások bérlői nagy számban kerülnek ki ebből a körből. A lakások mérete és komfortja is ebbe az irányba mutat, ugyanis minimális felszereltséggel rendelkező, aránylag olcsón fenntartható kis alapterületű lakásokról van szó. Szűkös anyagi lehetőségeik miatt tovább lépni sem tudnak az itt élők. Az épület állaga folyamatosan romlik. A közös költségek megfizetése is komoly gondot okoz az itt élő családok számára annak ellenére, hogy több család lakásfenntartási támogatásban is részesül. A lakások és épületek állapota megfelelő, de korszerűsítésük és felújításuk elkerülhetetlen. Csak kismértékű felújítások történtek az épületeken, homlokzat, vakolat felújítása, színezése. A lakásoknál súlyos problémaként jelentkezik, hogy a szennyvízelvezető-rendszer, valamint az elektromos vezeték-rendszer elavult.

Infrastrukturális ellátottság

Az utak állapota közepes, burkolati hibákkal, a járda állapota jó. A terület városi hálózatra kapcsolt ivóvízhálózattal rendelkezik, valamint vezetékes szennyvízhálózattal, melynek állapota nem megfelelő. Szintén rossz állapotban az elektromos vezetékhálózat.

A hulladékszállítás heti rendszerességgel megoldott. A szegregátum közelében nem található egészségre káros környezeti tényezők, valamint nagyforgalmú út nem veszélyezteti az itt élők biztonságos közlekedését.

Ezen a területen található a város legkorszerűtlenebb, legrosszabb állapotban lévő óvodája, gyakorlatilag éppen az itt élő gyerekek járnak a legkedvezetlenebb helyzetben lévő óvodába.

A városon belüli fejlesztési folyamatok hatásai

A városon belüli fejlesztési folyamatok nem érintették az épületeket, az elmúlt évtizedekben nem kerültek felújításra ezek a lakóházak. A társadalmi, gazdasági folyamatok negatív változása miatt az itt élők nem tudtak jövedelmi viszonyaik miatt az országosan meghirdetett épületenergetikai pályázatokba bekapcsolódni. Az önkormányzat nem rendelkezik akkora forrással, amely támogatni tudná pusztán szociális indítatásból ezeknek az épületeknek a felújítását.

Az épület környezetében történtek beavatkozások, így közvetlen környezetében megújult a városi játszótér, valamint az Egészségház és a Szakközépiskola födémeire napelem került, Európai Uniós pályázati forrásból. Az Egészségházon történt rekonstrukciós munkák javították a terület státuszát, korszerűsítették az ellátás színvonalát. A játszótér szintén mérföldkő volt a terület esztétikai javulásában, illetve az itt élő családoknak mindenképpen fontos közösségi tér jött létre. Ezeket leszámítva az elmúlt évtizedben az önkormányzata nem tudta megakadályozni ennek a területek a leszakadását, amelyet jól érzékeltet, hogy a KSH a 2001. évi népszámláson még nem jelölte szegregációval veszélyeztetett területnek, mára azonban szegregátummá alakult.

4.1.7.

4.1.8. 2. szegregátum (Május 1. út 22-24)

Elhelyezkedése

Az érintett lakótömb a városszövetbe ágyazódva helyezkedik el a városban. Ez a szegregátum egyetlen épületet foglal magába, amely jelenleg garzonházként működik és önkormányzati bérlakásokat foglal magában.

A szegregátum közvetlenül a Damjanich János Szakképző Iskola mellett található, másik oldalról a város egyik legnagyobb játszótere határolja. Az épület háta mögött található a gyermekorvosi rendelő. A szegregátumtól dél-nyugatra a Gesztenye sor másik oldalán helyezkedik el az Egészségház. A szegregátum társadalmi folyamataiban erős deviáns viselkedési formák jelentek meg. Ebből adódóan ez épület elhelyezkedése kifejezetten problematikus, hiszen rengeteg az iskolás és kisgyermek veszi igényben a szegregátum körüli környezetet (iskola, játszótér). Mivel a város más részeiben élők számára nem vonzó ez a városrész nem szívesen hozzák ide a gyerekeket a játszótérre, vagyis a szegregátum jelenléte csökkenti a játszótér kihasználtságát.

29. Térkép: A szegregátum elhelyezkedése

Damjanich János Szakképző Iskola

Gyermekorvosi rendelő

Játszótér

szegregátum

Egészségház

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A szegregátum kialakulásához vezető okok

Az épület az 1940-es években az iskolához tartozott, ahol női internátus működött. A műholdas térképből is egyértelműen kivehető, hogy az épület valaha az iskola igényeit szolgálta ki. A későbbiekben óvodai csoportszobák is működtek itt de ezzel párhuzamosan kezdetek belőle garzonlakásokat kialakítani. A rendszerváltás előtt ebben a lakótömbben vállalati (Tisza Cipőgyár) lakások voltak. A rendszerváltást követően a helyi önkormányzat tulajdonába került az ingatlan ingyenes tulajdonátadással.
A garzonlakások eredetileg fiatal házasok átmeneti (5) éves időtartamra nyújtott lakhatási lehetőséget azzal a feltétellel, hogy a takarékoskodás eredményeként a bérleti idő lejártával saját tulajdonú ingatlanba költöznek. A rendszerváltás után a társadalmi, gazdasági folyamatok kedvezőtlen hatására az önkormányzat kénytelen volt az előtakarékossági kötelezettséget megszüntetni, illetve az 5 év meghatározott időre történő- mely hosszabbítható- bérbeadás ellenére a családok nagy része 10-15 éve él itt, egy-két-három gyermekkel. Ezeknek a családoknak a többsége olyan nehéz helyzetbe került, hogy az önálló lakóingatlan megszerzése szinte lehetetlenné vált napjainkra. A társadalmi leszakadással halad előre a településrész leszakadása is.

Közlekedés, intézményi elérhetőség

A terület nem rendelkezik helyi tömegközlekedési kapcsolattal, közúti kapcsolatai azonban nagyon jók. Mivel a városközponthoz közel található a városrész, másrész egy olyan lakóterülete a városnak, amelynek a funkcióellátottsága kifejezetten gazdag az intézményi ellátottsága nem problematikus. A területén élők számára tömegközlekedési eszköz igénybevétele nélkül elérhetők az oktatási intézmények (óvoda, általános iskola), az egészségügyi szolgáltatás, valamint a polgármesteri hivatal.

Demográfia és szociális helyzet

A szegregátum területén összesen 84 fő él. A területre főként a városból költöznek, de érkeznek más településről is, például munkavállalás kapcsán. Az itt élők több mint 20%-a részesült szociális segélyben. Minden lakásra igényeltek lakásfenntartási támogatást 2012. évben. Szintén magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, 19 fő kapott támogatást, míg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást 28 esetben ítélt meg az önkormányzat. Átmeneti segély 20 esetben került kifizetésre.

59. táblázat: A szegregátum szociális adatai

	Város egésze	Érintett terület
Népességszám (fő):	7107	84
Lakásszám (db):	2822	28
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	-
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	18
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	29
- Normatív	470	15
- Helyi és adósságkezelési	63	14
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	19
Átmeneti segélyezés (db)	658	20
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	28

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A szegregátum területén a munkanélküliség, pénzügyi nehézségek, generációs problémává vált. A rendszerváltáskor csak átmeneti megoldásnak gondolták az ide költözők, azonban helyzetük nem javult és itt maradtak. Gyermekeiket már itt kellett felnevelniük. A garzonlakásokat alacsony jövedelműek lakják. Különböző generációk élnek együtt kis helyeken, amely nem kedvez a szoializációs folyamatoknak. Egy általános depresszió, kilátástalanság jellemzi az itt élőket, ugyanis még mindig nem sikerült kitörniük ebből az élethelyzetből (az épület szimbolizálja ezt a tényt), pedig csak ideiglenesen akartak itt élni. Az itt élő lakosságra jellemzőek a mentális problémák, az egészségi problémák egyaránt. A mentális problémákat erősíti, hogy az itt élők nem tartoznak közösségekhez, nem vesznek részt a közösségi életben, munkában. Jellemző még az itt élő emberekre egyfajta szégyenérzett, amelyet életkörülményeik miatt éreznek. Ebből ered, hogy sokszor nem mernek bemenni több közintézménybe és kimaradnak a közösségi programokból.
Ezeknek a családoknak úgy nőttek fel a gyermekeik, ahol nem volt meg a gyermekeknek a saját életterük, gyámügyi ügyek kapcsán előkerülnek ezek az eredők. Ebből adódóan egyfajta szociális beszűkülés jellemzi az itt élő fiatalokat is (nincs támaszuk, nincsenek családi kötelékek, nem kapnak támogatást). Nagyon nehéz őket ebből a beszűkült állapotból kimozdítani. A fiatalok folyamatos konfliktus környezetben nőnek fel, melynek hatására devianciák jelennek meg magatartásukban. Nehezen nyílnak meg a gyerekek és nehezebb a kapcsolattartás a felnőttekkel is.

Lakáskörülmények

A garzonház Martfű városközpontnak nevezett városrésze peremén, a tényleges városközpont vonzáskörzetében, a Tisza-part szomszédságában helyezkedik el. Az épület egy része saját telek úszótelkes kialakítású, környezetében avult állagú, részben fásított zöldfelületek találhatók. Az épület az ’40-es években épült, a helyi védelmet élvező, történelmi értéket képviselő Bata-lakótelep szomszédságában.

A szegregátum területén egy több lakásos épület található. Az épület 100%-ban önkormányzati tulajdonban van.

Önkormányzati lakások megoszlása és komfortfokozata

Az épület garzonházként funkcionál, jelenleg 28 db garzonlakás található az épületben, melyek alaprajzi kialakítása általában azonos, előszobából, fürdőszobából, főzőkonyhából és egy lakószobából állnak. A Május 1 út 22-24. szám alatti garzonban 4+24 db, átlagosan 30 m^2-es félkomfortos lakás van az önkormányzat tulajdonában. Az érintett garzonházban a szociálisan hátrányos helyzetű bérlők aránya nagy. A lakások mérete és komfortja is ebbe az irányba mutat, ugyanis minimális felszereltséggel rendelkező, aránylag olcsón fenntartható kis alapterületű lakásokról van szó.

Ezek a kis alapterületű lakások azonban gyermekeket nevelő családok számára nem nyújtanak megfelelő körülményeket. A lakások és épületek állapota megfelelő, de korszerűsítésük és felújításuk elkerülhetetlen. Csak kismértékű felújítások történtek, homlokzat vakolat felújítása, színezése. Az épület földszintes, középfolyosós, lapos tetős kialakítású. Az épület külső kapcsolatait a főbejárat, valamint a két épületszárnyon kialakított bejáratok biztosítják.
A garzonház épülete hő- és hangtechnikailag, korszerűtlen, műszakilag pedig általánosan avult állagú. Az épület lényegi felújítására az elmúlt évtizedekben nem került sor, a folyamatosan romló műszaki állapot, valamint az épület teljes mértékű kihasználtsága és jelentős használati terhelése egyaránt mielőbbi műszaki rekonstrukciót indokol.

Infrastrukturális ellátottság

Az utak állapota közepes, burkolati hibákkal, a járda állapota jó. Az épület városi hálózatra kapcsolt ivóvízhálózattal, valamint vezetékes szennyvízhálózattal rendelkezik. A hulladékszállítás heti rendszerességgel megoldott.

A szegregátum közelében nem található egészségre káros környezeti tényezők, valamint nagyforgalmú út nem veszélyezteti az itt élők biztonságos közlekedését.

A városon belüli fejlesztési folyamatok hatásai

A városon belüli fejlesztési folyamatok nem érintették az épületet, bár környezete jelentős mértékben javult. Súlyos probléma, hogy a városnak leginkább ez a része van lepusztulva, bár megjelentek már olyan fejlesztések, amely javítják a környezet minőségét (pl. játszótér építése). Jelentős kontrasztok vannak itt a városi szövetben. Itt van a legrosszabb állapotban az óvoda, itt a legrosszabb állapotú a lakásállomány, erősen leromlott a környezeti kultúra, a gyermekorvosi rendelő szintén rehabilitációra szorul, a terület északi részén egy elbontásra váró garázssor éktelenkedik. Másrészt egy nagyon korszerű játszótérnek ad otthont a terület, felújított egészségházban zajlik a betegek vizsgálata, az iskola tetején napelemek vannak.

4.1.9. Szegregációval veszélyeztetett terület (Ságvári út 8)

Elhelyezkedése

Az érintett lakótömb a városszövetbe ágyazódva helyezkedik el a városban. A szegregátum a város északi peremén, a városközponti városrész északi határán helyezkedik el, közvetlenül a Tisza melletti területen. A szegregátum közvetlen környezetében található a város legnagyobb játszótere, a művelődési ház, az egészség centrum, gyógyszertár és egy újonnan alakult szolgáltatás, amelyet a Martfűi Városfejlesztési és Ingatlangazdálkodási Nonprofit Kft. biztosít.

30. Térkép: A szegregátum elhelyezkedése

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A szegregátum kialakulásához vezető okok

Az épület a rendszerváltás előtt (1990) a volt Tisza Cipőgyár munkásszállójaként üzemelt. Itt az üzemben dolgozó, egyedülálló, a környező településekről érkezett fiatalok éltek. A rendszerváltás után állami tulajdonból önkormányzati tulajdonba került, s ezzel együtt megkezdődött az eredeti funkció megszűnése a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági folyamatok hatására. 1990 után folyamatosan egyre több olyan lakó került be a szoba bérleményekbe, akik családi, jövedelmi viszonyaiban jelentős negatív változás állt be, így pl. elváltak, elveszítették munkahelyüket, vagy mindkettő, s ezzel együtt a korábbi konszolidált lakhatási körülmények feladására kényszerültek.

Közlekedés, intézményi elérhetőség

A terület nem rendelkezik helyi tömegközlekedési kapcsolattal. A területén élők számára tömegközlekedési eszköz igénybevétele nélkül elérhetők az oktatási intézmények (óvoda, általános iskola), az egészségügyi szolgáltatás, valamint a polgármesteri hivatal. Mivel a városközponthoz közel található a városrész, másrész egy olyan lakóterülete a városnak, amelynek a funkcióellátottsága kifejezetten gazdag az intézményi ellátottsága nem problematikus.

Demográfia és szociális helyzet

A lakótömbben összesen 31 fő él. Az itt élők részére 13 esetben került kifizetésre szociális segély, 13 db lakásfenntartási támogatást ítéltek meg. Ezen kívül átmeneti segélyben részesítette az önkormányzat lakosokat, összesen 40 esetben. Az alacsony lakosságszám miatt az épület nem tekinthető szegregátumnak, mivel 50 fő feletti területeket minősítünk annak, azonban itt is ugyanazok a folyamatok jellemzők, amelyek a szegregátumokban.

60. táblázat: A terület szociális mutatói

	Város egésze	Érintett terület
Népességszám (fő):	7107	31
Lakásszám (db):	2822	35
Szociális segély egészségkárosodottak részére (db)	6	-
Szociális segély munkanélküliek részére (db)	350	13
Lakásfenntartási támogatás (db)	533	14
- Normatív	470	11
- Helyi és adósságkezelési	63	3
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (db)	198	--
Átmeneti segélyezés (db)	658	40
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (db)	246	--

Forrás: Martfű Város Önkormányzata

A szobabérlők házára jellemző, hogy idősek élnek benne nagy számban. Itt egy olyan magára hagyatott generáció él, megöregedve, családi kapcsolatok nélkül, akiknek a mentális problémáinak kezelése különösen fontos. Rövidesen önellátásra nem lesznek képesek az itt élő idős emberek. Ebben a szegregátumban különösen speciális demográfiai és szociális jellegű problémák vannak jelen, amelyeket rövid távon kezelni szükséges. Ezt külön megnehezíti, hogy az idősek felé nehezebb nyitni, nehezebben tudják őket bevonni a közösségi munkába.

Lakáskörülmények

A szobabérlők háza 100%-ban önkormányzati tulajdon. Az épületben 33 db kiadható egység található, közös vizesblokkal és közös főzési lehetőséggel, vagyis ezek a lakások igen alacsony komorfokozatúak. Minden lakás mindössze egyetlen szobából áll. A lakások és épületek állapota megfelelő, korszerűsítésük és felújításuk elkerülhetetlen. Csak kismértékű felújítások történtek, homlokzat vakolat felújítása, színezése.

Infrastrukturális ellátottság

Az utak állapota közepes, burkolati hibákkal, a járda állapota jó. Az épület városi hálózatra kapcsolt ivóvízhálózattal, valamint vezetékes szennyvízhálózattal rendelkezik. A hulladékszállítás heti rendszerességgel megoldott.

Az épület közelében nem található egészségre káros környezeti tényezők, valamint nagyforgalmú út nem veszélyezteti az itt élők biztonságos közlekedését.

A városon belüli fejlesztési folyamatok hatásai

A városon belüli fejlesztési folyamatok nem érintették az épületet, azonban a környezetrendezésében több pozitív fejlődési folyamat indult meg, ezek közé tartozik az épület mellett játszótér megépítése.

4.2. A szegregátumok területen élők egészségügyi állapota

Martfű lakosságának egészségügyi állapota az országos átlagnak általában megfelelő, az egyes betegségeket alapul véve. Kiemelkedően magas a mozgásszervi megbetegedésben szenvedők és az allergiás orrnyálka hártya gyulladás miatt megbetegedett emberek száma.

A lakosság átlagéletkora folyamatosan nő, ennek oka a lecsökkent gyermekszülések száma, valamint a fiatalok elvándorlása, a lakosság számának folyamatos csökkenése. A betegségek számának növekedését okozza az a tény is, hogy a korszerűbb diagnosztikai eszközökkel hatékonyabbá vált a betegségek diagnosztizálása. Elősegíti még a betegségek feltárását, hogy szűrővizsgálatok is állnak a lakosság szolgálatára.

A szűrővizsgálatok szervezésében és lebonyolításában társadalmi szervezetek, a Jóreménység Klub, valamint több gyógyszergyár is besegít. A cukorbetegség lassan népbetegségnek számít, számuk folyamatosan nő, ezen belül a fiatal korban kialakuló cukorbetegek száma is szaporodik. Oka a genetikai háttéren túl a mindennapi stressz, a helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód, elhízás. A mozgásszervi betegségek száma is folyamatosan nő, melyhez szintén hozzájárul a helytelen életmód, illetve sok esetben a munkakörülmények is hozzájárulnak a mozgásszervi betegségek kialakulásához. Martfűn szaporodott a daganatos betegségek száma, ez valamennyi daganatos elváltozásra igaz, kiemelkedő mértékben egy daganatos elváltozás nem következett be, mely utalna a környezetkárosító hatására.

A szegegátumok, illetve a szegregációval veszélyeztetett területen élők egészségügyi állapota

Nehezebb körülmények között élő emberek, kis lakásokban, sokan élnek együtt, de egészségi állapotuk jelentősen nem rosszabb, mint a városban egyéb helyen.

Főbb megbetegedési típusok

Elsősorban krónikus betegségek a jellemzőek- szívérrendszeri, mozgásszervi, légzési betegségek. Az itt élők között több a dohányos beteg, illetve jellemző a korszerűtlen táplálkozás is, zsírosabb ételek fogyasztása az olcsóbb áruk miatt.

A betegségek kialakulásainak okai

Rosszabb életkörülmények, munkanélküliség, dohányzás, korszerűtlen táplálkozás, nincs pénz gyógyszerekre.

4.3. Szociális ellátás

A kötelező szociális alapellátások működnek a településen. Ilyen a Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ által ellátott családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása.

A szolgálatok új helyre költöztek ez év január 1-jétől. A családsegítés a polgármesteri hivatal épületében kapott helyet. A szolgálat rendelkezik az alapvetően szükséges eszközökkel, feltételekkel, kisebb irodai gépek hiányoznak. Kivételt képez a számítástechnikai ellátottság. Kevés számítógéppel rendelkezik a szolgáltatás és a meglévő gépek többsége elavult. A rendelkezésre álló humán erőforrás a szakmai tevékenység tekintetében minimumszinten rendelkezésre áll. A szakemberek egy kivételével szakirányú szakképzettséggel rendelkeznek, de a szakképzetlen egy fő is jelenleg szakirányú képzésben vesz részt.

A fent említett alapellátás mellett a problémaelemzés alapján speciális szükségletként jelentkezik egy pszichológus foglalkoztatása. Kompetenciaterülete lefedné a gyermekvédelmi és szociális problémák hatékony és komplex kezelését.

Alternatív szolgáltatás-biztosítási lehetőséget jelent az önkormányzat és a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása között létrejött megállapodás, mely vonatkozik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a fogyatékosok számára biztosított támogató szolgálat, a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi alapellátásának ellátására. Ezzel szinte valamennyi alapellátás keretében megjelenő problématerület lefedetté válik.

Hiányterületként jellemezhető a szakosított ellátás biztosítása. Ilyen az idősek bentlakásos otthona, mely 2012. július 01-jétől nem működik. A településen élő időskorúak számára a komplex gondoskodás hiányzó láncszeme ez.

Jelenleg nincs civil vagy egyházi feladatellátás, szolgáltatás a településen, de ez irányú törekvések jellemzik az önkormányzatot. Az egyház és a civil szervezetek kiegészítő és támogató szereplői a település működő szociális ellátórendszernek. Közösen szervezett és lebonyolított szociális vonatkozású települési rendezvények jellemzik városunkat pl. adománygyűjtés.

A szociális ellátási rendszer területén a leggyakrabban előforduló problématípus az alacsony jövedelmi helyzethez kapcsolódóan megjelenő nagy mértékben felhalmozódott hátralékok jelenléte.

Az adósságkezelési szolgáltatás feltételrendszerének meg nem felelő kliensek számára szűkösek az intervenciós lehetőségek, a megoldási alternatívák. Komoly problémát jelent a családok támasznélkülisége, elmagányosodása és az alacsony foglalkoztatási helyzet.

Speciális problémahelyzetekre csak a speciális válasz lehet adekvát. A szolgáltatási körök tovább bővítésével, a terület által megkívánt szakemberek megkeresésével és biztosításával lehet megoldásokat kínálni, új szolgáltatásokként. Például a foglalkoztatás elősegítése érdekében rekreációs csoport működtetésével, a különféle technikák, módszerek bemutatásával, megtanításával.

A társadalmi, szociális beszűkülés elkerülése érdekében, ami gátolja a kitörési lehetőségeket, az érintettek mentális állapotának karbantartása, pozitív támogatása érdekében önismereti-, életvezetési-, személyiségtréningek működtetése lehet az egyik megoldás. A speciális csoporttechnikákat valamint a csoporthatás előnyeit, értékeit alkalmazva és kamatoztatva, mozgósíthatóak az egyének belső erőforrásai. Ezzel is biztosítva a kimozdulás esélyét a hátrányos helyzetből.

A városban az elmúlt 3 évben a szociális támogatások területén a lakásfenntartási támogatás tendenciája emelkedő számot mutat, százalékos arányban ez 60 %-ot jelent. Az átmeneti segélyek esetszámai kismértékben emelkedtek az utóbbi két évben. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetei csökkentek, melynek oka, hogy a rászorulók inkább az átmeneti segélyezési formát vették igénybe. A munkanélküliek számára megállapítható szociális segély évenként attól függően csökkent illetve emelkedett, hogy milyen arányban sikerült megvalósítani a közfoglalkoztatást.

A szegregátumok területén élők részéről a leggyakrabba igényelt támogatási formák: az átmeneti segélyezés, lakásfenntartási támogatás, adósságcsökkentési támogatás, szociális segély munkanélküliek részére, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, rendszeres gyermekvédelmi támogatás, szociális segély egészségkárosodottak részére.

4.4. Alapfokú- és középfokú oktatás

4.4.1. Játékvár Óvoda és Bölcsőde

A Játékvár Óvoda és Bölcsőde önálló jogi személy, részben önálló gazdálkodói jogkörrel rendelkezik. Az intézmény többcélú-oktatási és szociális feladatot lát el.

Az intézmény szerkezeti felépítése:

Székhely óvoda:	**Munkácsy úti Óvoda** Martfű, Munkácsy út 79.	75 fh
Tagintézményei:		
Óvodák:	**Kossuth úti Óvoda** Martfű, Kossuth út 22-24.	75 fh
	Május 1 úti Óvoda Martfű, Május 1 út 19.	50 fh
	Mezőhéki Óvoda Mezőhék, Mártírok út 9/b.	20 fh.
	(közoktatási, óvodai feladat-ellátási megállapodás alapján)	
Bölcsőde:	**Bölcsőde** Martfű, Ságvári út 4/a	34 fh
	(Ellátási területe: Martfű város közigazgatási területe Feladat-ellátási megállapodás alapján Mezőhék, Kengyel, Rákócziújfalu)	

Bölcsőde:

A 2011. évi bölcsődei gyermekfelvétel az intézmény felvételi szabályzata alapján történt. A 25 férőhelyen, 30 kisgyermekkel, (1 csecsemő) 3 csoportban, 2-2 gondozónővel (délelőttös-délutános) végezték a gondozási, nevelési feladatokat. Év közben az előjegyzésben lévő gyermekek közül (amennyiben a szülő dolgozott) mindenki felvételre került. Négy kisgyermek év közben lett óvodaérett, ők átkerültek az óvodába.
Szociális szempontból megnőtt a bölcsőde szerepe, egyre több olyan kisgyermeket nevelnek, ahol a bölcsődei ellátással a családok megélhetését segítik elő. A szülők követik a jogszabályi változásokat és elsősorban a GYED letelte után igénylik az intézményi elhelyezést. A családoknak nagy szüksége van mindkét szülő jövedelmére, hiszen így is komoly anyagi nehézségekkel küzdenek, ezért nagy örömmel fogadták, hogy Martfűn nem került bevezetésre a működéshez kapcsolódó térítési díj.
A bölcsőde feltöltöttsége a 2010/2011-es nevelési évben-átlagban 125%-os volt . A törvényi előírások betartása miatt, megfelelő feltételek mellett 2011. 04.15.-én a képviselő-testület Alapító Okiratban 34 főre emelte a bölcsődei férőhely számát. Ezért a 2011/12-es nevelési évben a feltöltöttség 100 % körül mozgott.

	2011. szeptember 1.	2012. május 31.
I. Tipegő csoport	10 fő (1 csecsemő)	11 fő (1 csecsemő)
II. Nagycsoport 1	10 fő	12 fő
III. Nagycsoport 2.	10 fő	12 fő
Ingyenes étkezésben részesült:	4 fő	
Nagycsaládos:	1 fő	
Tartósan beteg:	- fő	

Forrás: Beszámoló a Játékvár Óvoda és Bölcsődében folyó nevelő munkáról

A bölcsőde feladata:

A bölcsőde a gyermekek napközbeni ellátását biztosító, gyermekjóléti alapellátás.
Feladata a 3 éven aluli gyermekek nevelése, gondozása, harmonikus testi, szellemi fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Célja: a családban nevelkedő gyermekek nappali felügyelete, nevelése, gondozása, napközbeni ellátás keretében.

Az intézmény szakmailag preferált céljai:

I. A bölcsődés korú gyermekek fejlődésének elősegítése
   1. Egészséges testi fejlődés elősegítése
   2. Érzelmi fejlődés és szocializáció segítése
   3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

II. A bölcsődei élet megszervezése
   1. Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel
   2. Családlátogatás a gyermekek bölcsődébe kerülése előtt
   3. Beszoktatás. Lehetőség szerint két hetes anyás beszoktatás.
   4. „Saját" gondozónő-rendszer működtetése.
   5. Napirend megszervezése a gyerekek életkorának, egyéni sajátosságainak és az évszakoknak megfelelően.

III. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei
   1. Gondozási műveletek (étkezés, etetés, öltözködés, öltöztetés stb.)
   2. Játék tevékenység főbb helyzeteinek biztosítása (hely, idő, tárgyi feltételek).

Óvodai ellátás

Az 2011/2012-es nevelési évben Martfűn 8 óvodai csoport működött hagyományos koronkénti elosztásban, illetve részben vegyes szervezésben, Mezőhéken egy vegyes szervezésű óvodai csoporttal került ellátásra a feladatot. A 2011/2012-es nevelési évben az október 1-jei statisztika alapján a martfűi óvodákba 183, a mezőhéki óvodába 10 gyermek járt, Az átlagos csoportlétszám 22,3 főről 21,4 főre csökkent, mely valójában 8 fő csökkenést jelent. A létszám megfelel a törvényi előírásoknak, de a normatív csoportfinanszírozás reálértéke csökkent, hiszen évek óta nem változott a számítás alapösszege. Az év folyamán Martfűn 9 fővel, Mezőhéken 3 fővel növekedett a létszám.

61. táblázat: A gyermekek kor szerinti megoszlása az óvodai ellátásban

	2011.10.01.	2012.05.31.
Kiscsoportos korú:	/Statisztikai adat/	/Óvodai nyilvántartás/
Munkácsy	25 fő	28 fő
Kossuth	19 fő	24 fő
Május 1	16 fő	18 fő
Összesen:	**60 fő**	**70 fő**
Középsős korú:		
Munkácsy	24 fő	24 fő
Kossuth út	16 fő	16 fő
Május 1	14 fő	13 fő
Összesen:	**54 fő**	**53 fő**

Nagycsoportos:		
Munkácsy	25 fő	25 fő
Kossuth	24 fő	24 fő
Május 1.	20 fő	20 fő
Összesen:	**69 fő**	**69 fő**
Martfű összesen:	**183 fő**	**192 fő**
Mezőhék	**10 fő**	**13 fő**
Mindösszesen:	**193 fő**	**205 fő**

Forrás: Beszámoló a Játékvár Óvoda és Bölcsődében folyó nevelő munkáról

A gyermekek sorsával való törődés természetes része nevelőmunkának. A nevelőtestület tagjai figyelemmel kísérik az óvodások családi körülményeit, s a gondokon a gyermekvédelmi felelősökkel együtt szakemberek bevonásával igyekeznek segíteni.
Az óvodákba járó hátrányos helyzetű gyermekek száma az előző évhez képest csökkent, amely elsősorban a gyermeklétszám csökkenéssel hozható összefüggésbe, nem az anyagi körülmények javulásával. A hátrányos helyzet főleg az anyagi okokból adódik, amely kiegészül a rossz lakásviszonyok, megromlott családi kapcsolatok, nevelési hiányosságok miatti hátrányos helyzettel. Számon tartanak három - vagy többgyermekes családokban élő gyermekeket, valamint az elvált, vagy gyermekét egyedül nevelő szülők gyermekeit és az egészségügyi okok miatt hátrányban lévő gyermekeket. Együttműködnek a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ martfűi telephelyével, a Gyámügyi Hivatallal, az Önkormányzat Művelődési és Szociális Irodájával, mezőhéki tagintézmény esetében pedig a Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.

Az intézményben hátrányosnak és veszélyeztetettnek tekintik azt a gyermeket, akinek a családjában az alábbiak figyelhetők meg:

- *A közoktatási törvény 121. §-a alapján „hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.”*
- Hátrányos helyzetű az, akinek családi körülményei, szociális helyzete az átlagos társadalmi környezethez viszonyítva rosszabb, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.
- Veszélyeztetett helyzetű az, akinek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése gátolt, akadályozott, valamint akit a jegyző védelembe vett.

62. táblázat: Gyermek létszámadatok a 2010 és 2011. évi statisztika alapján

	2010/2011. nevelési év			2011/2012. nevelési év		
	Összes	Martfű	Mezőhék	Összes	Martfű	Mezőhék
Óvodai összlétszám	201 fő	183 fő	18 fő	194 fő	184 fő	10 fő
Ingyen étkezők – R.GY.K.	75 fő	65 fő	10 fő	56 fő	48 fő	8 fő

Hátrányos helyzetű gyermek	75 fő	65 fő	10 fő	56 fő	48 fő	8 fő
- Halmozottan hátrányos gyermek	4 fő	3 fő	1 fő	6 fő	3 fő	3 fő
- Veszélyeztetett, védelembe vett gyermek	2 fő	-	2 fő	2 fő	-	2 fő
Nagycsaládosok száma	31 fő	27 fő	4 fő	41 fő	36 fő	5 fő
Tartós beteg	4 fő	4 fő	-	9 fő	9 fő	-

Forrás: Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2011. évi ellátásáról

Alapelvek

- Az egyéni bánásmód, a tapintatos személyes kapcsolattartás.
- A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, a segítségnyújtás. Ez a feladat minden óvónő feladatkörébe beletartozik.
- Óvodáinkban gyermekvédelmi felelősök koordinálják a gyermekvédelmi munkát. Munkájukat segíti a védőnő a gyermekorvos, valamint a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ martfűi telephelyének munkatársai.

Célok:

- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek három éves kortól történő óvodáztatása és rendszeres, egész napos óvodai ellátás biztosítása.
- Olyan bensőséges, a szülők és a gyermekek tiszteletére épülő kapcsolat megteremtése, amely lehetővé teszi a problémák szégyenkezés nélküli, nyílt feltárását és a felmerült okok megszüntetésére irányuló tevékenységeket.
- Feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják, veszélyeztetik.

Feladatok:

- Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére.
- A családi nevelés hibáiból, hiányából eredő hátrányok enyhítése az óvodai nevelés keretein belül.
- A szülők gyermekük nevelése iránt tanúsított felelősségének erősítése.
- A szülőkkel való kapcsolatfelvétel, együttműködésre ösztönzés.
- A prevenció, a segítségnyújtás, a megértés, a támaszadás.
- Az új óvodások befogadásának és beilleszkedésének segítése
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérjük
- Szoros kapcsolat fenntartása a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ martfűi telephelyével, a Gyámügyi Hivatallal, gyermekorvosokkal, védőnőkkel, az iskolai gyermekvédelmi felelősökkel.
- Szakemberek segítségének igénybevétele a problémák megoldására.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően tájékoztatás a támogatásokhoz való hozzájutás lehetőségeiről.
- Továbbképzéseken való részvétel

Intézményben tagóvodánként gyermekvédelmi felelősök fogják össze a gyermekvédelmi tevékenységet. Mindhárman végeztek gyermekvédelmi tanfolyamot. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény kiemeli az oktatási intézmények gyermek-védelmi feladatait, kapcsolatrendszerét.

4.4.2. József Attila Általános Iskola

Az elmúlt években az általános iskolás korosztály száma is jelentősen csökkent és ez a tendencia tovább folytatódik, figyelembe véve a település demográfiai adatait.
2001-ben szervezetileg összevonásra került a két általános iskola (Mártírok úti és Május 1. úti) 2006. szeptembere óta pedig a gyermeklétszám további csökkenése miatt egy épületben folyik az alapfokú oktatás-nevelés (Május 1. úti iskolaépület).
Az intézményegységben a sajátos nevelési igényű gyermekeket integráltan oktatják, illetve részükre gyógypedagógusok által megvalósult fejlesztő foglalkozásokat biztosítanak felzárkóztatás céljából.
Gyógytestnevelésben 90, könnyített testnevelésben 15-20 fő vesz részt átlagosan. Részükre gyógytestnevelők biztosítják az egészséges testmozgást. Az intézményegység jelenleg napközi otthonos és tanulószobai foglalkoztatást is nyújt az iskolahasználók felé. A városban az alsó fokú oktatáshoz kapcsolódva két művészeti alapiskola is működik. Az Ádám Jenő Zeneiskola önálló épületben biztosít hangszeres zeneoktatást, míg a Szilver Tánciskola az intézményegységben működik és segíti az alapfokú oktatást.
A közoktatási törvény rendelkezése alapján a nevelési-oktatási intézményekben 1996. szeptember 1-jétől gyermek-és ifjúságvédelmi felelőst kell alkalmazni. Általános gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységi körükhöz tartoznak**:** a tankötelezettség biztosítása, a bűnmegelőzés, szabadidős programok bevezetése, hátrányos és veszélyeztetett gyermekek szűrése.
Speciális gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenységeik közé tartoznak: a veszélyeztetettség feltárása, családlátogatás, igény szerinti foglalkozások megszervezése, gyermekvédelmi feladatok ellátása külső támogatással.
A kedvezőtlen társadalmi hatások, az elvárás- és értékrendek módosulása, a család, mint alapvető nevelési színtér szerepének lazulása is kihat tanulóink iskolai magatartására. Ez megjelenhet álmatlanságban, tanulmányi eredmények hirtelen romlásában, idegességben, étvágytalanságban stb.
A gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek az osztályfőnökkel együttműködve a lehető legrövidebb időn belül észre kellene vennie, ha a tanítványa rossz társaságba keveredett, esetleg alkoholt, drogot fogyaszt, vagy családi életében olyan változás következett be, amely már a gyermek fejlődését veszélyezteti.
Intézményben napi szinten előfordulnak ezek a problémák. A gyermekeket veszélyeztető tényezők között első helyen a rossz anyagi körülmények, az érzelmi elhanyagoltság, a szülők életviteléből adódó mentális problémák szerepelnek. A városban élő családok 30–40%-a él rossz anyagi körülmények között. Ennek hátterében, sok esetben a rossz lakáskörülmények, a szülők huzamos munkanélkülisége, egészségi állapota (rokkantnyugdíj) vagy csonka család húzódik. A munkával bíró szülők is – alacsony iskoláztatottságuk miatt, szakképzettség hiányában – minimálbérből vagy az alatti fizetésből tartják el a családot. Sokan élnek alkalmi munkából, jövedelmük nem felmérhető. Évről évre növekszik a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek száma. Alig van olyan osztály, ahol ne lenne két-három olyan gyermek, aki nem tud együtt haladni társaival. A tanulási nehézség gyakran társul magatartási zavarral. A megelőzésben a problémák észlelésében fontos szerepe van a fejlesztő pedagógusnak, logopédusnak, iskolapszichológusnak, hiszen a napi munka során ki kell szűrni azokat a gyermekeket, akik tanulási és teljesítményzavarban szenvednek.

- **Sajátos nevelési igényű tanuló : 22 fő**
- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: 55 fő**

Az iskolában 2012. novemberében ellenőrizte a Szolnok Városi Pedagógiai Szakszolgálat Nevelési Tanácsadó a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók ellátását.
A jegyzőkönyv megállapításai szerint az általános Iskolában komoly hagyománya van a fejlesztő foglalkoztatás e formájának. Összesen nyolc pedagógus végzi a különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztő foglalkoztatását, változó óraszámban. A foglalkozások a tanórák után történnek. A

csoportlétszámok 1-4 tanulóból állnak, a fejlesztések pedig tanulónként heti 2-4 órában valósulnak meg. A csoportok összeállítása nagyon tudatos, mind az életkori, mind a probléma jellegét tekintve. Néhány tanulónál jellemző, hogy a tanulók fejlesztését két pedagógus végzi, pl. anyanyelvi és matematikai. Fokozatosan törekednek arra, hogy egy fejlesztő pedagógus legyen egy tanuló fejlesztője, (kb. 80-90%-ban tudják ezt az állandóságot biztosítani), lehetőleg több tanéven keresztül is, mert a belső elfogadást ez segíti, s a tanulói csoportbeosztás is rugalmasabban működik.
Összességében példaértékű a fejlesztő pedagógiai munka támogatottsága, megvalósítása, elfogadása az Iskolában.

- **Hátrányos helyzetű tanulók létszáma: 123 fő**
- **Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma : 6 fő**

Az iskolában a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztatására a Pedagógiai Programban és az éves munkatervben rögzített programokon túl különösen odafigyelnek. A pályázati források elnyerése esetén különösen odafigyelnek arra, hogy a két érintett szegmens markánsan bevonásra kerüljön. Tapasztalat szerint a programokon ezek a gyerekek szinte 100%-ban részt vesznek, mert egyrészt ingyenesek és így nekik ez az elérhető forma, másrészt a programokon az ő érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységeket űzhetnek.

Ez a réteg különösen a manuális, kézügyességgel kapcsolatos, sportos programok iránt nyitott, de filmklub, esetleg Tini-klub jellegű foglalkozások is vonzóak lehetnek a számukra.

Az iskola az oktatási és nevelési céljai megvalósítását segítő tanítási órán kívüli tevékenységek

- Diákönkormányzatok
- Napköziotthon, tanulószoba
- Diákétkeztetés
- Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.
- Szakkörök
- Énekkar
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók
- Tanulmányi kirándulások, táborok
- Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozások
  Szabadidős foglalkozások
- Iskolai könyvtár
- Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata**.**
- Hit és vallásoktatás
- Művészeti alapiskolák

4.4.3. Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium

Intézményen belül meghatározó a szakközépiskolai és szakiskolai oktatás, de végeznek gimnáziumi képzést is a nyelvi előkészítő osztállyal a 13. évfolyamon, illetve a dolgozók gimnáziumának ifjúsági tagozata, közismertebb nevén az intenzív gimnáziumi képzés is működik. Ezen kívül 2 kollégiumi csoport működik. A 2011/2012-es tanévben 17 osztály folytatott tanulmányokat a középiskolában. A 17 osztály 5-féle iskolatípusban, 3-éle szakmában végzett tanulmányokat.

63. táblázat: Az osztályok megoszlása a 2011/2012-es tanévben iskolatípusonként

évfolyamok	gimnázium	szakközépiskola	szakiskola	10. évfolyamra épülő szakképzés	érettségire épülő szakképzés
9.		1 osztály	2 osztály		
10.		2 osztály	2 osztály		
11.		2 osztály		1 osztály	
12.	1 osztály	2 osztály		1 osztály	
13.	1 osztály			1 osztály	1 osztály

Forrás: Intézményi beszámoló a Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium 2011/2012-es tanév munkájáról

A Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium képzési szerkezete, struktúrája és képzési programjai igen összetettek az évfolyamonkénti tanulólétszám, osztályszerkezet is változatos. Az iskolai tevékenység fontos részét képezi a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása, elsősorban a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, a veszélyeztetett helyzet prevenciója, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.
A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy koordinálja és segítséget nyújtson az alábbi feladatokhoz:

- A tankötelezettség biztosítása
- A diákok és szülők tájékoztatása, segítségek igénybevételének lehetőségeiről
- Hátrányos – halmozottan hátrányos helyzet felmérése
- Kapcsolattartás a jelzőrendszer tagjaival
- Bűnmegelőzés – preventív előadások szervezése
- Szexuális felvilágosítás - az AHA – program keretében szakemberek bevonásával
- Bekapcsolódik a nevelőtestület által javasolt, szélesebb körű egészségnevelési, gyermek-és ifjúságvédelmi programokba

Kiemelt figyelmet fordítanak a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra.

A diákoknak lehetőségük van a szabadidejük hasznos, tartalmas eltöltésére iskolai keretek között: könyvtárlátogatás, sportolási lehetőségek – torna- és konditerem használata, vetélkedőkön való részvétel, színházlátogatás (szolnoki Szigligeti Színház, Budapest – Vígszínház, Operettszínház, Madách Színház).

Hátrányos – halmozottan hátrányos és veszélyeztetett tanulók

A társadalmi változások és a családok életszínvonalának csökkenése az iskolában is érezteti hatásait. Egyre nagyobb számban emelkedik a hátrányos helyzetű tanulók száma a családok rossz anyagi körülményei, a munkanélküliség miatt; ezért kénytelen egyre több család igénybe venni a szociális támogatást. A következő összegző táblázat a fentieket támasztja alá.

64. táblázat: Hátrányos helyzetű tanulók száma Martfű középiskoláiban

Tanév	Hátrányos helyzetű tanuló	Hátrányos helyzetű tanuló (martfűi)	Halmozottan hátrányos tanuló	Halmozottan hátrányos tanuló (martfűi)	Veszélyeztett tanuló (martfűi)	Alapellátás-ban részesül
2009/2010	151 fő	23 fő	64 fő	7 fő	2 fő	2 fő
2010/2011	155 fő	24 fő	38 fő	5 fő	2 fő	5 fő
2011/2012	158 fő	27 fő	31 fő	5 fő	-	-

Forrás: Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2011. évi ellátásáról

65. táblázat: Összesítő táblázat részletesen a martfűi tanulókra a 2011/2012-es tanév I. félév

Évfolyamok	Hátrányos helyzetű	Halmozottan hátrányos helyzetű	Nagycsaládos
9. évfolyam	7	1	4
10. évfolyam	4	1	6
11. évfolyam	9	-	9
12. évfolyam	4	2	1
13. évfolyam	3	1	2
Összesen:	27	5	22

Forrás: Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2011. évi ellátásáról

Külön programot nem szerveznek a hátrányos helyzetű gyermekeknek, az intézmény által szervezett programokon vesznek részt. A sajátos nevelési igényű tanulók felzárkóztatása fejlesztő órákon történik.

A lemorzsolódási arány a HHH gyerekek tekintetében 5%-os. Nem jellemző, hogy magántanulóként vesznek részt az oktatásban. A tanórán kívüli programokon való részvételük kb. 50%-os, tanári ráhatás eredményeként. Továbbtanulás tekintetében szakképzésben, az intézmény nappali tagozatán, intenzív gimnáziumi képzésben vesznek részt. A felsőoktatásban való részvétel nem jellemző.

Az intézmény képviselőjének véleménye szerint a jövőben a HHH, valamint az SNI gyerekek felzárkóztatását, integrálását szakkörrel, tanuló szobán, mentorálási programban való részvétellel növelhető.

Együttműködés más szakemberekkel:

- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkát segíti az iskolai pszichológus, aki 3 hetente jár az intézménybe és fogadja a gondokkal küzdő diákokat, szülőket.
- Évek óta szoros az együttműködés a Humán Szolgáltató Központ mentálhigiénés szakemberével. Az együttműködésünk kapcsán prevenciós előadásokat (drogprevenció – szenvedélybetegségek) tart osztályoknak, kisebb csoportoknak illetve egyéni konzultációkra is van lehetőség

Hiányzások:
Az iskolában a 2011/2012-es tanévben (I. félév) az összes hiányzás 19125 óra ebből 2083 óra igazolatlan. Az egy főre eső hiányzás 49, 16 óra; igazolatlan mulasztás 5,35 óra /tanuló. Intézményben új levelezési rendszert dolgoztak ki. Már az első igazolatlan óra után levélben értesítést küldenek a szülőknek az igazolatlan óráról, majd - a további mulasztás esetén - betartva a jelzőrendszeri és törvényi előírásokat folytatják a levelezést.
A tapasztalatok azt mutatják, hogy a szülők próbálnak együttműködni, de a gyermekek nem minden esetben hallgatnak a szülői szóra.
Az iskolai munka hatékonyságát a következetesség és a jelzőrendszerrel jól kiépített szoros munkakapcsolat biztosítja. A jó együttműködés teszi lehetővé a problémák azonnali kezelését, megoldását. Ebben partnerek: a Gyámhivatal, a Hatósági Iroda és a Gyermekjóléti Szolgálat szakemberei, munkatársai.

4.5. Ágazati politikák

4.5.1. Szociálpolitika

Martfű Város Önkormányzata Képviselő-Testületének 2/2012 (II.10.) önkormányzati rendelete szabályozza a gyermekvédelmi és szociális ellátásokat. Ennek megfelelően a következő szociális ellátásokat biztosítja a város lakossága számára:

I. Gyermekvédelmi ellátások

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, fiatalkorú és fiatal felnőtt, akinek eltartásáról a gondozó család más módon nem tud gondoskodni, illetve ha a család létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe került. A támogatás formája lehet pénzbeli és természetbeni is.

Szociális ösztöndíjban részesülhet a nappali tagozaton tanulmányokat folytató tanuló a 9. évfolyam kezdetétől a középfokú tanulmányok befejezéséig – de legfeljebb a 23. életév betöltéséig -, ha a tanulmányi átlaga a „jó rendűt" (3,75) meghaladja. Továbbá az első diploma megszerzésére irányuló nappali tagozatos felsőfokú oktatási intézményben államilag finanszírozott tanulmányokat folytató hallgató részére, illetve az érettségi utáni szakképzés, illetve felsőfokú szakképzésben résztvevő tanulónak, tanulmányi eredménytől függetlenül.

II. Szociális ellátások

II.1. Pénzbeli ellátások

Rendszeres szociális segélyben részesülő aktív korú jogosult köteles a Családsegítő Szolgálattal együttműködni.

A lakhatás segítése érdekében **adósságkezelési szolgáltatásban** részesül az a család vagy személy, aki Martfű városban lévő a rendeletben rögzített minimális lakásnagyságot meg nem haladó lakásban lakik. Adósságnak minősül:

a) a lakhatási költségek körébe tartozó közüzemi díjtartozás (gáz, áram, víz- és csatorna használati valamint szemétszállítási díjtartozás)

b) lakbérhátralék

c) a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó is, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A 18. életévét betöltött tartósan beteg személyt ápoló hozzátartozó részére ápolási díj akkor állapítható meg, ha családjában az egy főre jutó havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedülálló esetén annak 200 %-át nem haladja meg.

Átmeneti segély a létfenntartást veszélyeztető rendkívül élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére nyújtható. Formája lehet vissza nem térítendő pénzbeli, vagy természetbeni támogatás.

Temetési segély nyújtható annak a martfűi lakosnak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozója volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti.

II.2. Természetben nyújtott ellátások

Az eltemettetésre köteles személy mentesíthető a **köztemetés** költségeinek megtérítése alól

a) akinek családjában az egy főre eső jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 120 %-a alatt van,

b) aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult,

c) aki családjában tartósan beteg, illetve fogyatékos gyermekről gondoskodik,

d) aki egyedül élő nyugdíjas és a jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át.

Közgyógyellátásra való jogosultság méltányosságból annak a szociálisan rászorult személynek állapítható meg, akinek

a) családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedül élő esetén a 200 %-át és

b) a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 25%-át meghaladja.

4.5.2. Lakáspolitika

Martfű Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2012. december 1. napjától a Martfűi Városfejlesztési és Ingatlankezelői Szolgáltató Önkormányzati Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság alapítását határozta el. A Társaság feladatkörébe került az önkormányzati lakáscélú és nem lakás céljára szolgáló bérlemények és ingatlanok kezelése és üzemeltetése. A lakbérek mértékét a Képviselő-testület 2011. december 16-án állapította meg 2012. január 1-jei hatállyal. Ez alapján az önkormányzati tulajdonú lakások lakbérének mértéke az alábbiak szerint módosult:

Garzon lakások	195.-Ft/m^2	
Bérlakások	190.-Ft/m^2	
Bérlők háza Ságvári E. u. 6.	1 fő/szoba esetén:	34.000.-Ft/hó
	2 fő/szoba esetén:	17000.-Ft/hó/fő
Bérlők Háza Ságvári E. u. 11.:	12 m^2-es szoba:	32.000.-Ft/hó
	19 m^2-es szoba:	34.000.-Ft/hó
	25 m^2-es szoba:	36.000.-Ft/hó

4.6. 3.3. Oktatáspolitika

Martfű Város Közoktatás-feladatellátási Intézkedési Terve

Martfű Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 31/2008. (IV.24.) számú határozatával fogadta el az önkormányzat közoktatási feladatellátási intézkedési tervének felülvizsgálatát. Az elfogadott dokumentumban néhány megfogalmazott feladat, cél a következő időszakra:

Óvoda:

- Az intézmény egységes nevelési elveinek, feladatrendszerének, valamint feltételrendszerének biztosítania kell a jövőben, hogy óvodásaink korszerű, magas színvonalú szakmai fejlesztésben részesüljenek.
- A következő években ütemezetten, tervszerűen végre kell hajtani az épületek felújítását, korszerűsítését, pótolni, cserélni és fejleszteni kell a nevelést szolgáló eszközöket, felszereléseket, pályázati és/vagy önkormányzati forrásból.
- A Városi Óvoda és Bölcsőde Helyi Nevelési Program célkitűzéseinek hatékony, sikeres elvégzésével és a társadalmi elvárások szem előtt tartásával biztosítani kell a gyermekek számára a széleskörű tapasztalatszerzést, figyelembe véve életkori sajátosságaikat, egyéni képességeiket, építve a gyermeki élet alapvető megnyilvánulásaira: a játékra, mozgásra, és a művészeti eszközökre.
- Az elkövetkező időszakban is meg kell őrizni az óvodai nevelés sokszínűségét a jelentkező igényekhez rugalmasan alkalmazkodva, a gyermekek életkorának megfelelően. Ehhez szükséges az óvodapedagógusok tervezett, folyamatos továbbképzésének biztosítása.
- Kistérségi feladat-ellátásban biztosított az óvodások logopédiai ellátása (elsősorban a nagycsoportosok körében), és iskolaérettségi vizsgálata.
- Lehetőség szerint biztosítani kell a teljes körű logopédiai ellátást, valamint további szakemberek segítségét. (pszichológus, fejlesztő – pedagógus)
- Az intézmény által kiépített Comenius 2000. Közoktatási Minőségfejlesztési Program I. Partnerközpontú Intézményi Modell alapján bevezetett Intézményi Minőségirányítási Program további alkalmazása, fejlesztése, a minőségelvű óvodai nevelés érvényesítése.

Alapfokú oktatás:

- Valamennyi szociokulturális hátrányokkal induló tanuló részére biztosítani kell a napközi, illetve tanulószobai, valamint tantárgyi felzárkóztató foglalkozásokat. A napközi és a tanulószobai foglalkoztatás színvonalára kiemelt figyelmet kell fordítani a legrátermettebb pedagógusok alkalmazásával.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a gyógytestnevelésre szoruló gyermekek ellátásáról gondoskodni kell.

- A meglévő létesítmények jó feltételeit /szaktantermek, könyvtár, számítógéptermek, tornaterem, sportudvar/ ki kell használni megfelelő oktatásszervezéssel, lehetőséget adva a tanulók érdeklődésének megfelelő irányított szabadidő-tevékenységére is.
- A tehetséges tanulókat támogatni kell, részükre biztosítani kell, hogy eljussanak megyei, országos bemutatókra, versenyekre.

Középfokú oktatás:

- A Jász-Nagykun-Szolnok Szakképzés-szervezési Társuláson belül kell elérni, hogy itt az iskolában is folyhasson szakmai alapozás, illetve szakképzés (könnyűipari képzés megerősítése, kereskedelem-marketing, informatikai szakmacsoport).
- A szakmai képzésben meglévő tárgyi eszközök hatékony kihasználása, további fejlesztése továbbra is fontos.
- Hangsúlyos figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű, viselkedési problémákkal küzdő tanulókra, lehetőséget kell biztosítani számukra a nevelési, neveltetési hátrányok leküzdésére. Erősíteni szükséges a szabadidős tevékenységeket, amelyeket az iskola kötelekében pedagógus felügyelete alatt végezhetnek.
- Szükséges a felzárkóztatás, a tehetséges tanulók fejlesztése (korrepetálások, szakkörök, versenyeztetés).

Az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében nagy figyelmet kell fordítani a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók helyzetére, annak érdekében, hogy segítsük ezeknek a tanulóknak az oktatási és társadalmi integrációját.

A közoktatás helyi rendszerében minden gyermeknek meg kell adni az esélyt a sikeres iskolába lépéshez (teljes körű óvodai felkészítés) a tanulmányok sikeres folytatásához és befejezéséhez. (napközi, tanulószoba, felzárkóztatás, tehetséggondozás).

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Elsődleges feladat a tanulási kudarcok felismerése egyéni szűréssel. Célja azoknak a részképesség-zavaroknak a feltárása, amelyek jelenléte nehezíti vagy akadályozza az olvasás, írás, számolás információt szerző és közlő szerepének kialakulását.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók ellátását a közoktatási törvényi kategóriák rendszerét követve három színtéren szervezi meg:

1. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény Értelmező rendelkezéseinek 121.§ (1) 29. alapján meghatározott sajátos nevelési igényű tanulók közül annak a tanulónak a nevelését és oktatását biztosítja, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján
   - beszédfogyatékos
   - a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzd
   - a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd.
   - testi fogyatékos (az alapító okiratban meghatározott feltételekkel)
2. Biztosítja továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztő foglalkoztatását is.
3. Differenciált óraszervezéssel, korrepetálásokkal segítjük a döntően környezeti ártalom miatt fellépő tanulási gyengeség leküzdését, ahol átmeneti következmény az elvárható tanulási eredményességtől való eltérés.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. Ennek során a tanulók lehetőségeikhez, korlátaikhoz és speciális igényeikhez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell a munkát megszervezni:

- A feladatok megvalósításához hosszabb időtávok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van;
- Szükség esetén sajátos, a fogyatékosságnak megfelelő tartalmak, követelmények kialakítása és teljesítése;
- Az iskola segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segíti a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.

4.6.1. Foglalkoztatáspolitika

Az elmúlt 5 évben országos közmunkaprogram nem valósult meg a településen. Közhasznú és közcélú foglalkoztatásra volt lehetőség a Munkaügyi Központ által meghirdetett pályázatokon való részvétellel, amelyek maximális kihasználására törekedtek. Az országos közmunkaprogramok pályázati feltételeinek ugyanis többnyire nem feleltek meg. (pld. kisebbség foglalkoztatásának előírása, önkormányzati tulajdonú mg. földterületek hiánya, munkanélküliségi mutatók támogatotti mértéknél magasabb szintje, stb. miatt). A közhasznú és közcélú foglalkoztatásra a pályázatokat önkormányzati szinten minden évben a közfoglalkoztatási terveink alapján nyújtották be, amelyekben a foglalkoztatásra bejelentett létszámigényeket – kevés kivételtől eltekintve – anyagi fedezet hiányában általában alacsonyabb létszámra vonatkozóan hagyták jóvá minden esetben. Az elmúlt 5 évben mintegy 850 fő 4, 6, 8 órában történő foglalkoztatására került ily módon sor, s jórészt kommunális jellegű feladatokat láttak el, de kisegítő jelleggel egyéb munkakörökben is dolgoztak, pld. adminisztratív, portaszolgálat, városüzemeltetési szakmunkák, takarítói, mosónői teendők. A közhasznú, közcélú foglalkoztatásban való részvételre folyamatos igény jelentkezett a munkanélküliek részéről és nagy segítséget jelentett az intézmények, valamint a Polgármesteri Hivatal feladatainak ellátásában. Az elmúlt 5 évben nem is került sor emiatt ellátás megszüntetésére – csak nagyon minimális számban, kb. 4-5 fő – mert a felajánlott lehetőséget nem vállalta volna a munkára kiközvetített regisztrált munkanélküli. Sajnos a munkaerőpiacra való visszatérést néhány eset (kb. 10 fő) kivételével nem szolgálta a közfoglalkoztatás az ebben résztvevők számára, mivel nagy számban évek óta visszatérő személyek szerepelnek a foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénybe vevők listájában. A közfoglalkoztatásban dolgozók csak néhány hónapra kerültek vissza a munka világába, amellyel eleget tehettek a jogszabályi kötelezettségeiknek, a legalább 30 nap/év biztosítási jogviszonyt (munkaviszonyt) volt vele módjuk igazolni, amellyel jogot szereztek a munkanélküliek számára folyósítandó önkormányzati támogatás továbbfolyósítására.

4.6.2. Együttműködési kezdeményezések

A szegregálódott területen élők életminőségének javítása érdekében több kapcsolódási pont van a gyermekjóléti és szociális intézmény és a településen működő intézmények és civil szervezetek közötti együttműködésben. Hangsúlyosan jelenik meg a gyermekjóléti szolgálat és a nevelési intézmények közötti együttműködés. Szociális jellegű beavatkozások a fiatalok hasznos szabadidőtöltésének megszervezésére, az egészséges életmód kialakítására, a családi kohézió erősítésére vonatkozó programok kialakítására irányulnak. Az intézmény rendelkezik együttműködési megállapodással mindkét nevelési intézménnyel pályázati programok: a családi életre nevelést ösztönző, az egészséges életmódra ösztönző programok megvalósítására. Az egészséges életmódra neveléshez kapcsolódóan kötött megállapodást az intézmény a Martfűi Úszó és Triatlon Klubbal pályázati programok megvalósítására.
Folyamatos az együttműködés az Ökomenikus Segélyszervezettel élelmiszerprogramok lebonyolításában, kiemelten a hátrányos helyzetű, rossz szociális helyzetben lévők személyek, családok bevonásával, érintettségével. A szegregálódott városrészen élők átlag jövedelmi szintje alacsony, ami megjelenik a szociális problémák halmozódásában. A lakosság szociális helyzetének javítását célzó szolgáltatások, a lakhatás biztonságát veszélyeztető hátralékos problémák kezelése hatványozottan megjelenik Az adósságkezelési tanácsadás biztosításával, szorosan együttműködve a polgármesteri hivatallal háztartás-gazdálkodási ismeretek tanácsadásával, adósságcsökkentési támogatás biztosításával kezelhetőbbé válik a megjelenő problémakör. A hátrányos helyzetűek anyagi támogatására társadalmi összefogással, a települési intézmények, az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködésével megvalósuló jótékonysági vásár- program működik a településen. A program kiemelt célcsoportja a szegregált területen élők.

5. Martfű városfejlesztési stratégiája

A város jövőképének definiálása

A városnak rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a város 2030-ra akar elérni. A város jövőkép egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásból származó megállapításon alapul.

A jövőképnek a város társadalmi és gazdasági szereplőinek aktív közreműködésével került kialakításra. A jövőképnek minden esetben a helyi közösségek széles körű bevonásával kell elkészülnie, az általuk képviselt értékek, érdekeik, szándékaik egymással harmonizált figyelembe vételével, ami biztosítja, hogy a jövőkép bírja legalább a legfontosabb érdekeltek egyetértését. Ennek érdekében Martfű Város Önkormányzata a jövőkép megalkotását egy lakossági közmeghallgatás keretében, a lakosság aktív bevonásával alakította. Az ezt követő társadalmasítási folyamatok során a civil kerekasztal és a támogatói csoport is bevonta a jövőkép alappilléreinek meghatározásában. Másrészt a jövőkép kialakításában figyelembe vettük a város településfejlesztési koncepcióját.

Átfogó célok definiálása

Az átfogó célok a város középtávú, vagyis 5-7 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a városfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2020. év. Az átfogó célok tematikus célokat határoznak meg.

Területi/városrész szintű célok definiálása

Az Integrált városfejlesztés egyik újszerűsége a városi tervezéselméletben, a területi aspektus integrálása a fejlesztési stratégiába. Ennek alkotóelemei a városrészek. A tematikus célok eléréséhez az egyes városrészek szintjén meghatározott célok teljesítésével lehetséges eljutni. A településfejlesztési stratégiák korábban kizárólag ágazati szintű fejlesztési célokat határoztak meg, az integrált szemlélet lényege ezzel szemben a problémák területi szinten történő kezelése. A városrészekre vonatkozóan, a városrészek szintjén azonosított problémák és lehetőségek figyelembevételével kell meghatározni az adott terület fejlesztésének irányait. A városrész szintű célok szintén középtávúak, vagyis a célállapot 2020. év.

Martfű város fejlesztésének célrendszerét az alábbi ábra keretében foglaljuk össze.

Martfű az élhető és élő szép, vonzó, lendületesen fejlődő ipari kisváros

Martfű

a versenyképes iparváros

Martfű

a megújuló, szolgáltató zöldváros

Martfű

a pihentető termálváros

Élhető nyugodt kertvárosok és lakótelepek

ÉSZAKI-IPARTERÜLET

- *Versenyképes ipart támogató üzleti infrastruktúra*
- *Befektető és vállalkozóbarát környezet*
- *Ipartelepítést támogató műszaki infrastruktúra fejlesztés és iparterület bővítés*

VÁROSKÖZPONT

- *Megújuló, minőségi közszolgáltatásokat nyújtó városközpont*
- *Dinamikusan fejlődő kereskedelmi és szolgáltató funkciók*
- *Megújuló, rehabilitált lakótelepek, szolidáris önkormányzati lakáspolitika*
- *Lakófunkciók bővülése a városmag körül*
- *Versenyképes turisztikai szolgáltatások és rekreációs lehetőségek*
- *Revitalizált, városképbe illeszkedő iparterület*
- *Minőségi közösségi közlekedés*

KERTVÁROS

- *A közösség városligete*
- *Megújuló közterületek*
- *Minőségi közlekedési hálózatok*

ÓVÁROS

- *Élhető, rendezett nyugodt kertváros*
- *Gyalogos és kerékpáros barát lakóövezetek*
- *Minőségi közlekedési hálózatok*
- *Bővülő lakóterületek, élhetőbb külváros*

Martfű város jövőképe

2030-ra Martfű **népességfogyása megáll**, sőt újra **növekedésnek indul**, amely két forrásból táplálkozik. Egyrészt az új munkahelyeknek köszönhetően **nő a településre beköltözők száma,** másrészt a **gyermekvállalási hajlandóság** a stabil anyagi és jó életkörülményeknek köszönhetően növekszik. A **város fiatalodik**, mivel egyre több fiatalnak tud karrier lehetőséget biztosítani. Martfű optimális helyszínt kínál a munkavállaláshoz és a családalapításhoz. A város új lakóterületekkel bővül.

2030-ra a megyeszékhely mellett, a szolnoki járás **gazdasági és foglalkoztatási pólus**a marad, **Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik ipari központja**, amely jelentős szerepet lát el a megye foglalkoztatásában. Vállalkozóbarát szolgáltatásokat és korszerű, környezetbarát üzleti infrastruktúrát nyújt a betelepülő nagy vállalatoknak, befektetőknek és a helyi kis és középvállalkozásoknak. A város gazdaságában erősödik a specializáció, amely három területre koncentrálódik, a **cipőipar,** az **élelmiszeripar** és a **turizmus**. Martfű **cipőipar megtalálja újra a helyét egy nemzetközi termelési struktúrában és újra a cipőgyártás egyik Magyarországi centruma lesz**. A Tisza Ipartelepen működő cipőipari vállalkozások erős klaszterbe szerveződnek, megteremtődnek a stabil alapjai egy innováció orientált gyártási folyamatnak, amely javítja a martfűi cipőgyártás versenyképességét. Az önkormányzat professzionális városmarketing rendszerébe integrálódva intenzív befektetés-ösztönzési politikát folytat, melynek eredményeként benépesül a település déli iparterülete. Bővül az északi iparterület területe és kapacitása, **új nagy foglalkoztató multinacionális befektetők települnek be elsősorban a növényi olajgyártás és a sörgyártás területéről**. A településen működő nagy vállalatok társadalmi felelősségvállalása továbbra is erős marad. Martfű a meglévő gyógy és termál turisztikai potenciáljára építve az **Alföld egyik versenyképes egészségturisztikai desztinációjává és rekreációs centrumává válik**, amelyet magas vendégforgalom és minőségi szolgáltatások jellemeznek.

A városi és mikrotérségének lakosság számára minőségi és **ügyfélbarát közszolgáltatások**at nyújt, a város erős közszolgáltatói profillal rendelkezik elsősorban az alap és középszintű közoktatás, alapszintű egészségügyi közszolgáltatások, közművelődés és szociális szolgáltatások terén. A **megújuló közszolgáltatások**ban fontos szerepet játszanak a megújuló **energiák**, amely egy olcsóbb, fenntarthatóbb közszolgáltatási struktúrának alapját jelentik Martfű számára. Martfű közismert lesz **környezettudatosság**áról, az önkormányzat, a vállalkozások és a lakosság egyaránt elkötelezettek ebben a tekintetben, a helyi közösség értékrendjében ez fontos szerepet kap. Az **energetikai racionalizálás** eredményeként a közintézmények, az ipari területek és a gazdasági szolgáltató egységek megújuló energiákkal működnek, a lakótelepek energiaszükséglete jelentősen csökken. Ezzel Martfű 2030-ra Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik legzöldebb, modern kisvárosa lesz.

Martfű városrészei a fizikai és műszaki regeneráció mellett gazdaságilag és társadalmilag is megújultak. A város lakókörnyezetei megújulnak. Martfű ki tudja elégíteni azokat a letelepedési, lakásszükségleti igényeket, amelyet a településen munkát vállaló foglalkoztatottak igényelnek. A település kertvárosai és lakótelepei kedvező életfeltételeket kínálnak. A lakóterületek száma jelentős mértékben növekszik. A biztonságos lakótelepek rendezett zöldfelületekkel, széleskörű lakókörnyezeti szolgáltatásokkal rendelkeznek. Egy **szolidaritáson alapuló lakáspolitikát** folytat Martfű Város Önkormányzata, melynek eredményeként sikeres bérlakás programjának köszönhetően, kedvező életkörülményeket tud biztosítani a nehéz helyzetbe jutott polgárokon, illetve a településen munkát vállaló foglalkoztatottaknak lakást tud biztosítani. A városi lakáspolitika alkalmazkodik a piac munkaerő szükségletéhez és lakásokat, lakótelkeket tud biztosítani a településen munkát vállalók számára. **A város lakáshiánya megszűnik**. A társasházak energetikai fejlesztését az önkormányzat aktívan támogatja és segít, melynek hatására a lakásfenntartás olcsóbbá válik. A **szegregátumok** felszámolása megtörténik és eltűnnek a szegregációval veszélyeztet területek.

A **város szerkezete optimalizálódik**. A **városközpont** funkciói bővülnek, a lakossági igényeket kielégítő kereskedelmi szolgáltatások és a közszolgáltatások egyaránt itt koncentrálódnak, ezzel a városmag területe növekszik. A városkép minőségi javuláson megy keresztül.

A város a gazdaság és a lakosság igényeit kiszolgáló **közlekedési rendszer**rel rendelkezik, amelyben kiemelt helye van a környezetbarát közlekedési eszközöknek. A város és mikrotérsége minőségi közösségi közlekedéssel rendelkezik, amelynek fontos szerepe van a vállalkozások munkaerő szükségletének biztosításában. A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételei az egész város területén adottak, de kiépültek a hivatásforgalmú kerékpáros hálózatok a mikrotérségben.

A város lakossága elégedett, a szociális kohézió erős, melynek a társadalmi önszerveződések továbbra is mértékadói. A várost tudatos, összetartó és marasztaló közösségek alkotják. Összességében 2030-ra Martfű az élhető és élő szép, vonzó, lendületesen fejlődő ipari kisváros.

Átfogó célok

Martfű a versenyképes iparváros

Martfű fejlődésében tradicionális hangsúlyos szerepe volt az iparnak, olyan ipari kapacitásai és potenciáljai alakultak ki a településnek, amelynek köszönhetően **az iparfejlesztés az elkövetkező években is a városfejlesztés egyik sarokpontja.** A város fejlesztési stratégiájában **két iparágnak a fókuszált fejlesztése élvez preferenciát, a cipőipar és az élelmiszeripar fejlesztése**, vagyis továbbra is a meglévő kapacitásokra épülő iparfejlesztéssel célszerű számolni.

A **cipőipar** fejlesztése esetében területileg is jól differenciálható a városfejlesztés sejtje, ugyanis ez kifejezetten a városközpontban található **Tisza Iparterület** fejlesztését érinti. Az élelmiszeripar fejlesztése, a **sör és a növényolaj gyártás**ra épül a jövőben is, amely területileg szintén jól differenciálható. Ez kifejezetten az **északi iparterületi városrész**t érinti. **A város középtávú iparfejlesztési politikájának tehát két ipari ágazat és ehhez kapcsolódóan két iparterület van alárendelve.** A város rendelkezik még tartalékokkal az ipari területek vonatkozásában, ugyanis a kertvárosi városrészben található, **déli ipari park** egyenlőre teljesen kihasználatlan, elsősorban ennek a területnek az iparfejlesztését tudja segíteni az Önkormányzat, ugyanis itt rendelkezik döntési pozíciókkal. A Martfűre irányuló zöldmezős ipari beruházásoknak ez lenne a célterülete. Az iparfejlesztési stratégiai cél tehát három városrészen koncentrálódik, realizálódik az elkövetkező években.

Mindhárom ágazat esetében cél a **gyártás magasabb hozzáadott érték felé történő elmozdulása**, amely leginkább bizonyos K+F és innovációs részlegek telepítésével érhető el. Ezzel lehetővé válik, hogy tartós munkahelyek jöjjenek létre.

A **cipőipar** esetében a város fejlesztésének segítenie kell, hogy a martfűi cipőipar újra megtalálja helyét a nemzetközi, de legalább az országos cipőgyártásban. Azt azonban le kell fektetnünk, hogy az európai cipőiparra általánosságban jellemző, hogy a válságágazatok közé tartozik az erős távol-keleti konkurenciának köszönhetően- tehát az iparág mindenképpen nehéz helyzetben van. Martfű továbbra is rendelkezik azokkal a potenciálokkal és kapacitásokkal, amely egy versenyképesebb cipőiparnak lehetne az alapja. Az önkormányzat gyenge mozgástérrel rendelkezik a cipőipar fejlesztését tekintve, azonban rendelkezik hasznosítható ingatlannal és tulajdonhányaddal a Tisza Ipartelepen. A cipőipar fejlesztésének kulcsa Martfű esetében a klaszteresedés támogatása lehet.

A **növényi olajgyártás** terén európai szinten kiemelkedik Martfű szerepe, ezen a területen inkább a pozíciók megtartása az elsődleges cél. A Bunge Zrt. megtartása ebben létfontosságú. Középtávon nem realizálható a Bunge Zrt.-nek újabb kapacitásbővítést célzó fejlesztése, azonban a vállalt innovációs képességének javítása továbbra is prioritás. A növényolaj gyártáshoz kapcsolódó beszállítói hálózat letelepítésének segítése (agrárszektor, kereskedelem, logisztika területéről), illetve a meglévő vállalkozások bekapcsolódásának segítése továbbra is alternatíva a foglalkoztatás növelésére.

A **sörgyártás** terén Martfű országos jelentőségű termelő kapacitásokat koncentrál, amelyet jelenleg Európa egyik legnagyobb vállalata tulajdonol. Az elkövetkező években szintén ezeknek a pozícióknak és befektetőknek a megtartása a legfontosabb feladat. Másrészt segíteni kell a befektetők és a helyi beszállítók közötti kapcsolatok elmélyülését, amely a multinacionális vállalat gazdasági beágyazottságát segítheti.

A város jövőbeni fejlődésének elsődleges gazdasági alapját a jövőben is a könnyűipar ágazatai (sör- és növényolaj-gyártás) képezik, amelyek hőigénye nem elhanyagolható, és jelentős tartalékok vannak a működésük során képződő, energetikai céllal is felhasználható melléktermékek hasznosításában is. **Az ipari létesítmények energetikai hőigényét** mindenképpen megújuló energiákkal kell az elkövetkező években megoldani.

Martfű a megújuló, szolgáltató zöldváros

Martfű középtávú városfejlesztési politikájában az önkormányzat és intézményei, valamint az város területén az állam által nyújtott **közszolgáltatások minőségi fejlesztése**. Ez a terület elsősorban azért élvez preferenciát, mivel az önkormányzatnak kiemelt feladata az alap és bizonyos közép szintű közszolgáltatások biztosítása a lakosság számára. Az **oktatási (alap és közép szintű), egészségügyi, szociális, közművelődési, közösségi szolgáltatások** egyaránt kiemelt területei az önkormányzati fejlesztéspolitikának. Ebben a különösen fontosak azok a közszolgáltatások, amelyek térségi igényeket szolgálnak ki. A rentábilis működtetés érdekében bizonyos közszolgáltatások integrálásra kerülnek, ennek köszönhetően a társadalmi közszolgáltatások szervezésében a **centrumok** játszanak meghatározó szerepet. A közszolgáltatások fejlesztésének sarokpontja a megújuló energiák bevonása, amellyel biztosítható **olcsóbb, fenntarthatóbb és klímabarát közszolgáltatási rendszer** a városban.

A városközpont megújításának legfontosabb pillérei:

- A **városközpont gazdasági regenerációja**

- A **városközpont fizikai regenerációja**

Kiemelt feladat lesz a **megújuló energiahordozók arányának** nagymértékű növelése az energiaellátáson belül. A város kiemelkedően magas megújuló energetikai potenciállal rendelkezik, melynek hasznosítása azonban elmarad a gazdaságosan kihasználható kapacitásoktól. A geotermikus energiakészlet azonban nemcsak turisztikai céllal hasznosítható, hanem képes lenne biztosítani egyes önkormányzati intézmények és lakások hő- és hűtési energia-ellátását, valamint az ipari létesítmények technológiai hőigényét is. A városnak kifejezetten jók az adottságai elsősorban nap és a szélenergiák hasznosításában. Középtávon realizálandó célként jelenik meg a városfejlesztési politikában, hogy Martfű energetikailag önfenntartóvá váljon. A város középtávon is elérendő célként fogalmazta meg a **széndioxid-kibocsátás csökkentését**, ami Martfű esetében elsősorban nem az energia-fogyasztás csökkentésével, hanem sokkal inkább a megújuló energiaforrások fokozott alkalmazásával érhető el. Ez teljes mértékben összhangban van a termálvízre alapozott turizmus városfejlesztési koncepciójával, valamint a nagyvállalkozások gazdasági érdekeivel is.

Martfű városfejlesztési stratégiájában fontos helyet foglal el a zöldfordulat. A zöldfordulat realizálása a **lakosság és a helyi vállalkozások környezettudatos viselkedése** nélkül elképzelhetetlen, vagyis kiemelt figyelmet kell szentelni a tudatformálásra is. A tiszta és környezettudatos városnak elemi alkotóeleme a **szelektív hulladékgyűjtés**, a **levegő tisztaságának védelme, zaj és rezgés elleni védelem** feltételeinek megteremtése. Martfű zöldfelületei rendezettek, azonban a folyamatos **zöldfelület fenntartása és lehetőségek szerinti fejlesztése szükséges**. A **természeti és épített értékek védelme** szintén kiemelt prioritása Martfű zöldfordulatának.

Martfű a pihentető termálváros

Martfű jelentős termál potenciálokkal rendelkezik, amelyre az elmúlt évtizedben energetikai és idegenforgalmi fejlesztések egyaránt épültek. A város termálvíz kincsére épülő wellness turizmus egy versenyképes turizmus alapjait teremtette meg. Martfű turizmusfejlesztése az elkövetkező években két pilléren alapul:

- **A város gyógyvízkészletére épülő gyógy turisztikai szolgáltatások fejlesztése**, a meglévő kapacitásokra építve. Cél elsősorban **a város turizmusának elmozdítása az egészségturizmus irányába**.

- **A sporthoz és aktív rekreációhoz kapcsolódó turizmus fejlesztése**

Az egészségturizmus egy rendkívül dinamikusan fejlődő ágazata a turizmusnak, a lakosság körében **egyre erősödik az egészségtudat, az emberek többet költenek saját és családjuk egészségére**. Magyarországon az elmúlt tíz évben az egészségturizmus az egyik vezető turisztikai ágazattá nőtte ki magát. Az egészségturizmus motorja továbbra is a magas jövedelemmel rendelkező külföldi állampolgárok hazánkba látogatása, elsősorban a kedvező árú fogászati, valamint szépészeti

beavatkozások igénybevételének céljából. A külföldi vendégek körében rendkívül kedvelt az ország nyugati határvidéke, valamint Budapest, így ez a szegmens is igen erős területi koncentrációt mutat. Az egészségturizmus területén is érzékelhető egyfajta keleti nyitás, dinamikusan emelkedik az orosz ajkú vendégek száma, elsősorban a híres gyógyfürdők környékén található közép- és felsőkategóriás szállásokon. **Az egészségturizmus tehát az egyik legversenyképesebb turisztikai ágazat, amelynek fejlesztésére rendelkezésre állnak Martfűn az alapok.**

A sporthoz és az aktív rekreációhoz kapcsolódó gazdasági tevékenységek, turisztikai szolgáltatások fejlesztésében szintén jelentős potenciálok rejlenek Martfűn. Országosan szintén jelentős szerepet kap az elkövetkező években mind a turisták, mind a helyi lakosság számára könnyen hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése, beleértve a sport- és rekreációs gazdaságban működő vállalkozások, szervezetek fejlesztését, szolgáltatásaik javítását, bővítését, kiterjesztését, a sporthoz és az aktív rekreációhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztését, a kapcsolódó turizmusfejlesztést, a sporttal, rekreációval kapcsolatos szemléletformálást, életmódváltást. E gazdasági szegmensek fejlesztése, kibontakoztatása túlmutat azok gazdasági jelentőségén, hatásuk a társadalmi tényezőkben és a zöldfelületek révén környezeti oldalon is mérhető, tehát a szakterület multiplikatív hatása igen jelentős. Martfűn a Tiszának, a Termál SPA úszómedencéinek és a térség kerékpárút hálózatainak köszönhetően **megvannak az alapjai egy koncentrált aktív turizmus fejlesztésnek.**

Az elkövetkező években a város legfontosabb turizmusfejlesztési irányai a következők:

- **Rekreációs övezet létrehozása** a városi szövetben, amely magában foglalja a Tiszát, a termálvízre épülő turisztikai infrastruktúrákat (Termál SPA, Gyógy kemping), a város rekreációs és sport infrastruktúráját, valamint a város turisztikai szuprastruktúráit (Hotel, Gyógy kemping, Kastélyszálló). Ennek érdekében a terület egységes kezelése, arculatának egységes fejlesztése szükséges, amely tiszta, rendezett, esztétikus és szolgáltatásokban, vonzerőkben gazdag.

- A város turisztikai imázsának javítása érdekben **intenzív és professzionális közösségi marketing tevékenység biztosítása.**

Élhető nyugodt kertvárosok és lakótelepek

A lakóövezetek fejlesztése egy magas életminőséget kínáló város megteremtésének alapfeltétele, amely biztonságos, tiszta, esztétikus, komfortos és erős közösségi kohézióval rendelkezik. Martfű esetében a lakóövezetek három nagy tömbre bomlanak. A **városközponti városrészben található lakótelepek, az óváros kertvárosai és a település nyugati részének kertvárosa**. A lakótelep beépülése a városközpontba a település történeti fejlődésével van összefüggésben. Megfigyelhető, hogy a lakófunkciók és városi funkciók a lakótelep esetében összeforrnak. A lakóterületek fejlesztése három terület mentén koncentrálódik:

- Szegregációval veszélyeztet területek fejlesztése

- Lakótelepek rehabilitációja

- Kertvárosok fejlesztése

A település területén öt helyen vannak jelen **szegregációval veszélyeztet területek**, amely középtávon szegregátummá válhat. Ebből adódóan elsősorban ezeken a területeken sürgetünk

koncentrált beavatkozásokat. A szegregációval veszélyeztet területeken a folyamatok visszafordítása lesz a város legnagyobb társadalompolitikai kihívása az elkövetkező években.

A **lakótelepek megújítása komplex város rehabilitációs programokkal** valósítandó meg, amelyek öt fő cél mentén kezelendőek:

- Lakófunkciók fejlesztése
- A lakótelepek társadalmi, szociális, közösségi regenerációja
- A lakótelepek környezeti regenerációja
- A lakótelepek fizikai környezetének regenerációja.
- Lakossági szolgáltatások minőségi fejlesztése

A **kertvárosok** fejlesztése pontszerű beavatkozásokkal kezelendő, mivel ezeken a területeken az önkormányzat nem rendelkezik a területek megújításában döntési pozíciókkal (a területek nagy része a lakosság tulajdonában áll). A kertvárosok fejlesztésénél elsősorban az alábbi feladatokra kell koncentrálni:

- A kertvárosok fizikai környezet regenerációja
- A kertvárosok környezeti regenerációja

Mint látható a lakóterületek fejlesztés mélységi tagolásban történik, a fókuszpontok a lakófunkciók fejlesztésében van.

A város lakófunkcióinak bővülés stratégiai jelentőségű kérdés, mivel évek óta lakáshiányban szenved a város. Martfű a térség legnagyobb foglalkoztatója, rendkívül sok városon kívül élő számára nyújt munkalehetőséget. Ezeknek az embereknek egy jelentős része a városban szeretne letelepedni. Erre azonban nincs lehetősége, mivel nem állnak rendelkezésre lakások, illetve korlátozottak a lakótelkek, amelyek építkezésre adnának lehetőséget. **Az elkövetkező évek egyik stratégiai jelentőségű feladata, a lakásigények kiszolgálása, amely egy demográfiai fordulatot idézne elő a város életében.**

Városrészek fejlesztésének céljai - prioritások

Minden település esetében a városközpont a lakossági és gazdasági szolgáltatások koncentrálásának letéteményese. Martfű esetében is a város társadalmi (közszolgáltatások) és gazdasági súlyponti területe (Tisza Iparterület, kereskedelmi szolgáltatások) a városközponti városrész. A városközpont igen komplex heterogén terület, amely a város sajátos fejlődésének köszönhető.

VÁROSKÖZPONT	
Megújuló, minőségi közszolgáltatásokat nyújtó	A **meglévő közszolgáltatások minőségi megújítását**, energetikai racionalizálását, illetve fokozatos integrálást tekinti a város a

városközpont	legfőbb prioritásának a városközpont területén, amely a városrész közszolgáltatási profilját erősíti és egy **fenntarthatóbb, rentábilisabb szolgáltatási rendszer** alapjait teremti meg. Ezek nagy része önkormányzati kompetencia, vagyis az intézményfenntartó feladatok kerülnek előtérbe. A fejlesztési célokban szerepel egy minőségi közösségi közlekedés megteremtése is.
Dinamikusan fejlődő kereskedelmi és szolgáltató funkciók	A városközpont közszolgáltató profiljának erősítése mellett kiemelt szerep jut a **kereskedelmi és szolgáltatási funkciók** erősítésének a városrész területén. Ennek érdekében a kereskedelmi funkciójú területek kiszolgálása, illetve a szolgáltatások fizikai integrálása kap hangsúlyos feladatot.
Megújuló, rehabilitált lakótelepek, szolidáris önkormányzati lakáspolitika	A városközpont, a település sajátos történeti fejlődésének köszönhetően erőteljes lakófunkciókkal is rendelkezik. A lakótelepek itt koncentrálódnak. **A lakótelepek szociális célú rehabilitációja** az elsődleges prioritása a városrész fejlesztésének. A **slumosodással veszélyeztet városi lakóterületek megújítása** különösen fontos mielőtt a szegregáció megindulna, ezek lényegében preventív lépéseknek számítanak. A lakófunkciók fejlesztésében kiemelt szerep jut egy hatékony és szolidáris **önkormányzati lakáspolitiká**nak, amellyel kezelhetőek bizonyos szociális feszültségek. A **zöldfelületek fejlesztése** mellett a **lakótelepek energetikai megújítása** egy klímabarát zöldváros megteremtése érdekében szintén prioritás.
Lakófunkciók bővülése a városmag körül	A városmag területén új lakóterületek kijelölésével egy intenzív lakásépítési programot szükséges ösztönözni, amely enyhíteni a város lakáshiányát.
Versenyképes turisztikai szolgáltatások és rekreációs lehetőségek	Ahogy korábban jeleztük a városközponti városrész igen heterogén funkciókat ötvöz. Ezek közül kiemelkedik a városrész rekreációs funkciója. Az elkövetkező évek városfejlesztési politikájában, továbbra is hangsúlyos szerepet játszik turizmus fejlesztése. Elsősorban **a város szövetébe ágyazódó rekreációs övezet fejlesztése** prioritás, amely a következő elemeket érinti: • Sportolási, **aktívturisztikai lehetőségek, szolgáltatások bővítése**, kapcsolódó infrastrukturális háttér megteremtése • **Tisza** aktívabb bekapcsolása a termékfejlesztésbe • **Gyógy és egészségturisztikai szolgáltatások** fejlesztése • Professzionális **közösségi marketing** tevékenység feltételeinek megteremtése A fejlesztések szinergikus hatásainak maximalizálása érdekében elengedhetetlenül fontos a rekreációs övezetek komplex fejlesztése, ennek érdekében önálló akcióterületként

	szerepeltetjük.
Versenyképes cipőipari centrum és revitalizált, városképbe illeszkedő iparterület	A városközpont elsődleges gazdasági funkcióját a településmagban elhelyezkedő Tisza Ipartelep adja, amely közel húsz cipőiparban érintett kis és középvállalkozást koncentrál. Az **ipar terület revitalizációja, illetve városképbe illesztése** az elkövetkező évek kiemelt feladata. Az iparterület fejlesztésében kiemelt szerepet kapnak az **energetikai fejlesztések, a műszaki infrastruktúra fejlesztése, de emellett klaszteresedés előmozdítása** és bizonyos technológiai fejlesztések is lényegesek lesznek.
Erős szociális kohézió és befogadó társadalom	A közösségfejlesztés a társadalmi regeneráció eszköze, ennek érekében ennek a területnek a kiemelt kezelése különösen fontos lesz. • Munkába álláshoz szükséges kompetenciák elsajátításának támogatása, a **munkaerő piaci reintegráció** segítése. • A **közösségi integráció** elmélyítése és az interperszonális kapcsolatok erősítésének támogatása. • Az **idősek** mentális problémáinak koncentrált kezelése • A **fiatalok** körében intenzív tehetséggondozás, a fiatalok között a közösségi kohézió erősítése • **Tudatos közösségek kialakítása** érdekében szemléletformáló akciók indítása

Martfű jelentős kiterjedésű kertvárosi lakóövezetekkel rendelkezik. A kertvárosok ketté válnak egymástól, az egyik a városközponttól keletre, a másik nyugatra található. A keleti kertváros csakúgy, mint a városközpont szintén heterogén funkciójú. Három jelentős funkciót hordoz, lakó, rekreációs és gazdasági.

KERTVÁROS	
A közösség városligete, megújuló közterületek	A városrész letéteményese a település közösségi és rekreációs célú fejlesztéseinek egyaránt. Ez a városrész ad otthon Martfű **elkövetkező éveinek legnagyobb zöldfelületi beruházásnak**, amely egy városliget kialakítását célozza. A **komplex, zöldfelület növekedéssel járó, közösségfejlesztést indukáló szabadidőpark** program jelentősen javítani fog a városrész imázsán és segíteni fogja a város környezeti megújulását. Ezek mellett a rekreációs övezet fejlesztésében is meghatározó jelentőséggel bír.
Minőségi, biztonságos közlekedési hálózatok	A városrész fejlesztésének másik prioritása a **közlekedési hálózatok fejlesztése**, amely magában foglalja a közúti, a kerékpáros és a közösségi közlekedés fejlesztését egyaránt.

Ipartelepítés	A városrész déli területén, a lakófunkcióktól elszigetelten van kijelölve az ipari park területe. Jelenleg a földterület közművesítetlen, üres. Az elkövetkező években **a zöldmezős ipari beruházások telepítésének ez a terület lesz kijelölve**. Az ipari park elsősorban kis és középvállalkozások termelő üzemeinek létrehozását fogadja, továbbá a vállalkozásokat támogató szolgáltatások telepítését.

Martfű óvárosnak nevezett kertvárosi lakóterülete hamarabb jött létre, mint a másik kertvárosi terület. A városrész kizárólag lakófunkciókat hordoz.

ÓVÁROS	
Élhető, rendezett nyugodt kertváros	A kertváros **közbiztonság**ának javítása és városrész **környezeti regeneráció**jának segítése.
Gyalogos és kerékpáros barát lakóövezetek, minőségi közlekedési hálózatok megteremtése	A városrész közlekedésbiztonságának megteremtése érdekében kerékpárút és gyalogos járdák fejlesztése, **a hálózatok bővítése**. Ebben a prioritásban szerepet kap **a városrész közlekedési kapcsolatainak erősítése a városközponttal**. A városrész fejlesztésének másik prioritása a közlekedési hálózatok fejlesztése, korszerűsítése, elsősorban kisléptékű közlekedésfejlesztési beavatkozásokkal.
Bővülő lakóterületek, élhetőbb külváros	A lakóterületek bővítésének lehetőségét az elkövetkező években ez a városrész biztosítja, elsősorban **Zsófia dűlő** területén. Zsófia dűlő Martfű külvárosi része, ahol az infrastrukturális ellátottság alacsony színvonalú. Először is **korszerűsíteni kell a terület infrastrukturális hátterét, amely egy intenzív lakóingatlan fejlesztésnek teremti meg az alapját**. Másrészt a terület fejlesztésében a közterület fejlesztés is hangsúlyos szerepet kaphat.

Az Északi-iparterület kizárólag gazdasági funkciókkal rendelkező külterületi városrész. Lakossága nincs. A településen ez a terület rendelkezik a legnagyobb gazdasági potenciállal. Az önkormányzat, a Bunge Zrt., a Heineken Hungária Zrt tulajdonolja a területeket, vagyis ezek a szereplők rendelkeznek döntési pozíciókkal. A városrész fejlesztése az alábbi prioritásokat foglalja magába.

ÉSZAKI-IPARTERÜLET	
Versenyképes ipart támogató üzleti infrastruktúra és ipartelepítést támogató műszaki infrastruktúra fejlesztése	A városrész fejlesztésében meghatározó jelentősége az ipartelepítést támogató üzleti infrastruktúrafejlesztésnek van. Tekintve, hogy a városrész a gazdasági funkción kívül nem rendelkezik más funkciókkal, így a fejlesztéspolitikai orientációja is kézenfekvő. A fejlesztési prioritás két területen sürget beavatkozást. Egyrészt **a meglévő üzleti infrastruktúra**

	fejlesztése, amely a befektetői igényekhez igazodik. Másrészt **új területek feltárása ipartelepítés céljából**. Ennek egyik formája lenne **az iparterület ipari parkká** alakítása.
Befektető és vállalkozóbarát környezet	Az infrastrukturális feltételek mellett szükség van olyan beavatkozásokra, amely egy befektető és vállalkozásbarát város alapjait teremti meg. Ennek a legfontosabb elemei a következők: • Meglévő **vállalkozó szaktanácsadási rendszer fejlesztése** a helyi kkv szektor számára • **Professzionális befektetés-ösztönzési tevékenység** feltételeinek megteremtése

6. Beavatkozások, az akcióterületek kijelölése

6.1. Akcióterületek kijelölése

Az akcióterület azon területeket jeleníti meg, ahol az önkormányzat a fejlesztéseket alapvetően befolyásoló pozícióban van, tehát vagy szabályozási eszközzel, vagy közvetlen pénzügyi befektetéssel

részt vesz a fejlesztésben, vagy alapvetően meghatározza annak sikerességét. Az akcióterületek a városrehabilitáció sejtjei. Minden egyes városfejlesztési akcióterületet ki kell jelölni, amellyel kapcsolatban középtávon jelentős beavatkozást tervez a város. Martfű Város esetében nyolc akcióterület került lehatárolásra, amelyek területileg nem egyeznek meg városrészekkel.

A 2007-2013 között megvalósuló Észak-alföldi Regionális Operatív Programokban jelentős szerepet kap a városok fejlesztése, a következő uniós költségvetési időszakban még inkább felértékelődik ezeknek a programoknak a szerepe. Az Európai Unióban a városrehabilitációs programok rendkívül hangsúlyosak, mivel a városfejlesztés a területfejlesztés egyik meghatározó pólusa. Komplex, integrált városrehabilitáció megvalósítására a 2007-2013-as programozási időszakban két forrás áll rendelkezésre:

- funkcióbővítő integrált településfejlesztés
- szociális városrehabilitáció

Martfű számára mindkét településfejlesztési programban való részvételre nyílik lehetőség. A városrehabilitációs programok jelentik a jelenlegi pályázati rendszerek közül az egyetlen forrást, amellyel komplex módon rehabilitálható a város egy jelentősebb része, városrésze. A Regionális Operatív Program keretében meghirdetett városrehabilitációs konstrukció célja, hogy integrált, szinergikus hatásokat felmutató akcióterületi beavatkozások révén újuljanak meg a városok központi és alközponti területei, valamint lakóterületei.

Martfű esetében az akcióterületeknek kijelölésében az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- A város fejlesztési stratégiai irányaihoz igazodó, fejlesztési gócpontokhoz kötődő akcióterület lehatárolási elv: Kizárólag azokat a területeket jelöltük ki akcióterületként, ahol a fejlesztési beavatkozások (projektek) koncentrálódnak. Ez többségében azt feltételezte, hogy vagy az önkormányzat, vagy a magánszektor vagy bizonyos önkormányzati intézmények döntési pozícióban vannak az adott terület fejlesztését illetően. Ebből eredően a kertvárosi városrészek többségében kimaradtak az akcióterületekből, mivel itt nem koncentrálódtak egyik oldalról sem fejlesztéspolitikai feladatok, illetve a kertvárosi tömbökben kizárólag magántulajdonban lévő kertes házak vannak.
- Homogén, sajátos profillal rendelkező területek kijelölése akcióterületként: Ahogy azt több esetben igazoltuk bizonyos városrészek heterogén funkciókkal és profillal rendelkeznek, amelyek alapján indokolatlan lenne egy városrészt egy akcióterületként kezelni. Egyértelműen körvonalazódnak azok a területek, amelyek sajátos szerepük, funkciójuk és helyük miatt önálló akcióterületek alkotnak.
- A település szerkezeti tervének figyelembe vétele: Külön vizsgáltuk mindegyik akcióterület kijelölésekor, hogy a szerkezeti terv milyen terület-felhasználást irányoz elő, illetve milyen kategóriába sorolja. Bizonyos akcióterületek esetében a szerkezeti terv alapján húztuk meg az akcióterületek határát.
- Jogosultsági szempontok figyelembe vétele: A városrehabilitációt célzó pályázati kiírások előírnak bizonyos jogosultsági kritériumokat, amelyeknek meg kell felelnie az akcióterületnek. Másak a jogosultsági kritériumok a városközpontnál és más a kritériumrendszer a városi alközpontok esetében. Azok az akcióterületek, amelyre szociális város rehabilitációt kívánnak megvalósítani szintén más mutatórendszert követel. Jelenleg két akcióterület, a városközponti és a Bata lakótelep akcióterület egyaránt megfelel a jogosultsági kritériumoknak Martfű esetében, tehát mindkettőre lehetséges város rehabilitációs programot indítani.

Martfű Város 2013-2020 között fejlesztendő akcióterületei:

1. Városközponti akcióterület, lakosságszám:

2. Bata lakótelep akcióterület, lakosságszám:
3. Turisztikai, rekreációs akcióterület, lakosságszám:
4. Tisza Ipartelep akcióterület
5. Óvárosi akcióterület
6. Zsófia-dűlő akcióterület
7. Ipari Park akcióterület
8. Északi Iparterületi akcióterület

6.1.1. Városközponti akcióterület kijelölése

Lokalizáció

A városközponti akcióterület a városközponti városrész déli részén található. Határoló utcák: Simon Ferenc utca-Szolnoki út – Földvári út – Belterületi határ – Temető u. – Martos Flóra út – Nefelejcs u. – Szolnoki u. – Simon Ferenc u.

31. Térkép_ A városközponti akcióterület elhelyezkedési a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

32. Térkép: Városközponti akcióterület

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Területi profil

Egyértelműen a város közszolgáltató (közszféra, igazgatási, humán, közösségi funkciók) funkciójú centruma, amely jelentős kereskedelmi funkcióval is rendelkezik. Jelentős a városrész lakófunkciója is, mivel a város egyik igen jelentős kiterjedésű lakótelepe is itt található. Az alábbi műholdas térképen jelöltük a funkció koncentrációkat tömbszerűen. Látható, hogy az akcióterület északi területén a Simon Ferenc és a Szolnoki út közötti tömbbe zárva található a város kereskedelmi centruma. Itt van a legtöbb kiskereskedelmi egység, számos vendéglátó egység. A kereskedelmi

funkciójú centrumterület kiegészül a szolnoki út mentén található két hipermarkettel, ezáltal lenyúlik a Földvári út menti területre is. A kereskedelmi funkciójú területek nem rendelkeznek egyáltalán lakófunkciókkal. Az akcióterület keleti részén a polgármesteri hivatal köré szerveződve koncentrálódik a településmag, amely egy modern esztétikus városközpontnak az alapja. Itt a közszféra funkciók jelenléte erős, de a közösségi funkciók is adottak am két templomnak köszönhetően. Az akcióterület déli sávjában erőteljes a humán szolgáltató, közösségi funkciók koncentrációja. Az északi és a déli sáv közé ékelődve található meg a város egyik jelentős nagyságú lakótelepe, lényegében ez a lakótelep biztosítja az akcióterület jogosultsághoz szükséges lakosságszámát.

33. Térkép: A városközponti akcióterület funkciókoncentrációi

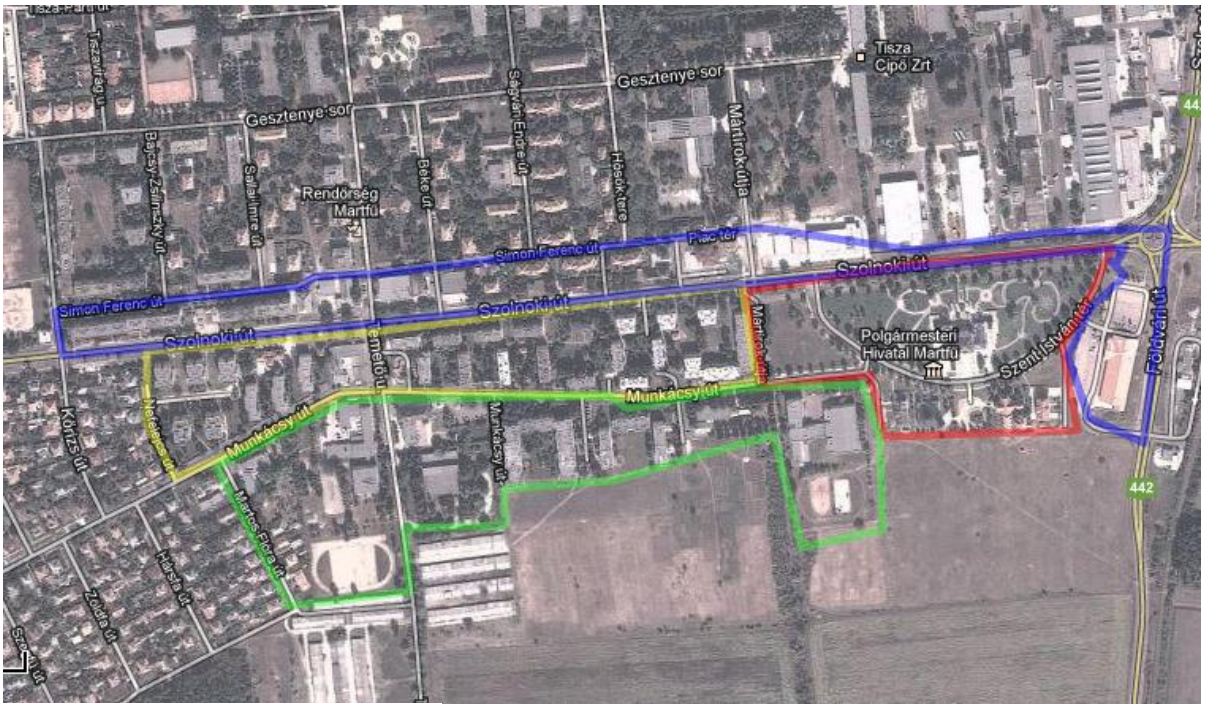

Kereskedelmi funkciók

Igazgatási, közszféra funkciók

Lakó funkciók

Humán szolgáltató, közösségi funkciók

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Illeszkedés a város szerkezeti tervéhez

Martfű Város szerkezeti tervében a városközponti akcióterület a településközponti vegyes területet és kisvárosias lakóterületet foglalja magába. Egy ponton beékelődik egy kereskedelmi, szolgáltató terület. Az akcióterület szinte a város teljes településközponti vegyes területét magában foglalja, vagyis a területi lehatárolás megfelel a jogosultsági kritériumoknak. Az alábbi térkép Martfű Város szerkezeti tervének vonatkozó részeit tartalmazza, amelyen a sárgával jelölt vonal jelöli az akcióterületet.

34. Térkép: A városközponti akcióterület jelölése a város szerkezeti tervében

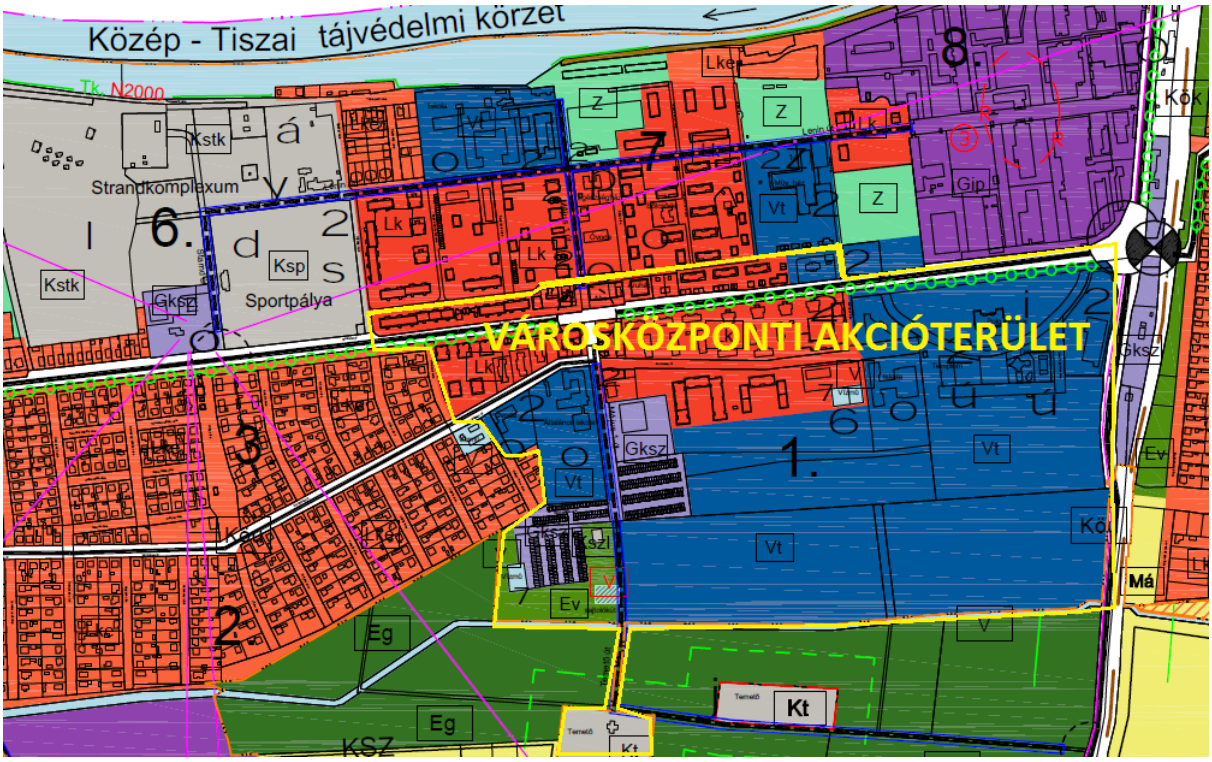

Forrás: Martfű Város Szerkezeti Terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

A funkcióbővítő integrált városfejlesztési programokban akcióterületek kijelölését meghatározó jogosultsági feltételek a következők:

- Az akcióterület a település közösségi-társadalmi és gazdasági súlyponti területe
- Az akcióterület belterületen van
- Minden beavatkozás az akcióterületen történik
- Az akcióterület lakosságszáma eléri az ezer főt
- A jogosult akcióterületnek a következő számszerű minimum kritériumoknak kell megfelelnie az intézményellátottságot tekintve a 10 000 fő lakosságszámú városokban: minimum 3 db a közösségi, közigazgatás vagy közszolgáltatási intézmények száma az akcióterületen, minimum 6 db a kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó-ipari egységek, illetve üzleti szolgáltatóegységek száma

Martfű városközponti akcióterülete megfelel az előírt jogosultsági kritériumoknak. Az akcióterület a városközpontra lokalizálódik, magában foglalja a város legfontosabb intézményeit, a legfontosabb ellátórendszereit, továbbá rendkívül domináns szolgáltató szerepköre. Az akcióterület lakosságszáma 1839 fő. Ez alapján kijelenthető az akcióterületről, hogy földrajzi elhelyezkedése és funkciója tekintetében a település közösségi-társadalmi és gazdasági súlyponti területe, amely megfelel minden jogosultsági kritériumnak. A funkcióellátottságnak való megfelelését a következő táblázatokban rögzítjük.

Indikátor típusa városközponti akcióterületre	Határérték 10 000 fő alatti városok esetében, minimálisan elvárt érték	Martfű városközponti akcióterületén
Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma.	3 db	db

Kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátóipari egységek, illetve üzleti szolgáltatóegységek (pl. pénzügyi) száma.	6 db	db

66. táblázat: A városközponti akcióterület funkcióellátottsága a jogosultság igazolásának alátámasztására

	Martfű város (db)	Városközponti akcióterület (db)
I. KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁST ELLÁTÓ INTÉZMÉNYEK		
Közigazgatási funkciójú intézmények		
Polgármesteri Hivatal		
Elsőfokú építésügyi hatóság		
Okmányiroda		
Rendészeti szervek		
Rendőrség		
Polgárőrség		
Tűzoltóság (önkéntes)		
Egészségügyi ellátórendszer		
Háziorvosi (felnőtt) szolgálat		
Gyermekorvosi szolgálat		
Védőnői szolgálat		
Fogorvosi szolgálat		
Gyógyszertár		
Szociális intézmények		
Idősek nappali ellátása		
Időskorúak otthona		
Gyermekjóléti szolgálat		
Családsegítő szolgálat		
Közoktatási intézmények		
Óvoda		
Általános iskola		
II. KÖZÖSSÉGI FUNKCIÓT ELLÁTÓ INTÉZMÉNYEK		
Művelődési ház		
Múzeum		

Könyvtár		
Mozi		
Közösségi ház		
Templom		
Sport és szabadidős létesítmény		
Játszótér		
Műemlékek		
II. SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK		
Pénzügyi szolgáltatók		
Szolgáltatóház		
Posta		
Piac		
Kiskereskedelmi üzletek		
Vendéglátó egységek		

6.1.2. Bata lakótelep akcióterület

Lokalizáció

Az akcióterület a Tisza és Szolnoki út közötti területen, a Tisza Iparteleptől nyugatra található. A határoló utcák a következők: Tisza - Mártírok útja – Piac tér – Hősök tere – Simon Ferenc út – Bajcsy-Zsilinszky u. – Tiszavirág u - Tisza

35. Térkép: A Bata lakótelep akcióterület elhelyezkedése a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

36. Térkép: Bata lakótelep akcióterület műholdas felvétele

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Az akcióterület a város legnagyobb és egyben legrégebbi lakótelepét a Bata lakótelepet foglalja magában. Nem tekinthető heterogén városi területnek, a funkciók egyértelműek. A legerősebbek a lakófunkciók, amelyet elsősorban a kisvárosias lakótelep biztosít. Emellett jelen vannak erőteljesen bizonyos közösségi (pl. közművelődési) és humán szolgáltató funkciók (pl. oktatási, egészségügyi, szociális).

Illeszkedés a település szerkezeti tervéhez

Az akcióterület övezeti besorolása kisvárosias lakótelep a legnagyobb részben. Ez már önmagában biztosítja az illeszkedést a szociális célú város rehabilitációs programhoz, mivel a szerkezeti terv is lakótelepként jelöli a akcióterület túlnyomó részét. Az akcióterület észak-nyugati (itt található a szakiskola) és dél-keleti szeglete (itt található a művelődési ház) tartalmaz településközponti vegyes területet. Illetve szerkezeti terv szerint két jelentősebb zöldfelület van az akcióterületi határokon belül.

37. Térkép: A Bata lakótelep akcióterület jelölése a város szerkezeti tervében

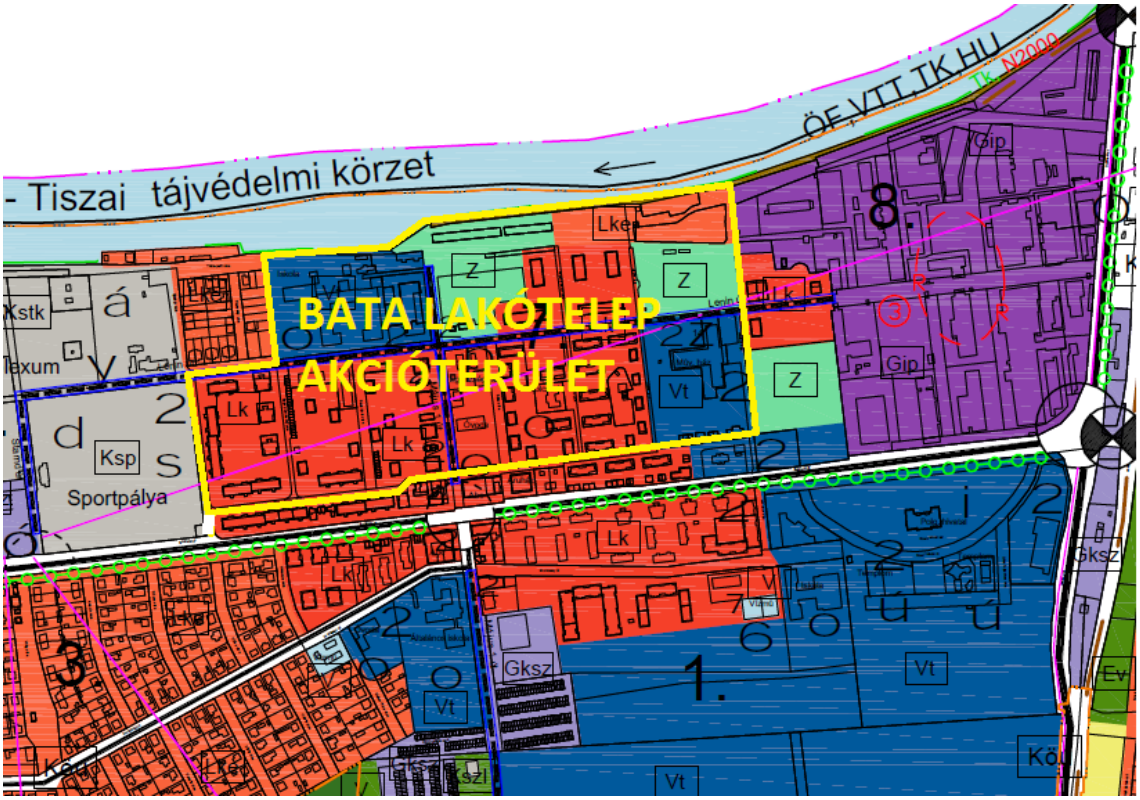

Forrás: Martfű Város Szerkezeti Terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

A szociális városrehabilitációs programokban akcióterületek kijelölését meghatározó jogosultsági feltételek a következők:

- Az akcióterület teljes területe belterületen van.
- Minden beavatkozás az akcióterületen történik és az akcióterületi fejlesztés elemei egymásra szinergikus hatást gyakorolnak.
- Amennyiben a lakónépessége: min. 1000 fő lakótelepek esetében; hagyományos beépítésű, illetve telepszerű környezetben lévő területeken minimum 500 fő.
- Nem jogosult egy terület támogatásra, amennyiben 2001. óta a jelenlegi lakásszám 20%-ánál nagyobb mértékben történt vagy új építés vagy bontás a célterületen. (Ebben az esetben ugyanis a terület túlságosan intenzív piaci folyamatoknak van kitéve ahhoz, hogy egy lakosságmegtartó beavatkozás indokolt legyen.)

Martfű esetében az akcióterület belterületen van és minden város rehabilitációs program keretében megvalósuló projekt az akcióterületen van. Az akcióterület népessége 1 445 fő, vagyis fölötte van a lakótelepekre előírt értéknek. A lakásállomány ???% épült 2001 előtt, mivel ez a legkorábbi lakótelepe a városnak, amely az 1940-es években kezdett kialakulni.

Az akcióterületnek az alábbi táblázatban lévő 6 indikátor közül legalább 3-nak kell megfelelnie. Martfű esetében a lakótelepekre vonatkozó határértékeket kell figyelembe venni. Minden indikátornál jelöltük a Martfűre vonatkozó értéket és külön jeleztük, ahol meghaladja a minimálisan elvárt értéket.

INDIKÁTOR TÍPUSA	HATÁRÉRTÉK A	BATA LAKÓTELEPI

	LAKÓTELEPEKEN	AKCIÓTERÜLET ÉRTÉKE
ALACSONY ISKOLÁZOTTSÁG (Az indikátornak való megfeleléshez a mutatószámokból legalább egyet teljesíteni kell.)		
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében magas volt 2001-ben *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Minimum 20%	
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év felettiek körében alacsony volt 2001-ben *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Maximum 14%	
ALACSONY GAZDASÁGI AKTIVITÁS (Az indikátornak való megfeleléshez a mutatószámokból legalább egyet kell teljesíteni.)		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportok magas aránya 2001-ben (7,8,9 kategóriájú foglalkoztatási főcsoportúak/foglalkoztatottak) *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Minimum 28%	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül magas volt 2001-ben *Adatforrás: KSH, Népszámlálás adatok*	Minimum 60%	
MUNKANÉLKÜLISÉG MAGAS SZINTJE (Az indikátornak való megfeleléshez a mutatószámokból legalább egyet kell teljesíteni.)		
Munkanélküliek aránya az akcióterületen magas volt 2001-ben Számítás: Munkanélküliek száma / (Munkanélküliek + foglalkoztatottak száma) *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Észak-Alföld: minimum 10,5%	
Tartós munkanélküliek aránya az akcióterületen magas volt 2001-ben (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Dél-Alföld: minimum 3,5% Észak-Alföld: minimum 4% Észak-Magyarország: minimum 6,5%	
SZEGÉNYSÉG ÉS KIREKESZTETTSÉG MAGAS SZINTJE (Az indikátornak való megfeleléshez a mutatószámokból legalább kettőt kell teljesíteni.)		
Magas azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*	Észak-Alföld: minimum 10%	
Önkormányzati tulajdonú lakások aránya magas az akcióterületen (jelen időszakban) *Adatforrás: Önkormányzati nyilatkozat*	Minimum 8%	
Az akcióterületen az önkormányzat által elosztott rendszeres szociális támogatásokból a lakásszámhoz viszonyított városi átlaghoz képest több támogatás (darabszám) került kiosztásra. (Beszámítható támogatásformák: rendelkezésre állási támogatás, rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás minden formája, rendszeres gyermekvédelmi támogatás, adósságcsökkentési támogatás.) Számítás: összes rendszeres szociális támogatás darabszáma a városban/összes lakásszám a városban aránya a célterületre kiosztott támogatások száma/célterületi lakások száma *Adatforrás: Önkormányzati nyilatkozat*	A rendszeres szociális támogatások száma a háztartások számához képest legalább 1,3-szorosa a városi átlagnak.	
A legfeljebb 3 éves (gyártási év + két naptári év, azaz pl. 2009-ben a 2007-2008-2009-es gyártási évű) gépjárművek alacsony aránya a lakások számához képest *Adatforrás: önkormányzati nyilatkozat a gépjárműadó nyilvántartás alapján (az üzemben tartó lakhelye szerinti nyilvántartás alapján)*	A maximum 3 éves gépjárművek száma a lakások számához képest legfeljebb 65%-a városi átlagnak	

ERŐSEN LEROMLOTT KÖRNYEZET (Az indikátornak való megfeleléshez a mutatószámokból legalább egyet kell teljesíteni.)		
A nagy lakásszámú épületekben található lakások magas aránya az 50.000 főnél kisebb lakónépességgel rendelkező városokban *Adatforrás: Önkormányzati nyilatkozat*	Minimum 50% a legalább 40 lakással rendelkező lakóépületekben található lakások aránya az 50.000 főnél kisebb lakónépességgel rendelkező városokban.	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül magas volt 2001-ben *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*		
Magas volt a maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2001-ben *Adatforrás: KSH, 2001-es Népszámlálás adatok*		
A LAKÓÉPÜLETEK ALACSONY ENERGIAHATÉKONYSÁGA		
Magas azon lakóépületekben található lakások aránya, amelyek rossz energiahatékonysági jellemzőkkel rendelkeznek. A területen található lakóépületek rossz energiahatékonyságúaknak minősülnek jelen projekt szempontjából, ha 1982 dec. 31-e előtt épültek, illetve 83. jan. 1. után akkor, ha eredeti csomóponti tervekkel igazolható, hogy a panelcsomópontoknál a hőszigetelés vastagsága kisebb, mint a szendvicspanelek belső részein. Az 1982 dec. 31-e előtt épült lakóépület csak akkor tekinthető rossz energiahatékonyságúnak, ha nem született olyan támogató döntés vele kapcsolatban az iparosított technológiájú épületek energiatakarékos felújítását támogató projekt – LKFT-LA-2 – során, amely a homlokzat hőszigetelését vagy a nyílászárók cseréjét eredményezte. Ada*tforrás: önkormányzati nyilatkozat*	A rossz energiahatékonyságú épületekben található lakások aránya minimum a célterület lakásállományának minimum 50%-a	

6.1.3. Turisztikai, rekreációs akcióterület

Lokalizáció

A turisztikai, rekreációs akcióterület a városközponti és a kertvárosi városrészt egyaránt érinti. A város északi részén található, a Bata lakótelepi akcióterülettől nyugatra helyezkedik el. A kertvárosi városrész, szolnoki úttól északra elhelyezkedő magasabb státuszú részeit érinti elsősorban. Az akcióterület határoló utcái a következők: Tisza- Tiszavirág u. – Gesztenye sor – Kőrizs u. – Szolnoki u. – Erdő u. – Móriczs Zsigmond – Vajda János u. – Belterületi határ - Tisza

38. térkép: A turisztikai, rekreációs akcióterület elhelyezkedése a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

39. térkép: A turisztikai, rekreációs akcióterület műholdas felvétele

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Az akcióterület kijelölésének módszertani háttere egyértelműen a turisztikai és rekreációs funkciók koncentrálása volt. Jelenleg ezen a területen több szervezet is döntési pozícióban van, Martfű Város Önkormányzata, Toma Bau Kft, aki a Termál SPA-t és a Gyógy kempinget, valamint a Kastélyszállót üzemelteti. Jelenleg a magánszféra dominanciája jellemzi a turisztikai infra és szuprastruktúrák üzemeltetését. Az akcióterület heterogén profilokat mutat, de mindegyik profilt köthető az idegenforgalomhoz és rekreációhoz. A Termál SPA és a Termál Kemping területén egy erőteljes gyógy turisztikai profil van jelen, amely kimutatható a turisztikai kínálat területi koncentráltságában is. Ettől délre önkormányzati üzemeltetésben találhatóak a város sportoláshoz kötődő, szabadidős funkciójú területei, amelyek szintén egy összefüggő övezetet alkotnak. A Tisza partja mentén kimutatható egy homogén terület, amelyet a Tisza és a Tisza mellett végig futó parti sétány és kerékpárút fog közre. Ez a terület elsősorban a természetvédelmi területeket, Tiszához kötődő ökoturisztikai funkciókat integrálja. Az akcióterület nyugati szegletében található a Kastélyszálló, amely körül kialakult egy olyan környezet, amely a kastély szolgálja ki (park). A Tiszai part révén a közvetlen összekötetés biztosított az akcióterület többi részével. Középtávon megjelenik az akcióterületen egy ötödik homogén funkciójú terület, amely a Termál kempingtől keletre található. Ezen a területen van kijelölve az elkövetkező évek legnagyobb zöldterületi fejlesztése, melynek eredményeként megszületik egy szabadidőpark, amely egyfajta városligetként működne. A fejlesztés hatására az akcióterület környezeti regenerációja jelentős mértékben halad előre, továbbá az akcióterület rekreációs profilja erősödik és egyre nagyobb területre terjed ki.

40. térkép: A turisztikai, rekreációs funkciók területi koncentrációja az akcióterületen

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Illeszkedés a település szerkezeti tervéhez

A város szerkezeti tervében ennek az akcióterületnek a jelentős része különleges területként van jelölve, amely összefüggő övezetet alkot. Ide tartozik a szerkezeti tervben strandkomplexumként és sportpályaként jelölt terület, lényegében ez az övezet képezi az akcióterület magterületét. Ehhez kapcsoldik a szerkezeti tervben zöldterületként jelölt, jelentős kiterjedésű terület, amelyen nagyszabású zöldfelületi fejlesztéseket tervez az önkormányzat. A Tisza melletti teljes partvidék Natura 2000 területként van jelölve a szerkezeti tervben, amely szintén része az akcióterületnek. Az akcióterület perifériáján található Kastélyszálló területét, különleges területként jelöli a szerkezeti terv. Az akcióterület egyik gyengeségét jelenti, hogy strandkomplexumként jelölt terület, a kastélyszálló és a Tisza közé beékelődött egy kereskedelmi, szolgáltató terület.

41. térkép: A turisztikai, rekreációs akcióterület jelölése a szerkezeti terven

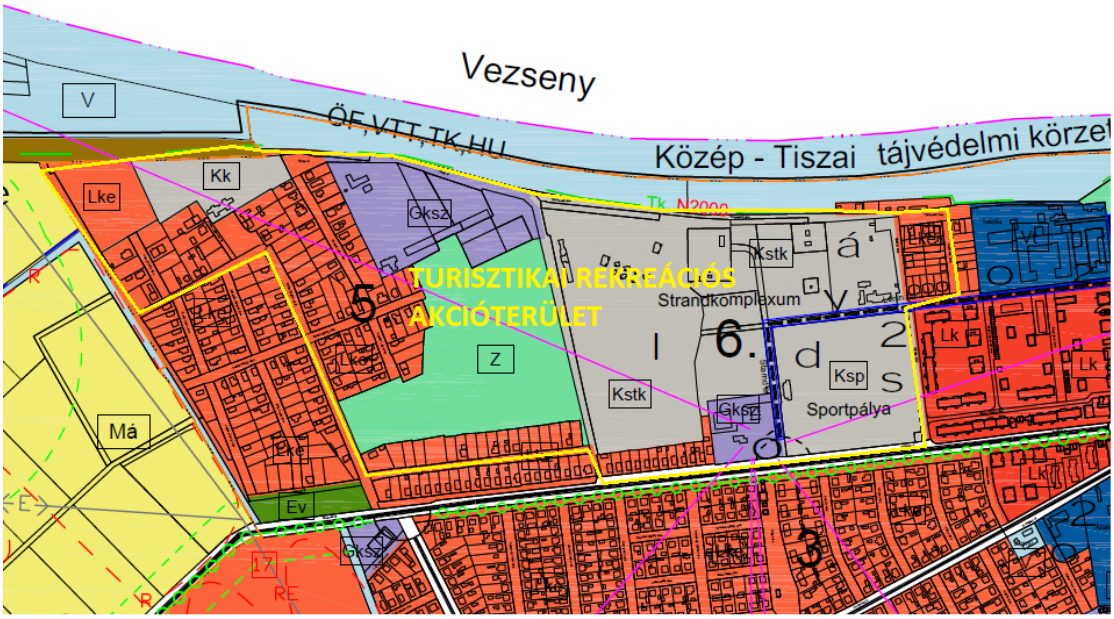

F

orrás: Martfű Város szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

Az akcióterület fejlesztése nem városrehabilitációs projekten keresztül történik, mivel más jellegű célokat fogalmaz meg az IVS a területre vonatkozóan és más jellegű beavatkozásokat igényel a terület. Ezen az akcióterületen olyan attrakciófejlesztéshez, turisztikai szolgáltatásfejlesztéshez és szálláshelyfejlesztéshez kapcsolódó komplex turisztikai programokat szükséges generálni, amely szinergikus hatásokat eredményez és integrált szemléletet tükröz. A terület egyben kezelése a fejlesztési beavatkozások előkésztése és megvalósítása stratégiai jelentőségű kérdés, ugyanis ez lehet az alapja az egész akcióterület rekreációs övezetté alakulásának, amely egy versenyképes turizmus fogadóterülete.

A turizmusfejlesztési pályázati felhívások nem fogalmaznak meg jogosultsági kritériumokat a területre vonatkozóan, azonban mindenképpen előnyös, hogy az akcióterület rendelkezik olyan potenciálokkal és kiépített infra és szuprastuktúra hálózatokkal, amely kedvez egy-egy komplex program generálásának.

6.1.4. Tisza Iparterület akcióterület

Lokalizáció

A Tisza Iparterület akcióterület a város északi részén, a Szolnoki út és a Tisza folyó, valamint a Mártírok útja által közrefogott területen található.

42. térkép: A Tisza Iparterület akcióterület elhelyezkedése a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

43. térkép: A Tisza Iparterület műholdas megjelenítése

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Az akcióterület teljesen homogén funkciójú, kizárólag gazdasági funkciókat koncentrál. Itt működik a Tisza Iparterület.

Illeszkedés a település szerkezeti tervéhez

A város szerkezeti tervében az akcióterület nagy része ipari gazdasági területként van jelölve. Az akcióterület dél-nyugati szeglete zöldterületként van jelölve, illetve ettől északra található egy lakótelepi egység, amely jelenleg funkcióvesztett. Az akcióterület teljes mértékben illeszkedik a szerkezeti tervben lefektetet terület felhasználáshoz.

44. térkép: A Tisza Iparterület akcióterület jelölése a szerkezeti tervben

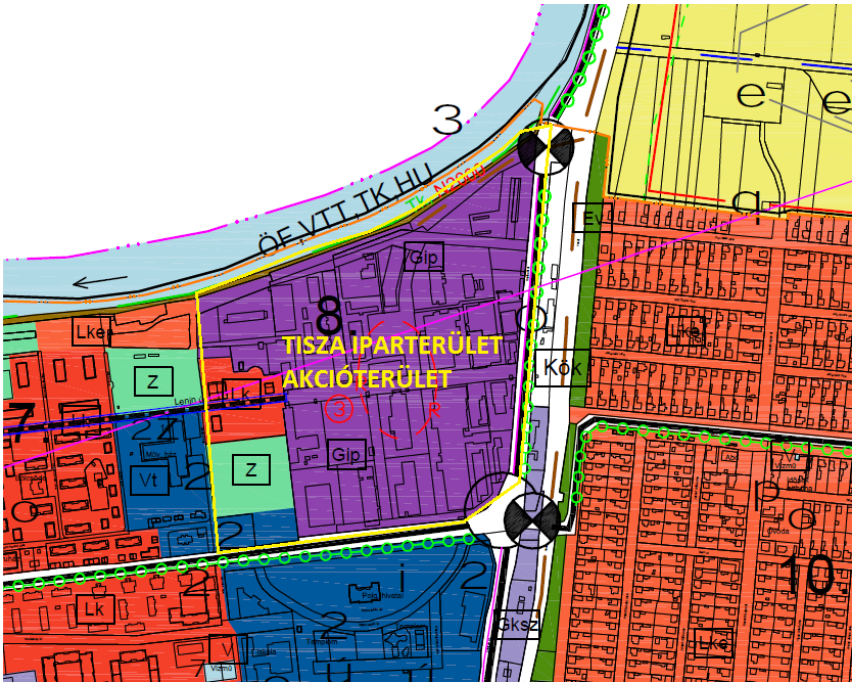

Forrás: Martfű Város szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

Nem releváns.

6.1.5. Óvárosi akcióterület

Lokalizáció

Az óvárosi akcióterület Martű keleti kertvárosi lakóövezetében, az óvárosi városrészben helyezkedik el. A határoló utcái a Rákóczi u. – Bocskai u. – Bem u. – Petőfi Sándor u. – Hunyadi János u. – Nógrádi Sándor u. – Szolnoki u. – Rákóczi u.

45. térkép: Az óvárosi akcióterület elhelyezkedési a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

46. térkép: Az óvárosi akcióterület műholdas megjelenítése

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Az óvárosi akcióterület Martfű korábbi településközpontját foglalja magában. Kezdetben itt kerül kialakításra a településközpont, több funkció megjelenése ezzel magyarázható, azonban a településfejlődés más irányt vett. A városrész excentrikus elhelyezkedése és vasút elválasztó szerepe indokolttá tette, hogy a településközpontját áthelyezzék a település másik részére.

Jelenleg az akcióterület koncentrál bizonyos humán közszolgáltató funkciókat (egészségügyi, oktatási, szociális), amely alapja lehetnek egy alközponti szerepkör betöltésének, azonban a településrész funkcióellátottsága rendkívül lecsökkent. Az önkormányzati fejlesztéspolitikában nem jelenik meg igényként az akcióterület funkcióbővítés, kizárólag bizonyos funkciók megerősítése, ebből prognosztizálható, hogy az akcióterület középtávon nem fog alközponti szerepkört kapni. Az akcióterületen koncentrálódó közszolgáltatások kizárólag a városrészt hivatottak kiszolgálni. Az óváros akcióterület kijelölésében elsősorban az alközponti szerepkört betöltő településrészek bekapcsolás volt a cél, illetve a városközponttal való kapcsolaterősítést szolgáló közlekedési folyosók bevonása.

Illeszkedés a település szerkezeti tervéhez

A város szerkezeti terve nem jelöli ezt a településrészt alközpontként, homogén funkciójú kertvárosias lakóterületként szerepel a dokumentumban.

47. térkép: Az óvárosi akcióterület kijelölése a település szerkezeti tervében

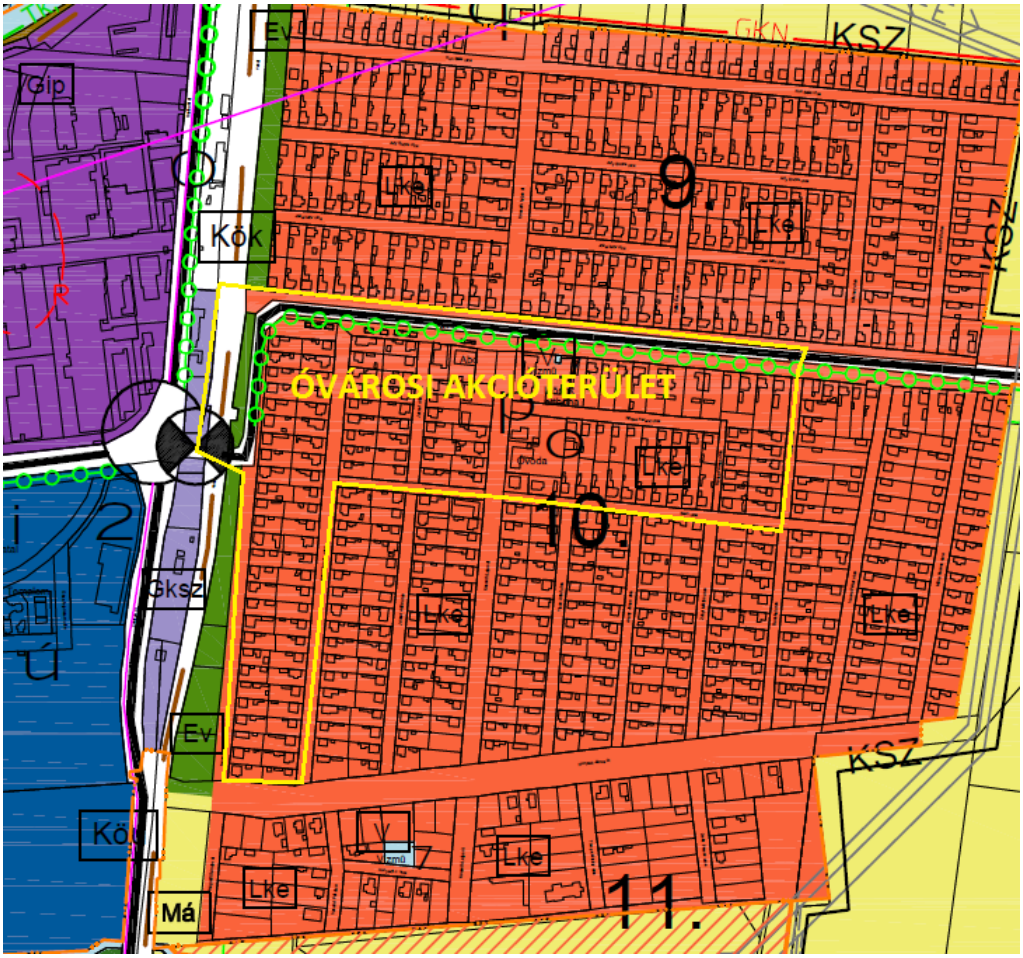

Forrás: Martfű Város szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

A funkcióbővítő városrehabilitációs fejlesztést célzó programok a települési alközpontok fejlesztését is lehetővé teszik. A funkcióbővítő integrált városfejlesztési programokban az alközponti akcióterületek kijelölését meghatározó jogosultsági feltételek a következők:

- Az akcióterület a település közösségi-társadalmi és gazdasági súlyponti területe
- Az akcióterület belterületen van
- Minden beavatkozás az akcióterületen történik
- Az akcióterület lakosságszáma eléri az ötszáz főt
- A jogosult akcióterületnek a következő számszerű minimum kritériumoknak kell megfelelnie az intézményellátottságot tekintve (ezt a lenti táblázat tartalmazza)

Martfű óvárosi akcióterülete részben megfelel az előírt jogosultsági kritériumoknak. Az akcióterület a városi alközpontra lokalizálódik. Az akcióterület lakosságszáma 365 fő. A lakosságszám tekintetében az akcióterület kiterjeszthető olyan lakóövezetekkel, amelyek lehetővé teszik ennek a jogosultsági feltételnek a teljesülését is, de jelen lehatárolással nem felel meg a terület ennek a kritériumnak. A funkcióellátottságnak való megfelelését a következő táblázatokban rögzítjük.

Indikátor típusa város alközponti területekre	Határérték 10 000 fő alatti városokban	Határérték az óvárosi akcióterület esetében
Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma.	1	3
Kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátóipari egységek, illetve üzleti szolgáltatóegységek (pl. pénzügyi) száma.	4	5

A táblázat alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az óvárosi akcióterület eléri azt a funkcióellátottságot, amely alapján megfelel az alközponti szerepkörnek, így megvan a jogosultsága egy komplex funkcióbővítő város rehabilitációs programra.

6.1.6. Zsófia-dűlő akcióterület

Lokalizáció

A Zsófia-dűlő akcióterület Martfű külterületén található, a városközponttól dél-keleti irányban helyezkedik el.

48. térkép: A Zsófia dűlő akcióterület elhelyezkedési a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

49. térkép: A Zsófia-dűlő akcióterület műholdas felvétele

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Az akcióterület egy külterületi, martfűhöz tartozó tanya, amely jelenleg gyenge lakófunkciókat és mezőgazdasági/gazdálkodási funkciókat koncentrál. A városi önkormányzat fejlesztési tervében az akcióterület a lakófunkciók erősítését célozza, illetve az akcióterület kapcsolatát szeretné erősíteni a

belterületi városrészekkel. Ebből adódóan Martfű Város Önkormányzata középtávon fejlesztési beavatkozásokat tervez, vagyis egy fejlesztési gócpontként jelölhetjük ki. A fejlesztési célok itt jóval kisebb volumenűek, mint a többi városrészben.

Illeszkedés a város szerkezeti tervéhez

Martfű városszerkezeti terve alapján a Zsófia-dűlő akcióterület a kertes mezőgazdasági övezethez tartozik.

50. térkép: Az akcióterület jelölése a város szerkezeti tervében

Forrás: Martfű Város szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

Nem releváns

6.1.7. Ipari Park akcióterület

Lokalizáció

Az ipari park akcióterület a város dél-nyugati részén helyezkedik a kertvárosi városrész déli peremén.

51. térkép: Az Ipari park akcióterület elhelyezkedése a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

52. térkép: Az Iparterület akcióterület műholdas felvétele

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

A terület profilja

Jelenleg funkció nélküli terület, amely ipari parknak van kijelölve.

Illeszkedés a város szerkezeti tervéhez

Martfű város szerkezeti terve az akcióterületet teljesen homogén övezetként kezeli. Az akcióterület ipari gazdasági területi kategóriába tartozik a szerkezeti terv alapján. Mint látható az akcióterületi

határok, a funkciók és a szerkezeti terv között teljes átfedés van, lényegében az akcióterület a szerkezeti terv alapján került kijelölésre.

53. térkép: Az Ipari Park akcióterület jelölése a szerkezeti tervben

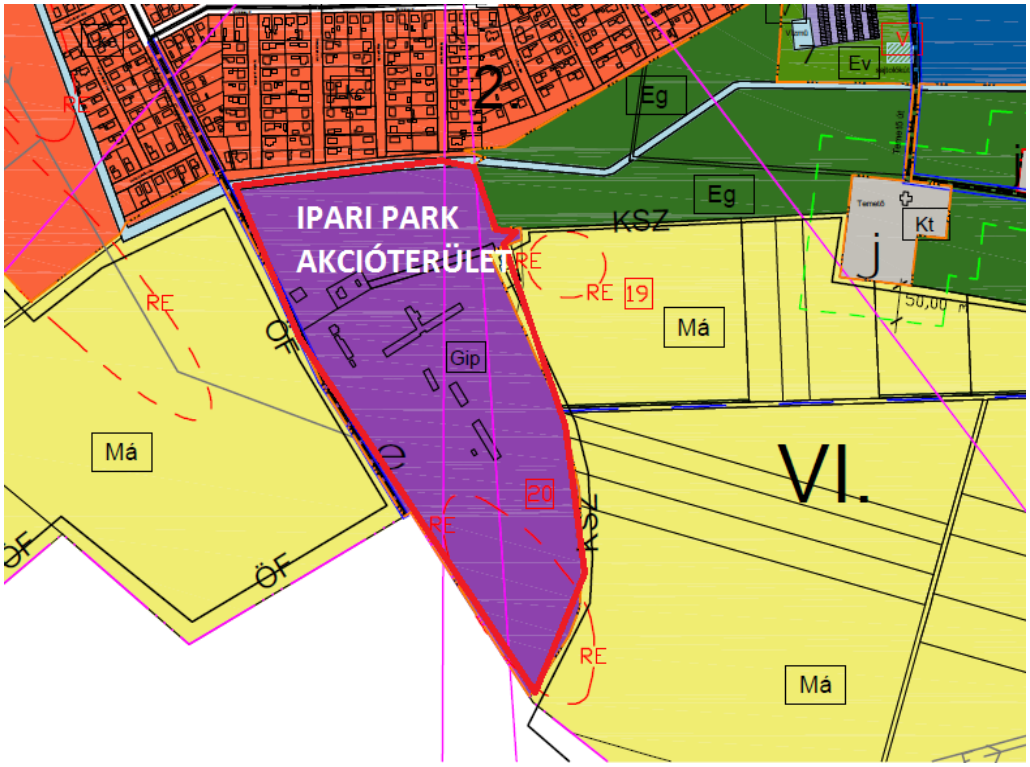

Forrás: Martfű Város szerkezeti terve alapján saját szerkesztés

Jogosultság

A terület ipari parknak van kijelölve 1998 óta.

6.1.8. Északi iparterület akcióterület

Lokalizáció

Az akcióterület teljesen megegyezik az Északi Iparterület városrésszel, vagyis a város északi külterületi részén található. Az akcióterület elszeparálódik a város többi részétől, mivel jelentős távolság van a két terület között.

54. térkép: Az Északi Iparterületi akcióterület elhelyezkedési a városi szövetben

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

55. térkép: Az Északi Iparterület műholdas megjelenítése

Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés

Területi profil

Az akcióterület kizárólag gazdasági funkciókkal rendelkezik, homogén funkciójú terület, ahol jelentős termelő vállalkozások működnek. A terület elszeparáltsága és homogén funkciója miatt egyértelmű volt, hogy külön akcióterületként szükséges kezelni ezt a településrészt.

Jogosultság

Nem releváns

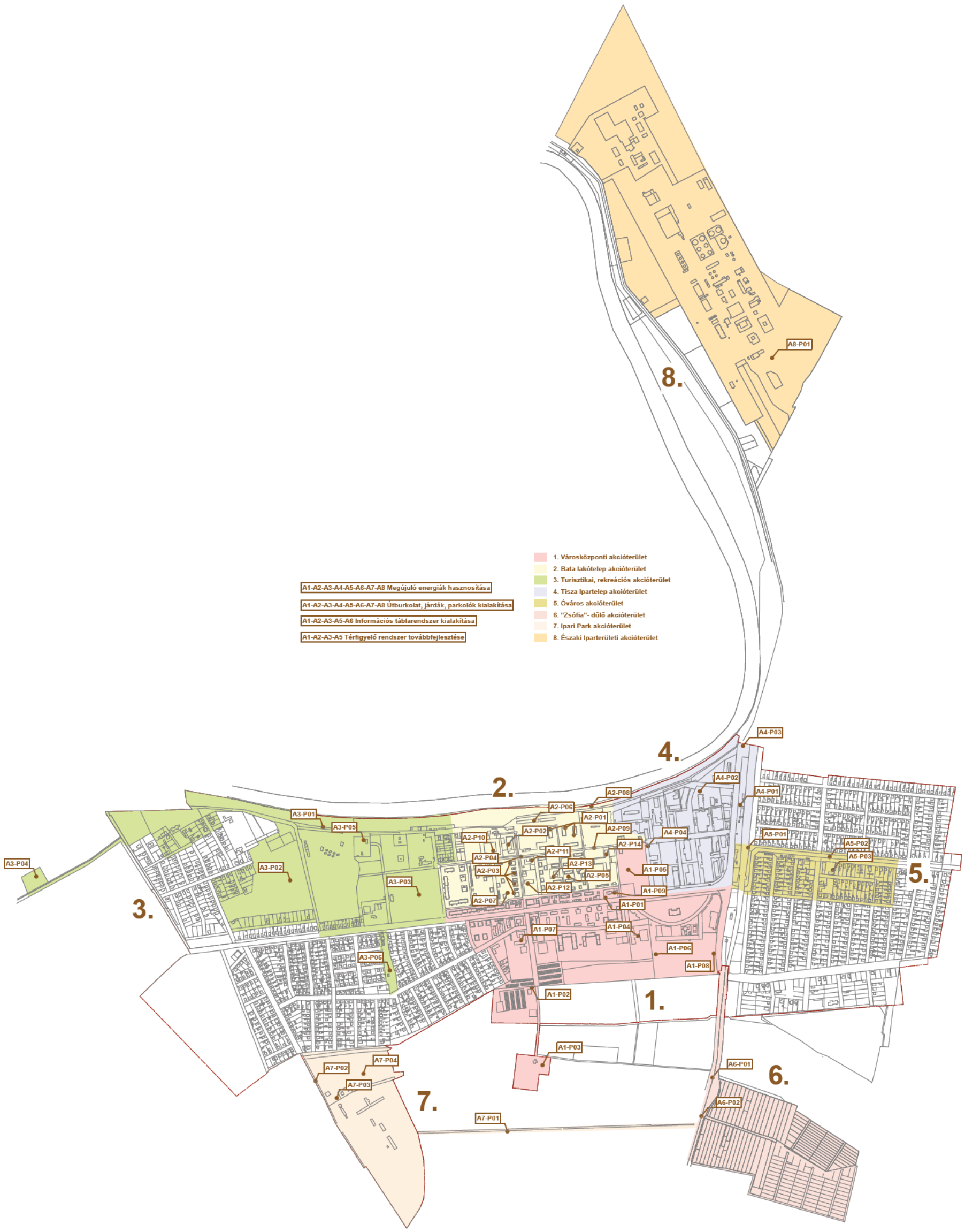
A1-A2-A3-A4-A5-A6-A7-A8 Megújuló energiák hasznosítása
A1-A2-A3-A4-A5-A6-A7-A8 Útburkolat, járdák, parkolók kialakítása
A1-A2-A3-A5-A6 Információs táblarendszer kialakítása
A1-A2-A3-A5 Térfigyelő rendszer továbbfejlesztése
1. Városközponti akcióterület
2. Bata lakótelep akcióterület
3. Turisztikai, rekreációs akcióterület
4. Tisza Ipartelep akcióterület
5. Óváros akcióterület
6. "Zsófia"- dűlő akcióterület
7. Ipari Park akcióterület
8. Északi Iparterületi akcióterület
8.
A8-P01
4.
2.
A4-P03
A4-P02
A4-P01
A2-P08
A2-P06
A2-P01
A2-P09
A2-P02
A4-P04
A5-P01
A5-P02
A5-P03
A2-P14
A2-P10
A2-P11
A2-P04
A2-P13
A2-P03
A2-P05
A1-P05
A2-P12
A1-P09
A2-P07
A1-P01
A1-P04
A1-P07
A1-P06
A1-P08
A1-P02
A1-P03
A3-P01
A3-P05
A3-P04
A3-P02
A3-P03
A3-P06
3.
5.
1.
A7-P02
A7-P04
A7-P03
7.
A7-P01
A6-P01
6.
A6-P02

6.1.9. Beavatkozások – Akcióterületek fejlesztései

Az akcióterületi beavatkozásokat az IVS szerves részét képező II. és III. kötet tartalmazza külön lebontva mind a nyolc akcióterületre. A II. kötetben találhatóak a tervezett beavatkozások látványterve, műszaki alaprajzai, a III. kötetben pedig az összes beavatkozás rövid ismertetője.

6.1.10. Az akcióterületek fejlesztésének forrásigénye

Az alábbi táblázatokban összefoglaló jelleggel tekinthető át az akcióterületek fejlesztésének forrásigénye a meglévő költségbecslésekre támaszkodva. A költségek kizárólag az építési költségeket tartalmazzák, a kapcsolódó járulékos egyéb költségvetések nem részei a költségkalkulációnak. A vissza nem térítendő támogatások az egyes projektekhez kapcsolódó állami támogatási részeket tartalmazza, amelyet az IVS megvalósításához kapcsolódó forrástérkép alapján azonosítottunk. A támogatási intenzitás a jelenleg fellelhető pályázati rendszerekre támaszkodik. Módszertani problémákat vet fel az állami támogatások mértékének meghatározása, mivel ebben az évben kifutnak a 2007-2013 közötti időszak fejlesztési forrásai, a következő 2014-2020-as időszak forráslehetőségei pedig még nem ismertek, ráadásul a pályáztatási rendszer jelentős átalakulásokon fog átesni. Ettől független a korábbi gyakorlatokra és tapasztalatokra építve állítottuk fel a forrástérképet.

A táblázat tartalmazza a fejlesztések megvalósításának forrásigényét az alábbi bontásban:

- Akcióterületi projektek forrásigénye
- Vissza nem térítendő támogatás (állami támogatás): pályázati források
- Visszatérítendő támogatás: kötvénykibocsátás, egyéb önkormányzati beruházási hitelek. Itt fontos kiemelni, hogy ez a kategória is önkormányzati hozzájárulásnak felel meg, mivel a hitelek visszafizetése önkormányzati kompetencia
- Önkormányzati és önkormányzati intézmények hozzájárulásai
- Partnerek hozzájárulása: a településen működő nonprofit szervezetek és egyházak hozzájárulásai
- Magántőke hozzájárulása: Beruházók, kkv szektor hozzájárulása
- Lakossági hozzájárulás

A nyolc akcióterület forrásigényét külön-külön ismertetjük projektekre lebontva, végül pedig a négy akcióterület fejlesztési forrás szükségletét és összetételét mutatjuk be, amelyből látható, hogy a város középtávú várospolitikája mekkora volumenű forrásokat igényel. A projekt költségeinek meghatározása a meglévő tervezői költségvetésekre, valamint műszaki költségkalkulációkra épülnek.

Ingatlan eladásból származó bevételekkel nem lehet kalkulálni, mivel az önkormányzat sehol nem tervez ingatlant értékesíteni. Erről később az ingatlan kataszterben lesz szó.

67. táblázat: A városközponti akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált állami támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Piac kialakítása	88 400 000	44 200 000	0	44 200 000	0	0	0	0	50%	50%
Új garázsok létesítése	120 600 000	0	0	60 300 000	0	0	0	60 300 000	0%	100%
Temetői szolgáltatás bővítése	25 450 000	0	0	25 450 000	0	0	0	0	0%	100%
Egészségmegőrző és Szolgáltató Centrum kialakítása	615 600 000	554 040 000	0	61 560 000	0	0	0	0	90%	10%
Parkok zöldfelületi rendezése	170 800 000	153 720 000	0	17 080 000	0	0	0	0	90%	10%
Önkormányzati lakóterületi fejlesztés	108 000 000	0	0	108 000 000	0	0	0	0	0%	100%
József Attila Általános Iskola fejlesztése	418 000 000	376 200 000	0	41 800 000	0	0	0	0	90%	10%
Városi fogadóövezet rekonstrukciója	190 500 000	0	0	0	0	0	190 500 000	0	0%	100%
Buszmegállók kialakítása, fejlesztése	16 100 000	14 490 000	0	1 610 000	0	0	0	0	90%	10%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**1 753 450 000**	**1 142 650 000**	**0**	**360 000 000**	**0**	**0**	**190 500 000**	**60 300 000**		

68. táblázat: A Bata lakótelep akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Szobabérlemények lakáscélú rekonstrukciója I. ütem	132 824 220	132 824 220	0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**100%**	**0**
Szobabérlemények lakáscélú rekonstrukciója II. ütem	287 176 000	143 588 000	0	143 588 000	0	0	0	0	50%	50%
Garzonház rekostrukciója idősek szociális bérlakás célú hasznosítása	142 149 830	142 149 830	0	0	0	0	0	0	100%	0%
Társasházak hőtechnikai rekonstrukciója (Május 1 utca) I. ütem	22 095 460	22 095 460	0	0	0	0	0	0	100%	0%
Társasházak hőtechnikai rekonstrukciója (Május 1 utca) II. ütem	70 300 000	0	0	0	0	0	0	70 300 000	0%	100%
Lakóterület környezeti rekonstrukciókja (Május 1 u. - Gesztenye sor - Ságvári E u. környezete)	24 300 000	24 300 000	0	0	0	0	0	0	100%	0%

BATA lakótelep rekonstrukciója	2 100 000 000	840 000 000	0	630 000 000	0	0	0	630 000 000	40%		60%
Garázsok bontása és környezeti rekonstrukció	30 750 000	0	0	30 750 000	0	0	0	0	0%		100%
Új garázsok létesítése	197 000 000	0	0	98 500 000	0	0	0	98 500 000	0%		100%
Kikötő létesítése	68 100 000	34 050 000	0	34 050 000	0	0	0	0	50%		50%
Gesztenye-sor rekonstrukciója	115 000 000	103 500 000	0	15 000 000	0	0	0	0	90%		10%
Damjanich János Szakképző Iskola és Kollégium épületenergetikai fejlesztése	176 100 000	123 270 000	0	0	52 830 000	0	0	0	70%		30%
Egészségház rekonstrukciója	60 000 000	54 000 000	0	6 000 000	0	0	0	0	90%		0%
Óvoda bővítése bölcsőde funkcióval	22 200 000	19 980 000	0	2 220 000	0	0	0	0	90%		0%
Szolgáltató ház kialakítása régi bölcsőde épületében	59 300 000	29 650 000	0	0	0	0	29 650 000	0	50%		50%
Művelődési ház közösségi célú fejlesztése	10 000 000	10 000 000	0	0	0	0	0	0	100%		0%
Művelődési ház rekonstrukciója és fejlesztése	77 600 000	69 840 000	0	7 760 000	0	0	0	0	90%		10%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**3 462 071 290**	**1 616 423 290**	**0**	**967 868 000**	**52 830 000**	**0**	**29 650 000**	**798 800 000**			

69. táblázat: A turisztikai, rekreációs célú akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/ Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Tisza parti sétány és kerékpárút kialakítása (Kassák L. - Szolnoki út)	271 300 000	244 170 000	0	27 130 000	0	0	0	0	90%	10%
Szabadidő park kialakítása	257 300 000	231 570 000	0	25 730 000	0	0	0	0	90%	10%
Sportkomplexum funkció bővítése	99 700 000	89 730 000	0	9 970 000	0	0	0	0	90%	10%
Új szennyvíztelep létesítése	1 100 000 000	770 000 000	0	330 000 000		0	0	0	70%	30%
Megszűnő szennyvíztelep rehabilitációja	150 100 000	105 070 000	0	45 030 000	0	0	0	0	70%	30%
Virág utca zöldfelületi rekonstrukciója	40 200 000	36 180 000	0	4 020 000	0	0	0	0	1	10%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**1 918 600 000**	**1 476 720 000**	**0**	**441 880 000**	**0**	**0**	**0**	**0**		

70. táblázat: A Tisza Ipartelep akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervez hozzájárulásá k aránya
Vasútállomás és környezetének rekonstrukciója	138 600 000	0	0	0	138 600 000	0	0	0	0%	100
Tisza ipartelep belső úthálózat rekonstrukció	97 700 000	48 850 000	0	48 850 000	0	0	0	0	50%	50
Városi fogadóövezet rekonstrukciója	10 000 000	0	0	10 000 000	0	0	0	0	0%	100
Tisza Cipő Zrt irodaház funcióváltása	907 900 000	0	0	0	0	0	907 900 000	0	0%	100
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**1 154 200 000**	**48 850 000**	**0**	**58 850 000**	**138 600 000**	**0**	**907 900 000**	**0**		

71. táblázat: Az óvárosi akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Gyalogos-kerékpáros felüljáró építése	26 800 000	0	0	26 800 000	0	0	0	0	0	100%
Rákóczi út burkolat felújítás	81 000 000	72 900 000	0	8 100 000	0	0	0	0	90%	10%
Idősek otthona felújítása	95 800 000	86 220 000	0	0	0	9 580 000	0	0	90%	10%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**203 600 000**	**159 120 000**	**0**	**34 900 000**	**0**	**9 580 000**	**0**	**0**		

72. táblázat: Ipari Park akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Ipari park és 442 sz. fő közlekedési út közötti szakasz fejlesztése	271 500 000	135 750 000	0	135 750 000	0	0	0	0	50%	50%
Ipari park területének közmű és közlekedés fejlesztése	168 800 000	84 400 000	0	84 400 000	0	0	0	0	50%	50%
Inkubátorház kialakítása	699 400 000	349 700 000	0	349 700 000	0	0	0	0	50%	50%
Ipari Parki bányató zöldfelületi környezetrendezése	75 960 000	37 980 000	0	37 980 000	0	0	0	0	50%	50%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**1 215 660 000**	**607 830 000**	**0**	**607 830 000**	**0**	**0**	**0**	**0**		

73. táblázat: Az Északi Iparterület akcióterület fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatéríthető támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása /Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/ Ft	Lakossági hozzájárulás/ Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Északi iparterület fejlesztése	265 000 000	132 500 000		132 500 000	0	0	0	0	50%	50%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**265 000 000**	**132 500 000**	**0**	**132 500 000**	**0**	**0**	**0**	**0**		

74. táblázat: Zsófia-dűlő fejlesztésének forrásigénye és forrásösszetétele

Fejlesztési beavatkozások megnevezése	Projekt költsége/Ft	Vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	A közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Lakossági hozzájárulás/Ft	Prognosztizált támogatási intenzitás	Partnerszervezet hozzájárulásának aránya
Lakóterület közlekedésé és közmű fejlesztése ("Zsófia-dűlő" fejlesztése)	227 800 000	205 020 000	0	22 780 000	0	0	0	0	90%	10%
"Zsófia"-dűlő vasúti átjáró biztosítás kiépítése	15 000 000	0	0	15 000 000	0	0	0	0	0%	100%
Akcióterület fejlesztési ráfordítása összesen	**242 800 000**	**205 020 000**	**0**	**37 780 000**	**0**	**0**	**0**	**0**		

75. táblázat: Martfű Város középtávú fejlesztési stratégiájának megvalósításának forrásigénye és összetétele

Akcióterület	Akcióterület fejlesztésének költsége/Ft	Ebből vissza nem térítendő állami támogatás/Ft	Visszatérítendő támogatás/Ft	Ebből Martfű Város önkormányzati és intézményeinek hozzájárulása/Ft	Ebből a közszféra hozzájárulása (állami, egyéb önkormányzati szervezetek)/Ft	Ebből a partnerek (non-profit, egyházi szektor) hozzájárulása/Ft	Ebből a magántőke (for profit szektor) hozzájárulása/Ft	Ebből lakossági hozzájárulás/Ft
Városközponti	1 753 450 000	1 142 650 000	0	360 000 000	0	0	190 500 000	60 300 000
Bata lakótelep	3 462 071 290	1 616 423 290	0	967 868 000	52 830 000	0	29 650 000	798 800 000
Turisztikai rekreációs	1 918 600 000	1 476 720 000	0	441 880 000	0	0	0	0
Tisza ipartelep	1 154 200 000	48 850 000	0	58 850 000	138 600 000	0	907 900 000	0
Óváros	203 600 000	159 120 000	0	34 900 000	0	9 580 000	0	0
Zsófia-dűlő	242 800 000	205 020 000	0	37 780 000	0	0	0	0
Ipari park	1 215 660 000	607 830 000	0	607 830 000	0	0	0	0
Északi Iparterület	265 000 000	132 500 000	0	132 500 000	0	0	0	0
A város fejlesztési ráfordítása összesen	**10 215 381 290**	**5 389 113 290**	**0**	**2 641 608 000**	**191 430 000**	**9 580 000**	**1 128 050 000**	**859 100 000**

7. Martfű város anti-szegregációs programja

A helyzetelemzés alapján összességében megállapítható, hogy a város szegregációval érintett lakosság részére komoly problémát jelent a nem megfelelő lakáskörülmény. Szűkös anyagi lehetőségeik miatt tovább lépni sem tudnak az itt élők. Az épület állaga folyamatosan romlik. A közös költségek megfizetése is komoly gondot okoz az itt élő családok számára annak ellenére, hogy több család lakásfenntartási támogatásban is részesül. A lakások és épületek állapota megfelelő, de korszerűsítésük és felújításuk elkerülhetetlen.
Az érintett lakások önkormányzati tulajdonban vannak.

Az itt élők többsége halmozottan hátrányos helyzetű, körükben igen nagyfokú az alulképzettség, magas a munkanélküliség, rossz szociális körülmények jellemzik a családok többségét. Helyzetükön kizárólag szociális támogatások nyújtásával segíteni nem nagyon lehet. Társadalmi, komplex programra van szükség, melybe a szociális segítségnyújtáson túl, az oktatást, a foglalkoztatást, az egészségügyet, a lakáskörülmények javításának elősegítését érintően szerepet kell vállalni az önkormányzatnak is.

Városi szinten biztosítottak az intézményi feltételek a közszolgáltatásokhoz történő hozzáféréshez. Az oktatási intézményekben nem jellemző a szegregálódás.

A beavatkozások három fő tengely mentén történnek meg:

1. **A szegregált területek lakáskörülmények javítása:** mindhárom területen a lakások állapotán, komfortfokozatán szükséges változtatni.
2. **A lakossági szolgáltatások fejlesztése az oktatás és az egészségügy területén.** A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrálása az oktatásba, ezzel elősegítve a helyi társadalom hosszabb távú integrálódását a többségi társadalomhoz, valamint az egészségügy területén tervezett programokkal javulhat a lakosság egészségi állapota, illetve életesélyei.
3. **A munkahelyhez való jutás** támogatása nemcsak a szegregátumokra kell, hogy irányuljanak, hanem a város egészének hátrányos helyzetű lakosságát be kell vonni annak érdekében, hogy a város foglalkoztatási helyzetén javítani lehessen, ezzel megakadályozva a további szegregátumok kialakulását.

A lakóterületek szegregációjának oldása egy hosszabb távú komplex folyamat. A város költségvetési lehetőségeit tekintve jelenleg reálisan az elérendő cél, hogy a szegregátumban élők lakhatási körülményei közelítsenek a városi átlaghoz a lakások komfortosságának növelését lehetővé tevő infrastrukturális fejlesztések és a lakókörnyezet felújítása révén.

7.1. Az antiszegregációs terv célrendszere

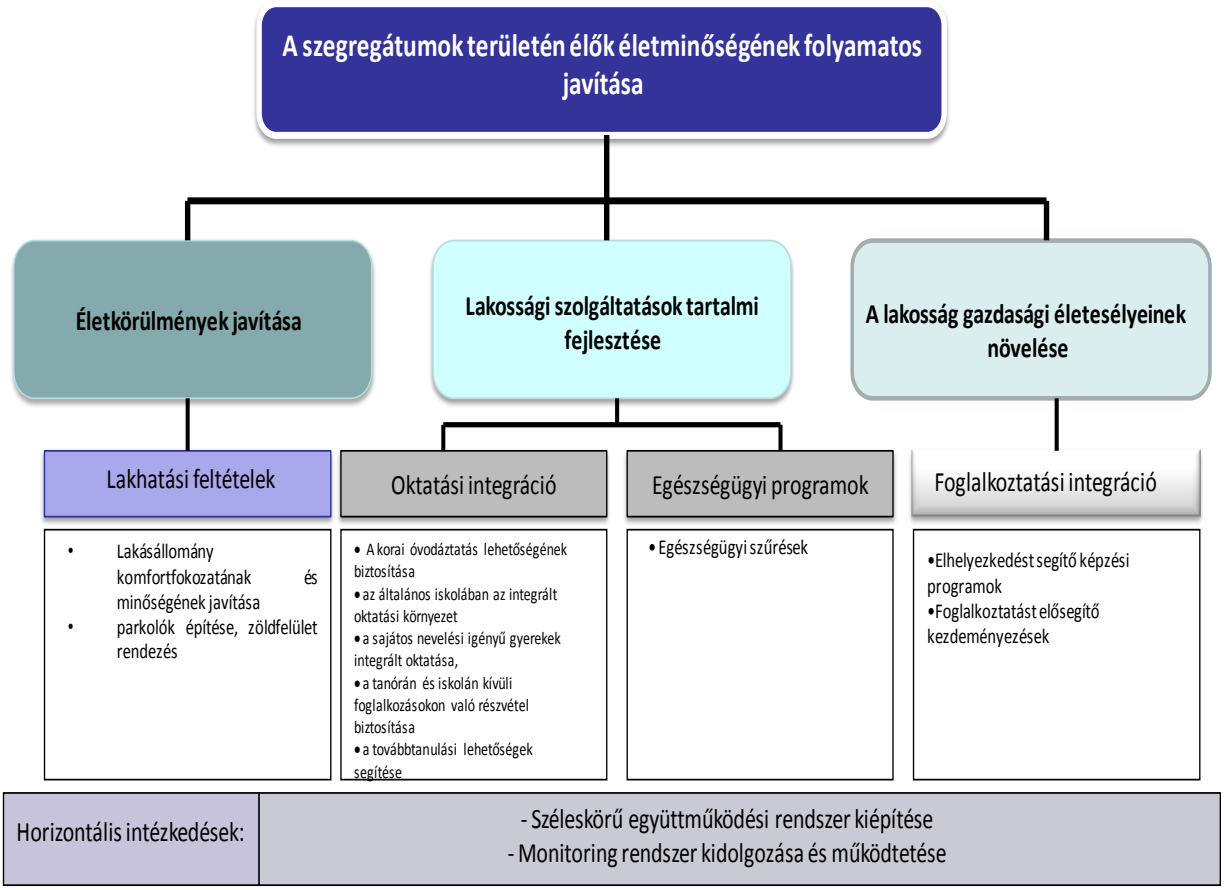

7.2. Antiszegregációs beavatkozások

Életkörülmények javítása

Lakhatási integráció, mobilizációs program: Az önkormányzat a szegregált területek integrálását nem a területek felszámolásával, hanem azok rehabilitációjával tervezi. Mindhárom területén nagy gondot okoz a lakások állapota, komfortfokozta. Az erősen leromlott állapotú épületek komfortfokozata igen alacsony szintű, ezért ezek felújítása, színvonalúk emelése megoldás lehet az ott élő lakoság számára. Az önkormányzat vállalja, hogy a szegregátumokkal határos területeken új bérlakások kialakításával nem alakít ki új szegregátumot, illetve megelőzi a hátrányos helyzetű lakosok részarányának további emelkedését.

Tervezett tevékenységek: A lakásállomány komfortfokozatának és minőségének javítása

Lakossági szolgáltatások tartalmi fejlesztése

Oktatási integráció: A sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására az oktatási intézményekben integrált és integrációs nevelés történik, kiemelten kezelve a tehetséggondozást. Az oktatási intézmény kiemelt céljai között szerepel a minőségi oktatás feltételeinek megteremtése, különös tekintettel a HH és az SNI tanulók esélyegyenlőségének megteremtésére.

Elvégzendő feladatok: Szükséges a felzárkóztatás, a tehetséges tanulók fejlesztése (korrepetálások, szakkörök, versenyeztetés).

Egészségügyi programok

Egészségügyi szűrések: A népegészségügyi szűréseken való részvétel a lakosság életminőségének hosszú távú javulását eredményezhetik. A szűrések során felismert betegségek korai kezelése az egyén fizikai jóléte mellett csökkenti a családi és társadalombiztosítási tehertételeket is. A szűréseken való részvétel fontosságának megismertetése, a lakosság minél szélesebb körének bevonása az egészségügyi dolgozók mellett a civil szféra közreműködésével történhet.

A lakosság gazdasági életesélyeinek növelése

Foglalkoztatási integráció: A szegregátumok területén élők foglalkoztatását képzéssel, és programokkal kell ösztönözni. Egyszerre kell megközelíteni a munkaadói és munkavállalói oldalt. Nem csak képzéseket és átképzéseket kell indítani, hanem munkahely-teremtő, elhelyezkedést segítő programokat kell bevezetni. Ezek az intézkedések nem csak rendszeres és legális jövedelemforrást, hanem az élet más területein megvalósuló integrációt is jelentenének, többek között a saját lakókörnyezet fejlesztésén keresztül is. Így hosszú távon nem csak a lakosság, hanem a terület helyzete is stabilizálhatóvá válhat.

1. Elhelyezkedést segítő képzési programok

A képzési program több elemből tevődik össze:

1. Az általános iskolai végzettség megszerzését biztosító felzárkóztató munkaerő-piaci képzés, amelynek alapja a 8 osztály befejezését lehetővé tevő felkészítő képzési program, amelyre szakképzés és támogatott foglalkoztatás épül. A program keretében biztosítani szükséges az érintettek általános iskola befejezését.

2. Szakképzés: az alapfokú iskolai végzettségre épülő, piacképes szakmák elsajátítása, ehhez szükséges szakmai háttér megteremtése.

2. Foglalkoztatást elősegítő kezdeményezések:

A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében az önkormányzat a következők kidolgozását kezdeményezi:

1. Az önkormányzat a továbbiakban is együttműködik a Munkaügyi Központ kirendeltségével és a helyi munkaadókkal.
2. Az önkormányzat támogatja a munkahelyteremtő beruházásokat, vállalkozásokat, különösen a nők, illetve a 40 év feletti csökkent munkaképességűek vonatkozásában, elősegítve ezzel az alacsony státuszúak munkavállalási esélyeinek növelését.
3. Munkahelyteremtés helyi befektetők, vállalkozók, civil szervezetek ösztönzésével: az önkormányzat részéről a helyi befektetők és civil szervezetek munkahelyteremtésének ösztönzése, melynek egyik lehetséges eszköze lehet az új vállalkozások adókedvezménnyel, kezességvállalással történő segítése. A másik olyan koordináló szerep, mely a pályázati lehetőségek koordinálásán keresztül vonja be a szervezeteket a programba. Az önkormányzatnak tehát ezen a területen főleg koordináló, szervező szerep jutna.
4. Az önkormányzat a beruházási közbeszerzési eljárásban megjeleníti, hogy olyan kivitelezőket részesít előnyben, akik vállalják, hogy alkalmaznak hátrányos helyzetű munkavállalókat is.
5. Folyamatosan figyelemmel kíséri a munkahelyteremtést támogató pályázati lehetőségeket, részt vesz az esetleges pályázat kidolgozásában. Kiemelt figyelmet fordít a megváltozott munkaképességűek számára a munkahelyteremtés megvalósításában.
6. Szervezi a közhasznú, közcélú foglalkoztatást.

Széleskörű együttműködési rendszer kiépítése

A stratégia megvalósulásának nyomon követésében és értékelésében azon partnerek vesznek részt, akik a kialakítás során is bevonásra kerültek. Ennek érdekében létrehozásra kerül egy Fórum, amely a Támogató Csoportból alakul át. A Támogató Csoportot Martfű Város Önkormányzata 2013. januárjában hívta össze a városrehabilitációs program előkészítésének segítésére. A Támogató Csoport tovább bővítésével az alábbi szervezetek bevonásával jön létre a fórum:
- szociális iroda vezetője;
- szociális intézmény vezetője;
- érintett házi- és gyermekorvosok;
- védőnők;
- óvoda vezetője;
- általános iskola vezetője;
- szakközépiskola és gimnázium vezetője;
- munkaügyi központ képviselője;

- önkormányzat képviselője;
- Jóreménység Klub;
- Nagycsaládosok Szervezet;
- Iskolai Alapítványok;
- Művelődési ház vezetője
- Polgárőrség vezetője
- Jó Szó Alapítvány.

A fórum önkéntes, a helyi társadalom véleményének összefogására, kialakítására szolgáló létesítmény, tagjait az önkormányzat kéri fel a részvételre. A fórum titkársági jellegű feladatait az önkormányzat – a városfejlesztés önkormányzati koordinációjának felelőse útján – látja el.
Az érintettek minden év elején értékelik, megvitatják a program megvalósításának előrehaladását, a szerzett tapasztalatokat, elért eredményeket. Ez alapján javaslatokat tesznek az önkormányzat számára.

Ezen túl az önkormányzat a fórum munkájához kapcsolódó dokumentumokat, illetve az önkormányzati előterjesztéseket a város internetes honlapján közzéteszi, így a lakosság véleményezheti, észrevételeket, megjegyzéseket küldhet, melyek megvitatásra kerülnek.

Monitoring rendszer kidolgozása és működtetése

Az anti-szegregációs program intézkedéseinek előrehaladását és megvalósulását az önkormányzat évente áttekinti, aktualizálása, felülvizsgálta 3-5 évente, az IVS felülvizsgálatának keretében történik. Az anti-szegregációs program megvalósulásának figyelemmel kísérését az önkormányzat szervezi és irányítja. Az intézményen belül kinevezésre kerül egy felelős személy, aki koordinálja, felügyeli a dokumentumban megfogalmazottakat, nyomon követi a pályázati lehetőségeket.

7.3. Illeszkedés a meglévő fejlesztési dokumentumokkal

Az antiszegregációs program illeszkedik Martfű Város Önkormányzat Képviselő-Testületének 2011-2014. évre szóló településfejlesztési és gazdasági programjában megfogalmazott célkitűzésekhez, ezek (a programban megfogalmazott feladatokhoz kapcsolódóan):

1. **Lakónépesség megtartása**

Az elkövetkező időszakban a jelenlegi **lakónépesség megtartására**, illetve esetleges növelésére kell törekedni, melynek érdekében:

- minden lehetséges önkormányzati eszközzel támogatni kell új munkahelyek létrehozását, illetve az eddigi munkahelyek megtartását,
- támogatni kell a fiatalok letelepedését, lakások építését, vásárlását, lakásépítésre alkalmas telkeket kell kialakítani,
- fenn kell tartani a szociális lakhatási lehetőségeket (bérlakás, garzonok, bérlők háza), a lakásfenntartási támogatásokat,
- gondoskodni kell az idősebb korosztály megfelelő lakhatási, gondozási lehetőségeiről,
- a középfokú képzésben elsőrangú fontosságúvá váljék a helyben „piacképes munkaerő” kibocsátása,
- erősíteni szükséges a lokálpatriotizmust, a város szeretetét, az összetartozás érzését a civil-szervezeteknek és a lakosságnak a közügyekbe való minél nagyobb bevonásával és

gesztus-értékű intézkedésekkel is: a születésről és az elhalálozásról való megemlékezéssel, a házasságkötések olcsóbbá tételével, stb.

A fentiek alapján **új lakás-támogatási rendszer k**idolgozása szükséges, ennek keretében:

- felül kell vizsgálni az első lakáshoz jutók támogatásának rendszerét,
- újra kell szabályozni a szociális szempontok alapján juttatandó lakásellátási formákat: bérlakások, garzonlakások, szobabérletek, kimondva azt, hogy az önkormányzat a meglevő bérleményeit nem idegeníti el,
- ki kell dolgozni a lakótelkek kialakításának, a telek-ellátás rendjét,
- nagy hangsúlyt kell fektetni a meglevő lakásállomány megóvására, felújítására, korszerűsítésére. Ennek okán támogatni szükséges a társasházak jobb működését, a működésük megszervezését.

1. **Foglalkoztatás, gazdaságfejlesztés:**

- Az **új munkahelyek** létrehozása és a meglevő munkahelyek megtartása, illetve ezek elősegítése a jövőben is az önkormányzat **legfontosabb feladata**. Cél – akárcsak az országos foglalkoztatási politikában – a teljes foglalkoztatás megvalósítása és így a szociális biztonság elérése minden martfűi lakos számára.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni és szorgalmazni kell az Ipari Parkban megvalósítható beruházások indítását. A helyi raktározási igények alapján elsősorban egy **logisztikai központ** megvalósítása ajánlható.
- A beruházásokhoz, illetve a szükséges közművek megvalósításához a lehetséges pályázatok maximális kihasználásával segítséget nyújtunk a vállalkozóknak.
- Szükség esetén az Ipari Park jelenlegi területének bővítése érdekében lépéseket kell tenni a kapcsolódó területek tulajdonjogának megszerzésére.
- Egyéb ingatlanok megszerzésével, illetőleg rendelkezésre bocsátásával is segítjük a vállalkozások betelepülését, megerősödését.
- Fontos feladat a helyben működő egyéni és társas vállalkozások megfelelő információval történő ellátása, szükség szerint működésük, fejlesztési törekvéseik koordinálása, a pályázati lehetőségek felkutatása, pályázataik segítése. Ennek eszköze lehet önkormányzati fórumok szervezése, valamint a helyi vállalkozók klubja létrehozásának és működésének támogatása, elősegítése, **vállalkozás-támogatási alap** létrehozása és működtetése.
- Ugyancsak fontos a helyi vállalkozásokról folyamatos információ nyújtása a „külvilág" részére. Ennek legcélravezetőbb eszköze az elektronikus híradás, amelyet szintén erősítenünk szükséges. Valamennyi ágazatban, de különösen az **idegenforgalom és a turisztika** területén támogatni kell a vállalkozások megerősödését, ezért keresni és erősíteni kell az idegenforgalmi és turisztikai valamint **kulturális** - és információs kapcsolat-rendszerünket.
- Településünk földrajzi adottságait kihasználva erősíteni kell Martfű **kereskedelmi központ** jellegét. Bevásárló központ további kiépítésével, újabb nagyobb kereskedő-házak betelepítésével elérhetjük nagyobb tömegű vásárlói réteg beáramlását, az ide látogató turisták igényeinek kielégítését, az árversennyel pedig a helyi lakosság kedvezőbb anyagi helyzetét erősíthetjük.
- Ezen egységek esetleges idetelepülésénél a városkép megfelelő színvonalára, a kapcsolódó parkosításra nagyon oda kell figyelni.
- El kell érnünk, hogy a régi autóbusz-pályaudvar területén a 2002-es eladási szerződésben foglalt feltételek szerint valósuljon meg a **zöldség- és virág-piac,** amely szintén a kereskedelmet és a lakosság jobb ellátását biztosíthatja.

- ❖ Tovább kell folytatni a **megváltozott munkaképességűek** foglalkoztatását biztosító vállalkozások megfelelő támogatását, illetve lehetőség szerint bővítését, esetleg új munkáltatók betelepítését kell szorgalmaznunk.
- ❖ Önkormányzatunknak a hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatása érdekében, a pályázati lehetőségeket kihasználva, továbbra is élni kell a **közfoglalkoztatás** lehetőségével.
- ❖ **Szociális ellátás** területén biztosítani kell, hogy:

- a városban élő, szociálisan rászorultak számára alapvető ellátást nyújtson az önkormányzat szociális és pénzbeli támogatási rendszere. Ezt az ellátási rendszert a nehezedő anyagi feltételek között is meg kell őrizni, folyamatosan hozzáigazítva a jelentkező szükséglethez,
- a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ I. számú tagintézménye tartalmi munkájának szélesítésével, szolgáltatásai bővítésével, hogy a krízishelyzetben lévő családok, személyek számára megfelelő mentális, az egyéni élethelyzetekhez igazodó segítséget tudjanak nyújtani,
- az idősek nappali ellátását "ellátási szerződés" keretében végző Gondoskodás Házával együttműködve az idősek növekvő színvonalú ellátását, a nappali ellátás bővítését.

3. Oktatás

Kiemelt fontosságúvá válik a **középfokú oktatási intézményünk** fejlesztése, mind a tartalmi munkáját, mind az infrastrukturális ellátottságát illetően.
A középiskola váljon a kisrégió munkaerő-piaci igényeit mind a munkáltatók, mind a munkavállalók szempontjából rugalmasan kielégítő, kiváló szakképző intézménnyé.
Nem csak a középiskola, hanem **valamennyi intézményünk, intézményi épületünk energia-ellátását felül kell vizsgálnunk és ezen az úton a „dologi kiadásainkat" radikálisan csökkentenünk kell. Ahol az ellátottak létszáma lehetővé és szükségessé teszi, a felújított épületekbe kell koncentrálni a tevékenységet.**
Így a Május 1 úti óvoda épülete alkalmassá tehető bölcsődei ellátásra, a jelenlegi nagy fűtési igényű bölcsődei épület pedig más funkciót kaphat (pl. vállalkozások részére hasznosítható).
Az általános iskola feladatellátásához – a tanulólétszám biztonságos elhelyezéséhez – szükséges minimum 2 tanterem kialakítása, kiváltva ezzel a korszerűtlen technikaoktatási szaktantermet. Meg kell teremteni a pályázati források maximális kihasználásával a tornaterem bővítésének lehetőségét, kiváltva ezzel a Mártírok úti tornacsarnokba történő átjárást.
A Mártírok úti iskolaépületet és a tornacsarnokot teljes körűen hasznosítani kell.
A többcélú társulást és Martfű földrajzi elhelyezkedését, valamint az oktatás elért színvonalát kihasználva törekedni kell a nevelési és közoktatási feladatok **több településre kiterjedő** ellátásának megszervezésére, illetve rugalmasan alkalmazkodni szükséges a kormányzati átalakításokhoz.

Az antiszegregációs program készítése során felhasználásra és beépítésre kerültek a város jelenleg érvényben lévő rendeletei, valamint az ágazati stratégiák, tervek. Ebből következik, hogy az antiszegregációs program illeszkedése az ágazati stratégiákhoz és szabályozási dokumentumokhoz teljes, továbbá beavatkozás nem szükséges a koherencia érdekében, arra a tervezés során maximális figyelem lett fordítva.

7.4. Összefoglaló táblázat

Helyzetelemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Konkrét cél szöveges megfogalmazása	Stratégiai jellegű beavatkozás leírása	Beavatkozás felelőse	Eredményességet mérő indikátor középtávon (3 év)	Eredményességet mérő indikátor hosszú távon (6 év)	Szükséges erőforrás
Szegregációval veszélyeztetett terület: Ságvári u. 8. sz. alatt található épület lakásai kisméretőek, állapota nagyon rossz, komfortfokozata alacsony.	Az alacsony komfortfokozatú lakások felújításának támogatása a hátrányos helyzetűek életkörülményeinek javítása.	A szobabérlők háza lakrészeinek két szobás lakásokká történő átalakítása, és szociális alapon történő bérbeadása	Polgármester, jegyző	A komfortosított és nagyobb alapterületű lakások száma nő.	A komfortosított és nagyobb alapterületű lakások száma nő.	Pályázati támogatás
A 1. Május 1 út 8-12-16-20. és a Május 1. út 22-24. sz. alatt található szegregátumok	A lakások jelenlegi nem megfelelő minőségű állapotának javítása	A lakásállomány energetikai célú felújítása, mellyel csökkenthető a lakások fenntartási költsége, és érvényesül az energiahatékonyság elve	Polgármester, jegyző	Felújított lakások száma	Felújított lakások száma	Pályázati támogatás

Helyzetelemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Konkrét cél szöveges megfogalmazása	Stratégiai jellegű beavatkozás leírása	Beavatkozás felelőse	Eredményességet mérő indikátor középtávon (3 év)	Eredményességet mérő indikátor hosszú távon (6 év)	Szükséges erőforrás
A tanórán kívüli lehetőségek igénybevételénél a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya alacsony	A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányának növelése az iskolán kívüli programokon	Az iskola által megbízott mentor tanárok a hozzájuk tartozó HHH tanulókkal folyamatos személyes kapcsolatot tartanak fenn, ennek keretében tájékoztatják a gyermekeket a foglalkoztatásokról, figyelemmel kísérik a részvételüket és előrehaladásukat.	Iskola intézményegység vezetője	Nő a foglalkoztatásokon részt vevő HHH tanulók száma az előző tanévhez képest.	Minden HHH tanuló részt vesz a mentor által javasolt foglalkozásokon	Saját forrás, pályázati támogatás
A szegregátumok területén élők egészségi állapota jellemzőek a szívérrendszeri, mozgásszerv, légzési betegségek	A szűrővizsgálatokon való nagyobb részvételi arány emelése	Az Egészségházban a civilszervezetek szervezésében számos ingyenesen igénybe vehető szakellátás biztosított (nőgyógyászat, ultrahang, különböző szűrésekkel egybekötött felvilágosító, prevenciós előadások), melynek támogatása a jövőben is fontos feladat.	Civil szervezetek	Nő szűréseken résztvevők száma	Javul a területen élők egészségi állapota	Saját forrás
A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők álláshoz juttatásának	Az önkormányzat támogatja a városban a foglalkoztatást elősegítő kezdeményezéseket.	Polgármester	Nő a rendszeres jövedelemmel rendelkezők aránya.	Nő a rendszeres jövedelemmel rendelkezők aránya.	Pályázati támogatás

korúakon belül nagyon magas.	támogatása	Többek között – a rendelkezésre álló lehetőségek tükrében: - szervezi a közhasznú, közcélú foglalkoztatást; - ösztönzi a helyi befektetők,vállalkozók munkahelyteremtését; - a megváltozott munkaképességűek számára munkahelyet teremt, stb.				

8. Martfű Város környezeti fenntarthatósági terve

Martfű Város környezeti fenntarthatósági tervét Martfű Város Önkormányzata már 2011-ben elkészítette. A dokumentumot a Keviterv Akva Mérnöki Vállalkozási Kft. készítette, amely teljes formájában beépítettünk a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájába.

8.1. Bevezető

Az EK Környezeti Politikáját a Tagállamok Állam- és Kormányfői által az 1972- es Párizsi Csúcskonferencián kiadott Nyilatkozata indította el, amely hangsúlyozta, hogy a gazdasági növekedés nem öncélú, annak az életminőség és az életszínvonal javítását kell eredményeznie. Következésképpen, az Európai eszméhez illően különös figyelmet kell szentelni a kézzel nem fogható értékeknek és a környezet védelmének, olymódon, hogy a haladás valóban az emberiség szolgálatába állítható legyen. Az Állam-és Kormányfők felhívására a Bizottság kidolgozta a Közösség első Környezeti Akcióprogramjának tervezetét, amelyet a Tanács és a Tagállamok kormányainak képviselői 1973-ban fogadtak el. Az Akcióprogram fogalmazta meg a Közösség Környezeti Politikájának céljait és alapelveit, s határozta meg a Közösségi szintű tevékenység területeit. Az itt megfogalmazott célok és alapelvek ma is érvényesek, a Közösség Környezeti Politikájának fejlődése során azonban elmélyültek és kibővültek, s közülük a legfontosabbak a Római Szerződés módosítása során a Közösség alapokmányának is részeivé váltak.

A Környezeti Akcióprogramok a Közösség Környezeti Politikájának keretét adják, a Közösség környezeti tevékenységének a Római Szerződés 1987-es módosításáig (Egységes Európai Okmány) kizárólagos bázisául szolgáltak. Jelenleg a 6. környezetvédelmi akcióprogram az irányadó, melyet a 2001-2010 közötti időszakra dolgoztak ki. Az Akcióprogramban megfogalmazott alapelvek a Tagállamok Környezetvédelmi Miniszterei által kidolgozott általános alapelvekre épülnek, így tükrözik a nemzeti környezeti politikai preferenciákat, s a közös politika alapelveiben való megegyezést.

Alapelvek:

- Magas szintű környezetvédelem elve
- Elővigyázatosság elve
- Megelőzés elve
- A „szennyező fizet” elv
- Integrálás alapelve
- Partnerség elve
- **A fenntartható fejlődés elve**

A 2001-2010 közötti időszak környezetvédelmi politikáját és megvalósítandó céljait a hatodik cselekvési program határozza meg. **Kiemelt területei:**

- éghajlatváltozás: az éghajlati változásokat kiváltó okok csökkentése (új energiaforrások arányának növelése)
- természeti és biológiai sokféleség megőrzése
- környezet-, és egészségvédelem: az egészséget fenyegető hatások elleni küzdelem, a veszélyekről való tájékoztatás (vegyszerek használata, élelmiszerbiztonság, járványok kitörése)
- **fenntartható** erőforrás-használat és hulladékgazdálkodás: természeti erőforrások felelősségteljes kezelése

A Fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A klímaváltozás kockázata két módon jut érvényre: egyfelől visszafordíthatatlan vagy csak igen nagy erőfeszítésekkel korrigálható veszteségeket okoz (emberi egészségkárosodás/többlethalálozás, pótolhatatlan biodiverzitás csökkenése, módosuló hidrológiai ciklus stb.), másfelől tekintélyes anyagi erőforrásokat (védekező, helyreállító tevékenységek növekvő ráfordításai) von el a további fejlődéstől-fejlesztésektől. Ezért a növekvő klímaváltozás korunk egyik legfenyegetőbb, un. fenntarthatatlan folyamata. A klímaváltozás elleni védekezés, valamint az ahhoz történő kényszerű alkalmazkodás egyik leghatékonyabb rendezőelve a manapság világszerte és hazánkban is egyre nagyobb figyelmet keltő fenntartható fejlődés (a továbbiakban: FF) gyakorlata.

A fenntartható fejlődés, olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével - a FF fogalmában tehát a gazdasági, társadalmi fejlődést egységben kell értelmezni az ökológiai fenntarthatósággal (Szlávik 2004). Mára a fenntarthatóság jelentősége a nemzetközi és nemzeti intézmények célkitűző és tervező-stratégiai tevékenységében olyan domináns szerepet tölt be, hogy joggal említhetjük a XXI. század elejének „civilizációs fordulataként".

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt.

1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Agenda 21" program („LA 21") értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja.

Ezzel a modellel - általános „receptúrával" - a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „Local Agenda 21" program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni" életminőség, környezeti állapot

javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A Fenntartható Fejlődés Nemzeti Stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A bemutatott elvek alapján Martfű Város Önkormányzata elkészítette a Környezeti Fenntarthatósági Tervét, azért hogy települési szinten hozzájáruljon a természeti és épített környezet védelméhez, a környezeti erőforrások fenntartásához és, hogy a helyi programokat dolgozzon ki, illetve az ezzel kapcsolatos tennivalókat, a helyi problémákra alapozva.

8.2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép

A környezetvédelmi program megalapozásához szükséges a környezeti állapot felmérése, a kialakult helyzet értékelése a problémák azonosításához és jellegük, súlyosságuk, megoldási lehetőségeik megítéléséhez. Meg kell vizsgálni, hogy a város általános rendezési terve tartalmaz-e környezetvédelmi munkarészeket. Ezek, valamint a környezetminőségi adatok, fejlesztésekkel összefüggő információk jó hátteret szolgáltatnak a helyzet-értékeléshez, a megoldást igénylő problémák azonosításához.

8.2.1. A környezeti elemek állapota

Levegő

Magyarország levegőminőségi helyzete – az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő. Általánosságban elmondható, hogy levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék, stb.) elsősorban a mező- és erdőgazdálkodás, az ipar- és szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg.
A 4/2002. (X. 7.) sz. KvVM rendeletet a „Légszennyezettségi Agglomerációk és zónák kijelöléséről” 1. sz. melléklet 10. pontja és a 2. sz. mellékletben foglaltak alapján Martfű az alábbi légszennyezettségi zóna kategóriába tartozik, ahol

- a kén-dioxid: **F**,
- a nitrogén-dioxid **F**,
- a szén-monoxid **F**,
- a szilárd (PM_{10}) **E**,
- a benzol **F**

zónacsoportba tartozást jelent.

Az A-tól F-ig javuló minősítést jelző besorolás szerint a térség országos és nemzetközi (EU) viszonylatban a kevéssé szennyezettek közé tartozik. Az **F kategória**, olyan terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt **nem haladja meg**, az **E csoport** esetében pedig a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van. A nyári félévben esetenként a **levegő portartalma** túllépheti a határértéket. A helyzet javítását, az utak burkolatának javítása (településen az utak aszfalt réteggel burkoltak, a másod aszfalt réteg kialakítása szükséges), továbbá a központi parkok felújítása, valamint a fásítás-parkosítás eredményezheti. A parlagon hagyott területeken a gyomnövények pollenjei szennyezhetik a levegőt.
A településen nyilvántartott **légszennyező telephely a Bunge Zrt. és a Tisza Ipartelep**. A levegő-tisztaságvédelmi jogszabály által előírt határértéket nem haladja meg a szennyező anyagkibocsátás.
A **Bunge Zrt.** 2002-2005 között kutatási fejlesztési programot indított a megfelelő technika kifejlesztésére. Ennek eredményeként átalakításra kerültek a tüzelőberendezések, amellyel elérték, hogy a maghéj tökéletesebb elégetése mellett kevesebb (határérték alatti) CO-ot bocsássanak a levegőbe.

A **Tisza Ipartelepen** működő cégek tevékenysége során levegő terhelést okozó szennyezőanyagok:

- a cipőipari ragasztók, lakkok oldószerei,
- a fűtési energiát biztosító gázkazánok CO és NO_x
- a jellemzően kismértékű járműforgalom

Levegőtisztaság védelmi bírság kiszabására az elmúlt 7 évben nem került sor az Ipartelepen.

A **Tisza Joule Kft.** 1999-2000 közötti időszakban végrehajtotta a Tisza Ipartelep hőenergetikai rendszerének forrásoldali rekonstrukcióját,(I- II. ütem), melynek során a szén és olajtüzelésű távhőellátást termálvíz hasznosításra alapozott, decentralizált gáztüzelésű hőellátó rendszer váltotta fel. A káros anyagkibocsátás ezáltal jelentősen lecsökkent.

Martfűn a **közlekedés**ből származó légszennyezés a közepes forgalom miatt nem számottevő. A mezőgazdasági járművek mozgása tavasztól őszig kismértékben jellemző. **Tömegközlekedési eszköz** a távolsági busz, és vasút.

A belterületi állattartást a **22/2004.(IX.17.) számú** önkormányzati rendelet szabályozza. A város területén számottevő **belterületi állattartás** nincs, így nem okoz különösebb problémát az állattartásból eredő bűz hatás.

A település rendelkezik kiépített gázvezetékkel. A lakosság növekvő vezetékes gázhasználatának eredményeként, a fosszilis eredetű anyagok **tüzeléséből** eredő légszennyezés jelentős mértékben csökkent.

A biológiai eredetű légszennyezők közül legjelentősebb a parlagfű allergizáló hatása, gondoskodni kell a szervezett és hatékony irtásáról.

Vizek

Felszíni vizek

Martfű város a Tisza folyó bal partján helyezkedik el a vízfolyás 309,8-302,3 fm szelvénye között. A város fejlődésének szempontjából kiemelkedő fontosságú a Tisza közelsége.

A Közép- Tisza Vidéki Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2008-ban, illetékességi területére készített környezetállapot értékelése alapján, a Tisza folyó vízminősége minden komponens tekintetében a II. –III. osztálynak megfelelő értéktartományban található, vízminősége **„jó víz" és „tűrhető víz"** minősítés közé helyezhető. A felszíni vízfolyásokra a tavaszi zöldár a jellemző, a legkisebb vízállásokat pedig a késő nyári és őszi/téli hónapokban mérik. Martfű bel-és külterülete a cibakházi 65.a. belvíz öblözetbe tartozik. A terület belvizeinek befogadója a K-i részen a Harangzugi I-c belvízcsatorna, D-en és Ny-on a Cibakháza- Martfű belvízelvezető Zsófia-halmi csatorna.

A felszíni vizekkel kapcsolatos jelentős problémák: A településen jelentős károkat okozott és továbbra is okozhat **az ár- és a belvíz**. A 2006 tavaszán kialakult rendkívüli árvíz, s a kialakult belvíz következtében egy külterületi ingatlan teljes bontása vált szükségessé. A gát megerősítése és az árterek folyamatos karbantartása elengedhetetlen feladat. A városban keletkező szennyvizek tisztítás után a Tisza folyóba kerülnek bevezetésre. A települési szennyvíztisztító mellett az iparterületek külön, a saját technológiájuknak megfelelő szennyvíztisztító rendszerekkel rendelkeznek. A települési szennyvíztisztító telep évek óta túlterhelt.

Felszín alatti vizek

Martfű város területén **két hévíz kút** található. Az 1100 m talpmélységű kútra telepített vízmű rendeltetése a strandfürdő ellátása. E kút vize gyógyvíz minősítéssel rendelkezik. A másik 1200 m talpmélységű hévízkút a Tisza Ipartelepen található, mely az ipartelepen lévő épületek fűtését szolgálja. A város lakossága vízigényének kielégítése **6 db mélyfúrású kút**tal biztosított. Jelenleg a kutakból 3 db üzemel. Jelentős **problémát okoz** az ivóvíz magas arzén tartalma, emiatt egy kút tartalékként szerepel. A magas **arzén** tartalom csökkentése pályázati forrás felhasználásával érhető el.

Szennyvizek kezelése és elvezetése

A településen 1992-ben kezdett kiépülni a **szennyvízhálózat,** mely 62.720 m gyűjtőcsatornából és nyomóvezetékből áll. A településen keletkező szennyvíz mennyisége éves szinten 111.000 m^3. Azoknál a lakásoknál, ahol nincs szennyvízelvezetés, a szennyvízelhelyezése **zárt szennyvíz tározóba** történik. Ezeket a főleg szociális jellegű szennyvizeket összegyűjtik és szippantó kocsival a szennyvíztisztító telep szippantott szennyvíz fogadó műtárgyába szállítják.**Problémát jelent**, a településellátó szervezet üzemeltetésében lévő városi szennyvíztisztító telep túlterheltsége. Az önkormányzat új szennyvíztisztító telep építését tervezi, melyhez a szükséges földterületet 2006-ban megvásárolta. Az új szennyvíztisztító telep megépítésével lehetővé válik a belterületről külterületre kihelyezni a nagyobb kapacitással bíró telepet.

Talaj

Martfű a **Szolnok-Túri sík** magasabb fekvésű, löszszerű üledékkel fedett hordalékkúp-síkságának peremén fekszik. Ez a terület délnyugaton az alacsony, ártéri szintű Dél-Tisza-völggyel, nyugaton a szintén ártéri szintű Szolnoki-ártérrel határos, északon pedig a Tiszazug kistáj határolja. A terület átlagos magassága 85 m Bf-i körül van. A térség talajadottságai változóak. Az egykori Tiszamedreket az öntés és réti anyagtalaj jellemzi. A mély fekvésű részeken, nyáron keménnyé aszalódó szikes löszhátakat, benne udvarnyi szikfoltokat találunk. A városhoz közvetlenül kapcsolódó Zsófia nevet viselő városrészen gyümölcsültetvények, konyhakertek díszlenek.

A tiszaparti ártéri erdők a vezsenyi természetvédelmi területhez tartoznak, úgymint a túlsó parton lévő, a mentetlen részen kialakult nagyobb kiterjedésű ártéri erdők, melyek jó néhány ritka madárfajnak biztosítanak fészkelési lehetőséget.

Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természetközeli állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani.

A város bővelkedik védett természeti értékekben, ez a Tisza természetes vizes élőhelyeiből adódik. A település a **Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság** területén található. A Tisza teljes hullámtere a **Közép– Tiszai Tájvédelmi Körzet** része, mely országos jelentőségű védett terület.

Az 1996. évi LIII. tv. 23.§ (2) bekezdése alapján a láp, forrás, szikes tó, barlang, víznyelő, földvár, kunhalom a törvény erejénél fogva – védetté nyilvánítás eljárás nélkül – **ex lege** védett. **A kunhalmok** tájvédelmi szempontból különleges antropogén eredetű értéket képviselnek. Az egykoron vízjárta alföldi táj gyakori velejárója a környezetéből 5-10 m-rel kiemelkedő többnyire kerek alaprajzú magaslat, amely mind keletkezési korát, mind eredeti funkcióját tekintve rendkívül változatos lehet, viszont évszázadok (évezredek) óta szerves alkotórésze az adott tájnak. A Martfű város határában az alábbi **ex-lege** ismeretesek:

Kunhalmok
Papp László halma
Vágott halom
Zsófia halom

Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt állnak a nemzetközi egyezmények által védett területek, úgy mint a **Natura 2000** besorolású területek. A Natura 2000 programon belüli különleges madárvédelmi- és kiemelt jelentőségű különleges természet megőrzési területeket is alkotnak. Martfűn az alábbi helyrajzi számú területek tartoznak **Natura 2000** besorolás alá:

Natura 2000 területek
0120, 0121,
0122/1, 0122/2, 0122/3,
0125, 0126, 0127,
013/1, 013/2,014, 02, 024,
03/1, 03/3, 03/4, 03/5

Természetvédelmi szempontok miatt problémát okozhat:

- Magas a monokulturás szántóterületek aránya, ami a biológiai sokszínűség szempontjából rendkívül kedvezőtlen.
- Kevés az erdősávok aránya.
- A helyi védelmi rendeletek (helyi védett területek) hiányoznak.

8.2.2. Település és épített környezet

Úthálózat

Martfű az Észak- alföldi turisztikai régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében Szolnoktól 20 km-re délre, a Tisza partján helyezkedik el. A város lakó- és külterületén korábban a 442-es számú főközlekedési út haladt át. Az elkerülő út megépítésével a lakóterületen áthaladó út a 4633-as számú közlekedési út. Az elkerülő út megépítése során csökkent a lakóövezeten a forgalom, ennek következményeként csökken a zajszennyezése és közlekedésből eredő légszennyezése. A település közlekedés-földrajzi fekvése közepesnek mondható, mivel a település közigazgatási területén főútvonal nem halad keresztül. A település **belterület**én lévő utak legalább **92%-a szilárd burkolatú**, amely összesen kb. 30,3 km-t jelent. A településen kiépített **kerékpárút** található, amely felújításra szorul. Külterületen lévő nagy kerékpárforgalom indokolja, hogy a balesetmentes közlekedés érdekében külterületen is elkészüljön a **két települést összekötő kerékpárút**. 2003-ban elkészült a Szolnok- Martfű összekötő kerékpárút engedélyes terve. A kerékpárút megvalósítására pályázatot nyújtottak be, és nyertek meg a KÖZOP-3.2.0/B konstrukcióban. A kivitelezés folyamatban van.

Tömegközlekedési eszközök:

- A településen halad át Szolnok – Szeged vasútvonal.
- A környező községekbe, városba történő eljutást a helyközi autóbuszjárat biztosítja. A távolsági busz Szolnok–Kunszentmárton- Szeged, valamint Szolnok-Dunaföldvár irányába közlekedik.
- A vízi közlekedés (komp) időjárásnak megfelelően üzemel.

Az úthálózattal, közlekedéssel kapcsolatos problémák :

- a külterületi földúthálózat nem rendszeres karbantartása.
- A meglévő egyes útszakaszok, belterületi utak 1/3-a kátyús, felújításra szorul.
- A belterületen lévő kerékpárút állapotának javítása indokolt.
- Külterületen a kerékpárút kiépítése a nagy forgalom miatt indokolt.

Köztisztaság, hulladékkezelés

A köztisztasággal, a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési helyi közszolgáltatásokról, a szervezett köztisztasági közszolgáltatás kötelező igénybevételéről, valamint a közterületek tisztán tartásáról a Martfű Város Képviselő-testületének **20/2008.(11.28.) számú önkormányzati rendelete** szabályoz. A keletkező települési hulladékot a Tiszazugi Regionális Hulladékkezelő Központ **REMONDIS Kft**. szállítja, és a szabályoknak megfelelően helyezi el. A hulladékok gyűjtése (80l és 120 l és 1100 l-es konténerek) és szállítása tömörítős kukás gépjárművel történik.
Problémát jelent, hogy a 2000- ben bezárásra került települési hulladéklerakón, még mindig találhatóak felületi hulladék borítások. A felhagyott és bezárt hulladéklerakó rekultivációját, jogszabályoknak megfelelő bezárást el kell végezni, a környezet megóvása érdekében.
A települési hulladékok hasznosítható komponenseinek **szelektív gyűjtés**ére szolgáló hulladékgyűjtő szigetek vannak kihelyezve 1998 óta 3 helyen, majd 2003-tól pályázati pénzeszközből további 4 helyen, amelyek a település belterületén találhatóak.

Lomtalanítást a településen évente két alkalommal, tavasszal és ősszel szerveznek.

A település a **KEOP-6.2.0/A** számú pályázati konstrukcióban, a környezettudatos nevelés érdekében **komposztáló edények** vásárlására nyert támogatást. 2010 óta 220 család vállalta a házi komposztáló edények használatát, melynek eredményeként csökken a biológiai eredetű hulladék lerakás.

Épített környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója, az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

Az **épített környezet**et az azt alkotó elemek és az általuk formált tér jellemzi. Az ezzel kapcsolatos fontosabb követelményeket az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény határozza meg. Ennek értelmében épített környezetnek minősül a környezettudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.

A településen található műemlék jellegű épületek, létesítményeket az alábbi táblázat foglalja össze:

Műemlék jellegű épületek és létesítmények
Városháza,
Református templom
Katolikus templom
Szent István Szobor
Tisza szobor
Időkapu
1948-as emlékmű

Rendezett településkörnyezeti megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést. Összességében megfelelő a városkép.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

-az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
-az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
-a közterületi zöld felületek állapot romlása.

A település lakosságának, a településre érkező vendégek, átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

Az épített környezet állapotával kapcsolatos főbb problémák:

-a lakóépületek energetikai problémái,
-a középületek energetikai problémái.

8.2.3. Gazdasági-társadalmi, szociális helyzet bemutatása

- Martfű állandó **lakossága** a XX. század első negyede óta, ha nem is nagy mértékben- de mégis folyamatosan csökken. A jelenlegi adatokat összehasonlítva a 2006-as KSH adatokkal (6997fő), elmondható, hogy a lakosság száma kis mértékben csökkent.
  Továbbra is magas az elvándorlási arány, a korábbi adatokhoz képest. Ennek oka lehet, hogy a képzett motivált (munkaerőpiacon keresett) fiatalok jelentős része a fővárosba vagy a környező megyeszékhelyekre költözik.
- **Szociális helyzet** jelenlegi adtok alapján a lakónépesség 9,8 %-a részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban. A településen megközelítően 40% fölötti a munkanélküliség aránya. A fenti a táblázat adataiból kiolvasható, hogy a lakosság több mint 25%- a inaktív.
  A városban működik **Gondoskodás Háza Kht.** idősek otthona, ahol 17 fő gondozásra szoruló időskorú van jelenleg gondozásban.
  Városban a **szakorvosi ellátás** csak magánrendelés formájában biztosított. Az **ügyeleti betegellátás** formája 2004 őszétől megváltozott. Az EMERGENCY SERVICE Kft.- mint ügyeleti feladatot ellátó – a térségben 10 orvos, 8 szakápoló és 3 gépkocsivezető közreműködésével látja el feladatát. Feladata ellátásához 2006-ban új gépkocsi, EKG készülék, lélegeztető ballon s egyéb életmentő felszerelés beszerzését valósította meg.
- **Martfű alapvetően ipari jellegű település**. A rendszerváltásig Martfű életében minden tekintetben meghatározó szerepe volt a **cipőgyár**nak, még napjainkban is sok munkást foglalkoztatnak az utódcégek. Az 1980-ban elkészült **növényolajgyá**r és az 1985-ben átadott **sörgyár** tovább bővítette Martfűn az ipari tevékenységek körét. **Vállalkozás**ok zöme iparral, mezőgazdasággal és kiskereskedelemmel foglalkozik.

A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebbe nem csupán a gyerek- és fiatalkori nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbinak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is. Az átalakuló igényekre válaszképpen fontossá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszútávon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A településen működnek különböző civil szervezetek, amelyeknek elsődleges célja a környezettudatosság terjesztése a lakosság körében. Ilyen civil szervezetek közé tartozik a:

- Martfűi Városszépítő Egyesület
- Martfűi Környezetvédő és Városszépítő Egyesület
- Kárpát-medencei Magyarság Baráti Kör Egyesület.

A település vezetősége kiemelt figyelmet szentel a **környezeti nevelés** hatékonyságának növelésére. Az óvodák és iskolák pedagógiai programjának fontos eleme a környezeti nevelés. A középiskolában folyó tudatos nevelő munka eredményeként, a Damjanich János Szakképző Iskola Gimnázium és Kollégium **2007-ben Ökoiskola címet** nyert. De nemcsak a gyermekek estében, hanem

a lakosság környezeti tudatosság formálására különböző akciókat szervez az önkormányzat a civil szervezetek közreműködésével, mint például: várostakarítási akciók, faültetések, parlagfű irtási akciók, a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok begyűjtése stb.

8.3. Fenntarthatósági tervek és célok

A települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet – elsősorban őshonos, tájba illő fafajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is. Szerepe van a káros környezeti hatások, a porterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében. Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása a **cél.**

Feladat:

- A belterületi ingatlanok (közterületek) tisztántartásának rendjét az önkormányzati rendeletben foglaltaknak megfelelően, felügyelni és fenntartani kell.
- A településen kihelyezett szelektív hulladékgyűjtők folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell.
- A felhagyott, bezárt települési szilárd hulladéklerakó rekultivációja.

Zaj- és rezgés elleni védelem

Zajvédelmi jogszabályi háttér, követelmények, települési zajforrások:

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet „a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól” és a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM „a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról” szóló rendeletek határozzák meg. A település belterületének besorolása egységesen " Laza beépítésű lakó- és intézményterület.", melyre az **ipari és szolgáltató létesítmények**ből származó zajterhelés megengedett mértéke:

- **nappal** (06-22 óra között): **50 dB**(A)
- **éjjel** (22-06 óra között): **40 dB**(A)

Közlekedési eredetű zajterhelés megengedett mértéke az összekötő utak és települési utak menti (csak új létesítményekre, vagy megváltozott terület-felhasználás esetére kötelező érvényű) területekre:

- **nappal** (06-22 óra között): **60 dB**(A)
- **éjjel** (22-06 óra között): **50 dB**(A)

A lakosságot érő zajterhelés csoportosítása, osztályozása több módon lehetséges. Vizsgálható a zajkeletkezés helye, oka, a zajforrás típusa, jellege, a behatás ideje, stb. szerint. A környezetből származó zajterhelés eredete szerint lehet:

- ipari-, mezőgazdasági-, építési,
- szórakozó hely,
- közlekedési,
- háztartási tevékenység

A településen **építkezésből, bontásból** származó zaj nincs. Háztartási tevékenységből nem származik meghatározó zaj.

A **településen működő ipari üzemek**, vállalkozások rendelkeznek zajkibocsátási határértékkel. Az ipari üzemek közvetlen környezetében nincs védendő lakóépület, zajkibocsátási határérték túllépése az elmúlt 8 évben nem történt.

A **szórakozásból származó zaj** meghatározó forrása a vendéglátó egységek működéséből származhat, panasz ezekkel kapcsolatban sem érkezett, a meghatározott határértéket nem lépték túl.

A működő **kereskedelmi egységekben** jelentkező zaj minimális, nem meghatározó.

Zaj szempontjából a város **közlekedési forgalma** közepes, nem meghatározó, határértéket nem haladja meg. Tömegközlekedés szempontjából az napszaktól függően fél- óránkénti busz és vonat forgalom a jellemző.

A lakosság egészségvédelme, a településen pihenést, kikapcsolódást kereső vendégek nyugalma érdekében a környezeti zajok, jelenlegi mértékének szinten tartása a **cél**.

Zaj és rezgésvédelem érdekében fontos **tennivalók**:

- Önkormányzati zaj- és rezgésvédelmi rendelet megalkotása szükséges.
- Zaj- és rezgés elleni védelem bármely zajt kibocsátó létesítmény csak abban az esetben üzemeltethető, vagy építhető, illetve bármely tevékenység csak abban az esetben folytatható, ha az általa kibocsátott zaj mértéke a környezetben a vonatkozó rendelet szerinti határértéket nem haladja meg.
- Zajkibocsátással járó tevékenység (üzemlétesítés, felújítás, üzembe helyezés, építés) megkezdése előtt a területileg illetékes felügyelőségtől zajkibocsátási (emissziós) határérték megállapítását kell kérni és annak betartásáról gondoskodni kell.
- A közút zajcsökkentése passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (növénytelepítés, az út felöli védendő épületek nyílászáróinak zajvédő üvegezése).

Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.
Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső

soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.
Martfű gazdasági életében az **ipar elsődleges**en meghatározó szerepet tölt be. Ipari üzemek kéményei által kibocsátott füst és por nagy távolságokra elér. Szennyezi a levegőt, a Föld légkörét, leülepszik a vizekbe és a talaj felületére kerül. A kibocsátott széndioxid az üvegházhatáshoz járul hozzá és a globális felmelegedéshez.

Legfontosabb **cél** a jó levegőminőség fenntartása a településen. **A levegőtisztaság védelme érdekében feladatok a következők:**

- ipari tevékenységet folytató üzemek tevékenysége során, be kell tartani a levegőtisztaság védelméről szóló rendeletben előírt kibocsátási határértéket,
- a belterületi állattartást 22/2004.(IX.17.) számú önkormányzati rendelet szabályozza. Az állattartás miatti szaghatások követelményeire való felhívás,
- a település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, park, virágágyás talaja megfelelő morzsás szerkezetű, de szerves anyagpótlásuk a változékony időjárás miatt folyamatosan szükséges,
- a zöldfelületek kitaposott növényzetének pótlása,
- a növényzet nélküli területek gyepesítése, a burkolt úttest és járdák mellé zöldfelület további telepítése. Az ingatlantulajdonosok, használók bevonása a kötelezettségeikre vonatkozó előírások érvényesítésével,
- a pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása és a fafajta váltás során az allergiát okozó fafajok (nyárfa, nyírfa, platán) telepítését kerülni kell,
- a települési zöldfelületek mennyiségét és minőségi állapotát továbbra is fenn kell tartani és lehetőség szerint fejleszteni,
- megújuló energiaforrásokra való áttérés ösztönzése

Ivóvízellátás

A víz alapvető, pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természet közeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai.

Ivóvízellátással kapcsolatos problémák, feladatok:

- **Ivóvízbázis védelme, a vízminőség javítása**, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése a település kiemelten fontos feladata.
- Martfűn az ivóvízhálózatba bekötött lakások száma **2807** db. A települési ivóvízhálózatban szolgáltatott víz saját kútból származik. Az ivóvíz minőségi vizsgálatai kimutatták, hogy az **ivóvíz NH_4** tartalma a megengedett határértéket meghaladta.
- Az **ivóvíz minőség javítás érdekében** Martfű Város Önkormányzata gesztorként részt vesz az **Észak- Alföldi Ivóvízminőség-javító Program**ban. A programon belüli **cél** a csővezetékek, és tolózárak rekonstrukciója.

Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a **megújuló energiaforrások hasznosítására**, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az

energiaimport függőség csökkentése érdekében. A megújuló energiaforrások alkalmazása, a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.
A térségben nem jellemző a villamos energiatermelésben a megújuló energiaforrások alkalmazása, a kistérség szinte teljes mértékben energiaimport függő (a térség területén nincs erőmű), az áramszolgáltatást az E-.ON Zrt. biztosítja.
Az Önkormányzat és a Tisza Joule Kft. között szerződés jött létre, hogy az Önkormányzat tulajdonába tartozó intézmények energia veszteség feltárási vizsgálatait elvégezze. A vizsgálat célja volt, az energia megtakarítási lehetőségek feltárása, kimutatása, javaslat az energia veszteség megszüntetésére. A megtakarítások elérése műszaki- gazdasági feltételeinek megfogalmazása, rövid, közép és hosszú távú fejlesztési lehetőségek meghatározása.
Fontos megemlíteni, követendő példaként, hogy a Damjanich János Általános Iskola Gimnázium Szakképző Iskola és Kollégium intézményében a fűtési rendszer elosztó vezetékének szétválasztása következtében a kialakításra került fűtőköröket egymástól függetlenül lehet üzemeltetni, ezáltal a földgáz felhasználás csökkent. Továbbá a szállóban és a művelődési házban is elkészült az ún. „hulladék” termálvíz hasznosítás. A gáz kazánok előtti hőcserélők beépítésével a gázkazánba érkező víz előmelegítése termálvíz felhasználásával történik, amely a földgáz felhasználását csökkenti.

A település Önkormányzatának **céljai és feladatai** közé tartozik, az energiacsökkentő fejlesztések alkalmazása a településen, mint például:

- A **szilárd és folyékony tüzelőanyag** felhasználásának visszaszorítása. A település közintézményeink energiatakarékos átalakítását (pl.: nyílászárók cseréje), illetve intézményeiben a megújuló energiával (biomassza brikett vagy pellet, napenergia) való fűtés illetve energia alkalmazása.
- A pazarló, a környezetre nézve **ártalmas energia**használat visszaszorítása.
- A **közvilágítás** céljából működtetett hálózat rekonstrukciójakor vagy új hálózatok kiépítésekor, a hagyományos izzók, lámpák lecserélésekor törekedni kell az energiatakarékos nátrium lámpák és kompakt fénycsövek alkalmazására, illetve ezzel egyidejűleg a lámpatestek egységesítésére.
- Fenntartható fejlődés szempontjából nélkülözhetetlen az **alternatív energiaforrások** előtérbe kerülése a hagyományos energiahordozókkal szemben. Az alternatív energiák közül elsősorban a geotermikus energia, ezen belül is a **termálvíz** jöhet szóba. Továbbá a mezőgazdaságból származó **biomassza**, illetve a hulladék kezelés során hasznosítható biogáz energia nyerés céljából.
- Energiahatékonysággal, megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásával összefüggő ismeretek népszerűsítése, terjesztése, az **iskolai oktatásba** történő beillesztése, kampányok, tanfolyamok szervezése, kiadványok szerkesztése.

Zöldterület-gazdálkodás

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi, tájvédelmi, környezet egészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térrészt foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájesztétikai kérdés, hogy beleilleszkedik-e a

tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település zöldfelületi hányadának kedveznek a belterületen található nagy telkek területei. A település szempontjából ökológiailag kedvező, hogy belterülete a Tisza folyóhoz közel fekszik. A településen a közterületi zöldfelületek fenntartója **Martfű Város Önkormányzatának Településellátó Szervezet**. Martfű zöldfelületei rendezettek, azonban a folyamatos zöldfelület fenntartása és lehetőségek szerinti fejlesztése szükséges.

Az utak menti fasorok állapota közepes, de a folyamatos pótlás és fejlesztés ez esetben is elengedhetetlen. A településen **3** db EU – normáknak megfelelő **játszótér** található.

Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása érdekében **fontos feladatok, teendők**:

- A településen a zöldfelület fenntartása, fásítás.
- A közterületek gondozása (szervezett közmunka programok).
- Kertek, más ingatlanok tulajdonosainak kötelezése a gyommentesítésre.
- A zöldfelület fejlesztésében fokozott hangsúllyal szerepelnek a települési kis terek, amelyek potenciálisan a településképre jellemző, csendes pihenőparkok kialakítását, fejlesztését teszik lehetővé.
- Magánházak előtti terület gyepesítése és védelme, szabályozni az ok nélküli gyep kiirtást.

Természeti és építészeti értékek védelme

A helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a műemlékek, régészeti lelőhelyek, a településszerkezet és a településkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

Fontos cél a helyi jelentőségű védendő értékek állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása.

Martfű település nem rendelkeznek épített és természeti környezet értékeinek helyi védelmére vonatkozó rendelettel, melynek megalkotása szükséges a helyi értékek megóvása érdekében. Egyre nehezebben kezelhető problémát jelent az épített környezet **jó műszaki állapotának megtartása**. Saját forrásból nem tudja a település az (műemlék jellegű) épületek állapotmegóvását elvégezni, az erre irányuló lehetséges pályázati források kihasználása szükséges.

Ezzel kapcsolatos **feladatok**:

- A helyi értékek állagának megóvása, fenntartása.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.

Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi igényét. Az utak

vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

A helyi közlekedés javításához szükséges feladatok:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.
- A település úthálózatának pénzügyi lehetőségek függvényében történő felújítása.
- A külterületi földúthálózat rendszeres karbantartása.
- Az utak melletti árkok karbantartása, a csapadékvizek befogadásának biztosítása végett.

Az épített környezet védelme

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget. A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Az épített környezetet az azt alkotó elemek és az általuk formált tér jellemzi. Az ezzel kapcsolatos fontosabb követelményeket az épített környezet alakításáról és védelméről szóló **1997. évi LXXVIII. törvény** határozza meg. Ennek értelmében épített környezetnek minősül a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja. A településkép **harmóniájának,** illetve **műemlék jellegű épületeinek** fokozott **védelme fontos célja** a településnek.

Kitűzött feladatok az épített környezet védelme érdekében:

- Az önkormányzat tájékoztatást nyújt a magántulajdonú lakások energia megtakarításra irányuló pályázati lehetőségekről.
- A közcélú létesítmények tekintetében az energia megtakarításra irányuló pályázati források kihasználása.
- Városközpont felújítása.

8.4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. A közterületen esetlegesen tárolt **építési-bontási anyagokat** takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében.
2. Figyelemmel kell kísérni, hogy az **állattartó** gazdaságok a környezetvédelem szempontjából megfelelően kezelik a termelés során keletkezett mellékanyagok elhelyezését, hasznosítását. Továbbá a **belterületi állattartás** jogszabályi előírásainak betartását fokozottan kell ellenőrizni.
3. A **közcélú létesítmények és környezetük fenntartására** és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi előírások betartásának vizsgálata.

4. El kell készíteni a **helyi védelemre a természeti értékeink állapot-felvételét**, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
5. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
6. Tájékoztatni kell a lakosságot **a hulladék típusok szabályos elhelyezéséről**.
7. A **környezetvédelmi ismeretek terjesztése** érdekében az iskolai képzés segítésére ismeretterjesztő kiadvány készítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére. Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A **környezettudatos** szemlélet, életmód fejlesztése.
8. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól **tájékoztató sorozat**.
9. **Civil szervezetek** bevonása a társadalmi egyeztetésekbe, döntési folyamatokba.
10. A jelenleginél több **Lomtalanítási akciók szervezése** a lakosság számára.

Településüzemeltetési feladatok

1. A belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.
2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása a **porszennyezés** csökkentése érdekében.
3. A településen a **csapadékvíz elvezető árkok** karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell. A kiépítetlen területeken **belvízelvezető rendszer** kialakítása.
4. Az eltömedékelt **artézi kutak** újra megnyitása.
5. A **pollenszennyezés** mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fafajok telepítését (közmunkaprogramokon keresztül).
6. A kihelyezett **szelektív hulladékgyűjtő** edényzet további biztosítása, bővítése.
7. Az illegális **szemétlerakó-, és szennyező** anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
8. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
9. A **játszóterek jelenlegi** állapotának folyamatos fenntartása.
10. A zöldfelületek **kitaposott növényzetét** pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

1. Települési és intézményi szinten az **alternatív energiaforrások felhasználási** lehetőségeinek bővítése, bevezetése. Ennek érdekében projekt kidolgozása, pályázati források feltérképezése.
2. A településen vannak törekvések **további iparterületek kijelölésével** kapcsolatban, amely befektetők számára vonzó lehet. Ezáltal a település tervezett gazdasági fellendülése révén a munkahelyteremtések mellett a lakónépesség helyben tartását, esetleg lassú növekedését és jólétét biztosítaná.
3. Az **idegenforgalomra, termálturizmusra** szerveződő kereskedelmi – gazdasági szolgáltatás tovább erősítése, továbbá a mezőgazdasági termelés helyben történő feldolgozásához kapcsolódó ipar létesítése.
4. Önkormányzati **utak, járdák** minőségének javítása.
5. **Új szennyvíztisztító telep** építése**.**

Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. Az ivóvíz minőségének javítására az Észak- Alföldi **Ivóvízminőség-javító program** megvalósítása, illetve abban való részvétel gesztor önkormányzatként. KEOP - 1.2.0.
2. A 18 települést érintő **hulladéklerakó rekultivációs programban** való részvétel, a program sikeres lebonyolítása. KEOP - 7.2.3.0.
3. KÖZOP-3.2.0./B „**Szolnok-Martfű közötti kerékpárút** Rákóczifalva- Rákócziújfalu-Martfű közötti szakaszainak magvalósítása„ című támogatásban részesített projekt, sikeres lebonyolítása.

9. Martfű Integrált Városfejlesztési Stratégiájának külső és belső összefüggései

9.1. Külső összefüggések vizsgálata – Konzisztencia vizsgálat

A város fejlesztési céljainak és a tágabb térsége (városmérettől függően kistérségi vagy régiós szintű) stratégia céljainak szükséges egymáshoz illeszkedniük. A város és környezete viszonyában azokat a tématerületeket és területi egységet kell figyelembe venni, amelyek ténylegesen hatással vannak egymásra. Konkrétan meg kell nevezni a város által relevánsnak tartott dokumentumokat. Semmiképpen nem lehetnek a területi és városi célok egymással ellentétesek. Az IVS-nek nem feladata a teljes harmónia biztosítása, de be kell mutatni az esetleges stratégiai szintű különbségeket, valamint elemezni ezek várható hatását.
Az Integrált Városfejlesztési stratégiában megfogalmazott fejlesztések a területfejlesztés szintjein elkészült fejlesztési programokhoz történő illeszkedés vizsgálatára is sor került az alábbi dokumentumok alapján:

Területfejlesztési szint	Dokumentum megnevezése	Megjelenés éve
NUTS II.	*Észak-alföldi Régió Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai és Operatív Programja (2007-2013)*	*2007*
NUTS III.	Jász-Nagykun-Szolnok megye területfejlesztési koncepciója	2010
NUTS IV.	A szolnoki kistérség integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja	2005
NUTS V.	Martfű város Településfejlesztési koncepciója és gazdasági programja	2007
NUTS V.	Martfű Város Gazdálkodási Programja	2011
NUTS V.	Martfű Város Vagyongazdálkodási Terve	2012
NUTS V.	Martfű Város Környezetvédelmi Programja 2009-2015	2008
NUTS V.	Martfű Fenntartható Energetikai Akcióterve	2011
NUTS V.	Martfű Város Középtávú Lakáskoncepciója	2003
NUTS V.	Martfű Város Szociális koncepciója	2007
NUTS V.	Martfű város Közoktatás-feladatellátási Terve	2008
NUTS V.	Martfű város Közművelődési Stratégia	2008

9.1.1. Regionális szint/NUTS II.

Észak-alföldi Régió Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai és Operatív Programja (2007-2013)

A dokumentum stratégiai célkitűzése az Észak-alföldi régió leszakadásának megállítása, azaz a régiónak az országos növekedési pályán való tartása, annak érdekében, hogy a későbbiekben elindulhasson egy felzárkózási folyamat. Az ÉAOP hosszú távú átfogó célja: Az Észak-alföldi régió természeti és társadalmi értékeire, településhálózati sajátosságaira építve, a regionális versenyképesség erősítése, valamint a régión belüli területi különbségek csökkentése. Ennek elérése érdekében a következő prioritások kerültek megfogalmazásra:

1. prioritás: Regionális gazdaságfejlesztés

1.1. Regionális üzleti környezet infrastrukturális fejlesztése

1.2. Regionális és interregionális együttműködések elősegítése

1.3. Információs és innovációs szolgáltatások fejlesztése

2. prioritás: Turisztikai célú fejlesztés

2.1. Turisztikai termék- és attrakciófejlesztés

2.2. Kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése

2.3. Desztináció-menedzsment fejlesztés

3. prioritás: Közlekedési feltételek javítása

3.1. Közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése

3.2. Közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése

4. prioritás: Humán infrastruktúra fejlesztése

4.1. Humán közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése

4.2. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

5. prioritás: Város és térségfejlesztés

5.1. Városfejlesztés

5.2. Térségi és települési természet- és környezetvédelmi fejlesztések

5.3. A régiós civil és egyházi szervezetek társadalmi szerepvállalásának növelése, együttműködéseinek megerősítése

9.1.2. Megyei szint/NUTS III.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési koncepció

A megyei területfejlesztési koncepció jövőképének megfogalmazása a következő: Fenntartható fejlődés a sokszínű együttműködés keretében, amely értelmében alapelv, hogy

- a centrális fekvés determinálja a sokirányú és sokszereplős regionális és térségi együttműködés szükségességét,
- a Tisza-völgy természeti, társadalmi, gazdasági komplex egységként való kezelése meghatározó szerepű, az ökológiai és ökonómiai elvek érvényesítésének helyes aránya a hosszú távú, dinamikus gazdasági-társadalmi fejlődés nélkülözhetetlen tényezője,
- a mezőgazdaság meghatározó szerepet játszik a megye alapvetően vidéki térségeiben,
- a kulturális örökség és a tudásbázis a társadalmi innováció alapja.

Jász-Nagykun-Szolnok megye fejlesztésének hosszú távú átfogó céljai:

A.) A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése
B.) Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése
C.) A megye területi egyenlőtlenségeinek csökkentése

A hosszú távú átfogó célok alapján a következő stratégiai célokat fogalmazza mega koncepció:

Területi jellegű célként az alábbiak jelennek meg, amelyhez specifikus célok vannak rendelve:

I. Dinamikus tranzittérséggé válás
I.1. Az elérhetőség fejlesztése
I.2. Differenciált gazdaságfejlesztés előmozdítása
I.3. Agrárfejlesztés
I.4. Turizmusfejlesztés

II. Kiegyensúlyozódó Tisza-mente
II.1. A Tisza-mente fejlesztése
II.2. A Tisza-mente turisztikai fejlesztése

III. Hárompólusú megye kialakulása
III.1. A megye gazdasági centruma hatásának kiterjesztése
III.2. A megye észak-keleti területének fejlesztése
III.3. Térségi együttműködések elmélyítése
III.4. Vidékfejlesztés

IV. Képzett, egészséges népesség
IV.1. A tudásbázis erősítése
IV.2. A népesség egészségi állapotának javítása

V. Felzárkózó társadalmi csoportok
V.1. A szolidáris társadalmi törekvések támogatása
V.2. A biztonság növelése

VI. Kiváló állapotú környezet

VI.1. A környezetbiztonság növelése, a környezet állapotának javítása
VI.2. Az infrastrukturális felzárkózás folytatása
VI.3. Öntözésfejlesztés

Jász- Nagykun–Szolnok megye turizmusfejlesztési stratégiai program

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 110/2003.(IX.26.) számú határozatával hagyta jóvá a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Turizmusfejlesztési Koncepció és Stratégiai Program című dokumentumot, amely a 2003-2006 közötti időszak legfontosabb turisztikai célkitűzéseit, fejlesztési irányait határozta meg. Az időközben bekövetkezett változások, az EU-s csatlakozás és a fejlesztési irányokhoz való igazodás miatt szükségessé vált a korábban elfogadott stratégiai program megújítása. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a 199/2007.(XII.14.) számú határozatával fogadta el a 2007-2013 időszakra vonatkozó megyei turizmusfejlesztési koncepcióját és stratégiai programját. A program útmutatást ad a 2007-2013 közötti időszak fejlesztési irányainak kijelölésére, igazodva a többi ágazati tervben megfogalmazott célokhoz. A turizmusfejlesztési stratégiai program mindazon fejlesztési területekre koncentrál, ahol a turizmus, mint stratégiai húzóágazat hozzájárulhat a gazdasági es társadalmi fejlődés előmozdításához, a területi fejlettségi különbségek mérsékléséhez.

A dokumentum az alábbi célokat fogalmazza meg:

Jövőkép: Jász-Nagykun-Szolnok megye a természet közeli turizmus élményközpontja

Stratégiai cél: Jász-Nagykun-Szolnok megye turisztikai versenyképességének és vonzerejének növelése.

Prioritások:
- Fogadási feltételek javítása
- Sokszínűség megőrzése és erősítése
- Attrakciófejlesztés

Alprogramok:
1. Turisztikai fogadókapacitás es infrastruktúra fejlesztése
2. Egészségturizmus fejlesztése
3. Turizmus természet közeli formainak fejlesztése
4. Turisztikai marketing erősítése
5. Szolnok, a „Tisza fővarosa”
6. A Tisza-tó térségének kiemelt fejlesztése
7. Egyedi turisztikai termékek létrehozása
8. Turisztikai együttműködések kiszélesítése
9. Térségi desztinációk fejlesztése

9.1.3. Kistérségi szint/NUTS IV.

A szolnoki kistérség integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja

A Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló programról szóló 1170/2003. (XI.5.) Kormányhatározat 2. pontja alapján készült el a Tisza

mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja. A program tervezési területe a teljes tiszai ártér minden településére kiterjed. A Tisza mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja az árvízvédelmi fejlesztések mellett a természeti- és épített környezet védelmére, az infrastruktúra, az ipar, a mezőgazdaság és a humán tényezők egyidejű és egymásra vonatkoztatott fejlesztésére tesz javaslatot úgy, hogy egy tudatos jövőkép megvalósítása érdekében integrálja e tényezőket, kezeli a városok és a vidéki térségek, falvak eltérő fejlesztési igényeit.
A Szolnoki kistérség integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja az alábbi célokat fogalmazza meg.

Jövőkép: A szolnoki kistérség az integrált térségi fejlődés kistérsége

Átfogó célok: A kistérség gazdasági szerepkörének, gazdasági hajtóerejének érvényesítse, a térségi kohézió és együttműködés érdekében

Prioritások:
- Élhető, vonzó környezet kialakítása
- Társadalmi szervezés feltételrendszerének biztosítása
- Diverzifikált és integrált gazdasági struktúra kiterjesztés
- Térszerkezeti fejlesztések

Specifikus célok:
- A biztonság és az életminőség javítását szolgáló infrastruktúra fejlesztése
- A természeti környezet megőrzése és javítása
- A társadalmi egyensúly megteremtése
- Az oktatás és a nevelés átalakítása
- Helyi és térségi igényeket kielégítő egészségügyi és szociális ellátás biztosítása
- A térség versenyképességét növelő ipari, logisztikai potenciál hasznosítása
- Diverzifikált mezőgazdaság és mozaikos tájhasználat kialakítása
- A térségi adottságokhoz alkalmazható idegenforgalmi szerkezet kilakítása
- Térségi fejlesztési folyamatok kiegyensúlyozása és hatékonyságának növelése

9.1.4. Települési szint/NUTS V.

Településfejlesztési koncepció

A város fejlesztési célrendszerében az alábbi kiemelt stratégiai célkitűzések jelentek meg a településfejlesztési koncepcióban. Az IVS jövőképe ezekre az alapokra támaszkodnak, vagyis a két dokumentum teljes mértékben illeszkedik egymáshoz. Az IVS stratégiai célrendszerében tudatosan a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakat vettük alapul.

Demográfiai célok: Jelenlegi lakónépesség megtartása, illetve esetleges növelése érdekében segíteni kell
- új munkahelyek létrehozását, illetve az eddigi munkahelyek megtartását,
- Lakásépítésre alkalmas telkek kialakítását

Foglalkoztatási, gazdaságfejlesztési célok:

- Az új munkahelyek létrehozása és az eddigi munkahelyek megtartása feltételeinek megteremtése, illetve annak elősegítése a jövőben is

- Iparterületek növelése, iparterületek energetikai korszerűsítése, Tisza Iparterülete Ipari Parkká alakítása, rehabilitálása
- A helyben működő gazdasági társaságok és vállalkozások, valamint a tevékenységüket kezdő ilyen szervezetek és egyéni vállalkozók megfelelő információval történő ellátása, szükség szerint működésük, fejlesztési törekvéseik koordinálása
- Valamennyi ágazatban, de különösen az idegenforgalom és a turisztika területén a vállalkozói tőke betelepülésének támogatása
- A város kereskedelmi, logisztikai szerepének erősítése
- Megváltozott munkaképességűek, hátrányos helyzetű lakosság foglalkoztatásának javítása

Infrastruktúra, környezetvédelem:

- Iparfejlesztést támogató beruházások (Tisza iparterület rehabilitációja, inkubátorház kialakítása, energetikai korszerűsítése)
- Közlekedésfejlesztés (kerékpáros hálózatok fejlesztése, Vezseny és Martfű közötti közlekedési kapcsolatok javítása)
- Úthálózat burkolati rekonstrukciója
- Közlekedésszabályozási, közlekedésbiztonsági feltételek fejlesztése

Városrehabilitáció

- Városi közszolgáltatások fejlesztése
- Zöldfelületek fejlesztése és bővítése
- Városszépítő akciók
- Tisza part rekonstrukciója
- A Bata lakótelep környezetrekonstrukciója

Telekalakítás

- Új telkek megszerzése, telekalakítás, közművesítés lakásépítések céljából
- Lakások építése a településközpontban

Környezetvédelem

- Szennyvíztisztító rendszer korszerűsítése
- Belvízelvezető rendszerek felújítása
- Hulladékgazdálkodás korszerűsítése

Egészségügy és szociálpolitika

- Egészségügyi sürgősségi és alapellátások fejlesztése
- Egészségügyi prevenció a lakosság körében
- Szociális alapellátó rendszerek fejlesztése

Oktatás, közművelődés, sport

- Az oktatási rendszer (alap és szakoktatás) korszerűsítése a megváltozott demográfiai folyamatok figyelembevételével. AZ önkormányzati ifjúságpolitika javítása.
- A közművelődési intézmény funkcióbővítő rekonstrukciója, a közösségteremtő, kultúraközvetítő, lakossági igényekhez igazodó közművelődési munka.
- A minőségi és a tömegsport működési feltételinek javítása
- A civil szervezetek támogatása, a szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés a városi feladatok megoldásában.

Gazdasági program

A helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény 91. §-ának előírásai szerint az önkormányzatnak kötelező meghatároznia gazdasági programját. A gazdasági program meghatározza a Képviselő-testület választási ciklusra szóló célkitűzéseit, önkormányzati kötelező és önként vállalt feladatait, amelyeket összhangba hoz a költségvetési lehetőségekkel és figyelembe veszi a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságokat, a kistérségi, régiós és országos fejlesztési koncepciókat. Martfű Önkormányzatának képviselő testülete 2011-ben fogadta el a város gazdasági programját, amely a következő célkitűzéseket tartalmazza.

Demográfia

Az elkövetkező időszakban a jelenlegi **lakónépesség megtartására**, illetve esetleges növelésére kell törekedni, melynek érdekében:

- minden lehetséges önkormányzati eszközzel támogatni kell új munkahelyek létrehozását, illetve az eddigi munkahelyek megtartását,
- támogatni kell a fiatalok letelepedését, lakások építését, vásárlását, lakásépítésre alkalmas telkeket kell kialakítani,
- fenn kell tartani a szociális lakhatási lehetőségeket (bérlakás, garzonok, bérlők háza), a lakásfenntartási támogatásokat,
- gondoskodni kell az idősebb korosztály megfelelő lakhatási, gondozási lehetőségeiről,
- a középfokú képzésben elsőrangú fontosságúvá váljék a helyben „piacképes munkaerő" kibocsátása,
- erősíteni szükséges a lokálpatriotizmust, a város szeretetét, az összetartozás érzését a civil-szervezeteknek és a lakosságnak a közügyekbe való minél nagyobb bevonásával és gesztus-értékű intézkedésekkel is: a születésről és az elhalálozásról való megemlékezéssel, a házasságkötések olcsóbbá tételével, stb.

A fentiek alapján **új lakás-támogatási rendszer** kidolgozása szükséges.

Foglalkoztatás

Az **új munkahelyek** létrehozása és a meglevő munkahelyek megtartása, illetve ezek elősegítése a **legfontosabb feladat**. Cél – akárcsak az országos foglalkoztatási politikában – a teljes foglalkoztatás megvalósítása és így a szociális biztonság elérése minden martfűi lakos számára.

- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni és szorgalmazni kell az Ipari Parkban megvalósítható beruházások indítását. A helyi raktározási igények alapján elsősorban egy **logisztikai központ** megvalósítása ajánlható.

- Szükség esetén az Ipari Park jelenlegi területének bővítése érdekében lépéseket kell tenni a kapcsolódó területek tulajdonjogának megszerzésére.
- Fontos feladat a helyben működő egyéni és társas vállalkozások megfelelő információval történő ellátása, szükség szerint működésük, fejlesztési törekvéseik koordinálása, a pályázati lehetőségek felkutatása, pályázataik segítése. Ennek eszköze lehet önkormányzati fórumok szervezése, valamint a helyi vállalkozók klubja létrehozásának és működésének támogatása, elősegítése, **vállalkozás-támogatási alap** létrehozása és működtetése.
- Ugyancsak fontos a helyi vállalkozásokról folyamatos információ nyújtása a „külvilág" részére..
- Valamennyi ágazatban, de különösen az **idegenforgalom és a turisztika** területén támogatni kell a vállalkozások megerősödését, ezért keresni és erősíteni kell az idegenforgalmi és turisztikai valamint **kulturális** - és információs kapcsolat-rendszerünket.
- Településünk földrajzi adottságait kihasználva erősíteni kell Martfű **kereskedelmi központ** jellegét. Bevásárló központ további kiépítésével, újabb nagyobb kereskedő-házak betelepítésével elérhetjük nagyobb tömegű vásárlói réteg beáramlását, az ide látogató turisták igényeinek kielégítését, az árversennyel pedig a helyi lakosság kedvezőbb anyagi helyzetét erősíthetjük.
- Ezen egységek esetleges idetelepülésénél a városkép megfelelő színvonalára, a kapcsolódó parkosításra nagyon oda kell figyelni.
- El kell érnünk, hogy a régi autóbusz-pályaudvar területén a 2002-es eladási szerződésben foglalt feltételek szerint valósuljon meg a **zöldség- és virág-piac,** amely szintén a kereskedelmet és a lakosság jobb ellátását biztosíthatja.
- Tovább kell folytatni a **megváltozott munkaképességűek** foglalkoztatását biztosító vállalkozások megfelelő támogatását, illetve lehetőség szerint bővítését, esetleg új munkáltatók betelepítését kell szorgalmazni.
- Önkormányzatnak élni kell a **közfoglalkoztatás** lehetőségével.

Egészségügy és szociálpolitika

- Olcsóbbá kell tenni az egészségügyi intézmények fenntartását. A megtakarítást az egészségügyi ellátás fejlesztésére kell fordítani. Szélesíteni kell az ingyenesen, vagy kedvezménnyel elérhető szolgáltatások körét. Fejleszteni szükséges az egészségügy műszerellátottságát, informatikai eszközeit is.
- Az egészségügyi ellátás területén feladat az Országos Mentőszolgálattal közösen a **mentőállomás** áthelyezése a város központi helyére és ott diszpécserszolgálat, jelzőrendszeres szolgáltatás kialakítása. Együttműködve a környező településekkel, továbbra is fenn kell tartani a sürgősségi betegellátás (**ügyelet**) martfűi telephelyét.
- Kiemelt feladat az ingyenes vagy kedvezményes, megelőző **szűrővizsgálatok** mind szélesebb körben való megszervezése, a háziorvosok és a civil szervezetek fokozott szerepvállalásával, az önkormányzat anyagi hozzájárulásával. Az óvodától kezdődően valamennyi oktatási intézményünkben nagy figyelmet kell fordítani az egészségügyi felvilágosító nevelőmunkára. Biztosítani kell az iskola-egészségügyi feladatok ellátásához a szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

Oktatás, sport, közművelődés

- Kiemelt fontosságúvá válik a középfokú oktatási intézmény fejlesztése, mind a tartalmi munkáját, mind az infrastrukturális ellátottságát illetően. A középiskola váljon a kisrégió munkaerő-piaci igényeit mind a munkáltatók, mind a munkavállalók szempontjából rugalmasan kielégítő, kiváló szakképző intézménnyé. Ehhez szükséges a szervezeti, a személyi és tárgyi feltételek megújítása. Ezen kívül nagyon fontos és halaszthatatlan a középiskola épületeinek szigetelése, felújítása és energia felhasználásának korszerű módszerekkel való radikális csökkentése. A középiskola esetében kiemelt figyelmet kell fordítani továbbá a tanulólétszám növelésére, a felnőtt-képzés, a felsőfokú szakképzés adta lehetőség maximális kihasználására, térségi együttműködésre.

- Valamennyi intézmény, intézményi épület energia-ellátását felül kell vizsgálni és ezen az úton a „dologi kiadásainkat" radikálisan csökkentenünk kell. Ahol az ellátottak létszáma lehetővé és szükségessé teszi, a felújított épületekbe kell koncentrálni a tevékenységet.

- **Az általános iskola** feladatellátásához – a tanulólétszám biztonságos elhelyezéséhez – szükséges minimum 2 tanterem kialakítása, kiváltva ezzel a korszerűtlen technika oktatási szaktantermet. A Mártírok úti iskolaépületet és a tornacsarnokot teljes körűen hasznosítani kell.

- A többcélú társulást és Martfű földrajzi elhelyezkedését, valamint az oktatás elért színvonalát kihasználva törekedni kell a nevelési és közoktatási feladatok **több településre kiterjedő** ellátásának megszervezésére, illetve rugalmasan alkalmazkodni szükséges a kormányzati átalakításokhoz.

Művelődés:

- Fel kell újítani a művelődési központ épületét, törekedve arra, hogy az átalakítással biztosított legyen annak a jelenleginél több funkciós használata. Az intézmény többfunkciós működtetésével (pl. vendéglátóegység, kulturált szórakozóhely, presszó, terasz kihasználásával, múzeum) illetve a térségi szerepkör esetleg társulási intézmény útján tehető gazdaságosabbá a jelenlegi épület működtetése. Az intézmény váljon helyi és térségi **kommunikációs központtá**, idegenforgalmi és turisztikai információs centrummá.

- Kiemelt feladat maradjon a közművelődés eddig elért színvonalának megőrzése. Fontos célként határozható meg, hogy folytatódjon a **közösségteremtő,** kultúraközvetítő, lakossági igényekhez igazodó közművelődési munka.

- Folytatni kell a **könyvtári** állomány bővítését, az oktatást, művelődést, kulturált szabadidő-eltöltést segítő feladatellátást, alkalmazva ebben a korszerű módszereket (informatika, digitalizáció) is.

Sport:

- Felül kell vizsgálni a város sportkoncepcióját, melyben a jelenlegi körülményekhez igazodva részletesen ki kell dolgozni a minőségi és tömegsport működésének feltételeit, a városi sportlétesítmények gazdaságosabb működtetését, hatékonyabb kihasználását.

Infrastruktúra, környezetvédelem:

- A város energia-ellátása korszerűtlen, majdnem kizárólagosan a távvezetékes áramellátásra és a földgáz-ellátásra épül. Ez igaz az önkormányzati intézmények és a lakosság ellátására is.

A ciklusprogram egyik legfontosabb feladata – a középületek szigetelését követően – a megújuló energiaforrások (víz, földhő, szél, napsugár, bioenergia) minél szélesebb körben való felhasználhatóságát lehetővé tenni, illetőleg ezeket bevezetni, felhasználni, többségében önellátó, takarékos, környezetkímélő energetikai rendszer kiépítése. A lakosság és a vállalkozások ilyen irányú törekvéseit is segíteni kell. Mindehhez kapcsolódóan a hulladékgazdálkodást és szennyvízelvezetést korszerűsíteni kell.

- Az ivóvíz szolgáltató vezeték-rendszer többségében elavult. A város legtöbb fogyasztójához eternit vagy vascsöveken szállítjuk az ivóvizet, amely tény eleve kétségessé teszi a jó minőségű szolgáltatást. Ennek a jelen ciklusban gyökeresen meg kell változnia.

- A belvíz elvezető rendszer hiányos. Folyamatosan gondoskodni kell a csapadékelvezető rendszer rendszeres tisztán tartásáról és arról, hogy kritikus mennyiségű csapadék esetén se kerüljön veszélybe egyik településrész se.

- A fejlesztések és beruházások kivitelezése során fokozott gondot kell fordítani a környezet szépítésére, fejlesztésére, a zöld terület gyarapítására. Parkosítási tervet kell készíteni. A zöldterületeinken való jobb gazdálkodás érdekében városi komposztálót szükséges létrehozni és működtetni.

- Legsürgősebb a még szigeteletlen intézményi épületek hőszigetelése és megújuló energiával való ellátása, akadálymentesítése

- Közlekedési hálózat korszerűsítése, elsősorban a Lenin út mint gyűjtő út, a Május 1 út felújítása és parkolási lehetőséggel való ellátása szükséges. A Lenin utat folytatólag ki kell építeni a Sport utcáig. A Münnich Ferenc út mint gyűjtő út felújítása is elengedhetetlenül szükséges., valamint a Rákóczi út rokonstrukciója

- Kerékpárutak kiépítése Kengyel felé és Tiszaföldvár-Cibakháza felé. Az árvízvédelmi töltésen is lehetséges – pályázati források felhasználásával – elsősorban turisztikai céllal legalább a kompig vagy jó esetben akár Tiszakürtig kerékpárút építése.

- Fontos feladat a Május 1 úti garázs-telep vízelvezetésének megoldása, illetőleg csapadékos időben is járható utak megépítése. A Zsófia-halmi fő közlekedési utakat folyamatosan rendben kell tartani.

- A téglagyári gödör területén kellemes családi kirándulóhelyet kell kialakítani.

- Folyamatosan elő kell készíteni, ütemezni a meglevő járdák, kerékpárutak felújítását, biztonságossá tételét, valamint az önkormányzat tulajdonában levő belterületi utak második aszfalt réteggel való lefedését.

- Meg kell kezdeni a településen átmenő közutak melletti területek fásítását, beleértve a belterületi gyűjtő utakat is (Hunyadi út, Rákóczi út, Münnich Ferenc út).

- A turisztikai és idegenforgalmi beruházásokhoz kapcsolódva, egyeztetni kell a Közép-Tisza Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósággal a Tisza-part területének végleges rendezése ügyében.

- Az egészséges, tiszta környezet kialakítása és megtartása érdekében az itt működő gazdálkodó szervezetekkel, a kisebb, nagyobb közösségekkel és a lakossággal összefogva, oktatni és tudatosítani kell a környezetvédelem fontosságát, hogy az életünk mindennapi részévé váljon.

- A Bata-lakótelepet védelem alá kell helyezni. A lakótelep különlegessége folytán igazi építészeti értéket jelent a városnak, amelyet meg kell védeni. Nem szabad megengedni, meg kell tiltani az olyan lakossági változtatásokat, amelyek kihatnak az épületek, a lakótelep jellegére. Fokozott figyelmet kell fordítani a lakótelep folyamatos rendben tartására.

Energia-gazdálkodás

- Az önkormányzat legfontosabb céljai és feladatai közé tartozik a szilárd és folyékony tüzelőanyag felhasználásának visszaszorítása, a közintézmények energiatakarékos átalakítása. A pazarló, a környezetre nézve ártalmas energiahasználatot jelentős mértékben vissza kell szorítani.

- A megújuló energiaforrások hasznosítására irányuló törekvéseinkben támaszkodni szükséges az energiagazdálkodás és felhasználás más martfűi szereplőire (Thermal SPA, Bunge Zrt, Tisza Joule Kft) és törekedni kell a lakosságot is ellátni olcsóbb megújuló energiával.

- A hulladékgazdálkodást, a szennyvízgazdálkodást össze kell kötni a bioenergia hasznosításával (biogáz, biomassza, pellet).

- A ciklus elején részletes és alapos energiagazdálkodási koncepciót kell kidolgozni.

Vagyongazdálkodási terv

Magyarország Alaptörvényének 2012. január 1-i hatálybalépésével egyidejűleg jelentős jogszabályi változások történtek, amelyeknek nagy része érinti és lényegesesen meghatározza az önkormányzat gazdálkodását, ezért az új jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően szükséges a helyi szabályozási rendszer harmonizációját a felsőbb szintű jogszabályokkal megteremteni. Magyarország Alaptörvénye 38. cikkében rögzíti, hogy az állam és a helyi önkormányzat tulajdona nemzeti vagyon.

A nemzeti vagyonról szóló CXCVI. törvény (továbbiakban: Nvtv.) 7. § (1)-(2) bekezdése szerint a nemzeti vagyon, - ezen belül az önkormányzati vagyon - alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. Az Nvtv. 9. § (1) bekezdése előírja, hogy a helyi önkormányzatnak a vagyon fentiek szerinti rendeltetés biztosítása céljából közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet kell készítenie. E tervek elkészítéséhez, az Önkormányzatnak ki kell jelölnie a vagyongazdálkodás irányvonalát, stratégiát kell felállítania, hogy a célkitűzések következetesen végrehajthatóak legyenek.

A vagyongazdálkodási terv feladata, hogy kijelölje a vagyongazdálkodás különböző területén szükséges intézkedések irányvonalát, valamint hogy a jövőre vonatkozóan – más kerületi koncepciókkal, stratégiákkal összhangban - megfogalmazza a hatékony, felelős vagyongazdálkodás legfontosabb célkitűzéseit.

- Az önkormányzati intézmények energetikai felújítása, megújuló energia-hasznosító rendszerrel, fűtéssel (geotermikus energia, távhő-rendszer további kiterjesztése) történő ellátása mind középtávon, mind pedig hosszú távon elsődleges cél a városi vagyongazdálkodás tekintetében.

- Martfű Város Önkormányzata a 2013. elején elkészülő Integrált Városfejlesztési Stratégiája tartalmazza az Önkormányzat Ingatlangazdálkodási Tervét.

- A Bata lakótelep akcióterület komplex fejlesztésére Martfű Város Önkormányzata elkészített a településrész fejlesztési tervét, melynek keretében egy városrehabilitációs projekt

előkészítése is megtörtént. A városrehabilitációs projekt a Bata lakótelep központjának komplex megújítását, azon belül önkormányzati épületek, (garzonház, három bérlők háza épülete), közintézmények valamint közterületek (utak, parkok, zöldfelületek) átalakítását és felújítását tartalmazza. A vagyongazdálkodás középtávú feladata, hogy továbbra is lássa el a fejlesztési területen lévő ingatlanok vonatkozásában a szükséges üzemeltetési feladatokat. A projekt befejezését követően el kell végezni a szükséges átvezetéseket, az ingatlanok érték és funkcióváltozásait. Valamint a kialakult funkcióknak megfelelően gondoskodjon az ingatlanok hasznosításáról.

- A város ipari parkjának betelepítése érdekében felül kell vizsgálni a terület értékesítésének feltételeit a hasznosíthatóság érdekében.

- Középtávú célkitűzése a Képviselő-testületnek, hogy a városban megfelelő ingatlan biztosítson és alakítson ki piac üzemeltetése céljára. E cél érdekében ki kell jelölni a megvalósítandó piac területét, meg kell szerezni annak tulajdonjogát, és lehetőleg pályázati források bevonásával a fejlesztést meg kell valósítani. El kell végezni a szükséges területrendezési, szabályozási feladatokat, az új piac elkészültét követően a hasznosításáról gondoskodni kell.

- Középtávú terv, hogy a társasházak működéséhez önkormányzati segítséget nyújtsunk annak érdekében, hogy ezen épületek energetikai felújítását is meg lehessen kezdeni. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakáscélú épületek (bérlők háza, garzon lakások) energetikai szempontból felújításra szorulnak, a nyílászárók cseréje, az épület teljes hőszigetelése komoly segítséget nyújtanának a bérlők energia költségeinek megfizetésében. A társasházakban lévő önkormányzati bérlakások felújításának lehetőségét meg kell vizsgálni, akár a bérlő saját költségén történő felújítással a bérleti díjba történő beszámítás lehetőségével. Közép. és hosszú távon is törekedni kell arra, hogy a helyiségeket maradéktalanul hasznosítsuk, ne legyen üres helyiség. Azok a helyiségek, amelyeknél jobb bérbeadási lehetőség nincs, minimális bérleti díj ellenében, akár önköltségen is bérbe adhatóak azzal, hogy az önkormányzat a fenntartási, üzemeltetési költségektől mentesül.

- Az olyan üres helyiségeket, melyeket semmiképp nem tud az Önkormányzat hasznosítani, értékesítésre kell meghirdetni. (Mártírok úti volt iskola, Opar csarnok, AC raktár)

- Közép- és hosszú távú célkitűzés az ingó vagyon értékének megőrzése, az önkormányzati feladatellátás tárgyi feltételinek magas színvonalú biztosítása.

Környezetvédelmi Program

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII törvény § foglaltaknak megfelelően Martfű Város önkormányzata Képviselő Testülete elkészítette, majd 24/ 2000. (VI.15.) Kt. határozatával elfogadta a település első Környezetvédelmi Programját. A környezetvédelmi programban meghatározott célok megvalósulását két évente felülvizsgálta, 67/ 2007. (IX. 20.) kt. határozatában az elmúlt időszak tapasztalataira építve újabb környezetvédelmi program készítését rendelte el.

A települési környezetvédelmi programnak kettős szerepet kell betöltenie; részben olyan tevékenységeket kell előirányoznia, melyek megvalósításával aktívan hozzájárul az országos és a regionális szinten prioritásnak tekintett környezeti problémák megoldásához, másrészt hatékony eszköz kell legyen a település (önkormányzat, lakosság, gazdálkodók) által legfontosabbnak tekintett helyi problémák kezelésére.

Az önkormányzat az a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező szervezet, mely leginkább ismeri a település adottságait, problémáit, ami alapján képes pontosan és konkrétan meghatározni a szükséges beavatkozások fontossági sorrendjét; pénzügyi, szervezeti, műszaki és jogi eszközeit áttekintve megállapítani a megoldási lehetőségeket, mindezeket ismertetni a lakossággal.

Közép- és hosszú távú célkitűzés az ingó vagyon értékének megőrzése, az önkormányzati feladatellátás tárgyi feltételinek magas színvonalú biztosítása. A II. települési környezetvédelmi program céljainak, feladatainak meghatározása az önkormányzat 2007 - 2013 évekre szóló programja, rendezési terve, valamint a magasabb szintű tervek, jogszabályi előírások figyelembe vételével történt és 2008-ban lépett hatályba.

- **Vizek védelme:** A tervezett új szennyvíztisztító telep megépítése lehetőséget biztosít arra, hogy a megnövekedett szennyvízmennyiség megfelelő hatásfokú tisztítás után kerüljön a Tisza folyóba, mint befogadóba. A visszasajtoló kút megépítése következményeként megszűnne a Tisza folyó hőszennyezése.
- **Talajvédelem:** A Tisza Ipartelepen a volt széntároló kármentesítése a talajszennyezés megszüntetésére, ezzel egyidejűleg a felszín alatti vizek védelmére irányul.
- **Közlekedés:** A Martfű- Rákócziújfalu között tervezett kerékpárút része a Szolnok - Martfű összekötő kerékpárútnak. Megvalósulása esetén a 442. számú főközlekedési út mentesülne a kerékpáros forgalomtól. Lehetőséget biztosítana a két település között a biztonságos kerékpározásra, egyúttal a kerékpáros turizmus fejlődésére. Mártírok és Kossuth utak burkolat felújítása lehetővé teszi a közlekedés minőségi javítását.
- **Játszóterek:** A Hunyadi úton építés alatt lévő játszótér, egy nyereményjáték eredményeként valósul meg. A játszótér kialakításához elengedhetetlen volt a település lakosságának összefogása. Megépítésével lehetőség nyílik arra, hogy az Óvárosban, illetve a városban élő gyermekek korszerű, az előírásoknak megfelelő eszközök birtokában játszhassanak. A központi játszótéren a játszóeszközök cseréje szükséges, melyre pályázatot adott be önkormányzatunk.
- **Intézmény felújítások:** Az egészségház, óvodák és a gimnázium épületeinek hőszigetelése, nyílászárók cseréje, lehetőséget biztosítana az energia megtakarításra, pályázati forrásból.

Hulladékgazdálkodás: A hulladékcsökkentésre vonatkozó előírásnak való megfelelést csak abban az esetben tudja az Önkormányzat teljesíteni, ha a település területén képződő zöld hulladékot a települési szilárd hulladéktól elkülönítve gyűjtji, melynek feltételeit meg kell teremteni. Továbbra is keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyekkel az önkormányzat elő tudja segíteni a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok gyűjtését, biztonságos elhelyezését, ártalmatlanítását. A hulladékgazdálkodásban eddig elért eredményeket továbbra is meg kell őrizni, esetenként azokat erősíteni szükséges.

Martfű Város Önkormányzata 2011-ben készítette el Energetikai Akciótervét, amely a rövid rávon (2016-ig) és hosszútávon megvalósítandó fejlesztéseket egyaránt tartalmazza. Az energetikai akciótervben megfogalmazott rövidtávú céljai a városnak következők:

- Az önkormányzati intézmények épületei közül a következőknek különösen nagy az energiavesztesége, ezért mindenképpen indokolt lenne a külső felújításuk: a Május 1. úti óvoda, a Művelődési Ház, az Egészségház és a Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium
- Szélenergia hasznosítása
- Energiahatékonysági Pénzügyi Alap létrehozása: A helyi energetikai fejlesztések finanszírozására szolgáló pénzügyi alap hosszú távon is garanciát jelentene a tényleges megvalósulásra. Az Alap forrása a települési költségvetés, amelyből az utóbbi évek energetikai beruházásai ismeretében a költségvetési főösszeg 1 %-a lenne indokolt. Ehhez csatlakozhatnának az esetleg vállalkozók által felajánlott, illetve a helyi adó 1 %-ából esetleg nevesített összegek, mely részükre egyfajta „zöld marketinget" jelenthetne. Az Alap felhasználása a lakossági épületkorszerűsítések és az önkormányzati energetikai fejlesztések.

- Lakossági épületkorszerűsítések támogatása: A lakosság aránya a helyi földgáz-fogyasztásban eléri az 70 %-ot, ezért ebben a szektorban jelentős csökkentés érhető el az épület-korszerűsítés támogatásával. elsősorban a földgáz-tüzelésű lakossági ingatlanok korszerűsítésének támogatása tenné környezetbarát és költséghatékony módon lehetővé az energia-fogyasztás korszerűsítését.

- Passzívházak létesítése

- Településrendezési terv klímabarát módosítása: A városok klímáját meghatározó tényezők között nem elhanyagolhatók a városszerkezetben rejlő lehetőségek (beépítés szerkezete, felszínborítás, területhasználat). A következő javaslatok beépítése a városrendezéssel kapcsolatos döntésekbe szintén mérsékeli a károsanyag-kibocsátást és kellemesebb komfortérzetet eredményez.

- Lakosság tudatformálása

A város hosszú távú fejlesztési elképzelései közé tartoznak:

- Geotermikus energia hasznosítása: Az önkormányzati épületek elhelyezkedése és az egyes épületcsoportok egymáshoz való közelsége alapján az épületcsoportokat különböző geotermikus fűtési rendszerek átállítására teszi célszerűen lehetővé. Másrészt a távfűtési rendszer nagyobb arányú kiterjesztésével, a nagyvállalkozásoknál rendelkezésre álló szabad megújulós hőtermelő kapacitások felhasználásával a geotermikus energia hasznosítása.

- Bioerőmű létesítése: Az erőmű villamos energia- és hőtermelése (kiegészítve a geotermiából származó 70-80 TJ szabad kapacitással) önmagában is képes lenne fedezni Martfű település teljes jelenlegi fogyasztásának 90 %-át mindkét energia-féleségből, tehát gyakorlatilag az üzemanyagok kivételével energetikailag önellátóvá válhatna a város.

Lakáskoncepció

A település magas színvonalú infrastruktúrája, dinamikus fejlődése megfelelő motivációt jelent az itt letelepedni szándékozók számára. A város ingatlanpiacát a kereslet jellemzi, melyet jól tükröznek az értékesítési árak a megyeszékhely áraihoz történő közelítése. E látszólag kedvező körülmények mögött azonban kedvezőtlen trendek húzódnak:

- A demográfiai adatok a város lakónépességének lassú csökkenését mutatják,
- A természetes szaporodás évek óta negatív előjelű /magasabb a halálozások száma, mint az élveszületések száma/,
- A vándorlási adatok a fiatal korosztály elvándorlását mutatják, a betelepülések többnyire a szomszédos községekből történnek,
- A városban található munkahelyek a fiatalabb, képzett korosztály számára nem nyújtanak egzisztenciát és megfelelő jövedelemi viszonyokat, így elvándorlásukkal hosszabb távon a népesség öregedése prognosztizálható.

Martfű város népességmegtartása érdekében a gazdaságélénkítési, a foglalkoztatáspolitikai és szociálpolitikai eszközök mellett a lakáspolitika valamennyi eszközét alkalmazni szükséges.

Rövid távon megvalósítható cél

- A családi házak építésére alkalmas közművesített telekkínálat biztosítása,
- További garzonlakások kialakítása,
- Az önkormányzati támogatási rendszer oly módon történő átdolgozása, hogy az valós segítséget nyújtson az első lakásukat szerző fiatalok számára.

Középtávú célkitűzések

- Az önálló lakással nem rendelkező fiatal családosok részére kis alapterületű, olcsóbb árfekvésű lakások építése,
- A városközpontban található területen a sor- és társasházak építésének megkezdése,
- A meglévő önkormányzati lakóépületek tervszerű felújítása,
- Lakossági igény alapján üzleti alapú nyugdíjas otthon létesítése.

Szociális koncepció

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény határidők megjelölésével határozza meg a szociális ellátásokra vonatkozó fejlesztési irányokat. Martfű szociális koncepciója a következő stratégiai célokat fogalmazza meg:

- A törvényi kötelezettségek teljes körű teljesítése.
- A városban élő időskorúak gondozási feltételeinek biztosítása: az idős ember minél hosszabb ideig otthonában történő gondozása.
- Az intézmények, középületek akadály-mentesítésével hozzájárulni a fogyatékosok mindennapi életének megkönnyítéséhez.
- A civil szervezetek szerepvállalásának erősítése.
- A koordináció és információáramlás biztosítása az ellátó rendszer szereplői között.

A szociális koncepcióban megjelenő prioritások a következők:

Az intézmény fejlesztés területén

- Az alapellátások teljes körű biztosítása
- Minőségfejlesztés: Az elhelyezési körülmények tárgyi feltételeinek szinten tartása, javítása. Humán erőforrás fejlesztése /szakdolgozói létszám és szakképzettségre vonatkozó követelmények teljesítése/. A koordináció és együttműködés fejlesztése az önkormányzat, civil szervezetek, a szociális ellátás szereplői között. A gondozotti érdekvédelem továbbfejlesztése.

Önkormányzati ellátási szintű feladatok

- **Étkeztetés:** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

- **Házi segítségnyújtás:** Házi segítségnyújtás keretében kell gondoskodni azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak. Továbbá azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek.

- **Nappali ellátás:** Az idősek, ezen belül is az elmagányosodottak számának növekedése indokolttá teszi minél teljesebb bevonásukat a nappali ellátásba. Szükséges számukra a minél teljesebb körű programok szervezésének biztosítása.

- **Családsegítés:** A családsegítő szolgáltatás célja a működési területén elő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzését, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzését, valamint a krízishelyzetek megszüntetését elősegítse.

- Ki kell alakítani a megfelelő feltételrendszerrel azokat a szolgáltatásokat, amelyek a munkaerő-piaci reintegrációt, illetve a munkajövedelemhez jutást segíti.

- Önként vállal feladatellátás, a támogató szolgálat és a közösségi pszichiátriai gondozás a törvényileg leszabályozott feltételrendszer miatt kistérségi társulás keretei között valósítható meg a továbbiakban is.

- A közösségi ellátás biztosításával a szenvedélybetegek, és a pszichiátriai betegek részére kell hatékony segítséget nyújtani ahhoz, hogy lakókörnyezetükben segítsük önálló életvitelüket, mentális gondozásukat.

- A támogató szolgáltatással a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítését, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást kell megszervezni.

- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítésével az otthonukban élő, egészségügyi állapotuk és szociális helyzetük alapján rászorultak részére kell krízishelyzetük megoldásához technikai és tartalmi segítséget biztosítani.

Közművelődési Stratégia

Martfű közművelődési stratégiája a következő célokat fogalmazza meg:

- A város minden korosztálya számára a kulturális érdeklődés felkeltése, a lehetőségek megteremtése, és a kulturális igények széles körű kiszolgálása, intézményünk szakmai eszköz-és kapcsolatrendszerével.
- Az intézmény munkájának fejlesztése, közösségi és szakmai együttműködési programok gondozása, további bővítése
- A hagyományok ápolása, gazdagítása, új kreativitást segítő tevékenységek támogatása
- a helyi tájékoztatás és közélet fejlesztése a városi médián keresztül
- a gyors információ áramlás segítése, a tudásanyaghoz szabad és korlátlan hozzáférés biztosítása, közgyűjteményi rendszerünk segítségével

- élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása és az esélyegyenlőség megteremtése szolgáltatásainkon keresztül
- törekvés az intézmény külső-és belső, meg-és felújítására

Beavatkozások

- A helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosítása
- A művelődéshez való alkotmányos jog gyakorlásának biztosítása
- A lakosság gazdasági versenyképességének növelése,a felnőttképzés és átképzés korszerű, a munkaerő-piachoz igazított lehetőségek biztosítása.
- A hagyomány-és értékőrzés, az öntevékeny alkotók és közösségeinek kibontakoztatása, a kreativitás fejlesztése
- A társadalmi kohézió erősítése az info-kommunikációs technológia segítségével.

A beruházási elemek illeszkedése a városrendezési tervéhez

Városközponti akcióterület

Piac kialakítása:
Meglévő kereskedelmi egységben kerül kialakításra, így településrendezési vonzata nincs. Amennyiben más területen valósul meg a piactér, akkor vizsgálandó a településrendezési terv szerinti besorolás és ennek függvényében kell a településrendezési tervet módosítani.

Új garázsok létesítése
Több helyszín került kijelölésre, ahol vizsgálni kell a településrendezési összhangot
834/21 hrsz: jelenleg Lk, kisvárosias lakóterületbe sorolt terület, a Bata lakótelep területén, ahol a területi védelem miatt épület elhelyezés nem lehetséges, továbbá úszótelkes beépítés miatt sem helyezhető el sorgarázs.
349/87 hrsz: Jelenleg Vt2 településközpont vegyes területbe sorolt építési övezet, ahol el lehet helyezni garázsokat.
1440/6 hrsz: Jelenleg Ev, védelmi célú erdőterületbe sorolt terület, ahol beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, garázs nem helyezhető el. A meglévő garázssorok melletti be nem épített területre garázsépületek elhelyezhetők (a sorgarázsok területe).
Javasolt a településrendezési terv figyelembevételével város még több pontján alternatív terület kijelölése.

Temetői szolgáltatás bővítése
A temetői kegyeleti szolgáltatásokra vonatkozik, településrendezési tervi vonzata nincs.
Javasolt a temető területére temetőrendezési terv készítése, melyen leszabályozásra kerül a hagyományos temetkezési módok helye, a kolumbáriumok, urnasírkertek helye, továbbá megjelennek a zöldfelületi elemek.

Egészségmegőrző és szolgáltató centrum kialakítása
Épületen belüli teljes átalakítás és funkcióváltás, mely a településrendezési tervet nem érinti. A jelenlegi építési övezeti előírások megfelelnek a funkcióváltásnak.

Parkok zöldfelületi rendezése

Településrendezési tervben kijelölt közterületek rendezése, felújítása, revitalizációja, mely összhangban áll a településrendezési tervben meghatározott területfelhasználással és az övezeti előírásokkal.

Önkormányzati lakóterületi fejlesztés
A településközponttól délre lévő jelenleg be nem épített terület, mely a hatályos településrendezési tervben lakóterület utcafeltárásokkal. Vizsgálni kell a településrendezési terv építési övezeti paramétereit, valamint az utcanyitásokat a projekt tervezése kapcsán és amennyiben szükséges ezen területen módosítani kell a településrendezési tervet. Javasolt beépítési javaslat készítése a területre.

József Attila Általános Iskola fejlesztése
Energetikai és területen belüli fejlesztés, melynek településrendezési vonatkozása nincs.

Városi fogadóövezet rekonstrukciója
A terület Vt1, településközpont vegyes területbe sorolt, ahol a speciális funkció miatt javasolt építési övezeti előírásokkal a speciális funkciónak megfelelő szabályozás.

Buszmegállók kialakítása, fejlesztése
Meglévő közlekedési területen új buszmegállók létesítése, melynek településrendezési vonzata nincs, a településrendezési tervvel összhangban áll.

Bata lakótelep akcióterület

Szobabérlemények lakáscélú rekonstrukciója
Meglévő épület felújítására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Garzonház rekonstrukciója idősek szociális bérlakáscélú hasznosítására
Meglévő épület teljes felújítására vonatkozik, valamint magastető ráépítésre, amely a Vt1 építési övezetben meghatározott legnagyobb építménymagassággal összhangban áll.

Társasházak hőtechnikai célú rekonstrukciója (Május 1. út)
Meglévő épületek felújítására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Lakóterület környezeti rekonstrukciója (Május 1 út - Gesztenye sor - Ságvári E. út környezete)
Zöldfelületi környezetrendezésre vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

BATA lakótelep rekonstrukciója
Helyi területi védelem alatt álló meglévő épületek felújítására vonatkozik, mely tervezése és kivitelezése során a helyi értékvédelmi rendelet előírásai betartandók, a felújítás összhangban áll a településrendezési tervvel.

Garázsok bontása és környezeti rekonstrukciója
Összhangban áll a településrendezési tervvel.

Új garázsok létesítése
A Bata-lakótelep területén kijelölt terület helyett - annak területei védelme és beépítése miatt - alternatív terület kijelölése javasolt.

Kikötő létesítése
A településrendezési tervben funkcióval együttes szabályozása javasolt.

Gesztenye sor rekonstrukció
Zöldfelületi rendezés, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Damjanich János Szakképző Iskola és Kollégium épületenergetikai fejlesztése
Meglévő iskolaépület felújítására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Egészségház rekonstrukciója
Meglévő épület felújítására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Óvoda bővítése bölcsőde funkcióval
Meglévő épületek felújítására, részben funkcióváltására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Szolgáltatóház kialakítása régi bölcsőde épületében
A funkcióváltás nem ellentétes rendezési terv előírásaival.

Művelődési ház rekonstrukciója és fejlesztése
Meglévő épületek felújítására, részben új funkcióval történő kiegészítésére vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Turisztikai rekreációs akcióterület

Tisza parti sétány és kerékpárút kialakítása (Kassák Lajos út - Szolnoki út)
A jóváhagyott településrendezési tervmódosítás tartalmazza a tervezett kerékpárút és sétány nyomvonalát, összhangban áll a rendezési tervvel.

Szabadidő Park kialakítása
A településrendezési tervvel összhangban áll.

Sportkomplexum funkció bővítése, környezetrendezése
Területen belüli, zöldfelületi rendezés a településrendezési tervvel összhangban áll.

Új szennyvíztelep létesítése
A külterületi 0118/19 hrsz-ú terület a jelenlegi hatályos településrendezési terven a kijelölt szennyvíztisztító helye.

Megszűnő szennyvíztelep rehabilitációja
A területen a különleges területen belül zöldfelület kerül kialakításra a településrendezési terv szerint.

Virág utcai zöldfelületi rekonstrukciója
A településrendezési tervben célszerű közparknak szabályozni.

Tisza Ipartelep akcióterület

Vasútállomás és környezetének rekonstrukciója
A vasútállomás felújításának, környezetrendezésének településrendezési vonzata nincs. A vasútállomás mellett kialakítandó parkolóterületet célszerű szabályozni.

Tisza Ipartelep belső úthálózat rekonstrukciója

Iparterületen belüli útfelújítás, rekonstrukció nem érinti a településrendezési tervet.

Városi fogadóövezet rekonstrukciója
Településrendezési terv vonatkozása nincs.

Tisza Cipő Zrt irodaház funkció
Meglévő épület felújítására, esetleges funkcióváltására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Keleti kertvárosi (Óváros) akcióterület

Gyalogos-kerékpáros felüljáró építése
A Szolnoki és Rákóczi út közötti tervezett különszintű csomópontot a településrendezési tervben ábrázolni kell, településrendezési terv módosítása szükséges.

Rákóczi út burkolat felújítása
Meglévő útburkolati felújítására, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

Idősek otthona felújítása
Meglévő épület felújítására, esetleges funkcióváltására vonatkozik, mely összhangban áll a településrendezési tervvel.

"Zsófia" - dűlő akcióterület

Lakóterület közlekedési és közmű fejlesztése (Zsófia - dűlő fejlesztése)
Jelenleg kertes mezőgazdasági terület (volt zártkertek) terület felhasználási változása lakóterület szabályozása céljából, mely csak településrendezési terv módosításával valósítható meg.

Zsófia - dűlő vasúti átjáró biztosítás kiépítése
A tervezett vasúti csomópont településrendezési tervben történő ábrázolása szükséges, a településrendezési tervet módosítani szükséges.

Ipari Park akcióterület

Ipari Park és 442. sz. fkl. út közötti szakasz fejlesztése
Útkapcsolat létesítése szerepel a településrendezési tervben.

Ipari Park terület közmű és közlekedési fejlesztése
Településrendezési vonatkozása nincs, csak abban az esetben, ha a belső feltáróút hálózat változik.

Inkubátorház kialakítása
A tervezett funkcióval összhangban áll.

Ipari Park bányató zöldfelületi környezetrendezése
Környezetrendezésre vonatkozik településrendezési vonatkozása ebben a formában nincs.

Északi Iparterület akcióterület

Északi iparterület infrastruktúra fejlesztése
Új közlekedési kapcsolatnak és tervezett csomópontnak a településrendezési tervben szerepelnie kell, melyhez a településrendezési terv módosítása szükséges.

9.2. A stratégia belső összefüggései

10. A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

11. A célok elérését szolgáló nem beruházás jellegű önkormányzati

tevékenységek

Szabályozási tevékenység

A helyi építési szabályzatnak kiemelt feladata legyen, hogy

- A hagyományos települési részek karakterjegyei fennmaradjanak. Ezért az általános szabályozástól részben eltérő, részben kiegészítő sajátos előírásokra lesz szükség.
- Az újonnan kialakítandó lakóterület épületeivel illeszkedjen a környezethez,
- A külterületi szabályozásban a mezőgazdasági kertes területeken a lakóterületi kis távolságok miatt nem szabadna engedélyezni lakóépületek építését,
- A települési és természeti értékek védelmét a szabályozás eszközeivel hatékonyan segítse elő.

Tervalku

Az IVS és a településrendezési terv harmonizációjáról a szükséges módosításokról a város Önkormányzata saját hatáskörben dönt. Beruházói indíttatású, településrendezési eszközök módosítását szükségessé tevő további igény illetve szándék nem ismert. Amennyiben ilyen jelentkezik, és az IVS keretébe illeszkedik, úgy a településrendezési eszközök szükségessé váló módosítása során a város önkormányzata élni kíván a tervalku lehetőségével és az elvégzendő feladatok finanszírozásához ez úton megszerezhető források bevonásával.

Városmarketing célú tevékenységek

A régió- és településmarketing a piacorientáció sajátos megjelenése a települések működésében. A marketing egy nagyon jó szintetizáló, koordináló eszköz, amely egy egységes arculat, imázs formájában megjeleníti, kommunikálja a régiót, a települést. A régió- és település marketing tehát egy vezetési, működési és egy konkrét tervezési és működtetési eszközrendszer. A régió- és településmarketing terméke maga a terület, a hely azaz az általa kínált adottságok, értékek, lehetőségek, élmények, szolgáltatások, produktumok mindazok, amelyek sajátos vevői, célcsoportjai számára bizonyos igények, szükségletek kielégítését lehetővé teszik (Piskóti, 2002).
A régió- és településmarketing, más néven helymarketing különös figyelmet fordít a versenyképesség javítására. Alapvetően négy szinten zajlik a területek közötti verseny: a lakosokért, a befektetőkért, a turistákért és a forrásokért. A régió- és településmarketing elsődleges feladata, hogy növelje a versenyképességet. A városok, régiók versenyéből nem lehet kiszállni, illetve ebben az arénában a szabályokat a piac határozza meg (Gordos, 2000). Ebből eredően a piaci orientáció kiemelt tulajdonsága ennek a fejlesztési eszköznek.

A régió- és településmarketing alkalmazásával cél a fogyasztói csoportok elégedettségének fokozása, vagyis a helymarketingre jellemző a fogyasztóorientáltság. A legmarkánsabb fogyasztói csoportok a következők:

- Azokat, akik lakóhelyül választják, illetve választhatják az adott területet – azaz mind a jelenlegi lakosok, mind pedig a potenciális betelepülők.
- A területet ideiglenesen használók csoportját – gondolván itt az üdülési, kikapcsolódási, munkavégzési, tanulási stb. célból érkezőkre.

- Az adott térséget telep-, illetve működési helyül választó szervezeteket – gazdasági és nem gazdasági szervezetek, a már jelenlévők, valamint a potenciális befektetők egyaránt.
- Mindazon személyeket és szervezeteket, akik tevékenységükkel, döntéseikkel befolyásolhatják az adott térség sikermegvalósító képességét (Málovics, 2004).

A területmarketing kibontakozása egészen az 1970-es évekig nyúlik vissza, az 1990-es évektől már sok helyen figyelhető meg tudatos alkalmazása. A helymarketing vagy település és területmarketing kialakulásának okai egyrészt a városon kívül, másrészt a városokon belül keresendőek (Jankó, 2002). A következőkben kerül röviden összesítésre, hogy milyen tényezők játszottak szerepet a területmarketing kialakulásában globálisan és Magyarországon egyaránt.
Első indukáló tényezője az a gazdasági szerkezetváltás, amely az 1970-es évektől zajlódik le a nyugati világban:

- Világméretű gazdasági szerkezetváltási folyamat indul meg az 1970-es években, amelynek eredménye a fordizmusból a posztfordizmusba való átmenet.
- Nehézipar válsága eredményeként válságövezetek alakulnak ki, amelyek strukturális problémákkal küszködnek.
- A tudatos régió- és településmarketing politika a válságterületeken (a nehézipar válsága zajlik ebben az időszakban) bontakozik ki az 1970–1980-as években.
- Kis- és középvállalkozások felemelkedés a piacvesztett fordista nagy vállaltok romjain és árnyékában. A kis- és középvállalkozások egészen más jellegű igényeket fogalmaztak meg mint a hagyományos nagy vállaltok.
- Tercializáldás: A szolgáltató szektor robbanásszerű növekedése, amely az ipar visszaszorulásával járt (Garamhegyi–Révész, 2000).
- Tudás intenzív iparágak felfutása A kvaterner ágazatok telepítő tényezői jelentős mértékben különböznek a korábban fontos szerepet játszó ipari telepítési tényezőktől. Puha telepítő tényezők felértékelődése jellemzi ezt a folyamatot (Kozma, 2006).
- A tudás intenzív ágazatok felfutásának hatására a képzett munkaerőért, a fejlett humán erőforrások megszerzésért verseny bontakozik ki. Ennek nyomán a felsőoktatási intézmények felértékelődnek, a hallgatókért folytatott küzdelem dinamizálódik.
- Mivel a képzett munkaerőt meg is kell tartani, az életminőség biztosítása felértékelődik a városfejlesztésben.

A második nagy indukáló tényezője a régió- és településmarketing kibontakozásának a globalizáció és annak bizonyos hatásai:

- Az ipar mobilitásának növekedése a globalizáció hatására. A gyártási, közlekedési és információs technológiák következtében a vállalkozások szabadabbá válnak a telephelyválasztás tekintetében (Garamhegyi–Révész, 2000).
- Turizmus felfutása és világméretűvé válása (a turisztikai ágazat fontos hajtó ereje a régió- és településmarketing kibontakozásának). A nemzetek közötti határok átjárhatósága maga után vonzotta az idegenforgalom szerepének növekedését (Garamhegyi–Révész, 2000).
- Növekvő globális-regionális verseny, versenybe beszálló a városok, régiók száma a globalizáció előretörésével egyre növekszik. Világméretűvé válik a befektetőkért, turistákért, lakosokért vívott verseny (Boros–Garamhegyi, 2010).

A indukáló tényezők harmadik nagy csoportja politikai, főként gazdaság és társadalompolitikai eredetű.

- Az 1970-es években a neokonzervatív gazdaságpolitika általános előretörése a nyugati demokráciákban és az annak alapján bevezetett megszorító intézkedések hatására az állami hozzájárulások drasztikusan csökkennek, az önkormányzatoknak maguknak kellett a bevételkiesést kompenzálni.
- Az 1970/80-as években Nyugat-Európában és Észak-Amerikában, majd a rendszerváltás után Kelet- és Közép-Európában lezajló gazdasági és politikai változások alapjaiban rengették meg

a települések, megyék és régiók gazdaságát, és tudatosabb magatartásra kényszerítették az önkormányzatokat (Kozma, 2006). A helyi gazdaságpolitika szerepe felértékelődött, ennek nyomán decentralizációs tendenciák zajlanak le.
- Kiemelkedő szerephez jut az életminőség kérdése, az életminőség javítása válik a fejlesztéspolitika egyik fő célkitűzésévé.
- A lakosságszám csökkenése preventív beavatkozásokra késztette a településeket.

Végül a negyedik csoportja a területmarketing kibontakozását segítő folyamatoknak egy paradigmaváltás a terület- és településfejlesztésben:
- Az 1970-es évek elején bajba jutott régiókon és városokon az állami politika a maga eszközeivel nem tudott hatékonyan segíteni, és ennek következtében csökkent az önkormányzatok bizalma a hagyományos tervezési módszerek iránt (Kozma, 2006).
- A központi területi tervezés, irányítás válságba kerül.
- A kis- és középvállalkozói szektor előretörése és privatizációs hullám jelentősen szűkítette a központi kormányzat beavatkozási lehetőségeit.
- A szubszidiaritás ideológiájának megjelenése.
- Urbanizációs problémák, valamint ebben az időszakban már több nagyvárosban dezurbanizációs tendenciák zajlanak le.
- A városok vezetősége a korábbi menedzseri megközelítés helyett egy vállalkozói megközelítést sajátít el.
- A marketing tudomány sikere és felfutása, a marketing tudatos adaptálása a területfejlesztési eszközrendszerbe.

Magyarországon ennél később a rendszerváltást követően bontakozott ki a területmarketing, amelyet a következő tényezők indukáltak:
- Az 1980-as évekig a városok közötti verseny nem volt jelen Magyarországon hiszen a települések fejlődése központi döntésektől függött. A területi verseny a rendszerváltás után jelenik meg, ebből eredően a régió- és településmarketingnek nincsenek rendszerváltás előtti gyökerei (Hegyi, 2007).
- A globalizáció hatásainak érvényesülése Magyarországon. A magyar városok, régiók ugyanúgy kénytelenek beszállni a területek közötti versenybe és részt venni az erőforrásokért, a funkciókért és nem utolsó sorban a lakosságért folytatott küzdelembe (Baranyi–Balcsók, 2000).
- A rendszerváltás után a központi támogatások szerepe csökken, a helyüket a önállóan megszerzett bevételek veszik át. Az önkormányzatok a bevétel kiesést igyekeznek más módon kompenzálni.
- Privatizáció kapcsán aktív befektetés élénkítő politika volt szükséges.
- Idegenforgalom dinamikus fejlődése.

Csakúgy, mint a versenyszférában a települések között is zajlik egy igen kiélezett verseny, a 21. században ez a versenyhelyzet egyre fokozódik. A verseny célja a gazdasági fejlettség. A településmarketing ma a települések közötti verseny eszköze, a marketingorientált településfejlesztés olyan komparatív versenyelőnyökre támaszkodó stratégiák kidolgozását, megvalósítását és kommunikálását foglalja magába, amelyek hozzájárulnak a település gazdaság, társadalmi és életmódbeli fejlődéséhez. A marketingorientált településfejlesztés középpontjában a fogyasztó vagyis a városi polgár, helyi vállalkozó, turista, befektető, intézmény áll és nem az önkormányzat. A városoknak piacorientáltnak kell lenniük, hogy vonzerővel bírjanak a célszegmensek tekintetében, illetve új fogyasztókat nyerjenek meg. Az eladandó termék maga a település, amely mint termék komplex szolgáltatáscsomagként értelmezendő, tehát a település által kínált szolgáltatások, beruházási lehetőségek, településen felhasználható kedvezmények, turisztikai értékek összességét jelentik.

A városok esetében a vonzerő lehet gazdasági, társadalmi szerkezet, innovációs kultúra, a döntési központok, az elérhetőség, a környezet minősége, a munkaerő felkészültsége. Ezek mind egyidejűleg hatnak a munkatermelékenységre, a foglalkoztatásra, a jövedelmekre, az életminőségre. Keresleti oldalon a befektetése, a vállalkozások, a turisták, a lakosok, az intézmények, a szervezetek állnak, ők tekinthetőek a település fogyasztói csoportjainak. A kínálati oldalon a város által nyújtott szolgáltatások, a lakókörnyezet, a közbiztonság és a befektetési környezet. Minél vonzóbb a város a célcsoportok számára, annál több jövedelem és munkahely termelődik.

A városmarketing tevékenység kibontakozása és megvalósítása az alábbi folyamattal jellemezhető: érdekegyeztetés, kompetitív előnyök feltárása, stratégiaalkotás (vonzerők kialakítása), intézményi és személyi háttér kialakítása, végrehajtás (versenyelőnyök kommunikálása) és ellenőrzés. Az önkormányzati kommunikáció célja egy olyan kép kialakítása, amely során a célcsoportban megfogalmazódik, hogy az adott városban érdemes élni, ellátogatni, befektetni, vállalkozni. A hatékony önkormányzati marketing javítja a városról kialakult képet, növeli a bizalmat, a befektetői kedvet és a fogyasztói kedvet.

Martfű azon magyar települések közé tartozik, akik felismerték a városmarketing fontosságát. Az önkormányzaton belül működik egy kommunikációs csoport, amely rendelkezik részleges kompetenciával ezen a területen. A város több olyan értékkel, lehetőséggel rendelkezik, amelyek indokolttá teszik, hogy egy professzionális városmarketing politika induljon. A befektetők vonzása, az iparterületek benépesítése, a turisták vonzása jelenti a legfőbb támpilléreit a város marketing tevékenységeinek. Az elkövetkező években egyre hangsúlyos szerepet fog kapni egy fogyasztó központú marketingorientált településfejlesztési politika. A városmarketing politika kialakítása kifejezetten Önkormányzati kompetencia. Ennek stratégiai hátterének megteremtése érdekében Martfű Város Önkormányzata Városmarketing Stratégiát kíván készítetni az elkövetkező időszakban.

Helyi adókedvezmények biztosítása:

A város korábban iparűzési adókedvezményt biztosított a betelepülő vállalkozások számára. Ez a beruházásösztönző kedvezmény az EU csatlakozást követően már nem adható, csak azok számára érvényes, akik már korábban igénybe vették. A település polgármesteri hivatala rugalmas ügyintézést biztosít a beruházó szervezetek számára, rövidített ügyintézési határidők révén igyekszik elősegíteni a beruházást.

12. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósításának szervezeti elvárásai

13. Településközi koordináció mechanizmusai

14. Ingatlangazdálkodási koncepció

14.1. Ingatlanvagyon elhelyezkedése a város szerkezetében

Az ingatlangazdálkodási koncepció célja, hogy az önkormányzat megfogalmazza és összegezze, hogy a tulajdonában lévő ingatlanokat – akcióterületekre bontva – milyen módon kívánja hasznosítani a tervezett fejlesztések érdekében. A koncepció összhangban áll az Integrált Városfejlesztési Stratégia keretében meghatározott célokkal, erre alapozva veszi számba az önkormányzati tulajdonban lévő forgalomképes ingatlanokat, és azoknak a stratégiai ingatlangazdálkodás keretében történő hasznosítási lehetőségét.

Az önkormányzat vagyongazdálkodást érintő koncepciói, programjai:	**A koncepciók lényeges vagyongazdálkodási vetülete**
Területfejlesztési koncepció és Gazdasági Program (2011-2014.)	önkormányzati tulajdonú területeket érintő fejlesztések, a megvalósítás lehetőségének vizsgálata, elősegítése, a gazdálkodást segítő vagyonhasznosítás
Lakáskoncepció (2004.)	kiegyensúlyozott lakásgazdálkodást segítő vagyonhasznosítás (ingatlanhasznosítás bevételt növelő szerepe, költségcsökkentési tényezők meghatározása)
Környezetvédelmi Program (2009-2015.)	környezettudatos vagyongazdálkodás
Közművelődési Koncepció (2008-2013)	kulturális intézmények fenntartása, működtetése
Sportkoncepció (2005.)	sportlétesítmények hasznosítása, gazdaságos fenntartása, felújítása
Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) (2013)	településrész önkormányzati tulajdont érintő részének fejlesztése, akcióterületek tulajdoni viszonyainak rendezése (esetleges cserék, ingatlan vásárlás)
Energetikai Akcióterv (2012)	önkormányzati tulajdonú épületek energetikai felújítása, korszerűsítése megújuló energiahasznosítással

Az ingatlangazdálkodási koncepció szempontjából elsősorban a **forgalomképes** ingatlannal történő stratégiai gazdálkodás, ezen ingatlanok fejlesztése meghatározó, mely döntő befolyással bír a város térszerkezetben elfoglalt helyének, funkcióinak megerősítésében és továbbfejlesztésében, valamint a városi arculat megteremtésében. Mindezek alapján városrészi bontásban tekintjük át az érintett ingatlanokat, a táblázatokban az ingatlanok azonosítói és főbb paraméterei is.

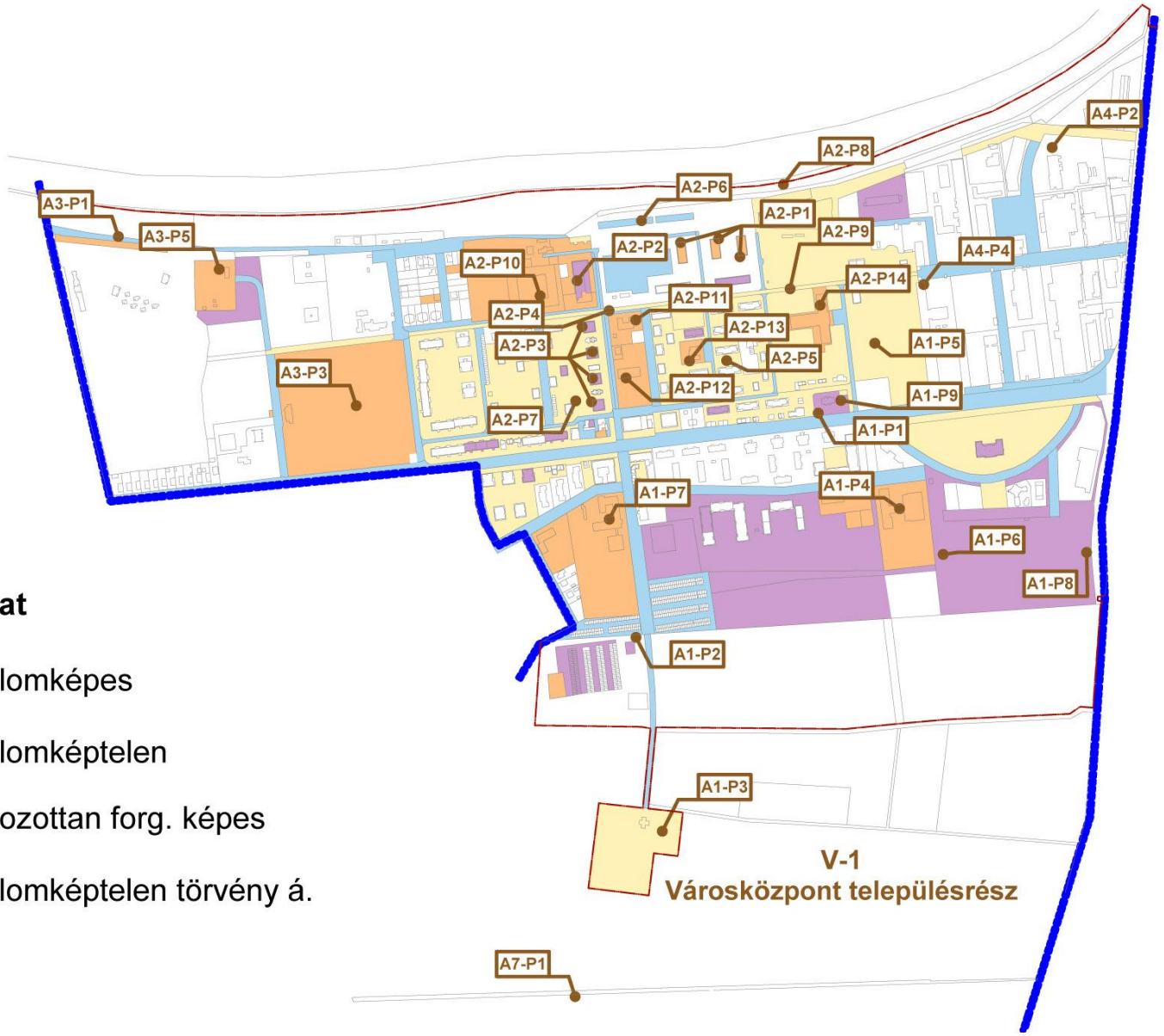

Jelmagyarázat

- Forgalomképes
- Forgalomképtelen
- Korlátozottan forg. képes
- Forgalomképtelen törvény á.

A4-P3
A4-P1
A5-P1
A5-P2
A5-P3
V-2
Óváros településrész
A6-P1
A6-P2
Jelmagyarázat
Forgalomképes
Forgalomképtelen
Korlátozottan forg. képes
Forgalomképtelen törvény á.

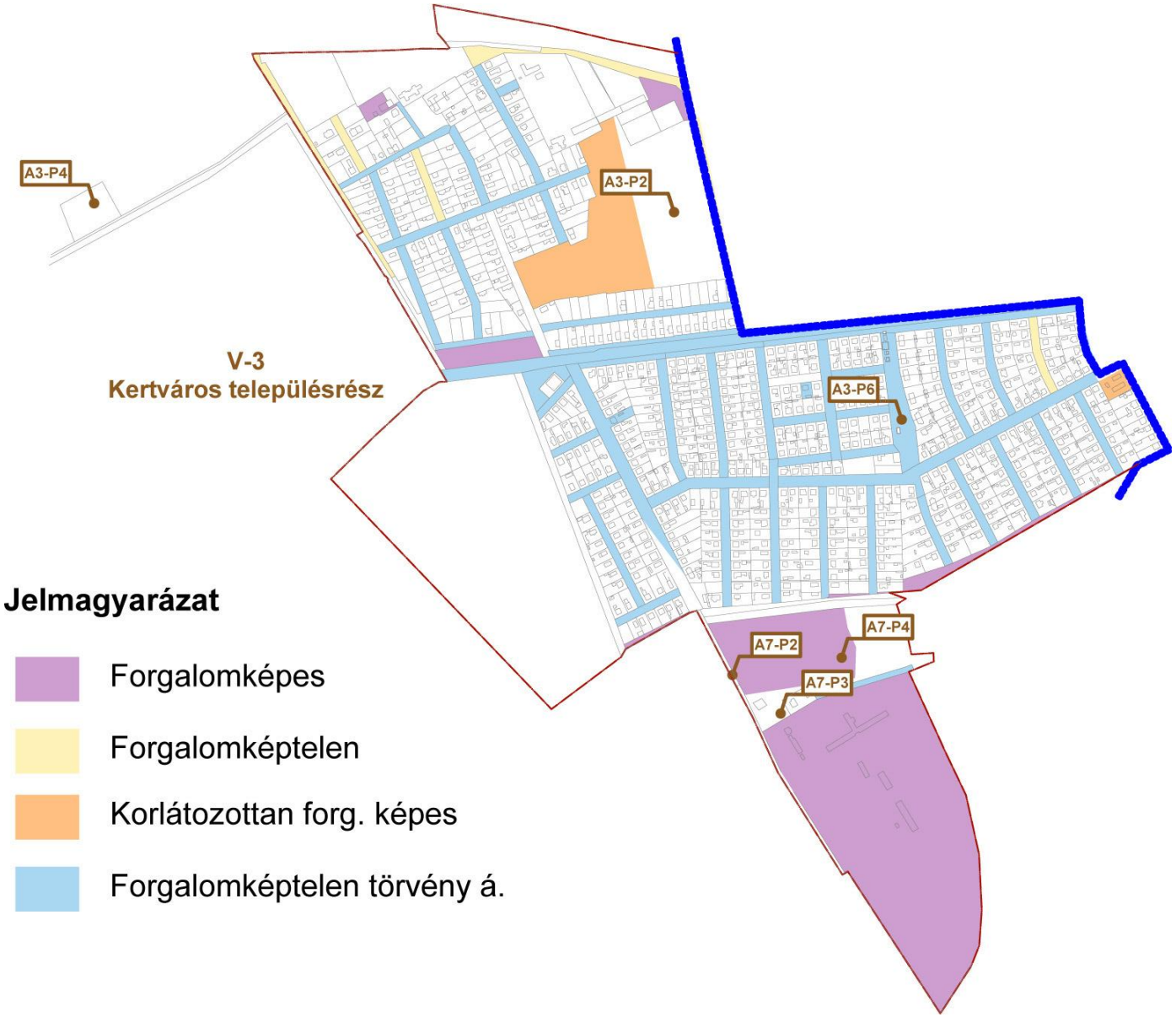
A3-P4
A3-P2
V-3
Kertváros településrész
A3-P6
A7-P4
A7-P2
A7-P3
Jelmagyarázat
Forgalomképes
Forgalomképtelen
Korlátozottan forg. képes
Forgalomképtelen törvény á.

Óváros

Hrsz	Út, házszám	Megnevezés	Terület (m^2)	
1309/6	-	Szabó P. út melletti	112	
1438/2	Nógrádi Sándor utca	Vasút melletti terület	6954	
1438/13	-	Beépítetlen terület	943	
1438/14	-	Deák F. út mögötti t	944	
1438/15	-	Deák F. út mögötti t	938	
1438/16	-	Deák F. út mögötti t	948	
133	vasút melletti védőe.	-	9231	
178	lakóépület	Kossuth L. u. 20.	980	
270/1	műhely épület	Kossuth L. u. 29.	686	
343/8	vasút melletti ter.	Földvári	445	
1309/4	Szabó F. u. melletti	-	148	
1309/5	Szabó F. u. melletti	-	128	

Városközpont

Hrsz	Út, házszám	Megnevezés	Terület (m^2)	
1440/8	-	Beépítetlen terület	16641	
1440/9	-	Beépítetlen terület	600	
1440/7	-	Garázsok melletti te	300	
1615/52	-	Garázssor melletti t	4052	
1615/53	-	Garázstelek	25	
1615/54	-	Garázstelek	21	
1615/55	-	Garázstelek	21	
1615/56	-	Garázstelek	21	
1615/57	-	Garázstelek	21	
1615/58	-	Garázstelek	21	
1615/59	-	Garázstelek	21	
1615/60	-	Garázstelek	21	
1615/61	-	Garázstelek	21	
1615/62	-	Garázstelek	21	
1615/63	-	Garázstelek	21	
1615/64	-	Garázstelek	21	
1615/65	-	Garázstelek	21	
1615/66	-	Garázstelek	21	
1615/67	-	Garázstelek	21	
1615/68	-	Garázstelek	21	
1615/69	-	Garázstelek	21	
1615/70	-	Garázstelek	21	
1615/71	-	Garázstelek	21	
1615/72	-	Garázstelek	21	
1615/73	-	Garázstelek	21	
1615/74	-	Garázstelek	21	
1615/75	-	Garázstelek	21	
1615/76	-	Garázstelek	21	
1615/77	-	Garázstelek	21	
1615/78	-	Garázstelek	21	
1615/79	-	Garázstelek	21	
1615/80	-	Garázstelek	21	
1615/82	-	Garázstelek	21	
1615/83	-	Garázstelek	21	
1615/84	-	Garázstelek	21	
1615/85	-	Garázstelek	21	
1615/87	-	Garázstelek	21	
1615/88	-	Garázstelek	21	
1615/89	-	Garázstelek	21	

349/2	raktárépület	Május 1 u. 1.	7920	bérbeadás útján történő hasznosítás
349/29	lakóépület	Munkácsy M. út 83.	1240	
349/58	városközponti terület	-	3207	
349/86	Munkácsy úti ltp. mög.	-	32074	
349/87	Munkácsy M. úti	Munkácsy Mihály út	31897	
349/93	beépítetlen ter.	-	1154	
349/96	beépítetlen ter.	-	3152	
349/97	közterület	-	1571	
349/98	beépítetlen ter.	-	28	
370/9	lakóépület	Szolnoki út 59.	437	
798/2	lakóépület	Simon F. u. 6.	466	
806/13	lakóépület	Ságvári E. u.6.	465	
810/7	lakóépület	Gesztenye sor 3	771	
815/1	garzonház	Május 1. u. 24.	1483	A2-P2, rekonstrukció ?funkcióváltás?
818/13	Szennyvíztisztító me.	-	1400	
818/18	Beépítetlen ter.	Strand út 6.	3710	
823/10	lakóépület	Szolnoki út	108	
823/23	Szövetkezeti ház	Szolnoki út 90.	278	
823/24	Szövetkezeti ház	Szolnoki út 92.	275	
823/25	lakóépület	Szolnoki út 94.	287	
834/13	lakóépület	Május 1. u. 8.	366	A2-P3, felújítás
834/14	lakóépület	Május 1 u. 12.	366	A2-P3, felújítás
834/15	lakóépület	Május 1 u. 16.	366	A2-P3, felújítás
834/16	lakóépület	Május 1 u. 20.	366	A2-P3, felújítás
834/19	lakóépület	Sallai Imre u. 3.	207	
835/4	fodrászüzlet	Simon F. u. 8.	123	
1615/90	garázstelek	-	21	
1615/91	garázstelek	-	21	
1615/92	garázstelek	-	21	
1615/93	garázstelek	-	21	
1615/94	garázstelek	-	21	
1615/95	garázstelek	-	21	
1615/96	garázstelek	-	21	
1615/97	garázstelek	-	21	
1615/98	garázstelek	-	21	
1615/99	garázstelek	-	21	
1615/100	garázstelek	-	21	
1615/101	garázstelek	-	21	
1615/102	garázstelek	-	21	

Kertváros

519/13	Liliom út mögötti ter.	-	4477	
519/17	Madách út mögötti ter.	-	329	
709/23	Vendégház előtti ter.	Móricz Zs. u.	1163	
709/65	Szolnoki út melletti	-	6672	
709/77	Juhász Gy. út mellett	-	965	
710/84	iparterület	-	3201	
1194	Dobó út melletti ter.	-	698	
1658/1	ipari park melletti	-	47120	A7-P4, környezetrendezés
1659/1	Ipari Park	Kövér Major	80000	
1659/2	Ipari Park	Kövér Major	46398	

Külterület

Hrsz	Út, házszám	Megnevezés	Terület (m^2)	
022/24	-	Külterület	108	
022/26	-	Külterület	99	

022/28	-	Külterület	102	
022/30	-	Külterület	106	
022/32	-	Külterület	160	
022/34	-	Külterület	102	
022/36	-	Külterület	64	
022/38	-	Külterület	117	
022/40	-	Külterület	132	
022/42	-	Külterület	137	
022/44	-	Külterület	167	
022/46	-	Külterület	1266	
086/11	-	Szántó	2758	
090/2	-	Erdő	3717	
090/3	-	Erdő	1241	
092/5	-	Erdő	42329	
0118/19	-	Szántó	6333	A3-P4, új építés

05/16	külterület	-	2832	
09/13	szántó	-	31488	
09/23	szántó	-	20741	
09/32	külterület	-	771	
09/34	külterület	-	242	
010/2	külterület	-	146	
011/13	külterület	-	4784	
011/15	külterület	-	266	
011/17	külterület	-	1616	
011/19	külterület	-	2233	
011/21	külterület	-	2944	
015/2	külterület	-	106	
022/20	külterület	-	226	
022/22	külterület	-	139	

Egyéb településeken

Hrsz	**Út, házszám**	**Megnevezés**	**Terület (m^2)**	
21018	Bakcsó út 6.	Üdülő telek	834	
21019	Bakcsó út 8.	Üdülő telek	836	
21020	Bakcsó út 10.	Üdülő telek	835	
21021	Bakcsó út 12.	Üdülő telek	835	
21022	Bakcsó út 14.	Üdülő telek	836	
21023	Bakcsó út 16.	Üdülő telek	835	
21024	Bakcsó út 18.	Üdülő telek	1153	
21025	Császármadár út 17.	Üdülőtelek	1019	
21026	Császármadár út 15.	Üdülőtelek	835	
21027	Császármadár út 13.	Üdülő telek	836	
21028	Császármadár út 11.	Üdülő telek	835	
21029	Császármadár út 9.	Üdülőtelek	836	
21030	Császármadár út 7.	Üdülőtelek	834	
21031	Császármadár út 5.	Üdülőtelek	836	
21032	Császármadár út 3.	Üdülőtelek	770	

0129/12	üdülőtelek	-	10000	Bükkzsérc
5871	Szakközépiskola	Magyar Bálint u. 4.	1274	Fonyód
5872	üdülőtelek	-	456	Fonyód

14.2. Ingatlanfejlesztési projektek megvalósítására szolgáló vagyon

Integrált Városfejlesztési Stratégia

Martfű város Önkormányzata a város Integrált Városfejlesztési Stratégia készítését határozta el. Az IVS célja, egy olyan komplex városfejlesztési dokumentáció elkészítése, mely az elkövetkező 7-8 évre és hosszabb távon a következő 15-20 évre vonatkozóan megadja azokat a főbb városfejlesztési irányvonalakat, fő célokat és akcióterületeket, melyek kiszámítható fejlesztési környezetet, nyomon követhető és célzott fejlesztéseket, továbbá keretet és struktúrát biztosítanak az egyes projektek összefüggő programmá szervezéséhez és a jövőképben meghatározott átfogó cél eléréséhez. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia továbbá lehetőséget ad az intenzíven fejlesztendő területekre tervezett beavatkozásokat részletesen előkészítő, a pénzügyi tervet, a megvalósíthatóságot, és fenntarthatóságot is vizsgáló Akcióterületi tervek kidolgozására. Az így összeállított dokumentumcsomag alkalmas a város rehabilitációs pályázatokon való részvételre. A város rehabilitáció célkitűzése, hogy a társadalmi – fizikai - gazdasági szempontból leszakadó, illetve leszakadással fenyegetett településrészeken élő hátrányos helyzetű lakosság életminősége és esélyei javuljanak, az épített környezet minőségi változáson menjen át. Az IVS kijelöli azokat a területrészeket, amelyek fejlesztése tervezett.

A város rehabilitációs projekt a Bata lakótelep központjának komplex megújítását, azon belül önkormányzati épületek, (garzonház, három bérlők háza épülete), közintézmények valamint közterületek (utak, parkok, zöldfelületek) átalakítását és felújítását tartalmazza. A fejlesztés megvalósítására önkormányzatunk pályázatot kíván benyújtani, melynek előkészítése folyamatban van, az ingatlanok a fejlesztés céljára rendelkezésre állnak. A vagyongazdálkodás középtávú feladata, hogy továbbra is lássa el a fejlesztési területen lévő ingatlanok vonatkozásában a szükséges üzemeltetési feladatokat. A projekt befejezését követően el kell végezni a szükséges átvezetéseket, az ingatlanok érték és funkcióváltozásait. Valamint a kialakult funkcióknak megfelelően gondoskodjon az ingatlanok hasznosításáról.

Ipari park

Az önkormányzat közép- és hosszú távú terve új munkahelyek létrehozása, a meglévő munkahelyek megtartása mellett. E cél elérésének egyik eszköze lehet a meglévő ipari park vállalkozásokkal való betelepítése. Ennek elsődleges feltétele a terület közművekkel való ellátása, melyhez a szükséges forrásokat pályázati finanszírozással, vagy a befektetők anyagi hozzájárulásával szükséges biztosítani.

Piac kialakítása

Középtávú célkitűzése a Képviselő-testületnek, hogy a városban megfelelő ingatlan biztosítson és alakítson ki piac üzemeltetése céljára. E cél érdekében ki kell jelölni a megvalósítandó piac területét, meg kell szerezni annak tulajdonjogát (ez az év elején megvásárlásra került volt buszállomás épületének és környezetének felhasználásával történhet meg), és lehetőleg pályázati források bevonásával a fejlesztést meg kell valósítani.
Lakásgazdálkodás

Az önkormányzat tulajdonában lévő lakáscélú épületek (bérlők háza, garzonlakások) energetikai szempontból felújításra szorulnak, a nyílászárók cseréje, az épület teljes hőszigetelése komoly segítséget nyújtanának a bérlők energia költségeinek megfizetésében.

Az önkormányzat középtávú terve a szociális célú város rehabilitációs pályázat benyújtásával ezen épületek és környezetük (több ütemre bontott megvalósításban) komplex megújítása, valamint a jelenleg üresen álló bérlők háza épületében kisebb alapterületű önkormányzati bérlakások kialakítása.

A társasházakban lévő önkormányzati bérlakások felújításának lehetőségét meg kell vizsgálni, akár a bérlő saját költségén történő felújítással a bérleti díjba történő beszámítás lehetőségével. Tekintettel arra, hogy a társasházak - melyekben az önkormányzati bérlakások találhatóak - nem, vagy nem megfelelően működnek, a felújítási alapképzés nem történik meg, ezért ezen épületek felújítására jelenleg nem áll rendelkezésre forrás. Középtávú terv, hogy a társasházak működéséhez az önkormányzat segítséget nyújtson annak érdekében, hogy ezen épületek energetikai felújítását is meg lehessen kezdeni.

A bérleti díjakat rendszeresen felül kell vizsgálni, a hátralékok behajtása iránt a szükséges intézkedéseket meg kell tenni. Azon bérleti díj hátralékok esetében, ahol az adósságkezelésbe vonás, valamint a részletfizetési kedvezmény nem nyújt megoldást, a szerződéseket fel kell mondani és a kiürítési per kezdeményezésére és a díjak behajtására intézkedni kell. Az így megüresedett lakások újbóli bérbeadásáról pályáztatás útján gondoskodni kell. Az Önkormányzat a lakásállomány értékesítését sem közép-, sem pedig hosszú távon nem tervezi.

Nem lakás céljára szolgáló helyiségek

Közép és hosszú távon is törekedni kell arra, hogy a helyiségeket maradéktalanul hasznosítsák, ne legyen üres helyiség. Azok a helyiségek, amelyeknél jobb bérbeadási lehetőség nincs, minimális bérleti díj ellenében, akár önköltségen is bérbe adhatóak azzal, hogy az önkormányzat a fenntartási, üzemeltetési költségektől mentesül.
A fegyelmezetten fizető bérlőket lehetőleg meg kell tartani, a nem fizető bérlőkkel szemben el kell járni, ha a bérleti díj hátralékot felszólítás ellenére sem fizetik meg, és az esetleges részletfizetési kedvezmény sem vezet eredményre, a szerződést fel kell mondani, és a helyiséget vissza kell venni, peres úton is. Az így megüresedett helyiségek bérbeadásáról ismét gondoskodni szükséges.
Az olyan üres helyiségeket, melyeket semmiképp nem tudnak hasznosítani, értékesítésre kell meghirdetni. (Mártírok úti volt iskola, Opar csarnok, AC raktár) A bérleti díjakat differenciáltan kell megállapítani figyelembe véve a helyiség városon belüli elhelyezkedését, az épület, helyiség műszaki állapotát, a tervezett tevékenység végzésére való alkalmasságát, a tevékenység jellegét.

15. Partnerség

Martfű Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a helyi társadalmat intenzíven bevonja az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozásába, valamint az abban foglaltak előkészítésébe és megvalósításába egyaránt. Amellett, hogy az önkormányzaton belül a különböző szakterületek képviselőinek konzultációja folyamatos, már a tervezés kezdetekor megtörtént a legfontosabb partnerségi csoportok azonosítása és a partnerség céljainak meghatározása. A partnerség kialakításának első lépése volt a Stratégia megvalósításában közreműködő célcsoportok azonosítása és egy partnerségi terv készítése. A partnerségi tervben rögzítésre kerültek a bevonandó célcsoportok, a bevonásuk szükségessége, a célcsoport bevonásának módja és időpontja.

Az alábbi táblázatban foglaljuk össze az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítésének partnerségi folyamatait. A táblázat tartalmazza az egyes partnerségi egyeztetés igazolásának módját és a partnerségi egyeztetés eredményeinek felhasználási területeit.

Célcsoport	Szükségessége, célja	A célcsoport bevonásának módja	Időpontja	A felmérés elvégzésének igazolási módja	Melyik dokumentumban történik meg a kiértékelése
Sajtónyilvánosság biztosítása	A partnerség részeként a fejlesztési dokumentumok (IVS és akcióterületi terv) nyilvánosságának és a tervezési folyamat átláthatóságának biztosítása, ebből adódóan az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítésének folyamatait folyamatos sajtójelenlét mellett végezte az Önkormányzat. Az IVS illetve a stratégia készítésének főbb állomásainak az önkormányzatok honlapján folyamatosan közölte, emellett más információs csatornákon is beszámolt a munka előrehaladásáról.	A Martfűi Városi Televízió részvételének a biztosítása a képviselőtestületi üléseken és a társadalmasítási fórumokon. A Martfű Közéleti Magazinban történő hírek közlése.	2012. szeptember – 2013. február	-	Integrált Városfejlesztési Stratégia Akcióterületi Terv
A város teljes lakossága	A város teljes lakossága, amely az integrált városfejlesztési stratégia közvetlen célcsoportjának tekinthető, ebből adódóan az ő véleményük megismerése kiemelten fontos. Továbbá az együttműködés célja a beavatkozások helyi elfogadtatása és a városfejlesztési folyamatokra történő rálátás biztosítása. A város teljes lakosságának bevonása a társadalmasítási folyamatokba két szinten történt. Először kérdőíves felmérés keretében kértük ki a városfejlesztés főbb irányairól a véleményüket. A mintaelem szám közel 500 megkérdezettből áll. A felmérés eredményeit az IVS IV. kötete tartalmazza. Második lépcsőben egy lakossági közmeghallgatás keretében került ismertetésre az Integrált Városfejlesztési Stratégia tartalma. Fontos módszertani szempont, hogy a város célrendszerének kialakítása ezen a fórumon történt, a lakosság aktív bevonásával.	Lakossági kérdőíves felmérés	2012.október	Kitöltött kérdőívek és kiértékelésük	Integrált Városfejlesztési Stratégia
		Lakossági fórum összehívása (közmeghallgatás)	2013.január 24.	Jelenléti ív, jegyzőkönyv, Fotódokumentáció Video	Integrált Városfejlesztési Stratégia
A szociális város rehabilitációval érintett akcióterület lakossága	Egy másik lakossági kérdőíves felmérést is lefolytattunk, amely kifejezetten a Bata lakótelep akcióterület lakosságára koncentrált. Körükben különösen fontos, hogy milyen problémákat azonosítunk, illetve milyen beruházásokat tartanak a legszükségesebbnek, mennyire értenek egyet a városrehabilitációs programba bekerülő projektelemekkel. Ez a felmérés már jóval specifikusabb, mint a korábbi lakossági felmérés. A mintaelem szám 127 megkérdezettből	Lakossági kérdőíves felmérés	2013. január	Kitöltött kérdőívek és kiértékelésük	Akcióterületi terv

	áll, amely reprezentatívnak tekinthető, mivel lefedi a határértéknek számító 10%-ot. A lakossági kérdőíves felmérés egyfajta igényfelmérés, melynek célja a városrehabilitációs programban szereplő beruházási elemek szükségességének vizsgálata, a fejlesztési iránti lakossági igények mérése.				
A városban működő civil szervezetek	A civil szervezetek véleményének megismerése a város fejlesztésének kérdéseiben rendkívül fontos. Egyrészt sokkal határozottabb és probléma orientáltan jelenik meg véleményük. Másrészt a működő civil szerezetek profiljuk alapján számos különböző probléma megoldásához tudnak saját tapasztalataik megosztásával hozzájárulni. A civil szervezetek támogatásának megszerezése a városfejlesztés sikeressége érdekében elengedhetetlen. A Martfűn működő civil kerekasztal képviselői, a város legfontosabb civil szerezetek számára került összehívásra egy civil fórum. A fórum célja a tervezési munka bemutatása, a civilek bekapcsolódásának segítése a tervezésbe és a civilek részvételének megteremtése a városrehabilitációs program soft tevékenységeibe. Másrészt ezen a civil fórumon egy fókuszcsoportos interjú keretében kerültek meghatározásra a Bata akcióterület a legfontosabb társadalmi, szociális problémái, illetve ezeknek a problémáknak a kezelésére tett javaslatokat akkor	Civil kerekasztal összehívása. Fókuszcsoportos interjú készítése a civil fórumon	2012. január 17.	Jelenléti ív, jegyzőkönyv, fotódokumentáció Televíziós híradó	Integrált Városfejlesztési Stratégia Antiszegregációs terv Akcióterületi terv
Piaci igények, együttműködési lehetőségek vizsgálata - vállalkozások	• A városban a meghatározó vállalkozásokkal mélyinterjúk készültek, melynek célja az IVS-hez elkészítéséhez kapcsolódóan információk gyűjtése. A mélyinterjúk eredményeinek kiértékelést a IV. kötete tartalmazza az IVS-nek.	A meghatározó vállalkozásokkal mélyinterjú készítése, melynek célja az információszerzés	2012. november	Interjú eredményeinek ismertetése	Integrált Városfejlesztési Stratégia
	• **Igényfelmérés:** A piaci igények, lehetőségek vizsgálatának célja, hogy a szükséges szinten megítélhető legyen, hogy a tervezett városfejlesztési akció végrehajtásával a magánszféra vállalkozásai számára teremtett építési	Vállalkozói fórum összehívása, melynek célja az együttműködési szándékok vizsgálata és a	2012. november 28.	Jelenléti ív, jegyzőkönyv, fotódokumentáció	Akcióterületi terv

	lehetőségek iránt valós kereslet lesz-e, azaz lesz-e vevőjük a városfejlesztési akció során újonnan építendő, felújítandó és a végfelhasználók részére értékesítésre kerülő ingatlanoknak (pl. lakás, üzlet, vendéglátó-hely, iroda). • **Együttműködési szándékok vizsgálata:** A városrehabilitációs programba konzorciumi partnerként helyi vállalkozók bevonásának feltérképezése.	magántőke fejlesztéseinek azonosítása volt. Az akcióterületen a vállalkozások részvételi szándékainak vizsgálata a város rehabilitációs programba két oldalú tárgyalásokon történt.	2012. december		
Intézményvezetők, önkormányzat	Az Integrált városfejlesztési Stratégia kapcsán mélyinterjúkat készítettünk a város meghatározó intézményeinek vezetőivel és az önkormányzati vezetősséggel. A mélyinterjúk eredményeit az IVS dokumentációjának IV. kötete tartalmazza, amely összegyűjti a partnerségi dokumentumokat.	Mélyinterjúk készítése	2012. november	Mélyinterjúk kiértékelése	Integrált Városfejlesztési Stratégia
Intézményvezetők, humán területen dolgozó szakemberek a városban	Az antiszegregációs program kialakítása érdekében a településen szociális, egészségügyi, önkormányzati, oktatási szakemberekkel közösen kerülnek megfogalmazásra a szükséges beavatkozások a kritikus területekre vonatkozóan. Ennek érdekében mélyinterjúkat készítettünk a következő szakemberekkel, intézmények vezetőivel: - Körzeti házi orvos - Oktatási intézmény vezető(i) - Szociális ellátó rendszer képviselője - Városi Önkormányzat képviselője	Mélyinterjúk készítése	2013. január	Mélyinterjúk kiértékelése	Antiszegregációs terv
Képviselő testület	Lakossági felmérés eredményeinek, tapasztalatainak ismertetése, a város középtávú fejlesztési stratégiájának és fejlesztési irányainak meghatározása a képviselő testülettel egyetértésben.	Képviselőtestületi összehívása	2012. november 22	Beszámoló	Integrált Városfejlesztési Stratégia
Képviselő testület	Az Integrált Városfejlesztési Stratégia és az Akcióterületi terv egyaránt az önkormányzat képviselőtestületének jóváhagyásával lép életbe. Ennek érdekében 2013. február 12.-én összehívásra került a város képviselő testülete.	Képviselőtestületi ülés és döntés	2013. február 12.	Képviselőtestületi határozat	Integrált Városfejlesztési Stratégia Akcióterületi terv
Mikrotérséget	Bizonyos egyeztetési mechanizmusok felállítása mellett az IVS készítésének fázisában és a későbbiekben is szükséges a város	Kétoldali tárgyalások véleménykérés, személyes	2013. január	e-mail, postai	Integrált Városfejlesztési

alkotó települések	vonzáskörzetében lévő települések önkormányzatiaval történő folyamatos egyeztetés. Ennek célja a fejlesztéspolitikai célok összehangolása és a vonzáskörzet igényeinek feltárása. A felmérés eredményeit az IVS településkoordináció eredményei fejezet tartalmazza.	fórum, írásos nyilatkozat		dokumentáció	Stratégia
A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata - Lakóközösségek	Az akcióterületi terv készítése során az adott városfejlesztési akció sajátosságainak megfelelő módon és mélységben célszerű képet alkotni arról, hogy a megvalósítás szempontjából fontos, potenciális partnerként számításba vehető ingatlantulajdonosok hogyan viszonyulnak a tervezett városfejlesztési akcióhoz. Szándékoznak-e valamilyen módon bekapcsolódni. A szociális város-rehabilitáció során különösen fontos a tulajdonosi szándékok vizsgálata társasházak esetén. A szociális rehabilitáció tervezése során javasolt számba venni azokat a partnereket, akik az érintett akcióterületen élő, vagy dolgozó lakosság számára foglalkoztatási, képzési, ismeretnyújtási programokat szerveznének. A lakóépület megújításokhoz kapcsolódóan szükséges a lakóközösségek támogatását biztosítani, a programban való részvételi szándékot, és annak feltételeit lakóközösségi közgyűlési határozatokban kell rögzíteni a 2003. évi CXXXIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően. Ennek vizsgálata kifejezetten a Bata lakótelep társasházai esetében történt, amely alapvetően sikeres akció volt. Két együttműködő társasház tömbot is sikerült azoosítani, mint együttműködő partner. Az egyik a Május 1 utcai társasházak, a másik pedig a helyi védelem alá vont Bata lakóházak lakossága. A lakosság bekapcsolódása ezenkívül azonosítható más fejlesztések esetében is, A lakossági hozzájárulás több akcióterület esetében is jelentős lesz.	Kétoldalú tárgyalás a közös képviselőkkel Lakógyűlések összehívása	2013. február	Közgyűlési határozat, jelenléti ív, jegyzőkönyv	Integrált Városfejlesztési Stratégia Akcióterületi terv Pályázati dokumentáció
Tulajdonosi együttműködési szándékok vizsgálata - közintézmények	Ugyancsak fontos a városban, de ezen belül is a Bata akcióterületen lévő közintézmények szándékainak vizsgálata, hiszen a városrehabilitációs program komplexitásához nagyban hozzájárulhat – különösen szociális városrehabilitáció esetén – ha a közintézmények (oktatási, kulturális, közösségi intézmények) a meglévő, szakmában jártas munkatársaikkal részt vesznek a programok leginkább ESZA	Támogatói csoport megalakítása és szakmai konzultációk szervezése-	Támogatói csoport létrehozása: 2013.01.08. Támogatói	Jegyzőkönyv jelenléti ív	Akcióterületi terv Pályázati dokumentáció

	finanszírozású elemeinek megvalósításában. A város közintézményeinek bevonása a tervezése az úgynevezett Támogatói Csoport megalakításával történt.		csoport első ülése: 2012.01.17 Támogatói csoport második ülése: 2012.02.06		
Támogatói csoport létrehozása	A szociális városrehabilitációs program tervezése és megvalósítása során alapkövetelmény, hogy a támogatható tevékenységek összeállításába és a megvalósításhoz kapcsolódó egyeztetésekbe bevonásra kerüljenek a releváns szervezetek (pl. önkormányzat szociális intézményei, releváns oktatási intézményei, a területen/városban tevékenykedő, a projekt szempontjából releváns civil vagy egyéb szervezetek), valamint a lakosság. A projektet támogató, a megvalósítást elősegítő (nem feltétlenül konzorciumi partnerként számon tartott) szereplők (pl. helyi civilek, intézmények) részvételével úgynevezett „támogatói csoportot" kell létrehozni, amelynek tagjai szervesen részt vesznek az előkészítésben, és tevékenységükkel támogatják, kiegészítik a megvalósítást. A támogatói csoport létrehozásának célja, hogy a szociális célú városrehabilitáció szociális céljainak megvalósulását biztosítsák. Feladatuk a mindkét típusú fejlesztés vonatkozásában a városrehabilitációs projekt szociális tartalmának kidolgozása, a projekt társadalmi bevonásának biztosítása. A támogatói csoport nem formalizált szervezet, hanem együttműködő fórum. A tagok megállapodásban rögzítik együttműködési szándékukat, céljaikat, tevékenységüket. A támogatói csoport tagjai a következők: • Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ • Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár • Martfűi Városfejlesztési Nonprofit Kft. A Támogatói Csoport az alábbi feladatokat látta el a tervezés során: • A Bata akcióterület szociális problémáinak azonosítása	Támogatói csoportülések szervezése Kérdőíves felmérésbe történő bevonás	Támogatói csoport létrehozása: 2013.01.08. Támogatói csoport első ülése: 2012.01.17 Támogatói csoport második ülése: 2012.02.06	Jegyzőkönyvek Támogató nyilatkozatok Együttműködési megállapodás Konzorciumi szerződés	Akcióterületi terv

	• A Bata lakótelepi akcióterület fejlesztési céljainak meghatározása • A Bata akcióterület lakossági kérdőíves felmérésének elvégzése • Soft projektek kidolgozása • Az Integrált Városfejlesztési Stratégia és az Akcióterületi Terv véleményezése				

A partneri egyeztetésen elhangzott módosító javaslatok javaslatokat Martfű Város Önkormányzata és a Támogatói Csoport folyamatosan mérlegelte és amennyiben helyt adott neki, a dokumentumok elkészítésében közreműködő szakemberek átvezették az IVS-ben a szükséges módosításokat.
A neuralgikus területek a következők voltak:

- Stratégia meghatározása
- Akcióterületek kijelölése
- Akcióterületi fejlesztések meghatározása

Tekintve, hogy az egész tervezés egy nyitott platform keretében működött ezeknek a módosítás kezdeményezéseknek a kezelés nem ütközött akadályokba.

Mint látható rendkívül sokrétű, szerteágazó partnerségi folyamatok zajlottak le az IVS és Akcióterületi Terv készítése során, ebből adódóan a következő fogalmazódik meg a továbbiakra vonatkozóan.

Martfű Város Önkormányzata intézményesíteni és rendszeresíteni kívánja a partnerség megnyilvánulási fórumait is. Létrehozásra kerül egy úgynevezett Városfejlesztési Partnerségi Fórum, ahol a stratégiában érdekelt civil, vállalkozói csoportok is kinyilváníthatják folyamatosan véleményüket. A fórum által tárgyalt szakmai anyagokat a Városfejlesztési Társaság készíti elő, a fórum eseti alapon ülésezik a fórum összehívását a Városfejlesztési Társaság kezdeményezi. A fórum alapító tagjai a Támogatói Csoportból kerülnek ki, ezáltal lehetővé válik, hogy a Támogatói Csoport kiterjessze munkáját a város más részeire is. A fórum elnöke Martfű Város polgármestere.
A fórum stratégiai döntésekben segíti a városvezetést, mobilizálja a társadalmasítás során az érintett célcsoportokat, biztosítja a véleménynyilvánítás szabad áramlását, módosító javaslatokat tesz az Integrált Városfejlesztési Stratégiára vonatkozóan a stratégia megvalósulása során. A fórum fontos szerepet játszik a stratégia monitoring feladatainak ellátásban.
A Városfejlesztési Partnerségi Fórum lehetővé teszi, hogy a rendszeres konzultáció tartósan fennmaradjon.

Martfű Város Önkormányzatának a partnerségi egyeztetések során sikerült kialakítania azt a partneri támogatást, amely segítheti a város középtávú fejlesztési programjának megvalósítását és megteremtheti azt a kellő társadalmi konszenzust, amely az IVS-ben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges. Az Önkormányzat a tervezés során végzett nyilvánosságmunka és partnerség-építés során mélységébe elvégezte a fejlesztési elképzelések társadalmi egyeztetését.

16. Monitoring

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósulásának nyomon követése, a monitoring tevékenység végzése a megvalósításért felelős szervezet feladata, melyről egyrészt az Európai Uniós forrás igénybevétele miatt áttételesen (az Irányító Hatóság felé való jelentéstételi kötelezettség révén) az Európai Uniót, másrészt a Közgyűlését tájékoztatja. A monitoring nem más, mint az IVS tervezése során meghatározott célok teljesülésének, vagyis megvalósulásnak a folyamatos nyomon követése. A meghatározott mutatószámok aktuális értékeinek folyamatos gyűjtése és elemzése mellett egy szélesebb értelmezési keret segítségével szükséges egy monitoring rendszer felállítása. A monitoring rendszer tulajdonképpen a monitoring tervezése, az indikátorok meghatározása majd a végrehajtás fázisában az adatgyűjtés- és elemzés, az ez alapján történő javaslattétel az esetleges beavatkozásokra, módosításokra.

- A monitoring célja: A kitűzött célokhoz viszonyított megvalósulás vizsgálata
- A monitoring időbelisége: Folyamatos a stratégia végrehajtása során
- A monitoring tevékenység végzője a stratégiai menedzsment, az operatív menedzsment által biztosított adatok alapján. Szükség esetén kiigazítás a hatékonyság érdekében.

Az IVS megvalósulásának forrásainak jelentős részét Martfű Város Önkormányzata Európai Uniós forrásból szeretné biztosítani, így az Irányító Hatóság felé (melynek az Európai Unió felé jelentési kötelezettsége van, így felállítja és működteti a monitoring adatgyűjtési rendszert, az adatokat feldolgozza és éves és záró végrehajtási jelentéseket készít) jelentéstételi kötelezettség áll fenn. Martfű Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának egyes Európai Uniós forrás segítségével megvalósuló elemeinek monitoring-kötelezettségét az Irányító Hatóság által felállított Monitoring Bizottság felé teljesíti.

Mivel az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célokat Martfű Város Önkormányzata Európai Uniós források igénybevételével kívánja megvalósítani, így a megjelölt beruházások egy-egy pályázati konstrukció keretében kerülnek megvalósításra. Az egyes projektek megvalósítása során az ún. előrehaladási jelentés kitöltésével teljesül a jelentéstételi kötelezettség.

Jelentéstételi kötelezettség Martfű Város Képviselőtestülete felé

Martfű Integrált Városfejlesztési Stratégiájának végrehajtását és eredményeit a város Képviselőtestülete kétévenként értékeli, amelyet Martfű Város Polgármestere terjeszt elő. A beszámoló tartalmazza:

1. a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtottságának rövid áttekintését,
2. a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információit (projekt költségvetése, források összetétele),
3. áttekintést a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről városrészenként és tematikus célonként,
4. a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladást, az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével.

Az indikátor-rendszer felállításának módszertana

A monitoring tevékenység során jogszabályi kötelezettség a monitoring-indikátorok használata. Az indikátorokat a tervezés-programozás fázisában, a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájában a célok kijelölésének és számszerűsíthető részeként kell meghatározni.

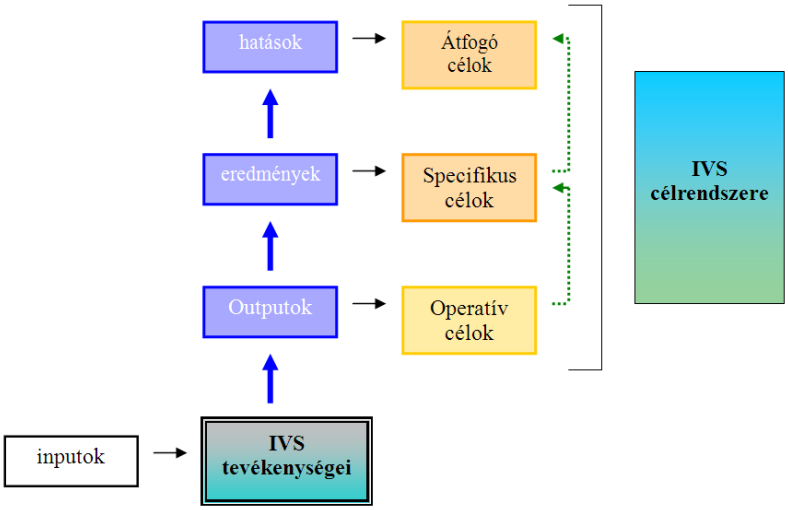

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában meghatározott célokat, a helyzetelemzés során feltárt problémasort illetve a problémasorra aktivált fejlesztési stratégiában megjelenő szerkezethez hozzárendelt mutatókat inputként értelmezzük az indikátor-rendszer felállításakor. A megvalósítás során létrejövő outputok az operatív célok szintjének felel meg. Az outputok valamennyi eredménnyel járnak, az eredmények hosszabb távon áttételes hatásokat fejtenek ki az érintett célcsoportokra. A monitoring-tevékenység legfőbb célja és feladata annak a megállapítása, hogy a program outputja mennyire felel meg az operatív céloknak, és hogy az elért hatás mennyire felel meg az átfogó céloknak.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiához kapcsolódó monitoring – a város településfejlesztési koncepciójához hasonlóan – a megvalósítás során kettős értelemben valósul meg:

A reálfolyamatok vizsgálata:
Az elérendő célokhoz kötődő, magát a reálfolyamatot mérő jórészt kvantitatív, objektív output-, eredmény- és hatásindikátorok mérése, mely során az Integrált Városfejlesztési Stratégiában jelölt konkrét beruházások előrehaladásának vizsgálatát kell elvégezni. Ennek során

- az Integrált Városfejlesztési Stratégiában meghatározott ütemtervvel való összhang vizsgálata; eltérés esetén az okok feltárása

- az Integrált Városfejlesztési Stratégiában prognosztizált költségekkel (költségbecslése) való összhang vizsgálata; eltérés esetén az okok feltárása

- az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megjelölt műszaki tartalommal való összhang vizsgálata; eltérés esetén az okok feltárása

- az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megjelölt fejlesztési koncepció reálmegvalósulásának vizsgálata, eltérés esetén az okok feltárása. A fejlesztési koncepció módosulása esetén az IVS módosítása szükséges.

A forrásallokációs (allokációs*: - „stabilizációs funkció"; a jogi és intézményi háttér megteremtése, mely a gazdaság alapjául szolgál és a zökkenőmentes működést biztosítja)* rendszeren keresztül a támogatásokhoz kötődő fejlesztési érték, illetve a városrészekre, az adott konkrét fejlesztési cél alapján allokálásra kerülő népességarányos támogatás alapján.

Hatékonyság-, kapacitás- és hatásvizsgálat:
Szükséges a célrendszert elemei összességében is vizsgálni, valamint az egyes célokhoz rendelt beavatkozások kölcsönhatását, hatékonyság-, kapacitás- és hatásvizsgálatát is elvégezni. A komplex elemzések alapján mérhető az egyes célok területfejlesztési hatása. Kiemelten kell kezelni a fejlesztési támogatásokhoz kötődő kapacitásbővülések elemzését a társadalmi elvárások, a valós szükségletek és a költségvetési korlát oldaláról is, különösen a közjavak fejlesztése esetén. Ekkor a méretgazdaságossági indikátorok alkalmazása szükséges.

Az indikátorok kidolgozása során az SMART kritériumrendszer (Specific, Measurable, Available/Achievable, Relevant/Reliable, Timely) alábbi szempontjait szükséges figyelembe vennünk:

- Specifikus (Specific)
- Mérhető (Measurable)
- Elérhető, rendelkezésre áll (Available/Achievable)
- Releváns (Relevant)
- Megbízható (Reliable)
- Aktuális (Timely)

Indikátor-rendszer

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó cél, valamint és a tematikus célok és a városrészi célkitűzések mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. A hatékony monitoring rendszer jellemzője a stratégiához kapcsolódó beavatkozások és tartalmi összefüggések figyelése egységes elvek és integrált szemlélet mentén. Emellett szükséges az egyes beavatkozásokhoz kapcsolódó adattartalmak (pl. vállalt kötelezettségek) egzakt definiálása, időszakos összegyűjtése, rendszerezése és elemzése. -

Mivel Martfű Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájában rögzített beavatkozások különböző pályázati lehetőségek keretében valósulnak meg, így az egyes tevékenységekhez kapcsolódó indikátorrendszerek az adott pályázati konstrukcióban véglegesül.

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Gazdasági indikátorok				
A városi gazdaság teljesítménye	Működő gazdasági szervezetek és egyéni vállalkozók éves nettó árbevétele (cél: növekedés)	millió Ft	NAV	Éves

Vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma	db	KSH	Éves
Vállalkozások által aktivált beruházások volumene		millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozói szerkezet	A helyi vállalkozások megoszlása a foglalkoztatotti létszám alapján	fő	KSH	Éves
Újonnan betelepült vállalkozások száma	A településre újonnan betelepült vállalkozások száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Vállalkozások jövedelmezősége	Iparűzési Adó növekedésének vizsgálata	Ft	Polgármesteri Hivatal	Éves
A város kereskedelmi szolgáltatásai	Kiskereskedelmi egységek száma	db	KSH	Éves
A városban élők munkajövedelme	A foglalkoztatottak éves munkajövedelme	millió Ft	NAV	Éves
Munkanélküliségi ráta	A munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	KSH	Éves
Foglalkoztatottsági ráta	A foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	TEIR	Éves
Vendégéjszakák száma	Kereskedelmi és magánszálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (cél: növekedés)	vendég-éjszaka	KSH	Éves
Társadalmi indikátorok				
Lakónépesség száma	A településen élők száma	fő	KSH	évente
A város korszerkezete	0-14 éves és a 60 év fölött korosztály aránya a népességen belül, öregedési index értékelése	%	KSH	évente
Vándorlási egyenleg	A településre el és a településre beköltözők arányának vizsgálata	%	KSH	évente
Születések száma	Élve születések számának vizsgálata a lakónépességen belül	fő	KSH	évente
Aktivitási ráta	Az aktív korú népesség aránya a teljes lakónépességen belül	%	KSH	évente
A városi lakosság jövedelme	Átlagkereset vizsgálata	Ft	NAV	Évente
Aktív kereső nélküli háztartások száma	Az aktív kereső nélküli, aktív korú taggal rendelkező háztartások száma (cél: csökkenés)	db	KSH Népszámlálás	10 évenként

Szegregátumok népességszáma	A szegregált körülmények között élők száma (cél: csökkenés)	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves
Integrált lakókörnyezetbe költözők száma	A szegregátumokban és a szegregációs folyamatok elmélyülése által veszélyeztetett területeken élők közül adott évben integrált körülmények között elhelyezésre került halmozottan hátrányos helyzetű lakosok száma (cél: növekedés)	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves
Települési környezet				
Rehabilitált városi terület nagysága	Városfejlesztési beruházzással érintett terület nagysága	m2	Polgármesteri Hivatal	Éves
A város funkcióbővülése	Új közszolgáltatások a városban	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Rehabilitált lakásállomány nagysága	A felújítással, energetikai korszerűsítéssel érintett lakások aránya a	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kerékpárutak hossza	Bel- és külterületén lévő kerékpárutak hossza (cél: növekedés)	km	Polgármesteri Hivatal	Éves
Gondozott zöldterületek	Gondozott zöldterületek nagysága a város belterületén (cél: növekedés)	m²	Polgármesteri Hivatal	Éves
Lakossági elégedettség javulása	Primer felmérés keretében évente kérdőíves felmérés elvégzése a lakosság körében	%	Polgármesteri Hivatal,	Éves
Kulturális rendezvények résztvevőinek száma	Színházi előadások látogatóinak száma + kulturális és ismeretterjesztő rendezvények, előadások résztvevőinek száma (cél: növekedés)	fő	Polgármesteri Hivatal,	Éves

Kiemelkedően fontos, hogy a városfejlesztés területén elért eredmények, és a stratégiában meghatározott célok mérése folyamatba építetten valósuljon meg. A Polgármesteri Hivatal kiemelten fontos szerepet töltene be a városfejlesztési tevékenység gazdasági eredményeinek mérésében.
A társadalmi eredmények mérését a tulajdonos önkormányzatnak folyamatosan biztosítania kell, elsősorban fórumlehetőségek biztosításával. Személyes és korszerű telekommunikációs eszközökön keresztül az elért eredményeket be kell mutatni a lakosság érdekelt csoportjai számára, és a jövő fejlesztési elképzeléseit meg kell vitatnia velük.
A környezeti eredmények mérésére jogszabályi kötelezettségekből adódóan is folyamatosan sort kell keríteni, a környezeti hatástanulmányok fejlesztések tervezésébe történő integrálása révén biztosítható lehet a pozitív, környezetre gyakorolt hatás.

17. Mellékletek

1. **táblázat: 2001-es Népszámlás adataiból előállítandó mutatók**

Mutató megnevezése	**Martfű összesen**	**Kertváros** (Belerület nyugati határa - Tüzép út - Szolnoki út - Nefelejcs u. - Martos Flóra u.)	**Városközpont** (a település Kertváros és Óváros közötti része)	**Óváros** (Földvári út - Szolnoki út - Belterületi keleti határa)	**Külterület**
Lakónépesség száma	7 261	1 822	3 411	1 996	32
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,1	18,6	16,2	17,3	15,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,1	62,2	67,9	63,2	56,3
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	17,8	19,2	16,0	19,4	28,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	22,5	23,6	28,5	72,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	9,9	11,4	12,3	4,6	0,0
Lakásállomány (db)	2 836	633	1 490	698	15
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	10,2	9,5	9,0	12,0	80,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	39,6	40,7	37,3	42,2	88,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	14,5	14,0	13,2	16,7	66,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	55,4	53,7	58,0	52,8	10,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,2	34,9	35,0	38,9	85,7
Állandó népesség száma	7 411	1 893	3 463	2 030	25
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	24,9	22,5	23,6	28,5	72,2
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	9,9	11,4	12,3	4,6	0,0

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	46,0	46,8	52,1	50,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	55,5	56,8	52,5	58,6	93,8
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	10,8	13,6	9,2	11,4	0,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	4,5	5,7	3,7	5,0	0,0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	10,0	8,1	9,1	13,5	16,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	9,1	8,9	7,6	11,3	70,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	13,6	3,1	22,9	3,7	30,0

Mutató megnevezése	1.	2.	3.	5.
Lakónépesség száma	1 839	1 445	382	365
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,8	16,7	27,0	12,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	69,4	65,1	68,3	56,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	14,9	18,3	4,7	31,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	22,3	25,5	19,5	25,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,9	11,4	23,2	5,0
Lakásállomány (db)	765	684	118	134
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	1,1	18,4	10,2	14,9

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	34,7	40,0	41,0	46,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	11,9	14,4	13,0	15,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	60,8	54,8	58,3	46,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	30,6	40,5	18,6	50,0
Állandó népesség száma	1 908	1 418	396	369
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	22,3	25,5	19,5	25,9
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	11,9	11,4	23,2	5,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	46,6	49,0	36,8	49,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	50,0	56,1	51,6	63,8
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	7,7	10,6	16,2	16,7
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	2,9	4,3	9,2	5,3
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	8,8	9,6	4,2	18,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	1,0	15,8	9,5	13,6
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,6	42,9	3,5	6,1

1,2,3,4,5 akcióterületi lehatárolás a megrendelő
által megadott térkép szerint

Mutató megnevezése	Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út	Munkácsy út - Zöldfa út - Hársfa út	Rákóczi út - József Attila út - Bem józsef út - Kossuth Lajos út
Lakónépesség száma	23	46	24
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	8,7	19,6	4,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	52,2	41,3	62,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	39,1	39,1	33,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,7	47,4	46,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	5,3	0,0	4,8
Lakásállomány (db)	10	16	11
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	20,0	12,5	27,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	58,3	57,9	53,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,7	42,1	40,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	33,3	34,8	41,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	70,0	58,8	63,6
Állandó népesség száma	24	49	25
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	41,7	47,4	46,7
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	5,3	0,0	4,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	40,0	87,5	57,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	73,9	78,3	70,8

Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	16,7	20,0	0,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	16,7	0,0	0,0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	8,3	21,1	20,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	20,0	12,5	27,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	0,0	6,3	0,0

2. táblázat Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói (forrás: önkormányzati nyilvántartások)

(A sorok száma a település adottságaitól függően bővítendő)

Az IVS-ben azonosított városrészek és szegregátumok[1] neve	Lakónépesség száma (jelenlegi népességnyilvántartási adatok alapján)	Lakások száma (jelenlegi népességnyilvántartási adatok alapján a lakcímek száma)	LFT[2]-ben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres szociális segélyben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Romák aránya a lakónépességen belül[3] Nem kötelező
Városközpont (a település Kertváros és Óváros közötti része)	3.043	1.364	268 db* 20 %	152 db* 11 %	82 db* 6 %	--
Óváros (Földvári út - Szolnoki út - Belterületi keleti határa)	2.087	777	151 db 19 %	115 db 15%	72 db 9%	--
Kertváros (Belerület nyugati határa - Tüzép út - Szolnoki út - Nefelejcs u. - Martos Flóra u.)	1.977	681	114db 17%	83 db 12%	44 db 6%	--
Szegregációval veszélyeztetett terület 1. (Szobabérlők háza	31	35	14 db 40 %	13 db 37 %	--	--

[1] Az integrált városfejlesztési stratégiában és az Anti-szegregációs tervben meghatározott városrészekre, illetve szegregátumokra.
[2] LFT-be beletartozik a normatív, helyi és adósságkezelési LFT egyaránt.
[3] Amennyiben a városnak rendelkezésre áll ilyen jellegű adat (pl. felmérésekből, CKÖ becslése stb.)

Ságvári út 6.)						
Szegregáció val veszélyezte tett terület 2. (Május 1 út 22-24.)	84	28	29 db 103 %	18 db 64 %	19 db 68 %	--
Szegregáció val veszélyezte tett terület 3. (Május 1 út 8-12-16-20.)	109	68	22 db 32 %	23 db 34 %	4 db 6 %	--
Város egészére vetített mutató[4]	7.107	2.822	18,88 %	12,4 %	7,01%	--
Város egészére az adott segélytípus száma			533	350	198	

Általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése

3. tábla Általános iskolai közoktatás integráltsága

[4] Az adott segélyezés típus aránya a város összes lakásszámához viszonyítva

OM azonosító	intézmény neve	tanulólétszám az intézményben			tanulólétszám az iskolában az osztályszervezés módja szerint							
					Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai tagozat	
		Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH
201511	József Attila Általános Iskola	491	5	25	491	5	25	-	-	-	-	-

4. tábla A település infrastruktúrája A település teljes belterületén a közművek rendelkezésre állnak, az utcák pormentesek

	Azon utcák, ahol részben, vagy egészben nem találhatóak	**A városrész(ek) nevei, ahol az utcák találhatóak**
Vezetékes víz	Gerinchálózat 100%-ban kiépült.	
Áram	Gerinchálózat 100%-ban kiépült.	
Közvilágítás	Valamennyi utcában kiépült	
Szennyvíz-csatorna	Gerinchálózat 100%-ban kiépült.	
Gáz	Gyakorlatilag 100%-ban kiépített gerinchálózat van.	
Pormentes út	Nincs a városban.	
Összesen a városban nyilvántartott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma		

Jelenlegi telepprogramok

Az anti-szegregációs terv helyzetelemző részének ki kell térnie a városban már jelenleg folyó telepfelszámolási, teleprehabilitációs programok bemutatására is, függetlenül attól, hogy az önkormányzati vagy magánbefektetői források bevonásával zajlik. A programok bemutatásához az alábbi táblát is ki kell tölteni.

5. tábla Folyamatban lévő telepfelszámolási és teleprehabilitációs program(ok) bemutatása

A sorok szükség szerint bővítendők

A városban jelenleg nincs folyamatban lévő telepfelszámolási és teleprehabilitációs program megvalósítása.

A programban érintett utcák	A programban érintett lakások száma	A program költségvetésének forrásai	Milyen formában történik az érintett lakosok elhelyezése?	Az akcióterületen élő családok elhelyezésének helye (az utcák neve, illetve ha más településen (is) történik az elhelyezés akkor a település neve)